1

COMMENTARIA
IN
REGVLAS CANCELLARIÆ APOSTOLICÆ:
SIVE
IN GLOSSEMATA ALPHONSI
Sotto, Glossatoris nuncupati.

AVCTORE

IOANNE A CHOKIER, ECCLESIÆ
Cathedralis Leodiensis CANONICO.

OPVS OMNIBVS CVM IVRIS CANONICI, TVM PRAXEOS beneficiariæ, & Cancellariæ Romanæ studiosis utilissimum,

AD S. D. N. GREGORIVM XV.
PONTIFICEM MAXIMVM

EDITIO TERTIA.

COLONIÆ AGRIPPINÆ,
Sumptibus IOANNIS WILHELMI FRIESSEM junioris.
ANNO M. DC. LXXV.

Cum Privilegio Sacræ Cæsareæ Majestatis.

GREGORIO XV.
PONTIFICI OPT. MAX.

Ioannes à Chokier F.

INTER summa, BEATISSIME PATER, Summorum Pontificum erga Rempublicam Christianam nedum Romanam merita, inclytæ Vrbi, ac potius Orbi sic frequentia, ut fando recenseri explicarive non posśint, illud non in postremis videtur esse, quòd non solùm eidem Reip. Christianæ summam securitatem, pacemque adversus pestiferos barbarorum hæreticorum conatus, verùm etiam lites, quoad ejus fieri posset, ab Ecclesia Dei exterminare, Dicasteriis omnibus eliminare, Sanctuarium verò Domini illibatum maximè conservare usque adhuc voluerint. Quod ipsum in Vrbe tentavit primùm quoad CANCELLARIAM APOSTOLICAM IOANNES ejus nominis XXII. dum sapientiśsimis constitutionibus, quas Regulas Cancellariæ Apostolicæ nuncupavit, exercitium eorum, qui eidem Cancellariæ operam darent, moderatus est; ne quæ erat, fuitque semper Pontificiæ vocis organum, Cancellaria litium atque contentionum instrumentum redderetur. Posteà gliscentibus, ut assolet, erroribus, dumque Cancellaria redivivis laboraret moribus, aliis atque aliis immutatis, NICOLAUS V. novas composuit Regulas, aut certè aptiorem in methodum priores redegit, quæ ad usque tempora INNOCENTII VIII. exactè ubiquè observatæ fuêre. Qui rursum, ut est rerum humanarum incredibilis varietas magnaque inconstantia, novis emergentibus cauśsis, partim Regulas illas auxit, partim immutavit, partim etiam, sicubi æquitas & ratio ferret, circumscripsit.

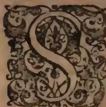
psit. Neque id quidem mirum: Quotus enim quisque, PATER SANCTE, nesciat, civilem ipsam sapientiam, quam Iurisprudentiam nuncupamus, pro rerum & temporum varietate, mutationi maximè obnoxiam? cùm illa versetur inter undas actionum rerum humanarum; quæ cum tantùm non infinitæ immensæque sint, haud fieri potest, ut vel certis generibus & cancellis concludantur, vel ad stabilem aliquam normam atque regulam, quæ semper uniformis sit, referantur. Idem prorsus dicere liceat in Regulis Cancellariæ: quarum ut aliquæ interdum juxta occurrentium varietatem caussarum immutentur, ac potiùs certis formulis & clausulis, ut loquimur, explicentur, suadet ac potiùs cogit plerumque necessitas. Nam quemadmodum ferro agnascitur rubigo, lignis vermiculi ac teredines, qui sensim illa exedunt, perniciemque etiam sine ullo externo nocumento afferunt: ita bonæ leges rubigine malorum morum sinistraque hominum interpretatione plerumque depravantur. Qui igitur, PATER SANCTE, hoc ipsum his in Regulis, quod aliis humanis in rebus accidisse ex accuratâ illarum inspectione & examine deprehenderam, curæpretium me facturum existimavi, si non solùm quibus in rebus antiquis INNOCENTII Regulis abrogatum derogatumque esset, planiùs exponerem, quidque discriminis inter illas, & Regulas æternæ memoriæ PAULI V. & nunc SANCTITATIS VESTRAE esset, ad singulas ejusdem INNOCENTII VIII. Regulas curiosè ostenderem, verùm etiam istas Alphonsi Sotto glossematis ante sesqui ferè seculum enucleatas, propriis commentariis pro virili explicarem. Quod sanè ut commodiùs fieret, enixiore equidem studio advertere debui ad diversas posteriorum Pontificum constitutiones, diversa decreta, Rotæ decisiones ultimas, Notabilia Cancellariæ, ut taceam S. Concilii Trident. interpretationes explicationesque, quæ interdum vel explanant, vel illustrant novissimas Romanæ Cancellariæ Regulas. Hanc verò quantulamcumque

lucu-

lucubrationem ut eidem Vestræ Sanctitati inscriberem, duæ potissimùm caussæ animum meum induxerunt. Imprimis, quòd toto jam applaudente & exultaute Orbe in adepto Virtutibus Tuis debito dignitatum culmine, nō poteram non in lætitiam & gratulationem erumpere, cui præsertim datum aliquando fuit illas affari ac venerari. Tanta enim præstantissimarum virtutū Tuarum in Remp. Christianam merita visa sunt, ut Tua ad Pontificatū Max. electio, divino potiùs quam humano cōsilio accidisse prorsus homines existiment, dum nimirum non morosâ suffragiorum cunctatione Pontificales infulæ Tibi delatæ sunt, sed impetu, ut sic dicam, atque instinctu Numinis impositæ, adeò ut sacrum Collegium, ac potiùs divina Providentia tempus disposuisse videatur, in quo liqueret Reip. Christianæ dandum esse Pontificem, qui antè opinione, sensu, voce omnium erat. Ita summū inter homines fastigium assecuturum Te nesciebas, & tamen jam assecutus eras, eras inquam Pontifex, & esse Te nesciebas. Ergo jure omnes SANCTITATI TUAE gratulantur, sed nos Leodienses propriâ quadam causâ. Est enim Ecclesia Episcopalis Leodiensis velut primogenita filia Ecclesiæ Romanæ, ut quæ primùm Tungeris, anno salutis primo supra centesimum, à B. Materno Petri Apostolorum Principis discipulo stabilita; deinde per S. Servatium Christi secundùm carnem consanguineum Trajectum translata; demum, circiter annum DC.LXXVII. per S. Hubertum Aquitaniæ Ducis filium Episcopum Leodiensem Leodium delata: quâ in civitate loco martyrii S. Lamberti ejus in Episcopatu decessoris, & Ecclesiæ Leodiensis Patroni, templum excitari curavit augustissimum, in quo ad nostra usque tempora, vacillante nihilo secùs ubique in Belgio fide, & tantùm non in conterminis excussâ, Sanctorum illorum qui vicini temporibus Apostolorum fuêre, exemplo & ritu sacris continuis fuit operatum. Vt sanè mirum videri non debeat, si Ecclesia hæc Cathedralis eò honoris, atque amplitudinis pervenerit,

ut uno eodemque tempore fuerint Canonici Regum filii novem, Ducum quatuordecim, Comitum viginti novem, Baronum septem. Cujus etiam Collegii majestas in eo se pandit, quòd diversis temporibus ex illo ad Pontificatum maximum assumpti sint nonnulli Canonici, nimirum Stephanus IX. Vrbanus IV. Gregorius X. quorum postremi Archidiaconi etiam ejusdem Ecclesiæ fuêre. Neque ingrato involvere possum silentio, eximia quidem profectò & diversa à diversis Pontificibus concessa huic Ecclesiæ Leod. indulta, qualia Eugenii IV. Nicolai V. Pii II. Sixti IV. Pii IV. Sixti V. aliaque aliorum privilegia Pontificum, quibus Ecclesiam hanc ab amplitudine, pietate, atque singulari in S. Sedem devotione celebrem, aliis nationibus celebriorem reddere voluerunt. Poterant igitur hæc movere ad gratulandum: sed & materia ipsa provocare ad dedicandum. Cui enim alteri Commentaria in Regulas Cancellariæ deberentur, nisi illarum Conditori? Conditori inquam, qui sic ab usu, exercitatione, doctrina conspicuum se olim in Sacro Rotæ Auditorio præstitit, ut jura tanquam ex Delphico Oraculo reddi viderentur: ut sanè nihil fuerit mihi vel ad patrocinium decentius, vel ad operis immortalitatem præstantius, quàm gloriosissimo Sanctitatis Vestræ nomini hæc inscribere atque dedicare. Suscipe igitur, BEATISSIME PATER, vultu sereno, animoque benigno qualescumque lucubrationes istas sub primis ac fœlicibus Tuis Auspiciis prodeuntes: quæ si minùs dignæ sint & idoneæ, ut certè sunt, quæ Sacris Tuis luminibus subjiciantur, velim existimes non voluntate me, sed facultate impediri, ne majora præstantioraque eruditis Tuis virtutibus dedicem consecremque. Deus Opt. Max. eandem Sanctitatem Vestram, quam Ecclesiæ suæ arduis difficillimisque hisce temporibus præesse voluit ac disposuit, quàm diutissimè conservet, bonisque omnibus cumulatam in dies & annos fœliciorem præstet. Leódii XIX. Kal. Aprilis, M. DC. XXI.

LECTORI.

I quod unquam veriloquium legi, *benigne Lector*, istud quidem est Plinii Secundi: *Quemadmodum terra variis mutatisque seminibus, ita ingenia nostra nunc hac, nunc illâ meditatione recoluntur.* Gaudet enim mens humana, diversa circumagi lectione, quando multos reperias à politiori humanitate ad graviora studia, & rursus ab istis ad amœniora exercitia deflectere, ut sic alternante opera & certantibus, ut ita dicam, studiis, mox ad unum, exindè ad alterum scientiæ genus vegetior alacriorque reddatur. *Alit enim lectio ingenium*, inquit Seneca, *& studio fatigatum, non sine studio tamen reficit. Apes debemus imitari, quæ vagantur, & flores ad mel faciendum idoneos carpunt, deinde quicquid attulêre disponunt, ac per favos digerunt, & ut Virgilius noster ait:* Lib. 7. Epist. 9. Fuscum. Epist. 84.

---------------------------- Liquentia mella
Stipant, & dulci distendunt nectare cellas.

Eapropter cùm ante decennium, & quod excurrit, in urbe viderem, nihil & ætati & professioni meæ magis pudendum, quàm otium, quod, auctore Flacco, distendit nimis oblivionem sensibus, cœpi sic imperare mihi, ut à negotiis tum propriis, tum alienis, litteris involverem me, nuncque in una, mox in altera meditatione animum reficerem recrearemque. Quod sanè institutum licèt non in gratiis susceptum, grave tamen in alieno solo negotiis districto videbatur: sed postea consuetudine, ut solent omnia, ita facile reddidi, ut gratius jucundiusque visum sit mihi, quàm quantalibet inertiæ lasciviæve dulcedo. Quid enim, sodes, honestius laudabiliusque, quàm ab ordinariis necessariisque curis amore accendi litterarum, & quod in nobis divinitus datum est, in commune referre? Hac igitur accensus cupiditate, cùm undequaque materiarum segetem chartis & schedis indigestam tandem haberem, cœpi omnia disponere, ac primùm civilia quædam scripta in artem redigere, quam Libris sex Politicorum Aphorismorum cum exemplis cujuslibet ævi circumscriptam, sanctissimæ memoriæ PAULO V. Pontifici Max. dicavi: quæ porrò superant,

perant, pucro deſcribenda dedi, in queis (ut omittam tractatum de Permutationibus beneficiorum, quem Romæ partim affectum, in Eburonibus, ut potui, perfectum reddidi & vulgavi) Commentaria ſunt in Regulas Cancellariæ Apoſtolicæ ſive etiam in illarum antiquum Gloſſographum vulgò Gloſſatorem dictum, nomine Alphonſum Sotto Hiſpanum, virum ſanè quàm ſua ætate (vixit autem circiter annum Chriſti 1475.) non ſolùm doctum, & ut de ſe ipſe teſtatur, nobilem, verùm etiam in diſciplina juris praxiſque Romanæ admodum verſatum, ut qui, teſte Mandoſio, pleroſque terminos præclaris etiam Doctoribus ignotos declaraverit, plureſque nodos inſolubiles ſolvendi viam oſtenderit, cujus proinde auctoritatem Rota ſempér maximi fecit, uti teſtatur D. Garcia vir in hoc genere ſtudii apprimè verſatus. Neque errore certe labitur: Satis enim & ſuper conſtat illum per duos & viginti annos praxim in Rom. Curia exercuiſſe, in qua etiam annis pluſculis jus civile, & canonicum profeſſus eſt, ut legimus in ipſius gloſſematis ad Regulam de Triennali. Sed enim ut qualeſcumque noſtras Lucubrationes & Commentaria in tanto doctiſſimorum virorum conſeſſu, quibus alma Vrbs magis magiſque præ cæteris circumfluit, publicarem, nequaquam animum ſæpè reluctantem inducere poteram; Siquidem *ardua res eſt*, ut Plinius inquit, *vetuſtis novitatem dare, novis auctoritatem, obſoletis nitorem, obſcuris lucem, faſtiditis gratiam, dubiis fidem.* Verùm enim verò, cùm tacitus mecum expenderem, *grati eſſe animi plenique ingenui pudoris*, ut idem Plinius ſubjicit, *fateri per quos profeceris*, ſimul etiam cogitarem *inter homines ſummum certamen eſſe debere, ne quid ſeculis profuturum diu lateat*, audaciam tandem ſumpſi, non tam mea ut publicarem, quam ut familiarem meum Alphonſum, cujus exemplaria, ſicut à Bibliopolis Romanis acceperam, intermortua erant, meo ſtudio atque opera jam renatum, Vrbi & Orbi potius communicarem. Neque meam interim ſcriptionem remorata eſt par conſimiliſque induſtria quorumdam doctiſſimorum Juriſconſultorum, qui ante me, id eſt, poſt Alphonſum diu multumque in has ac potius Julii III. Regulas inſudarunt. Nam ut B. Auguſtinus inquit, etſi in diſſim l re: *non omnia quæ ab omnibus ſcribuntur in omnium manus veniunt & fieri poteſt ut nonnulli qui etiam hæc noſtra intelligere valeant, etiam illos planiores inveniant libros, & in iſtos ſaltem incidant; ideoque utile eſt plures à pluribus fieri tra-*

In Reg Julii II. 3. par. pr. Ad Reg. XXXII.

Tract. de Benef. par. 5 c. 1. § 5. n. 275.

Num. 13.

Præfat. Hiſt. Nat.

Lib. 1. de Trinit. c. 3. in prin. 3.

ctatus diverso stylo, & non diversa fide, etiam de quæstionibus iisdem, ut ad plurimos res ipsa perveniat, ad alios sic, ad alios autem sic. Itaque mihi, ut opinor, Lector vitio non dabit, si post tot præstantissimorum messorum terga spicas hasce collegi pro usu hodierni juris & fori: præsertim cum eas non ineptè, ut mea est sententia, disposuerim, atque adeò in ipsum Alphonsi horreum recondiderim; ipsum quod non nemo fatebitur, qui horum lectione Commentariorum cognoverit post illius, Innocentiique VIII. tempora, pleraque esse immutata abrogata, innovata; ut certe solent Regulæ Cãcellariæ (quod in progressu operis ostendam) *juxta occurrentium varietatem caussarum & negotiorum immutari*, ut habetur in Regula XXVI. Neque eo tamen inutilia censere debes, quæ inter tot celebres Regulas alicubi fortè abrogatum censueris: Siquidem Leges & constitutiones abrogatæ allegari possunt pro interpretatione & declaratione juris communis, vel in argumentum, vel inductionem, ut memoriæ prodidit Hieronymus Gonzalez. Sed neque te moveat, quod singulis Regulis numerum etiam Regularum Pauli V. æternæ memoriæ Pontificis Max. adjecimus, non etiam S. D. N. Gregorii XV quia è humanis ereptus est optimus Pontifex opere isto paulò minùs excuso, præterquam ut nemini non notum est, quòd nihil modò distent Regulæ Gregorii XV. (cujus pios conatus bene secundet Deus propitius) à Regulis sanctæ memoriæ Pauli V. & aliquot ejus decessorum. Veruntamen ut tibi constet, in quibus posteriores istæ Regulæ differant ab Innocentii VIII. Regulis, hoc est, in quibus auctæ, vel immutatæ, aut abrogatæ sint, textui illarum interposuimus asteriscos, qui te ad commentariorum textum remittent: ex quo ex facili edisces, quid Pontifices novissimos induxerit, ut vel auxerint, vel alias immutaverint suorum Regulas decessorum. Porro, si quæ minus culta aut rectè digesta fortè repereris, non tam errori studiorum, quam tempori, quod mihi parcissimum est, imputabis putabisque inventu difficilem esse Jurisconsultum, qui sic ad salivam eruditorum scribat, ut nullam de se querendi materiam præbeat, aut qui ita omnibus numeris sit perfectus, ut nullam reprehensionem mereatur, ut post Angelum scriptum reliquit Socinus. Cæterùm quod Alphonsus, sive etiam ego, rudiori, quod ajunt, minerva & inelegantiori stylo hasce in Regulas Cancellariæ Apo-

Ad Reg. VIII. Proœm. num. 155.

Consil 150.

 stolicæ

ſtolicæ explanationes ſcripſerimus, parvi quidem, ſi æquus es Lector, reteres, ſique exiſtimes nihilo plus commodi afferre praxi floridam comptamque dictionem, quam morbis curandis eloquentiam. Nam ecce, ſi vel ipſum eloquentiæ Principem Ciceronem audis, *imprudentiam magnam, aut ſtultitiam ſingularem putabis in verborum amore verſari, rem verò, & cauſſam, & utilitatem communem relinquere.* Unde ſæpiſſimè reprehenſionem meruerunt, teſte Didaco, multi juris Pontificii & Cæſarei commentarii, quòd dum integro conatu latinitati & eloquētiæ opera ab auctoribus impenditur, ipſa Canonum, Juris Conſultorum & Legum interpretatio negligitur, aut denique ita expolitis verbis, ne dicam affectatis exponitur, ut quandoque magis Lectorem ipſum impediat dictionum ſignificatio; quàm propoſiti tractatus & materiæ proprius intellectus integraque cognitio. Accedit, quòd hodierna praxis, ipſaque forenſis cauſſarum tractatio præſertim quæ materiam concernit beneficiorum, tametſi magno judicii acumine explicetur, inculto tamen impolitoque ſermone delectatur, Muſaſque ipſas humaniores præ ſuo rudi & impolito ſtylo deſpicatui habere videatur: id quod facilè excuſat circumfuſa illa negotiorum multitudo, queis Pragmatici in Dicaſterio aut Curia Romana obſeſſi, nequeunt ad verborum Lenocinia animum applicare. Quin, ſi res ipſa admitteret ornamenta dicendi, ne vacabat quidem mihi ſic impedito in tot evolvendis ejuſdem ſtyli libris, tot annotandis locis, tot excutiendis Rotæ deciſionibus, tot denique S. Concilii Tridentini declarationibus expendendis, quarum magnam tibi penum allaturum opus iſtud, vel in ipſius veſtibulo facilè deprehendes. Satis itaque mihi viſum fuit vulgato Canoniſtarum ſive etiam Curialiſtarum, ut ſic dicam, ſcribendi genere uti, & eum denique ſtylum ſumere, qui ſuſcepto inſtituto & ſermoni Gloſſographi plebeio reſponderet: ratus abundè eſſe, ſi velut rudi ædificio firmum ac duraturum parietem, licèt non ſatis expolitum & variegatum ſtabilirem. Pleraque etiam dicta illius minùs honeſta, aut certè civilia, quæ non ſine riſu interdum legebantur, meritò induxi: non enim ſatis magnificè & modeſtè de ea Sede ſentire & ſcribere debemus, ad cujus auctoritatem ſe cernuos exhibent Reges terræ. Porrò breviloquum me fecère ſcripta aliorum, utpote ex quibus pleniori manu depromere licebit, quæ hic:

Orat. pro Cæcinna.

In Præfat. Lib Varia. Reſol.

hic obiter & κατὰ κεφαλαιον à Glossographo examinata, à me autem non indiligenter retractata sunt: multa enim assumere aut sublegere nequaquam sustinui, ne alieni sudoris viderer plagiarius: præterquam quòd intercedebat temporis brevitas, ac conditio Curialium, quibus hæc potissimùm vulgabantur. Enimverò, si quæstionum beneficialium copia, quæ circa Regulas istas incidunt, huc produci & sigillatim discuti debuisset, multorum voluminum lucubratio fuisset, cui parem tamen, ut opinor, reddet hæc nostra, quod permulta analyticos, & per satyram scripserim, contentus Lectorem benè de re libraria constitutum ad classicos auctores remisisse. Regulis quoque & commentationibus argumenta sive summaria præfixi, ut materiarum sede ob oculos posita primo lector aspectu videat, num quid conducere sibi putet. Porrò Innocentii Regulis adjecimus nonnullas aliorum Pontificum successorum Regulas, qualis Clementis VIII. de Alternativa mensium pro Episcopis residentibus, item Revocationis facultatum conferendi beneficia reservata; item Regulam de malè promotis, &c. Quæ verò ex iisdem Innocentii VIII. Regulis expunctæ, qualis est de Publicandis, aliæque non paucæ, & cur Regulis Posteriorum Pontificum, ac Moderni, minùs excusæ, aut si quæ aliæ sint, quibus iisdem Successores Pontifices nonnihil derogarunt, suis ad eas locis scribens, obiter Lectori indicavi. Atque hæc omnia adeò facili, ut spero, methodo, ut qui legerint beneficiorum & Rom. Cancellariæ praxeos studiosi inficiaturi sint, non solùm non mediocre levamen à me allatum, verùm etiam magnam Glossographo lucem, intermortuo jam, & tenebris involuto, attulisse, qui si eruditioribus adhuc in pretio fuerit, erit, ut spero, nunc multò magis, utpote nedum emendatus, sed etiam Commentariorum dote locupletatus. Porrò, quàm necessaria sit harum cognitio Regularum iis, qui praxi Rom. id est, beneficiali animum intendunt, hinc licet colligere, quòd illarum usus nedum in urbe, sed in omnibus provinciis, quæ Catholicam agnoscunt religionem, frequentissimus sit: ita quidem ut in universo orbe jus certum atque exploratum constituant, si à paucis tamen discesserimus, quæ expeditiones litterarum concernunt, ut posteà in illarum procemio dicemus. Fruantur itaque his laboribus nostris, quibus erit curæ studium istud; sin fastidiant,

aut clanculum hæc mordeant aliqui, non Hercle movebor, aut mirabor, qui cum Salomone *animadverti omnes hominum labores, & industrias patere invidiæ proximi.* Id quod revera in hac brevi vita deterrimum est; nam quò quisque plus laboribus de Republ. mereri satagit, eò magis telis patet invidiæ, quæ alioqui aversa minus esset, si cogitaret Lectorem lapsu semihorulæ plures legere quæstiones, quam Auctorem unam dispari longè intervallo magno cum labore discussam stylo mandare, & super hæc lucubrationes ipsius nedum plerumque in irritum cadere, verùm etiam in damno luculento esse. Sed enim hodie tantum quisque probat, quantum se capere posse confidit; quod quia laboris est, à quo plerique mortalium sunt alieni, fit ferè, ut quisque id contemnat, à quo propter rerum varietatem atque copiam excellere se posse diffidit. *Alit enim livorem*, inquit Seneca, † *infælix inertia, & omnes destrui cupiunt, quia non potuerunt se provehere.* At qui meliore genio nati sunt, M. Tullium imitantur, qui summis licet vigiliis Majores suos longè eruditione superaret, tamen multa ubique de Nævio, Cecilio, Ennio, Lucilio, aliisque magnifice, atque honorate prædicat, neque arroganti supercilio dedignatus est eorum interdum scripta ad usum suum assumere, qui tamen omnes etsi antiquorum hominum homines fuerint, minùs tamen in scribendo tersos illos & à natura parum institutos, atque adjutos fuisse scimus. Itaque vellicent alii ista, & carpant, equidem insuper habebo, ut qui illud etiam Epicteti jam diu imbibi, ἀνέχου καὶ ἀπέχου quod etiam tibi, *amice Lector*, ad vitam necessarium suggero, teque, donec ibi sis, ubi dilectio est sine simulatione, fœliciter valere opto.

Eccles. 4.

c.

† *Lib. de tranquil. animi c. 2.*

Sustine & abstine.

PRIVI

PRIVILEGIUM CÆSAREUM.

LEOPOLDUS Divinâ favente Clementiâ electus Romanorum Imperator semper Augustus, ac Germaniæ, Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiæ Sclavoniæ, &c. Rex. Archidux Austriæ, Dux Burgundiæ, Brabantiæ, Styriæ, Carinthiæ, Carniolæ & Wirttembergæ, Comes Tyrolis, &c. Agnoscimus & notum facimus tenore præsentium universis; Quod cum nobis fidelis nobis dilectus JOANNES WILHELMUS FRIESSEM Bibliopola Coloniensis humillimè exponi curârit, statuisse se Honorabilis devoti nobis dilecti JOANNIS à CHOKIER de SURLET Cathedralis Ecclesiæ Leodiensis Canonici & in Spiritualibus Vicarii Generalis, *Commentaria in Regulas Cancellariæ Apostolicæ pro utilitate tum juris Canonici tum praxeos Beneficiariæ & Cancellariæ Romanæ* [illegible] *ornata* propriis suis sumptibus præli beneficio sub forma quarti in lucem edere; vereri autem, ne alii etiam Typographi seu Bibliopolæ quæstus causâ eandem editionem magno suo imitentur damno; Ac idcirco demisse nobis supplicarit, ut indemnitati hoc loci suæ Privilegio nostro Cæsareo consulere clementer dignaremur. Nos istiusmodi precibus uti æquitate nitentibus benignè censuerimus annuendum: Proinde omnibus & singulis Bibliopolis, Typographis, Bibliopegis aliisque quibuscunque rem seu negociationem Librariam exercentibus mandantes seriò atque districtè, & sub pœna trium marcarum auri inhibentes, ne quisquam eorum intra sexennium proximum à prima editionis die computandum præfatum Commentariorum opus intra Sacri Romani Imperii Regnorumque & Dominiorum nostrorum hæreditariorum fines præter prædictum JOANNEM WILHELMUM FRIESSEM ejusve hæredes, eodem aut alio typo vel formâ integre aut pro parte edere, recudere, vel alio recudendum dare, invehere, venum dare, aut clam vel palam distrahere præsumat, quatenus comminatam pœnam ex semisse Cameræ Nostræ Imperiali, & pro reliquo parti læsæ irremissibiliter pendendam incurrere, & omnibus exemplaribus quocunque loco repertis (quorum sibi vel propriâ authoritate vel Magistratus loci auxilio vindicandorum antedicto Impetranti ejusve hæredibus vigore præsentium liberum sit) privari noluerit; dummodo tamen dicta Commentaria orthodoxæ nostræ Religioni ac Sacri Imperii constitutionibus bonisque moribus contrarii nihil contineant, & tenorem Privilegii hujus nostri in fronte impressum exhibeant, quatenus que ad minimum eorum exemplaria ad Cancellariam nostram Imperialem impetrantis sumptibus quamprimum transmittantur. Mandamus ergò universis nostris & Imperii Sacri Regnorumque & Ditionum nostrarum hæreditariarum subditis, cujuscunque Status, Gradus, Ordinis, Conditionis aut Dignitatis existant, tam Ecclesiasticis, quàm Sæcularibus, præsertim verò iis, qui in Magistratu constituti vel proprio vel superiorum nomine & loco, jus ac justitiæ administrationem exercent, ne quenquam Privilegium hoc nostrum Cæsareum temerè & impunè transgredi aut violare patiantur; quin potius contumaces, quos compererint, præscripta pœnâ mulctari, aliisque modis idoneis coerceri curent; quatenus & ipsi eandem mulctam evitare voluerint. Harum testimonio Litterarum manu nostrâ subscriptarum & Sigilli nostri Cæsarei appressione munitarum. Quæ dabantur in Civitate nostra Viennæ die tertiâ Mensis Aprilis, Anno millesimo sexcentesimo septuagesimo quarto, Regnorum Nostrorum Romani decimo sexto, Hungarici decimo nono, Bohemici verò decimo octavo, &c.

LEOPOLDUS

Vidit Leopoldus Wilhelmus Comes in Kinigsegg, m.p.

Ad mandatum Sac. Cæs. Majestatis proprium.
CHRISTOPHORUS BEÜER m. p.

SYLLABVS REGVLARVM.

PRoœmium. pag. 5
Regula I. de Reservationibus generalibus & specialibus. pag. 15
Reg. II. de Reservatione Cathedralium Ecclesiarum, & Monasteriorum valorem 200 flor. excedentium. pag. 28
Reg. III. de Reservatione dignitatum, nec non suorum & S. R. E. Cardinalium familiarium beneficiorum. pag. 36
Reg. IV. de Reservatione benef. collectorum & subcollectorum. pag. 54
Reg. V. de Reservatione benef. Curalium, dum Curia transfertur. pag. 58
Reg. VI. de Reservatione benef. Cubiculariorum & Cursorum. pag. 61
Reg. VIII. de Reservatione beneficiorum Ecclesiarum S. Petri & S. Ioannis Lateranen. ac B. Mariæ Majoris de Vrbe, ac beneficiorum titulorum Cardinalium à Curia absentium. pag. 64
Reg. VII. de Reservatione mensium Apostolicorum, & Alternativa pro Episcopis residentibus. pag. 71
Innocentii VIII. Reg. 8. Reg. IX. de litteris in forma Rationi congruis expediendis. pag. 145
Innoc. 9. Reg. X. Declaratio reservationis Ecclesiarum & beneficiorum per Prædecessores reservatorum. pag. 154
Innoc. 10. Reg. XI. Revocatio expectativarum, & reservationum de quibuscunque beneficiis. pag. 162
Innoc. 11. Reg. XII. de Revocatione unionum. pag. 167
Innoc. 12. Reg. XIII. Revalidatio litterarum Prædecessoris Gratiæ & Iustitiæ infra annum concessarum. pag. 171
Innoc. 13. Reg. XIV. Revocatio facultatum quibusvis concessarum de dispensatione super matrimonio, super defectu natalium, ætatis, & aliis hic expressis. pag. 174
Innoc. 14. Reg. XV. de dictionibus numeralibus. pag. 177
Innoc. 15. Reg. XVI. de Concurrentibus in data. pag. 182
Innoc. 16. Reg. XVII. de non tollendo jus quæsitum. pag. 194
Innoc. 17. Reg. XVIII. de ætate Canonicorum Cathedralium & Collegiatarum Ecclesiarum. pag. 200
Innoc. 18. Reg. XVIII. de Viginti, sive de infirmis beneficia sua resignantibus. pag. 208
Innoc. 19. Reg. XIX. de Idiomate. pag. 222
Innoc. 20. Reg. XX. de non impetrando beneficium per obitum viventium. pag. 226
Innoc. 21. Reg. XXI de Vnionibus, & Vnionum confirmatione. pag. 232
Innoc. 22. Reg. XXII. de Mendicantibus transferendis. pag. 241
Reg. XXIII. de male promotis. pag. 224
Innoc. 23. Reg. XXIV. de moneta. pag. 246

Reg.

Reg. XXV. de Beneficiis vacaturis per promotionem ad Ecclesias & monasteria. pag. 249 Innoc. 24.
Reg. XXVI. de non Iud. juxta formam supplicationum. pag. 258 Innoc. 25.
Reg. XXVII. de Regulis Cancellariae producendis. pag. 270 Innoc. 26.
Reg. XXVIII. de surrog. collitigantibus. pag. 276 Innoc. 27.
Reg. XXIX. de Verisimili notitia. pag. 291 Innoc. 28.
Reg. XXX. non valeant Commissiones causarum nisi litteris expeditis. pag. 298 Innoc. 29.
Reg. XXXI. & XXXII. de Imperantibus beneficia per obitum familiarium Cardinalium. pag. 302 Innoc. 30.
Reg. XXXIII. Signatura per Fiat praefertur alteri per Concessum. pag. 315 Innoc. 31.
Reg. XXXIV. de Annali possessore. pag. 320 Innoc. 32.
Reg. XXXV. de Triennali possessore. pag. 341 Innoc. 33.
Reg. XXXVI. de Publicandis resignationibus. pag. 366 Innoc. 34.
Reg. XXXVII. de non appellando ante diffinitivam. pag. 384 Innoc. 35.
Reg. XXXVIII. Non stetur Commissioni post conclusionem. pag. 387 Innoc. 36.
Reg. XXXIX. de litteris Religiosorum expediendis. pag. 389 Innoc. 37.
Reg. XL. de Clausula ponenda in litteris permutationum beneficiorum. pag. 292 Innoc. 38.
Reg. XLI. de supplendis defectibus. pag. 395 Innoc. 39.
Reg. XLII. de derogatione Iurispatronatus. pag. 398 Innoc. 40.
Reg. XLIII. de Commendis. pag. 407 Innoc. 41.
Reg. XLIV. de Reformationibus. pag. 410 Innoc. 42.
Reg. XLV. de Consensu in resignationibus & pensionibus. pag. 412 Innoc. 43.
Reg. XLVI. de Ingressu religionis. pag. 436 Innoc. 44.
Reg. XLVII. non valeat Impetratio facta per modum in Cancellaria exprimendum. pag. 439 Innoc. 45.
Reg. XLVIII. de Executione facienda. pag. 442 Innoc. 46.
Reg. XLVIII. de Dispensationibus in gradibus consanguinitatis, vel affinitatis. pag. 444 Innoc. 47.
Reg. XLIX. de dispensationibus super defectu natalium. pag. 448 Innoc. 48.
Reg. L. de dispensatione super defectu aetatis. pag. 451 Innoc. 49.
Reg. LI. de dispensatione super defectu natalium ex nobilibus & Graduatis. pag. 456 Innoc. 50.
Reg. LI. de dispensatione ad incompatibilia. pag. 469 Innoc. 51.
Reg. LI. de dispensatione ad duas Parochiales vel dignitates. pag. 475 Innoc. 52.
Reg. LIII. Non suffragetur dispensatio nisi litteris confectis. pag. 480 Innoc. 53.
Reg. LIV. de non promovendis ad S. Ordines. pag. 483 Innoc. 54.
Reg. LV. de fructibus in absentia percipiendis. pag. 485 Innoc. 55.
Reg. LVI. de Indulgentiis. pag. 478 Innoc. 56.
Reg. LVII. de clausulis ponendis in litteris Indulgentiarum. pag. 488 Innoc. 57.
Reg. LVIII. de indulgentiis concessis ad instar. pag. 490 Innoc. 58.
Reg. LIX. de Temporibus Indulgentiarum. pag. 491 Innoc. 59.
Reg. LX. de Beneficiis vacantibus & certo modo vacaturis. pag. 493 Innoc. 60.
Reg. LXI. de Exprimendo valore benef. in impetrationibus. pag. 4 5 Innoc. 61.

Reg.

Innoc.62. *Reg. LV. de clausulis in benef. vacantibus ponendis.* *pag.* 502
Innoc.63. *Reg. LVI. de Expressione qualitatum beneficiorum in impetrationibus.* *pag.* 509
Innoc.64 *Reg. LVII. de Beneficiis vacantibus per contractum matrimonii.* *pag.* 512
Innoc.65. *Reg. LVIII. de clausulis ponendis in litteris religiosorum.* *pag.* 516
Innoc.66 *Reg. LIX. de Translatione religiosorum.* *pag.* 520
Innoc.67. *Reg. LX. de clausula: Si est ita.* *pag.* 521
Innoc.68. *Reg. LXI. Petenti provideri de vacaturo dentur litteræ de vacanti.* *pag.* 524
Innoc.69. *Reg. LXX. de mandatis Apostolicis & executorialibus.* *pag.* 525
Innoc.70. *Reg. LXXI. Revocatio facultatum & aliarum impositionum.* *pag.* 535

Regulæ sequentes habentur in Regulis Gregorii XV.

Reg. Greg. XV. Revocatio facultatum percipiendi pretium officiorum. *pag.* 536
Reg. Greg. XV. Quod fructus in tertia parte augeri possint. *pag.* 537
Reg. de Insordescentibus. *pag.* 538
Reg. Officiales nihil exigant ultra debitum. *pag.* 538
Reg. Quod Cardinales non comprehendantur sub Regulis faciendis. *pag.* 539
Reg. de potestate Reverendissimi Domini Vicecancellarii & Cancellariam Regentis. *pag.* 539.

APPROBATIO.

EGo infrascriptus legi Commentaria JOANNIS CHOKIER Canonici Leodiensis in Regulas Cancellariæ Apostolicæ, sive in Glossemata Alphonsi Sotto, in quibus multa scitu dignissima, omnibusque juris & praxeos beneficiariæ studiosis maximè utilia inveni, quàm plurimaque alia variâ eruditione plena: proin leque digna judico, quæ pro communi utilitate in lucem dentur. Datum Leodii 17. Martii, 1621.

Petrus Stevartius Vicarius Leodiensis, &c.

COMMENTARIA
JOANNIS A CHOKIER
ECCLESIÆ CATHEDRALIS LEODIENSIS CANONICI.

In

Regulas Cancellariæ Apostolicæ, sive in illarum antiquum Glossographum Alphonsum Sotto.

IN RUBRICAM ARGUMENTA.

1. Rubricæ sunt de textu, seu ad textum referuntur.
2. Valet Argumentum à significatione Rubricæ.
3. Rubricæ decretaliũ nõ sunt authẽticæ quãdo sunt contrariæ textui.
4. Discrimen est inter Regulas, Ordinationes & Constitutiones.
5. Regulæ Cancell. nedum Romæ seu in Cancellaria, sed in toto orbe servandæ sunt, exceptis his quæ sunt dandæ.
6. Gaudent brevitate Romani.
7. Rubricæ restrictionem ac declarationem ab ipso textu patiuntur.
8. Una pars legis aliam declarat.
9. Ex præcedentibus sequentia explicantur.
10. Ex Rubrica lex interpretationem accipit.
11. Quando textus generalior est Rubrica non debet restringi per Rubricam.
12. Omnes Rubricæ consonantes textui possunt allegari.
13. A Rubricis Decretorum non licet arguere.
14. Regulæ appellatione quid veniat, & quid voce Ordinationis, & n. 16.
15. Regula quid?
16. Ordinationes Cancellariæ quid designent.
17. Regulæ istæ quare Regulæ Cancellariæ nuncupentur.
18. Exclusio unius est inclusio alterius.
19. Regulæ Cancellar. an ligent extra Curiam, seu an inducant jus universale.
20. Regulæ Cancel. debent imperrari à Vicecancellario seu Cancellariæ Regente, ut faciant jus in judiciis extra Curiam, alias sententia vigore illarum lata nullitati non subjaceret.
21. Limita, nisi sint, illæ solemnes quæ variis Doctorum Commentariis sunt explicatæ.
22. Regulæ de dandis jus universale non constituunt.

A SANC.

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI
DOMINI INNOCENTII A
DIVINA PROVIDENTIA
PAPÆ VIII.

Regulæ, Ordinationes, & Constitutiones Cancellariæ, scriptæ & correctæ in Cancellaria Apostolica.

ÆC RUBRICA in quolibet verbo deberet ponderari;
1. quia Rubrica est de textu *Bart. in l. Imperat. ff. de in diem* B
addict. glo. in verb. Titulu in Proœmio Sexti. Ideo valet ar-
2. gumentum à significatione Rubricæ *l. 1. §. Hac verba ff. quod quisq; jur.* Hoc tamen non est verum in Rubricis
Decretorum: quia non sunt authenticæ *secundum DD.* C
3. *in diversis locis, & sufficiat glo. in Rub. cap. charta 3. 4. 9.* quod intelligo verum quando est contraria textui, ut ibi, alias secus, & sic intelligo gloss. in cap. sacrificium de Consecrat. dist. 2. & c. volumus 89. dist. Et circa Rub. possem allegare tam de jure Canonico, quam Civili multas gloss. & dicta Doctorum: sed quia non faciunt ad propositum, pro nunc omitto.
4. Sed hæc volui dixisse, quia hic ponuntur ut diversa, scilicet, Regulæ, Ordinationes & Constitutiones, quarum significationes sunt diversæ, licet videantur idem significare D *arg. l. Si idem C. de Condicill. cum gloss.* Nam similia vocabula quæ ad invicem differunt, nunquam differunt sine magno mysterio, ut dicit Baldus *in l. ex legato C. de legat. per d. l. Si idem.*

Sed ex ista Rub. sequitur, quod Constitutiones hic contentæ non so- E
5. lum debent observari in Cancellaria & in Curia, sed in universo Orbe: exceptis illis quæ concernunt expeditiones litterarum, quæ non sunt dandæ indistinctè, ut infrà dicam. Et dicuntur Cancellariæ, id est Justitiæ, ut latius infrà subjiciam & unumquodque verbum hic positum deberet ponderari. Tametsi nolo multa allegare, sed tantum aliqua facientia ad casum, & omittam superflua, ac imitabor Jurisconsultum in l. si quis obrepserit ff. de Falsis & glo. in cap. tales 23. dist. & cap. fin. de ætat. & qual. maximè pro
6. tanta Curia, ubi verba inter litteratos dicuntur pauca & compendiosa; & sic debet fieri de jure *arg. cap. diffinimus in fi. 27. quæst. 2.*

COM-

COMMENTARIA IOANNIS ACHOKIER:

A S. D.N. Dom. Innocentii D.P. Papæ VIII.) *Adverte Lector non tam esse Regulas Innocentii VIII. quas hic ve Commentariis sive Scholiis nostro , quam Pauli V. Optimi Maximi Pontificis hodie Remp. Christianam summa cum prudentia & laude gubernantis : quippe quod inplerumq; receptum est ab Innocentii Regulis de quo jam te præmonui Epistola liminari , & porro sigillatim ostendam operis progressu.*

B Rubrica est de textu) *Rubricæ sui natura , inquit Alciatus , ad sub sequentem textum referuntur , & ideo in dubio restrictionem declarationemq; ab eo patiuntur* l. asse. ff. de hær. instit. *sicuti enim una pars legis aliam declarat ,* l. sed & 7.
posteriores ff. de leg. *& ex præcedentibus sequentia explicantur* l. si servus plu- 8.
rium §. fin. ff. de legat. 1. *ita ex titulo sive ex Rubrica lex ipsa interpretationem* 9.
accipere potest Alciat. ad l. 1. ff. si. cert. pet. *quando tamen lex vel textus generalior* 10.
est Rubro , non debet restringi per rubrum gloss. in Auth. de Incest. nupt. in pr. 11.
verb. Illicitas col. 3. Præses in locis leg. in loco à Rubro ad nigrum , *ubi*
etiam scribit quod omnes Rub consonantes textus allegari possunt. Bald. in Rub. 12.
tit. Cod. An servus ex suo facto *& quidem allegari pro decisione* Bart. in Rub. quod quisque fa. glo. in Proœm. Sexti §. nos ad apicem Roma. cons. 32. n. 6. l. 1. ubi glo. & Bart. C. de cap. civi. cen. exi. l. 11. alex. consil. 1. col. 2. vol. 4. & consil. 89. col 2. vol. 6.

C Quia non sunt Authenticæ) *& ideo ab illis non licet arguere* Anto. de but. 13.
& Pavor. in Proœm. Decret. Præses dicto loco.

D Sunt diversæ) *Non desunt qui Regulas ad expeditiones litterarum in Cancellaria faciendarum referant : Ordinationes vero & Constitutiones ad ea quæ forum contentiosum respiciunt. Ego , tam ea quæ litterarum expeditionibus , quam* 14.
quæ judiciis modum & normam dant , Regulæ appellatione contineri puto. Nam Regula nihil aliud , quam norma quâ lineæ diriguntur , quasi ad mensuram regens , 15.
quo in significato Regulam capit Columella , Vitruvius , aliiq; Metaphoricos , pro ordine , ex eo quod regat , & ordinem modumq; præbeat cap. Regula dist. 3. *& ideò omnis lex & Constitutio Regula dici potest , utpote quia regit & bene vivendi ordinem dat. Quid verò Ordinationes designent si quæris , dicam ipsas Con-* 16.
stitutiones & Regulas appellari jam in ordinem certum redactas. Ordinatum enim dicitur τεταγμένον , quod est rectè atq; ordinatè constitutum : quod & in his Regulis deprehendimus , ut rectè noster notat Alphonsus. Nam prima earum parte tractatur maximè de Reservationibus Apostolicis tam generalibus quam specialibus ad 17.
Reg. usq; XXVII. *à qua Regula ad* XLVII. *agitur de litteris Apostolicis expediendis , tum à dicta Reg.* XLVII. *usq; ad Reg.* LVI. *continentur variæ Constitu-*

tiones de dispensationibus Apostolicis impetrandis: & postea à Reg. LVI. usq; ad LX. tractatur de Indulgentiis Apostolicis concedendis & obtinendis. Deniq; à LX. Reg. usq; ad finem de beneficiis vacantibus & certo modo vacaturis per Papam conferendis.

E Sed ex ista Rub.) *Considerata scilicet persona Innocentii VIII. Regulas has constituentis. Nam ex persona Conditoris metimur legem esse generalem vel specialem* cap. fin. de Constit. in 6. *Nec obstat quod dicantur Regulæ Cancellariæ, quasi ponderata voce Cancellariæ, Regulæ istæ sint locales, sive certo loco, utpote Cancellaria Rom. circumscriptæ. Quia respondeo hic appellari Regulas Cancellariæ, vel quia bona illarum pars concernit litterarum expeditionem quæ in Cancellaria expediuntur, vel quia ejusmodi Regulæ in Cancellaria publicantur & regestis consignantur, idq; auctoritate ejus qui legis in ipso terrarum Orbe potestatem habet: atq; ideo vim obtinent legis universalis* l. 1. ff. de Constit. Princip. Geminia. in cap. fin. per illum text. de hær. in 6. *statim post publicationem in Curia,* Capella Tholos. quæst. 444. Felin. in cap. quod super his n. 11. de fide instrum. *ubi etiam scribit Regulis Cancellariæ non comprehendi Cardinales, ergo alios, quia exclusio unius, est inclusio alterius,* l. Cum prætor ff. de Judic. 18.
Et quanquam non desint qui existiment Regulas istas inducere tantum jus particulare, quos late recenset Lud. Gomes: in Prooem. Reg. Cancellariæ *cujus rationes reassumit Mascard.* tractat. de Probat. conclus. 257. incip. Cancellariæ Regulas probare, *attamen crebrior veriorq; est opinio existimantium illas inducere jus universale: quod ipsum probat idem Gomesius Rota auctoritate ac diversis juris Auctoribus, quos ipse recenset* in d. Prooem. quæst. 2. vers. In contrarium num. 4. *Ut tamen hujusmodi Regulæ ligent & in judiciis faciant jus extra Curiam, debent prius impetrari à Vicecancellario seu Cancellaria Regente & extat Regula 27. infra de Regulis Cancell. producendis: & deinde produci in actis,* Mascard. tractat. de Probat. dicta conclus. 257. nu. 13. *alias secundum ordinationem Papæ non ligarent, & sententia lata vigore earum esset nulla quantumcumq; notæ essent, ut scribit noster Alphonsus ad Reg. 26. etiam si haberent Decretum irritans & creberrimè Judicibus allegentur, ut ex Felin.* in c. 1. de Re. jud. *respondit Gomes.* ad Regul. de Annali quæst. 4. *quod demum præter Alphonsum concedit Auctor Analyt. Commentarii* ad Regul. de Idiomate sive de Annali possessore n. 136. *de dubiis & ignotis Regulis, non iis autem quæ glossis variorum Doctorum sunt illustratæ & explicatæ,* per not. Panor. Felin. & DD. in cap. Pastoralis de fide instrum. *quales sunt Regulæ de Annali, Triennali, de Publicandis, & similes, quæ à pluscu'is Jurisconsultis diffusè & Commentariis explanatæ sunt. Unde non videntur egère alia productione ad instar extravagantium publicatarum & notarum, quas ignorare non licet, & contra quas lata sententia est nulla* Bald. in l. leges sacratissimæ num. 4. C. de legib. Mandos. secundum unam opinionem ad Reg. 28. de Reg. Cancellar. [illegible] quæst. 1. vers.

Tertia

Margin numbers: 17. (beside "ria, vel quia bona illarum pars concernit litterarum expeditionem quæ in Cancel-"); 29. (beside "lare, quos late recenset"); 20. (beside "rium num. 4."); 21. (beside "concedit Auctor Analyt.")

Tertia opinio. *Licet idem Mandos. postea nu. 4. priorem opinionem veriorem scribat, nimirum quod indistincte Regula sive notiores, sive non, producenda sunt forma in dicta Reg. 28. servata, alias sententiæ contra eas lata subjiciunt, ut probat auctoritate Author. Felii. Cassad. Gomes. & aliorum.*

Regulæ vero quæ non sunt de dandis & quæ litterarum tantum expeditionem in curia faciendam respiciunt, jus universale non constituunt, nec solent impetrari aut pro- 22.
A *duci & partibus petentibus dari, utpote quæ restricta sunt ad certum & particularem effectum & locum, talesque vim constitutionis specialis obtinent, nec extra curiam ligant quæ de re supra, & latius scribit noster Glossographus* ad Regul. XXVI. de Regulis Cancellariæ producendis. *Interea non existimandum est dictas Regulas, quæ minus celebres sunt, quæq; Doctorum Commentariis haud illustratæ sunt, plane inutiles & spernendas esse: siquidem quatenus in commune vel ordinarium juvant, rationabiliter admittendæ sunt, & in causis decidendis usurpandæ, quo minus à jure communi, & disciplina Ecclesiastica recedatur,* Auctor Analijt. Comment. ad Reg. de Annali num. 112.

IN PROOEMIUM
ARGUMENTA.

1. Dictio *videlicet*, quid importet, & nu. 18.
2. Recurrendum ad Registrum ubi dubitatur de aliqua Decretali.
3. Papa dicitur assumptus tempore electionis etiam ante coronationẽ, quod limita ut nu. 4.
5. Non datantur supplicationes signatæ per Papã in Conclavi, nisi post coronationem. hodie non signat amplius in Conclavi supplicationes, nec ante coronationẽ ut n. 19.
6. Regulæ Cancell. quando incipiant ligare, & nu. 19.
7. Verbum *extunc* quid denotet.
8. Regulæ Cancell. an durent post obitum Conditoris.
9. Beneficia familiariũ Card. vel Papæ, quæ per illorum obitum vacãt sede vacante, an sint reservata?
10. Reservatio Papæ & Legati differunt.
11. Quid si vacante beneficio expectãs illud acceptarit, & post moritur Papa intra tres menses ad insinuandũ, vel factam ipsi provisionem?
12. Vicecãcell. potestas & auctoritas.
13. Vicecancellarius alias Bibliothecarius alias Quæstor nuncupatur.
14. Vicecancellarius dicitur Præses Justitiæ.
15. S. Laurentius fuit Camerar. Papæ.
16. Papa solus Cancellarius Christi & num. 22.
17. Vicecancellarius signat bullas uno L. & quare? & num. 22.
18. Potestas dictionis *videlicet*.
19. Pontifices non amplius signant supplicationes in Conclavi.
20. Regulæ Cancellar. quando incipiant

piant ligare, & quando extinguantur.
21. Sede Apostolica vacāte an cessent Regulæ Reservatoriæ.
22. Pontifex noviter electus declarare solet non expirare Reservationes beneficiorum, quæ aliter expirant mortuo Pontifice, quod maximè verum, quando sedes diu vacavit.
23. Beneficia recepti in familiam Cardinalis post obitum Papæ an sint reservata, si moriatur in familiaritate extra Curiam.
24. Antiquitas familiæ Cafarellorū.
25. Dignitas Vicecancel. quando originem sumpserit.
26. Zabarellæ opinio reprobatur.
27. Cancellarii etymon & munus.
28. Veteres rem inter legendum notatu dignam L. littera signabant.
29. Vicecancellarius major Camerario Papæ.
30. Effectus Decreti irritantis, ejusq; origo.
31. An in generali derogatione Constitutionum & ordinatiónum Apostolicarum comprehendantur Regulæ Cancellariæ.
32. An per clausulam *Non obstan. Regulis Cancell.* positam in litteris Apost. censeatur derogatum Regulis judicialibus notoriis: & quid de privilegiis & indultis?
33. Stylus Curiæ servandus; & facit jus universale etiam in partibus.

TEXTUS PROOEMII

SAnctissimus in Christo Pater & Dominus noster D. Innocentius Divina providentia Papa VIII. suorum prædecessorum vestigiis inhærendo, normam & ordinem gerendis dare volens in crastinum assumptionis suæ ad Summi Apostolatus apicem, videlicet die xxx. mensis Augusti, anni à Nativitate Domini M.CCCCLXXXIIII. Reservationes, Constitutiones & Regulas infrascriptas quas etiam extunc suo tempore observari voluit, & quas de ejus mandato, nos Rodericus miseratione divina Episcopus Portuen. S. R. E. Vicecancellarius die lunæ xiiii. mensis Septembris, in Cancellaria Apostolica fecimus publicari.

GLOSSEMA ALPHONSI.

HIc unus curiosus dubitabit ubi ego non dubito, sed pro simplicibus Curialibus subjungam quod aut forte esset vitium Impressoris, aut vitium Ordinatoris hujus Prooemii: quia Papa fuit creatus die Dominica 29. Augusti, ergo sequitur quod hic malè dicitur de xxx. die. Sed certè salva auctoritate illius qui hoc assereret, benè possumus salvare

salvare hanc litteram: quia si dictio *videlicet* hic posita referatur ad istud verbum *in crastinum*, tunc bene stat: quasi dicat, quod licet Papa fuerit electus 29. tamen in crastinum, id est alia die sequenti, quæ fuit xxx. fecit istas Regulas, & sic non est vitium Impressoris. Sed si referatur ista dictio *videlicet* ad verba *suæ assumptionis* quod est prope, ita quod sit intelle-
ctus quod ea die xxx. fuit assuptus, tunc esset mala sententia: quia non fu- 1.
A it factus nisi die 29. & hoc esset bene punctuare: quia dictio *videlicet* est restrictiva termini cui adjungitur, *ut not. per glo. & Bart. in L. quæsitum ff. de fundo instructo.* Et semper debemus virgulare & punctuare dispositionem salva ratione recti sermonis cum illo verbo cui magis congruit, *ut notanter dicit Bald. in l. 1. C. de liber. præt.* Sed ut evitemus incongruitatem sententiæ, melius est punctuare primo modo per jura vulgaria, *sufficiat cap. Marcion & Basilides 1. quæst. 1.* Tamen in Reg. Sixti, ubi quasi eadem verba dicuntur, dicitur de decima die qua fuit electus Sixtus 3 & dictio *Videlicet* ibi polita refertur ad verbum assumptionis, & non ad verbum in crastinum ibi positum. Sed in hoc non est facienda vis, quia infinitæ leges habent orationem negativam in littera textus, & in aliis libris eædem leges habent verba affirmativa, & tamen utraq; lectura salvatur, ut sæpè vidimus, ergo sic in proposito nostro utraq; lectura potest salvari. Sed si secunda sit vera possumus dicere quod sint vitium scriptoris, sive vitium Impressoris, quia ubi debeat dicere xxix. dixit xxx. & potius volo hoc dicere, scilicet fuisse vitiū scriptoris, quam superbè reprobare conditorem legis *arg c. ego solis 9. dist.* & de hoc non est mirum: quia in multis libris impressis est iste error: quia aliquādo ponitur in eis aliquod superfluum, aliquando aliquid diminutū, ut sæpenumero vidimus, maximè in prima impressione Decret. & etiam in Feudis & in aliis: & circa hoc deberet provideri: quia infinita menda sunt in impressionibus, tam in gramma-
tica, quam in sententia, ut etiam in istis Regulis Innocentii infrà videbi- 2.
mus, & licet deberemus recurrere ad registrum quando dubitatur de aliqua Decretali vel de lege, *ut dicit glo. 29. dist. in [illegible] um. per cap. ut veterum 9. dist.* & si multi libri habent aliquam legem vel decretalem, præsumitur lex vel decretalis *ut dicit gl. prædicta* tamen hoc intelligo verum, quando multi libri sunt diversis temporibus scripti vel impressi, secus si in una impressione: quia tunc etiamsi una lex esset in mille libris impressis in una impressione, non valeret magis, quam si in uno libro tantum foret *fa. glo. not. in l. Si convenerint 4. in fi. ff. de 1. 9. act.* cum unico actu imprimantur mille libri, & error unius sit etiam in aliis; sed utcumq; sit, ponderanda sunt in hoc verba Procemii.

Ex quibus sequitur, quod Papa dicitur assumptus tempore electionis 5.
etiam ante coronationem *& hoc vult glo. in c. fin. de concess. præbend. in 6. quam*

notat ibi Geminia. licet glo. in data sexti libri & in Procem. clement. voluit contrarium: tamen quoad Jurisdictionalia, credo hoc fore verum de jure *arg. cap.* 1. 23. *dist.* ubi probatur quod statim quando Papa est electus, potest administrare, & ita communiter tenetur *in cap. licet de electio.* & de coronatione Papæ quod debeat fieri, non memini me legisse alibi quam in d. c. 1. 23. dist. ubi dicitur de Intronizatione, & quid operetur non est meum nunc dicere, sed alibi dico in tract. Jubilæi, quem direxi Sixto, & cum hoc Procemio concordat Procemium Sixti: sed Procemium Pauli dicit contrarium, scilicet à tempore coronationis, & hoc est utile scire propter datas bullarum: quia licet Papa Innocentius fuisset coronatus 12. Septemb. tamen ea quæ ante signavit, debent datari tempore quo signavit, etiam ante coronationem & statim cum Papa fuit creatus in conclavi de nocte quod potuit fieri *arg. c. licet de electio.* tunc signavit aliquas supplicationes. Et per prædicta dico, quod si fuit electus tunc die Sabathi de nocte & ante mediam noctem, tunc dicitur assumptus die XXVIII. & si post mediam noctem, tunc dicitur assumptus XXIX. *arg. l. more Romano ff. de feriis, & c. consulit cum ibi not. ff. de offic. deleg.* & extunc deberet poni data: & si Datarius poneret aliam, tunc posset probari contrarium per testes ibid.

B existentes ad hoc rogatos *fa. glo. in c. duobus ibi Geminia. de Rescript. in 6.* 5.

Sed hodie usitatur in Curia quod non datantur supplicationes signatæ etiam in Conclavi, nisi post coronationem, licet possint datari extunc, per ea quæ superius dixi.

Item ponderanda hic arbitror illa verba ibi, *quas etiam extunc suo tempore observari voluit, &c.* Nam in aliis Regulis prædecessorum suorum dicebatur, *quas etiam extunc suo tempore duraturas, &c.* & istud verbum *duraturas* fuit hic cancellatum, & nescio an fuit ex deliberatione, sed credo quod eadem sit sententia. Sed propter aliqua dubia Juvenilia, dico breviter, quod si illud verbum *extunc* referatur ad illud *observari voluit*, intelligitur quod à tempore compositionis Regularum incipiunt ligare, & etiam ante publicationem, & tunc videretur quod esset absurdus intellectus *arg. l. leges C. de leg. & c. cognoscentes, & c. fui de Constit.* Nam lex non incipit ligare nisi post duos menses *ut in Auth. ut factæ novæ Constit.* vel saltem post publicationem, &c. ut jura apertè loquuntur, sed istæ Constitutiones fuerunt factæ XXX. Augusti, & publicatæ XIII. Septemb. ergo sequitur quod ille intellectus esset absurdus. Salvo tamen meliori Judicio, dico quod illud verbum *Extunc* denotat hic maximam sententiam. Nam licet regulariter debet attendi tempus duorum mensium, vel saltem publicationis Constitutionis, ut liget, tamen hoc verum nisi Princeps velit quod statim liget, &c. & hoc quoad retractationem actus, secus quoad pœnam, hoc vult notanter glos. *in verbo extunc in clem. 2. de her. & hoc tenet Aub. in d. c. cognoscentes de quo*

de quo per Bald. in d. l. lege. & sic iste est verus intellectus hujus dictionis *Extunc*, hic positæ: nam vult Papa quod statim incipiant ligare.

C Et ex hoc solvo unam quæstionem quæ est nunc in Rota de Hispania, quia Regul. intra x. revocat expectativas quæ aliquo modo sunt sortitæ effectum, &c. & vacavit beneficium illud die qua fuerunt conditæ istæ Regulæ, sed nondum erant publicatæ & unus amicus meus acceptavit vigore gratiæ in aliquo sortitæ effectum: dico quod gratia sua sit revocata etiam ante publicationē revocationis, & hoc per verbum illud *Extunc* hic positū de quo doleo, sed ista videtur mihi veritas: & hoc intelligo verū nisi acceptatio & provisio præcederet etiam per horam hanc publicationem: quia hæc constitutio non extenditur ad præterita sed tantum ad futura *arg. d. jurium*: sed si non constat, præsumitur hanc constitutionem præcessisse, propter potentiam Papæ, *arg. eorum quæ dicit Gemmin. in c. si à sede in 2. col. de præbend. in 6. Innocent. in c. præterea requisit. de appell.* Si verò dicimus *extunc suo tempore* &c. iste intellectus videretur absonus, & quia hoc noluit sentire compilator, ideo non insisto.

D Sed dubium facio an per ista verba durent istæ Constitutiones post obitum Innocentii, & certè dico quod non, quia voluntas expirat cum Conditore *arg. l. 1. ff. d. Reg. jur. c. si gratiose de Rescript. in 6.* ergo sequitur, quod cum hic dicatur qud *observare voluit suo tempore, &c.* quod eo mortuo ejus 8

E voluntas expiret, & sic etiam leges istæ expirant. Et propter illud verbū vidi altercari in Curia: si familiaris Card. vel Papæ cujus beneficia sunt reservata per Regulas Cancell. ut infra videbimus, mortuo Papa antequam alius sit factus moriatur etiam in familiaritate Cardinalis extra Curiam, an beneficia sua sint reservata? Et videbatur quod non, per illud Proœmium *& per c. præsenti 1. resp. de off. leg. in 6. & ibi tenet Dominicus per illum text.* Tamen Papa Paulus declaravit contrarium propter decisiones duas in Novis, dicentes quod beneficia semel affecta, semper manent affecta, *videlicet decis. 177. incip. Item si benef. collect. & 214. incip. Item si juxta ordinationem Reg. &c.* Et ad cap. Præsenti possem respondere, quod aliud est quando Legatus reservat, aliud est quando ipsemet Papa reservat, fa. quod dicit Bald. *in cap. naturales. § de feudo fue. contro. col. 1.* 9 10

Item per hoc Proœmium practicat Rota hodie, quod si à tempore Sixti vacaverit beneficium, & acceptans acceptavit illud, & fecit sibi provideri & infra tres menses ad insinuandum secundum Reg. Sixti vel infra annum ad experiendum cum adversario, mortuus fuit Papa, quod non tenetur insinuare vel experiri, quia Regula expiravit ut hic, & sic vidi primò pronunciari tempore Pauli per D. Antonium de Grassis qui est fidelis relator ac doctissimus, & semper sequitur vota Dominorum, anno 66. Feb. 3. 11

F & tunc practicavi cum Casarello maximo Advocato, & dixit mihi totum

oppositum per rationes juridicas, maximè quia ex quo lex incipit ligare, &c. & replicavi quod Rota ea die pronunciavit contrarium : at respondit mihi quod Rota aliquando rotat. tamen ista sententia Rotæ videtur mihi verior, de quo faciat pro & contra gloss. in verb. De cætero, & quod ibi dicit Dominus *in c. licet canon de electio. in 6.* & idem tenui hoc legendo hic Romæ. Et ad contraria respondeo , quia illud est verum si incipit ligare constit. &c. si in aliquo individuo incepisset ligare *arg. l. furio s cum gloss. B. qui test. fa. poss.* alias secus in dividuis , ut isto casu , *arg. c. utile per inutile de Reg. jur. in 6. ubi gloss.* Et idem dico si unus tantum acceptaverit & ante provisionem sibi factam moreretur Papa, quod etiamsi non faceret sibi provideri per mensem, postea gratia ejus non est nulla per prædicta : nam non est tempus statutum à jure expectanti infra quod debeat sibi facere provideri, nisi per Regulas Cancell. ergo, &c.

Item in quantum hic dicitur de *Vicecancellario* qui publicavit has Re-
gulas in Cancellaria Apostolica, &c. Sciendum necessarium puto, quod 12
Vicecancellarius est ille qui has regulas regit , & ad ejus dispositionem
dantur in Curia & extra eam, cum subscriptionibus duorum Abbreviato-
rum , ut dicit una regula de qua infra dicemus, & iste est Judex in perti-
nentibus ad expeditiones juridicas bullarum , & est in Curia major post
G Papam *ut dicit Card. in d. clem. 2 de electio. quæst. 4.* & vocatur de jure an- 13
tiquo *Bibliothecarius , 63. dist. cap. Adrianus juncta glo.* & arbitror quod
propterea vocatur Bibliothecarius, quia debet custodire libros bullarum, & libros Regull. extravag. & ex hoc in Curia practicatur , quod habet de registro bullarum certam partem : quia tenetur reddere rationem de omnibus ibidem contentis. Item vocatur *Quæstor* de jure communi *textus est cum glo. in l. omnem C. de petit. bon. subl. l. [illegible] & in l. fin. C. de divers. rescript.* & possem allegare multa Jura ad hoc, sed de jure Cano. est casus mihi unicus quod vocetur *Quæstor* in *c.* Forus de Verb. signif. & sic infero , quod Vicecancellarius potest stare cum Auditoribus Rotæ in decisionibus causarum etiam in præsentia Papæ. Nam ipse est Præses Justitiæ in Curia : & hoc nomen Vicecancellarius non reperitur in Decretis , nec in Decretalibus quod meminerim ; sed in Procemio Sexti sic : tamen bene reperitur Cancellaria in cap. ad hæc de rescript. in cap. cum dilecta juncta glo. eod. tit. & c. dura de Crim. fals. & c. porrecta de Confir. util. vel inut. omitto clem. 2. de electio. & c. statutum de rescript. in 6. ibiq; glo. Ex eo sequitur quod Vicecancel. debeat appellari Cancellarius & non Vicecancel. Tamen
H Zabar. *in d. clem. 2.* dicit quod antiquitus contendebat de paritate cum
Papa saltem de facto, & propterea vocatur Vicecancellarius, & allegat Laurentium ibi. Et licet aliqui Curiales dicant quod propter S. Laurentium

non vo-

non vocatur Cancellarius, tamen hoc nomen verum secundum Card *ib. col.* 12 quia S. Laurentius non fuit nisi Camerarius quod apparet, ibi cum dixit 15
Tyranno, Thesauros quos quæris manus pauperum deportaverunt, &c.
I Ex quibus infero quod solus Papa vocatur Cancellarius Christi, a Cancellis, id est, tollo tollis, scilicet id quod injuste petitum. 16

Item infero contrà vulgares Curiales dicentes, quod quando præsentantur bullæ Vicecancellario, quod propterea ponit unum L. magnũ 17
ad denotandum, quod gerit officium sancti Laurentii, quia illud est falsissimum per supradicta.
K Sed ipse ponit ibi unum L. ideò quod significat bullam esse lectam, & postea ponit ex alia parte unum R. magnum quod significat nomen suum, vel mandat quod registretur, &c. Quis tamen sit
L major vel Vicecancellarius, vel Camerarius Papæ, dixi latè in tractatu Camerariatus. Et omitto hic inserere, an potestas Vicecancellarii restringatur hodie per Regulas Cancellariæ positas infrà, de potestate Vicecancellarii, & ibi dicam contra somnium Joannis Francisci Pavini, qui dixit quod sic. Item quo Jure potest Vicecancellarius derogare Regulæ Cancellariæ qua cavetur quod executoriales dentur sub plumbo, &c. aliàs non valent. Item quomodo potest dare in forma humilibus rescriptum sine supplicatione cum derogatione c. statutum de rescript. in 6. quoad dietas.
M Item quo jure cavetur, quod Cancellaria ponit in bullis Decretum irritans & alias clausulas non petitas in supplicatione, & de multis aliis de quibus infrà aliquid dicam, & quid per signaturam per *placet* in Commissionibus, an sit necessaria, vel sufficeret potestas Vicecancellarii, & an non esset melius, quod non esset nisi potestas Vicecancellarii, & non darentur aliæ commissiones per *placet*, hoc dixi in tractatu quem feci D. Tirascon. & non in alio quem direxi Domino Sixto de futuro Concilio, & fortè aliquid dicam infrà. Venio ad primam Regulam de Reservationibus.

COMMENTARIA IOANNIS ACHOKIER

DIctio videlicet est restrictiva) *Imo non est declarativa simul, & restrictiva* l. cum quidam §. 1. ff. de usur. l. si in venditione post pr. ff. Commun. præd. l. videbet ff. ex quib. Caus. major. c. 2. ibi, Canonici videlicet; & Civili, de privileg. in 6. gloss. & bart. in lib. 1. num. 2. ff. ad l. aquil. *& nonnunquam non restringit: sed juxta materiam subjectam diversimodè capitur* c. Romana §. caveat ibi Geminia. in 2. not. de sent. exco. Jas. in l. filio quæ patet num. 19. in fin. vers. puto quod ista dictio, & c. ff. de liber. & posthu.

B Sed hodie visitatur in Curia) *Recessum est ab illo usu hodiernis temporibus*, 19
C *quia Pontifices electi non amplius aut rarissimè signant supplicationes in Conclavi; ut* 20
nec ante coronationem.

Statim incipiunt ligare) *Controvertitur inter DD. à quo tempore Reg. Cancellariæ incipiant ligare? v. g. Papa assumitur, seu creatur 2. Martii deinde 10. facit Regulas, postmodum die 15. eas publicat, quæritur à quo die incipit currere reservatio? Geminia.* Consil. 92. incip. In causa Canonicatus, & præbendæ, *respondit quod à die publicationis. Ant. vero de Falcon.* tract. de Reser. 4. part. pr. effectu 21. *dicit quod à die editionis, seu compositionis Regularum? alii à die assumptionis ad Pontificatum, hancq; sententiam probare Rotam in una S. Mariæ majoris de Urbe docet Gomes.* in Procem. Regul. quæst. 2. sub fi. *cui adde Curtium*, cons. 1. num. 27. lib. 1. *Ego cum Zerola in praxi Episcopali* in verbo Regulæ Cancellariæ *probo Geminiani opinionem: Ratio n. est ab omnibus recepta quod lex incipiat demum currere à die promulgationis, quæ est causa formalis legis sancitæ*, Soto de Just. & Jur. lib. 1. quæst. 1. art. 4. D. Tho. quæst. 99. & habetur in cap. 1. ibi glo. verb. publicè de postul. prælat. *hancq; Geminiani opinionem probat noster Alphonsus hic. Verum, contrariantes opiniones conciliat idem Ant. de Falcon. ut statim incipiant ligare, quoad effectum nullitatis actus in Contrarium gesti, non tamen nisi post publicationem quoad pœnas incurrendas* Gonzalez ad Reg. 8. Cancell. in Procem. § 5. n. 56.

Ligant itaq; statim quoad collationem à die promulgationis, & extinguuntur morte cujuslibet Papæ illas promulgantis; quando enim Papa non exprimit in Constitutione quod sit perpetua sed quod duret certo tempore limitato, talis constitutio non se extendit ultra illud tempus, Simonetta de Reservat. q. 58. Wamel. consil. 345. n. 4. vol. 1.

Unde infertur, quod Sede Apostolica vacante cessant Regulæ Reservatoriæ, & omnes menses sunt ordinarii, possuntq; Episcopi tanquam ad jus commune redeuntes (exceptis tamen iis, qui concordatis nationis Germanicæ subsunt, quorum beneficia etiam Sede Papali vacante in mensibus Papæ vacantia Successori remanent affecta) providere de beneficiis vacantibus in quolibet mense, Caput Aquen. decis. 86. part. 1. & 214 part. 2. atque ita fuit decisum in una Albulen. Parochialis de la Calcada 28. Jan. 1594. Gonsalez ad Reg. 8. §. 5. procem. num. 46. *ubi ait quod non solum erunt omnes menses ordinarii ante assumptionem novi Papæ: sed etiam antequam faciat Reg. Cancellariæ, quæ semper fieri solent de immediate sequenti d. assumption. ita quod si etiam in illo medio tempore ab assumptione usq; ad editionem Regularum vacaret aliquod beneficium in mensibus aliàs reservatis, nullum obstaculum Ordinarius habere dicatur, & allegat Geminia.* d. consil. 92. num. 1. *nisi aliàs beneficia sint affecta, aut Papa postea electus declaret non expirasse Reservationem, aut illa de novo reservet, prout fecit* S. D. N. *Paulus V. de om-*

de omnibus beneficiis tempore suæ assumptionis non provisis in bulla ad favorem Con- 22
clavistarum data prid. Calend. Augusti 1605. Nicol. Garcia in suo copiosiss. tract. de Benef. part. 5. cap. 1. §. 11. num. 645. & 646. *Ut ut sit, assentior Zerola* d. loco. *Geminiano subscribenti, & scribenti Regulas istas incipere ligare à die publicationis illarum, sic quod si vacet beneficium aliquod ab obitu Papæ usq; ad promulgationem, Episcopus possit de illo disponere, quia tunc non currit alternativa, nec reservatio per supradicta*, Zerola d. loco adde Rebuffum hic verbo suo tempore.

Interim nota bene, quod quandoq; solent Romani Pontifices, ut dixi in Paulo V. reservare omnia beneficia quæ vacaverint in mensibus Apostolicis Sede vacante, & de quibus ordinarii collatores tempore assumptionis ad summum Apostolatum apicem non disposuerunt, præsertim quando Sedes diu vacavit, ut fuit in illa Fœl. re. Urbani VII. quæ vacavit per duos menses, quibus exactis fuit assumptus Gregorius D XIIII.

Et certè dico quod non) *Et cum illo Pet. de Anchor. aliiq; quos appellat Aufrer.* ad quæst. 444. Capellæ Tholos. *quibus adde Gonzalem* ad d. §. 5. n. 2. & seqq. *Felin* in cap. ex parte 1. num. 46. de Rescript. *Geminia.* cons. 93. num. 7. *Nicol. Garciam* de benef. part. 5. c. 1. §. 11.

E Si familiaris Cardinalis) *Qui tamen sede vacante non sit receptus in familiam Cardinalis. Nam eo casu beneficia ipsius non sunt reservata, ex quo Regula re-* 23
servatoria quæ est tertia, ut & reliquæ moriantur cum persona Conditoris ut prædiximus, & late scribit Mandos. ad Reg. 32. quæst. 11. per tot. *& Anast. Germonius* de Indultis Cardin. §. Per quæ sublatis num. 99.

Casarello Maximo Advocato) *Nota antiquitatem familiæ Casarello-*
F *rum, quæ generis nobilitati juris peritiam summa cum laude miscuit. Ex ea porrò* 24
paternum genus ducit illustriss. Cardinalis Burghesius, qui adeo fœlici sidere natus fuit ut Paulum V. habuerit Avunculum, omnium quidem sensu circumspectissimum, & prudentissimum Pontificem, a quo meritis suis ita postulantibus creatus fuit summus in Urbe Pœnitentiarius, & postea Bononiensis Archiepiscopus, & Cardinalis omni laude dignissimus.

G Major post Papam) *Qui hujus eminentissimæ dignitatis originem ex antiquis historiarum monumentis dispexerunt, tradunt illam demum post tempora Innocentii III. inventam, & ...tam fuisse, eamq; etiam exercuisse privatæ sortis* 25
homines, sed probitate, & Eruditione spectatissimos: postea sub Bonifacio VIII. dignitatem hanc uni ex Illustriss. Cardinalibus tributam; idq; ex congruentia rationis, ut quoniam Justitiæ regimen penes Vicecancellarium residebat, par erat munus illud commendare personis Illustribus, in quibus maxime excellunt familiamq; ducunt Illustriss. Cardin.

H Tamen Zabarella) *Ejus opinionem velut anile quoddam somnium jure* 26

optimo elevat subjicitq́, Gomes. in Procem. Regularum : *ad hujusq́ Vicecancellarium inde appellatum , quod solus Pontifex in Ecclesia Dei sit Cancellarius , ut sicut Moyses in regno & Synagoga Judaeorum pro Deo Vicecancellarius erat , ita in Ecclesia Dei solus Papa , cujus unum & idem Consistorium cum Deo est ,* Hostien. in c. quanto de Transl. Episc. Guil. Bened. in c. Raynutius vers. Uxorem nomine Adalasiam n.205. de Testam.

Cancellarius à Cancello as) *Significantius Graecis Cancellarii dicuntur νομοφύλακες quasi legum praesides & custodes ? & νομοφυλακία legum morumq́ regimen & tutela. Justiniani & posteriorum Principum aevo, quem nunc Cancellarium dicimus , Quaestorem Palatii appellabant , ut notat Cujacius* ad No. 35. *Tametsi etymon Cancellarii non inscitè deducat noster a Cancello as are. utpote qui Cancellat & corrigit rescripta , diplomata , & privilegia Principis , de quo Poeta apud Lucam de penna.* 27

Hic est qui leges regni cancellat iniquas ,
Et mandata pii Principis aequa facit.

Plura hac de dignitate vide Boerium tract. de Auctor. magni Consilii, & Parlamentorum Galliae n.3.10. & 23.

Bullam lectam) *Conjectura probabilis. Nam & veteres si quid lectum vel laudabile inter legendum animadverterent littera L. in margine signabant, quod rectè notavit Auctor Commentariorum* in l. 1. Var. de Re rust. 28

Vel Cancellarius) *Satis constat hodie Camerarium Vicecancellario non esse anteferendum : cum penes hunc consistat Justitia & legum exercitium ; penes Camerarium autem, Urbis tantum regimen quae profanas res concernit. Unde Patrimonio Petri seu Fisco praeest : ideoq́ Praefecto aerarii vel Procuratori Caesaris comparari potest. Porro de illius dignitate & Jurisdictione.* v.g. in clem. ne Romani de electio. *& ex professo Vestrium* in sua paxi l.2.c.1.& 2. 29

Decretum irritans) *De origine hujus Decreti , ejusq́ effectibus videat ad nauseam qui volet Hieron.Gonzalez* ad Regul. 8 Cancell. gloss. 67. *per tot. & quae scripsi infrà* ad Regul. VIII. in glo. verbi,aut aliorum sub Concordatis. vide quoq; *Marchesanum* de Commissionibus , & praesertim de apertione oris & Decreti irritantis *adde Mandos.* ad Regul. 3?. quaest. 11. & ad Regul. 7. quaest. 4. *ubi scribit Decretum irritans in fine Regulae appositum referri ad omnes Regulas praecedentes : an autem etiam ad sequentes extendatur eleganti disputatione ipse determinat* in Rub. q.3. per tot. 30

Porrò non aliena sunt a proposito duae quaestiones Doctoribus tractatae , quarum prima est , an in generali & vulgari derogatione Constitutionum & Ordinationum Apostol. comprehendantur Regulae Cancellariae : hanc quaestionem Gomesius in hujus Procemii re olvit negativè : quod ita servet stylus Cancellariae a Rota receptus , qui quidem stylus disponit sub clausula generali. Non obstantibus Constitutionibus 31

& Ordi-

& Ordinationibus Apostolicis, *non comprehendi Regulas Cancellariæ, nisi specialiter sit eis derogatum, vel nisi eiusmodi derogatio fieret non per viam Rescripti, sed legis, quo casu per prædictam generalem clausulam* Non obstantibus Constitutionibus *censeretur derogatum ipsis Regulis Cancellariæ non facta earum mentione, per ea quæ scribit Geminia.* in cap. cum non deceat de Electio. in 6. *Adverte est, an per d. clausulam* Non obstantibus Regulis Cancellariæ *positam in litteris Apostolicis, censeatur derogatum Regulis iudicialibus litterarum, videlicet de Annali, Triennali, de Publicandis, de surrogandis, & similibus. Ad eam respondit Gomes. dicto loco censeri derogatum Regulis tam iudicialibus quam litterarum expeditionem concernentibus, quibus gratiæ origo, vel effectus facto personæ non interveniente impediretur: quia per dictam clausulam non censerentur sublata: licet enim quibusdam Regulis dispositio Papæ differatur, non tamen penitus tollitur,* Geminia. in c. si propter num. 9. in fin. de rescript. *nisi tamen in litteris diceretur* Non obstantibus Regulis per quas nostra gratia impediri, vel differri posset. *Quinimo certum est, de stylo Cancellariæ illud indistinctè servari, per d. clausulam non censeri sublatas Regulas nisi earum expressa fiat mentio, atq; adeò earum tenor in principio litterarum narretur: quod quidem limitat Gomes. dicto loco nisi in gratia vel supplicatione poneretur clausula generalis.* Quarum tenores habeantur pro expressis: *nam tali casu censeretur dictis Regulis derogatum ex decis. Rotæ* in una Caurien. Canonicatus de anno 1538. & in una Ferrarien. Archipræsb. 9. Julii 1535. *ut & privilegiis & indultis quibuscumq; ut post Gravettam* consil. 126. num. 7. lib. 1. Ripam ad c. 2 num. 55. de rescript. *Mandos.* ad regul. 19. num. 19. *tradit Anast. Germonius* tract. de Indultis Card. §. ac irritum, *& hunc esse Curiæ stylum asserunt Ant. de Butr.* consil. 2. 10. *And.* ad cap. unicum de excess. prælat. *Alex.* cons. 216. col. 7. lib. 2. *Felin.* in cap. nonnulli num. 6. vers. ad latis primò de rescript. *stylus autem Curiæ servandus est,* 33 *quia pro lege habetur* cap. tam gravi, de crim. falsi, DD. ad cap. ex litteris de Contuet. Anast. Germonius d. §. n. 2. & 3. Marchesan. in tract. de Commissio & rescript. uniusq; signaturæ p. 1. c. 5. n. 176. *& sic facit ius universale etiam in partibus* Jo. Gutierrez l. 1. Canon. quæst. c. 33. n. 35. in fi. Nicol. Garcia tract. de benef. p. 1. c. 5. n. 88. Jo. Petrus moneta tract. de Optio. canon. c. 8. quæst. 1. num. 10.

(Right margin, beside the line beginning "*Adverte est*": 31)

IN REGULAM I.

ARGUMENTA.

Constitutio Ad regimen, de Præbend. & dig. in extravag. com. & Constitutio execrabili eod. tit. in extravag. Joannis 22.

sunt

sunt Constitutiones perpetuæ.
2. Constitutio nova, re eadem cum antiqua, sed quæ clarius disponit, superflua dici non potest.
3. Statutum particulare quod alias jure communi statutum est quid operetur.
4. Reservationes de quibus in dictis Constitutionibus ad regimen, & execrabiles, an sint generales vel speciales.
5. Verbum generaliter debet aliquid operari, etiam in dispositione odiosa, & n. 7.
6. Non est omnino idem quod habetur pro eodem.
7. Reservationes de quibus in Constit. ad regimen, an sint temporales.
8. Aucta est hæc Regula per Clementem VIII. & Paulum V. & in quo?
9. Beneficia per Scriptores Apostolicos acquisita post dimissum officium scriptoriæ, an sint reservata stante quod dimisso officio desinant esse Protonotarii.
10. Reservantur beneficia quæ conferuntur per ordinarios contra formam Concilii Triden. quod limita ut n. 11.
12. Reservationis definitio.
13. Reservationis divisio.
14. Reservatio habens Decretum irritans quid operetur.
15. Ordinarii collatio de beneficio reservato nihil prodest ne quidem ad titulum coloratum ut nec Permutatio illius auctoritate facta num 16.
17. Papa dans facultatem conferendi Omnia & quæcumque beneficia, non tamen includentur reservata,
18. Obtinens beneficium reservatum si spoliatur non potest agere spolio.
19. Possessio sive etiam detentio beneficii reservati caret omni juris adminiculo.
20. Decretum irritans inficit titulum & possessionem.
21. Opponens se adversus restitutionem spolii admitti debet ad probandum incontinenti de dicta reservatione. Item, quibus modis probetur Reservatio.
22. Reservationes non admittuntur in Germania & Gallia.
23. Vacante sede ordinarius confert omnia beneficia etiam reservata
24. Reservationum 35. casus obiter enumerantur.
25. Optio an habeat locum in beneficiis quomodocumq; reservatis.

REGULA I.

RESERVATIONES GENERALES ET SPECIALES.

IMprimis Reservationes fecit similes illis quæ in Constit. Fœl. re, Benedicti Papæ XII. quæ incipit: Ad regimen continentur

tinentur

tinentur, & illas locum habere voluit, etiamsi Officiales in eadem Constit. expressi Apostolicæ Sedis Officiales ante obitum eorum esse desierint quoad Beneficia, quæ tempore quo Officiales erant, obtinebant. Ac reservavit beneficia quæ per Constitutionem piæ mem. Io. Papæ XXII. quæ incipit Execrabilis vacant, vel vacare contigerit.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *Ista Regula dicit quod facit Papa similes Reservationes illis quas fecit Papa Be-*
nedictus XII. *in constitutione quæ incipit* Ad Regimen. *Etiamsi Officia-*
B *les esse desierint, &c. Item reservat beneficia vacantia per Constitutionem* Execra-
bilis, *&c. Diceret quispiam ad quid fuit facta ista Regula, cum constitutio* Ad
Regimen. *& etiam* Execrabilis, *reservent illa beneficia & illæ Constitutiones sunt* 1
perpetuæ ergò, &c. Respondeo quia a illis ego quæsivi in Cancellaria ab Abbreviato-
ribus de Parco majori: & dixerunt quod illa Ad Regimen, *fuit alias Regula Can-*
cellariæ, sed certe istud est somnium, quia illa & etiam Execrabilis, *sunt Con-*
stitutiones ad perpetuam rei memoriam, ut ibi dicitur, ergò &c. sed unus alius dixit
mihi quod fuit hoc usitatum, ne viderentur sublatæ illæ Extravagantes, &c. pro
quo facit quod notatur in cap. pastoralis de fide instrum. per doct. & per
Bald. in l. cum prolatis ff. de re judi. & ista aliquantulum placet. *Sed pos-*
set dicere quod quando Constitutio nova idem disponit quod antiqua, tamen clarius 2
disponit, tunc etiam dicitur necessaria & non superflua ut vult Ang. in Auth.
ut omnes obediant judi. in princ. col. v. pro quo facit gloss. in c. licet de
elec. lib. 6. *& sic est hic, vel aliter dico, quod licet aliquid sit statutum de jure com-*
muni, potest iterum statui etiam à statuto particulari ut tollatur facultas suppli- 2
candi. Item ut magis puniatur transgressor, ut est casus in jure canonico nobi no-
tabilis in cap. nullus lv. dist. in princ. *& sic est in casu nostro. Sed non credo*
quod licet hic renoventur istæ Constitutiones, quod mortuo Papa dicantur expirasse
illæ Reservationes ibidem contentæ, cum sint Constitutiones generales & ligant, arg.
cap. 1. de Constitut. & l. leges C. de legi. *Item non credo quod Reservationes*
ibidem contentæ sint speciales tanquam factæ per Regulas Cancellariæ, ex eo quod hic 4
approbantur. Nam licet Reservationes inductæ per Regulas Cancellariæ sint specia-
les, tamen contentæ in extravag. Ad regimen, *sunt generales,* ut dicit decis.
Rot. CCC. xxxiiii. quæ incipit. Item si mandetur mihi provideri. *&*
idem intelligo de Reservatione contenta in extravaganti Execrabilis. Et licet Jo.
Mirtis dicat quod hoc verum est de contentis in Extravaganti Ad Regimen *quæ*
continentur in jure communi ut in cap. 2. & in cap. præsenti de præbend. l.
6. *alias dicit quod sunt speciales: tamen salva sua gratia decisio loquitur indistinctè.*

C

Item

Item dico aliud, si Regula dicat quod generaliter reservat Papa, &c. & tunc dico 5
illam reservationem generalem propter illud verbum generaliter quod etiam in
dispositione odiosa habet aliquid operari: faciunt notata in cap. cum dilectus.
de consuetud. & licet Joannes Milis in verbo Reservatio, dicat quod est gene-
ralis quantum ad verba, sed specialis quantum ad reservationem mentalem; certè
credo quod male dicat & sic practicat Rota, & hoc facit ad regulam infra positam,
dicentem quod de generali reservatione debet specifica mentio fieri. &c. Item ad
prædicta facit verbum similes hic positum: quasi dicat quod non tollit Papa istas
C Constitutiones Ad regimen, & Execrabilis, sed quod facit similes, &c. & de-
bet intelligi de non contentis ibidem, sed de aliis officialibus. Nam non est omnino
idem quod habetur pro eodem ut est glo. notabilis in L. mercis appellatione 6
ff. de verbo. signifi. quam allegat Bald. sæpe, maximè in cap. 1. de con-
suetudine recti Feudi, colla 10. §. 2. colum. ubi notat quod non est om-
ninò idem quod habetur pro eodem, ergo &c. vel potest dici quod in eo quod
hic additur videlicet quod etiam si desinant esse Officiales, &c. tunc videtur quod ista
Constitutio non sit superflua ex quo addit. Suffragatur ad hoc quod etiam notat Angelus
in dicta authent. ut omnes obed. judi. &c. coll. 5. qui etiam subjicit quod
si constitutio nova dicens idem quod antiqua, si addit, non obstante privilegio, &c.
quod tunc non dicetur superflua. Sed quia vidi postea extravagantem Ad regimen. 7
credo quod prima opinio sit vera: nam reservationes ibi contentæ sunt temporales
usque ad obitum BENEDICTI XII. & hoc patet ex verbis in fine positis, ibi: or-
dinationi, dispositioni, ac provisioni nostræ donec divina clementia nos
universalis Ecclesiæ regimen possidere concesserit, &c & ibi: auctoritate
Apostolica reservamus, & hoc est clarum per c. si gratiose de rescript. lib. 6.
& per concordantias ibi, &c. & tunc narrandum est de decisione Rotæ quam su-
perius allegavi, quomodo loquitur scilicet affirmando quod sit generalis reservatio:
sed quod Extravagantem Execrabilis, ubi dicitur sedis Apostolicæ dispositio-
ni, &c. reservamus, dicendum arbitror, quod superius dixi: aliquid tamen infra
dicam de ambabus.

COMMENTARIA IOANNIS ACHOKIER

A ISta Regula) Hæc prima INNOCENTII Regula nonnihil aucta est 8
per SIXTUM V. quem secuti sunt CLEMENS VIII. & novissimè Paulus
V. dum ultrà Reservationes beneficiorum BENEDICTI XII. & JOANNIS
XXII. de quibus in dictis Constitutionibus Ad regimen, & Execrabilis,
ampliationem hanc attexuerunt: *Declarans nihilominus beneficia
quæ dictæ Sedis Officiales, qui ratione officiorum suorum hujusmodi
ejus-*

ejusdem Sedis Notarii erant, etiam dimissis ipsis officiis, & quandocumq; assecuti fuerint, sub hujusmodi Reservationibus comprehendi. Et postea: *Quam Constitutionem* (Jo. XXII. quæ incipit Execrabilis) *& reservationem sua Sanctitas tam ad Beneficia obtenta, quam ad alia quæcumq; de quibus Ordinarii, & alii Collatores contra Concilii Triden. decreta disposuerunt, & disponent in futurum extendit, & ampliavit, & ea etiam beneficia dispositioni suæ reservavit, de quibus per prædictos Ordinarios, aut alios Collatores contra ejusdem Concilii Decretorum formam dispositum fuerit.* Quæ quidem appendiculæ non habentur in Regulis aliorum Pontificum ante tempora Sixti V. qui primam appendiculam adjecit, ad tollendum dubium de quo fuit actum in Rota una Hispalen. beneficii 14. Jan. 1572 coram Illustris. Cardin. Lancelloto, & habetur 1. part. divers. decis. 70. an nimirum Scriptores Apostolici dimisso officio scriptoriæ desinerent esse tales, & sic beneficia per eos acquisita post dimissum officium scriptoriæ non essent 9
reservata per *d. Extravag. Ad Regimen, & hanc regulam*, in quo tunc fuit resolutum desivisse esse tales, & sic talia beneficia non esse reservata, à qua decisione posteà recessit Rota *in una Palentina scolasteriæ de Villadolid. 9. 13. Aprilis 1574.* Itaq; quo has omnes difficultates tolleret Sixtus V. declaravit sub reservatione cadere ejusmodi officia, ut rectè observavit Nicol. Garcia *tract. de beneficiis 5. part cap. 1. num. 200.* Quo verò ad secundam 10
appendiculam, eò fuit adjecta, ut præter dictas Reservationes, etiam hæc induceretur, ob non servatam Constitutionem Pii V. *de data 16. Maji 1566.* quam explicat Gonzalez *Ad Reg.* VIII. *Cancell. gloss. 6.* juxta quam Cancellaria & Rota passim judicat, licet Brabanti illam non admiserint; quæ tamen Constitutio est conformis Concilio Trid. *in cap. 18. Sess. 24.* ubi sancta Synodus mandat curata beneficia provideri per ordinarios per concursum, de qua reservatione illiusq; restrictione vide Hieron. Gonzalem *ad Reg. 8. Cancel. gl. 6. n. 111. 112. & seq. & n. 158.* Adde Nicolaum Garciam *d. p. 5. c. 1. n. 209.* ubi dictam Concilii Trident. Constitutionem exemplificat in beneficiis collatis non habentibus ætatem à S. Concilio requisitam, *ut in specie c. 6. Sess. 23. & c. 4. Sess. 22. & c. 8. & 12. Sess. 24. de reformat.* aut non habentibus habilitates, & qualitates requisitas, *ut in c. 10. Sess. 14. & d. c. 4. Sess. 22. & c. 18. vers. de cætero Sess. 23. & d. c. 8. & 12. Sess. 24. & c. 5. Sess. 25. de reformat.* aut non secuta forma à Concilio præscripta *ut in c. 18. Sess. 1. & c. 18. Sess. 24. de reformat.* aut contrà dispositionem cap. 15. Sess. 25. de Reformation. &c.

Hæc tamen intellige, quando ordinarius sciens, aut scire debens (paria enim 11

enim hæ: sunt in jure *l. quod te ff. si cert. pet.*) disponeret de Beneficiis contra decreta Concilii, secus si per justum errorem facti, seu ignorantiam facti probabilem disponeret, ut quia facta debita diligentia existimavit provisum habere ætatem, aut alias qualitates à Concilio requisitas, &c. Nam ista Reservatio facta est in odium ordinariorum disponentium de beneficiis contra decreta Concilii, quod odium cessat tum, cum cessat culpa *ad c.2. de Const. Nicol. Garcia de benef. p.5. c.1. §.3. in fi.*

B *Similes Reservationes illis*) Quoniam multiplices sunt Reservationum species, earumq; in his Regulis creberrima fit mentio, notabilia aliquot non pœnitendæ, ut spero, lectionis præmittemus in gratiam tyronum, tum dictas Reservationum species sigillatim ex dictis Constitutionibus BENEDICTI XII. & JOANNIS XXII. aliorumq; Pontificum decretis subnectam.

Exordiar itaq; ab ipsa definitione Reservationis, quæ talis est: *Reservatio est alicujus beneficii Ecclesiastici vacaturi per habentem potestatem ad se facta avocatio Aene. de Falcon. tract. de Reservat. quæst. 1. Jacobus Simonetta eod. tract. quæst. 1.* Secundo, *Reservationem* aliam esse *Generalem*, aliam *Specialem*. *Generalis est*, quando sub una oratione plures inducuntur reservationes; ut quando Papa reservat beneficia quæ tali modo vacabunt. v. g. quæ per adeptionem secundi, ut in d. Const. Execrabilis, vel quæ in Curia vacabunt, vel beneficia officialium & familiarium Papæ & Cardinalium, ut in Constit. ad regimen, *Simonetta de Reservat. q. 4.* Deniq; quoties reservatio est in corpore Juris clausa, vel per Extravagantem inducta, aut per Regulas Cancellariæ ea generalis dici potest. *Ægid. Bellam. cons. 34. incip. statuto col. 5. vers. ad tertium istud Simonetta de Reservat quæst. 4. num. 3. & 14.* *Specialis* Reservatio ea est, quando certum corpus beneficii reservatur, non tamen pro certa persona, ut quando reservat certam Præposituram, vel Ecclesiam Cathedralem suæ dispositioni, *ut in cap. si eo tempore de Electio. in 6. Aene. de Falcon. dicto tract. quæst. 2. quem latius ibi videto.* 12 13

Notandum Secundò, sive Reservatio generalis sit, sive etiam specialis habens decretum irritans, eundem fere operari effectum, ut probat Mandos. *in Rub. Cancell. quæst. 4.* & utroq; casu beneficia dicuntur vacare in Curia *glo. & DD. in Clem. 1. ut lite pend. Anast. Germon. tract. de Indultis Card. §. etiam ex eo num. 5.* Nec ordinarii collatio quicquam præstat, ne quidem titulum coloratum, adeò ut provisi per Ordinarios dicantur intrusi, *Felin in c. in nostra in fi. de Rescript. Simonetta de Reservat. quæst. 48.* & quemadmodum Collatio per Ordinarium facta de beneficio reservato non tenet; ita nec permutatio *Aeneas de Falcon. de Reserv. 4. q. pr. 3. effect. Simonetta quæst. 46. in addit.* 14 15 16

in addit. num. 4. Renunciatio tamen beneficii reservati potest fieri in manibus ordinarii, licet illud ordinarius non possit conferre: sed ad Papam recurrendum sit pro collatione, *Rota de renunciat. decis.* 14. *in antiq. in fi. & 4. eod. tit in antiquo Simonetta de Reserv. quaest.* 46. Idemq; dicendum de permutatione *Rota decis.* 10. *de renunciat. in antiq. alias* 39. *Granucius in addit. ad Simonet. n.* 3. *qua de re latius scripsi in tract. de perm. ben. p.* 2. *c.* 3.

17 Tertiò notandum Reservationis tantam vim esse, ut etiamsi Papa daret alicui facultatem conferendi omnia, & quaecunq; beneficia, non tamen includerentur reservata *Rota decis.* 3, *de off. leg. in Nov. Geminia. in cap. si cui nulla num* 8. *de Prabend. in* 6. *Aen. de Falcon. de reserv. ben. effectu* 6. Ratio est quod requiratur specialis, & expressa mentio ad hoc, ut in concessione conferendi beneficia, veniant reservata *cap.* 2. *de Prabend. in* 6. *Anast. Germonius de Indult. Card* §. *etiam ex eo num.* 2. qua de scripsi ad Reg. de Triennali *in glo. verbi videlicet in vacantibus.* Idem etiam in expectativis: Reservatio enim impedit expectantes: quia beneficia reservata non possunt per eos acceptari, nisi etiam ad reservata expectativa concederetur *Lud. Rom. cons.* 260. *incip. In proposito casu, Simon. tract. de reserv. ben. q.* 41. *per tot.*

Quartò, hunc etiam effectum Reservationis esse, ut qui contra eam beneficium retinet, si spolietur non possit agere spolio, *ut tenet Rota decis.* 16. 18
in No. incip. si contra agentem, & latè docet Simonetta d. tract. de Reserv. quaest. 40. *per tot.* & ratio est, quia possessio beneficii reservati non solum est 19
nulla, sed etiam detentio caret omni adminiculo juris, *Rota decis.* 17. *in No. Gomes. ad Reg. de annali q. Mandos. ad Reg.* 1. *q.* 3. *Mochedan. decis.* 15. *de Caussa poss. & prop.* Siquidem decretum irritans quod in omnibus reservationum Regulis 20
apponi solet, non modo titulum inficit: sed etiam possessionem, praesertim si ea reservatio proponatur, quae in corpore juris sit clausa, *Ant. Faber. l.* 1. *definit. forensium tit* 2 *defin.* 21. opponens autem de tali reservatione ad impediendam restitutionem sive aliud remedium possessorium admitti debet ad pro- 21
bandum incontinenti de dicta reservatione *Put. decis.* 193. *n.* 2. *l.* 3. *Menoch. de Recup. poss. remed.* 16. *n.* 453. licet autem collatio facta per Ordinarium de beneficio per Regulas reservato infecta sit, tamen percipiens fructus ex eo non est inhabilis. Alios effectus Reservationis vide apud Aene. de Falco. d. tr. de Reserv. & apud Jac. Simonettam. eod. tract. de reserv. Porrò, quibus modis probetur ejusmodi Reservatio consule *Mascard. tr. de prob. concl.* 1277. *n.* 13. *ut & Falcon. d. tr.*

Quintò, Reservationes istas cessare in Gallia, & Germania teste Rebuffo *ad Reg.* 4. *Cancell. in pr.* & Simonetta *tract. Reservat. benef. quaest.* 1. *num.* 3. quibus in locis plurium Jurisconf. auctoritate docent id ex eo procedere, quia habent facultates beneficia conferendi, reservationibus, & 22
expectativis non obstantibus, Galli scilicet à LEONE X. Anno 1516. Germani

mani autem à dicto Nicolao v. ut Bursatus ostendit *ib. n.85 & seqq.* de quibus Concordatis latius scripsi infrà ad Reg. VIII.

Sextò, Sede Apostolica vacante beneficia quovis modo vacantia etiam reservata Episcopus liberè confert: Reservationes enim regul. Cancellariæ cum fiant ad beneplacitum Papæ expirant ipsius morte, nec impediunt tunc Ordinarium Collatorem *cap. Si gratiosa de prabend. in 6. Mandos. ad Reg. 1. Cancell. quæst. 1. & 10. Gonzal. ad reg. VIII. gloss. 12.* quod intellige dummodo Papa tempore assumptionis ad summi Apostolatus apicem dicta beneficia & de quibus ordinarii collatores tum minimè disposuerunt, non reservaverit, ut diximus suprà ad Procemium n.21. 2 3

Nunc venio ad reservationum species quas compendiò referam ex dictis constitutionibus Ad regimen, & Execrabilis, quas etiam sigillatim habes explicatas apud D. Gonzalem *ad reg. 8. §. 15.*

Prima igitur & præcipua reservatio est de beneficiis vacantibus in Ro. Curia seu apud Sedem *ut in cap. 2. de preben.l. in 6.* atq; hæc sola Reservatio dicitur in corpore Juris clausa teste nostro Alphonso *ad Regul. de Triennali post. princip. & Anast. Germonio tract. de Indult. Cardin. §. per quæ sublatis num. 34.* De his tamen beneficiis apud Sedem vacantibus Pontifex intra mensem à die vacationis providere debet, alioqui dicto tempore elapso valebunt collationes ab Ordinariis factæ potestate ordinaria, perinde atq; si nulla unquam reservatio obstitisset *cap. statutum de Rescript. in 6. Ant. Faber lib. 1. defini'. foren. tit. 2. definit. 32.* Quod verum est in vacationibus apud Sedem: nam in cæteris nullum est præfinitum tempus ad conferendum *Æn. de Falcon. 4. quæst. princip. effectu 20. Gaspar de Perus. tract. de Reservat. quæst. 5.* Mensis autem de quo supra incipit currere à die vacationis non scientiæ *gloss. in d. c. statutum, verbo numerandum, Ant. Faber d. tit. 2. definit. 35.* Itaq; reservatio ista non durat, nisi uno mense à die vacationis computando, quo elapso Ordinarii collatores illa conferre poterunt, quod sic interpretatur glossa *in d. c. statutum: verbo per seipsos, vers. Papa enim*, ut post mensem illum Papa etiam conferre possit si velit, quam diu res est integra, hoc est quamdiu Ordinarii intra tempus à jure præfixum non contulerunt, & sic restrictio ad mensem non hoc operatur, quasi post mensem omnimodo excludatur Pontifex ut conferre non possit, sed hoc tantum (*teste Pet. de Anchorano in d. cap. statutum*) ut post hunc mensem manus ordinariorum ulterius non censeantur ligatæ, qua restrictione non interveniente perpetuò mansissent ligatæ, *Wames. consil. 239. num. 3. de Præbend. & dig. vol. 1.*

Secunda Reservatio est de beneficiis consistentibus in Urbe, in quibus soli Papæ est reservata collatio, veluti Episcopo Romano *cap. si quis Episcopus 7. quæst. 1. Æneas, de Falcon. tract. de reserv. 2. quæst. princip. num. 9. Mandos*

ad regul. 7. de qua reservatione vide Jo. Petrum Monetam *in suo tract. de Optione canonica cap.* 3. *quaest.* 3. Gonzalez *ad d. reg.* 8. *glo.* 13. *in pr. & glo.* 2. *num.* 19. ubi tamen scribit non cadere reservationem in Ecclesiis titularibus Cardinalium, sed illos habere jus conferendi & ordinariam Jurisdictionem *cap. his quae ubi plenè Felin Abb. & Ant. de But. de Major. & obed.* quod intellige quando sunt Cardinales in Urbe: nam in absentia solus Papa confert, ut habetur infrà Reg. 7. Nam licet tituli in Urbe sint, & eorum Beneficia jure ordinario ad Pontificis Max. veluti ad proprii Episcopi collationem & provisionem spectent, ut tamen Pontifices ostenderent Cardinales sibi verè filios & fratres esse, & ut eos suorum titulorum studiosos per residentiam magis allicerent, pleniorem eisdem dederunt conferendi facultatem, *ut d. cap. his quae* Rom. *Consil.* 498. *Hierony. Albanus Cardinalis in tract. de Cardinal. quaest.* 46. *Anast. Germonius tract. de Indultis Cardin.* §. *Tam ratione, num.* 14. Quam tamen restrinxerunt Pontifices, dummodo in Urbe residerent; ut dictum est, aliàs enim cadunt beneficia sub reservatione Regulae VII. de qua ibi dicemus.

Tertia est de beneficiis vacaturis per obitum S. R. E. Cardinalium & officialium S. Apostolicae, videlicet Camerarii, Vicecancellarii, Notariorum, Auditorum litterarum contradictarum & Apost. Palatii caussarum Auditorum, Correctorum & Scriptorum Apostolicorum, ac Poenitentiarii S. Sedis ac Abbreviatorum necnon Commensalium & aliorum quorumcumq; Capellanorum Sedis ejusdem, ac etiam quorumcumq; Legatorum sive Nunciorum ac in terris Ecclesiae Rom. Rectorum & Thesaurariorum per Rom. Pontifices specialiter deputatorum seu missorum aut deputandorum, aut mittendorum in posterum ubicumq; dictos Legatos vel Nuncios seu Rectores aut Thesaurarios antequam ad Rom. Curiam redierint mori contigerit, ut disponitur in dicta Constit. ad regimen, quae per hanc 1. Reg. renovata est, & per Constit. Julii III. incip. Sanctissimus Anno 1553. Anno 4. Pontificatus, de personis autem supratactis vide quo te remittat Gonzalez *in d. gl.* 51. *n.* 7. *& seqq.* & quae dixi infrà ad reg. III.

An autem officia Protonotariorum sint reservata consule Card. Seraphinum *decis.* 1251. *n* 18 & Simonettam *de reserv. q.* 10.

Quartus casus reservationis est in beneficiis Familiarium & continuorum Commensalium Papae, etiamsi non sint ex contentis in casu praecedenti, ut ultra d. extravag. ad regimen disponitur in Reg. 3. Cancell. Qui sint autem veri familiares Papae vide Flam. Paris. *tr. de resig. ben. l.* 2. *q.* 16. *n.* 36. *& me ad d. reg.* 3.

Quintus casus est in beneficiis vacaturis per depositionem, privationem translationem aut muneris consecrationis susceptionem, auctoritate Apostolica factas & fiendas *ut in d. Constit. ad regimen, post pr. vers. Necnon per depositionem*

optimo elevat subjicitq; Gomes. in Procem. Regularum: adstruitq; Vicecancellarium inde appellatum, quod solus Pontifex in Ecclesia Dei sit Cancellarius, ut sicut Moyses in regno & Synagoga Judaeorum pro Deo Vicecancellarius erat, ita in Ecclesia Dei solus Papa, cujus unum & idem Consistorium cum Deo est, Hostien. in c. quanto de Transl. Epis. Guil. Bened. in c. Raynutius vers. Uxorem nomine Adalasiam n.205. de Testam.

Cancellarius à Cancello as) *Significantius Graecis Cancellarii dicuntur νομοφύλακες quasi legum praesides & custodes? & νομοφυλακία legum morumq; regimen & tutela. Justiniani & posteriorum Principum aevo, quem nunc Cancellarium dicimus, Quaestorem Palatii appellabant, ut notat Cujacius* ad No. 35. *Tametsi etymon Cancellarii non inscite deducat noster a Cancello as are. utpote quia Cancellat & corrigit rescripta, diplomata, & privilegia Principis, de quo Poeta apud Lucam de penna.* 27

Hic est qui leges regni cancellat iniquas,
Et mandata pii Principis aequa facit.

Plura hac de dignitate vide Boerium tract. de Auctor. magni Consilii, & Parlamentorum Galliae n.8.10. & 25.

Bullam lectam) *Conjectura probabilis. Nam & veteres si quid lectum vel laudabile inter legendum animadverterent, littera L. in margine signabant, quod recte notavit Auctor Conciliatorum* in l. 1. Var. de Re. rust. 28

Vel Cancellarius) *Satis constat hodie Camerarium Vicecancellario non esse anteferendum: cum penes hunc consistat Justitia & legum exercitium; penes Camerarium autem, Urbis tantum regimen qua profanas res concernit. Unde Patrimonio Petri seu Fisco praeest: ideoq; Praefecto ærarii vel Procuratori Caesaris comparari potest. Porro de illius dignitate & Jurisdictione.* v. g. in clem. ne Romani de electio. *& ex professo Camerarium* in sua praxi l. 2. c. 1. & 2. 29

Decretum irritans) *De origine hujus Decreti, ejusq; effectibus videat ad nauseam qui volet Hieron. Gonzalez* ad Regul. 8 Cancel. gloss. 67. *per tot. & qua scripsi infrà* ad Regul. VIII. in glo. verbi, aut aliorum sub Concordatis. vide quoq; *Marchesanum* de Commissionibus, & praesertim de aperitione oris & Decreti irritantis *adde Mandos.* ad Regul. 3. quaest. 11. & ad Regul. 7. quaest. 4. *ubi scribit Decretum irritans in fine Regulae appositum referri ad omnes Regulas praecedentes: an autem etiam ad sequentes extendatur eleganti disputatione ipse determinat* in Rub. q. 3. per tot. 30

Porrò non aliena sunt à proposito duae quaestiones Doctoribus tractatae, quarum prima est, an in generali & vulgari derogatione Constitutionum & Ordinationum Apostol. comprehendantur Regulae Cancellariae? hanc quaestionem Gomesius in fine hujus Procemii resolvit negativè: quod ita servet stylus Cancellariae a Rota receptus, qui eundem stylum disponit sub clausula generali. Non obstantibus Constitutionibus & Ordi- 31

& Ordinationibus Apostolicis, *non comprehendi Regulas Cancellariæ, nisi specialiter sit iis derogatum, vel nisi ejusmodi derogatio fieret non per viam Rescripti, sed legis, quo casu per prædictam generalem clausulam* Non obstantibus Constitutionibus *censeretur derogatum istis Regulis Cancellariæ non facta illarum mentione, per ea quæ scribit Geminia.* in cap. cum non deceat de Electio. in 6. *Altera est, an per d. clausulam* Non obstantibus Regulis Cancellariæ *positam in litteris Apostolicis, censeatur derogatum Regulis judicialibus nisi, videlicet de Annali, Triennali, de Publicandis, de surrogandis, & similibus. Ad eam respondit Gomes. dicto loco censeri derogatum Regulis tam judicialibus, quam litterarum expeditionem concernentibus, quibus gratiæ origo, vel effectus facto personæ non interveniente impediretur: quia per dictam clausulam non censerentur sublatæ: licet enim quibusdam Regulis dispositio Papæ differatur, non tamen penitus tollitur,* Geminia. in c. si propter num. 9. in fin. de rescript. *nisi tamen in litteris diceretur* Non obstantibus Regulis per quas nostra gratia impediri, vel differri posset. *Quinimo certum est, de stylo Cancellariæ illud indistinctè servari, per d. clausulam non censeri sublatas Regulas nisi earum expressa fiat mentio, atq; adeò earum tenor in principio litterarum narretur: quod quidem limitat Gomes. dicto loco nisi in gratia vel supplicatione poneretur clausula generalis.* Quarum tenores habeantur pro expressis: *nam tali casu censeretur dictis Regulis derogatum ex decis. Rotæ* in una Caurien. Canonicatus de anno 1538. & in una Ferrarien. Archipræsb. 9. Julii 1535. *ut & privilegiis & indultis quibuscumq; ut post Gravettam* consil. 126. num. 7. lib. 1. Ripam ad c. 2 num. 55. de rescript. *Mandos.* ad regul. 19. num. 19. *tradit Anast. Germonius* tract. de Indultis Card. §. ac irritum, *& hunc esse Curiæ stylum asserunt Ant. de But.* consil. 2. 10. *And.* ad cap. unicum de excess. prælat. *Alex.* cons. 216. col. 7. lib. 2. *Felis.* in cap. nonnulli num. 6. vers. addatis primò de rescript. *stylus autem Curiæ servandus est, quia pro lege habetur* cap. tam gravi, de crim. falsi, DD. ad cap. ex litteris de Consuet. Anast. Germonius d. §. n. 2. & 3. Marchesan. in tract. de Commissio. & rescript. utriusq; signaturæ p. 1. c. 5. n. 176. *& sic facit jus universale etiam in partibus* Jo. Gutierrez l. 1. Canon. quæst. c. 35 n. 35. in fi. Nicol. Garcia tract. de ben. p. 1. c. 5. n. 88. Jo. Petrus moneta tract. de Optio. canon. c. 8. quæst. 1. num. 10.

IN REGULAM I.

ARGUMENTA.

Constitutio Ad regimen, de Præbend. & dig. in extravag. com. & Constitutio execrabili eod. tit. in extravag. Joannis 22. sunt

sunt Constitutiones perpetuæ.
2. Constitutio nova, re eadem cum antiqua, sed quæ clarius disponit, superflua dici non potest.
3. Statutum particulare quod alias jure communi statutum est quid operetur.
4. Reservationes de quibus in dictis Constitutionibus ad regimen, & execrabiles, an sint generales vel speciales.
5. Verbum generaliter debet aliquid operari, etiam in dispositione odiosa, & n. 7.
6. Non est omnino idem quod habetur pro eodem.
7. Reservationes de quibus in Constit. ad regimen, an sint temporales.
8. Aucta est hæc Regula per Clementem VIII. & Paulum V. & in quo?
9. Beneficia per Scriptores Apostolicos acquisita post dimissum officium scriptoriæ, an sint reservata stante quod dimisso officio desinant esse Protonotarii.
10. Reservantur beneficia quæ conferuntur per ordinarios contra formam Concilii Triden. quod limita ut n. 11.
12. Reservationis definitio.
13. Reservationis divisio.
14. Reservatio habens Decretum irritans quid operetur.
15. Ordinarii collatio de beneficio reservato nihil prodest ne quidem ad titulum coloratum ut nec Permutatio illius auctoritate facta num. 16.
17. Papa dans facultatem conferendi Omnia & quæcumque beneficia, non tamen includentur reservata.
18. Obtinens beneficium reservatum si spoliatur non potest agere spolio.
19. Possessio sive etiam detentio beneficii reservati caret omni juris adminiculo.
20. Decretum irritans inficit titulum & possessionem.
21. Opponens se adversus restitutionem spolii admitti debet ad probandum incontinenti de dicta reservatione. Item, quibus modis probetur reservatio.
22. Reservationes non admittuntur in Germania & Gallia.
23. Vacante sede ordinarius confert omnia beneficia etiam reservata
24. Reservationum 35. casus obiter enumerantur.
25. Optio an habeat locum in beneficiis quomodocumq; reservatis.

REGULA I.

RESERVATIONES GENERALES ET SPECIALES.

IMprimis Reservationes fecit similes illis quæ in Constit. Fœl. re. Benedicti Papæ XII. quæ incipit: Ad regimen continentur

tinentur, & illas locum habere voluit, etiamsi Officiales in eadem Constit. expressi Apostolicæ Sedis Officiales ante obitum eorum esse desierint quoad Beneficia, quæ tempore quo Officiales erant, obtinebant. Ac reservavit beneficia quæ per Constitutionem piæ mem. Io. Papæ XXII. quæ incipit Execrabilis vacant, vel vacare contigerit.

GLOSSEMA ALPHONSI.

Ista Regula dicit quod facit Papa similes Reservationes illis quas fecit Papa Be-
A nedictus XII. in constitutione quæ incipit Ad Regimen. Etiamsi Officia-
B ales esse desierint, &c. Item reservat beneficia vacantia per Constitutionem Execra-
bilis, &c. Diceret quispiam ad quid fuit facta ista Regula, cum constitutio Ad
Regimen. & etiam Execrabilis, reservent illa beneficia & illæ Constitutiones sunt 1
perpetuæ ergò, &c. Respondeo quia a1is ego quæsivi in Cancellaria ab Abbreviato-
ribus de Parco majori: & dixerunt quod illa Ad Regimen, fuit alias Regula Can-
cellariæ, sed certe istud est somnium: quia illa & etiam Execrabilis, sunt Con-
stitutiones ad perpetuam rei memoriam, ut ibi dicitur, ergò &c. sed unus alius dixit
mihi quod fuit hoc usitatum, ne viderentur sublatæ illæ Extravagantes, &c. pro
quo facit quod notatur in cap. pastoralis de fide instrum. per doct. & per
Bald. in l. cum prolatis ff. de re judi. & ista aliquantulum placet. Sed pos-
set dicere quod quando Constitutio nova idem disponit quod antiqua, tamen clarius 2
disponit, tunc etiam dicitur necessaria & non superflua ut vult Ang. in Auth.
ut omnes obediant judi. in princ. col. v. pro quo facit gloss. in c. licet de
elec. lib. 6. & sic est hic, vel aliter dico, quod licet aliquid sit statutum de jure com-
muni, potest iterum statui etiam a statuto particulari ut tollatur facultas suppli- 2
candi. Item ut magis puniatur transgressor, ut est casus in jure canonico nihil no-
tabilis in cap. nullus lv. dist. in princ. & sic est in casu nostro. Sed non credo
quod licet hic renoventur istæ Constitutiones, quod mortuo Papa dicantur expirasse
illæ Reservationes ibidem contentæ, cum sint Constitutiones generales & ligant, arg.
cap. 1. de Constitut. & l. leges C. de legi. Item non credo quod Reservationes
ibidem contentæ sint speciales tanquam factæ per Regulas Cancellariæ, ex eo quod hic 4
approbantur. Nam licet Reservationes inductæ per Regulas Cancellariæ sint specia-
les, tamen contentæ in extravag. Ad regimen, sunt generales, ut dicit decis.
Rot. CCC. xxxiiii. quæ incipit. Item si mandetur mihi provideri. &
idem intelligo de Reservatione contenta in extravaganti Execrabilis. Et licet Jo.
Milis dicat quod hoc verum est de contentis in Extravaganti Ad Regimen quæ
continentur in jure communi ut in cap. 2. & in cap. præsenti de præbend. l.
6. alias dicit quod sunt speciales: tamen salva sui gratia decisio loquitur indistincte.

Item dico aliud, si Regula dicat quod generaliter reservat Papa, &c. & tunc dico 5
illam reservationem generalem propter illud verbum generaliter *quod etiam in*
dispositione odiosa habet aliquid operari : faciunt notata in cap. cum dilectus.
de consuetud. *& licet Joannes Milis* in verbo Reservatio. *dicat quod est gene-*
ralis quantum ad verba, sed specialis quantum ad reservationem mentalem; certè
credo quod male dicat & sic practicat Rota, & hoc facit ad regulam infrà positam,
dicentem quod de generali reservatione debet specifica mentio fieri, &c. Item ad
prædicta facit verbum similes *hic positum : quasi dicat quod non tollit Papa istas*
C *Constitutiones* Ad regimen, *&* Execrabilis, *sed quod facit similes, &c. & de-*
bet intelligi de non contentis ibidem, sed de aliis officialibus. Nam non est omninò
idem quod habetur pro eodem ut est glo. notabilis in L. mercis appellatione 6
ff. de verbo. signif. quam allegat Bald. sæpe, maximè in cap. 1. de con-
suetudine recti Feudi, colla 10. 3. 2. colum. ubi notat quod non est om-
ninò idem quod habetur pro eodem, *ergo &c. vel potest dici quod in eo quod*
hic additur videlicet quod etiam si desinant esse Officiales, &c. tunc videtur quod ista
Constitutio non sit superflua ex quo addit. Sufficiat ad hoc quod etiam notat Angelus
in dicta authent. ut omnes obedi. judi. &c. coll. 5. *qui etiam subjicit quod*
si constitutio nova dicens idem quod antiqua, si addit, non obstante privilegio, &c.
quod tunc non dicatur superflua. Sed quia vidi postea extravagantem Ad regimen. 7
credo quod prima opinio sit vera : nam reservationes ibi contentæ sunt temporales
usque ad obitum BENEDICTI XII. *& hoc patet ex verbis in fine positis, ibi* : or-
dinationi, dispositioni, ac provisioni nostræ donec divina clementia nos
universalis Ecclesiæ regimen possidere concesserit, &c *& ibi* : auctoritate
Apostolica reservamus, *& hoc est clarum per c.* si gratiose de rescript. lib. 6.
& per concordantias ibi, &c. *& tunc mirandum est de decisione Rotæ quam su-*
perius allegavi, quomodo loquitur scilicet affirmando quod sit generalis reservatio :
sed quod Extravagantem Execrabilis, *ubi dicitur* sedis Apostolicæ dispositio-
ni, &c. reservamus, *dicendum arbitror, quod superius dixi : aliquid tamen infrà*
dicam de ambabus.

COMMENTARIA IOANNIS ACHOKIER

A ISta *Regula)* Hæc prima INNOCENTII Regula nonnihil aucta est 8
per SIXTUM V. quem secuti sunt CLEMENS VIII. & novissime Paulus
V. dum ultrà Reservationes beneficiorum BENEDICTI XII. & JOANNIS
XXII. de quibus in dictis Constitutionibus *Ad regimen*, & *Execrabilis*,
ampliationem hanc attexuerunt : *Declarans nihilominus beneficia*
quæ dictæ Sedis Officiales, qui ratione officiorum suorum hujusmodi
ejus-

ejusdem Sedis Notarii erant, etiam dimissis ipsis officiis, & quandocumq; assecuti fuerint, sub hujusmodi Reservationibus comprehendi. Et postea: *Quam Constitutionem* (Jo. xxii. quæ incipit Execrabilis) *& reservationem sua Sanctitas tam ad Beneficia obtenta, quam ad alia quæcumq; de quibus Ordinarii, & alii Collatores contra Concilii Triden. decreta disposuerunt, & disponent in futurum extendit, & ampliavit, & ea etiam beneficia dispositioni suæ reservavit, de quibus per prædictos Ordinarios, aut alios Collatores contra ejusdem Concilii Decretorum formam dispositum fuerit.* Quæ quidem appendiculæ non habentur in Regulis aliorum Pontificum ante tempora Sixti v. qui primam appendiculam adjecit, ad tollendum dubium de quo fuit actum in Rota una Hispalen. beneficii 14. Jan. 1572 coram Illustris. Cardin. Lancelloto, & habetur 1. part. divers. decis. 70. an nimirum Scriptores Apostolici dimisso officio scriptoriæ desinerent esse tales, & sic beneficia per eos acquisita post dimissum officium scriptoriæ non essent 9
reservata per *d. Extravag. Ad Regimen, & hanc regulam*, in quo tunc fuit resolutum desivisse esse tales, & sic talia beneficia non esse reservata, à qua decisione posteà recessit Rota *in una Palentina scolasteriæ de Villadolid. 9. 13. Aprilis 1574.* Itaq; quò has omnes difficultates tolleret Sixtus v. declaravit sub reservatione cadere ejusmodi officia, ut rectè observavit Nicol. Garcia *tract. de beneficiis 5. part. cap. 1. num. 200.* Quo verò ad secundam 10
appendiculam, eò fuit adjecta, ut præter dictas Reservationes, etiam hæc induceretur, ob non servatam Constitutionem Pii v. *de data 16. Maji 1566.* quam explicat Gonzalez *Ad Reg.* VIII. *Cancell. gloss. 6.* juxta quam Cancellaria & Rota passim judicat, licet Brabanti illam non admiserint; quæ tamen Constitutio est conformis Concilio Trid. *in cap. 18. Sess. 24.* ubi sancta Synodus mandat curata beneficia provideri per ordinarios per concursum, de qua reservatione illiusq; restrictione vide Hieron. Gonzalem *ad Reg. 8. Cancel. gl. 6. n. 111. 112. & seq. & n. 158.* Adde Nicolaum Garciam *d. p. 5. c. 1. n. 209.* ubi dictam Concilii Trident. Constitutionem exemplificat in beneficiis collatis non habentibus ætatem à S. Concilio requisitam, *ut in specie c. 6. Sess. 13. & c. 4. Sess. 22. & c. 8. & 12. Sess. 24. de reformat.* aut non habentibus habilitates, & qualitates requisitas, *ut in c. 10. Sess. 14. & d. c. 4. Sess. 22. & c. 18. vers. de cætero Sess. 23. & d. c. 8. & 12. Sess. 24. & c. 5. Sess. 25. de reformat.* aut non secuta forma à Concilio præscripta *ut in c. 18. Sess. 1. & c. 18. Sess. 24. de reformat.* aut contrà dispositionem cap. 15. Sess. 25. de Reformation. &c.

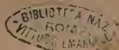
Hæc tamen intellige, quando ordinarius sciens, aut scire debens (paria 11
enim

in addit. num. 4. Renunciatio tamen beneficii reservati potest fieri in manibus ordinarii, licet illud ordinarius non possit conferre: sed ad Papam recurrendum sit pro collatione, *Rota de renunciat. decis.14 in antiq. in fi. & 4. eod. tit in antiquo Simonetta de Reserv. quaest.* 46. Idemq; dicendum de permutatione *Rota decis.10. de renunciat. in antiq. alias 39. Granuccius in addit. ad Simonet. n 3. qua de re latius scripsi in tract. de perm. ben. p.2. c.3.*

17 Tertiò notandum Reservationis tantam vim esse, ut etiamsi Papa daret alicui facultatem conferendi omnia, & quaecunq; beneficia, non tamen includerentur reservata *Rota decis.3, de off. leg. in Nov. Gemmma. in cap. si cui nulla num 8. de Prabend. in 6. Aen. de Falcon. de reserv. ben. effectu 6.* Ratio est quod requiratur specialis, & expressa mentio ad hoc, ut in concessione conferendi beneficia, veniant reservata *cap. 2. de Prebend. in 6. Anast. Germonius de Indult. Card §. etiam ex eo num. 2.* qua de scripsi ad Reg. de Triennali *in glo. verbi videlicet in vacantibus.* Idem etiam in expectativis: Reservatio enim impedit expectantes: quia beneficia reservata non possunt per eos acceptari, nisi etiam ad reservata expectativa concederetur *Lud. Rom. cons. 260. incip. In proposito casu, Simon. tract. de reserv. ben. q. 41. per tot.*

Quartò, hunc etiam effectum Reservationis esse, ut qui contra eam beneficium retinet, si spolietur non possit agere spolio, *ut tenet Rota decis. 16.* 18 *in No. incip. si contra agentem, & late docet Simonetta d. tract. de Reserv. quaest. 40. per tot.* & ratio est, quia possessio beneficii reservati non solum est 19 nulla, sed etiam detentio caret omni adminiculo juris, *Rota decis.17. in No. Gomes. ad Reg. de annali q. Mandos. ad Reg. 1. q.3. Mochedan. decis. 15. de Caussa poss. & prop.* Siquidem decretum irritans quod in omnibus reservationum Regulis 20 apponi solet, non modo titulum inficit: sed etiam possessionem, praesertim si ea reservatio proponatur, quae in corpore juris sit clausa, *Ant. Faber. l.1. definit. forensi. in tit 2 defin.21.* opponens autem de tali reservatione ad impediendam restitutionem sive aliud remedium possessorium admitti debet ad pro- 21 bandum incontinenti de dicta reservatione *Put. decis. 193. n.2. l.3. Menoch. de Recup. poss. remed. 16. n.453.* licet autem collatio facta per Ordinarium de beneficio per Regulas reservato infecta sit, tamen percipiens fructus ex eo non est inhabilis. Alios effectus Reservationis vide apud Aene. de Falco. d. tr. de Reserv. & apud Jac. Simonettam. eod. tract. de reserv. Porrò, quibus modis probetur ejusmodi Reservatio consule *Mascard. tr. de prob. concl. 1277. n.13. ut & Falcon. d. tr.*

Quintò, Reservationes istas cessare in Gallia, & Germania teste Rebuffo *ad* Reg. 4. *Cancell. in pr.* & Simonetta *tract. Reservat. benef. quaest. 1. num. 3.* quibus in locis plurium Jurisconf. auctoritate docent id ex eo procedere, quia habent facultates beneficia conferendi, reservationibus, & expectativis non obstantibus, Galli scilicet à LEONE X. Anno 1516. Germani 22

ad regul. 7. de qua reservatione vide Jo. Petrum Monetam *in suo tract. de Optione canonica cap. 3. quæst. 3.* Gonzalez *ad d. reg. 8. gl. 13. in pr. & glo. 2. num. 19.* ubi tamen scribit non cadere reservationem in Ecclesiis titularibus Cardinalium, sed illos habere jus conferendi & ordinariam Jurisdictionem *cap. his quæ ubi plenè Felii Abb. & Ant. de But. de Major. & obed.* quod intellige quando sunt Cardinales in Urbe: nam in absentia solus Papa confert, ut habetur infrà Reg. 7. Nam licet tituli in Urbe sint, & eorum Beneficia jure ordinario ad Pontificis Max. veluti ad proprii Episcopi collationem & provisionem spectent, ut tamen Pontifices ostenderent Cardinales sibi verè filios & fratres esse, & ut eos suorum titulorum studiosos per residentiam magis allicerent, pleniorem eisdem dederunt conferendi facultatem, *ut d. cap. his quæ* Rom. *Consil.* 498. *Hierony. Albanus Cardinalis in tract. de Cardinal. quæst.* 46. *Anast. Germonius tract. de Indultis Cardin.* §. *Tam ratione, num.* 14. Quam tamen restrinxerunt Pontifices, dummodo in Urbe residerent; ut dictum est, aliàs enim cadunt beneficia sub reservatione Regulæ VII. de qua ibi dicemus.

Tertia est de beneficiis vacaturis per obitum S. R. E. Cardinalium & officialium S. Apostolicæ, videlicet Camerarii, Vicecancellarii, Notariorum, Auditorum litterarum contradictarum & Apost. Palatii caussarum Auditorum, Correctorum & Scriptorum Apostolicorum, ac Pœnitentiarii S. Sedis ac Abbreviatorum necnon Commensalium & aliorum quorumcumq; Capellanorum Sedis ejusdem, ac etiam quorumcumq; Legatorum sive Nunciorum ac in terris Ecclesiæ Rom. Rectorum & Thesaurariorum per Rom. Pontifices specialiter deputatorum seu missorum aut deputandorum, aut mittendorum in posterum ubicumq: dictos Legatos vel Nuncios seu Rectores aut Thesaurarios antequam ad Rom. Curiam redierint mori contigerit, ut disponitur in dicta Constit. ad regimen, quæ per hanc 1. Reg. renovata est, & per Constit. Julii III. incip. Sanctissimus Anno 1553. Anno 4. Pontificatus, de personis autem supratactis vide quo te remittat Gonzalez *in d. gl. 51. n. 7. & seqq.* & quæ dixi infrà ad reg. III.

An autem officia Protonotariorum sint reservata consule Card. Seraphinum *decis. 1251. n* 18 & Simonettam *de reserv. q.* 10.

Quartus casus reservationis est in beneficiis Familiarium & continuorum Commensalium Papæ, etiamsi non sint ex contentis in casu præcedenti, ut ultra d. extravag. ad regimen disponitur in Reg. 3. Cancell. Qui sint autem veri familiares Papæ vide Flam. Paris. *tr. de resig. ben. l. 2. q. 16. n. 36. & me ad d. reg.* 3.

Quintus casus est in beneficiis vacaturis per depositionem, privationem translationem aut muneris consecrationis susceptionem, auctoritate Apostolica factas & fiendas *ut in d. Constit. ad regimen, post pr. vers. Necnon per depositionem*

sitionem, flam. Par is. de Resig. ben. l. b. 2. q. 16. quod etiam obtinet vigore Concordatorum Nationis Germanicæ, ut notat Simonetta *de reservat. ben. q. 99. num. 6.*

Sextus casus est in beneficiis de quibus in concordia vel discordia electi 23 vel postulati fuit facta electio vel postulatio, quæ postmodum fuit cassata seu repulsa vel renunciata admissaq; reservatio, *ut in d. Extrav. Ad regimen, v. Necnon si forsan Gomes. ad reg. de Triennali q. 13. n. 10.*

Septimus casus est de beneficiis vacantibus & vacaturis per promotionem ad Patrarchialium, Archiepiscopalium & Episcopalium Ecclesiarum, vel Monasteriorum regimina, item per assecutionem pacificam quorumcumq; Prioratuum, Dignitatum, Personatuum, officiorum Canonicatuum & aliorum beneficiorum auctoritate Apostolica provisorum seu providendorum, *ut in d. Extravag. Ad regimen. vers. Necnon etiam per assecutionem*, de qua v. Aen. de Falcon. *de Reservat quæst. 2 princip. num. 12. vers. quarta est.* Jacob. Simonetiam *tract. de Reservation. quæst. 27.* Ubi P. Granuccius in additione ostendit promoti beneficia post consecrationem dundaxat vacare etiam possessione necdum adepta. Quod non æquè dicendum est, in promotis ad Episcopum titularem: quia illi non amittunt priora beneficia, nisi per adeptionem possessionis dicti Episcopatus per not. Achil. de Grassis *decis. 2. de electio.* qua de re dicam infra *ad* Reg. XXIV. *de ben. vacant. per promot.*

Octavus casus est in beneficiis vacantibus per execrabilitatem juxta formam extravag. Execrabilis §. qui verò deinceps & §. quæ omnia & cap. de multas de Præbendis. Nempe quando quis assecutus fuit secundum beneficium incompatibile cum primo, quia non solum vacat primum & est reservatum Sedi Apost. per d. extravag. quæ quoq; renovata est per hanc 1. Reg. ut dictum est, sed etiam secundum, si istud statim non dimittit sed retinere contendit, vel pergit retinere, idq; ipso jure & sine ulla monitione, ut nuper resolvit S. Congregatio Ill. Cardinalium Interpretum Concilii Trid. *in cap. 4. Sess. 7.* in uno qui cum parochiali Canonicatum erat assecutus: Huic enim obstare Decretum Concilii respondit dicta S. Congregatio Anno 1611. in Martio. quod intellige primò, juxta limitationem quam posui infra ad Reg. VIII. glo. VII. in fine secundo quando possessio secundi beneficii est pacifica de facto, & de jure, *Mascard. de probat. conclus. 183. num. 12. Garcias tract. de benef. part. 11. c. 5. num. 105.* & cum commodo fructuum. Nam si fructus vel majoris partis secundi beneficii non percipiat, nec percipere possit, non vacat primum *Garcias ibidem num 123.* Sed adverte, quod nonnunquam S. Sedes ob bene merita personarum solet in his dispensare *d. cap. de multa*, & ut propter tenuitatem proventuum, unde in ejusmodi dispensatione solet adjici clausula hæc: Et quoad dispensationem

petitam

pensiam dummodo fructus tam Parochialis Ecclesiæ quàm Canonicatus & præbendæ prædictorum juxta illorum verum annuum valorem non excedant quantitatem superius expressam, & dictus Orator apud dictam Parochialem Ecclesiam personaliter resideat, & nihil ex necessario & debito illius servitio & officio relinquat, ac pro illis diebus & horis, quibus majori Ecclesiæ prædictæ ratione illius Canonicatus & præbendæ hujusmodi non inservierit, distributiones quotidianas amittat. In dispensatione verò retinendi Canonicatum cum Præpositura ejusdem Ecclesiæ, adjicitur hodie clausula hæc: Et de dispensatione retinendi Canonicatum & præbendam prætactos una cum Præpositura ad triennium tantum. Et cum Decreto quod Orator infra dictum triennium vel Præpositura aut Canonicatu & Præbenda hujusmodi quod maluerit dimittere, omninò teneatur, alioquin tam Canonicatus & Præbend. quàm Præpositura hujusmodi vacent ipso jure. Sic in dispensatione retinendi duos Canonicatus in diversis Ecclesiis, hæc restrictiva adjici solet: Et ad biennium tantum; & quoad perceptionem fructuum Canonicatus & Præbendæ dictæ Collegiatæ Ecclesiæ, exceptis distributionibus quotidianis, & cum decreto quod finito dicto biennio, Orator infra duos menses à fine illius computando, Canonicatum & Præbendam dictæ collegiatæ Ecclesiæ teneatur dimittere.

Porrò quibus modis probetur beneficii vacatio per assecutionem alterius consule Mascardum *tr. de Prob. Conclus. 183. per tot quem vide.*

Nonus casus est in beneficiis exemptorum ab ordinariis & soli Sedi Apostolicæ immediatè subjectis *cap. ult. de Renunciat. Æn. de Falcon. dicto tract. quæst. 46. n. 5.* Quanquam ejusmodi beneficia non esse reservata latè contendit Gonzalez *d. loco* quem sequitur Erasmus à Chokier frater meus in suo tr. de exemptio. à Jurisd. ordinarii *l. 3. q. 28.*

Decimus de beneficiis de quibus Ordinarii, vel alii collatores contra Conc. Trid. decretum *in Sess. 24. c. 18.* disposuerint & disponent in futurum, de qua reservatione, nonnihil initio suprà scripsi.

Undecimus, de omnibus Ecclesiis Patriarchalibus, Primatialibus, Archiepiscopalibus & Episcopalibus ubicumq; & quomodocumq; vacaverint *ut in reg. 2. Cancel. infra, ubi vide quæ scripsi.*

Duodecimus, est de Monasteriis virorum valorem annuum 200. flor. auri communi æstimatione excedentibus, *ut in ead. 2. reg. infra disponitur vers. Necnon omnia Monasteria* de quâ quoq; rese. vac. in d. 2. reg. dicetur.

Decimus tertius, est de beneficiis vacaturis Sede Patriarchali, Primatiali, Archiepiscopali, aut Abbatiali vel alterius collatoris seu collatricis vacante per obitum aut dimissionem seu translationem vel privationem usque ad promotionem vel provisionem successorum, & pacificam illorum possessionem adeptam; quando collatio seu dispositio ad quemlibet illorum vel

vel illarum pertinet: dummodo non sit simultanea cum alio [illegible], aut etiam ad alterius præsentationem vel electionem pertineat, *ut in [illegible] parte d. Reg. 2. continetur, & in constitutione 116. Pii V. quæ [illegible]* *de Anno* 1567. de qua v. Hierony. Gabrielem *conf.* 197. *lib.*1. & Gonzalem *ad Reg.*8.*gl.*24.*post pr.n* 7. *& in q.*6.*n.*3. *& in gl.*45. §. 3. *q.* 4. & Ant. Fabrum *l.* [illegible] *defmit. forens. tit.* 2.*definit.* 21.*in* [illegible]*ldit.*

Decimus quintus casus est de dignitatibus majoribus post Pontificia-
B les in Ecclesiis Cathedralibus, etiam Metropolitanis & Patriarchalibus valorem annuum 1[illegible] flor. excedentibus, necnon de dignitatibus principalibus in Collegiatis, *ut habetur in R.g. 3. Cancell. quæ* postea fuit extensa per Julium 3. & alios ad dignitates etiam majores, &c. de qua *reservatione vide præter nostrum Glossographum*, nostra Commentaria ad d. reg. 3. in pr.

Decimus sextus casus est de Prioratibus Præposituris & aliis dignitatibus conventualibus ordinum quorumcumque, sed non militarium, *ut disponitur in d. Reg. 3. vers. reservavit etiam.*

Decimus septimus casus est de beneficiis familiarium & continuorum Commensalium S.R.E. Cardinalium quæ obtinuerint & obtinebunt (eorum familiaritate durante) quamvis prius illa adepti fuissent, etiam si ab ipsa familiaritate per obitum dictorū Card. vel alias recesserint *ut disponitur in d. Reg.* [illegible] *vers. atq; quæcunq; beneficia de* [illegible] *serv.* [illegible] *in Reg.* [illegible]3.

Decimus octavus casus est de beneficiis quorumcunq; Collectorum (in quacunq; civitate vel Diœcesi qui suo tempore officia exercuerint) & sub collectorum, fructuū, & proventuū Cam. Apostolicæ debitorum, cum illis videlicet beneficiis duntaxat quæ durante eorum officio obtinebāt & in quibus seu ad quæ eis jus cōpetebant, *ut* [illegible] *d. reg.* 4. [illegible] *in extrav. ad Rom.* [illegible] *præb. Cap.* [illegible] *de* [illegible] 15[illegible]. [illegible] *R.* [illegible]*rv. ben.* [illegible]32.

Decimus nonus casus est de omnibus beneficiis Curialium, quos dum Curia Rom. transfertur, eo loci ubi Curia est decedere contingit, *ut in reg. 5. Canc. infra.*

Vigesimus casus reser. est de beneficiis Cubiculariorum & Cursorum sedis Apostolicæ, *ut in Reg.6.Canc. ad quam v.* [illegible]

Vigesimus primus & vigesimus secundus casus est de his beneficiis Ecclesiarum *de quibus in* 7.*Reg. Canc.*

Vigesimus tertius casus est de beneficiis Germaniæ vacantibus in mensibus. Jan. Martii, Maji, Julii, Sept. & Novemb. *juxta C*[illegible] *de qua scribam ad Reg.*8. *infra.*

Vigesimus quartus casus est de beneficiis [illegible] Non vacant ipso jure & sunt Sedi Apostolicæ re[illegible] Pii V. incip. Intolerabilis de Data anni 1569. de quibus Con[illegible], Paris. *tr. de confid. q.*7. *&* 58. *& l.*2. *de resig. q.*16 *n.*28.

Vige-

Vigesimus quintus casus est de beneficiis vacantibus propter crimen hæresis per Const. 24. PII V. incipiente ... de data anni 1566. & Greg. XIII. ... de qua ... vide ... d. tract. ... ubi tract. an ... reservata in ... beneficia ... in eorum mensibus ... conferre non possint ? & resolvit pro affirmativa, videlicet ordinarios ... mensibus conferre posse, quibus argumentis rerum videt ... magis placet opinio negativa Gregorii ... ad ... quæst. 10. per tot. plura hac de re vide infra Ad Regul. VIII. gl. 7. cas. 1 ...

Vigesimus sextus casus est de beneficiis collatis personis prohibitis ratione alicujus particularis statuti à Sede Apostolica confirmati vel Concessionis aut privilegii veluti descendentibus ex sanguine ... , vel ex genere aut stirpe de hæresi condemnato : nam tales collationes sunt nullæ, & remanent Sedi Apostolicæ reservatæ, ut in Constit. 66. GREGORII XIII. ... in Ecclesiis de data anni 1580. de qua Gonzalez ad Regul. 8. Gloss. 4. num. 161 & seq.

Vigesimus septimus casus est de beneficiis vacan. in Abbatia S. Crucis Camaldulen. Diœcesis Eugubinæ per Constit. GREG. XIII. 107. incipiente ut Apostolicæ Anno 1578, Anno Pontificatus 7. Nam illa Abbatia fuit unita Collegio Germanico in Urbe pro sustentatione nobilium Germanorum qui in dicta Urbe litteris ac Theologiæ assiduè operam navant.

Vigesimus octavus casus est de beneficiis vacantibus per delictum offendentis litigantes in Rom. Curia, eorum Judices, Advocatos, Procuratores, testes & Notarios, ex Const. Alex. VI. de qua Petra ... 102. & seq. l. 1.

Vigesimus nonus casus est de beneficiis vacantibus ob non factam publicationem resignationis per Const. 87. GREG. XIII. de data anni 1583. de qua v. flam. Paris. de Resig. ben. lib. 11. q. 8. n 1. & ea quæ infrà scripsi ad Reg. de Publicandis.

Trigesi. casus est de beneficiis illorum qui seipsos pro aliis examini supponunt vel annuas pensiones offerunt pro consequendis beneficiis, aut impetrant pro aliis , ut ab iis aliquid consequantur , vel quando pro seipsis beneficia impetrant cum intentione illa Resignandi, nam beneficia illorum vacant ipso jure & sunt reservata soli Sedi Apostolicæ ex Constitut. 35. PAULI IV. quam Constitutionem vide apud Hieron. Gonzalez ad Reg. 8. gl. 15. n. 89.

Trigesi. primus casus est de beneficiis collatis à Cardin. vigore suorum Indultorum , quando provisi intra sex menses à die sibi factæ provisionis computandos novas provisiones à Sede Apost. non impetraverint , & jura Cameræ Apostolicæ & aliis propterea debita non persolverint; unde lapsu dicto tempore vacant ipso jure & possunt per alios à Sede Ap. duntaxat

6. Monasteria quæ copulata sunt viris & fœminis, an sint etiam per hanc Reg. reservata?
7. Hæc Inno. Regula non nihil aucta est per Paulum V. 1619. usque ad modernum Pontificem, & in quo.
8. Per hanc Reg. reservantur omnia beneficia & dignitates quæ per obitum Patriarcharum, Primatũ, Archiepisc. & Episcop. vel dimissionem per illos factam, vel privationem aut translationem vacarẽt ubique, tam illorum successorum: limitatur, ita tamen modo non sint simultaneæ collationis, ut n. 13.
9. Reservatione huic regulæ non ligantur Germani nec Galli; sed quadantenus.
10. Vacare quando desinant sedes Episcopales vel Abbatialis, & respon. quod demum litteris expeditis & præsentatis: secus autẽ est in Diœcesi & patria Leod. ut n. 11. & 12. ibi habetur de eo constitutio Sixtina.
13. Vacante Sede Episcopali vel Archiepiscopali Rex Galliæ fructus interim exclusive percipit, beneficia confert, atq; ita cessat etiam ibi dicta reservatio.
14. Constito summarie de reservatione Iudex debet quamprimum sequestrum apponere.
15. An reservationes dignitatum electivarum sint revocatæ per Concilium Basilense.
16. Reservationes dignitatum electivarum sunt hodie per Concordata sublatæ, & hic ponitur summa Concordatorum.
17. Sub hac reg. non comprehenduntur Ecclesiæ quæ sunt ad præsẽtationem Regum & Principum, &c.
18. De Concordatis Galliæ obiter dictum.
19. Reservationis mentio an sit facienda in expeditione litterarum?
20. De quibus Monasteriis hic textus loquatur.

REGVLA II. INNOCENTII.

RESERVATIO CATHEDRALIVM ECCLES. ET MONASTERIORUM VALOREM 200. FLOR. EXCEDENTIUM.

ITem reservavit specialiter omnes Ecclesias etiam Patriarchales, * Archiepiscopales, Episcopales, necnon omnia Monasteria virorum valorem 200. flor. auri communi extimatione excedentia, * quotiescumque illis uti voluerit. *

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *IN ista Reg. dicit Papa quod reservat specialiter omnes Ecclesias Cathedrales, etiam Patriarchales, & Monasteria virorum excedentia valorem 200. flor. auri: quoties illa uti voluerit, &c. Hic posset quæri, quid est specialis reservatio, &*
B *quid ponet? ad hoc sciendum arbitror, quod sive sit specialis reservatio, sive gene-*

[illegible] mortuo Benedicto XII. qui fecit illam [illegible] ut supra dixi in regula proxima : & hoc apparet [illegible] [illegible], [illegible] vacaret Episcopatus, vel Monasterium tempore Innocentii [illegible] [illegible], [illegible] Papa. quod eo [illegible] posset fieri [illegible], & [illegible] [illegible] jure. [illegible] una [illegible] posita, quæ est [illegible] quæ [illegible] censetur reservatum [illegible] sit valoris, a contrario censu [illegible]. Sed [illegible] de Monasterio ubi sunt feminæ & [illegible], de quo in c. [illegible] §. supradicta, per doct. de elect. lib. VI. licet de [illegible] esse talia Monasteria, ut in c. [illegible] cum tribus seq. XVIII. q. II. sed si sit de facto tale Monasterium, an illud foret reservatum vigore hujus Regulæ? & certe dicendum arbitror quod si legeretur per masculos, sit reservatum; sed si per feminas, [illegible], argum. l. Hermaphroditus ff. de testi. canonizata IIII. q. III. & in l. quæritur. ff. de sta. [illegible] licet in [illegible] veritate foret [illegible] dubitandum : quia appellatione simplicis non venit compositum & mixtum, l. [illegible] de verb. obl. [illegible] per doct. c. statutum de elect. lib. VI. [illegible] tamen primum credo verius, maxime quia declararet Papa pro sua reservatione.

COMMENTARIA IOANNIS ACHOKIER.

IN ista Regula) Hæc Regula congruit cum Regulis aliorum posteriorum Pontificum, salvo quod in modernis Regulis caussa majoris lucis, 7
& ut Ecclesia Primatialis comprehenderetur, fuit addita vox *Primatialis* post dictionem *Patriarchalis*, & loco clausulæ *quantumcumque*, &c. reposita est illa? *& voluit quod excessus ejusmodi in litteris exprimatur*: quæ non idcirco inutilis est, quod exstet [illegible] Regula infrà de Valore: cum illa quæ non comprehendat Monasteria, ut not. Lapus *alleg.* 84 *D. Papa gratiosè n.* 11. *& seq.* vel saltem oriri poterat dubium; quod ut penitus amoveretur addita fuit dicta clausula. Posteà verò Pius V. Anno III. sui Pontificatus, [illegible] adjecit reservationem, quam [illegible] ipsius successores ad nostra usque [illegible] Regulis inseruerunt, & est [illegible]:
Ac etiam reservavit dignitates & beneficia omnia, ad collationem 8
præsentationem, electionem & quamcumque aliam dispositionem Patriarcharum, Primatum, Archiepiscoporum & Episcoporum, necnon Abbatum & aliorum quorumcumque Collatorum, & Collatricum, sæcularium, & regularium quomodolibet, non tamen ad collationem cum alio vel aliis, aut etiam ad ulterius præsentationem vel electionem pertinentia, quæ post obitum illorum aut Ecclesiarum seu Monaste-

nasteriorum , vel aliarum dignitatum suarum dimissionem , sed amissionem, vel privationem seu translationem , vel alias quomodocumque vacaverint , usque ad provisionem successorum ad easdem Ecclesias seu Monasteria vel dignitates Apostolica auctoritate faciendam & adeptam ab eisdem successoribus pacificam illorum possessionem quomodocumque vacaverint , & vacabunt in futurum : Ut nimirum sub hac generali reservatione comprehenderentur etiam prætactæ dignitates & beneficia , quæ per obitum Patriarcharum, Primatum,&c. vel dimissionem per illos factam de dictis dignitatibus seu amissionem, aut
privationem vel translationem vacarent , usq; ad provisionem Successo- 9
rum & adeptam aliorum pacificam possessionem , quæ reservatio elucidat textum & glo. in cap. Generali 31. de Electio. Verum , huic reservationi non ligantur Galli & Germani per Concordata inter illos & S. Sedem inita, servatis tamen modificationibus in illis comprehensis , ut nec priori parti Regulæ,nisi quatenus facta electione in dictis Ecclesiis debeant electi confirmationem petere à S.Sede, alioquin sunt reservata,seu electiones devolvuntur ad S.Sedem.juxtà Nicolai III. Constitutionem repetitam seu mentionatam in Concordatis Nationis Germanicæ , seu Constitutione Nicolai V. in §. *Item placet nobis quod in Metropolitanis,&c.*

Porrò , cessantibus ejusmodi Concordatis , prætactæ dignitates & beneficia vacatura,casu jam in præscripta appendice præmisso,hoc est per dimissionem , amissionem , vel privationem , seu etiam Sede Episcopali , vel Abbatiali vacante , sunt reservata S. Sedi , ea tamen quæ sunt liberæ collationis,ut patet in verbis : *non tamen ad collationem cum alio,vel aliis,* de qua paulo post dicemus : & hoc quidem usq; ad promotionem successorum ad easdem Ecclesias, aut Monasteria , vel dignitates Apostolica au-
ctoritate faciendam, duratq; ejusmodi vacatio Sedis Episcopalis , vel Ab- 10
batialis donec & quousq; litteræ confirmationis , institutionis aut provisionis Apostolicæ sint expeditæ, & præsentatæ Capitulo, seu Conventui , cujus Prælati Sedes vacabat,ut doctè notavit Hieron. Gonzalez *ad Reg. 8. Cancell.gl 51.n 52.*

Cæterum , cessante hac Reservatione , in Germania ut diximus , ubi libera relinquitur collatio in mensibus , &c. & electio quibus competit notandum quod nedum electi ante confirmationem, non debent administrare per se vel alium , alioqui jure sibi ex electione quæsito privati existunt , *de quo est textus in cap. Avaritiæ, de electio. in 6.* [illegible] etiam [illegible] talem [illegible] absq; litteris confirmationis, efficerentur [illegible] à suis beneficiis *per Extravagantem Injunctæ de electio. in Extravag. comm.* quam

postea

postea Julius III. renovavit, & amplificavit in sua constitut. *de data anni* 1555. *Maii* 17. quæ tamen constitutio & Extravagans cessat in patria & ditione Leodiensi, in qua electus habet sex menses ad obtinendam electionis confirmationem, quibus pendentibus, nihilominus poterit administrare, &c. ut habetur in constitutione Sixti V. *de Anno* 158[illegible], *die* 4. *Decembris Pontificatus sui anno* IV, cujus tenor talis est.

Ad perpetuam rei memoriam. Ea quæ executionem Jurisdictionis Ecclesiasticæ impedire, ac ad bonorum Ecclesiasticarum dispositionem tendere, perhibentur, necesse est pro nostri Pastoralis officii debito e medio removere. Cum itaq; initio Pontificatus nostri quædam Concordia inter Sedem Apostolicam ac dilectum filium Clerum Ecclesiæ Leodien. ut videlicet Capitulis permittatur electio ad Præposituras hujusmodi pro tempore vacantes, ad Sedem vero prædictam pertineat dictarum electionum confirmatio inita, & contracta extiterit, prout in litteris Apostolicis sub datum Romæ apud S. Petrum Nonis Maji Pontificatus nostri anno primo expeditis latius contineri dicitur, & in Concordia hujusmodi caveatur expresse quod pro tempore electi ante confirmationem Apostolicam nullo modo in administratione Præpositurarum prædictarum, earumq; fructuum & bonorum se ingerere possint, compertumq; fuerit reipsa, sicut nuper accepimus, prohibitionem prædictam valde esse damnosam, pro eo quod omnes Præpositura hujusmodi habent annexam Jurisdictionem temporalem, etiam privativè quoad alios, & contingit nonnunquam labi multos menses antequam confirmationes Apostolicæ desuper expediantur: unde evenit quod cessante Jurisdictione Præpositi nemo sit qui interea Jurisdictionem ministret, aut bonorum proventuum & redditnum dictarum Præpositurarum curam gerat, Cupientes itaq; hujusmodi incommodis obviare per præsentes [illegible] *ordinamus, & permittimus, quod Præpositi ad dictas Præposituras pro tempore electi a die electionis suæ ad sex menses immediate sequentes computandos, Jurisdictionem prædictam exercere, necnon bona, res, fructus, redditus, & proventus Præpositurarum exigere, percipere, levare & administrare libere & licite possint; præstita tamen prius cautione idonea in manibus nostri & Sedis Apostolicæ Nuntii pro tempore in* [illegible] *de fideliter administrando, necnon quatenus eorum electiones intra dictos sex menses non fuerint confirmatæ,* [illegible] *de restituendo redditus, fructus, & proventus* [illegible] *exactos & perceptos, in manibus dicti Nuntii. Non obstantibus dicta Concordia quoad illam partem, cæterisq; in contrarium facientibus, Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die* IX. *Novembris* M.D.LXXXIII. *Pontificatus nostri anno quarto.*

Cæterum, advertat quoq; Lector hanc reservationem cessare etiam in Gallia, propter concordata, ac jus Regaliæ, quo jure vacante Sede Episc. vel Archiep. Rex Ecclesiæ vacantis proventus administrat, beneficia [illegible] ipso facto, vel jure vacantia quamdiu Ecclesia suo Pastore viduata est, confert: 13

Sed huic videntur obſtare Canones, *ut eſt textus in cap. generali 13. de Electio. in 6. Jo. Monach. in cap. 2. de Præbend. in 6.* verum Galli antiquiſſimâ conſuetudine, & Pontificum Indulgentiâ, privilegioq; ſeſe fundant, qui meritò inquiunt, jus iſtud, quod eſt ſpecies juris patronatus excellentior illis permiſerant, ob ingentes donationes, & fundationes Eccleſiarum per ipſorum Reges factas. De hoc jure pleraq; habes apud Chopinum *in libris de ſacra Politia*, Arreſtographum Paponem *lib. 2. tit. 3 per tot.* Ægidium le Maiſtre Curiæ Pariſ. Præſidem *in ſuis deciſ. tract. de jure Regalium*, & apud Boërium Epo *tract. de Regalibus* & obiter apud apud Wameſ. *in c. bonæ memoriæ de appell.* Eo verò jure ceſſante in aliis locis, Papa providebit de beneficiis vacantibus in menſibus non reſervatis Sede Epiſcopali vacante, ut reſolvit Cong. Interpp. Concilii Trident. *ad cap. 18. Seſſ 24. de Reformat.*

Sed ut ad ſupraſcriptam reſervationem Pii V. revertar, dubitatum fuit, an comprehenderet beneficia ſpectantia ad collationem Epiſcopi, & Capituli ſimul? & quidem non comprehendere reſpondit Hiero. Gab. *Conſ. 197. lib. 1.* & ſatis evincunt verba Pii V. ibi, *non tamen ad collationem cum alio, vel aliis, &c.* Nam cum tunc deficiente Epiſcopo, ille, vel illi ad quos collatio pertinebat, poſſent de jure talia beneficia conferre, *ut in Salmantina portionis 30. Aprilis 1599. coram illuſtriſſ. Mellino* in qua etiam dictũ fuit dictam reſervationem non comprehendere ſimultaneam collationem, quæ diviſa eſt per turnos, quia non habebit locum non ſolum quando beneficium vacat in turno Capituli, ſed etiam in turno Epiſcopi *cap. unico §. cum verò ne Sede vacanti in 6. Nicol. Garcia de benef. part. 5. cap. 7. n. 235. ubi plura hac de re.*

Sive ſit ſpecialis Reſervatio) Quid ſit ſpecialis Reſervatio, quid item
B Generalis diximus ſupra *ad Regul. 1. in 2. Notabili.* Quod verò ſubjicit noſter Alphonſus, conſtito de Reſervatione ſeu ſpeciali, ſeu generali, Ordinarii manus eſſe ligatas, id adeò verum eſt, ut ſi proviſus Auctoritate Apoſtolica contra proviſum ab Ordinario litem moveat ſuper beneficio reſervato, Judex debeat ſtatim, conſtito ſibi ſummariè de dicta Reſervatione, ſequeſtrum in fructibus apponere, quod cautum eſt in Conſtitutione
Pii IV. *de data anni 1560. Octob. 26. quæ in bullario eſt 142. quam eruditè & explicate* 14
aperit Gonz. ad Reg. 8. Canc. §. 7. per tot.

Porrò, nec illud omittendum eſt, quod licet ſint qui exiſtiment dignitatum electivarum reſervationes eſſe per Conſilium Baſilienſe ſublatas, *ut*
conſtat ex pragm. Sanctio. tit. de Electio. & reſervat. attamen verior eſt con- 15
traria opinio, dignitatum nimirum electivarum reſervationes, non eſſe
revo-

revocatas, ut multis probat auctoritatibus Mandosius *ad hanc Reg. quæst. 2. num. 6. & seqq.* ubi num. 12. subjicit non obstare Concilium illud Basiliense, utpote quod nō fuerit receptum nisi in Gallia, & praterea eo non obstante, reliqui Pontifices fecerunt Regulas suas Reservatorias, à quibus nō solent recedere, nisi per Concordata aliud statuatur, cujusmodi sunt dicta Germaniæ Concordata inita inter Fridericum Imper. aliosq; Principes Germaniæ, quibus statuitur quod in Metropolitanis & Cathedralibus, & Monasteriis immediatè subjectis Sedi Apostolicæ, fiant canonicæ electiones, quæ ad d. Sedem pro obtinenda confirmatione deferantur intrà tempus constitutum per Constit. Nicolai III. In cæteris vero dignitatibus, & beneficiis quibuscumq; sæcularibus, quam Regularibus (exceptis majoribus dignitatibus post Pontificalem in Cathedralibus & Principalibus in collegiatis Ecclesiis) Papa sibi reservat omnia prædicta beneficia vacatura in Mensibus Januarii, Martii, Maji, Julii, Septemb. Novembris. Si tamen Pontifex intrà tres menses à die notæ vacationis in loco beneficii computandos (quos tamen tres menses Gregorius XIII. speciali sua constitutione extendit ad alios tres & sic sex menses idq; certis ex caussis tunc expressis, sed natione Germanica inconsulta, quæ proinde dictam constitutionem non attendit, ut docet experientia) non providerit alicui de dicto beneficio vacante, tum Ordinarius vel alius ad quem illius dispositio pertinet de illo liberè disponere poterit. 16

Similiter sub hac reservatione non comprehenduntur illæ Ecclesiæ, quæ 17 sunt ad præsentationem Regum & aliorum Principum, uti quoq; animadvertit noster Alphonsus *ad Reg. 40. infra num. 14.* quos quotidie videmus præsentare viros idoneos & Pontificem Maximum posteà conferre; quale Indultum concessum est per Adrianum VI. Carolo V. Regi tunc Hispaniarum, ejusq; successoribus, quo indulto dedit facultatem præsentandi in suis Hispaniis Abbates, aliosq; Prælatos Ecclesiarum conventualium, & Collegiatarum sæcularium: qua concessione idem Carolus & ipsius successores huc usq; usi sunt, ut rectè notavit Navar *de Reg. Comment. 3 pag. mei 75. & 54.* Abbatiales tamen quæ sunt electivæ & durant ad triennium, ut pleræq; in Hispania, non subjunt dicto Indulto, neq; Rex in iis nominandi habet facultatem.

Itidem in Gallia sunt Concordata non absimilia cum Sede Apostolica, quibus statuitur quod Rex possit nominare ad Archiepis. Epis. Abbatias 18 Prioratus, & Monasteria, & Papa postea conferat. In aliis verò dignitatibus inferioribus, & beneficiis quibuscumq; conceditur Ordinariis Collatoribus libera collatio in omnibus mensibus, juxta juris communis dispositionem: Ita tamen quod unum Canonicatum, & præbendam conferre teneantur in unaquaq; Cathedrali, & Metropolitana, uni graduato,

 cum

cum onere prædicationis & S. Scripturæ lectionis: & tertiam partem omnium dignitatum, & beneficiorum vacantium in quatuor anni mensibus, videlicet primo, quarto, septimo & decimo mense, post acceptationem Concordatorum, similiter viris graduatis & per universitates nominatis conferre debeant. Denique quod non solum nullæ gratiæ exspectativæ, nec reservationes speciales, vel generales ad beneficia d. regni à Papa emere possunt, sed nec lites, & caussæ beneficiales in Rom. Curia tractari & agitari valeant, & aliàs ut plenissimè legitur in Const. Leonis x. ad quam latissimè scripsit Petrus Rebuffus.

C *Non est opus*) Tutius tamen est illam exprimere, ut docet Rebuffus *in praxi, tit. forma signaturæ simplicis provisionis, in verbo, specialiter, vel generaliter.* 19

D *Quod Monasterium*) Cave intelligas de quolibet Monasterio. Nam textus iste loquitur de Monasteriis solitis commendari, quæ Monasteria hic reservata, aliàs Consistoria dicuntur, eò quia de ijs consistorialiter per viam scedulæ provideri solent, ut tradit præter Gomesium *in fi. 15. quæst. de surrog. Collitig.* Mandosius *ad hanc Reg. q. 3. n. 3.* & Anast. Germonius *in tr. de Indultis Car. §. Regularia n. 7.* 20

E *Expirasse per ejus obitum*) Aliud dicendum in beneficiis affectis, ut noster Glossographus probat, & exemplis illustrat ad Proœmium vers. *& propter istud.*

IN REGVLAM III.

ARGUMENTA.

1. Major dignitas quæ dicatur in Ecclesia Collegiata.
2. Monachi & Fratres, qui differant remissivè.
3. Beneficia ut sint reservata debent esse perpetua.
4. Præceptoriæ quatuor, ut hic, non sunt reservatæ.
5. Lex seu Constitutio non debet esse obscura.
6. Non publicata hac Reg. utpote mortuo Papa si familiaris Cardinalis recedat à familiaritate, an ipsius beneficia sint reservata?
7. Beneficia semel affecta manent affecta.
8. Curialis qui habet partem seu portionem ut loquuntur, à Cardinali, ut associet eum, &c. an illius beneficia sint reservata.
9. Reservatio est odiosa quoad Ordinarios & Curiales.
10. Aliud est esse de familia, aliud esse familiarem.
11. Beneficia familiarium [illegible] familiarium [illegible] Cardinalium an sint reservata? [illegible]
12. Familiaritas est quædam [illegible]tas.
13. Habens portionem pro se & uno familiari ab uno Cardinali, & tenebat

nebat tres aut quatuor familiares, an beneficia omnium sint reservata?
14. An beneficia familiaris Cardinalis existentis de familia Papæ sint reservata?
15. Regula hæc non comprehendit Cardinales.
16. Hæc Reg. in quo differat à modernorum Pontificum Regulis? & an sit ei derogatum per Concordata.
17. Reservatio hujus Regulæ sublata est per Concordata.
. Sixti a c ōstitutio Leodiēsibus data tollit hanc Reservationem, & concedit Præpositis electis administrationem Præpositurarum toto tempore sex mensium datorum ad petendam confirmationem à S. Sede.
19. Quæ consideràda, ut dignitas major post Pontificalem dicatur.
20. Præpositus an sit major Decano? Tenor Constitutionis SIXTI V. de Præposituris Leodien. Diœcesis.
21. Dignitates majores post Pontificales ut includantur sub hac reg. debent esse principales actu.
22. Dignitas si tempore provisionis esset actu major, licet non tempore vacationis, & contra, sub hac reservat. comprehenditur.
23. Dignitates majores post Patriarchales an sint sub hac reservatione comprehensæ?
24. An una tantū major dignitas post Pontificalem, an verò plures sub hac Regula sint comprehensæ?
25. In hac Reg. reservantur tantum Prioratus conventuales.
26. Prioratus est dignitas.
27. Regula hæc an intelligatur de dignitatibus sæcularibus, an autem de Regularibus?
28. Dignitates ordinum militiarum, an sub hac Regula includantur.
29. Vacante beneficio familiaris cardinalis in Curia existentis, cōsensus illius requiritur, ut per Papam conferatur.
30. Vacante beneficio familiaris cardinalis, consensus illius requiritur ut conferri possit per Legatum.
31 Familiares cardinalium, de quibus hic agitur, qui dicantur, & quo temporis interstitio contrahatur ejusmodi familiaritas.
32. Feudum de Caneva, & de Camera.
33. Familiares familiarium Papæ, vel Cardinaliū an sub hac Reg. comprehendantur, & quid dicendum de eorum absentibus? & quid de fictis familiaribus.
34. Veri familiares Papæ ad effectum hujus Regulæ qui sint.
35. An beneficia Vicariorum Cardinalium Papæ sub hac Regula includantur?
36 Cardinales partem ex Palatio capientes non dicuntur continui commensales, ideoq; familiarium ipsorum beneficia non sunt reservata.
37. Habens partem è Palatio Cardinalis, an is jus Commensalitatis consequatur?

REGVLA III. INNOCENTII.

RESERVATIO DIGNITATVM NECNON SUORUM ET S.R.E. CARDINALIUM FAMILIARIUM BENEFICIORUM.

ITem reservat generaliter dispositioni suæ omnes dignitates majores post Pontificales in Cathedralibus etiam Metropolitanis*, ac Principales in Collegiatis Ecclesiis valorem x. flor. auri communi æstimatione exceden. necnon Prioratus, Præposituras, & Præpositatus, ac alias Dignitates conventuales, & Præceptorias generales Ordinum quorumcumq; sed non militiarum. Necnon quæcumque Beneficia quæ sui & S. R. E. viventium, tunc & qui erunt suo tempore Cardinalium Familiares continui commensales obtinent, & inposterum obtinebunt, eorum Familiaritate durante: & in quibus seu ad quæ jus eis competit, etiamsi ab ipsa Familiaritate per Obitum Cardinalium eorundem vel alias recesserint.*

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *IN ista Regula reservat Papa majores post Pontificales dignitates in Cathedralibus & Metropolitanis, & Principales in Collegiatis Ecclesiis excedentes x. flor. aureos communi æstimatione. Item reservat Prioratus Præposituras generales ordinum quorumcumq;. Sed non Militiarum, & beneficia suorum familiarium, & Cardinalium, &c. & ista Regula habet tres Partes. & circa primam partem, in* 1 *qua reservantur majores dignitates post Pontificalem, est dubium, quæ [illegible]atur major dignitas etiam in Ecclesia collegiata:* Et in hoc decisio Rotæ laborat CCCC xLIII. quæ incipit: Item fuit dubitatum utrum præpositura, & Oldra. Consil. ccxxvII. quod incipit: De toto themate quæstionis in penult. & ult. col. & per Io. And. & Doct. in c. deliberatione de offic. leg. lib. vI. *Breviter tamen credo standum fore consuetudini, ut vult glo.* in d. c. [illegible]

B *[illegible], & recompilator decisionum in dict. decis. & si non apparet, quæ esset major, tunc crederem quod superior sit*, per multa [illegible] *& in hoc quo ad principalitatem debet attendi illud, quod principaliter requiritur, & non ac-*

C *cessorium.* Facit glo. juncto text. in c. sciant cuncti de elect. lib. vI. & in cap. II. de pact.

de [illegible]. eod. lib. *ex quo sequitur quod cum in Hispania, & in Gallia; & credo quod [illegible] sint dignitates habentes sub se canonicos in [illegible], tamen habent sedes in Cathedralibus, quod ista dignitates sunt reservata, [illegible] principales in collegiatis [illegible] minores in Cathedralibus, & sic fuit in Rota pronunciatum in una Abbatia Burgen. & in quantum hic non fit mentio de Patriarchalibus forte non censetur major*
D *dignitas post Patriarchalem reservata.* arg.c. quamvis 1. de præbend. lib. vi. & in c. ii. pac. eli.

Quoad secundam partem, ego non intelligo hanc reservationem, quia supra regula proxima reservavit monasteria valoris CC. ducatorum, & hic principales in
E *collegiatis &c. nisi intelligatur regula proxima de monasteriis Monachorum tantum, & ista secunda pars de monasteriis Fratrum, vel de Ecclesiis conventualibus puta leprosorum, vel alterius cujuscunque ordinis, & quæ sit differentia inter Monachos, & Fratres plenè per Doct. modernos* in c. causam quæ de judic. *sed satis est quod conventualis dicitur, ubi collegialiter vivitur,* ut ait gl. in cle. 1. §. cæterum de sta. rel. de quo per doct. in cap. nobis de jure p. t. *ex quo sequitur quod Prioratus ordinis sancti Augustini, & sancti Dominici sunt reservati, quia collegialiter, & conventualiter vivunt Fratres ibidem existentes: Sed quia non sunt beneficia perpetua, non videntur reservata, nam beneficia debent esse perpetua* cap. præcepta 3
l. v. distinct. & notatur in cap. veniens de filiis præsbyt. & gloss. in cap. 1. de capel. mon. lib. vi. *maxime quia illi fratres sunt mendicantes, & non habent beneficia. Ergo &c. & in hoc loco cogitandum fore: Tamen circa Præceptorias*
F *est hic notandum, quod Præceptoria ordinis sancti Jacobi de Spata, nec de Alcantara, nec etiam de Calatarba, aut sancti Joannis Hierosolimitani, non sunt reservata, ex quo sunt militiarum ut hic. Nam sunt instituta contra Saracenos ut patet in eorum privilegiis, maxime in Hispania, & circa illud, quod dixit de Præpositura, &c. Postea interrogavi unum doctissimum virum, & dixit mihi, quod erat verum illud, quod dixi, & allegavit mihi exemplum in fratribus sanctæ Ceciliæ trans tiberim, & de similibus: Et quod Prioratus sancti Augustini, & sancti Dominici non comprehendebantur sub ista regula, quia erant temporales. Postea consului Dominum Nicolaum de Castello utriusque censura m[illegible], & abbreviatorem [illegible]: & respondit mihi in [illegible] quod regula præcedens loquitur tantum de [illegible], & in illis solet poni in [illegible], Dudum tali præsidenti &c [illegible] de aliis monasteriis, quæ reguntur per Priores &c. etiamsi [illegible], vel per se reguntur, etiam per Abbatem, & non valerent CC libras, quod non [illegible] reservata, nec per regulam proximam, nec per istam: & ita dixit quod servatur in Cancellaria. Sed certe in Rota nescio si servaretur: Quia ista regula non distinguit, ergo nec nos distinguere debemus.* l. iii. cum gloss. de offic. præs. *ideo oportet consulere Papam, quia lex non debet esse obscura* c. erit autem lex 4. dist. 4

G *Quoad tertiam partem, in qua dicitur quod reservat beneficia familiarum suorum,* 5

H *rum, & Cardinalium continuorum: c mmensalium, &c. quæ obtinent durante familiaritate, super hac regula, juncto Procemio, [illegible] tempore duraturas, &c. vidi valde altercari in curia, & fuit sententiatum pro & contra, videlicet si antequam esset ista Regula facta, vel publicata, unus familiaris Cardinalis recesserat à familiaritate Cardinalis, an beneficia sua essent reservata? & allegabatur dictum Dominici* in c. præsenti de offic. leg. lib. VI *quod non; per illum textum juncto procemio Regularum: tamen Papa* Paulus *declaravit contrarium, quod beneficia* 6
I *semel affecta, semper manent affecta, & incipit illa declaratio, ad Romani Pontificis, &c. Calen. Sebtembris anno tertio sui Pontificatus scilicet anno* XVII. *& de hoc sufficiant quæ dixi superius in Procemio.* 7

Item quæro hic, an Curialis, qui habet certam portionem à Cardinali, ut associet eum, non tamen facit guardiam, nec alia servitia familiarium, an beneficia istius sint reservata? & certe dici posset non est familiaris continuus commensalis, ut ibi requiritur, sed potius posset appellari vasallus ratione Feudi, quod habet ex canapa, vel Camera juxta cap. sciendum & quod ibi exponit Bald. de Feudi cognitione coll. x. in verbo ad tempus, & exponit ibi Bald. ad tempus si de pane & vino, &c. facit quod dicit Bald. in c. 1 responso 1. in verb. quid de feudis scutif[illegible]rorum & advoc[illegible]rum, & c[illegible]pellan[illegible]um, de feudo guardiæ, collatione x. *maxime quia est reservatio odiosa quoad Ordinarios, & quoad Curiales, ergo restringenda,* per regulam Od[illegible], de regul. jur. in VI. *maxime quia aliud est esse de familia, & aliud e[illegible] fam[illegible]m*, ut dicit Joannes de Mils, in verbo familiarium, qui sic intel[illegible] pronun[illegible] de verb. signific. *Et sic ego fui cum Domino Monti ferrati, & cum D[illegible]no V[illegible].* 8 9 10

L. *Item quid de beneficiis familiarium a[illegible] familiar[illegible] Papæ, vel Cardinalium, an sint reservata? & per textum in l. 1. C. de [illegible] & [illegible] per ea quæ dicit ibi Salic. videtur respondisse Papam in con[illegible]rio p[illegible] fi[illegible] de[illegible]derem de jure juncta ista regula, quod si Papa vel Car[illegible] [illegible] sicut patrono, tunc essent res[illegible]vata, alias non per hanc [illegible], ma[illegible]e q[illegible] familia[illegible]ita non est nisi quædam s[illegible]et[illegible]s,* ut dicit Jo. An[illegible] [illegible] de verb. sig. lib. 6. *Sed ego habeo, quod socius mei socii, socius meus non est* [illegible] pro socio, &c. 11 12

Sed ego volo unam submittere quæstionem, casu quo be[illegible] illius, qui habet portionem a Cardinali, essent reservata, si habet pro se, & uno familiari, & [illegible] [illegible]bat tres vel quatuor familiares, an ben[illegible] [illegible]orum sint reservata, [illegible] & breviter dico quod nullius arg. l. duo sunt Titii ff. de testam. & l. si [illegible]ue[illegible] ff. de rebus dub. & facit gloss. n[illegible] nol[illegible] re[illegible]ecedere. [illegible] *quæ dicit quod si unus est interfectus ab [illegible] ex tribus, & n[illegible] quod [illegible]*
M *o[illegible].* 13

Item [illegible] quæro [illegible] quæ est [illegible] practica: quia D. T. R. *ante Cardinalatum fuit familiaris [illegible] memoriæ [illegible], & post Cardinalatum*

tum fertur quod habebat expenſas ab eo , an beneficia familiarium ſuorum dican-
tur reſervata Papæ ? & certe licet Oldraius dicat in conſi. xlviii. quod in-
cipit Jus commune, quod poſuit in tit. de cler. non reſid. *quod nullus eſt*
magis familiaris Papæ quam Cardinalis : tamen fateor quoad ejus favorem , ut ipſe
loquitur , ſecus in ſuum odium. Item licet ſit familiaris , non tamen continuus com-
menſalis , ut hic dicitur & eſt etiam de jure c. licet de privil. lib. 6. & in c. fin. de
verb. ſig. eod. libro. *Item quaſi fuiſſet* D. T. R. *familaris continuus commenſalis*
Papæ , tamen iſta Conſtitutio non comprehendit Cardinales , ex quo de eis non facit 15
expreſſam mentionem arg. cap. fin. de offic. de leg. lib. vi. & c. ne aliqui de
privil. lib. 6. & dixi latius in quæſtionibus Cardinalium quæſt. xvii. *Ex*
quo inſero quod etiamſi Papa dediſſet D. T. R. *expenſas & etiam tuis familiaribus,*
tamen etiam beneficia D. T. R. *familiarium non comprehenderentur ſub iſta Regula, ex*
quo perſona tua non comprehendatur, ergo nec familiares tui tanquam acceſſorii arg. c.
acceſſorium de reg. juris in 6.

COMMENTARIA IOANNIS ACHOKIER.

A IN *iſta Regula)* Hæc Innocentii Regula in aliquo mutata eſt ac po-
tius aucta per poſteriores ad noſtra uſq; tempora Pontifices , quatenus 16
nimirum iſti poſt dictionem *Metropolitanis* , addiderunt *& Patriar-*
chalibus , & poſt dictionem finalem *vel alias receſſerint* , Julius III. &
alii exinde Pontifices ſubjecerunt : *Declarans dignitates quæ in Cathe-*
dralibus etiam in Metropolitanis poſt Pontificales non majores exi-
ſtunt , & quæ ex Apoſtolicæ Sedis indulgentia , vel ordinaria aucto-
ritate , aut conſuetudine præſcripta , vel alias quovis modo in Colle-
giatis Eccleſiis principalem præeminentiam habere noſcuntur , ſub
reſervatione prædicta comprehendi debere. Quæ clauſula ampliativa
eſt hujus III. Regulæ Innocentii per quam ſolum reſervantur digni-
tates majores poſt Pontificales in Cathedralibus & Metropolit. & princi-
pales in Collegiatis : nam per hanc appendicem reſervantur quoq; digni-
tates quæ non majores exiſtunt in Cathed. & Metropolitanis. Sed ut hæc
reſervatio erat olim generalis , vireſq; habebat in omni , & quocumq;
tempore ; ita per Reg. VIII. de alternatura menſium reſtrictior facta eſt ,
utpote quæ locum demum obtineat in menſibus Apoſtolicis , & deniq;
multo reſtrictior facta eſt , imò ſublata eſt in Germania per Concordata,
quibus jure ordinario de prædictis dignitatibus erit providendum per il-
los inferiores , ad quos alias collatio , proviſio , Præſentatio , electio , ſeu

quævis alia dispositio pertinet, *ut constat per Constitutionem* NICOLAI V. *super concordatis in vers. de cæteris verò dignitatibus, &c. & infra latius ostendemus ad d. Regul. 8. in glo. ver. Aut aliorum sub Concordatis.* Quinimo nos Leodienses speciali Concordato, privilegio, & prærogativa cohonestavit SIXTUS V. Pontifex Maximus, anno salutis 1585. Pontificatus sui primo, dum prætactas dignitates electivas, tam in Civitate, quam tota Diœcesi Leodiensi voluit non comprehendi sub hac, & quibuscumq; Regulis reservatoriis, aut aliis in corpore juris non clausis; sed relinquit liberæ electioni inferiorum, dummodo tamen intra 30. dies à die vacationis computandos electio fiat, & confirmatio petatur a S. Sede infra sex menses à die electionis numerandos, alias ejusmodi electiones nullas declarat, suæq; & successorum suorum dispositioni reservat: nec ejusmodi electioni voluit præjudicium aliquod afferri per qualeumq; collationes, provisiones, commendas, vel quasvis alias in contrarium auctoritate Apostolica factas dispositiones, etiam cum speciali derogatione horum privilegiorum & concordatorum, ut ex illius tenore, qui sequitur, videre est.

" SIXTUS Episcopus servus servorum Dei. Venerabili Archiepiscopo Coloniensi, & dilectis Filiis Sancti Jacobi Leodiensis, & Sancti Laurentii prope, & extrà muros Leodienses, Monasteriorum Abbatibus Salutem, & Apostolicam benedictionem. Hodie à nobis emanarunt litteræ tenoris subsequentis. SIXTUS Episcopus servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam super gregem Dominicam nostræ vigilantiæ divinitus creditam, prout nobis conceditur, intenti ad ea quæ ad dignitates quascumq; præsertim in Cathedralibus post Pontificales majores, & in collegiatis Ecclesiis principales, personæ dignæ & idoneæ, sublatis litium anfractibus eligi valeant, libenter intendimus & in hoc nostræ sollicitudinis partes favorabiliter impertimur: Exhibita siquidem nobis pro parte dilectorum filiorũ Winandi à Wingarde Præpositi majoris, & illius necnon sæcularium & collegiatarum Ecclesiarum Civitatis & Diœcesis Leodien. petitio continebat, quod cum ipsa Capitula prætextu litterarum felicis recordationis EUGENII Papæ quarti prædecessoris nostri quas vim concordatorum inter ipsas Ecclesias & Sedem Apostolicam habere prætendunt, ac quibus inter alia caveri dicitur expressè Electiones ad dignitatem majorem post Pontificalem, & principales in Collegiatis electivas, per tempora à jure statuta expectari, illasque approbari & confirmari vel infirmari debere, prout Justitia, & æquitas suadebit, ac prætextu etiam litterarum piæ memoriæ PII secundi & SIXTI quarti & forsan aliorum etiam Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, quibus inter alia idem etiam de novo indultum & concessum esse dicitur, quibus etiam litteris prædicti SIXTI præde-

„ prædecessoris antiqua consuetudo approbata prætenditur, quod tam „ majoris, quam etiam fere omnium aliarum prædictarum Ecclesiarum „ Civitatis, & Diœcesis hujusmodi, major, & principales dignitates præ- „ fatæ aliis quam Canonicis actu præbendatis ipsius majoris Ecclesiæ con- „ ferri, aut commendari nequirent: Quodq; ab iisdem dignitatibus om- „ nes aliæ præter certas in dictis prætensis concordatis, & indultis ac pri- „ vilegiis expressas reservationes, sunt exclusæ, occurrentibus pro tempo- „ re vacationibus dignitatum tam majoris, quam principalium dignita- „ tum in hujusmodi personarum idonearum ad illas electiones ad se legi- „ timè pertinere prætendant, ac postea inter provisos de illis auctoritate „ Apostolica, & electos à præfatis Capitulis ad easdem dignitates, variæ „ sæpè lites, & controversiæ oriantur, prout nuper cum de Tongrensi per „ quendam Joannem Witten de Martii, Amaniensis, & Visetensis loco- „ rum dictæ Diœcesis Ecclesiarum Præposituris, per quendam Philippum „ à Corsvvaremia ipsarum Ecclesiarum Tongrensis & Amaniensis, & Vi- „ setensis respectivè Præpositorum, de Aprilis mensibus anni Domini 1584. „ extrà Romanam Curiam defunctorum obitus vacantibus, dilectus filius „ magister Franciscus Oranus clericus Leodiensis, causarum Palatii Apo- „ stolici Auditor, & Capellanus noster, sibi per recolendæ memoriæ „ GREGORIUM Papam XIII. similiter prædecessorem nostrum provi- „ deri obtinuerit, & earundem Tungrensis, Amaniensis, & Visetensis Ec- „ clesiarum Capitula Winandum præfactum, dilectos filios Conrardum „ à Gaver, & Joannem de Oersbach dictæ majoris Ecclesiæ Canonicos ad „ præposituras hujusmodi, ut præferrur, vacantes elegerunt; ac dictus „ Franciscus Auditor eosdem Winandum, Conrardum, & Joannem aut „ jam molestare cœpit, aut certè periculum est, ne inter eos occasione præ- „ missorum lites, & controversiæ oriantur. Quare ut litibus, contro- „ versiis, & molestiis hujusmodi finis aliquando imponatur, & imposte- „ rum suscitandis controversiis via præcludatur, pro parte tam Winandi, „ qui hac de causa à Capitulis prædictis ad nos, & sedem præfactam mis- „ sus, magnis etiam sumptibus, & laboribus pro conservandis & tuendis „ juribus eorundem Capitulorum ad Urbem accessit, & dicto Gregorio „ prædecessori nostro jura, privilegia, & concordata, quæ pro eisdem „ Capitulis jam pridem, ut præfertur, à prædicta Sede impetrata fuisse „ prætendit, exhibuit & pro parte Capitulorum ac Conrardi, & Joannis „ præfactorum, nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus in præmissis „ opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igi- „ tur, qui ecclesiasticarum personarum quarumlibet quieti libenter con- „ sulimus, Winandum, Conrardum, & Joannem, & Capitula hujusmo- „ di, & illorum singulares personas, à quibusvis excommunicationis

,, suspensionis, & interdicti, aliisq; Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœ-
,, nis, à jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus
,, quomodolibet innodati existant, ad effectum præsentium duntaxat
,, consequendum; harum seriè absolventes, & absolutos forè censentes,
,, hujusmodi supplicationibus inclinati, qualcumq; lites, controversias,
,, molestias & causas hujusmodi superpræmissis, vel aliis Præposituris præ-
,, dictis, vel illarum occasione coram quibuscumq; Judicibus ordinariis,
,, vel delegatis tam in dicta Curia, quam extra eam, inter prætactos Wi-
,, nandum, Conrardum, Joannem; ac quovis alios ad dignitates hujus-
,, modi ab iisdem Capitulis electos ex una, & dictum Franciscum Audi-
,, torem vel alios auctoritate Apostolica provisos, partibus ex altera, in
,, quacumq; instantia pendentes, aut si quas imposterum moveri contige-
,, rit, quoad hoc dumtaxat, an jus eligendi personas idoneas ad illas dum
,, pro tempore vacant, ipsis Capitulis competat, & an sub reservationibus
,, Apostolicis ipsæ dignitates comprehendantur, ad nos avocantes, illas-
,, que quoad præmissa dumtaxat penitus cassantes, & extinguentes, ac par-
,, tibus collitigantibus desuper silentium imponenres, & iisdem Judicibus
,, ne in illis ad ulteriora procedant, districtius inhibentes, electiones, à
,, Capitulis prætactis alias ritè & Canonicè factas validas, & efficaces in
,, suo robore permanere, neq; dignitates ipsas electivas hujusmodi sub
,, Cancellariæ Apostolicæ Regula, dignitatum hujusmodi reservatoria, aut
,, aliis in corpore juris non clausis reservationibus Apostolicis comprehen-
,, sas esse: Ita ut neq; per Regulam hujusmodi, neq; per qualcumq; alias
,, reservationes in corpore juris non clausas ipsæ electiones jam factæ in-
,, firmari, aut minus validè dici aut censeri possint, dicta auctoritate te-
,, nore præsentium decernimus. Præter. à eadem prætensa concordata,
,, seu indulta, & prædecessorum nostrorum hujusmodi litteras in hac par-
,, te moderantes & ampliantes, loco illorum, imposterum iisdem Capi-
,, tulis omnium tam majoris, quam aliarum Ecclesiarum Civitatis, & Diœ-
,, cæsis prætactorum, & illarum singulis occurrentibus vacationibus præ-
,, posituratum, seu Abbatialium sæcularium nuncupatarum earundem Ec-
,, clesiarum principalium dignitatum, nisi illæ per reservationes in cor-
,, pore juris clausas, aut ex Personis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium
,, Notariorum Sedis Apostolicæ de numero participantium nuncupato-
,, rum, Auditoris Contradictarum Correctoris litterarum Apostolica-
,, rum, Auditorum Causarum Palatii prætacti, Curiæ causarum, Came-
,, ræ Apostolicæ Auditoris, & ejusdem cameræ clericorum accolitorum,
,, Cubiculariorum, Abbreviatorum, Scriptorum Apostolicorum ad nu-
,, merum centum & unius, & aliorum Scriptorum minoris gratia numero

viginti

„ viginti quatuor, ac omnium verorum familiarium & continuorũ com-
„mensalium nostrorum; & Romanorum Pontificum pro tempore existen-
„tium ac prætactorum Cardinalium quamdiu illorum vera familiaritas
„ duraverit illas obtinentium, pro tempore vacantes dispositioni Apo-
„ stolicæ reservatæ fuerint, ad liberam electionem personarum idonea-
„ rum ad dignitates ejusmodi procedere liberè, & licitè valeant, auctori-
„ tate, & tenore præmiss. concedimus, & indulgemus, necnon quod e-
„ lectio ipsa intrà triginta dies à die vacationis ejusmodi cõputandos om-
„ ninò fieri, & confirmatio intrà sex menses à die electionis numerandos
„ à Romano Pontifice pro tempore existente, à quo confirmari, vel in-
„ firmari debeat, prout æquitas, & justitia suadebit, petenda sit: ac electio-
„ nes ipsas post triginta dies factas, vel quarum confirmatio intra sex men-
„ ses hujusmodi petita non fuerit, nullas & invalidas, nulliusq; roboris,
„ & momenti eo ipso esse, ita ut de ipsis dignitatibus per Romanum Pon-
„ tificem pro tempore existentem dumtaxat, liberè disponi possit, etiam
„ decernimus. Proviso tamen quod sic confirmati, Ordinariis ipsis de-
„ bita præstent juramenta, obsequia & alia ad quæ de consuetudine, &
„ jure tenentur. Insuper ne ad præposituram majoris Ecclesiæ prætactæ
„ quæ inibi dignitas major est post Pontificalem, vel ad Sanctorum Pe-
„ tri, Martini, Pauli, Sanctæ Crucis, Joannis, Dyonisii, & Bartholomei Ci-
„ vitatis, necnon Tungrensis, Huyensis, & Fossensis, Beatæ Mariæ Tra-
„ jectensis, & Eychensis, Viletensis, Amaniensis, Cinacensis, Dionanten-
„ sis, Tudinensis locorum dictæ Diocæsis, & Beatæ Mariæ Namurcensis
„ Ecclesiarum Præposituras, seu Abbatias sæculares, quæ inibi principa-
„ les sunt dignitates, alicui personæ præterquam Canonici ejusdem majo-
„ ris Ecclesiæ actu præbendati, & personaliter in ea residentes, etiamsi
„ dignitatem aliam in Ecclesia majori ad cujus dignitatem majorem, vel
„ principalem electi fuerint, vel in prætacta majori, aut aliis Ecclesiis præ-
„ tactis obtinuerint, eligi possint, aut debeant, & ne quis illorum plures
„ quam unam ex præposituris, seu Abbatiis sæcularibus, vel dignitatibus
„ ejusmodi insimul retinere possint, ita ut (sine præjudicio eorum qui
„ plures illarum ad præsens Canonicè obtinent) si qui unam ex illis ob-
„ tinentem ad alteram imposterum eligi contingat, electio quidem alias
„ ritè & canonicè facta valeat, sed intrà sex menses numerandos à die
„ acceptæ possessionis, secunda prius obtenta eo ipso vacare, censeatur,
„ perpetuò inhibemus, & interdicimus; decernentes alias, quam prædi-
„ ctas in corpore juris clausas, & ratione personarum superius nominatim
„ expressarum à nobis, vel prædecessoribus, seu successoribus nostris pro
„ tempore factas & faciendas speciales, vel generales de vacātibus, & vaca-
„ turis beneficiis Ecclesiasticis & dignitatibus ejusmodi reservationes etiam
per

„ per Cancellariæ præfatæ Regulas, vel alias quascumque constitutiones, „ vel ordinationes Apostolicas etiam perpetuas vel temporales, etiamsi in „ eis electivæ & dignitates nominatim, & in specie reservatæ, ac Indulta „ & gratiæ ejusmodi in specie fuerint reservatæ, ad dictas dignitates minimè extendi, sed quoties illæ emanaverint, toties ipsa Capitula in suum „ pristinum jus restituta, & integra censeri: nenon quascumque collationes, provisiones, commendas, vel quasvis alias dispositiones etiam „ cum speciali derogatione præsentium, & etiam aliorum prætactorum concordatorum privilegiorum & indultorum prætactis dignitatibus auctoritate Apost. prætacta quibusvis personis faciendis, nullum omnino personis canonicè ad illas & infra tempus præscriptum electis, & ut præfertur, confirmatis, & petentibus præjudicium adferre, easdemq; præsentes „ vim concordatorum, & efficacis ac validi contractus, seu pacti per nos, & „ Sedem prætactam cum dictis Capitulis initi, obtinere, & de surrepticinis, vel obreptionis vitio, etiam ex eo quod ii, quorum interest, vocati, „ & auditi non fuerint, intentionis nostræ, aut alio quovis defectu notari, vel impugnari, seu invalidari, & conventionem hujusmodi, perinde ac si consistorialiter, & de consensu dictæ Romanæ Ecclesiæ, Cardinalium, & ex causa onerosa facta esset, sine expresso consensu eorum, „ quorum interest, aut alio quovis prætextu, ac quæsito colore revocari aut „ rescindi non posse, nec Capitula ipsa ad exhibendum ulterius præmissa „ concordata, privilegia, quæ asserunt sibi à prædictis nostris prædecessoribus concessa, & verificandum se esse in quasi possessione juris eligendi „ hujusmodi, ullo tempore teneri, sed iisdem præsentibus uti liberè & licitè posse, sicq; quoscumq; Judices ordinarios & delegatos, ac etiam „ Romanæ Ecclesiæ Cardinales & causarum dicti Palatii Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere: Irritum quoque & inane „ quidquid super his à quocunque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit, attentari; non obstantibus Regula de non tollendo „ jure quæsito, ac aliis ejusdem Cancellariæ Regulis ac Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, nec non dictarum Ecclesiarum juramento confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoq; indultis, & litteris Apostolicis, „ quibusvis personis, necnon prætensis concordatis, & indultis prætactis „ quatenus præmissis in aliquo adversentur, quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus etiamsi de illis, eorumq; totis tenoribus specialis specifica, expressa, & individua mentio, seu quævis „ alia expressa ad hoc servanda foret, illorumque tenores etiamsi de verbo „ ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter insertis habentes,

illis

„ illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice duntaxat, harum serie specialiter & expressè derogamus, cæterisq; contrariis quibuscunque.

„ Voluntas autem quod ad dignitates prætactas pro tempore electi ante illorum electionis confirmationem, seu provisionem à Sede Apostolica habendam, nullo modo in Præpositures, seu Abbatiis prætactis, earumq; fructibus, rebus, & bonis, aut administratione sese ingerere nullo modo possint, alias eorum electio hujusmodi nulla sit eo ipso. Nulli ergo omnium hominum liceat paginam hanc nostræ absolutionis, avocationis, cessationis, extinctionis, impositionis, moderationis, ampliationis, concessionis, indulti, interdicti, derogationis, voluntatis, inhibitionis, & decretorum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

„ Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo quingentesimo octuagesimo quinto, Nonis Maii, Pontificatus nostri anno primo. Quocirca discretioni vestræ per Apostolica Scripta mandamus, quatenus vos vel duo, aut unus vestrum, per vos, vel alium seu alios præinsertas litteras, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Capitulorum, seu alicujus singularis personæ eorum, aut aliorum, quas litteræ hujusmodi concernunt fuerit requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes faciatis, Capitula hujusmodi necnon illorum singulares personas, ac alios, quos litteræ ipsæ concernunt, ut præfertur, nostris extinctione, inhibitione, interdicto, decretis, aliisque præmissis pacificè frui, & gaudere, non permittentes eos, vel eorum aliquem, per quosvis quavis auctoritate fungentes quomodolibet molestari, perturbari, vel inquietari, contradictores quoslibet, & rebelles per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita compescendo, legitimisque super his habendis servatis processibus, sententias, censuras, & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc si opus fuerit brachii sæcularis auxilio, non obstantibus felicis recordationis BONIFACII Papæ VIII. prædecessoris nostri, qua cavetur ne quis extra suam Civitatem, seu diœcesim, nisi in certis expressis casibus, & in illis ultra unam diætam à fine suæ Diœcesis ad judicium evocetur, seu ne judices à Sede prætacta deputati extra Civitatem, vel Diœcesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere quoquo modo præsumant, & de aliis duabus diætis in concilio generali edita, dummodo ultra tres diætas quis auctoritate præsentium ad judicium non trahatur, aliisque constitutionibus, & ordina-

„ tionibus Apostolicis,necnon omnibus supradictis, seu si aliquibus com„ muniter,vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, „ suspendi, vel excommunicari non possint, per litteras Apostolicas non „ facientes plenam, & expressam,ac de verbo ad verbum de hujusmodi „ mentionem. Datum Romæ apud S.Petrum, Anno Incarnationis Domi„ nicæ Millesimo quingentesimo octuagesimo quinto,Nonis Maji,Pontificatus nostri anno primo.

Imò, Idem Sixtus V. Anno 1588. die 9. Novembris; Anno ejus 4. concessit eisdem præpositis electis, ut à die electionis eorundem, ad sex menses Jurisdictionem omnimodam exercere, necnon fructus, &c. dictarum Præpositurarum exigere, &c. possint, dummodo præstent cautionem in manus S. vel ejus Nuncii, de fideliter administrando, quatenus eorum electiones hujusmodi infirmari contigerit, ut ex ejus constitutione videre est, quam suprà habes in Reg. 2. sub n. 12.

Standum fore consuetudini) Idem sentit Mandos. *ad hanc Reg quæst. 3. per not. glo in cap. deliberatione, ante fi ibi: licet inspicienda consuetudo & de Consilio 451. col. 8. vers. ego verò.* Alex. *cons.* 142. *viso processu, per tot. l 6. Rota in una Tuden. Abbatiæ citata Mandosio d. loco.*

C *Illud quod principalior reputatur)* & in hoc considerari debet ordo, ordinemque & administrationem respicientia per ea, quæ allegat Mandos. 19 *d. q. 3.* quibus adde Rotam *d. decis. 451. in No.* in pr. ubi dicitur illam esse dignitatem majorem in quo concurrant hæc tria: 1. quod sit electiva, 2. quod habeat administrationem bonorum temporalium, 3. quod habeat prærogativam in stallo chori, & loco, ac voce capitulari: indeq; concludit, quod licet Præpositus collegiatæ Ecclesiæ haberet sessionem supra Decanum, tamen quia Decanus haberet alias præeminentias, videlicet Juris- 20 dictionem, & curam in eligentes & cæteros clericos dictæ Ecclesiæ, dictum fuit Decanatum majorem, & principaliorem dignitatem esse, quia præeminentiæ illæ plus arguunt prælationem, & majoritatem, quam aliæ præeminentiæ, de quibus suprà, adde Boerium *decis.* 286. *n.* 8. 9. quam resolutionem hactenus pro vera & certa putaverim, dummodo consuetudo loci, vel provinciæ aliud non statuerit, Innocentius in cap. de multa de Præbend. sed in Ecclesia Leod. Præpositura major est dignitas post Pontificalem.

Porrò, cessantibus Indultis & concordatis, notandum, ut reservatio capiat dignitates majores post Pontificalem requiri, ut sint principales actu: 21 quia non sufficeret, ut intret hæc reservatio, quod dignitas sit erecta in majorem post Pontificalem in posterum post mortem obtinentis nunc primum, *ut fuit practicatum in Decanatu Vallisoletano vacante per obitum* 10. *de la Torre*

a Torre anno 1600. Decemb. 11. coram D. Mellino teste Nucl. Garcia de benef. part. 5. cap. 1. § 5. n. 257. & 258. ubi inquit, quod si tempore vacationis Dignitas 22
non esset actu major, ante provisionem verò esset talis effecta, intraret reservatio: quia eo ipso, & in ipso puncto quo facta est major actu, eam capit reservatio, & èconverso videtur, quod Reg. comprehenderet illam dignitatem, quæ tunc esset actu prima, licet jam esset ordinatum, quod cum primum vacare contigerit, desineret esse talis; statim enim Regula eam efficit, & satis est, quod vigente clausula semel sit actu prima.

D *Non censetur)* Contrariam tamen opinionem velut juri & rationi magis consonam defendit, variisque tuetur argumentis, Quintil. Mandosius *ad hanc Regul. 3. quæst. 2.* ubi probat affirmativam, videlicet sub hac 23
reservatione etiam comprehendi majores dignitates post patriarchales. Cæterum, an per istam primam hujus Regulæ partem, censeatur reservata, 24
etiam una tantum dignitas major post Pontificalem, & una Principalis in collegiata? Gonzales *ad Reg. VIII infrà glo. 9. 4. num. 11.* Cardinalis *consi. 30. num. 7.* Geminia. *consil 36.* & Mandosius *hic quæst. 5.* existimant non comprehendi sub hac reservatione, quod Papa non præsumatur voluisse privare Collatores uno suo lumine, *ut per glo. in Clem. 1. verbo incerta de Prabend.* deinde quia non debemus à proprietate verborum recedere *l. non aliter de leg. 3.* Regula autem ista de pluribus Principalibus loquitur; & majoritas seu principalitas non potest demonstrari in Ecclesia, ubi una tantum est dignitas. Hancq; opinionem probant quoque Milis *in Repert. verbo gratia, per quam mandatur alicui*, Felin: *in cap. in nostra de Rescript.* Æneas de Falcon. tract. *Reservat. quæst. 3. in pr. n. 3.* Nihilominus stant pro contraria opinione validissima argumenta, quæ copiosè producit Simonetta *tract. de Reservat. benef. quæst. 85. num. 5. 6. 7. 8. & seqq. qua si usus postulat*
E *videto.*

Reservavit Monasteria) Ita quidem, sed consistorialia, quæ nimirum consistorialiter per viam scedulæ provideri solent: in hac autem re- 25
gula reservantur tantum Prioratus conventuales, & Præpositura Regulares propter subjectam regulæ clausulam, *Ac alias dignitates conventuales*, & quidem Prioratus, ut dixi, Regulares & perpetuas, non etiam sæculares, & temporales *per not. Mandos. quæstio. 10. num. 8. & seqq.* & quod Prioratus sit dignitas docet Abb. *in cap. nisi essent de prabend. & in cap. cum terra de electio.* quo in loco appellat congregationem religiosorum, Con- 26
ventum: sæcularium verò, Capitulum. Itaq; sub hac reservat. compre- 27
hendentur dignitates principales Regularium conventualium, seu Monasteria fratrum, quæ non reguntur per Abbates, de quibus in Reg. præced. sed per Priores, Præpositos, &c. & ita Mandos. intelligendus, licet posteà

videatur noster Sotto dubitare, eò quod ejusmodi Prioratus non sint beneficia perpetua: Papa enim reservando beneficia videtur intelligere perpetua, nec mutare beneficiorum naturam, *ut not. Nicol. Garcia de beneficiis part. 5. cap. 1. §. 11. num. 510.*

F *Tamen circa Preceptorias*) Regula tantum excipit præceptorias ordinum, quorum suppositi pro fide Catholica militant, quales sunt ii qui sunt ordinis S. Mariæ Theutonicorum, S. Jacobi de Spata, & aliorum hic expressorum: nam Præceptoriæ religiosorum, quæ dantur in titulum perpetuum, seu in administrationem perpetuam, eæ non sunt exceptæ, sed sub regula comprehenduntur, *Ant. de Falcon. tract. de Reservat. & Paris. Consil. 36. lib. 4. num. 14. & seqq.* Verum dubitari potest an sicut præceptoriæ, de quibus hic agitur, sunt exceptæ ab hac Regula, sint etiam exceptæ seu comprehendantur sub regul. VIII. de Reservatione mensium, & alternativa Episcoporum; & non comprehendi docet Gonzalez *ad dictam Reg. glo. 8. nu. 61. Cæsar de Grassis decis. 1. nu. 5. & 6. de privilegiis.* 28

G *Familiarium suorum*) De his ago infra in glossa verbi, Beneficiis Familiarum.

H *Et Cardinalium*) Notandum tamen est requiri Cardinalis, (cujus fuit familiaris ille, cujus beneficium vacat) in Curia tamen existentis consensum in collatione talis beneficii reservati per obitum vacantis facienda per Papam, quamvis beneficium vacet apud Sedem *ut in Reg. 30. de Impet. benef. per obit. famil. Card. Cassiad. decis. 9. in fin. de prabend.* si autem alius Cardinalis sit collator beneficii vacantis ob familiaritatem, tunc dictum consensum non requiri, nisi vacatio in curia contingat, *ut statuitur in d. Reg. 30. de impet. ben. vacan. per obitum fam. Card.* Sed hodie ex constitutione Gregoriana 14. *de anno 1591. incipiente, Sanctissimus §. volentes*, beneficia familiarium Cardinalium semper sunt Papæ reservata, quamvis collator ordinarius sit Cardinalis, neque requiritur illius consensus; sed dumtaxat illius Cardinalis, cujus fuerit familiaris ille, per quem beneficia vacare contingit, si vivat, & in curia præsens de tempore vacationis fuerit. Porrò, quemadmodum requiritur consensus illius Cardinalis in collatione per Papam facienda de beneficio vacante per obitum familiaris ipsius cardinalis: Ita quoque, imò majori cum ratione intervenire debet dictus consensus in provisione facienda per Legatum vel alium inferiorem habentem facultatem conferendi tale beneficium reservatum. Nam isti potestas fuit in eum translata, & devoluta (mediante tali concessione) cum omnibus oneribus & qualitatibus inhærentibus & proinde non debet esse melioris conditionis, quam ipse Papa concedens *Gonzalez ad d. Reg. 8. glo. 51. Rebuff. in praxi tit. de devolut. nu. 40. & seqq. & tract. de Nominat. quæst. 8. n. 21.* 29 30

An

An autem familiares, de quibus hic agitur, accipi debeant juxta limitationem, de qua in dicta reg. 30. de Impet. benef. per obitum familiarium cardinalium, datam per Julium III. & exinde confirmatam? nimirum quod tales fuerint per quatuor menses, videto Quintil. Mandos. *ad hanc Regul. quæst.* 20 *per tot.* & Nicol. Garciam *tract. de benef. part.* 5. *cap.* 1. §. 5. *nu.* 276. ubi scribit ad effectum hujus reservationis id non esse necessarium, sed sufficit, quod durante familiaritate beneficia obtinuerit, seu in illis jus ei competierit quantumcunque parvo tempore duret familiaritas. Et procedit hæc reservatio & dispositio dictæ Reg. 30. etiamsi postea familiaris esse desierit, ut tam in hac, quam illa Reg. habetur, probatque Paulus Gran. ad Simonettam *quæst.* 35. *num.* 40. *&* 41. Cæterum, hæc Reservatio includit etiam beneficia ad quæ familiaris habebat jus ad rem *teste eodem Garcia num.* 278. ex quo reservat beneficia, quæ familiares obtinent familiaritate durante, & in quibus seu ad quæ jus eis competit *Aen. de Falc. de reser. quæst.* 4. *effectu* 47. ubi subjicit 10 modos, quibus quæritur jus ad rem. 31

Sed an familiaritas finiatur per absentiam à Civitate Romana? Negativam sustinet Achilles de Grassis *decis.* 276. & quid in familiaribus Auditoris rotæ proficiscentibus cum Cardinale legato vide Crescentium, *decis.* 5. *de Prabend.* ubi scribit familiarem istum Auditoris, non censeri contrahere familiaritatem cum Cardinali, licet in Tinello comedat cum aliquibus familiaribus Cardinalis. 34

I *Ex canapa*) Opinor legendum caneva: Quod Feudum, ut & Feudum de Camera, in annonis, nummisque consistit sub onere fidei & servitii, vide Cujac. *de Feud. lib.* 1. *tit.* 1. *ad* §. *notandum est autem*. Et tales dicuntur continui commensales, quicquid hic dicat noster: Nam licet partem accipiat etiam extra domum, dummodo domi Cardinalis inserviat, continuus commensalis dicendus est, illiusque beneficia sunt reservata, *Simonetta de Reservat. quæst.* 35 *nu.* 23. alioquin ubi non adest ista commensalitas continua, cessat reservatio hujus Regulæ, *Illustriss. Cardin. Seraphinus decis.* 1251 *nn* 6. *&* 12.

K *Maneat affecta*) Auctoris nostri sententiam probat, & sequitur Simonetta *de reservat. quæst.* 35. *num.* 18. *& seqq & quæst.* 17. *in pr. Rota decis.* 616. *&* 699. *&* 551. *in Antiq. & decis.* 1251. *apud Seraphinum de anno* 1597. *Decemb.* 15.

L *Beneficiis familiarium aliorum familiarium*) Hanc quæstionem multum esse notandam ad intelligentiam Regularum reservatoriarum notat Æneas de Falcon. *tract. de reservat. in* 30. *effectu*, & tandem probat affirmativam sententiam, quam nec repudiant alii Mandosio citanti *ad hanc Reg.* 35

quæst. 17. *per text. in lib.* 2. *ibi, scilicet, sub finem C. de Episcop. & cler.* qui in terminis concludit Reservationem Papæ de beneficiis ejus familiarium comprehendere etiam beneficia suorum familiarium. Nam serviendo familiari Papæ vel Cardinalis dicitur & ipse familiaris Papæ vel Cardinalis, ut in simili quæsito voluit Oldrat. *Consil.* 11. & post eum Simonetta *tract. de Reservat. benef. quæst.* 35. *num.* 11. *&* 12. ubi subjicit quod etiam absentes possunt dici familiares, & continui commensales, quando pro negotiis Domini animo redeundi se absentant *juxta text. in cap. fin. in fi. de Verb. signific. in* 6. quem textum ibi glo. fi. ampliat. post Archidia. quem alii sequuntur, etiamsi pro suis negotiis se absentent, & expensis suis vivant, quia præsumuntur animo redeundi abesse: si tamen absint ultra quinquennium præsumitur animi mutatio, *ut not. Simonetta in tract. de Reservat. quæst.* 35. *num.* 15. atque ista hactenus intellige de veris familiaribus Papæ, vel Cardinalis non fictis, quales sunt illi qui ex privilegio, & gratia Papæ familiaritatem consequuntur: quia familiares istorum non comprehenduntur sub hac regula per ea, quæ tradit noster Alphonsus *in* 7. *parte Regulæ Julii* 2. *de prærogativis expectantium in fine glossæ.* Veri autem familiares Papæ quoad effectum hujus 34
septimæ Regulæ (ut constat ex constitutione 78. & 79. PAULI IIII. & in constit. 44. JULII III.) sunt omnes Referendarii, & alii Officiales ex Palatio Apostolico panem habentes, Protonotarii, Subdiaconi, Auditores Rotæ, Acolyti, Scutiferii, Secretarii, litterarum Apost. Scriptores, Cubicularii, Conclavistæ ex constit. SIXTI V. ac milites S. Petri, & reliqui Officiales Rom. Pontifici deservientes. Sed quid de cubiculariis honoris? vide infrà Reg. VI. Adverte tamen quod si Papa vel Cardinalis daret suo familiari portionem, seu expensas pro se, & duobus familiaribus, & ille haberet plures, puta tres vel quatuor, & non nominaret illos duos, qui vivunt expensis Papæ, vel Cardinalis, nullius beneficia erunt reservata quod hic probat Glossographus, ante finem num. 12. An autem comprehendantur sub hac Regula beneficia Vicariorum, Cardinalium in Archiepiscopatibus, Archidiaconatibus, vel Abbatiis? distingue cum Rota Man- 35
dosii *quæst.* 19. ad hanc Regul. nimirum, aut ille qui constitutus fuit Vicarius, erat prius Cardinalis constituentis continuus commensalis, & familiaris propter assumptum Vicariatum *arg. c. fin. de verb. signif. in* 6. aut nunquam fuerat in familiaritate, & continua Commensalitate Cardinalis illum Vicarium constituentis, & tunc nullo modo censetur fuisse continuus commensalis seu familiaris, id est servitor seu famulus, sed Officialis & tanquam talis, & non tanquam familiaris recipit expensas, sed potius stipendium à Cardinali, & ejus beneficia ex consequenti erunt reservata. Hac distinctiuncula quæstionem hanc terminavit Rota Mandosio probata *dicta quæst.* 19. quibus alludunt ea quæ scribit Gomesius *ad Regul. de impetrand. benef.*

benef. vacan. per obitum familiarium Cardinalium, quæst. 14. per totum. Tametsi Segura de Avalos *in directorio Judicum Ecclesiastici fori* 1. *part. c.* 14. *num.* 34. dicat Judices ordinarios, vel delegatos Episcoporum venire appellatione famulorum, & ex communi usu loquendi famulos nuncupari. Atq; ita in proposito tenuit Rota, ut per Simonettam *d. quæst.* 35. *n.* 21. Mandos. ad hanc Reg. *quæst.* 19. quod tamen sic intelligunt, nisi ille, qui constitutus fuit Vicarius, esset ex familiaribus continuis commensalibus Cardinalis, ut notat Gonzalez *glo.* 51. *num.* 66. & idem dicendum de Visitatoribus & aliis Officialibus hujusmodi, licet tam Vicarius, quam isti si sint sine salario aut expensis non dicantur continui commensales ut notat Garcia ubi suprà.

M *Omnes promoveri*) Textus est elegans in l. Item Mela & ibi DD. ff. ad l. Aquil.

N *In suum Odium*) Scilicet ut beneficia ipsorum sint reservata.

O *Non tamen continuus*) Et licet panem ex Palatio capiant, non idcirco sunt continui commensales, quia panis ille non recipitur caussa familiaritatis, sed honoris: nam ad commensalitatem aliud requiritur quã solus panis, *Gomes. ad Reg. de impet. benef. vac. per obitum famil. Card. quæstion.* 13. Hinc dicitur quod familiares Cardinalium, qui haberent expensas victus, seu partem ut loquuntur, non ut familiares & servitores, sed ut amici aut consanguinei, vel ex eleemosyna, vel alia de caussa, non sunt isti familiares, nec eorum beneficia sunt reservata, *Bonif. in clem. fin. de celeb. missar. num.* 34. *Simonetta d. q.* 35. *num.* 6. *Mascard. quæst.* 755. *num.* 3. atq; ita in terminis de Ferdin. Mexia de Mendoca nepote ex sorore Card. D. Jo. de Mendoca fuit resolutum in una Salmantina & Albulen. Benef. 9. Junii 1596. coram D. Pegna, his verbis: Rota censuit Don-Ferdinandum non fuisse familiarem Bo. mem. Cardinalis de Mendoca ad effectum, ut beneficia per ejus obitum vacantia remanserint reservata, nam cum ad istum effectum requiratur mens & dens, *Sarnen in d. Regul.* 30. *quæstion.* 13. & ex qualitate personæ receptæ, & intentione serviendi colligatur, quis sit vel non sit familiaris, in casu proposito hæc omnia excludebant familiaritatem. quia cum is esset nepos Cardinalis, licet ei conviveret, non intendebat illi inservire tanquam familiaris, nec ut talis receptus erat *vide flam. Paris. de Reserv. lib.* 10. & 3.

36 37

***

IN REGVLAM IV.

ARGUMENTA.

1. Oratio seu dispositio distinguenda salva ratione recti sermonis.
2. Subcollectorum beneficia à Collectoribus subsidiorum Papæ deputatorum an sint reservata?
3. Id quod succedit loco debit. Cameræ, est ejusdem naturæ.
4. Si Papa cōcedit alicui privilegium ut ejus beneficia non sint reservata etiamsi foret Collector, vel subcollector Apostolicus & is postea fiat Collector, vel Sublect. an illius beneficia sint reservata? & n. 17.
5. Hæc regula tollit leges generales, vel speciales loquentes in contrarium.
6. Collectoris & Subcollectoris facultas quomodo probetur?
7. Collectorum, & Subc. facultas nedum inducit reservationem, sed etiam exemptionem.
8. Collectores sunt instar Nunciorū Apostolicorum, & gaudent nonnullis privilegiis, & honoribus sicut Capellani Papæ, illorumq; beneficia sunt reservata, etiamsi Collectores esse desierint.
9. Subcollector unicus quis dicatur, aut qualis esse debeat ad effectum hujus Regulæ?
10. Unicitatis probatio cui incūbat.
11. Mandosii reprobatur opinio asserētis beneficia Subcollectoris officium sibi datum ignorantis esse reservata.
12. Probatur illius opinio, dummodo Subcollectoris officium acceptaverit, quamvis actu non exerceat.
13. Limitatur, dummodo talis Subcollector sit persona qualificata juxtà formam cap. statutum, de Reser. in 6.
14. Beneficia cujuscumq; Subcollectoris pro tempore unici successivè deputati sunt reservata.
15. Quid juris si plures eodem tempore in una Civitate vel Diœcesi sint constituti?
16. An Subcollector Subcollectorem substituere possit, ita ut istius etiā beneficia sint reservata?
17. Glossographi opinionem infrà n. 4. reprobat Ma[illegible] desius.
18. Plurium Collectorum in una Civitate vel Diœce[illegible] [illegible]ficia sunt reservata, dum[illegible]do durante eorum officio adepta sint; secus si finito officio.
19. Collectorum beneficia sunt reservata etiam antequ[illegible] officiū exerceant, vel illud acceptent.
20. Beneficia familiarium non sunt reservata antequam acceptent familiaritatem.

REGVLA

REGULA IV. INNOCENTII.

RESERVATIO BENEFICIORUM COLLECTORUM ET SUBCOLLECTORUM.

ITem reservavit generaliter omnia beneficia ecclesiastica quorumcumque Collectorum, unicorum in quacumque Civitate vel Diœcesi, qui suo tempore eorum officia exercuerint, Subcollectorum Fructuum & Cameræ Apostolicæ debitorum, illa videlicet beneficia duntaxat, quæ durante eorum officio obtinebant, & in quibus seu ad quæ jus tunc eis competebat.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *IN ista Regula reservat Papa beneficia Collectorum, & Subcollectorum unicorum*
B *in una Civitate, vel Diœcesi &c, & circa hanc Reservationem sciendum est; quod*
beneficia Collectorum deputatorum per Papam sunt reservata, & sic concludit de-
cisio CCIII. quæ incipit. Item si juxtà ordinationem Domini nostri Greg.
& tunc debet intelligi nostra Regula ibi : qui suo tempore eorum Officia 1
C exercuerint, *id est de Subcollectoribus tantum, & non de Collectoribus, ita quod*
fiat punctus ibi: Collectorum : *nam debemus punctuare, sive virgulare dispositiones*
salva ratione recti sermonis, ut dicit Bald. in l. I. C. de lib. præter. *Et isti*
Subcollectores licet debeant esse unici in civitate, vel diœcesi, ut hic dicitur, tamen
si uno remoto succedit alter, beneficia utriusque sunt reservata, ut hoc etiam vult dicta
decisio.

Et circa hanc regulam vidi dubitari in curia & consului, nescio tamen quid fuit
decisum, scilicet si Papa imposuit subsidium in aliquo regno contra Turcas, & posuit 2
D *ibi Collectores, & illi deputarunt Subcollectores, an beneficia illorum sint reserva-*
ta? & tandem post multa conclusi quod non: Quia isti fructus, vel proventus non sunt
debiti Cameræ Apostolicæ, sed in subsidium, &c. Et quia verba regulæ debent in-
telligi propriè, & non impropriè, vel fictè l. III. §. hæc verba, de negot. gest.
quia exorbitat à jure c. quæ contra jus. de reg. jur. lib. VI. l. jus singulare ff.
de legibus, *ergo, &c. Et si dicatur, quod illud quod succedit loco debiti Cameræ,*
debet esse ejusdem naturæ ut vult Bart. in Rab. C. de jure fisci lib. XI. *Fateor*
quando esset omnimoda similitudo Arg. eorum quæ dicit Joan. And. in regula qui 3
sentit

sentit. de reg. jur. lib. VI. & doct. in c. quamlo de cens. *Sed de familiaribus subrogatis loco aliorum, an gaudeant eodem privilegio? fuit consultum: nescio tamen an fuerit decisum.*

Item vidi dubitari, si Papa dedit alicui privilegium quod etiam si foret Collector, vel Subcollector Apostolicus, quod ejus beneficia non forent reservata: tamen postea fuit Collector: an ejus beneficia sunt reservata? & credo fuisse conclusum quod sic: quia ista Regula tollit omnes leges generales, vel speciales loquentes in contrarium, & fuit allegatum tunc dictum doct. in c. fin. 6. in præbend. de consuet. lib. 6. *nescio quid fuit conclusum seu decisum in una causa Legionensis.* 4 5

E *Item notandum est, quod si sint multi Collectores simul in una Diœcesi, vel Civitate, tamen eorum beneficia sunt reservata, ut hic, quorumcumq;* &c. *& illud verbum Quorumcumque refertur ad constructionem suam, & ibi inferius Subcollectorum.*

COMMENTARIA IOANNIS ACHOKIER.

A *Collectorum)* Collectoris, & Subcollectoris facultas quomodo probetur vide latè Mascardum *tract. de probat. conclus.* 317. *per tot.* & Simonettam *tract. de Reservat. quæst.* 34. *fol. mei* 111. ubi scribit Collectoris facultatem probari per litteras, non etiam per illarum transumptum, quem sequitur Petrus Moneta *tract. de Decimis cap.* 9. *quæst.* 5. *num.* 212. ubi limitat nisi sumptum fuerit nulla lite pendente, servata forma cap. fin. de Fide instru. aut sumptum fuerit ex registris Bullarum Papæ. *Mascardus dicta conclus.* 317. *num.* 7. & 8. Subcollectoris verò facultas probatur per testes qui tempore commissionis illi injunctæ præsentes fuerunt *per not. Rota decis.* 10. *de off. deleg. in no. Bellem. de charit. subsid. quæst.* 110. non tamen probatur per communem hominum existimationem *Moneta d. quæst.* 5. *num.* 234. Notandum autem illorum facultatem nedum inducere Reservationem, de qua in hac Regula, verum etiam exemptionem à jurisdictione ordinaria, ut resolvit S. Congregatio Illustriss. Cardinalium Concilii Trident. *ad cap.* 6. *sessionis* 25. *de Reservat.* sunt enim isti præsertim Collectores instar Nunciorum Apostolicorum, & gaudent nonnullis privilegiis & honoribus sicut Capellani Papæ *Rota decis.* 207. *in No. num.* 1. *Staphileus in signatura fol.* 116. ubi tales Capellanos honoris, & Officiales, exemptos etiam dicit ab Ordinariis. De istis Collectoribus, & Subcollectoribus vide multa apud Alex. Monetam d. tract. *de decimis cap.* 9. Horum itaque beneficia sunt reservata, adeò ut etiamsi Collectores esse desierint, ut quia remoti, vel privati, vel aliàs officium eorum expiraverit, nihilominus reservata cense- 6 7 8

censeantur, quia beneficium semel affectum manet affectum, *Rota decis.* 11. 13. 14. 15. *de prab. in antiq. Simonetta tract. de Reserv q.* 33. *n.* 4. Sed in Francia cessat hæc reservatio ut notat *Rebuff. in addit. ad hanc reg.*

B *Subcollectorum*) Satis est ad effectum hujus Regulæ unum esse in una Civitate vel Diœcesi, & non unum in illa, & alium in ista: nam aliàs non esset unicus, sed plures contrà mentem disponentis, atque ita resolvit *Rota in una Calagurita benef.* 2. *Decembris* 1602. *coram Illustriss. Lancelloto*, *teste Gonzalez ad Regul.* 8. *glo.* 4. *num.* 197. quamquam si plures successivè deputentur, beneficia ipsorum erunt reservata, quia Regula expressè dicit *quorumcumq.* *Bellec. de charit. subsid. quæst.* 118. *Simonetta tract. de Reservat. quæst.* 35. *num.* 1. 9

Unicitatis verò probationem incumbere asserenti pluralitatem, seu multiplicitatem multis probat auctoribus Mandosius *ad hanc Regul. quo in loco etiam adstruit quæst.* 4. beneficia subcollectoris esse affecta, & reservata etiãsi ipse officium sibi datum esse ignoraverit, vel aliàs illud non acceptaverit, vel exercuerit ut post dicam, quam tamen opinionem rejicit Hieronym. Gonzalez *ad Regul.* 8. *glo.* 51. *num.* 71. probatque negativam variis Rotæ decisionibus, quarum novissima fuit coram Rdo. Orano de Anno 1594. in una castellana beneficii: eamq; sic temperat, ut sufficiat quod tali Subcollectori sit datum officium, illudq; acceptaverit, quamvis actu non exercuerit, aliquo utpote impedimento detentus: dummodo tamen talis Subcollector sit persona qualificata juxtà formam c. statutum in §. in nullo in fin. de Rescr. in 6. aliàs ejusmodi officii collatio nulla erit, & reservatio cessabit *DD. in d. c. statutum* §. *fin.* & in terminis ita docet *Bellencinus Rota Auditor d. tr. de char. subsidio q.* 108. *n.* 1. 10 11 12 13

C *Isti Subcollectores*) Atque ita in terminis, quod beneficia cujuscumque subcollectoris pro tempore unici, successivè deputati sint reservata: conclusit Bellencinus *tract. de charit. subsid. quæst.* 124. *Rot. decis.* 411. *in antiq. & decis.* 207. *in No.* At verò, quid juris si plures eodem tempore in una Civitate, vel Diœcesi sint constituti? vide Mandos. quæst. 10. & quæst. 3. quo in loco quærit, an Subcollector Subcollectorem substituere possit, ita ut istius etiam beneficia sint reservata? & resolvit pro negativa, quam tamen variis limitat modis n. 3. & seqq. 14 15 16

D *Et conclusi quod non*) Ab illo dissentit idem Mandos. *quæstion.* 6. *num.* 3. hac potissimum ratione, quod appellatione Collectoris fructuum, & proventuum Cameræ Apostolicæ, veniat etiam Collector, & Subcollector subsidiorum contrà infideles: cum illa imponantur super fructibus beneficiorum, sintq; onera quæ spectant ad Cameram Apostolicam, id quod pluribus ibi probat rationibus. 17

E *Sint reservata*) Dummodo durante eorum officio, ut in Regula

 statuitur 18

statuitur, illa adepta fuerint, secus enim de beneficiis posteà obtentis, *ut decidit Rota decis.* 181. *incip. Benef. Collectorum in No.* & Bellencin. d. *tract. de Charit. subsid. quaest.* 119. *in fi. & Simonetta de Reservat. quaest.* 32. Non tamen requiritur exercitium officii Collectoris, vel Subcollectoris, ut ejus beneficia sint reservata *Felin in cap. In nostra de Rescript. col.* 21 *Flam. Paris. de resign. benef. lib.* 2. *quaest.* 16. *num* 26. *d cens communem*, *Zerola in Praxi Episcopali part.* 1. *verbo Beneficia* §. 2. *Fallen.* 8. *&* 2. *part. verbo exempti* §. 6. *Simonetta quaest.* 33. qui dicunt solam deputationem sufficere etiã absq; acceptatione & exercitio: *atq; ita fuit resolutum in caussa Vrgulen. Canonicatus* 7. *Maji* 1593. *coram ill. Cardinali Blanchetto*, cujus decisionem profert Nicol. Garcia *tract. de benef. part.* 5. *cap.* 1. §. 6. *num.* 346. & 347. ubi ampliat dictam doctrinam, ut sola deputatio sufficiat, etiam antequam suam potestatem videat vel recipiat *per not. Rota decis.* 12. *de prebend. in No. Mandos. hic quaest.* 4. *Æn. de Falcon. de Reserv.* 3. *quaest. Prical. num.* 16. licet aliud dicendum sit in familiaritate: quia illa consensu utriusq; partis tantum contrahitur, sicut societas, *Simonetta d. q.* 33. 19 20

IN REGVLAM V. ARGVMENTA.

1. Hæc Reg. ampliat cap. præsenti de Præbend. in 6. nimirum, ut non solum vacent beneficia Curialis intrà duas dietas morientis, sed etiam ultrà, si sequendo Curiam moriatur.
2. Quid si Curia non mutatur, sed tẽpore pestis vel solatii caussa proficiscatur ultrà duas dietas.
3. Curia Romana ibi dicitur, ubi Papa.
4. Curialium appellatione veniunt etiam Cardinales.
5. Cardinales magis sunt familiares Papæ quàm alii, non tamen quod ad reservationes beneficiorũ, nisi sint continui commensales Papæ juxtà reg. 3.
6. beneficia Cardinalium Curiam hoc est Papam sequentiũ sub hac Reg. comprehenduntur.
7. Beneficia Cardinalium sunt reservata Papæ per Extravag. ad regimen.
8. Beneficia familiarium Cardinaliũ sub hac Reg. comprehenduntur, familiarium tamen convictorum, & n 9.
10. Quod verum de beneficiis acceptatis.
11. Benef. non dicitur collatum absq; ti ante illius acceptationem.
12. Quando dicatur acceptatum beneficium.
13. Acceptatio debet fieri vel per seipsum vel per procuratorem ad id speciale mandatum habentem.
14. Tacita benefic. acceptatio quæ?
15. Curia Rom. quando transferri dicatur.

RE-

REGVLA INNOCENTII V.

RESERVATIO BENEFICIORVM CVRIALIVM DUM CURIA TRANSFERTUR.

ITem reservavit omnia & singula beneficia Ecclesiastica quorumcumque Curialium, quos, dum Curia Romana de loco ad locum transfertur, eam sequendo, decedere contigerit, & quovis loco quantumcumq; etiam à dicta Curia remoto.

GLOSSEMA ALPHONSI.

IN ista Regula reservat Papa omnia beneficia quorumcumq; Curialium decedentium ubicumq; sequendo Curiam. Ista Regula etiam continetur in Extravag. ad Regimen. & venit ad extensionem c. præsenti de prabend. lib. 6. ubi dicitur quod beneficia dicuntur vacare in Curia, cum vacant infrà duas dietas à Curia &c. tamen hic dicitur quod ubicumq; moriatur Curialis, etiam ultrà duas Dietas, censentur ejus beneficia reservata, si sequendo Curiam moriatur &c. 1 *Ex quo sequitur quod si curia Romana non mutatur, sed tempore pestis, vel alias curialis vadit ad solatium ultrà duas Dietas, & ibi moriatur, quod ejus beneficia non sunt reservata. Nam non est recedendum à verbis hujus regulæ* arg. l. non aliter & l. ille aut ille ff. de legat. III. *maximè, quia quod non mutatur, quare stare prohibetur.* l. præcipimus C. de app. cum similibus. *Et ex hoc consului, quod si curialis recedens ad partes in via mortuus fuit ultra duas dietas, quod ejus beneficia poterant acceptari vigore expectativa.* arg. hujus regulæ juncto cap. præsenti de præbend. lib. 6. *& in hoc casu crederem quod curia dicatur ubi est Papa, & non ubi est audientia Rota, & contradictarum, quia cle. intelligitur tantum de electione Pontificis, licet verba ibi posita de curia transferendo &c. tamen arbitror Rotam sic pronunciasse tempore* Pii *nam ipse* Pius *recessit in æstate ad balnea; & audientia mansit in Urbe & curiales tunc sequentes Papam moriebantur ibi, vel infra dietam tamen visum fuit gratias expectativas non habere ibi locum, secundum regulam istam, quæ egeret tamen declaratione, meo sensu.* 2 3

Item in quantum textus dicit, de quibuscunque curialibus, sequitur etiam quod intelligatur de cardinalibus: nam curiales sunt, quia curia dicitur à cura: & illi potissimè curiales dici debent per quorum curam & consilia Respublica expeditur: 4

tales ergo sunt Cardinales: ergo, &c. verba sunt Oldrati in Consil. CCXI. quod incipit, ad propositum fratrum Sancti Antonii, versi. circa secundam. *Et si dicatur quod beneficia Cardinalium sint reservata, quia sunt familiares ut vult Oldrat.* consil. XLVIII. quod incipit, Jus commune, *ubi dicit quod Cardinales magis sint familiares Papæ, quam alii, tamen quod ad reservationem beneficiorum, non est verum: quia Regula tertia supra, non dicit de familiaribus continuis Commensalibus. Sed Cardinales non sunt tales, ergo, &c. Et ideo dico* 5
quod in Beneficiis Cardinalium habet locum ista Regula, si sequuntur Papam, ca-
B *piendo curiam hic, ut dixi, pro loco ubi est Papa, & per hoc verbum* quorumcumque *hic positum quod est universale, ergo etiam Cardinales comprehendit* 6
arg. c. solitæ. de majo. & obedien. & de hoc latius dico in XVII. quæst. Cardin. *ubi dico istam quæstionem an Regulæ Cancellariæ comprehendant Cardinales: Sed de hoc etiam clarè disponit extravagans Ad Regimen: quæ reservat beneficia Cardinalium etiam ubicumque decedentium & quorumcumque officialium Sedis Apostolicæ.* 7

COMMENTARIA IOANNIS ACHOKIER.

A DE *Cardinalibus*) Non solum Cardinalium beneficia per hanc Regul. & per extravag. ad Regimen sunt reservata dum scilicet Curia transfertur: 8 verum etiam illorum familiarium, Oldra. *Conf.* 211. *num.* 6. quippe qui propriè sunt Curiales, licet magis eos à Cura, quàm à Curia appellari dixerim juxtà illud:

Si Curiam cures, dabit tibi Curia curas.
Vivit securè, cui non est Curia curæ.

Nec tantum beneficia, quæ tempore Cardinalatus dignitatis, vel familiaritatis adepta sunt; sed etiam quæ ante, cum qualitas ipsa beneficii, personæ mutatione immutetur. *Ant. Faber lib.* 1. *definit. Forensium tit.* 2. *definit* 16. Adverte tamen, ut familiares Cardinalium comprehendantur sub hac Regula, requiri ut sint verè & propriè familiares, hoc est qui sint in contubernio Cardinalium 9 *cap. fin. ubi DD. & præsertim Dominic. de verb. signif. Anast. Germonius tract. de Indultis* §. *Præterquam num.* 2. *& seq.* non etiam ut officii & honoris tantum caussa illos sectentur: cum isti propriè non dicantur familiares, licet quadantenus dicantur Curiales. De illis tamen 10 qui verè & propriè sunt familiares, hactenus capienda Regula, ut demum eorum beneficia sint reservata, si illa acceptarint: nam de non acceptatis Regula hæc non obtinet: cum beneficium non dicatur collatum absenti

ante

ante illius acceptionem, seu ratificationem *cap. si tibi absenti, ibi, ut tuum dici valeat non acquirat de praebend. in 6. & ibi Francus. Ant. Faber d. lib. 1. definit. 19.*

Declaratur autem haec acceptatio expressè & tacitè, ut latè apud Mandosium *in Reg. 32. quaest. 27. num. 3.* & Hieronym. Gonzalez *ad Regul. 8. gloss. 47. num. 23. & seqq.* Sed illis omissis, dicitur expressè fieri acceptatio, quando is cui facta est collatio illam certò acceptat, vel per seipsum, suamque propriam declarationem, vel per suum procuratorem ad id speciale mandatum habentem. 12 Requirunt enim hoc casu DD. mandatum speciale ad acceptandum, propter onus & gravitatem negotii, quo contrahitur matrimonium spirituale inter beneficiatum, & Ecclesiam, ad instar matrimonii carnalis, in quo opus est speciali mandato *cap. ult. de Procur. Covar. Var. resol. lib. 3. cap. 16.* 13 Tacitè verò declaratur beneficii acceptatio, si beneficiatus post obtentam canonicam collationem, inceperit beneficium administrare, illius bona elocare contrà possessores bonorum agere, sic enim censetur satis suum animum & consensum manifestare, & collatum beneficium amplecti, *Tiraquel. in tract. de jure consti. poss. limit. 30. num. 11. & seqq.* 14

B *Pro loco ubi est Papa)* Curiam Romanam hic nonnulli accipiunt pro loco ubi est Papa *ut hic noster, & cum illo Sarnen. ad regul. de Triennali quaest. 13. vers. Sed antequam Rebuff. in Concord. forma Mand. Apost. verbo Extra Romanam Curiam,* 15 alii verò Curiam ibi esse dicunt, ubi est caussarum & litterarum Apost. audientia licet ibi non sit Papa *Sarnen. in reg. de Verisimili quaestione 7. Clem. ne Romani §. sanè de Electio. ibi Bonifac. & Card.* Verùm Nicol. Garcia. *tract. de benef. part. 5. cap. 5. §. 7.* postposita istorum opinione dicit in terminis hujus Reg. tunc dici transferri Curiam cum Papa vadit cum Cancellaria & tribunalibus suis ad aliquem locum: Nam quando Papa tantum aliquò vadit, non dicitur transferri Curia, sed Papam ire ad talem locum sicut quando Clemens VIII. petiit Ferrarium; & sic beneficia illorum qui Papam sequentes ultrà duas Diaetas decederent non essent reservata inquit Garc. per hanc regul.

IN REGVLAM VI. ARGVMENTA.

1. Beneficia Officialium Papae etiam caussa honoris, an censeantur Papae reservata? & n. 4.

2. Capellanus Papae est exemptus ab Ordinario etiamsi actu non exerceat officium suum.

 3. Cubi-

3. Cubicularii extra muros, nec cursores sunt continui Commensales Papæ.
4. Cubiculares extra muros sive honoris an sub hac reg. comprehendantur.
5. Reservatio est odiosa nec inducitur nisi in casibus expressis.
6. Conclavistrarum beneficia sunt reservata.
7. Officiales Papæ & curiales an sint exempti à jurisd. ordinaria.
8. Cursores ad effectum hujus Regulæ qui?

REGVLA VI. INNOCENTII.

RESERVATIO BENEFICIORVM CVBICVLARIUM ET CURSORUM.

Item reservavit omnia officia Cubiculariorum & Cursorum suorum.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *Ista regula dicit quod reservat Papa beneficia cubiculariorum & cursorum suorum: Et debet intelligi de cubicularus extra muros qui non sunt commensales sui, quia alias non esset dubium: Nam regula tertia dicit de familiaribus continuis commensalibus, &c. ex quo sequitur quod beneficia officia'is Papa etiam caussa honoru* 1
B *censentur reservata* & ad hæc allego glossam mihi singularem juncto text. in auth. Ut ordinariæ præfecturæ §. 1. col. v. *perquam glo. alias dixi quod Capellanus honoris Papa est exemptus ab ordinario, etiamsi non exerceat actu* 2 *officium suum, & idem dico de cubiculario* ut hic *& hoc etiam vult decisio Rota in novis* CCIIII. quæ incipit: Item licet juxta ordinationem. *Item ex ista*
C *regula juncta regula tertia sequitur quod nec Cubicularii extra muros nec cursores sunt continui commensales Papa: quod valet ad prærogativas familiarium continuorum commensalium & quo-ad expeditionem gratis, & quod valeat argum. à conjunctione* 3 *duorum jurium vel duarum regularum facit glo. notabilis* in l. prospexit ff. qui & à quib. & nor. Bald. in l. Gallus §. penult. ff. de liber. & posth. ergò &c.

COM-

COMMENTARIA IOANNIS ACHOKIER.

C*Ubicularii extra muros*) Aliud hodierno jure. Nam poſt conſtitutio-
A nem LEONIS X. editam anno 1415. de qua in Bullario num. 14. in §. 4
Et ne Apoſtolicorum, &c. qua ad certum numerum redacti ſunt cubicu-
larii Papæ, ſuntque circumſcripti alii Cubicularii extra muros ſive honoris,
certum eſt ad effectum hujus Regulæ non comprehendi iſtos Cubicula-
rios prout etiam reſolvit Rota, *apud Mohedanum deciſ.* 90. *alias* 2. *num.* 10.
de Probation. & Put. deciſ. 13. *tit. de Prabendis in M. S.* ex quibus etiam dixit
Rota quæ extat apud Farinacium *deciſ.* 691. *coram* R.P.D. *Lancellotto* S.R.E.
Cardinali meritiſſimo in una Seguntina Archidiaconatus & Canonicatus 19. *Martii*
1601. non eſſe reſervatos Archidiaconatum & Canonicatum vacantes in
Eccleſia Seguntina de Menſe Auguſti (Epiſcopo alternativa gaudente)
per obitum quondam D. Petri ſylva extra curiam defuncti, quamvis con-
ſtabat dictum Petrum fuiſſe Cubicularium honoris SIXTI V. & Feudum
de caneva, ſive partem (ut loquimur) in Palatio habuiſſe. Nam cum re- 5
ſervatio ſit odioſa *glo. in. cap. præſenti, verbo, finitur de off. leg. in* 6 *Caſſad. de-
ciſ.* 2. *num* 5. *de reſervat.* eaque non inducatur niſi in caſibus expreſſis *Caſ-
ſad deciſ.* 2. *num.* 9. *de Reſervat.* non poteſt dici Cubiculariorum ejuſmodi
beneficia eſſe reſervata, cum id nullibi cautum reperiatur: non in conſtit.
PAULI III. non in bulla Julii III. non denique in hac Reg VI & in di-
cta deciſione Seguntina fuit etiam dictum non intrare in caſu prætacto
reſervationem Reg. III. ut nec conſtitutiones 78. & 79. PAULI III. &
Conſtitutionem 44. Julii III. qua de re plura videto apud Farinacium *di-
cta deciſ.* 691. & Nicolaum Garciam *in tract. de benef. part.* 5. *cap.* 1. §. 5. *num.*
331. ubi producit dictam Rotæ deciſionem: juxta quam cum de menſe
Decembri 1603. vacaſſet Archipræsbyteratus Segobien. per obitum D. Al-
phonſi Perez, qui fuerat Cubicularius, ſeu Camerarius honoris CLEMEN-
TIS VIII. fuit per D. Petrum de Caſtro Epiſcopum Segobien. datus
ipſius nepoti D. Petro de Caſtro, qui adhuc eſt in illius poſſeſſione, &
ita fuit obſervatum in impetratione Concordatorum Germaniæ, ut in una
Placentina Mirabel coram R. P. D. Orano, de data 31. Januar. 1594. fuit
deciſum, teſte D. Seraphino deciſ. 1251. num. 3. qui tamen ſcribit Concla-
viſtarum beneficia, etiamſi non ſint continui Papæ commenſales, cenſeri 6
reſervata, & cadere ſub reſervatione Reg. III. ſupra, idque propter bul-
lam SIXTI V. qua declaravit dictos Conclaviſtas veros, indubitatoſque,
& non fictos familiares continuos, idque cum decreto irritanti, & clauſula

ſublata

ſublata &c. & proinde illorum beneficia. Spectare ad liberam collationem Papæ ſine conſenſu Cardinalis cujus ſunt familiares. Verum dicta Sixti conſtitutio loquitur de Conclaviſtis Conclavis, in quo ipſe Sixtus aſſumptus eſt ad S. Apoſtolatus apicem; unde in aliis non habebit locum, niſi adſit alia ſimilis conſtitutio, quam etiam de ſuis Conclaviſtis fecit S.D.N. Paulus v. & Leo xi. pridie Kal. Auguſti 1605.

B *Eſt exemptus ab ordinario*) Officiales Papæ, & Curiales utrum exempti, & quid de Capellanis Legiis conſule Eraſmum à Chokier fratrem meum in ſuo tr. de Exemptionibus *p. 1. q. 32.* & quæ ſcripſi ſuprà *ad reg. iv. n. 7. & ſeqq.* 7

C *Nec Curſores*) Curſores intelligi poſſunt Apparitores, qui in Judiciis mandata officialium exequuntur, *ut tit. C. de Apparitoribus libr. 12.* latius verò ſollicitatores litterarum Apoſtolicarum, quos Janixarios appellant, qui per Cancellariam curſitant pro expeditionibus Bullarum Apoſtolicarum: Propriè autem. Papæ curſores illi ſunt, qui ſuum habent in urbe banchum, ſuntque omnes penè clerici, & in clericali habitu incedunt, atque de his maximè loquitur hæc Reg. teſte Mandoſ. *hic quæſt. 2. num. 5.*

IN REGVLAM VII. ARGVMENTA.

1. Eccleſiæ Patriarchales in Urbe ſunt quatuor, & cur ita nuncupentur.
2. Eccleſia S. Petri an ſit potior, ſeu principalior Lateranenſi.
3. Papa cur Epiſcopus nuncupetur.
4. Baſilica quì differat ab Eccleſia.
5. In Eccleſia non conſecrata poſſunt eſſe beneficia.
6. Romæ ſex ſunt ſedes, ſeu tituli Cardinalium.
7. Beneficia Eccleſiarum Urbis quia non ſunt de titulis Cardinalium non ſunt reſervata.
8. Papa proprio jure confert beneficia in urbe exiſtentia, niſi ſubſint titulis Cardinalium.
9. Hæc regula cur condita fuerit.
10. Abſentia de qua in hac Reg. quì intelligatur.
11. Differentia inter Reſervationem hujus Regulæ, & reſervationem ſequentis Regulæ.
12. Hujus Regulæ reſervatio non cõprehendit beneficia vacant. in aliis diœceſibus ubi Cardinales accidentaliter, ſunt Epiſcopi.
13. Eccleſia S. Jo. Lateranenſis prima totius Urbis & Orbis; & à quo condita.
14. Decretũ irritans in fine hujus reg. appoſitum refertur etiam ad omnes Regulas præcedentes.

RE-

REGVLA VII. INNOCENTII III.

RESERVATIO BENEFICIORVM ECCLESIARUM S.PETRI ET S.JO. LATERAN. AC B. Mariæ Majoris de Urbe, ac beneficiorum titulorum Cardinalium à Curia absentium.

ITem reservavit dispositioni suæ generaliter, quoscumque Canonicatus & præbendas, dignitates, personatus, & officia in Basilica principis Apostolorum, & Sancti Ioannis Lateranensis, ac beatæ Mariæ Majoris de Vrbe Ecclesiis, necnon ad collationem, provisionem, præsentationem, seu quamvis aliam dispositionem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium à Romana Curia absentium ratione suorum Episcopatuum Cardinalatus, ac ipsorum Cardinalium titulorum, ac Diaconiarum spectantia, quamdiu absentia sua duraverit, Canonicatus, & præbendas, dignitates, personatus, administrationes vel officia cæteraque beneficia Ecclesiastica cum cura vel sine cura, vacantia & in antea vacatura, tam in eadem Vrbe, quam in Ecclesiis, Civitatibus, & Diœcesibus dictorum Episcopatuum consistentia; decrevit ac irritum, &c.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *ISta Regula habet duas partes. Prima dicit quod Papa reservat beneficia Sancti Joannis Lateranen. & Sancti Petri, & Sanctæ Mariæ Majoris. Secunda dicit quod reservat omnia beneficia spectantia ad collationem, &c. alicujus Cardinalis ratione Episcopatus sive Cardinalatus, & ratione titulorum suorum Cardinalatus quamdiu Cardi-*
B *nalis fuerint absentes à suis Episcopatibus vel à suis titulis & apponit decretum, &c. Et*
C *ratio dubitandi in prima parte est: quia ut dicunt Doctores in c.* fundamenta de elect. lib. VI. *quatuor sunt Ecclesiæ Patriarchales in Vrbe, sicut in orbe: scilicet Sancti Petri, Sancti Pauli, Sancti Laurentii extra muros, Sanctæ Mariæ Majoris, & Sancti Joannis, quæ est principalior in Vrbe; & propterea vocantur Patriarchales secundum aliquos quia unaquæq; illarum Ecclesiarum est quasi Cathedralis, & fertur (licet jure non fundetur) quod nullus potest celebrare in altari majori cujuslibet ipsarum, nisi solus Papa, vel de ejus speciali mandato pendente bulla apud altare: ideo videbatur quod in istis tribus*

Ecclesiis habentibus Archipraesbyterum posset ipse Archipraesbyter se intromittere: tamen Papa dicit hic contrarium: cujus dispositioni in istu maxime standum est, & nullus potest ei dicere, cur ita facis, ut dicit gl. mihi notabilis in cap. v. de transl. Episc. vel electi, *& non posuit hic de aliis duabus scilicet Sancti Pauli, & S. Laurentii qui sunt Monachorum & non saecularium, & posuit hic* dignitates, personatus, *&c. & tamen in nulla earum est aliqua dignitas nec personatus, nisi principalis scilicet Praesbyteratus: & illa censetur reservata tanquam principalis in collegiata ut supra in regula tertia. Sed posuit hoc ad ostendendum quod in illis Ecclesiis sint dignitates sicut in aliis Cathedralibus: alias nescio ad quid posuit: Item ponit hic primo Ecclesiam Sancti Petri. quam sancti Joannis: ex quo videtur quod sit principalior in Urbe & in orbe, ab ordine litterae*, arg. l. quoties. de usu fruct. c. mandato de praebend. lib. VI. Et quod ibi notatur. *sed contrarium est verum, & communiter tenetur in d. cap. fundamenta.* & in c. II. de praescriptionibus lib. VI. & in cle. II. eod. tit. de elect. *licet cap. futura* XII. q. I. *velit contrarium* & *c. sanctorum* X. q. I. *tamen gl. in d. c. futura, vult contrarium, si bene intelligatur, nam Ecclesia Lateranensis est principalior in Urbe & in orbe quia fuit primo fundata, &c. & ultra doctor. allego legem civilem* in l. cum diver. ff. de relig. & sumpt. fun. *ubi dicitur quod ubi est caput, ibi est locus religiosus, & non ubi sunt corporum membra: sed in S. Joanne sunt capita beatorum Petri & Pauli, ergo, &c. & non curo de alia ratione quod Ecclesia S. Petri est in Dioecesi Portuen &c. quia dico non esse verum: nam Papa dicit in bullis datum Romae apud sanctum Petrum, &c. si dicatur unde dicitur Papa Episcopus: certe posset dici quod non habet Ecclesiam certam: sed dicitur Episcopus ratione ordinis, & censetur habere dignitatem Urbis Romae vel universalis Ecclesiae. Nam non reperitur illud quod dicunt vulgares quod est Episcopus Lateranensis quod de jure fundetur, sed bene reperio quod vocetur Urbis Romae Episcopus vel Rom. Ecclesiae Praesul: ut de primo dicit Anastasius in suprascriptione* in c. transmarinos 97. dist. & de secundo Gregorius in suprascriptione in c. aphros. ead. dist. *Sed nunquam reperi quod vocaretur Later. Episcopus, potest tamen fundari ex supradictis: quia si Ecclesia S. Joan. est principalior, ergo, &c. & quod suprascriptio sit de textu sufficiat gl. in c. ad* Apostolicae de reg. jur. l. 6. in prin. & in clemen. II. de rescript. & de jure civili in l. propter insidias C. qui accus. non pos.

Ex quibus sequitur quod omnia beneficia Urbis de mero jure pertinent Papae, tanquam Dioecesano: ideo habent locum expectativae in eis, nisi in hac reservatione: & haec est ratio decidendi hic. Item Ecclesia sancti Petri vocatur hic basilica, & S. Joannis & sancta Maria vocantur Ecclesiae: & certe de hoc alias dubitavi: quia basilica vocatur ante consecrationem proprie, glo. notabilis in c. I. de relig. do. *ergo sequitur quod Ecclesia sancti Petri non est consecrata & quod debet vocari basilica per praedicta: ex quo sequitur quod in Ecclesia non consecrata possunt esse beneficia.* Ex quo infertur quod verba 4 5
indulgentiae debent intelligi proprie, ut vult glo. in cle. I. de reliq. & venera. sancto. *quod indulgentia illa concessa in die Corporis Christi audientibus officia in Ecclesiis quod*

non

non extendatur ad Basilicam sancti Petri : sed notandum est quod aliquando ponitur basilica pro Ecclesia, vel è converso, ut dicit Socul in Rub. de consl. ec. vel alt. & in d. c. 1. & ad hoc allego text. in cap. omnes basilicæ 16. q. vii. juncto c. omnes basilicæ de consec. dist. 1. *de quo dico latius in tractatu* Jubilæi in verbo Basilica vel Ecclesia.

Quoad secundam partem hujus regulæ fuit ratio dubitandi, quia Cardinales Episcopi ratione Cardinalatus qui sunt sex videlicet, Host. Portuensis, Albanen. Sabinen. prænestinus, & Tusculanus, & olim erat sancta Rufina, & fertur quod illa Ecclesia est unita portuen. & isti Episc. etiamsi essent absentes, habent jurisdictionem Episc. & etiam collationem in dictis Episc. suis, & possunt habere Vicarios, ut per totum titulum de officio Vicarii. Item etiam alii Cardinales habent titulos suos in quibus habent jurisdictionem Episc. 6

E & est textus unicus in jure in c. his quæ. de major. & obed. & ibi doctores, *& sic videbatur, quod possent dimittere Vicarios ad confitendum, &c. tamen papa vult contrarium hic, propter excellentiam Cardinalatus, & ut non sint absentes.*

Et ex ista Regula sequitur quod beneficia illarum Ecclesiarum Urbis Rom. quæ non sunt de titulis Cardinalium quod non sunt reservata : ideo etiam in eis haberet locum gratia expectativa etiam in præsentia Papæ : quia est ipsemet qui confert : ergò, &c. 7

Item sequitur ex verbis istius regulæ, quod si sit aliqua Ecclesia Romæ quæ non habeat Cardinalem pro tunc, sed alias est titulus Cardinalis, quod beneficia illius Ecclesiæ non sunt reservata per hanc regulam ibi à Ro. Curia absentium &c. *& ideo haberet locum tunc expectativa, puta in Ecclesia S. Laurent. in Damaso, ubi sunt boni Canonicatus, & hoc maximè si Papa esset absens.*

COMMENTARIA IOANNIS ACHOKIER

A *Ista Regula*) Videri poterat prima fronte quod Regula hæc superflua esset quatenus reservat beneficia trium Ecclesiarum in ea expressarum aliaq; beneficia in urbe existentia : cum illa omnia (nisi subsint titulis cardinalium quia in illis Cardinales ordinariam habent jurisdictionem & jus conferendi *c. his quæ per Feli. n. 1. de major. & obed. Gom. ad reg. de triennali q. 31. n. 17. vers. & eodem modo* dummodo tamen sint in urbe præsentes, alias non: cum papæ sint reservata in illorum absentia: ut in hac regul. disponitur) Papa conferat proprio jure & ordinario, tanquam Episcopus Romanus *cap. si quis Episcopus ibi dignetur Episcopus Romanus quæst. 16. cap multum 3. q 6.* Proprius tamen eam consideranti patet, necessariam fuisse Reg. hanc propter dubitationem, quæ enasci posset in beneficiis vacantibus in dictis tribus Ecclesiis: quæ cùm suos habeant Archipræsbyteros & Decan. qui sunt Cardinales, potuisset dubitari, an jus collationis dictorũ beneficiorũ in iis vacantium ad illos pertinuisset: 9

ideò necessaria fuit de iis certa dispositio, ut rectè notavit post nostrũ Glossographum Gomesius *in reg. de triennali q.31 num.16. vers. tamen videtur quod hodie non sit superflua. Æneas de Falcon. tract. de Reservat. 2. part. principali num.9 vers. dico quod facta fuit ad cautelam.* Insuper fuit necessaria dispositio hujus Regulæ, quò tollerentur varia indulta à diversis Pontificibus concessa Archipræsbyteris, & Capitulis dictarum Eccles. conferendi majora illarum beneficia. Itaque ne possent vigore dictorum Indultorum ejusmodi beneficia conferre, inducta fuit reservatio hujus regulæ. Quo vero ad inferiora beneficia, Papa nihil innovare voluit, si ejusmodi privilegia se extendant ad omnia beneficia inferiora, sin aliter servetur juris communis dispositio, ut fuit resolutum in una Romana Capellaniæ S. Petri 19. *Decemb.* 1601 *coram illustriss. D. Mellino, informante Hieron. Gonzalez* ut de se ipse scribit *ad Reg. 8. Cancel. Glo. 13. n.26.* Cæterum hodie Cardinales obtinentes Episcopatus, seu Archiepiscopatus, & in iis residentes, solent obtinere à Papa, ut omnibus gratiis prærogativis, favoribus, &c. concessis Cardinalibus præsentibus in Curia gaudeant, ac si præsentes. &c. 10

B *Fuerint absentes)* Intellige à Romana Curia, aut à suis Episcopatibus, vel suis titulis ut hic etiam vult Glossographus. Neq; dicendum est quod hæc Reg. corrigatur per sequentem de Alternativa Mensium, quæ non reservat 11 beneficia ad collationem, provisionem, &c. Cardinalium spectantia, quia loquitur de Cardinalibus residentibus in suis Diœcesibus, non etiam de iis de quibus hæc Reg. loquitur, videlicet qui possident Ecclesias titulares de Urbe, vel Episcopatus qui annexi sunt Cardinalatibus ut dicam infra *ad Reg. seq. in glo. verbi quorumcunq; collatorum, &c.* Ideò non comprehendet hæc Reg. beneficia vacantia in aliis Diœcesibus, ubi Cardinales accidentaliter sunt Episcopi & Archiepiscopi ut sunt in Hispan. Archiepiscopi Toletanus, 12 & Hispalen. in Italia Neapol. & Mediolanen. & similes, qui ordinariè absunt à Curia, & in suis Ecclesiis resident. *Gonzalez ad Reg. 8 Canc glo. 24. n.145.*

C *Et apponit Decretum irritans)* Decretum illud in fine hujus Reg. appositum 13 refertur, non solum ad omnia contenta in hac Reg. sed etiam ad omnes Regulas præcedentes, *Cassad. decis.1. de Restit. spol. Put. decis.108. nu.2. lib.5. Nicol. Garcia de benef. part.5. cap.1. glo.9. nu. 470.* quod te velim Lector meminisse. Porrò de effectu Decreti irritantis vide Grabrielium *tract. commu. conclus. tit. de Clausulis Conclus.3.* Gonzalez *ad Reg. VIII. de Alternativa, &c. in fi.* & novissimè Nicol. Garcia *tract. de Benef. part. 5. cap.1. §.9. per tot.* Mandol. *ad Reg. 7. quæst. 4. per tot.* Wamesl. *Consil.256. n.14. & alibi vol.1.*

D *Est principalior)* Idem adstruit Zerola in praxi Episcopali *verbo Ecclesia §.6.* 14 qui laudat bullam Pii V.94. & ratio est, quia prima omnium Urbis, & orbis Ecclesiarum, causis ubiq; dolorum templis erecta, fundataq; fuit, ideoque juxta versiculum vulgarem qui legitur in ipsa Ecclesiæ portico caput est om-

nium

nium Ecclesiarum (*Per Decreto Papale, & Imperiale, Dogni Chiesa me dato che sia capo.* Fuit autem à Constantino, postea quam baptizatus fuit à Silvestro Papa in Cœliomonte in ædibus nobilissimæ familiæ Lateranensis mira munificentia, teste Damaso & Beda exornata, & dotata, & ab eodem Silvestro v. Id. Novembris consecrata, quo die imago Salvatoris, quæ etiamnum conspicitur in tabulato supra altare majus opere Mosaico depicta populo Romano miraculose apparuit, jamque à mille trecentis annis multorum incendiorum victrix perdurat.

E *Jurisdictionem Episcop.*) Plura hac de re vide apud Franciscum de Pavinis *tract. de officio & pot. c. Sede vac. in 6. praludio. num. 9. Gomes. ad Regulam de Triennali quæstione 31. num. 14.*

REGULA VIII. CANCEL. CLEMENTIS VIII. ET PAULI V.

RESERVATIO MENSIUM APOSTOLICORUM ET ALTERNATIVA PRO EPISCOPIS residentibus.

ITem cupiens idem D. N. Papa pauperibus clericis & aliis benemeritis personis providere, A omnia beneficia Ecclesiastica B cum cura & sine cura, C secularia & quorumvis ordinum Regularia, D qualitercunque qualificata & ubicunque existentia, in singulis Januarii, Februarii, Aprilis, Maii, Julii, Augusti, Octobris & Novembris mensibus, E usque ad suæ voluntatis beneplacitum F extra Ro. Curiam, alias quam per resignationem G quocumque modo vacatura ad collationem, provisionem, H præsentationem, I electionem & quamvis aliam dispositionem, K quorumcumque collatorum & collatricum secularium & quorumvis ordinum Regularium (non tamen S. R. E. Cardinalium, L aut aliorum sub Concordatis inter Sedem Apostolicam & quoscumque alios initis, & per eos qui illam acceptare & observare debuerant, acceptatis & observatis, quæ laedere non intendit compræhensorum) quomodolibet pertinentia, M dispositioni suæ generaliter reservavit, N Volens in supplicationibus seu concessionibus gratiarum,

quæ de dictis beneficiis tunc vacantibus, etiam motu proprio fient, de mense in quo vacaverint, dispositive mentionem fieri, alioqui gratias nullas esse. o Ac consuetudines etiam immemorabiles optandi majores & pinguiores præbendas. necnon privilegia (*etiam in limine erectionis concessa*) & indulta Apostolica circa ea, ac etiam disponendi de hujusmodi beneficiis, aut quod illa sub hujusmodi reservationibus nunquam comprehendantur, etiam cum quibusvis derogatoriarum derogatoriis & fortioribus, efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus & aliis decretis, (*quorum tenores pro expressis haberi & latissime extendi voluit*) quibusvis personis & collegiis, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis & conditionis existentibus quomodolibet concessa, adversus reservationem hujusmodi minime suffragari. p Insuper Sanctitas sua ad gratificandum Patriarchis, Archiepiscopis & Episcopis intenta, ipsis quamdiu apud Ecclesias aut Diœceses suas verè ac personaliter resederint dumtaxat, q de omnibus & quibuscumq; beneficiis Ecclesiasticis cum cura & sine cura, Secularibus, & Regularibus ad liberam ipsorum duntaxat, non autem aliorum cũ eis dispositionem, seu præsentationem, vel electionem, r nec etiam cum consilio, vel consensu seu interventu Capitulorum vel aliorum aut alias pertinentibus, s quæ in antea in mensibus Februarii, Aprilis, Iunii, Augusti, Octobris & Decembris extra Curiam ipsam vacare contigerit (t dummodo alias dispositioni Apostolicæ reservata, vel affecta non fuerint) libere disponendi facultatem concessit: v ac etiam voluit, ut si ipsi in collatione aut alia dispositione beneficiorum in aliis sex mensibus, videlicet Januarii, Martii, Maji, Julii, Septembris, & Novembris vacaturorum (quæ etiam dispositioni suæ, ut præfertur, reservavit) seu etiam aliorum dispositioni suæ & dictæ Sedis alias quomodolibet reservatorum vel affectorum, sese intromiserint, aut quominus provisiones & gratiæ Sanctitatis suæ de illis debitum effectum consequantur, impedimentum quoquomodo præstiterint, usu & beneficio prædictæ facultatis eo ipso privati existant: ac collationes & aliæ dispositiones de beneficiis illius prætextu deinceps faciendæ, nullius sint roboris vel momenti. x Illi vero qui gratiam alternativæ prædictæ

ctæ acceptare voluerint, acceptationem hujusmodi per Parentes litteras manu propria scriptas suoque sigillo munitas, & in sua quisque Civitate vel Diœcesi datas, declarare, & litteras ipsas huc ad Datarium Sanctitatis suæ transmittere teneantur, quibus ab eo receptis & recognitis, tunc demum & non antea, uti incipiant gratia supradicta. y Decernens sic in prædictis omnibus per quoscumque, &c. judicari debere, z ac irritum, &c.

ARGVMENTA IN PROOEMIVM.

REGVLA VIII.

1. Hæc Regula doctissimis Commētariis explanata est per Hieron. Gonzalem.
2. Res obscuræ & magnæ sub breviloquio non facile explicantur.
3. Omnis jurisdictio & potestas disponendi de beneficiis à principio non Apostolis, sed soli Petro à Christo data fuit.
4. Solus Papa initio nascentis Ecclesię ordinavit & instituit dignitates & beneficia Ecclesiastica.
5. Posteà concessit Episcopis & Archiepis. facultatem conferendi beneficia in sua Diœcesi existētia.
6. Ante impedimentum hujus reg. Episcopi & Archiep. communi jure conferebant beneficia in utroque mense.
7. Per reservatorias regulas Ordinariis nulla fit injuria.
8. Pontifices de jure suo nonnihil decedere voluerint in gratiam ordinariorum, quibus quatuor menses ad conferendum permiserunt.
9. Ratio reservationis Papalis.
10. Mensis Apostolicus quando incipiat & finiatur.
11. Impetrans tenetur probare narrativam vacationis in qua se fundat.
12. Ratio alternativæ per Pontifices concessæ locorum ordinariis.
13. Pontifices posterioris ævi sustulerunt omnes expectativas & mandata de providendo & reservationes in favorem.
14. Papa concurrit cum ordinariis in mensibus ipsis cōcessis, estq; præventioni locus, si velit, licet nolit, nisi expressè derogget huic regulæ.
15. Ratio cur in supplicationibus de beneficiis reservatis vacantibus exprimi debeat dispositivè mensis in quo vacaverint.
16. Papa non præsumitur velle conferre beneficia ad collationem ordinariorum, nisi ex tenore gratiæ constaret de præventione.
17. Expressio vacationis in mense ordinario declarat intentionē præveniendi si supplicatio signatur.
18. Hæc aliæq; regulæ reservatoriæ expirant morte Papæ, ideoq; sede vacante Episcopi conferent beneficia in utroq; mense vacantia.
19. Hæc regula bimēbris est: sub qua distinctio-

distinctione claré patescit sensus illius.
20. Discrimen inter utrumque membrum hujus regulæ.
21. Hæc Regula quatenus favorabilis sit & odiosa.
22. Sequestrum imponendum ubi lis oritur ratione beneficii reservati.
23. Regula hæc locum habet in quacumque vacatione.
24. Conditor hujus Reg. Clemens VIII.
25. Causæ impulsivæ hujus Regulæ duæ.
26. Auctor horum Commentariorũ libros sex politicorum dicavit Paulo V.
27. Præsentibus potius in Curia, quam absentibus conferri debent beneficia.

COMMENTARIA IOANNIS ACHOKIER.

HÆc regula antequã elucubratis Hieronymi Gonzalei Icti Hispani, Advocati curiæ Romanæ Commentationibus enodata, & elucidata esset, non plane perspicua erat, sed multis involucris obscura & sinuosa, ita ut plerumq; imó sæpissimè, animi pragmaticorum in medio adhærescerent, & velut in bivio, quod dicitur, constituti, in diversis illius locis dubitarent. 1
Hinc justa, & utili motus ratione idem D. Gonzalez, magno studio, cura, vigiliis ante annos circiter xvi. ea sub acumen doctissimi sui calami in Urbe commisit, quæ hujus regulæ viam alioqui salebrosam, & difficilem, planã, apertam, tritã redderet. Ergo vero materiæ hujus, quæ alioqui necessariò nostræ (in hunc tractatum) utilitate accensus, utpote quæ toto in terrarum orbe frequentissima est, non pauca ad usũ memoriæ, & exercitationis meæ, ac me magis, quam ut alios instruerem, non solum è scriptis ejusdem D. Gonzalei, sed etiam è diversis aliorũ DD. voluminibus diversa succinctè compilavi, quorum, ut spero, lectione, Episcopi, aliiq; locorum Ordinarii qui gratiam alternativæ acceptare voluerint, ex facili videbunt, quæ sit illis concessa facultas per hanc regulam conferendi beneficia in sua Diœcesi. Cæterũ, non potui non interdum prolixior esse, qui alioqui multiloquiũ vitare soleo: quia ut alicubi scribit Præsul Salesbriensis *l. 5. de nugis curialium*, res magnæ succinctè quidem à Sapiente proponuntur, sed nunquã perfectè sub angustia sermonis explanantur. Omittam tamen, ac præcidam quam plurimas ambages ut & sinuosas, longeq; petitas quæstiones, quæ lectoris mentem onerant magis, quam instruunt. Præmittam nihilominus certas quasdam conclusiones priusquam ad regulæ explanationem me conferam. Imprimis notandũ, quod omnis jurisdictio & potestas disponendi de beneficiis à principio 3
non Apostolis, sed Petro illorum Principi à Christo data fuit *c. ita Dominus* §. *hui c. enim* 19. *dist. c. fin.* 11. *dist. c. in novo* 21. *dist. Jo. And. in c. cum* [illegible] *co n.* 13. *de Pæn. & remiss. Gomes. tract. de expectativis num.* 10. Ideo solus Papa initio nascentis

Ecclesiæ 4

Ecclesiæ ordinavit & instituit dignitates & alia Ecclesiastica beneficia *c.1. & dist. 22. Jo. Selva tract. de benef. part 2. q. [illegible] n. 4.* & consequenter ad solum Papam spectabat collatio omnium beneficiorum in Urbe & in toto Orbe *[illegible] d. tr. de benef. [illegible] 1. q. [illegible] n. 47. arg. text. [illegible] Jo. [illegible] n. 3.* Deinde S. Pontifex concessit Archiepiscopis & Episcopis facultatem in quolibet in sua Diœcesi beneficia ibidem consistentia conferre posset *c. decreta [illegible] quæ vices suas & c. cap. qui se scit impr. 2. quæst. 6. [illegible] num. 3. & 9. l. [illegible] tract. de Reservation. quæst. 3. [illegible] num. 49.* per quam quidem factam eam seu concessionem Archiepiscopi & Episcopi de jure communi habent fundatam intentionem in jure conferendi omnia beneficia Eccles. in suis Diœcesibus existentia *cap. regula 10. q. 1. cap. Nullus omnino 16 [illegible] §. 1. procem. in pr.* ubi subjicit quod ante impedimentum hujus regulæ variis reservationibus octo mensium, aliis reservationibus cessantibus Episcopi poterant conferre beneficia in quolibet mense vacantia, & habebant omnes menses liberos, *Gom. [illegible] d. tr. de Expect. n. 2[illegible]. [illegible] num. 4. de Privil.* Unde morte Papæ conferrent omnia beneficia in utroque mense vacantia; cum reservationes expirent illius morte *Nicol. Garc. in tr. de benef. p. 5. c. 1. §. [illegible] n. 645.* Attamen nulla est Episcopis & Archiepiscopis facta injuria, aut præjudicium per hanc, aliasq; præcedentes reservatorias Regulas Papales cum res ad suam primævam naturam & originem [illegible] *ut tradit Æn. de Falcon. in tr. de reservat. 2. prælud. n. 2 vers. unde si contingeret, Mandos. in reg. 2. q. 2. n. 12. ante finem & Stabilem de litt. grat. tit. Papa an gravet [illegible] n. 5.* 7

Verum, quia per ejusmodi reservationes & gratias expectativas ad vacatura abdicabatur quodammodo jus jam ante concessum ab ordinariis coll. (quamquam non censetur id auferri quod precario concessum est, non aliter atque si Episcopus potestatem conferendi beneficia Vicario suo tribuat: nam nihilominus ipse, si volet, conferet, & ejusmodi facultatem Vicario datam poterit revocare, *Rebuff. in praxi tit. de forma Vicariatus n. [illegible]*) Pontifices ne de se quererentur Ordinarii, dividere voluerunt menses, videlicet Martium, Ju- 8 nium, Septembr. ac Decembrem, communiter dictis Ordinariis & sibi reliquos octo menses reservarunt, propter curam suam majorem, & potestatem quam [illegible] non potuerunt *Felin. in c. dilecti n. 1. de Major. & ob. Covar. in c. quamvis pactum 2. p. § 2 n. [illegible] de pact. in 6.*

Sed & alia subest ratio ejusmodi reservationis, quam promit Simon. *in tr. de reserv. q. 3. num. 5.* quæ similis est glossæ *in extravag. Joannis 22. Execrabilis §. quæ omnia, verbo reservamus de præbend.* sic inquientis: si quæris à me quæ potuit esse caussa rationabilis, quod Papa ad se talia beneficia revocaverit cōferenda, possum respondere, quod cum ad ejus sedem confluant undecumq; clerici indigentes, quibus paterna provisione subvenire tenetur, justū fuit & 9

æquum adinvenire modum, per quem Papa possit de multis beneficiis providere. Aliam caussam non [illegible] addit Lessius *tr. de just. & jure l. 2. c. 34. duo. 10. n. 48.* ut nimirum Ecclesiasticorum & Ecclesiarum, [illegible] per orbē major sit communicatio & conjunctio cum Ecclesia Rom. matre sua, dum non solum, in spiritualibus quæ sæpe parum curantur, sed etiā in temporalibus, & proventibus Ecclesiasticis ab ea dependent. Quò enim in pluribus ab ea dependent. & ad eam confugere debent, eò magis reverentur, [illegible] & in iis quæ ad fidem, mores, & sacra ministeria pertinent, [illegible]: quod si in nullo ab ea dependerent, facilè unio Ecclesiæ per [illegible] dissolveretur. Meritò ergò menses anni partitus est inter se, & Ordinarios.

Intereà hic velim notes, mensem Apostolicum, [illegible] terminari in media nocte ultimi diei, & ex illa dimidia [illegible] narrum, *l. more Romano ubi Jas. & DD. de* [illegible] *per tot.* qua de re, & cui incumbat onus probandæ vacationis [illegible], vide præter Nicol. G. *in suo tr. de benef. p. 5. c.* [illegible] Gonzalez [illegible] *per tot.* ubi etiam n. 101. subjicit quod [illegible] & concludenter probare narrativam vacationis, in qua principaliter se fundat ad inducendam reservationem, vel vacationem [illegible] 16. *de præbend. in No.* [illegible] *dec. f. 211. Simonetta de Reserv.* [illegible] 24. quæ [illegible] per not. Gonzalez, *ubi supra.* 11

Rursum, quominus Pontifices [illegible] per eos data locorū 12 Episcopis, qui [illegible] omnes menses cum dictis Episc. [illegible] quod beneficia liberæ duntaxat collationis [illegible] ut in [illegible] R. habetur [illegible] & [illegible] providendi [illegible] dicere etiam [illegible] in Concil. Trid. *sess. 24.* [illegible] *ben. l. 2. q. 16.* exceptis tamen [illegible] quæ [illegible]. 13

Secundo notandum, quod [illegible] sex ut dictum est, id [illegible] beneficia [illegible] Diœcesi, [illegible] poterit Papa providere, & [illegible] contingentibus, cum [illegible] 14 *concerd. Rub.* [illegible] *verbo* [illegible] *n. 2. in fi.* sic quidam ut illa provisio procedat, [illegible] quæ [illegible] sive à Papa sive ab Episcopo, [illegible] *igitur de præbend. in* [illegible] *cap.* [illegible] *d. tit.* quod [illegible] nec intendit Papa [illegible] provisionem [illegible] concedere, ut quoad ejus fieri possit, [illegible] Episcopis per eum semel concessa, [illegible]

Imo

Item quoad [illegible] alternativæ [illegible] Papa [illegible] non conferendum in mensibus ordinariorum [illegible] *Put. decis.* [illegible] expressè Papa [illegible] provisionis [illegible] verbum un[illegible] 2 [illegible] & 5. [illegible] Hinc [illegible] D. Gonzalez, §. 4. *proœm. n.* 7. quod in supplicatione gratiæ [illegible] fiat, exprimatur dispositivè mensis vacationis [illegible] & [illegible], ut [illegible], si beneficium [illegible] tum ex eo quod vacaverit in [illegible] vacaturum [illegible] ordinar[illegible] intendit [illegible]. *Put.* [illegible] *l. 2.* & 16
decis. 25. *n.* 1. nec etiam præsumitur velle, *Rota dec.* [illegible] *n.* 2. *de præ*[illegible] *in* [illegible] *n.* 16. [illegible] *decis.* 6. *n.* 1. *de pr.* [illegible] ex tenore gratiæ constaret de præventione, quia tunc cessaret dicta præsumptio, quæ non habet locum quando de veritate appareret *l.* [illegible] 57. *in fi. ff.* [illegible] & [illegible] de præventione ex tenore gratiæ, ut [illegible] v. g. [illegible] quo mense ordinario, nec expressisset aliquam reservationem, quia tunc eo ipso quod Papa concederet [illegible] prævenire, in eventu quo [illegible] fuerit, quoniam multo melius [illegible] *l.* [illegible] *amen* 48. *ff. de adil. edicto l. de qui-* [illegible] §. 4. *proœm.* [illegible] *Put. in* [illegible] *decis.* 59. *l.* 3. sed [illegible] Papa per præventionem, debetque Datarius respondere [illegible] Ordinarium. 17

Tertio [illegible] dum est, [illegible] expirant morte Papæ eorum Conditoris, ut patet ex proœm. Reg. ibi: *Extunc suo tempore* [illegible] quod cesset reservatio mensium per hanc reg. inducta, sic quod vacante sede Episcopi libere possint conferre beneficia vacantia in omnibus mensibus, sine aliqua distinctione, quia tunc [illegible] & [illegible] menses [illegible] ordinariorum, [illegible] *de reg.* [illegible] *n.* 14. *Cap* [illegible] *decis.* 214. *n.* [illegible] *l. 1. Crescent* [illegible] donec & quousque novus [illegible] fuerit assumptus ad [illegible] publicaverit, quod solet [illegible] ut notat noster Alphonsus *in proœm.* [illegible] de re Gonzalez §. 5. *proœm. n.* 53. & *seqq.* ubi tractat, qualiter, & quando Episcopi conferant beneficia reservata [illegible] de Apostolica vacante. 18

Quarto, præmitto reg. hanc duas habere distinctas partes principales, prima est; à principio usq; ad verbum *Insuper* re[illegible] vat[illegible]; ista pars, (& quidē non obstantibus quibuscumq; consuetudinibus, etiam immemorabilibus, &

privilegiis datis quibuscumq; personis omnia & quæcumq; beneficia vacantia in octo mensibus, & quidē vacantia quocumq; modo, & qualiacumq; sint beneficia, sive curata, sive non curata, sæcularia, & regularia, collectiva, vel electiva, & patronata, & qualitercumq; qualificata, sive sint ad provisionem virorum, sive mulierum tàm sæcularium, quàm regularium, dummodo tamen non sint vacantia per resignationē, vel vacantia in Rō. Curia, aut non sint comprehensa sub Concordatis factis inter Sedem Apost. & alios quoscumq; : his enim casibus exceptis, sunt reservata dicta benef. per [illegible] hanc regulæ partem: modo in impetratione, & gratia etiam motus proprii fiat mentio clara, plana & dispositiva de mense, in quo beneficia vacaverint, atq; hæc omnia sub nullitatis pœna. Secunda pars est à §. *Insuper* usq; ad finem: & ista concedit Episcopis, Archiepiscopis, Patriarchis residentibus, [illegible] in sex mensibus, videlicet Februarii, Aprilis, &c. conferendi benef. [illegible] cumq; cum cura & sine cura, regularia, & sæcularia, dummodo vacent extra curiam, [illegible] Episcopi, Archiepiscopi, & Patriarchæ residentes, & [illegible] beneficia ad liberam illorum duntaxat collationem, citrà [illegible] nem, præsentationem, seu electionem pertinentia: [illegible] dummodo non sint beneficia aliàs dispositioni Apost. [illegible] reservata, vel affecta.

Notandum quoq;, quālibet partem [illegible] regulam de per se distinctam, & separatam; nunc verò unicam esse regulam utramq; partem complectentem: attamen discrimen [illegible] Nam prima [illegible] 10
tinet reservationē, & manibus ordinariorum [illegible] imponit: secunda verò, dictā reservationem & vinculum moderatur & [illegible] relaxat, ac impedimentum removet. prima est [illegible] copis & Ordinariis [illegible] & [illegible] 21
hitur potestati ordinariæ, & [illegible] regula [illegible]
diosa est, quatenus [illegible] pauperibus [illegible] personis provideatur, favorabilis est & [illegible] *de præb.* Nam reservationes omnes factæ fuere [illegible] & ut obviaretur abusibus Ordinariorum, qui plerumq; non [illegible] consanguineis, familiaribus [illegible] contingebant, aut [illegible] id precibus aut [illegible] *ex debito*, dicit se illā beneficiorum reservationem [illegible] nullus Ecclesiis provideretur, quarū diuturna vacatio [illegible] & damnosa propter frequentes in electionibus & provisionibus [illegible] *Germ. tr. de Ind. Card.* § [illegible] *n.* 15. [illegible] Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac aliis [illegible] favorabilis, [illegible] innitatur jure communi, *C* [illegible] *n.* 6 [illegible] *Mendo.* *ad Reg.* [illegible] *cancell. quæst.* 11. *num.* [illegible], ad multa in progressu hujus Commentarii, prodērit scire, & retinere.

Quartò,

Quintò, prætereà quod quæstiescunque [illegible] intentatur, inter provisum A- 22
postolicum & provisum ab Ordinario super quocunque beneficio reservato
ratione mensium, Judex, parte [illegible], & [illegible] ubi sū-
mariè, & etiam extra judicialiter cognoverit dictam reservationem [illegible]
& [illegible] dictorum beneficiorum [illegible], & faciet, juxta
quo est constitutio Pii [illegible] 1560. Octob.2. Cujus Constitutionis
meminit, ad Reg. 6. [illegible] & curiosè.

Sextò, alternativa non solum habere locum in vacatione per obitum sed 23
etiam per assecutionē secundi incompatibilis, per renunciationē, privatio-
nem, matrimonium contractum, & ingressum religionis *Zerola in praxi Episc. p.2. verbo Alternativa* §.1. ubi scribit si vacet beneficium per assecutionem se-
cundi incompatibilis in mense Papæ quod valeat alternativa & non possit
Episcopus conferre. Ideo Episcopus qui vult privare aliquem beneficio, sit
cautus, ut faciat cadere privationem in mense suo, ut ad hoc possit de illo
disponere. Zer. d. loco. Adest tamen Constitutio Pii IV. in Bull. fol.682. de
privationibus, quam vide: dat enim modum & formam quomodo benefi-
cia vacantia per privationem conferri debeant.

His ita expeditis venio ad textum nostræ regulæ, quæ ex præmissis satis
summata est. Illius Author fuit Clemens VIII. Pontifex Max. qua virtute, quā 24
integritate, qua [illegible], qua doctrina, eruditione, rerumq; multarum
experientia, in maximis Pontificibus numerandus est. Caussa illi fuit impul-
siva primo, ut pauperibus clericis de beneficiis reservatis providere posset, 25
ut patet ex principio regulæ, & est juri communi conforme *cap. Ecclesiasticu 12.q.2.c. [illegible]*. Nam conferre beneficium pauperi cle-
rico potius dicitur justitia, quàm gratia, cum [illegible] debitum. & proptereà
rescripta in forma pauperum dicuntur, rescripta justitiæ, *gl'o. in cap. si pauper de Rescript. in 6.* Secundò ut benemeritis beneficia conferret; quippe quibus be-
neficia & dignitates propriè debentur, ut docet *cap. grave 29. de præbend. & c. ex parte in 6. de Const. c. nihil [illegible] de ele[illegible]*. Cum Ecclesia indigeat
viris doctis & litteratis: *cap. cum ex eo 34. [illegible]*
quæ [illegible] firmamenta [illegible] Ecclesiæ Dei *c. [illegible] de magist.*
[illegible] tamen [illegible] doctis quoque [illegible], *c. [illegible]*
[illegible] inquirenda & c. [illegible] 20. [illegible] 24. de reform. c. 18. Atq; tales meritò remu-
nerandi, & honoribus a Principibus [illegible], ut habetur in l.1. C. de
Privil. cor. qui in sacro pal. [illegible] & l.1. C. de Præpositis [illegible]. qua de re
etiam plurcula scripsi in libris Politicorum, quos [illegible] cum sudore in gratia
Principum & Palatinorum, decursu tandem decennio confectos dicavi Sā- 26
Max. Pontifici Paulo V. litteratorum fautori eximio, & nunc in Ecclesiā Dei
Petri vices maximo Reipub. Christianæ bono, gerenti. Licet autē attenda-
tur

tur, in conferendo, Clerici paupertas, ætas, eruditio, morum honestas, attamen consideratur quoque qualitas residentiæ in Curia, ut videlicet in conferendis beneficiis, præsentibus [illegible] Curia [illegible] *arg. eorum quæ dicit gl. in d. extrav. Execrabilis, § quæ omnia* [illegible] et Alphons. ad reg. 15. vers. venio nunc ad quartam. 27

ARGVMENTA IN GLOS. I.

1. Quæ qualitates requirantur ut beneficium Ecclesiast. dicatur.
2. Altaria, oratoria, & capellaniæ, quæ fundatæ absque Episc. vel alius superioris auctoritate, non sunt beneficia Ecclesiastica, nec sub hac reg. comprehenduntur.
3. Beneficia juris patronatus mixti, vel etiam laicalis non comprehenduntur sub hac reg.
4. Limita ut n. 4.
5. Juris patronatus beneficia ex præscript. vel consuetudine competentia an sub hac reg. comprehendantur: & quid de Jure patronatus Ecclesiastico, certis duntaxat personis debito, aut filiis patrimonial. cujusmodi plerique sunt in Hispania.
6. Præbendæ quæ consistunt in mera temporalitate, an sub hac Reg. includantur.
7. Vicariæ temporales, & non perpetuæ quæ non dantur in titulum non sub[illegible] dispositione hujus R.
8. Vicariæ perpetuæ quæ dantur in titulum sunt beneficia Ecclesiastica.
9. Hospitalia etiamsi conferantur in titulum, non [illegible] per hanc reg. reservata. Limita ut ibi.
10. Pensiones an cadant sub dispositione hujus reg.
11. Pensio [illegible] temporale.
12. Pensio [illegible]
13. Pensio [illegible] dicatur beneficium Ecclesiasticum.
14. Præstimonia an sub hac reg. comprehendantur.
15. Quid in beneficiis manualibus?
16. Quid in beneficiis de mensa?
17. [illegible] an veniant sub dispositione hujus reg.
18. Reservationes [illegible] verum non capiunt beneficia unita, nec unienda cum vacaverint per obitum, vel decessum: quod limita, ut ibi.
19. Decretum Concilii Trid. circa uniones beneficiorum, &c.
20. Reg. hæc non habet locum in commenda, seu temporali, seu perpetua ad favorem commendatarii duntaxat.
21. Quid in Coadjutoriis?
22. Coadjutoria non inducit incompatibilitatem.
23. [illegible] Coadjutoria, qui tractetur?
24. An sub reservatione hujus Reg. cadant officia, quæ non dantur in titulum.

GLOSSA I.

A OMnia beneficia Ecclesiastica) [illegible] ut beneficium Ecclesiasticum [illegible], requiritur quod [illegible] fundatum [illegible] 1
te [illegible] de Grassis [illegible] num. 4. & seq. [illegible]. Secundo quod habeat [illegible] spiritualitatis [illegible] Abb. Consil. [illegible] num. 1.
vers. Tertium consideratur. Tertio, quod [illegible] conferendi [illegible], c.
dum adeo de Rescript. Quarto quod conferri non possit nisi ab Ecclesiastica persona, puta Episcopo vel Prælato, non vero a laico, c. si quis deinceps, c. [illegible] 16. quæst. 7. nisi sint beneficia Regalia, quæ ex privilegio Apostolico pertinent [illegible] Regum. Archid. & Jo. And. in c. 2. de Præbend. in 6. de quibus [illegible] quidam [illegible]. Quinto, quod sit perpetuum, hoc est, quod non conferatur ad certum tempus, sed perpetuo & ad vitam ejus, cui confertur, hoc enim proprium [illegible] c. Sacerdotum [illegible] dist. c. pen. de cler. ægrot. Achill. de Grass. decis. [illegible] de Off. Vic. [illegible], quod conferens non sibi, sed alteri conferat & quidem pure, & sine aliqua [illegible] c. si quis datos & seq. capit. si quis obiecerit 1. q. 3. c. ex p. [illegible] offic. deleg. c. 2. de elect. in 6.

[illegible] oratoria & capellaniæ, quæ sunt sub data [illegible] alterius [illegible] auctoritate, ut sunt permulta in Hispania, non sunt 2
beneficia Ecclesiastica, nec incidant in [illegible] hujus regulæ, ex quo primum, & quartum requisitum deficiunt, etiamsi [illegible]. Guido Papæ q. 187. n. 1. cum seq. Navarr. cons. 5 de præb. Greg. Thol. [illegible] erecta auctoritate [illegible] & in [illegible] in Clem. 1. verbo beneficiorum de decimis, [illegible] de beneficio p. q. 3. n. 29. Rebuff. in praxi tit. secularia bene- [illegible], ex n. 12. & seq.

Quid si [illegible], laicalis, vel [illegible] 3
[illegible] in 6. [illegible] Cassad. decis. [illegible] n. 4. [illegible] 56. [illegible] de jurep. [illegible]
& [illegible].

Et [illegible], hoc est partim laicale, partim Ecclesiasticum [illegible], quod jus patronatus [illegible], tanquam [illegible] trahat [illegible], & pars clerici trahat [illegible] partem [illegible] c. per tuas c. cum [illegible] de arbitris, Rota decis. 49. de Concess. præb. in antiq. nihilominus contraria receptior est opinio & verior: cum in favorem [illegible] atten-

attendenda qualitas laicalis, ne laicus propter clericũ perdat ſuũ privilegiũ, & ideò tale jus patronatus mixtum, nõ [illegible] dit ſub generalibus reſervationibus *Gemmia in c. unico in fi. de jure patro. in 6.* [illegible] *in c. mul*[illegible] *n. 3. verſ.* [illegible] *ſingulariter de Judæis Mand. d. q.* [illegible]*. n. 6.* & in terminis ita deciſum eſſe ſcribit Ach. de Graſſis *deciſ. de jure patr. Put. deciſ. 157. n. 1. l. 3.* ut nec ſub primariis precibus Imper. quod oſtendo ad Indultum Cæſaris Ferd. 2.

Quod tamen intellige inquit Gonz. *in gl. 18. n. 15.* quando patroni laici habent majorem, vel ſaltem æqualem partem vocum in dicto jurepatronatus 4
mixto: ſecus tamen eſſet ſi pars vocum patronorum Eccleſiaſticorum eſſet major & potentior, ac præponderaret vocibus laicorum, cum ſemper à potentiori fiat denominatio *l. quæritur de ſtatu hom. Jaſon. l. in pr. n. 21. ff. de verborum oblig. & in terminis Covar. in pract. q. c. 36. n. 5. poſt med. & Creſcen. deciſ. 3. Ca*[illegible]*n. deciſ. 41*[illegible]*. lib. 1.*

Intellige rurſum, dummodo Juſpatronatus competat ex fundatione, conſtructione, dotatione, vel donatione facta vel ab habente illud ex d. titulis. Nam reliqui patronatus competentes ex præſcript. conſuetudine, vel privilegio, 5
uſurpatione, aut quocumq; alio modo, non prodeſſent, ad impediendã reſervationem hujus regulæ, *Nicol. Garcia tr. de benef. part. 5. cap. 1. §. 11. num. 57*[illegible]*.* qui ita deciſum fuiſſe in una Seguntin. dimidiæ [illegible] 26. Novemb. 1593. ſcribit, & ratio eſt quia tales patronatus ſunt hodie penitus ſublati per Concilium Trid. *ſeſſ. 25. c. 9. de Reform. ibi reliqui Patronatus.* Præter quam quod tales patronatus etiam ante Concilium Trid. includebantur ſub reſervationibus. *Caſſad. deciſ. 4. num. 5. de probat. & deciſ. 7. num. 5. de Jurepatr. Covar. in pract. quæſt. c. 36. n. 6.* Sed an Jus patronatus Eccleſiaſticum certis duntaxat perſonis debitum, ſeu certo generi perſonarum, puta conſanguineis fundatoris, aut aliis patrimonialibus, ſub hac reg. comprehendatur? Negativè quidem reſolvit Nicol. Garc. *de benef. p. 5. c. 1. §. 11. n. 562.* ſed hoc [illegible] Hiſpanos duntaxat Caſtellanos, ut notavi infrà *gl. VIII.* Nec videtur [illegible] quod contrarium haberet ſtylus Rotæ qui facit jus, & pro lege habetur *Sarnen. in proœm. Reg. quæſt. 5. in pr. Zerola in praxi part. 1. verbo Rota tribunal* [illegible] quia illa derogatur per ſtylum & obſervantiam & conſuetudinem [illegible] larem Hiſpaniæ ut dixit *Rochus de conſuet.* [illegible] *7. n. 12. & ſeqq.* Nihilominus tamen cum affirmativa ſententia ſit jam per Rotam recepta, *ut in* [illegible] *Portionis, de anno 1544. apud Put. deciſ. 464. l. 2. & in una Calagurritana beneficii de* [illegible] *29. Junii 1591. coram Illuſt. Seraphino*, in illã etiam inclinat [illegible] *d. §.* [illegible] eò quod per tot Rotæ judicia ſtylus & conſuetudo Curiæ [illegible] inductus ut inquit Pavinus *in prab. extra* [illegible] quæ facit jus etiam extrà Curiam, *Maſcard. de probat.* [illegible] *n. 11.* [illegible] videtur etiam [illegible] in Hiſpania in qua [illegible] Nam agitur de interpretatione reſervationis quæ emanat ab ipſa Curia, & attendenda eſt conſuetudo

consuetudo loci, unde traxit originem res de qua judicari oportet *Ægid.decis. 2.* præterquam quod reservationes habeant vim retentiva non requirantur ut scripsit idem Garcia. Nec obstare, quod non liceat meliore ... obser-vantiæ & consuetudines præteritas *juxta ea de const. in 6.* quia ... nullius considerationi ... stante interpretatione per singulos Pontifices ... regulæ & obstante decreto irritanti. Præterea Papa reservando generaliter derogat omnibus juribus, & statutis, seu consuetudinibus, & tollit tamen po-testatem conferendi, *ut cum Jo. de Lignano* dicunt Dominic. *in cap. fin §. in præbendis num. 3. & Francus num. 6.* Mandos. *ad Reg. 4. quæst. 7. num 2.*

Secundo, ex præmissis infertur quod præbendæ temporales, quæ nihil spiritualitatis habent cujusmodi sunt prædia, quæ conferuntur ... Advocati, Procuratoris, ... rum, & similium de quibus glo. *in cap. unic. M. de const.* non comprehendantur sub hac regula, *Gonzales d glos. 5. num. 25.* quod ... esset, si præbenda sumatur pro ipso titulo beneficii, *ut in tit. de præbend. & conces. præb.* quia tum certum est, quod cadet sub reservatoria nostra regula, quæ reservat omnia beneficia Ecclesiastica. 6

Tertiò, infertur quod Vicaria temporalis, & non perpetua quæ non datur in titulum, qualis etiam ... quæ sunt ad nutum amovibiles, quæ dantur a monachis, seu regularibus mendicantibus, non veniat nec comprehendatur sub reservatione hujus regulæ, *Honda de incompt benef. part. 1. cap. 15. num 16. gl. in cap. si pauper 30. verbo esset causa mandatis de prabend. in 6. Gomes. de expectativis num. 94. vers. ex quo infero quod nec vicarium temporalem;* quod secus est in vicariis perpetuis, quæ dantur in titulum cum sint verè ecclesiastica beneficia, ideòque sub hac regula includuntur *cap. ... perpetuus, de fide instrum. cap. postulasti de rescriptis, cap. ad hac & ... Abb de off. Vicarii*, quod tamen limita nisi sint Vicariæ perpetuæ, de quibus in constitutione Pii v. quæ incipit ad exequendum, de data anni 1567. Cal. Novemb. sub num. 46. in bullario, per ea quæ latè tradit Gonzales *glos. 5. §. 3. num. 59. & seqq.* 7 8

Quarto, infertur Hospitalia non venire sub dispositione hujus regulæ ... regulariter appellatione beneficii non comprehendantur, *clem. quia contingit §. ut autem ... de relig. domibus, clem. per litteras de prabend. Gomes. ad Reg. de Triennali q. 7. ... Mandos. ad Reg. ... quæst. 9. num. 2 Mohed. decis. 18. de causa poss. & propriet.* ... conferuntur, nam cum sint ad nutum amovibilia, non veniunt ... beneficii, ad effectum reservationis, *Rota decis. 3. de reg. in antiq.* quod secus ... perpetuum h.e. ad vitam titulati conferrentur quia tunc cum sint vera beneficia ecclesiastica, nihil obstat quominus sub hac reservatione comprehendantur,, *Selva de beneficio 2. part. quæst. ... n. 14 in fi. Rebuff. in praxi tit. de devolut. num. 73. & in tract. nominat. q. 15. num. 13. vers. primo fallit, Gemes. Reg. de Triennali quæst. 7.* tunc autem conferuntur in titulum perpetuum, quando in fundatione, ita cautum est, vel quando per electionem 9

L providen-

provideretur, *ut disponitur in d. clem. quia contingit § ut autem.* Secundò limita, nisi ejusmodi hospitalia essent accessoriè unita alicui beneficio ecclesiastico: quia tunc caderent sub reservatione hujus Reg. cum natura accessorii sit, ut sequatur suum principale, *Rebuff. in tr. Nominat. q. 15. n. 14.*

Quintò infertur, quod pensio reservata super beneficio, sive à Papa, sive ab Ordinario, non comprehendatur sub hac reg. reservatoria; cum pensio quid sit temporale, distinctum, & separatum ab ipso beneficio: *Gigas tract. de pensio quæst. 28. Crescentius decis. 14. de re jud. Gomes in tract. de expect. num. 91. in fi.* [illegible] *in pr.* & ut esset beneficium, adhuc non posset cadere sub reservatione: cum pensio pensionarii morte naturali, vel civili extinguatur *Flam. Paris. de Res. benef. lib. 6. quæst. 2. n. 113. Gigas de Pensio quæst. 1. n. 5. & quæst. 54. &* [illegible] Quod tamen limita, nisi pensio constitueretur ad particulare alicujus commodum super fructibus alicujus Ecclesiæ, ut deinceps sit beneficium Ecclesiasticum *Abb. per text in c. conquerente num. 1. not. 1. de cler. non resid.* dicens [illegible] dum esse ex illo textu, quod super reditibus unius Ecclesiæ potest constitui certum beneficium assignando certam pensionem ex reditibus Ecclesiæ, in temporalitate beneficii noviter creati: talis enim pensio est Ecclesiasticum beneficium, *Gigas de Pensio q. 20, vers. quarto limita & q. 67. n. 1. & q. 99. n. 22. in fi. Rota dec. 39. de rescript. in antiq.* 10 11 12 13

Sextò infertur, quod præstimonia non veniant sub dispositione hujus reg. de iis dico, quæ non dantur in titulum perpetuum, neq; habent annexum aliquod obsequium spirituale: quod nec sint beneficia Ecclesiastica, nec in illis intret reservatio *Hojeda de incomp. benef. part. 2. cap. 8. n. 2 & seqq.* quod secus esset, si in titulum perpetuum dentur, & habeant aliquod obsequium spirituale, quia tunc censentur beneficia ecclesiastica sub reservatione *Old. ad. cons.* [illegible] *incip. quod concessus Mant. ad Reg. de An.* [illegible] *q. 12. n. 3. Menoch. de arb. jud. lib. 2. casu 201. n. 55. Cassad. decis. 3. in fi. de præbend.* atque hujusmodi sunt omnia ferè præstimonia Hispaniæ, in quibus ex consequenti intrat reservatio hujus Regulæ. 14

Septimò infertur, quod beneficia manualia non cadunt sub reservatione hujus regulæ: sive sint secularia, sive regularia *glo. in clem. unica verb. revocari in fi. vers. & ob hanc caussam de supplen. neglig. prælat. Caldermus cons. 26. incip.* [illegible] *in reservationibus de præbend.* rationem assignans, quia Papa reservando sibi collationem beneficiorum, videtur intelligere propriè de collatione, quæ fit perpetuò de beneficio: & postea subdit, quod aut Papa voluit talium beneficiorum non perpetuorum collationem esse perpetuam, & tunc mutavit naturam beneficiorum manualium, quod Papa facere non [illegible] arg. *c. 1. dist.* [illegible] *de jurepatro.* aut [illegible] mutare [illegible] intrat reservatio, ex quo [illegible] quod posset statim beneficiatum amovere, Cald[illegible] sequitur [illegible] *per tuas num. 4. in pr. vers.* 15

fi. vers. adde & Calderinum de major. & obed. Æn. de Falc. tract. de reserv. q. 3. in princip. n. 2. vers. beneficia manualia. Et quamvis regulæ... beneficia regularia, quæ regulariter & natura sua sunt manualia, ... per text. *Card. ... 4. n. 3. de præbend. N. sol. Garz. de benefic. p. 5. c. 1. ... des de Grass. decis. 9. n. 1. de præbend. Paris. de Resign. benef. lib. ... n. ...* quod procedit, quamvis tale beneficium manuale vacet per obitum; quia quamvis sit manuale, nihilominus per obitum vacare dicitur, *glo. verbo reservari vers. & scias in Clem. unica de supplend. neg. prælat. & ibi Card. & ... Millis in repertorio, verbo beneficium manuale*, si tamen Papa ex ... reservasset, aut affectasset aliquod beneficium manuale, tunc intraret reservatio pro illa vice, & nullus inferior se intromittere posset, *Achilles d. ... de viribus reservationis*, quando constat de voluntate, non est dubitandum, *Mandos. ad reg. 3. q. 1. ... n. 3. circa med. plura de his beneficiis manualibus vide apud Gonz. hic gl. 5. §. 6. per tot.*

Octavò infertur, quod beneficia de mensa non censeatur reservata sub dispositione hujus reg. Beneficiū de mensa dicitur quod est perpetuò incorporatū mensæ Episcopali, aut Capitulari, seu Abbatiæ, ita quod nunquā vacat, nec in tali beneficio datur negligentia in provisione *gl. verbo de mensa in clem. 1. de suppl. neg. prælat. ibi Imol. & Card.* Ideoque cum non detur vacatio, sequitur quod non cōprehenditur sub hac reg. loquente de beneficiis vacaturis *Æn. de Falc. de res. q. 3. pr. & ex consequenti non cadunt sub primariis precibus Imp.* 16

Nonò infertur, quod quoties beneficia uniuntur per viā subjectionis, ita quod una Ecclesia, vel beneficium alteri subjiciatur, pro augmento illius dotis & patrimonii: & tunc illa Ecclesia seu beneficium, cui fit unio remanet superior, & principalior, seu principalius; unitum vero beneficium erit subjectum accessorium, adhærens & dependens ab illa, seu illo cui unitur, seu incorporatur, *de quo est text. in c. quia monasterium de relig. domibus & ibi DD.* tunc ejusmodi beneficia non comprehenduntur, sub reservatione hujus regulæ cum non detur beneficium nec vacatio, nec collatio beneficii uniti *Staphil. de lit. grat. tit. de formis mandat. de provid. §. secunda forma n. 2. vers. duo excludendo, Rebuff. in praxi tit. de ... de expectat. in n. 117 ... de mandato de providendo n. 9. ubi tenet ... expectativarum non capiunt beneficia unita, imò nec unienda, quoties gratiæ de uniendo, cum primum vacaverit percessum, vel decessum ... Rota ... de Rer. permut. in antiq. Felin in cap. in nostra 27. coroll. n. 23. de rescript. Staphil. de lit. grat. tit. de formis mandat. de provid. §. secunda forma n. 3. 4. & 5.* 17

Limita primò, quod dicitur beneficium unitum non intrare in reservationem, nisi esset unitum alteri beneficio, in quo cadit reservatio: tunc quidem veniet in reservationem, non tanquam beneficium de per se, quod ... uti prædium & patrimoniū alterius beneficii, sub nostra reservatione ... 18

per reg accessoriorũ de reg. jur. secus tamen esset, quando unio facta non esset alteri beneficio, sed alicui pio loco, veluti fabricæ hospitali, monasterio, vel similibus: quia tunc nec principaliter, nec accessoriè veniret, *Gonzalez in g o.5. §.7. num.39.*

Limita secundò, nisi beneficium esset unitum alteri beneficio æquè principaliter, & jura utriusque beneficii salva permanent, licet ad invicem communicentur, tunc enim cum beneficium unitum non perdat nomen, nec titulũ, nec effectum beneficii, ut si duæ parochiales, vel duæ dignitates uniantur, & una fiat ex duabus, *de quo est text in cap. decimas in fi. 16 quæst. 1. ubi sicut enim Papa &c.* nulla est ratio cur hoc beneficium, quod remanet ex duobus beneficiis unitis compositum, non comprehendatur sub reservatione hujus regulæ, idemque esset, si non solum duo, sed plura beneficia unirentur in unũ, quæ æquè principaliter uniri possunt *c. si postquam 16. q. 1. Marian. Socin. in* [illegible] *unire num. 81. de excess. prælat.* Hodie tamen inquit Gonzalez *d. loco.* ex decreto Concilii Trident. *sess 14 cap. 9.* ne diœceses, & Ecclesiasticus ordo confundatur, & una Ecclesia duarum Diœcesium fiat, prohibentur uniones beneficio- 19
rum unius diœcesis, cum beneficiis, monasteriis, collegiis piis, alterius diœcesis; ubi etiam prohibentur omninò uniri Ecclesiæ parochiales, monasteriis quibuscumq; aut Abbatiis, seu dignitatibus, sive præbendis Ecclesiæ Cathedralis, vel collegiatæ, sive aliis beneficiis simplicibus, hospitalibus, aut militiis, & quæ unitæ erant, revideri mãdatur, nec non prohibẽtur uniri dignitates & Canonicatus, & præbendæ Cathedralium, ac monasteria, *ut in d. sess 24. c. 13 post pr. & sess. 6. c. 6. sess 25. c. 9. in fi.* Permittit tamen Concil. Trid. uniri beneficia curata, cum aliis curatis, propter earum paupertatem, & in cæteris casibus à jure permissis *ut sess. 21 cap 5.* necnon uniri beneficia simplicia residentiam no requirent a Cathedralibus, vel Collegiatis, vel curatis Ecclesiis, ex dictis causis *ut in d c. 5. sess. 21 & d. c. 13. sess 24. & 2[illegible]* ut & seminariis scholarium: *ut in sess 23. c. 18. vers. nec non beneficia* dummodo tamen jam sint erecta; nam si fierent ante erectionem, non tenerent uniones, *ut censuit S Congregatio Concilii in* [illegible] *nen. & resolv. t Rota in eadem caussa Gienen, Præstimonii 27. aprilis* [illegible] *4. coram* [illegible] *Blanbetto.*

Limita tertiò, nisi unio sit facta, solum quoad erectionem, & gubernationem ambarum ecclesiarum, non etiam ut bona illarum utriusq; [illegible] uniantur: quia tum habet locum reservatio hujus reg *Concil Trid. sess 21. cap. 7. & si Episcopus de off. ord. in 6.* Unde quando duæ Ecclesiæ simul[illegible]ter uniuntur, & unus & idem administrator bonorum est utriusq; Ecclesiæ, non ideo bona unius Ecclesiæ transeunt in dominium alterius Ecclesiæ, *per not Ben* [illegible] *in tract de Union c. 2. num. 14. Ferretus cons 242 n 19. Rota d. decis* [illegible] *num.* [illegible] *rum.* Cæterum notandum unionem ecclesiarum [illegible] facta[illegible], vel ad invicem, & æquè principaliter, *gloss in clem. 2 verbo Ecclesias de prabend. & ibi*

DD &

DD. & Fel. in cap. translat. num. [illegible] de consit. [illegible] in prax. tit. de Unio. n. 19. [illegible] de [illegible] benef. part. 2. cap. 2. num. [illegible]

Decimo infertur regulam [illegible] reservationem non habere locum in commenda sive [illegible] temporali & ad nutum [illegible] Ecclesiae provi[illegible] Rectore, ut in casu cap. de [illegible] de electione 6. cum [illegible] datur jus ad rem, nec in re, & quandocumque potest [illegible] revocari, *Rota [illegible] de prabend. in antiq. Gomes. de non [illegible] quasito quast. 4. num. 22* sive sit perpetua ad favorem personae, & vitam commendatarii, cum jure percipiendi fructus: quia licet ista sit perpetua ad vitam, tamen ad effectũ reservationis, beneficiũ propriè non dicitur, sed cessante commenda per obitum commendatarii, tūc non dicitur beneficium per obitum illius, sed vacat semper, [illegible] ut non sit attendendus mensis in quo obierit commendatarius *Cassad. decis. [illegible] 9. [illegible] & 12. de privilegiis & decis. 2. num. 4. de Unio. Simonetta de reser. q. 59. num. 6. [illegible] verbo beneficium vacans reservatum, &c. num. 27. Mohed. decis. 4. & decis. 9. de prabend. Gomes. in Reg. de Triennali. q. 5. Navar. in manuali c. 25. num. 126. in [illegible] & cons. 1. num. 89. de constit. & cons. 28. de prabend.* 20

Undecimo, infertur nostram regulam locum non habere in Coadjutoria, sive ea sit simplex, sive cum futura successione ob favorem, & utilitatem Ecclesiae, propter [illegible] corporis, & animi coadjuti, *de qua tot. tit. de cler. [illegible]* aliasque ob causas, quae solent attendi quando contemplatione Ecclesiae Coadjutor datur, de quibus plene Gonzalez *hic glo. 5. §. 9. n. 25. & seq.* cum talis coadjutoriā obtinens non dicatur beneficiatus, sed beneficiati coadjutor ideoque talis coadjutoria, non vacat, aut vacare potest in aliquo ex mensibus nostrae reg. sed cessat, & extinguitur, cessante vita [illegible] impedimento coadjuti, *c. grandi in fi. de supplenda negl. pralat.* sive etiam sit perpetua Coadjutoria cum futura successione, cum non sit quoq; beneficium Ecclesiasticum, ut tradit Greg. Tholosanus *in instit. re. benef. c. [illegible] num. 2* & sic non posset inducere incompatibilitatem, [illegible] fuisse resolutum in Rota scribit idem Gonzalez *d. loc. num. 64.* subdens rationem, quod talis Coadjutor non tenetur ad praecisam residentiam cum beneficium non habeat, sed solum tenetur ad causam [illegible] quae tantum inducit privationem fructuum non tituli *Put. decis. 226. n. 3. l. 3.* Pura [illegible] Coadjutoria concernentem vide apud Jo. And. *in c. fin. de cler. non resid.* ubi [illegible] compendium divisum in XI. quaestiones, quas etiam reassumunt Jo. And. Anto. de Butr. & Inno. & postea aliquot recentiores. 21 22 23

Duodecimo infertur, quod officia Ecclesiastica, quae in titulum non dātur, veluti est officium custodis, Cellarii, Protonotariorum, & alia officia, de quibus Gomes. *ad Reg. de infirmis quast. 12.* Mandos. *ad Reg. 21. quast. 7. & ad reg. 32. quast. 2.* non cadunt sub reservationem hujus Regulae: quod secus est in iis officiis, quae revera sunt beneficia Ecclesiastica, veluti sunt Thesauraria, Sacristia, Primatus, Archipresbyteratus, Praepositura, & similia, de quibus diversi 24

sunt in jure canonico tituli, quia isti ut nodi officia sub reservatione hujus reg. comprehenduntur, cum in nihilo distent a beneficiis Ecclesiasticis, c. §. *cum verò de concess. Præb. glo. in clem. 1. verbo o[illegible] ius de decimis, Rebuff. in praxi tit. seculare beneficium quotuplex, n. 6.*

ARGVMENTA IN GLOS. II.

1. Requisita ut beneficiorum curatum dicatur.
2. In dubio præsumitur potius beneficium simplex quam curatum.
3. Beneficium curatum differt ab Ecclesia parochiali, & in quo.
4. Per actum baptizandi, non arguitur cura animarum.
5. Cura animarum non infertur ex jure sepeliendi, nec ex jure decimarum.
6. Beneficium curatum non facit potestas fori contentiosi.
7. Quando Ecclesia collegiata habet curam animarum, talis cura non pertinet ad singulos Canonicos, sed ad totum Collegium.
8. Beneficium curatum non dicitur, quando non habet curam perpetuam.
9. Curatum beneficium non dicitur Prioratus per Vicarium perpetuum deservitus.
10. Curata beneficia vacantia per obitum in mensibus Apostolicis sunt reservata, juxta dispositionem hujus regulæ.
11. Curata beneficia provideri debēt per concursum, etiamsi sint reservata ratione mensis vel alias, etiamsi vacent in curia.
12. Concursus ad parochiales vacantes in mensibus reservatis potest omitti in multis casibus ibi remissive.

GLOSSA II.

B *Cum cura & sine cura*) Quoniam apertè sub dispotione hujus Regulæ includuntur beneficia cum Cura, videndum est obiter, quæ sint illa, & quæ concurrere debeant, ut sit curatum beneficium. Primò requiritur, ut habeat potestatem ligandi, & solvendi in foro pœnitentiali, quæ non cadit, nisi in sacerdotem c. *in novo 21. dist. glo. in clem. dudum, verbo impediant ibiq; Inno. & Anchor. Abbas in c. dudum 2. num. 7. de electio.* Secundo requiritur, ut sit certa parochia vel locus certis finibus, & limitibus constitutus, & designatus, in quo populus alicui Ecclesiæ deputatus degit c. *Ecclesias 14. q. 1.* [illegible] *Concil. Trid. sess. 24. de Reform. c. 13* [illegible] *, ubi parochiales, &c.* Tertio requiritur, ut [illegible] [illegible] nomine suo, & non alieno, [illegible]. *Rebuff. in praxi tit. de non promot. infra annū* [illegible] principalis dignitas in Collegiata, *Moss in repertorio, verbo bene[illegible]* 22. Quarto requiritur, ut solus suo 1

nomine

nomine regat, non cum duobus aliis, vel pluribus: quia ut unum corpus, duo capita habere non potest, nisi monstruum sit, [illegible] Ecclesia duos, vel plures Curatos *c. cum non ignoras de præbend.* [illegible] *22. quæst. 2. Oldrad.* [illegible] *Quæstio talis est n. 1. Mascard. de probat. concl. 4*[illegible] *in* [illegible] *animarum* In dubio autem præsumitur potius beneficium simplex quam 2
curatum, & alleganti incumbit onus probandi hanc qualitatem, *Bellam. dec.* [illegible] *676. si impetrans, Staphil. de litt. grat. tit. de Qualit. & statu benef. § ut* [illegible] *possit num. 2.*
Interest tamen inter beneficium curatum, & Ecclesiam parochialem, quia 3
potest esse beneficium curatum, absque eo quod sit Ecclesia parochialis, ut si sit aliqua Ecclesia ruralis, & ad eam de novo adveniant homines ad inhabitandum: licet dici posset Ecclesia curata, non dicitur tamen Ecclesia parochialis, si non habet certum territorium, ut post Jo. An. & alios *in c. super eo de præb. in 6.* [illegible] *in Concord. tit. de Collation. §. statuimus in verbo parochiales*, & propterea melius est exprimere, quod sit beneficium curatum, *Hojeda de incomp. benef. p. 1. c. 13. n. 2. post med.*

Ex hoc infertur primò, quod etiam si deficeret fons baptismalis, non propterea desineret esse Ecclesia parochialis: quia per actum baptizandi non infertur cura animarum, *Mascard. de probat. concl. 469 num 9. Hojeda de incomp. benef. c. 13. n. 8.* 4

Secundò infertur, idem dicendum quoad sepulturam seu actum sepeliendi *Hostiens. in summa de sepult. §. 2. & 3. Hojeda ubi supra, num. 1*[illegible]*, Mascard. dicto loco num. 10.* 5

Tertiò, idem quoque dicendum, si Ecclesia non percipiat decimas: quia non eo infertur, non esse parochialem, nec è contra, *Mascard. concl.* [illegible] *9 n. 6. Rom. Consil. 35*[illegible] *n. 3. & 4.*

Quartò infertur, quod potestas fori contentiosi, v. g. quod quis habeat jurisdictionem in spiritualibus in foro exteriori, prout est suspendere, excommunicare, absolvere, visitare, & alia ejusmodi, quæ ad correctionem morum 6
pertinent, non facit propriè beneficium curatum, [illegible] *dum 2. n.* [illegible] *mod* [illegible] *b. n.* [illegible] *in fi. de electio.*

Quintò infertur, quod quando Ecclesia Collegiata habet curam animarum, [illegible] sed ad totum Collegium, 7
[illegible] *Oldrad. cons. 67. n. 1. in fine Cassad. decis. 11. de præb.* [illegible] tales sunt plures Collegiata & parochiales Ecclesiæ quæ reguntur [illegible] de Collegio hebdomadarium.

Sextò infertur, quod beneficium curatum, non dicitur, quando non habet 8
curam perpetuam, sed tantum ad certum tempus *Hojeda de incomp. benef. d. c. 13. part. 1. num. 52.*

Septimò, curatum beneficium non dicitur Prioratus per Vicarium perpetuum deserviri solitus. quia solus Vicarius perpetuus habet curam, non etiam 9

Prior, *Probus in addit. ad Monach. in cap. super eo num.6.num.77.de præbend. in 6.*
His, & similibus, casibus, quos copiosè explicatos habes apud Mascardum
& Hojedam *d.locu*, beneficia non dicuntur curata, & propterea non inclu-
duntur sub reservatione hujus nostræ regulæ.

Istis casibus cessantibus, beneficia curata vacantia per obitũ in dictis mé- 10
sibus Apostolicis, erunt reservata, etiamsi vacent in curia, *Flam. Paris de Resig.*
ben. lib.8. quæst.7.n.12. ita tamen, quod illorum provisio fiat per concursum, 11
ut disponit Concilium Trid *sess 24. de reform. cap. 18. post pr. ibi: etiamsi ipsa pa-*
rochialis Ecclesia reservata, vel affecta fuit generaliter, vel specialiter, &c. & in sua con-
stitutione Pius v. quæ incipit in conferendis de data 15. Kal. April. anni 1566.
Ideoque in tali eventu Episcopus habita notitia vacationis, proponit edi-
ctum pro concursu, & mittit approbationem factam ab examinatoribus in
Sinopo deputatis, & à Sede Apostolica confertur approbatio, ut colligitur
ex dicta Const. Pii v. atque ita fuit sæpius decisum in congregatione Concilii
Trid. teste Gonzalez *hic glo. 6.n.113.* Sunt tamen multi casus, in quibus Papa 12
solet providere de Parochialibus per obitum, ut dictum est, vacantibus
absque concursu, prævio duntaxat examine, ad curam animarum, quos
brevitatis causa, & si alioqui sint lectu dignissimi, prætermitto; sufficiat
Lectorem remisisse ad eundem Gonzalem *d.glo.6.num.115. usq; ad num.162.*

ARGVMENTA IN GLOS. III.

1. Beneficia omnia præsumuntur secularia, nisi probentur regularia.
2. Hæc reg. reservat non solum secularia beneficia, sed etiam regularia quorumvis ordinum.
3. Beneficia regularia quæ dicantur?
4. Sub generali reservatione, non comprehenduntur beneficia regularia.
5. Sub hac Reg. comprehenduntur Prioratus S. Augustini, Dominici, & similes.
6. An sub hac regul. comprehendantur beneficia regularia ordinum militiarum.

GLOSSA III.

C SEcularia & quorumvis ordinum regularia) Secularia præsumuntur omnia be-
neficia nisi regularia probentur, *Rota decis. 2. num. 2. de præbend. in* 1
No. Molis in verbo beneficia omnia, sunt secularia Rebuff. in praxi tit. quotuplex sit be-
neficium

neficium, num. 4. *Hojeda de incomp. benef. in præfat. num.* 6. *Mascard. de probat. conc.* 172 *n.* 1. Porro non solum reservat hæc regula beneficia secularia, sed etiam 2
regularia quorumvis ordinum: quia nimirum, in generali reservatione beneficiorum non censentur reservata beneficia regularia, nisi specialiter exprimantur, *Gaspar de Perusio de Reser. q.* 4. *n.* 29. *Flam. Paris. de Resig. benef. lib.* 11. *q.* 3. *n.* 12. 3
Dicuntur autem Regularia beneficia, de quibus in fundatione dictum fuit, ut per religiosos regerentur *Jo. Selva de beneficio part.* 1. *quæst.* 4. *num.* 24. *Pet. Tholosan. in instit. rei benef. cap.* 10. *num.* 12. *Alphon. Hojeda de incomp. benef. part.* 1. *c.* 24. *n.* 92. vel illa quæ per 40. an. consueta sunt regi, per viros regulares *text. in cap. cum de beneficio. de prabend. in* 6. *Rota decis.* 2. *num.* 2. *de præbend. in No.* Adeo quod per lapsum dicti temporis, beneficium seculare mutet statum, & efficiatur regulare, dummodo tamen adsit bona fides, & is qui possidet beneficium tamquam regulare, habet titulum institutionis uti de tali beneficio regulari, *Lapus in c. cum de beneficio n.* 1. *de præbend. in* 6. *& ibi Geminia num.* 6. *Felis in cap. an nostra n.* 41. *vers.* 2. *nota diligenter de rescript.* ubi dicit quod saltem in illo, qui incepit possidere beneficium tamquam regulare, requiritur dictus titulus, ac postea per alios potest continuari talis possessio, *adde Hojedam d. cap.* 24. *num.* 92. 4

Porrò notandum, quod etiamsi hæc reg. comprehendat regularia beneficia quorumvis ordinum, non tamen venient, aut comprehendentur prioratus Religionum S. Augustini, & S. Dominici, & alii similes, quia perpetui non 5
sunt, prout requiritur ut dicantur Ecclesiastica beneficia, nec etiam dicti fratres mendicantes possunt habere beneficia Ecclesiastica, ut tradit noster Alphonsus *ad Reg.* 8. *Cancell. vers. ex quo sequitur.* An autem comprehendet be- 6
neficia regularia ordinum militiarum, consule Gonzalem *in glo.* 8. *n.* 52. *& seqq.*

ARGUMENTA IN GLOS. IV.

1. IN generali dispositione non veniunt beneficia qualificata.
2. Quæ beneficia includantur sub dispositione hujus Reg.
3. Beneficia patrimonialia, an comprehendantur sub dispositione hujus regulæ.
4. Beneficia monocularia, sub hac regula comprehenduntur, & quæ dicantur beneficia monocularia.
5. Beneficia monocularia Papa in suis mensibus confert: modo tamen mentio fiat monocularitatis.
6. Dignitates majores, & minores sub hac reg. includuntur.
7. Canonicatus Doctorales, & Magistrales, qui per concursum conferuntur, sub hac reg. non comprehenduntur.
8. Beneficia consistentia in Ecclesia, non numerata, an sub hac reg. cõprehendantur.

9. Quid in beneficiis noviter erectis?
10. Gratia, seu reservatio facta ad favorem certæ personæ, de beneficio vacaturo, non se extendit ad beneficium post datam gratiæ creatum.

GLOSSA IV.

D Q*Ualitercumque qualificata*) Hæc verba fuerunt addita, inquit Gonzales, hic, glossa 9. Imprimis, ut removeretur omnis scrupulus, an sub generali reservatione beneficiorum, venirent beneficia qualificata: nam in generali dispositione beneficiorum, qualificata beneficia sæpe non includuntur, *text. in c. licet canon. 14. juncto c. statutum de Electionibus in 6.* Secundò, ut postquam jam expresserat Reg. nonnullas qualitates in specie, videlicet omnia beneficia, cum cura, & sine cura, item secularia, & regularia, demum universali locutione comprehenderentur omnia genera, omnesque qualitates beneficiorum, & sic includuntur omnia beneficia, (exceptis iis, de quibus supra in glo. verbi *omnia beneficia*) cujuscumque generis, & qualitatis fuerint, & ubicumque sita fuerint, ut hic in verbo, *ubicumq; existentia*; nimirum, sive fuerint in Ecclesiis Patriarchalibus, Metropolitanis, seu Cathedralibus, & Collegiatis, sive fuerint beneficia diversarum Provinciarum unita, sive etiam fuerint beneficia patrimonialia, quæ nimirum conferri debent natis, & oriundis illius patriæ, vel civitatis in qua consistunt, vel certo generi personarum hoc est ipsis filiis naturalibus, & patrimonialibus, teste Puteo, *decis. 164. n. 1. & 2 l. 1.* Flam. Paris. *de resig. benef. l. 2. q. 2. n. 16.* nisi tamen in Indulto, seu privilegio concesso super beneficiorum patrimonialiũ provisione adsint tales clausulæ quæ vincant & superent reservationem hujus reg. & verisimile sit Papam nolle comprehẽdere tale Indultum sub regula, ut Indulto CLEMENTIS VIII. super beneficiis patrimonialibus Diœcesis Calagurritanæ ut notat Gõzalez *glo. 9. §. 1. n. 72. & seq.* qui scribit nõ intrare reservationem hujus reg. quoad beneficia patrimonialia Diœcesis Calagurritan. stante dicto indulto concesso super modo & forma providendi de dictis beneficiis sub die 28. April. 1596. cujus clausulam ponit, nempe quod non comprehendantur sub aliquibus derogationibus, reservationibus, & regulis Cancell. sub quibusvis clausulis, & decretis etiã derogatoriarum derogatoriis nec derogari possit, aut censeatur, nisi de Episcopi, & Clerici Calagurritan. & Calciaten. & hominum dictarum Diœcesium consensu, & alias derogatio ipsa nulla sit: quæ clausula potentissima est, & nunquam intelligitur sublata deficiente dicto consensu *Rota decis. 137. n. 3. part 1. divers. & decis. 304. part. 2. divers. Gonzalez d. loco num. 73.*

Sed quid in monoculari beneficio? sub hac reg. illud comprehendi pleriq; sentiunt

sentiunt & recte: idq; propter verbum (*qualitercunq;*) quod est generalissimum: diciturq; beneficium monoculare, quoties in una Ecclesia unum dumtaxat est beneficium, vel quoties collatori competit unius tantum beneficii collatio, & ut obiq; casu ejusmodi beneficia, tam Papam, quam illius Nuncium conferre existimo in suis mensibus, tu per hanc reg. viii. tu per Concordata nationis Germanicæ, ut præter eundem Gonzalem *d. gl 9. §. 4. n. 15.* aperte adstruit D. Wamesius *tom. 1. Consil. 42. n. 6. & seqq.* & novissime Nicolaus Garcia *tract. de benef part. 5. c. 1. n. 519.* quod tamen singulariter limita, dummodo in impetratione facta fuerit mentio monocularitatis, alias, si hoc non exprimitur in gratia, non comprehendet beneficium monoculum, *Felin in c. in nostra n. 23. de rescript.* atq; ego secundum istorum opinionem datus Referendarius per R. D. Ægidium de Glen Officialem Leodien. meritissimum judicavi nuper in una Thurinen. Capellania pro D. Quirino Bistain proviso auctoritate Nuncii Colon. de beneficio monoculo, contra D. Guihelmū le Vovè Pastorem Ecclesiæ parochialis Thurinen. qui prætendebat se in possessione conferendi beneficiū monoc. in sua Ecclesia situ & hæc beneficia monoc. nō cadere sub primariis precibus Cæsaris ostendo ad Indultū Ferd. 11. Imp. 5

Adverte tamen, quod non dicetur benef. monoculum, si quis habeat beneficii unius collatione tantū & in alio præsentationem; vel si quis haberet collationē in uno solus & cum aliis collationē in pluribus, quia tum non esset monocularis collator, ut post Feiin *in d. c. In nostra n. 23. v. declara illud*, respōdit D. Wames. *d. consil. 42. n. 7. Rot. dec. 241. in antiq.* Menoch. *de arbit. jud. l. 2 cas. 201. n. 69.*

Demq; comprehendentur sub hac reg. omnes dignitates majores & minores cujuscumq: qualitatis, maximè stante dicta dictione *qualitercumq;* quæ est universalis, & generalissima, & cōprehendit etiam in materia odiosa majora expressis *c. solitæ vers. quodcumq; ligaveris, & ibi Abb. not. ult. de major. & obed. Fel. in c. de quarta n. 15. de rescript. Crescent. decis. 1 de privileg.* Non tamen comprehendentur sub reservatione dictæ nostræ regulæ Canonicatus Doctorales & Magistrales, qui præsertim in Hispania sunt conferendi per concursum uni Doctori, seu Licentiato in Jure, vel in Theologia, ut multis rationibus, rejecta contraria opinione probat Gonzales *d. gl. §. 2. n. 63.* qui quoque *in §. seq.* docet beneficia consistentia in Ecclesia non numerata, ubi scilicet non adest certus numerus Canonicorum, seu aliorum beneficiorum, sed secundum augmentum, vel decrementum fructuum beneficiati crescunt vel decrescunt, *ut in c. dilecto 25. vers. præterea de prabend. & ibi Inno. Ant. de but. Abb. & alii* non includi sub hac regula reservatoria. 6 7 8

Sed an cōprehendet beneficia noviter erecta, post datā reservationis, dubitationem movet, quod reservatio nō capiat beneficia creata & erecta, post 9

 datam

datam reservationis, *ut tenuit Rota decis. 32. n. 7. de prabend. in Antiq. & Simonetta in tract. de reservat. quaest. 12.* Contrarium tamen dicendum est: tum quod regula nostra sit generalis, quæ semper reservat, semperque loquitur, *l. Arriani C. de haret. Caputaquen. decis. 220. n. fin. part. 1.* Ideoque non potest considerari creatio nova beneficii, post ipsam reservationem: quia tam ante creationem, quam post, regula nostra semper reservat *Æn. de Falcon. de reser. quaest. 3. principali num. 8.* tum quia quando reservatio est generalis, & favorabilis, non autem specialis, nec pro certa persona, ut in casu præsenti, reservatio capit beneficia postea erecta, ut firmat Lapus *in c. propter tua num. 4. vers. sed contra quia, de rescript. in 6 Æn de Falcon. d quaest. 3. n. 8. per tot. Mandos. in reg 3. Cancellariae num. 21 vers. contraria opinio verior est: faciunt not. Menochii lib. 4. de prasumpt. 127. n. 26.* 10
Nec obstat quod in contrarium adductum est: quia illud procedit in reservationibus specialibus, pro certis personis, juxta terminos clem. finalis de rescriptis, ubi gratia seu reservatio facta ad favorem certæ personæ de beneficio vacaturo, non se extendit ad beneficium post datam gratiæ creatum: An autem hoc obtineat in primariis precibus, scribo ad indultum precum, quod commentariis illustratum, opus est istud, Deo juvante, percurret.

ARGVMENTA IN GLOS. V.

1. Regula hæc, ut aliæ, expirat morte Papæ.
2. Reservationes factæ dispositioni Sedis Apostolicæ non expirant morte Papæ.

GLOSSA V.

E Usque ad sua voluntatis beneplacitum) Atque ita regula hæc perpetua non est, sed expirat & extinguitur morte Papæ illius Conditoris *text. in cap. si gratiosè 5. de rescript. in 6. ubi glo Jo. Andr. text. cum glo. in clem. 1. verbo sedis de probat. Cassad. decis. 3. num. 1. & 2. de Constit. Mandos. in reg. 1. Cancell. quaest. 1. & quaest. 10 num. 15 Gabriel. lib. 6 commun. opinio tit. de prabend. conclus. 1. num. 20.* 1
Qui omnes distinguunt, quod aut reservatio facta est dispositioni Papæ, & tunc expiret morte illius, quia cum jam non sit in rerum natura, ergo nec habere potest beneplacitum, nec dispositionem, *text. in c. unico § fin ubi sublato Episcopo, &c. Ne sede vacante in 6. Monach. de arb cent. 5. cas. 498. num. 3. & lib. 4. de prasumpt. prasumpt. 40. Hypolitus Rub. de probat. num. 51.* Aut reservatio facta est dispositioni Sedis Apostolicæ & tunc non extinguitur per mortem Papæ: nam

Sedes 2

Sedes Apostolica nunquam deficit *text. in d.c. si gratiosè ibi secus autem, &c. ubi Probus n.2. Menoch. d. lib 4. præsumptio. 121. num. 3.* plura hac de re legat qui volet ad nauseam apud Gonzalem *glo. per totum.* & consulat ea quæ supra scripsi in Procem, *num. 20. & seqq.* quæ lucem dabunt huic Glossemati.

ARGUMENTA IN GLOS. VI.

1. Beneficia vacãtia in curia nõ cadũt sub reservatione hujus reg.
2. Papa confert beneficia Urbis jure proprio seu ordinario.
3. Cardinales in Urbe residentes, conferunt beneficia Ecclesiarum titularium: ideoque in illis reservatio non cadit.
4. Beneficium quando dicatur vacare in curia.
5. Aliud est beneficium vacare apud Sedem, aliud in curia.
6. Beneficia vacantia apud Sedem sunt Papæ reservata, conferri tamen debent intra mensem à die vacationis; quod intellige de beneficiis vacantibus apud Sedem seu in curia.
7. Quæ beneficia dicantur vacare in curia.
8. Curia Rom. ibi est ubi Papa.
9. Optio Canonica non habet locum in beneficiis vacantibus in Curiæ seu apud Sedem.

GLOSSA VI.

1 Extra Rom. Curiam) Nam beneficia in curia consistentia, ibidemq; vacantia, non cadunt sub reservatione, aut saltem impropriè dicuntur reservata Papæ, cum jure communi illorum collatio spectet ad illum, uti Episcopum Romanum *cap. si quis Episcopus ibi dignetur Episcopus quæst. 16 Gomes. ad reg. de Annalis q. 3. num. 18.* dicens solum Papam conferre beneficia Urbis jure proprio 2
& ordinario in quocumq; mense vacent. Quod fallit primo, nisi Papa intra mensem de eis non providerit, nam elapso mense à die vacationis numerando, statim devolvitur collatio ad Episcopum *Statutum de præbend. in 6. Zerola in praxi Episcopi verbo beneficia § ad tertium. vers. dico quarto.* Fallit secundò nisi subsint titulis cardinalium (quibus quando sunt in Urbe præsentes competit jus conferendi beneficia Ecclesiarum titularium *c. his quæ ibiq. ibi Felin n. 1. de major. & obed. Mandos. ad reg. 7. quæst 2. per tot.*) ideoque in illis reservatio non cadit, uti etiam scribit noster Alphonsus *ad reg. 7. sub finem, vers. & ex ista regula sequitur;* ideoque non erit necesse in gratiis facere mentionem de Reservatione 3
nostræ regulæ nec exprimere mensem vacationis ut in illa statuitur, ut rectè notat Gonzalez *in glo. 12. n. 90.* Neq; obstat reg. 7. Cancell per quam Papa sibi reservat Canonicatus, &c. S. Joannis Lateranensis & S. Petri, & B. Mariæ majoris de Urbe: quia reservavit ad majorem cautelam, ne Archipresbyteri dicta-

dictarum trium Ecclesiarum qui sunt Cardinales (quamvis non titulares earum) prætenderent quod possent disponere de istis beneficiis, & abundans cautela non nocet, atq; ita post Alphonsum *ad d. reg. 7. in pr.* sentit Gomes. *ad reg. de Triennali q. 31. n. 16. vers. tamen videtur*, & Mandos. *ad reg. 7. q. 1. ubi quoq; hac de re scripsi infrà.*

Notandum tamen beneficium dici vacare in Curia quando vacat apud sedem Apostolicã, ut statuitur in c. 2. de præb. in 6. quamvis in terminis nostræ reg. aliud sit vacare apud sedem Apostolicam, & aliud vacare in Curia: Nam apud sedem propriè vacare dicuntur tantum beneficia reservata *per c. 2. de prabend. in 6.* reliqua verò beneficia vacantia in Urbe & reservata ex aliis causis quàm reservationis *d. c. 2.* quamvis dicantur vacare in Curia, non tamen vacant apud sedẽ Apostolicã: ideoq; quæ vacant apud sedem, dicuntur vacare in Curia: & non è converso, beneficia quæ vacant in curia, dicuntur apud sedem vacare: nam minus est vacare in curia, quàm vacare apud sedem, *ita pulchrè & distinctè ex Gomes. ad reg. de Triennali q. 31. sub pr. scribit Gonzalez hic n. 49. & ante eum Covar. pract. q. c. 36. n. 4.* 4 5

Ex his resultat primus modus vacationis in Curia, nimirum cum beneficia vacant apud sedem, hoc est per obitum contingentem in Curia, quo casu sunt Pontifici reservata *ut not. in d. c. 2.* ad cujus textus declarationem emanarunt etiam text. in c. statutum & c. præsenti 34. & c. si Apostolica 35. d. tit. de præb. in 6. & extravagans ad Regimen de præb qui textus plures continent vacationis modos in Curia, ideoq; videndi, & attendendi; ut & *Covar. d. c. 36. n. 4. in fin.* Si tamen per Papam non conferantur intrà mensem à die vacationis & non scientiæ numerandum, Ordinarii poterunt conferre ut dixi ex c. statutum de præb. in 6. ibi gl. & DD. qui text. loquitur & habet locum tantum in reservatis propter vacationem in Curia *per d. c. 2. & c. præsenti.* In cæteris autem nullum tempus est Papæ præfixum ad conferendum *Franc. in d. c. statutum n. 6. Granutius ad Simonettam q. 47. n. 14. Mandos. 90. n. 5.* Sed hodie decisio d. c. statutum quæ est Gregorii x. est correcta & revocata in Extravag. Piæ 1. de Præb. quæ est BONIFACII VIII. & sic posterior, gloss. ibid. & Rota *decis. 12. ante num. 1. de prabend. in Not.* licet pleriq; DD. dubitent propter datam lib. 6. quæ est posterior d. Extravag. teste Zerola *in praxi Episcop. parte 1. verbo Beneficium §. 3. d. 4.* qui ait quod stante hac dubitatione doctorum, Ordinarius providebit. 6

Secundò dicuntur vacare in Curia omnia beneficia in Urbe consistentia, quæ impropriè dicuntur reservata ut prædiximus. 7

Tertiò dicuntur in Curia vacare beneficia quæ resignantur seu renunciantur in manibus Papæ per Procuratores absentium *gloss. not. in Clem. 1. verbo collatio ut lite pendente Flam. Paris. de resig. benef. l. 9. c. 14. num. 1. cum seqq. Rota decis. 4. de præb. in antiq. & ex. Moneta tr. de Opt. Canonica c. 3. n. 37.*

Quartò

Quartò vacare in Curia dicuntur beneficia illorū qui præsentes vel absentes per contumaciam fuerunt ex aliquo defectu privati *Rota decis. 35. de præb. in antiq. Mandos. in reg. 23. q. 8. n. 13. & seqq.*

Quintò omnia beneficia reservata per extravagantē ad regimen de præb. & extravag. execrabilis d. tit. quæ extravagantes renovantur per PP. in reg. 1. Cancellariæ, *Simonetta de reser. q. 30. n. 3.*

Sextò omnia beneficia affecta seu reservata dicuntur vacare in Curia, *Rota decis. 17. de præbend. in Antiq. Æn. de Falcon. de reservat. quæst. 4. principali effectu 2. num. 1.*

De qua autē vacatione in Curia loquatur regula nostra quæ excipit beneficia vacantia in Curia, satis elicitur ex iis quæ initio hujus glossæ diximus. 8
Porrò Curia Romana ibi dicitur esse ubi est Papa, non etiā ubi est Conciliū, vel Audientia Papæ *Inn. in c. ergo. N. ante fi. de jurejur. & Abb. ibid. n. 6. & Felin n. 9. Mand. ad reg. 5 q. 2. n. 1.* quod & supra probat noster Glossographus *Reg. 5. n. 3.* Verum ego cum Nicol. Garcia ibi Curiam Rom. esse dico, ubi Papa est cum Cancellaria & suis tribunalibus; & in his vacantibus in Curia, non cadit consuetudo optandi ut ostendit Jo. Petrus Monetta tract. de Optione Canonica q. 3. n. 13. 9

ARGVMENTA IN GLOS. VII.

1. Hæc reg. reservat quascumq; vacationes exceptis vacationibus in Curia, & vacat per resignationem.
2. Ordinarius confert in suis mēsibus benef. quocumq; modo vacatura.
3. De qua resignat. hæc reg. loquatur, an solum de simplici, an etiam de ea quæ fit in favorem?
4. Resignationes in favorē coram Episcopis sunt simoniacæ.
5. Episcopi & Ordinarii locorum in certis casibus admittunt resign. in favorem, ex Constit. Pii v.
6. Resignationes ex caussa permutationis, an excipiantur quoq; ab hac Regula?
7. Reservatio est juris comunis correctoria & propterea restringenda.
8. Vacatio alia de jure, alia de facto, & quæ singulæ?
9. Vacatio de jure, & de facto sub hac reg. includitur.
10. Verba cujuslibet dispositionis intelligēda sunt in potiori significato.
11. Hæc reg. includit etiam vacationē de solo facto.
12. Beneficia reservata Papæ non possunt in Germania per Ordinarios cōferri vigore Concordatorū vacātia in illorum mensibus.
13. Recensentur modi vacationum ipso jure.
14. Incōpatibilitas beneficiorum simplicium quando inducatur.
15. Incompatibilitas beneficiorum simplicium consideratur.

16. Bene-

16. Beneficia vacantia ex causa incompatibilitatis sunt reservata.
17. Reservatio ob assecutionem alterius incompatibilis extensa est per Paulum V. etiam ad vacatura ante resignat. seu admissa.
18. Cessat incompatibilitatis ubi ad est Papæ dispensatio.
19. Clausulæ quæ solent apponi in dispensatione ad incompatibilia.
20. per narrativam seu expressionem beneficiorum ante obtentorum non inducitur dispensatio ad pluralitatem.

Vacant ipso jure beneficia.

1. Per assecutionem alterius incompatibilis.
2. Per contractum matrimonii.
3. Per non promotionem ejus qui intra annum assecutus est Ecclesiam parochialem.
4. Per ingressum religionis.
5. Per translationem Prælati ad aliam Ecclesiam.
6. Per silentium electi, qui tempore sibi præstituto non consensit electioni.
7. Si electus intra tres menses post præstitum consensum non petierit confirmationem & quid de eo in patria Leodien.
8. Per administrationem electi ante confirmationem.
9. Per promotionem ad Episcopatum.
10. Per militiam secularem.
11. Per electionis cassationem, & sunt ista Papæ reservata per Cōcordata Germaniæ.
12. Per postulationem, repulsionem, &c.
13. Per violentam ingressionem in possessionem beneficii.
14. Per violationem sequestri.
15. Per non ostensionem tituli petiti ab ordinario.
16. Per alienationem rerum Ecclesiæ facta sine solemnitate.
17. Si habetur beneficium pro derelicto.
18. Propter crimen hæresis, & quid in Germania, an Ordinarii in suis mensibus ista beneficia conferre possint?
19. Vacant etiam ipso jure beneficia obtenta per preces hæreticorum, & eorum qui hæreticis adhærent.
20. Per crimen realis Simoniæ.
21. Per crimen læsæ Majestatis.
22. Per crimen falsitatis litterarum Apostol.
23. Vacant beneficia percutientis Cardinalem.
24. Item occidentis vel percutientis Episcopum.
25. Item in Assassino.
26. Item occidentis Rectorem suæ Ecclesiæ.
27. Item carcerantis Clericum donec relegaverit.
28. Propter crimen Sodomiæ.

29. Quando

Vacant ipso jure beneficia

29. Quando resignans non supervixit viginti dies.
30. Ob non factã publicationẽ resignationis, & quid in Germania?
31. Ob non servatam formam concursus in conferendis parochialibus.
32. Item beneficia illorum qui pro obtinendis benef. se ipsos pro aliis examini supponunt, vel pensiones offerunt, aut beneficia impetrant pro aliis ut ab iis aliquid consequantur, vel accipiunt beneficia cum animo illa dimittendi.
33. Per obitum Papæ Collatoris quando fuit collatum ad beneplacitum illius.
34. Idem si fuerit collatum ad certum tempus.
35. Per depositionem & privationem.
36. Per apprehensionẽ possessionis ante expeditionem litterarum.
37. Retinentis indebitè scripturas ad Cameram Apost. spectantes.
38. Offendentium litigantes in Romana Curia.
39. Per confidentiam.

21. Pleraq; crimina sunt quæ non inducunt privationem suo jure, ut perjurium, homicidium, adulterium, blasphemia.

22. Perjurium debet esse judiciale ut cadat privatio.

23. Effectus vacationis de jure plures recensentur.

24. Cum quis privatur beneficio ipso jure, statim quidem illud conferri potest, non tamen collatio exequi potest & realis possessio tradi, nisi prius vocato possessore, & causa cognita.

GLOSSA VII.

G QVocumq; modo vacatura) Et sic Regula hæc reservat quascumq; vacationes, exceptis vacationibus in Curia, ut ante dictum est, & vacationibus 1
per resignationem ut hic dicitur, & idem adstruitur decis. 575. Rotæ *n.5. &* 4. *& decis.* 700. *in fin. p.3. divers.* Et quemadmodum reservantur beneficia quocumq; modo vacatura in mẽsibus Apost. sic etiam Ordinarius potest illa conferre quocumq; modo vacent in suis quatuor mensibus alternativis, 2
Navar. consil. 19. incip. an beneficium de preb. adhibita tamen distinctione de qua infrà n.xviii. Cæterum quia hæc reg excipit resignationes, videndum est de qua resignatione intelligenda sit, an de simplici, an etiam de conditionali? Simplicem seu puram dicimus, quoties beneficium purè & simpliciter resignatur 3
in manus superioris, absq; aliqua reservatione pro resignante. Conditionalẽ verò, quæ fit in favorem alterius, & non aliter, nec alio modo, nisi ut de beneficio resignato fiat gratia illi, in cujus favorẽ fit resignatio, reservata resignãti aliqua pensione, aut jure; aut non reservata. Igitur ad propositã quæstionem dicendum est, Regulam nostram intelligi de utraq; specie resignationis,

puræ, & conditionalis; verba enim ista: *alias quam per resignationem:* sunt generalia, ideoque de resignatione quacumq; sunt intelligenda, *l. de pretio ff. de pub. in re actio.* Hinc extat dicta Rotæ decisio 624. p. 3. lib. 3. divers. dicentis Regulam nostram comprehendere qualescumq; resignationes, idq; sive in Curia fiant, sive in partibus, & sic utrumq; casum comprehendere videtur, *fa. etiam decis. 475. n. 3. & 4. p. 3. divers. & decis. 700. in fi.* Non obstat, quod videatur intelligenda tantum de simplici, eò quia resignationes in favorem coram Episcopo, seu ordinario improbantur, & sunt simoniacæ *Navar. in Manuali c. 23. num. 107. vers. ad decimum mand. ad Reg. de Annali q. 46. n. 2. Rodan. de Simonia p. 1. cap. 26. & part. 2. c. 22. n. 14 idemq; disponitur per Constit.* Pii v *de mense Aprilis 1568. vers. caveant autem Episcopi:* quia hæc intellectum habent, donec Episcopis detur modus admittendi resignationes, ut jam datus est per dictam constit. Pii v. quæ disponit, ut Ordinarii non recipiant resignationes, nisi illorum, qui aut seniò confecti, aut valetudinarii, aut corpore impediti, vel vitiati, aut crimini obnoxii, censurisq; Ecclesiasticis irretiti, nequeunt, aut non debent Ecclesiæ vel beneficio inservire, & in aliis casibus in d. Const. & in c. nisi cum pridem de renunc. expressis. 4 5

De resignatione ex caussa permutationis major difficultas oritur, an illæ etiã excipiantur, seu excludantur à reservatione hujus Reg. quæ solũ excipit vacationes ex caussa resignationis, & aliud sit resignatio, aliud permutatio: & resolvitur etiam excludi: tum quia permutatio includit in se resignationẽ in favorem permutantium, ita ut permutatio nihil aliud sit, nisi quadã reciproca resignatio, quæ fit inter utrumque permutantium *text. in cap. unica de Reg. permut. in 6. & clem. 1. eod. tit. Cassad. decis. 1. n. 2. de Rer. permut. quod & latius ostendi in tractat. de permut. benef.* tum quia reservatio est juris communis correctoria *cap. cum expediat de electis in 6.* eòque restringenda est, & propterea quoad effectum reservationis, beneficia renunciata ex causa permutationis non dicuntur verè vacare, & sic non includuntur sub reservatione *Hier. Gabriel conf. 199 n. 4. & 9. lib. 2.* De qua ergo vacatione intelliguntur verba ista *quocumq; modo vacatura?* Præter communem vacationis modum, qui est per obitum, & per resignationem ejus qui verum titulum & possessionẽ habebat, qui modus vacationis dicitur vacatio de jure, & de facto, ex quo tunc apud neminem remanet jus, neq; possessio, sed sunt vacua *ut not. c. susceptum de rescript. in 6. Rebuff. in praxi tit. requisita ad collationem n. 50. Mandos. ad reg. 30. q. 7. n. 4.*) alia est vacatio de jure, alia de facto. Explicemus singula. Vacatio de jure, non de facto dicitur per assecutionem alterius incompatibilis, vel alio modo ex aliis infrà dicendis: ratio est quia etiamsi vacet ipso jure primum per assecutionẽ secundi, tamen quia manet in illius possessione, non dicitur vacare de facto: quia de facto est semper occupatũ *text. c. [illegible] vacaret de facto de concess. prabend.* 6 7 8

prabend. & ibi glo. & DD vel quando quis se intrudit de facto absq; canonico titulo, quia tunc de facto est occupatū beneficium, de jure tamen semper vacat, *Lapus alleg.16.* Atque hic notandum, licet tales sint privati ipso jure & de facto, tamen requiri sententiam declaratoriam, non quidem ut Judex pronunciet seu declaret talem privatum, sed talis criminis esse culpabilē, *per not. Feln in c. Rodulphus n.35. de rescript.* Vacatio verò de facto nō de jure dicitur, quādo quis lōgo tempore est absens à beneficio, & ignoratur ubi sit, tunc dicitur vacare de facto, cum nullus illi inserviat *fa text. in c. 2. de cler. non resid.* vel cum quis habet collationem, nondū tamen possessionem, quia tunc adhuc possessio est vacua, & vacat beneficium de facto: vel si quis dejectus est à possessione, & nemo eā occupavit, vel si coactus renunciavit; vel deniq; cum quis nō habet justum titulum, sed solam possessionem, seu detentationē, quā cedit, vel deceditːnam tunc per renunciationem, vel obitum illius solummodo vacat beneficium de facto, ex quo non potest vacare nisi quod cedens vel decedens habebat & desinit habere. *Greg. Tholos. de beneficio c.27.n 4. Flam. Paris. de resig. ben. l. 1. c 15. n.13. cum seqq.*

His præmissis: videndum de qua vacatione loquatur hæc reg. & quidem primò non est dubium, quin primus vacationis modus, qui est de jure, & de facto, sub ea includatur: quia ista vacatio est verior, naturalior & potentior cæteris, ideo verba cujuslibet dispositionis sunt intelligenda propriè de illa, & in potiori significato, *Quintil. Mandos. consil. 4. n.20. in fi. & n.24. fran. Pavinus tract. de off. & potest. Capituli sede vac. 7. prabend. n.17.* Secundò, certum est etiam, quod regula hæc procedat quoque in vacatione de solo facto, *ut multu ostendit Gonzal. gl.15. §.1. à n.45. usq; ad n.62.* Quin etiam quod alter modus vacationis, nimirum de jure tantum includatur, dubium non est, *ut multis ostendit idem Gonzalez hic gl.15. a. n.14. usq; ad n.44. & Nicol Garcia tract. de ben. part. 5. c 5. §.1. n. 548.* Sed hic tamen adverte, beneficia ipso jure vacantia, sic esse affecta, seu reservata Papæ, ut etiā vacantia in mense ordinario non possit Ordinarius in Germania vigore Concordatorum conferre, sed solus Papa, *ut notat Brand. in concor. Germ. q.10.* qua de re plura videto supra inter casus vacationū n. XVIII.

9

10

11

12

13

Quoniam autem vacationes de jure permultæ sunt, & sparsim per Canonum & DD. volumina leguntur, compendio illas perstringam, lectorem remittens ad Dominum Gonzalem & Nicolaum Garc. d. tract. qui pleniore manu illas tractarunt.

Primus igitur *vacationis modus de jure*, est per assecutionem ut prædixi alterius beneficii incompatibilis, *c. de multa de prabend. c. quia nonnulli de cler. non resid. extravag. Execrabilis §. qui vero de prab. concil Trid. sess. 7 c. 4.* In quo [illegible] juniores, quod licet cap. de multa, quo statuitur primum beneficium [illegible] ratum ipso Jure vacare per assecutionem secundi, & si [illegible] contendat, privari etiam secundo per sententiam, [illegible]

(tametsi per d. extravag. execrabilis §. qui verò, etiam secundo ipso jure privetur) loquatur de beneficiis curatis, & dignitatibus, tamen Concilium Trid. *sess. 24. c. 17.* extendit dictam incompatibilitatem (si tamen ultrà sex menses retinuerint) ad duos Canonicatus, vel unum cum parochiali, vel portiones in Cathedralibus & Collegiatis Ecclesiis *ut resolvit S. Cong. Concilii Trid. ad d. c. 17.* & alia quæcumq; beneficia etiam simplicia, ut Capellaniæ quæ ex fundatione vel consuetudine dictam residentiam requirunt, ut fuit resolutum coram R. P. D. Orano Leodiensi, Auditore Rotæ celeberrimo *die 11. decemb. 1595. in una Salmantina dimidia portionis, & in alia Toletana Capellaniæ 15. decemb. 1591.* Adverte tamen quoad incompatibilitatem simplicium, illam demum induci, quando dicta beneficia requirunt continuam & præcisam residentiam, quæ nimirum ex fundatione vel consuetudine arctant possessorem ad residentiam sub pœna privationis tituli, secus tamen si sub pœna privationis fructuum quæ dicitur causativa residentia, & in hac locum non habebit dispositio d. c. nec Concilii. Trid. ut doctè hæc deducit, variisq; Rotæ decisionibus firmat Gonzalez *hic in gl. 15. n. 22. & seqq. ut & Nicol. Garc. tract. de benef part. 11. c. 5. n. 87.* ubi dicit hanc opinionem practicari in Rota: & proinde per assecutionem secundi non vacabit primum, si utramq; residentiam non requirat, *adde Navar. cons. 10. & 17. de preb.* & ita praxis universalis, & consuetudo observat, quæ procedit etiam in foro conscientiæ juxtà opinionem Innoc. *in c. fi. de cler. non residen. & in c. cum jam dudum n. 2. & 4. de Prebend.* communiter receptam, juxtà quam plura beneficia simplicia non sunt incompatibilia, & possunt retineri, si non requirant residentiam præcisam, etiam supposito quod alterum eorum sit sufficiens ad congruam vitæ sustentationem, & hoc non obstante Concilio Trid. quia usu non est receptum ut notat Nicol. Gar. *de benef. p. 11. c. 5. §. 3. n. 332.* quam tamen Innocentii opinionem limitat *n. 267.* dummodo non sit magna coacervatio beneficiorum, quæ non caret culpa, & mortali scandalo ut tradunt multi DD. ab eo citati d. l. 14

At verò in aliis beneficiis non simplicibus, & incompatibilibus duplici modo DD. considerant incompatibilitatem, & distinguunt duo genera incompatibilium beneficiorum. 15

Quædam n. incompatibilitas est illorum beneficiorum, quæ simul teneri non possunt, & quorum primum vacat ipso jure per assecutionem secundi, qualia sunt illa, de quibus in d. c. de multa, & in d. extravag. Execrabilis, & in c. litteras de Concess. præb. & in Clem. fi. de præb.

Alia incompatibilitas est quoad retentionem tantum, scilicet beneficiorum, quæ simul licitè retineri non possunt: licet non vacet primum ipso jure per assecutionē secundi, ut in parochiali cum Canonicatu, & duobus simplicibus residentiā requirentibus, & aliis ut supra, Staphileus *tit. de statu, & qual. ben. §. ut scire possit num. 9. Rebuff. in praxi tit. de dispen. rat. ætat. verb. incompatibilia*

N. 106

Nicol Garcia tract. de benef. part. 11. cap. 5 num. 67.

Quo ad incompatibilitatem primi generis, dixi vacationem inducere ipso jure, assecutionem secundi incompatibilis pacificam, quæ pacifica assecutio seu possessio intelligitur 1. nonsolum de facto, sed etiã de jure, id est non litigiosa, sed absq; controversia juris, & facti, *Mandos. ad reg. de Triennali q. 5. idem Mandos in reg. 34. q. 26.* Secundò intelligitur de possessione non sterili, sed quæ commodo fructuum fruatur, *ut dix. ad reg. 51.*

Adverte tamen beneficia, quæ per assecutionẽ secundi incompatibilis vacant (suntq; S. Sedi reservata, ut in extravag. ad regimen de præb. quæ semper renovatur per pontifices omnes in reg. 1. Cancell.) non solum vacare per istius secundi realem assecutionem, sed etiam ante, si nimirum facta provisione ante dictam assecutionem in fraudem reservationis, & decreti irritantis simpliciter, sive causa permutationis, ac alias quomodolibet ad manus cujuscũque resignent, seu dimittant, eruntq; ut dictum est, reservata, & vacabunt ipso jure, perinde ac si per pacificam assecutionem verè, ac realiter vacavissent: Ita reservationem beneficiorum vacantium per assecutionem aliorum nuper extendit etiam vacatura ante assecutionem resignata, seu admissa S.D.N. Paulus v. *1609. Febr. 25. incip. Sanctiss. in Christo Pater & Domin. N.D. Paulus.* 16 17

Adverte secundò, prædicta hactenus vera esse, nisi Papa super incompatibilitate dispenset, de quo extat reg infra de dispens. incomp. 51. solus enim Papa potest, non etiam Episcopus dispensare, in dignitatibus, personatibus, seu officiis & curatis, &c. Ut multis probat Nicol. Garcia *de benef. cap. 5. §. 4. num. 336. cum seq. & ostendi infra regul. 52.* licet autem Papa dispenset, non est tamen quis tutus quo-ad Deum, nisi subsit causa dispensandi. Unde D. Bernardus in Epistola ad Robertum cognatum suum dicebat: *Non tibi frustra quis blandiatur de dispensatione Apostolica, cujus conscientiam divina sententia tenet ligatam.* Neque quicquam in eo imputandum S.D.N. Papæ, qui plerumque imo sæpissimè precum importuna instantia vincitur, ac potius decipitur *l. 1. C de petit. bon. sub lib. 1 cap. detestanda, de concess. prabend. in 6. cap. per ambitiosam de rescript.* Et quamvis dispensatio sine causa non teneat in foro conscientiæ, hoc non fit ex defectu potestatis dispensativæ Papæ, quæ omnino apud eum residet, sed ex defectu voluntatis; quia fuit per importunitatem, subreptionem, vel obreptionem inductus ad dispensandum, sicut in simili dicit Bald. in l rescripta C. de Precib. Impert. offert. Cæterum, ut redeam unde diverti, quando Papa dispensat super Canonicatu, & parochiali, solet adjici clausula ista: *Et cum decreto quod dictus Orator quamdiu Parochialem Ecclesiam prætactam obtinuerit apud illam residere, nec quicquam ex debito illius servitio, & officio relinquere debeat, & in diebus quibus dicta* 18 19

Ecclesiæ Collegiatæ ratione Canonicatus, & prabendæ non inservierit, distributiones quotidianas amittat. Vel ista.

Dummodo neutra Ecclesia ad congruam Oratoris sustentationem sufficiat, & ita sibi sint vicinæ, ut Orator utriq; commodè per seipsum deservire possit. Conceditur etiam nonnunquam provisio ob retentionem plurium incompatibilium quo casu datur clausula: *Et committatur Ordinario, dimissis prius per ipsum Oratorem Canonicatu & præbenda ac beneficio ad altare N. prætactis, & quoad novam provisionem cum clausula. Si per diligentem &c. & cum decreto quod Orator quamdiu Parochialem prætactam obtinebit, apud illam personaliter residere debeat, nec quicquam ex illius servitio & officio debito prætermittat, ac pro diebus & horis quibus dictæ majori Ecclesiæ ratione eorundem Canonicatûs & Præbendæ non inservierit, distributiones quotidianas amittat.*

Denique nota quod solet apponi clausula ista obtinenti nimirum Ecclesiam parochialem cum alio beneficio incompatibili: *Volumus autem quod cum primum vigore præsentium, dignitatem, personatum, aut officium vel beneficium curatum fueris pacificè assecutus, dictam parochialem Ecclesiam, quam (ut præfertur) obtines, & quā exnunc vacare decernimus, omnino dimittere tenearis.* In quo tamen notes dicta verba, quam ex nunc vacare &c. debere intelligi post pacificam assecutionem secundi, non autem quod vacet statim de præsenti, sed in eventum pacificæ assecutionis secundi, prout de jure, & alibi à me dictum est.

Postremò adverte quod per narrativam seu expressionē beneficiorū ante obtentorum non inducitur dispensatio ad pluralitatem incompatibilium, *de quo est text. in c. non potest* 21. §. *fin. de prabend in 6. probatq; Navar. tract. de oratione c.* 22 *Misell.* 16. *n.* 64. & 65. & *infrà dicam ad reg.* 51. & 52. quod etiam nota quoad confirmationem electorum è gremio Canonicorum præbendatorum Ecclesiæ Cathedralis Leod. ad Præposituras & Abbatias Seculares: nam sola narrativa alterius dignitatis prius obtentæ non excusaret ab incompatibilitate ejusq; pœna, quam voluit esse Sixtus V. in sua Const. de anno 1585. Nonis Maji, vacationis prioris dignitatis ipso jure, rata nihilominus manente posteriore electione.

Secundus modus vacationis de jure est, per contractum matrimonii per verba de præsenti *c.* 1. & 3. *de Cler. conjug. de quo extat Reg. Cancell.* 53. *Capella Tholoss. decis.* 239. & *ibi Aufrer. Staphil. de litt. grat. tit. de variis mod. vacat.* §. *quintus vacationis mod.* Quod extenditur ut etiam si matrimonium non teneat de jure, ut qui contraxit in gradibus prohibitis *Mascard. de probation. conclus.* 180. *Gonzalem d. loco n.* 45. Secus si non teneat ex defectu formæ, puta si beneficiatus contraxerit sine parocho, & testibus, juxtà Concilii Trid. dispositionem *sess.* 24. *cap. de Reformat. matrim.* nam ex actu nullo propter defectum formæ seu [illegible] nitatis non incurritur pœna *ut fuit dictum in una Hipporegien. Canonicatus* 22. *Octob.* 1584. *coram D. Orano per l. si quis legat. in ff. ad l. Cor. de fal. Jas. in l. fin. num.*

num.139.C. de jure emphyt. Nic. Garc. de benef. part. 11. cap. 8. n. 15. sed in matrimonium contrahente beneficiato in sacris constituto, dicendum est indistinctè non perdere ipso facto beneficium, cum sit omninò inhabilis ad matrimonium, sed illis est privandus per sententiam Judicis, Garcia d.c. 8 n.17. Verùm, an Ordinarii Germaniæ conferre possint in suis mensibus beneficia per contractum matrimonii vacantia, & reservata? hæc quæstio dependet ab illa quam infrà tracto in XVIII. modo vacationis, ubi me vide.

Tertius vacationis modus est per ingressum religionis, professione tamen secuta *c. benef. de Regular. in 6. de quo extant reg. Cancell. 57. infrà.*

Quartus, per non promotionem ejus intrà annum, qui assecutus est Ecclesiam parochialem: elapso enim anno nisi initietur sacerdotio, vacat d. Ecclesia ipso jure, *c. licet canon. de elect. in 6. Rebuff. in praxi tit. de non promotis intra annum*, ubi ponit decem ampliationes, & 21. limitationes, *Flam. Paris. de resign. benef. l. 3. quæst. 2.*

Quintus, per translationem prælati ad aliam Ecclesiam vacat prima, litteris tamen expeditis & ostensis Capitulo *c. in apibus §. translatis 7. q. 1. c. quanto de translat. Episcopi Abb. in c. in nostra n. 11. de Rescript. Flam. Paris. l. 7. q. 21. n. 14. & q. 23. num. 47.*

Sextus casus est, si electus intrà mensem à tempore electionis ei præsentatæ, vel à tempore sibi præstituto non consenserit electioni: nam tunc vacat prælatura *cap. quam §. electus verò de electio. in 6. Menoch. de arb. jud. lib. 2. cent. 5. casu 477.*

Septimus, si electus intrà tres menses post consensum electioni præstitum, non petierit confirmationem *d. c. quam sit § cæterù.* In patria tamen Leod. habet sex menses ex constitutione Sixti V. ad petendam confirmationem à S. Sede, quâobrem tamen juramentum debitum præstare debet Ordinario & alia, ad quæ de jure & consuetudine tenetur ut habetur etiam in Concordatis.

Octavus, quando electus, vel præsentatus ante confirmationem, vel institutionem per se vel alium se ingerit, & administraverit *text. avaritiæ 5. de elect. in 6.* sed hoc fallit in patria Leod. ex d. Constitutione Sixti V. qui concessit Præpositis electis administrationem, ut dixi, intra sex menses datos ad petendum confirmationem à S. Sede quam Const. habes suprà in reg. 111. n. 17.

Nonus per promotionem ad Episcopatum vacant ipso jure beneficia obtenta *c. cum in cunctis § cum vero de elect. Concil. Trid. sess. 7. c. 9. & sess. 23. de reform. & dicemus infrà ad reg. de benef. vacant. ob promotionem.*

Decimus vacat ipso jure beneficium per militiam secularem *c. ultimo ibi gloss. verbo redierunt de cler. non resid. Flam. Paris. l. 1. quæst. 1. n. 22. & ita in terminis decidit Senatus Sabaudiæ 4. Id. Decemb. 1592. apud Ant. Fabrum. lib. 1. definit. Feren. tit. 3. definit. 15.*

Undecimus, per electionis cassationem *cap. super eo 12. electio.* & sunt etiam reservata

reservata per Concordata nationis Germanicæ, ut patet ibi, vel electionem cassari, &c.

XII. Per postulationem, repulsionem, *extravag. ex debito §. hujusmodi de elect. cap. 2. & 3. de postul. prælat.* quamquam hi modi duo jam dicti propriè dici non possint modi vacationum ut ostendit Gonzalez *glo. 15. num. 52. in fin.*

XIII. Per violentam ingressionem in possessionem beneficii: nam eo ipso perdit jus, quod ad illud habet, & vacat ipso jure *c. eum qui 18. de præbend. in 6. Covar. 3. Var. c. 16 num. 7. Lessius de Just. & jure lib. 2. cap. 34. dub. 34. num. 187.*

XIV. Per violationem sequestri impositi vigore sententiæ diffinitivæ in Rom. Curia, latè *Mobeda n. decis. 2. de sequest. poss. & fruct. ubi num 1. & 5. dicit* quod statim beneficium impetrari potest violato sequestro, secus nisi in causa attentatorum, *Lancell. de Attent. 3. p. c. 28. num 143.*

XV. Per non ostensionem tituli seu dispensationis coram Ordinario, postquam beneficiatus monitus fuerit *c. ordinarii §. quod si fortè ibi glo. verbo eo ipso de offic. ordinarii in 6 Concil. Trid sess. 7. c 5.*

XVI. Per alienationem rerum Ecclesiæ sive ipsius beneficii, sine solemnitate facta *extravag. ambitiosè §. Inferiores verò de reb. Ecclesiæ non alien.*

XVII. Si habetur beneficium pro derelicto *cap. ex parte de cler. non resid. ibi Abb. num. 2. c. 1. de off. Vicar. Pavinus de off. & pot. cap. præludio 7. num. 12. vers. Septimo si habetur.*

XVIII. Vacat ipso jure propter crimen hæresis *cap. ad abolendam. §. 1. ibi glo. de hæret. Rebuff. in praxi tit. de mod. amittendi beneficia. num 4. & seqq. Jul. clar. in praxi crim. §. hæresis num. 14. & §. fin q. 73. num. 7.* suntque Papæ reservata, *etiam per constitutionem 29.* Pii v. *de anno 1566. 6. Kal. Feb.* adeò ut hæretico non prosit regula de Triennali pacifica possessione, ut clarum est ex d. reg. docetq; Rebuff. *d loco.* & Lessius *de Just. & jure lib. 2. cap. 34. dub. 34. num. 187.* At non satis inter juris interpretes constat, an beneficia hæreticorum adeò sint per dictam Constitutionem reservata, ut Ordinarii in Germania non possint ea conferre in suis mensibus: nam Simonetta *tract. de reservat. quæst. 99* hanc quæstionem proprio capite tractat, & tandem concludit Ordinarios Germ. conferre posse in suis mensibus hæreticorum beneficia; At contra Georg. Branden. ad concordata *q. 10.* negativam tuetur, & merito: utitur enim hoc argumento. Nam vel sententia declaratoria privationis (v.g. propter hæresim vel ob non publicatam resignationem, vel commissam Simoniam, &c.) fertur per pontificem aut per nuncium Apostolicum, aut per Pontificis speciale rescriptum & tunc non est dubium privati beneficia conferre solum Pontificē, vel Legatum (si indultum habeat) non solum vigore Pianæ constitutionis, sed etiam vi Concordatorum nationis Germanicæ, ut patet ex textu ibi, *Nec non per depositionem vel privationem per nos seu authoritate nostra factas & faciendas;* Aut sententia declaratoria fit per Ordinariū, & in Ordinarii mense, & tunc

incertæ

incertæ opinionis est, utrum Ordinarius in Germania possit conferre non obstante d. Piana, aut novis aliis constitutionibus Apost. reservationem importantibus. Nam pro affirmativa faciunt argumenta adducta per eundem Simonettam. Imprimis, quod concordata Germaniæ per quæ dantur Ordinariis locorum sex menses &c. favorabilia sint, & latissimè extendenda in favorem Ordinariorum, & contra concedentem interpretanda. Secundò, quod Rota apud Achillem de Grassis, *decis. ibi de Hæretic. quam retulit Lancellot. de Attent. 2. cap. 5. num. 36.* decidit Ordinarium posse beneficia vacantia ex caussa hæresis conferre in suo mense.

Pro negativa quæ de jure verior est & probabilior, faciunt ista.

Primò, quod Pontifex concedendo Germanis alternativam sex mensium, & hoc reservationibus Apost. factis & faciendis non obstantibus, non censetur voluisse, nec etiam potuisse sibi ligare manus, quo minus postea pœnas decerneret in quoscumque delinquentes, eorumque beneficia sibi reservaret *cap. fin. ibi glo. de rescript. in 6. cap. Innotuit de elect. glo in cap. fin. de sent. excommunicat.*

Secundò, quod nunquã auditũ est, inquit Branden, *d. q.* 10. in Germania contulisse ordinariorũ beneficia vacantia ob non publicationem etiamsi terminus ad publicandum neglectus expiraverit in mense Ordinarii, imò Papa tam contra Germanos, quam quoscumque alios signat statim supplicationes ob non publicationem, nulla habita ratione in quo mense, termino novem mensium elapso, beneficium vacaverit. Tertiò ex bulla Sixti v. quæ est declaratoria Bullæ Pii v. contra confidentiam Simoniacam apparet eundem Sixtum v. relaxasse rigorem constitutionis Pianæ, permittendo nimirum Ordinariis Galliæ, ut conferrent beneficia per confidentiam vacantia; quod indultum planè superfluum fuisset, nullaque dici potuisset relaxatio, si vigore concordatorum iidem potuissent conferre beneficia non obstante Piana reservatione. Nec obstant argumenta in contrarium adducta, & imprimis quod concordata sint favorabilia: Nam non rarò videmus Pontifices derogare Concordatis ex justis caussis &c. ut latius infrà ostendam in glo. xi. præterquam quod non sic extendenda sint concordata in favorem ordinariorum, ut Pontificis manus ligatæ videantur, ad statuendam pœnam in delinquentes contrà fidem. Ad secundum, respondet Branden, Achillem de Grassis (qui vixit tempore Julii II. circa annum 1503.) compilasse suas decisiones 70. annis ante constit. Pii v. proinde parum aptè adducit Granutius illius auctoritatem. Ut ut sit curæ pretium esset certi quid super eo à Sanctiss. determinari, cum non desint utrinque validissima argumenta.

Cæterum, non solum hæreticorum beneficia vacant, sed etiam beneficia filiorum hæreticorum, ut est communis opinio, *teste Covar. Var. resolut. lib. 2. cap. 8. num. 4. versic. Cæterum, quod filii hæret.* & licet dicat contrariam sententiam æquiorem, attamen servatur prima per Rotam ut ostendit Gonzalez *hic n.* 67.

§. 15. Imò vacant quoque beneficia illorum qui hæreticis adhærent, *Rebuff. in Rub. tit. de Regia ad prælat. nominat. in gloss. verbi vacantibus vers. trigesimo primo*, & quidem in loco ubi commissum est delictum, & non in Curia ubi sententia lata est. *Nicol. Garcia tract. de benef. p. 5. c. 1. num. 80.* licet hodie sint reservata Papæ, ex Constit. Pii V. at, cum jam dicta restrictione. Sed adverte, si impetrentur beneficia filiorum, seu nepotum hæreticorum, habita ante, vel post delicta, non est necesse, quod fiat declaratio nullitatis, seu privationis beneficiorum, sed simpliciter narretur modus vacationis: cum in primo casu privati fuerint, & remanserint sine titulo; in secundo verò casu, sunt inhabiles, & collatio eis facta sit nulla, Et ità hodie servatur de stylo Curiæ. Videatur etiam ea de re Flam Paris *de Resignat. benef. lib. 3. q. 1. num 32. & quæ infrà dicam n. 24.*

XIX. Vacant ipso jure etiam beneficia quæ fuerunt obtenta per preces hæreticorum *c. 2. §. ad hæc. de hæret. in 6.*

XX. Per crimen realis Simoniæ, ut disponitur in extravag. cum detestabile de Simonia *Cassad. decis. 5. num. 1. Covar. Reg. peccatum 2. p. c. 8. num. 8.* sola autem conventionalis inhabilem reddit ad obtinenda. *Put. decis. 80. lib. 2. Crescent. decis. 3. de Simon. Achil. de Grassis decis. 2. d. tit. Flam. Paris. de Resignat lib 14. q. 1. & 2. quæ de re alibi dixi.*

XXI. Per crimen læsæ Majestatis *Rebuff. d. tit. de mod. amit. benef. n. 32.*

XXII. Per crimen falsitatis litterarum Apost. *c. ad falsariorum, de crim. falsi.* ubi non solum privantur beneficiis, sed & excommunicantur in bulla cœnæ Domini per constit. Sixti V. *Navar. in Manu. c. 27. n. 62. Salzedo ad Bern. Diaz in pract. c. 117. Sayrus de censuris lib. 3. c. 10.*

XXIII. Vacant etiam ipso jure beneficia percutientis Cardinalem *c. fœlicis §. si qua verò feuda de Pœnis in 6. Flam. Paris. de resign. benef. lib 11. q. 10. in pr.*

XXIV. Idem in occidente vel percutiente Episcopum *clem. 1. §. à feudis de pœnis c. Fœlicis de Pœnis in 6.*

XXV. Idem in Assasino *c. 1. de Homicidio in 6. Diaz in praxi crim. cap. 96. num. 1. Zerola in praxi Episcopali in verbo Privatio §. 1. & dicam infrà ad Reg. de Surrogandis collitig.*

XXVI. Vacant ipso jure beneficia occidentis Rectorem suæ Ecclesiæ *cap. in quibusdam 12. de Pœnis. Rebuff. in praxi d. tit. num. 45.* quod etiam extendit ad occidentes quemlibet clericum vel parentem aut fratrem *cap. Inquisitionis num. 3. 4. & 5.* ubi ponit Regulam, quod licet regulariter propter homicidium non vacet ipso jure beneficium, fallit tamen in homicidio qualificato, seu deliberato, *Rebuff. ubi suprà n. 42. quæ de re scripsi infrà ad Reg. de Annali, & ad Regul. de Surrogandis collitig.*

XXVII. Si quis incarceraverit clericum donec resignaverit suum beneficium *clem. multorum §. quod si inferiores de pœnis.*

XXVIII.

XXVIII. Propter crimen Sodomiæ, *ex Constit.* Pii v. *de data 3. Kal. Septemb.* 1568. *Nicol. Garcia tract. de benef part. 11. cap. 10. § 2. n. 196. Navar. cap. 27. num 299. Lessius d. dub. 34.*

XXIX. Quando resignans non supervixit viginti dies per Reg. de viginti: nisi fuerit d. Regulæ derogatum, ut diximus ad d. Regulam.

XXX. Ob non factam publicationem resignationis juxtà formam Constit. Greg. xiii. de publican. relig. ad quam latè scripsimus in Reg. de publicandis infra. & talia beneficia vacantia ob non publicationem sunt reservata, nec possunt per alium conferri quàm Papam *Flam. Paris. de resig benef. lib. 11. q. 7. n. 36. Paulus Piasecius in praxi Episcopali p. 2 c. 5 n. 4.* ne quidem in Germania in mensibus Ordinariorum, *Branden. ad Concordata q. 10.*

XXXI. Ob non servatam formam concursus in conferendis parochialibus de qua v. Constit. Pii v. sub n. 32. & Concilium Trid. c. 18. sess. 24. super quo etiam alibi in hoc opere scripsimus.

XXXII. Vacant ipso jure omnia beneficia illorum qui pro obtinendis beneficiis seipsos pro aliis examini supponunt, vel annuas pensiones offerunt, aut beneficia pro aliis impetrant, vel ab iis aliquid consequantur, vel quando pro seipsis impetrant beneficia cum intentione illa resignandi reservata sibi pensione, vel non reservata ad favorem aliorum, *ut cavetur in Constitut.* 33. Pauli iv. *de data 26. Decemb.* 1557. quæ irrogat pœnam excommunicationis in tales à qua absolvi nequeunt nisi à Pontifice, præterquam in mortis articulo, & privationis omnium beneficiorum obtentorum. Ideoque inolevit jam in Curia stylus, ut exigatur juramentum à petente beneficium, quod non accipit animo illud dimittendi *Flam. Paris. de resig. lib. 9. q. 10. n. 4. & 5.* dicunturq; Simoniaci qui beneficium accipiunt cum animo illud dimittendi *Achilles de Grassis decis. 1. n. 5. de off. Vicarii.*

XXXIII. Vacat ipso jure beneficium per obitum Papæ Collatoris, quando fuit collatum ad beneplacitum illius *c. si gratiosè de Rescript. in 5. Gonzalez ad Reg. 8. Cancell. glo. 15.*

XXXIV. Idem si per Papam fuisset collatum beneficium ad certum tempus, quia eo finito vacat ipso jure *arg. l. in agris ff. de acq. rer. dom.* vel quando Papa confert beneficium alicui, & apponit in ipsa collatione decretum, quod infrà sex menses primum beneficium in illius manus dimittat, aliàs eo ipso vacet secundum: nam si non adimplet cum forma decreti, vacat ipso jure ultimum beneficium collatum, vigore dicti decreti *Ægid. decis. 755. in pr. Rota decis. 12, de re jud. in no.* quod intellige à die captæ possessionis pacificæ, *Caputaquen. decis. 51. n. 1. & decis. 110. lib. 1. Mohed. decis. 8. de Concess. prabend.* seu notitiæ ejusdem *teste Gonz. d. gl. 15. n. 112. ubi hac de re plura, vide quoq; me ad reg. 51. infrà.*

XXXV. Per depositionem, & privationem *cap. ex litteris cap, grave de excess. prælat. Rota decis. 35. de prob. in antiq. Mandos. ad Reg. 32. quæst. 8. num. 13. & seqq.*

& eo etiam casu sunt reservata per concordata nationis Germanicæ.

XXXVI. Per apprehensionem possessionis de beneficio à Papa collato, ante expeditionem litterarum, *ex constit. Julii 3. sub 27. Maii 1553. quæ est de bullario 33. de qua constit. v. Mandos. in reg. 27. de non jud. juxt. form. suppl. q. 3.*

XXXVII. Vacant ipso jure beneficia retinentis indebitè scripturas spectantes ad Cameram Apostolicam, & illas non restituentis, nec non scientis, & revelantis, *ex constit. Julii 3. de data ult. Aprilis 1552.*

XXXVIII. Vacant ipso jure beneficia offendentium litigantes in Rom. curia, eorumque Judices, Advocatos, Procuratores, & notarios, ex constit. Alex. VI. *de qua tractat Put. decis. 102. & 103. & 104. lib. 1.*

XXXIX. Vacant ipso jure beneficia per confidentiam, utpote quando quis resignat alicui beneficium sub confidētia, quod Resignatarius postea resignet alteri personæ resignanti dilectæ, vel in aliis casibus contentis in constit. Pii IV. incip. Romanum Pontificem de data 17. Kal. Junii 1564. & in constitut. Pii V. de data Kal. Junii 1569. de quibus plenè Flam. Paris. *in suo tract. de confiden. quæst. 68. per tot.* & Navar. *in Manuali cap. 23. n. 109.* Interim adverte, quod in provisione vacantis propter confidentiam, simoniam, homicidium, &c. solet de stylo Curiæ apponi clausula hæc: *Et committatur Ordinario privatio, seu declaratio privationis in forma juris & prout de jure & cum clausula: Si per diligentem, &c. & de provisione in eventum*, &c. clausula tamen si per diligentem, non apponitur, quando Orator est examinatus, & approbatus.

Hi igitur vacationum modi includuntur sub hac reg. alternativa seu reservatoria mensium, licet in Germania absolutè sint reservata S. Sedi beneficia vacantia per constit. Execrabilis, & ad Regimen, adhibitis tamen modificationibus in constitutione Nicolai V. expressis.

Nota insuper, etiam alia esse crimina quæ inducunt privationem, sed non
21 ipso jure, nisi per sententiam, & quibusdam certis casibus, cujusmodi perjurium, homicidium, adulterium, blasphemia de quibus Flam. Paris. *lib. 5. de resig. q. 6. & lib. 3. per tot.* In perjurio tamen notandum debere esse judiciale, alias
22 signatura non daret privationem *Staph. l. de lit. grat. tit. de variis mod. vacat. §. quando quis veniat privand. n. 6. & 8. Rebuff. de pacif. possess. n. 168. alias 221.* licet collatio beneficii facta perjuro notorio, utpote tali declarato per sententiam, sit ipso jure nulla, *Covar. part. 1. in c. quamvis de pact. in 6. §. 7.* alias cessante sententia, & notorio non esset nulla ipso jure, sed annullanda *Covar. d. loco.* De homicidio dicam infra ad regul. XXVII. de Subrog. collitig. *n. 43.* De singulis vide sigillatim Flam. Paris. *de resignat. benef. lib. 9. & lib. 14.*

His breviter expeditis, libet nonnullos hujusce vacationis effectus sub-
23 texere.

Primus sit, quod si vacat beneficiū ipso jure ratione alicujus capitis ex supra relatis, vacat in ipsomet puncto, quod contrahitur matrimoniū aut emittitur profes-

professio, vel contrahitur delictum, &c. *Probus in addit. ad Jo. Monach. tamen c. fin num. 29. de consuet.*

Secundus, si post vacationem ipso jure moriatur privatus antequam dimittat possessionem, tunc non vacaret beneficium per obitum illius, sed per militiam, professionem, incompatibilitatem, vel aliam caussam ex supra dictis. Nam prima vacatio impedit sequentem, & sic per obitum vacare non poterat beneficium quod non habebat ex quo prius ipso jure vacaverat *c. susceptum de Rescript. in 6. Ægid. decis. 735. n. 5. Flam. Paris. de resig. benef. l. 9. q. 25. n. 4. & l. 12. q. 14. n. 35.*

Tertius est, quia beneficium quod semel vacavit ipso jure, non potest resignari in favorem alterius: quia nemo potest resignare, aut renunciare, quod nō habet *c. qui perfectionem 7. q. 1. Flam. Paris. d. tract. l. 1. q. 15. n. 1. & l. 2. q. 22. n. 2. & l. 3. q. 1. n. 21.* qua de re videto quæ scripsi infrà ad Reg. de Annali *in glo. verbi, de beneficio vacanti.*

Quartus, si beneficium vacat ipso jure potest statim impetrari tanquam vacuum, secus si venit privandus *Rebuff. in praxi tit. de mod. amitt. benef. num. 52. & 53.*

Quintus, quod si beneficium vacat ipso jure, ex tunc beneficiatus non facit fructus suos, sed ad illorum restitutionem tenetur. *Hojeda de incomp. benef. cap. 13. num. 61. part. 1. Felii c. 1. n. 42. de constit. Miln in verbo: An autem clericus, verbo Beneficium n. 27.* vide alios effectus apud Hojedam *d. c. 13.* item centum & quatuor effectus & discrimina vacationis, seu privationis ipso jure, vel per sententiam copiosissima manu cumulat *Tiraq. in l. si unquam verbo revertatur à num. 168. usque ad num. 463. C. de revoc. donat.*

Nota denique, cum quis in casibus suprascriptis privatur beneficio ipso jure, statim quidem conferri posse illud beneficium non expectata sententia, nec vocato possessore, non tamen collationem de facto exequi posse, & realem possessionem tradi collatario, nisi prius laudato, & vocato possessore, & causâ cognitâ, *text. in cap. licet Episcopus de prabend. in 6. Oldrad. cons. 226. de toto Bald. cons. 135. lib. 4. Lapus alleg. 101. & 112. Carolus M. ad consuet. Paris. titul. 1. glo. 5. num. 12.*

ARGVMENTA IN GLOS. VIII.

Ius patronatus laicum vel mixtum non comprehenditur sub hac reg. sed tantum ecclesiasticum

2. Iuspatronatus laicale seu mixtū competens ex præscriptione, consuetudine vel privilegio non tollit reservationem hujus regulæ, & est sublatum à Concil. Trid.

3. Primariæ preces Imp. non capiunt beneficia jurispat. laici vel mixti.
4. Jurispatronatus Ecclesiasticũ an in Hispania sub hac Regula comprehendatur.

GLOSSA VIII.

H Præsentationem) Et sic Regula hæc tollit juspatronatus competens patronis ad præsentandum, jus inquam patronatus Ecclesiasticum, non æquè laicum vel mixtum *Put. decis. 319. incip. eadem die n. 1. lib. 1. & decis. 308. n. 2. lib. 3. Achilles de Grassis decis. 3. de jurepatron. Put. decis. 157. incip. Dubitavi in una placen. n. 1. Crescentius decis. 3. de Jurepatron.* quod verum est, quando tale juspatronatus competit ex fundatione, constructione, seu dotatione, vel donatione facta ab habente illud ex prædictis titulis: nam alii patronatus competentes ex præscriptione, consuetudine, vel privilegio, aut alio quocumq; modo non prodessent ad impediendam reservationem hujus regulæ: tum quia tales patronatus sunt hodie sublati per Concil. Trid. ut habetur c. 9. sess. 25. tum quia dicti patronatus etiam ante Concil. Trid. sub reservationibus comprehendebantur *Cassad. decis. 4. n. 5. de probationibus. Gonzalez ad hanc Reg. glo. 18. n. 18. per not. Covar. pract. quæst. c. 36. n. 6. Flam. Paris. de Resig. benef. lib. 2. q. 4.* Quæ distinctio militat etiam in primariis precibus Imp. quæ non capiunt beneficia Jurispatronatus laici vel mixti, sed tantum Ecclesiastici, ut ostendi in Commentariis ad Indultum Ferdinandi II. Cæterum, quod dixi Juspatronatus Ecclesiasticum tolli, seu sub hac Reg. comprehendi, id non obtinet in Hispania, & præsertim in regnis Castellæ, teste *Garcia tract. de benef. part. 5. c. 1. §. 11. n. 557.* Imò indifferenter, inquit, beneficia Jurispatronatus etiam Ecclesiastici ad præsentationem patronorum, providentur in partibus, in quocumq; mense vacaverint, ut servatur quotidiè. Quâ observantiâ ac consuetudine supposita, dubitatur an id defendi possit non obstante hac reservatione & aliis, quasi usu non recepta, & sic non liget *cap. fin. ibi de consuet.* Negativam tuetur Garcia *dicto loco n. 558.* Nec obstare illud de non receptione, aut tacita abrogatione: quia ista non possunt applicari Regulis reservatoriis, quæ non sunt tam leges, quam avocationes provisionis beneficiorum per Papam ad se factæ ut patet ex definitione Reservationis, de qua plura tu vide supra gloss. 1. vers. ex quibus conf.

1 (margin, line 1); 2 (margin, "con-"); 3 (margin, "de be-")

ARGUMENTA IN GLOS. IX.

1. IN generali reservatione non veniunt beneficia electiva.
2. Electiva beneficia veniunt sub dispositione hujus regulæ, & an sub Primariis Precibus Imp. comprehendantur?

GLOSSA IX.

1 E*Lectionem*) In generali reservatione non venire beneficia electiva scripsit Æneas de Falcon. *tractat. de reservat. q.* 3. *principali n.* 21. Ideoq; Pontifex illa hic expressit. An autem comprehendantur sub Indulto Precum Primariarum Imp. scripsi in Notis ad dictum Indultum, *in verbo, per electionem.*

ARGUMENTA IN GLOS. X.

1. REgula ista nedũ comprehendit Ordinarios Collatores, verum etiam extraordinarios; quod limita utnum. 3.
2. Ordinarii collatores qui dicuntur.
3. Qui extraordinarii collatores.
4. Clausula generalis derogatoria removet obstantias perpetuas, non temporales.
5. Regula hæc an excipiat Cardinales legatos de latere in suis provinciis degentes: & quid in Cardinalibus absentibus à Curia.
6. Cardinalis si negligat cõferre beneficium vigore indulti, post sex menses, Papa non conferret jure devoluto, sed ArchiEpiscopus.
7. Reg. hæc non includit Reges & Principes collatores beneficiorum, quæ sunt de jure patronatus laicali vel mixto.
8. Præcepta Canonica relaxantur propter Regum & Principum auctoritatem.

GLOSSA

GLOSSA X.

K *Quorumcumq; Collatorum &c. non tamen S. R. E. Cardinalium*) Notandum 1 primò Regulam hanc comprehendere non solum Ordinarios Collatores, quales sunt Episcopi in suis Diœcesibus *extravag. execrabilis §. cæterum ordinarios de præbend. Rebuff in concord. tit. de collationibus §. præfati ordinarii in glo. Verbi Ordinariis & in tract. de Nominat.* Ubi etiam dicit quod dicuntur Ordinarii Collatores omnes, qui à Papa vel lege, seu consuetudine habent potestatem conferendi beneficia Ecclesiastica, etiamsi sint inferiores ab Episcopo, & ordinariam jurisdictionem non habeant, *clem. 1. ibi glo. verbo ordinarium, ut lite pend.* 2 verum etiam extraordinarios, quibus nimirum competit collatio, ex privilegio vel jure speciali, *cap. cum clericus 11. §. fin. ibi glo. verbo spectat de præbend. ubi etiam Geminia. n. 5. vers. glossa super verbo spectet, Achilles de Grassis decis. 1. num. 1. & seqq. de off. ord.* quod limitat Simonetta *tract. de reser. q. 68. n. 2.* & Nicol. Garcia *tract. de benef. part. 5. cap. 1. §. 11. n. 619.* quando jus conferendi non esset perpetuum, sed limitatum ad modicum tempus, veluti ad 4. annos plus minus: 3 cum enim illud sit temporale, est minus præjudiciale, ut notat post Puteum *decis. 47. incip. Nicolaus v. n. 19.* Gonzales *hic* atque ita clausula generalis derogatoria, removet obstantias perpetuas non temporales, *Caldermus cons. 1. de rescript. Rota decis. 2139. incip. lucana lib. 3. part. 3. divers.* 4

Secundò notandum est, reservari beneficia vacantia ad collationem, provisionem, &c. collatorum sæcularium & regularium, non tamen S. R. E. Cardinalium. In quo adverte Regulam hanc non excipere Cardinales legatos de latere, in suis legationibus, & provinciis degentes, qui collationem tantum extraordinariam habent, sed tantum Cardinales Episcopos in suis Diœcesibus residentes, ut testatur Crescentius *decis. 217. alias 20. de præbend. Jo. Petrus Moneta in suo tract. de Optio. Canonica cap. 4. quæst. 3. num. 87.* cum Papæ intentio tantum 5 fuerit non afferre præjudicium Cardinalibus in sua ordinaria collatione, sive resideant in Curia, sive non: quod intellige de Cardinalibus residentibus in suis diœcesibus, non etiam iis qui Ecclesias possident titulares de Urbe, vel Episcopatus qui annexi sunt Cardinalitatibus & optantur sex per antiquiores Cardinales Præsbyteros, qui in urbe tempore vacationis inveniuntur, ut sunt Episcopatus Hostien. Portuen. Prenestin. Tusculan. Sabinen & Albanen. quia favor hujus Reg. non extenditur ad tales Cardinales absentes à Curia: quia obstat reservatio regulæ VII. præcedentis, quæ non loquitur de omnibus Cardinalibus Episcopis, sed de Episcopatibus Cardinalatuum supradictorum, ut patet ex verbis d. Regulæ ibi; *nec non ad collationem, &c. S. R. E. Cardinalium à Rom. Curia absentium ratione suorum Episcopatuum Cardinalatus ac ipsorum Cardinalium titulorum*

rum

rum quæ de re videndus Nicol. Garcia *tract. de benef. part. 5 cap. 1. §. 11, à num. 624. usq; ad num. 625.*

Tertiò notandum per negligentiam Cardinalis in conferendo beneficium, vigore indulti post lapsum videlicet sex mensium collationem, devolvi, non ad Papam jure devolutionis, sed ad ArchiEpiscopum: quia tale beneficium nunquam fuit reservatum, ex quo Regula nostra Cardinales collatores non comprehendat, & ideo ad effectum de quo agitur, est perinde ac si reservatio nostræ Reg. in rerum natura non fuisset *Cassad. decis. 8. n. 8 de prabend.* & consequenter, data negligentia inferioris intrat devolutio, prout de jure communi, cujus devolutionis vigore pertinet ad ArchiEpiscopos *&c. ut in c. 2. de concess. prabend. Gonzalez d. gl. 24. n. 99.* 6

Quartò, notandum Regulam nostram non includere Reges & Principes, quales sunt Reges Galliarum & Hispaniarum, aliq; nonnulli Orbis Christiani Principes, qui de plurimis beneficiis in suis regnis sunt collatores beneficiorum ut latè ostendit Boetius Epo Antecessor ordinarius in Academia Duacena *tr. de Regalibus n. 14. & seqq.* Nam eo ipso quod de Regibus & Principibus non fit expressa mentio, non censentur comprehensi sub hujus Regulæ reservatione, *text in cap. fin. in pr. ibi Regibus &c. de officio deleg. c. ne relsqui ibi illis per qua Regibus &c. de privilegiis in 6.* præcepta namq; canonica relaxantur propter Regum & Principum auctoritatem *cap. Principes c. Regum 24. q. 5 c. per venerabilem §. rationibus. Qui sibi sint legit. Archidiac. & Jo. And. in c. 2. de preb. in 6.* qui loquuntur in fortiori omnium reservatione, ratione vacationis apud Sedem, *Covar. in pract. q. cap. 36. n. 4. plura hac de re vide supra ad Reg. xi. & infra XL.* 7 8

ARGUMENTA IN GLOS. XI.

1. Sub dispositione hujus Reg. non includuntur collatores vigore Concordatorum.
2. S. Pontifex per cōcordata Germaniæ reservat dispositioni suæ beneficia vacantia per Constit. Execrabilis, cum certis tamen limitationibus.
3. Summa capita Concordatorum Germaniæ.
4. Provisi per Papam de beneficiis reservatis tenentur publicare gratiam intra tres menses.
5. Si Papa negligat conferre intra tres menses, non propterea conferet Ordinarius privativè, sed erit præventioni locus.
6. Summa capita Concordatorum Galliæ.
7. Decretum irritans inficit titulum, & possessionem provisi. & n. 9.
8. Provisus contra Concordata, nec titulum, nec possessionem coloratam habet, nec tutus est beneficio Reg. de Annali & Triennali possess. nec in foro

ro conſcientiæ quoad perceptionem fructuum.

9. Impetrans beneficium contra concordata, eſt privatus ipſo jure.

10. Concordata nullatenus per hanc reg. læduntur.

11. Concordata favorabilia ſunt, & pleniſſimè interpretanda.

12. Primariæ preces Imp. non afficiuntur concordatis.

13. Exceptio de non uſu concordatorũ irrelevans eſt, & nulla.

14. Huic reg. derogatur demũ per concordata ſi illa ſint acceptata.

15. Gratia acceptationis durat uſq; ad mortem Papæ, vel Epiſcopi, vel uſq; dum Epiſcopus transferatur ad aliam Eccleſiam.

16. Legatus de latere concurrit cũ quolibet Ordinario, in ſex menſibus Ordinariis per concordata aſſignatis.

17 Legatus de latere dicitur Ordinarius in ſua provincia.

18. Concordata tollunt tantum gratias præventivas, nec impediunt, quo minus Papa vel Legatus concurrat cum Ordinariis, etiam in illorũ menſibus.

19 Decretum irritans operatur duntaxat, quoad gratias præventivas, nec tollit facultatem conceſſam Legatis de latere.

20. Decretum irritans non ligat Papam quo minus concurrat cum Ordinariis.

21. Papa per clauſulam generalem; non obſtantibus privilegiis, facultatibus &c. cenſetur derogare alternativæ in concordatis conceſſæ.

22. Papa poteſt ex juſta & rationabili cauſſa ſi velit, derogare concordatis.

23. Papa non poteſt aliquam legem ſuis ſucceſſoribus imponere.

24. Paulus v. revocavit derogationem Concordatorum Germaniæ per Clementem VIII. ſuum deceſſorem factam.

25. Ut concordata includantur ſub hac Reg. debent eſſe & acceptata, & obſervata.

26. Quid interſit inter reſervationes vigore Regularum Cancellariæ, & reſervationes inductas per concordata Germaniæ.

27. Papa per cõceſſam electionem per concordata, non ſic adſtrictus eſt, quin poſſit ea non obſtante ex rationabili & evidenti cauſſa poſtpoſito electo, de alio Prælato providere.

28. Beneficia vacantia per reg. Cancellariæ, in menſibus reſervatis perpetuò manent affecta Papæ.

29. Papa non conferens intra tres menſes à die notæ vacationis beneficium reſervatum, ejus collatio devolvitur ad Ordinarium.

30. Ordinarii non obſtantibus concordatis, poſſunt recipere reſignationes beneficiorũ etiã in menſe Pontificis.

31. Majores dignitates electivæ poſt Pontificales in Cathedralibus & Principales in Collegiatis ſunt reſervatæ S. Sedi per Reg. 14. Innocentii VIII. ſi promovẽdus illarum poſſeſſor reponat ad manus Ordinarii.

32. Nominationes Lovanienſium continent, ut pleriq; volunt, expreſſam concordatorum Germaniæ derogationem.

33. In quibus menſibus Apoſt. modo vigeant Nominationes Lovanien.

34. An nominationes locum habeant in caſu vacationis in menſibus nominationum, ſi reſignans in favorem moriatur intra xx. dies.

35. Pre-

35. Preces Primariæ Cæs. non includuntur sub concordatis.
36. Præter concordata, Leodienses habent Alternativam mensium, & sic duplici vinculo securi.

GLOSSA XI.

1 *Ut aliorum sub Concordatis*) Sequitur alia exceptio hujus Reg. per quam, sub illius reservatione non includūtur collatores beneficiorum qui conferunt illa vigore concordatorum initorum inter Sedem Apostolicam, & ipsos: ejusmodi enim beneficia sub hac Reg. non comprehenduntur, sed liberè sunt per collatores conferenda: Qualia illa sint, patebit ex hac concordatorum Germaniæ & Galliæ summa.

Imprimis in concordatis Germaniæ Pontifex reservat dispositioni suæ beneficia vacantia per Constit. *Execrabilis*, *& ad Regimen*, cum modificationibus 2 tamen in dictis concordatis initis inter Frider. Imper. Principesq; Germaniæ, & Nicolaum v. Pontificem Max. expressis, quæ concordata etiam confirmata sunt per Maximilianum Imper. anno 1518. Julii 11. respectu Leodiensium quatenus illa aliquatenus læsa essent circa liberam collationem beneficiorum in mensibus Ordinariorum vacantium, ut & per constitutiones Pii 11. de data 1458. 15. Kal. Feb. & Sixti iv. de data anni 1479. quibus conceditur alternativa collationis ordinariis Civitatis & Diœcesis Leod.

Secundò, in dictis concordatis statuitur quod in Metropolitanis, & Cathe- 3 dralibus Ecclesiis, etiam immediatè non subjectis Sedi Apostolicæ, & in Monasteriis immediatè subjectis, fiant canonicæ electiones, quæ ad dictam Sedem pro obtinenda confirmatione deferantur intrà tempus constitutum, per constitutionem Nicolai 111. *incip. Cupientes &c.* alioquin ad eandem Apost. Sedem electiones devolvantur: & si dictæ electiones minus canonicæ fuerint, de iis per S. Sedem providebitur; & si canonicæ fuerint, per eandē confirmabuntur, nisi ex rationabili & evidenti caussa de digniori, & utiliori persona, ex consilio Cardinalium duxerit providendum. At in Monasteriis dictæ Sedi immediatè non subjectis, & aliis beneficiis regularibus, super quibus pro confirmatione, vel provisione ad d. S. Sedem non consuevit haberi recursus, Electi, vel providendi ad Curiam Rom. pro confirmatione, vel provisione venire non tenebuntur. De Monasteriis verò Monialium eadem S. Sedes non disponet, nisi sint exempta & tunc per commissionem ad partes.

Tertiò, in cæteris dignitatibus & beneficiis quibuscumque tam secularibus quam regularibus vacaturis in mensibus Januarii, Martii, Maji, Julii, Septembris, & Novembris, eadem S. Sedes sibi ista beneficia reservat. In mensibus verò Februarii, Aprilis, Junii, Augusti, Octobris & Decembris non impediet per

quamcumque aliam Reservationem, gratiam expectativam, aut quamvis aliam dispositionem per ipsam factam, aut faciendam, quo minus de illis cum vacabunt in dictis mensibus Februarii, &c. Ordinarii, vel alii inferiores liberè disponant, exceptis tamen majoribus dignitatibus post Pontificales in Cathedralibus & Principalibus Collegiatis Ecclesiis, de quibus jure ordinario erit providendum per illos inferiores, ad quos alias collatio, provisio, præsentatio, electio, seu quævis alia dispositio pertinet. Eandem Alternativam collationem concessit Ordinariis Civitatis & Diœcesis Leodien. Pius II. & ante eum Eugenius IV. quam etiam confirmavit posteà Sixtus IV. anno 1479. 9. Januarii (cui successit Innocentius VIII.) permittendo dictis Ordinariis liberam collationem in mensibus Februarii, Aprilis, Junii, Augusti, Octobris & Decembris, & quod nullis reservationibus factis tunc per se vel prædecessores utetur, nisi in corpore juris clausis, & exceptis dignitatibus & beneficiis Officialium Sedis Apost. Verum ultrà hoc, extat in hac nostra patria Leod. Indultum quod à Clemente VIII. concessum est proprio motu Ernesto à Bavaria de an. 1599. Episcopo & Principi nostro, & post ejus decessum à Paulo V. Ferdinando illius successori & nepoti, quo Indulto concessa est eadem facultas conferendi Canonicatus, & beneficia sibi quomodolibet in suis mensibus reservata, dummodo alias dispositioni Apostolicæ generaliter reservat, seu ex generali reservatione affecta non fuerint, ut latius ex Indulto videre est, cujus seriem legere poterit Lector Tomo III. Annalium Episcoporum Leod. Reverend. admodum Domini Jo. Chapeaville Canonici & Vicarii Leod. de nostra Republ. Leodiensi optimè meriti: sed regredior ad Concordata.

IV. Subjiciuntur quædam de modo Annatarum ut ex contextu dictæ Constitutionis Nicolai V. apertè videre est.

Quod verò in d. Nicolai V. constitutione statutum erat, ut nisi eadem S. Sedes provideret de dictis beneficiis sibi reservatis in mensibus prædictis intra tres menses, à die notæ vacationis in loco beneficii, quod ex tunc ordinarii, vel alii, ad quos collatio pertinebat liberè de iis disponere possent, hoc per aliam Gregorii XIII. Constitutionem, *incip. Quæ in Ecclesiam Dei de data 1576 Kal. Novemb.* sublatum fuit, aut saltem modificatum, eatenùs nimirum, ut illi quibus deinceps gratiæ ejusmodi concedentur, earum concessionum fidem & testimonium intrà 4 tres menses, à die notæ vacationis in loco beneficii hujusmodi vel dictis collatoribus significare, vel in ipso beneficii loco publicare quoquo modo teneantur, decernitq; omnes, & quascunq; dispositiones de dictis beneficiis ab eisdem collatoribus post significationem, seu publicationem hujusmodi pro tempore factas, nullas, & invalidas.

In quo tamen duo notes.

Primò, quod si ejusmodi negligentia intervenerit, non per hoc concurrentiam excludi, quo minus lapsis dictis tribus mensibus S. Pontifex conferat bene- 5 ficium,

ficium, cujus collationis dies, si prior sit collatione ordinarii, dubium non est quin à Pontifice provisus, provisum ab ordinario rectè excludat *Cap. dudum de Præb. in 6. quod & notat Brandon. ad Concord. Germ. q. 6. in f. & D. Wames. consil. 239. n. 2. de præbenda de re vide infrà notabili iv.*

Secundò, quod si intrà tres menses juxtà dictam Gregorianam Constitutionem, provisio non innotuerit Ordinario, non per hoc illam esse irritam, sed irritas tantum declarari qualcumque provisiones Collatorum factas, post publicationem Collationis Apostolicæ, ut decidit Rota *coram Fabio Accoram. 13. Feb. 1559. in divers.*

Sed priusquam alia notabilia cumulemus, paucis videamus Concordata Galliæ, & delibemus ex illis præcipua & summa illorum capita.

In illis igitur statuitur, ut Rex Galliæ faciat nominationem ad Archi-Episcopatus, & Episcopatus, Abbatias, Prioratus, & Monasteria, & Papa conferat. In aliis verò dignitatibus inferioribus, & beneficiis quibuscumque conceditur Ordinariis collatoribus libera collatio in omnibus mensibus, juxtà juris communis dispositionem: Ita tamen quod conferant unum Canonicatum in unaquaque Ecclesia Cathedrali, & Metropol. uni Magistro, Licentiato, aut baccalaureo formato in Theologia, qui per decennium studuerit cum onere prædicationis & S. Scripturæ lectionis, & insuper tertiam partem omnium dignitatum, & aliorum quorumcumque beneficiorum vacantium in quatuor mensibus anni, videlicet 1. 4. 7. & 10. mense post acceptationem Concordatorum, similiter viris literatis graduatis, & nominatis per universitates conferant. Deniq; quod non solum nullæ gratiæ expectativæ, nec reservationes generales, & speciales ad beneficia regni à Sede Apostolica emanare possint, sed neq; lites & causæ beneficiales in Romana Curia tractari, & agitari, ut plenius legitur in bulla Leonis x. *incip. in eminenti:* quæ Concord. latiss. declarat, explicatque Rebuffus.

His ita præmissis, subnecto quædam notabilia hanc Concordatorum Germaniæ materiam enodantia.

Primò, quod dictis Concordatis, seu Constitutioni Nicolai v. adjectum sit decretum irritans. *Si secus à quoquam scienter, vel ignoranter attentari contingat:* quod quidem decretum ipso jure nullitatem inducit, etiam sine partis objectu 7 *Mandos. ad Reg. 31. quæst. 11. n. 6. & 9.* ubi scribit quod Regulæ Cancellariæ habentes decretum irritans quandocumq; in judicio productæ, annullant omnia acta etiam ante productionem facta. *Cassad. decis. 12. super Regulis Wamesius tom. 1. consil. 33. num. 12. de ætat. & qual. præfic.* ubi in materia coadjutoriæ Præposituræ per Papam concessæ, resolvit ejusmodi Coadjutoriam suos finem, & effectum sortiri non posse, nisi Coadjutus in mense Apostolico decesserit, vel alias ad provisionem, seu collationem Papæ dicta Præpositura aliqua ratione spectarit; idq; obstante dicto decreto irritanti, quod etiam ipsum Pontificem

 ligat

ligat *cap. quodam ibi dominic. de prabend. in 6.* Quod limita, nisi Pontifex justa causa motus ejusmodi concordatis derogaret *ad not. Mohed. decis. 23. in fin. de prab. Mand. ad Reg. 2. Cancell. q. 2. & ea qua dicam infra iv. Notabili.*

Cæteroquin, tanta est vis & potestas decreti irritantis, ut etiam inficiat titulum, & possessionem provisi, ut tradit Flam. Parif. *tract. de resign. benef. lib. 6. q. 5. n. 57. & lib. 5. q. 6. n. 220.* imò etiam inficiat omnia quæ sequuntur, ut nec juris effectum, nec fomentum habeant *Parif. d. tract. lib. 11. q. 7. n. 25. Cassad. decis. 1. n. 7. de Restit spol.* nec titulum tribuat aut possessionem coloratam *Lapus alleg. 3. n. 3. Cassad. decis. 7. n. 3. super Regulis, Simonetta de reser. q. 48. n. 1. & seq.* etiam in judicio possessorio summarissimo manutentionis, ut posteà dicam, in quo nullæ exceptiones admittuntur *Cassad. decis. 1. per tot. de Restit. spoliat.* sive sit reservatio generalis, sive specialis, *Cassad. decis. 1. n. 1. de causa poss.* neque sunt tuti beneficio Regulæ de Annali, & Triennali possessore *per Constit. Clem. VII. incip. Admonet nos: in verbis, declaramus pratensas collationes, nec etiam in conscientia foro, quoad perceptionem fructuum ut liquet ex illis verbis Bulla Clementis VII. & fructus nullo unquam tempore facere: sed ad illorum restitutionem in utroq; foro efficaciter obligatos esse.* Unde cum etiam privati sint ipso jure beneficio, tenentur illud dimittere, *Abb. in c. extirpanda §. verò de prabendis Hoj. de Incomp. benef. part. 1. cap. 13. n. 61. Tiraq. in l si unquam n 291. & seq. C. de revoc. donat.* Porrò, quod diximus Decretum irritans inficere possessionem & titulum, id adeò verum est, ut impediat restitutionem in spolio, & manutentionem *Æn. de Falconibus de reser. q. 4. effectu 11. Sarnen. de Annali q. 23. & alii permulti quos citat Nicol. Garcia de benef. 5. part. cap. 1. §. 9 n. 412.* quod intellige ubi reservatio, cui est appositum Decretum irritans, est justificata, vel in corpore juris clausa, vel super certo corpore beneficii: alias secus, *Gambarus tract. de officio leg. lib. 4. n. 130.* atque ita fuit resolutũ in una Regien. Canonicatus *coram D. Pamph. 17 Nov. 1595 in una Bobien. 27. Feb. 1595. coram D. Gipsio.* Justificata autẽ censetur reservatio, quãdo est probata: aut enim incõtinẽti probatur, & tũc impedit manutentionẽ, & restitutionem in spolio, *juxta decis. Put. 190. & 197. lib. 3.* aut si possessor dicat se provisum ab Ordinario, nec alium titulum allegat; alias secus, quia in beneficialibus datur multiplicatio titulorum *ita decisum fuit in una Reginen. beneficiis 16. Feb 1596. coram D. Lita.* 8 9

II. Dicta Concordata nullatenus lædi per hanc reg. reservatoriam, etiamsi nulla eorum facta esset mentio, cum semper excepta censeantur *Crescent. decis. 2. & 5. de Privilegiis Put. decis. 47. incip. Nicolaus v. num. 3. lib. 1. Mohed. decis. 23. in fine de prabend.* sintque favorabilia, ac plenissimè in favorem ordinariorum interpretanda, cum reducant ad jus commune *l. si unus §. pactus ne peteret ff. de Pact. Put. decis. 108. n. 1. l. 2. qua de relatius dicemus in fi. textus* stante maximè alternativa collatione concessa Episcopis Leodien. per Eugenii IV. Constit. de qua dicam infrà n. 35. 10 11

Tertiò,

Tertiò, exceptionem de non usu Concordatorum in judicio, & extra, nullam 12 inanem & ridiculam esse per not. Georgii Branden. *in Concord. German. q. 4. per tot.* cum illa sint per Principes Germaniæ acceptata, sicque in pactum abierint, *Crescent. decis. 2. & 5. de Privileg. Mohedan. decis. 23. in fi. de prabend.* ad effectum tamen hujus reg. necessarium est ut illa expressè sint acceptata, ut patet in verbis nostræ Regulæ, *& eos qui illa acceptare & observare debuerint acceptatis*, probatque Navar. *consil. 1. de Constit. n. 23.* Sed ad quod tempus durabit gratia ista acceptationis? Respondeo quod usque ad mortem Papæ gratiam concedentis, vel Episcopi acceptantis *Navar. consil. 13. n. 2. de preb.* Cum enim acceptatio alternativæ sit quidam quasi contractus initus inter Papam alternativam concedentem, & Episcopum acceptantem, sequitur quod morte alterutrius finiatur *l. 1. l. nulla 59. ff. pro socio Navar. consil. 31. n. 2. de preb.* vel donec Episcopus acceptans transferatur ad aliam Ecclesiam, vel alias removeatur: cum translatio vel remotio dicatur mors civilis, quæ quoad hunc effectum æquiparatur morti naturali, *ut not. Gonzalez §. 5. proœmii.* 13 14

Quartò, Legatum à latere concurrere cum quolibet Ordinario in sex mensibus ordinariis per Concordata assignatis in collatione beneficiorum, cum ipse Legatus etiam dicatur ordinarius in sua provincia *c. 1. de off. leg. c. eod. tit in 6. Crescent. decis. 180. alias 8. de privil Put. decis. 345. n. 1. & 2. lib. 2. Gamb. de off. & potestate legati lib. 3. part. 3. n. 78. & seq.* dicentes hoc procedere non obstantibus Concordatis Germaniæ quoad alternativam concessam ordinariis per d. bullam Nicolai v. quia Concordata tantum tollunt gratias præventivas, videlicet expectativas & reservativas: non tamen impediunt quin Papa, vel Legatus poterit concurrere cum Ordinario in mensibus ordinariis, ut hoc latius probat, decisionibusq; Rotæ confirmat Gonzalez *hic in glo. 25. n. 15. & seqq. adde Rebuff. ad Concordata in Rub. de collationib. §. si quis, verbo alium superiorem* ubi ita judicatum adstruit, & Branden *in Concord. German. not. 1* ubi scribit quod Concordata non impediunt collationes Papæ, etiam in mensibus Ordinariorum, sed solum tollunt gratias præventivas, quas olim habebant expectantes *Cassad. decis. 1. de pact. Simonetta de Reservat. q. 2.* & ita tenuit Rota *in una Meten. Canonicatus*: quod tamen hactenus accipe, nisi provisio à Papa obstet, Regula de verisimili notitia infrà 18. tunc enim provisio Papæ anterior nullius erit roboris ex d. Regula & consequenter non oberit provisioni Ordinarii posteriori, nec poterit dici Papam prævenisse *Coras de Benef. 2. part. c. 1. n. 7. & c. 3. n. 8. Nicol. Garcia tract. de benef. part. 5. c. 1. n. 43.* licet ipse posteà *n. 49.* dicat dictam reg. non habere locum in legato motus auctoritate nostri glossographi *ad d. Reg.* & Bertrand. *consil. 128. vol. 1.* sed contraria opinio videtur verior ut ibi dixi. 15 16 17

Præmissis non obstat decretum irritans in Concordatis appositum, quia illud sortitur naturam principalis dispositionis quoad gratias præventivas tantū, &

non

non ampliat dispositiones, nec tollit facultatem legati de latere de jure communi concessam *Put. decis. 1. lib. 1.* nec Papam ligat teste Menochio *consil. 83. & n. 21. 23.* & D. Wamesio *consil. 225. n. 3. 6. & 9. tom. 1.* quando decretum non dicit *etiam per nos &c.* ut fuit dictum in una Meten. Canonicatus *coram R. P. D. de Rubeis*, 8. *Nov. 1577.* & alia Leod. *coram Illustriss. Card. Lancellato tunc Rotæ Auditore*, & in una Romana Casalis 23. *Octobr.* 1574. *coram D. Robusterio quæ est 1. part. decis. 106.* licet alii contrarium teneant, videlicet Decretum irritans Papam ligare etiamsi non dicatur, *per nos aut successores nostros contigerit attentari*, quando scilicet illud ponitur in jure, seu lege generali, aut concessione speciali, ut hic, *Probus ad Monach. in c. si tibi qui num. 5. & 21. de Rescript in 6. Rebuff. in Concord. tit. de firma, & irrevoc. Concord. stab. in p. Menoch. Cons. 83. num. 6. l. 1.* quorum opinionem novissimè reprobat Nicol. Garcia *de benef. part. 5. c. 1. num. 29.* Et rectè, Nam licet Regulæ reservat. habeant vim legis, & Constitutionis generalis *Sarnen. Reg. de Annali quæst. 23.* tamen revera sunt leges generales, quales sunt aliæ Regulæ Cancellariæ: sed avocationes quædam provisionis beneficiorum per Papam ad se factæ, ut patet ex diffinitione Reservationis de qua per Æn. de Falcon. *quæst. 1. principali.* Simonetta *de Reser. q. 1.* Mascard. *conclus. 1276.* præterquam quod non potest alternativa dici lex; sed potius quædam gratia *Mohet. decis. 1. de concess. prabend.*

Verum illud certum est, si Papa in gratia apponeret clausulam *non obstantibus privilegiis, facultatibus & indultis &c.* per ejusmodi clausulam derogaret alternativæ in Concordatis concessæ, ut resolvit Rota *in una Zamoren. Canonicatus apud Mohedan. decis. 1. de concess. prab. Fe'in. Anto. de But. & alii in c. nonnulli de rescript.* 20

Dubium enim non est quin Papa si velit derogare, possit ex justa & rationabili causa dictis concordatis *Mandos. in Reg. 2. Cancell. q. 2. vers. Imo etiam in Gallia, Simonetta seu ejus additionator in tract. de reservat. q. 1. n. 5. & q. 59. n. 23. & 26.* quod secus esset, si nulla subsit justa causa, *Mohed. decis. 23. in fi. de prab. Put. decis. 47. in fi. lib. Rebuff. in Rub. tit. de collatio. in Concord. Gabriel. lib. 3. com. conclus. 6. de Jure quæs. non toll. n. 5.* quos sic esse intelligendos scripsit Gonzalez *hic in glo. 18. n. 26.* 21

Nec obstabit decretum irritans in Concordatis appositum, quia ut prædixi non ligat Papam, nec etiam Nicolaus v. potuit suis successoribus aliquam legem imponere quam ipsi de necessitate tenerentur servare: quia par in parem non habet imperium, *ut legitur, & notatur in l. digna vox C. de leg. cap. Innotuit. de elect. cap. fin. de Rescript. in 6.* 22

Denique quod Papa possit derogare Concordatis, latissimè, & doctissimè probat D. Wamesius *consil. 255. n. 3. & seq.* faciunt optimè not. Gabrielii *d. tract. com. conclus. lib. 3. conclus. 6. tit. de Jure quæsito non toll. conclus. 6. num. 5.* atque ita tempore meo decidit Rota in una Tungren. Canonicatus pro D. Quirino Bilstain, licet

licet postea Paulus V. S.Pontifex anno 1613. v. Kal. Aprilis motu proprio declaravit se non intendere, nec suos prædecessores intendisse lædere concordata in gratia extinctionis litis motu proprio facta D.Ricardo Pauli Stravio,& Guilielmo Vossio, litigantibus contrà d. Quirinum Bilstain clericum Leod. pro d. præbenda & canonicatu, & Scholastria Tungren. in quorum regimine idem Bilstain Coadjutorem perpetuum in locum cujusdam Lamberti Gilkens deputari se à S. Sede obtinuerat cum expressa derogatione Concordatorum Germaniæ; dictis verò Ricardo,& Guilielmo auctoritate ordinaria provisis de dictis canonicatu,& Scholastria per mortẽ dicti Lamberti de mense Februarii,& litibus ad multos años inter eos agitatis cũ d.Quirino tandẽ idẽ S.Põtifex lites illas extinxit,declaravitq; proprio motu,nec ad eorum,aut alterius pro ipsis instantiam,collationem & provisionem de dictis Canonicatu,& Scholastria prædicto Quirino sic factas,& literas præfatas tanquam subreptitias, ac præter, & contrà dicti sui prædecessoris, & suam intentionem, quoad derogationem, & læsionem Concordatorum hujusmodi emanatas cum omnibus, & singulis decretis etiam irritantibus &c. cassando d. collationem & provisionem &c. cum decreto de immittendo dictos Ricardum & Guilielmum in possessionem dictorum Canonicatus & Scholastriæ prout etiam vigore dictæ gratiæ immissi fuerunt & sunt. Sequitur tenor gratiæ motus proprii Pauli v. 23

PAULUS EPISCOPUS SERVUS SERVORUM DEI AD FUTURAM REI MEMORIAM.

Ex pastoralis officii nobis divina dispositione commissi debito fideles quoslibet prælertim Clericos a litium & controversiarum inter eos pro tempore subortarum molestiis maturè explicari cupientes,lites,& controversias hujusmodi extinguimus, ac ejusdem officii nostri partem interdum interponimus, prout conspicimus salubriter expedire: Alias si quidem postquam in concordatis inter Sedem Apostolicam, & inclytam Nationem Germanicam, initis & firmatis,caveatur expresse,quod beneficia sub illis comprehẽsa, cessantibus tunc expressis reservationibus extrà Romanam Curiã in Februario, & quinque aliis etiam tunc expressis mensibus alternatis pro tẽpore vacãtia per eos,ad quos jure ordinario beneficiorũ hujusmodi collatio,& alia dispositio pertineret, quoties illa deinceps vacare contingeret,cõferentur,nec ipsi per quamcumq; aliam reservationem, seu gratiam expectativam, aut quamcunq; aliam collationem,vel dispositionem Apostolicam impedirentur,sicut accepimus dilectus filius Quirinus Bilstain assertus Clericus se quondam Lamberto Gilkens olim Canonico & Scholastico Ecclesiæ B.Mariæ Virginis Oppidi Tungren. Leod. diœcesis tunc in humanis agenti coadjutorem perpetuum,& irrevocabilem in regimine,& administratione canonicatus,& præbendæ, ac Scholastriæ dictæ Ecclesiæ, quos dictus Lambertus tunc obtinebat ,,

Q per

GLOSSA X.

K QUorumcumq; Collatorum &c. non tamen S.R.E. Cardinalium) Notandum primò Regulam hanc comprehendere non solum Ordinarios Collatores, 1
quales sunt Episcopi in suis Diœcesibus *extravag. execrabilis §. cæterum ordinarios de prabend. Rebuff in concord. tit. de collationibus §. præfati ordinarii in glo. Verbi Ordinariu & in tract. de Nominat.* Ubi etiam dicit quod dicuntur Ordinarii Collatores omnes, qui à Papa vel lege, seu consuetudine habent potestatem conferendi beneficia Ecclesiastica, etiamsi sint inferiores ab Episcopo, & ordinariam jurisdictionem non habeant, *clem. 1. ibi glo. verbo ordinarium, ut lite pend.* 2
verum etiam extraordinarios, quibus nimirum competit collatio, ex privilegio vel jure speciali, *cap. cum clericus 11. §. fin. ibi glo. verbo spectat de prabend. ubi etiam Gemma. n. 5. vers. glossa super verbo spectet, Achilles de Grassis decis. 1. num. 1. & seqq. de off. ord.* quod limitat Simonetta *tract. de reser. q. 68. n. 2.* & Nicol. Garcia *tract. de benef. part. 5. cap. 1. §. 11. n. 619.* quando jus conferendi non esset perpetuum, sed limitatum ad modicum tempus, veluti ad 4. annos plus minus: cum enim illud sit temporale, est minus præjudiciale, ut notat post Puteum *decis. 47. incip. Nicolaus v. n. 19.* Gonzales *hic* atque ita clausula generalis derogatoria, removet obstantias perpetuas non temporales, *Calderinus cons. 1. de rescript. Rota decis. 2139. incip. lucana lib. 3. part. 3. divers.* 3 4

Secundò notandum est, reservari beneficia vacantia ad collationem, provisionem, &c. collatorum sæcularium & regularium, non tamen S. R. E. Cardinalium. In quo adverte Regulam hanc non excipere Cardinales legatos de latere, in suis legationibus, & provinciis degentes, qui collationem tantum extraordinariam habent, sed tantum Cardinales Episcopos in suis Diœcesibus residentes, ut testatur Crescentius *decis. 217. alias 20. de prabend. Jo. Petrus Moneta in suo tract. de Optio. Canonica cap. 4. quæst. 3. num. 87.* cum Papæ intentio tantum fuerit non afferre præjudicium Cardinalibus in sua ordinaria collatione, sive resideant in Curia, sive non: quod intellige de Cardinalibus residentibus in suis diœcesibus, non etiam iis qui Ecclesias possident titulares de Urbe, vel Episcopatus qui annexi sunt Cardinalitatibus & optantur sex per antiquiores Cardinales Præsbyteros, qui in urbe tempore vacationis inveniuntur, ut sunt Episcopatus Hostien. Portuen. Prenestin. Tusculan. Sabinen & Albanen. quia favor hujus Reg. non extenditur ad tales Cardinales absentes à Curia: quia obstat reservatio regulæ VII. præcedentis, quæ non loquitur de omnibus Cardinalibus Episcopis, sed de Episcopatibus Cardinalatuum supradictorum, ut patet ex verbis d. Regulæ ibi; *nec non ad collationem, &c. S. R. E. Cardinalium à Rom. Curia absentium ratione suorum Episcopatuum Cardinalatus ac ipsorum Cardinalium titulorum* 5

rum

rum qu· de re videndus Nicol. Garcia *tract. de benef. part. 5 cap. 1. §. 11. à num. 624. usq. ad num. 633.*

Tertiò notandum per negligentiam Cardinalis in conferendo beneficium, vigore indulti post lapsum videlicet sex mensium collationem, devolvi, non ad Papam jure devolutionis, sed ad ArchiEpiscopum: quia tale beneficium nunquam fuit reservatum, ex quo Regula nostra Cardinales collatores non comprehendat, & ideo ad effectum de quo agitur, est perinde ac si reservatio nostræ Reg. in rerum natura non fuisset *Cassad. decis. 8. n. 8 de prabend.* & consequenter, data negligentia inferioris intrat devolutio, prout de jure communi, cujus devolutionis vigore pertinet ad ArchiEpiscopos *&c. ut in c. 2. de concess. prabend. Gonzalez d gl. 24. n. 89.* 6

Quartò, notandum Regulam nostram non includere Reges & Principes, quales sunt Reges Galliarum & Hispaniarum, aliiq; nonnulli Orbis Christiani Principes, qui de plurimis beneficiis in suis regnis sunt collatores beneficiorum ut late ostendit Boetius Epo Antecessor ordinarius in Academia Duacena *tr. de Regalibus n. 14. & seqq.* Nam eo ipso quod de Regibus & Principibus non fit expressa mentio, non censentur comprehensi sub hujus Regulæ reservatione, *text. in cap. fin. in pr. ibi Regibus &c. de officio deleg. c. ne reliqui ibi illis per qua Regibus &c. de privilegiis in 6.* præcepta namq; canonica relaxantur propter Regum & Principum auctoritatem *cap. Principes c. Regum 24. q. 5 c. per venerabilem §. rationibus. Qui fi.n sint legit. Archidiac. & Jo. Andr. in c. 2 de preb. in 6.* qui loquuntur in fortiori omnium reservatione, ratione vacationis apud Sedem, *Covar. in pract. q. cap. 36. n 4. plura hac de re vide supra ad Reg. XI. & infra XL.* 7 8

ARGVMENTA IN GLOS. XI.

1. Sub dispositione hujus Reg. non includuntur collatores vigore Concordatorum.
2. S. Pontifex per côcordata Germaniæ reservat dispositioni suæ beneficia vacantia per Constit. Execrabilis, cum certis tamen limitationibus.
3. Summa capita Concordatorum Germaniæ.
4. Provisi per Papam de beneficiis reservatis tenentur publicare gratiam intra tres menses.
5. Si Papa negligat conferre intra tres menses, non propterea conferet Ordinarius privativè, sed erit præventioni locus.
6. Summa capita Concordatorum Galliæ.
7. Decretum irritans inficit titulum, & possessionem provisi. & n. 9.
8. Provisus contra Concordata, nec titulum, nec possessionem coloratam habet, nec tutus est beneficio Reg. de Annali & Triennali possess. nec in fo-

ro conſcientiæ quoad perceptionem fructuum.

9. Impetrans beneficium contra concordata, eſt privatus ipſo jure.

10. Concordata nullatenus per hanc reg. læduntur.

11. Concordata favorabilia ſunt, & pleniſſimè interpretanda.

12. Primariæ preces Imp. non afficiuntur concordatis.

13. Exceptio de non uſu concordatorũ irrelevans eſt, & nulla.

14. Huic reg. derogatur demũ per concordata ſi illa ſint acceptata.

15. Gratia acceptationis durat uſq; ad mortem Papæ, vel Epiſcopi, vel uſq; dum Epiſcopus transferatur ad aliam Eccleſiam.

16. Legatus de latere concurrit cũ quolibet Ordinario, in ſex menſibus Ordinariis per concordata aſſignatis.

17 Legatus de latere dicitur Ordinarius in ſua provincia.

18. Concordata tollunt tantum gratias præventivas, nec impediunt, quo minus Papa vel Legatus concurrat cum Ordinariis, etiam in illorũ menſibus.

19 Decretum irritans operatur duntaxat, quoad gratias præventivas, nec tollit facultatem conceſſam Legatis de latere.

20. Decretum irritans non ligat Papam quo minus concurrat cum Ordinariis.

21. Papa per clauſulam generalem; non obſtantibus privilegiis, facultatibus &c. cenſetur derogare alternativæ in concordatis conceſſæ.

22. Papa poteſt ex juſta & rationabili cauſſa ſi velit, derogare concordatis.

23. Papa non poteſt aliquam legem ſuis ſucceſſoribus imponere.

24. Paulus V. revocavit derogationem Concordatorum Germaniæ per Clementem VIII. ſuum deceſſorem factam.

25. Ut concordata includantur ſub hac Reg. debent eſſe & acceptata, & obſervata.

26. Quid interſit inter reſervationes vigore Regularum Cancellariæ, & reſervationes inductas per concordata Germaniæ.

27. Papa per cõceſſam electionem per concordata, non ſic adſtrictus eſt, quin poſſit ea non obſtante ex rationabili & evidenti cauſſa poſtpoſito electo, de alio Prælato providere.

28. Beneficia vacantia per reg. Cancellariæ, in menſibus reſervatis perpetuò manent affecta Papæ.

29. Papa non conferens intra tres menſes à die notæ vacationis beneficium reſervatum, ejus collatio devolvitur ad Ordinarium.

30. Ordinarii non obſtantibus concordatis, poſſunt recipere reſignationes beneficiorũ etiã in menſe Pontificis.

31. Majores dignitates electivæ poſt Pontificales in Cathedralibus & Principales in Collegiatis ſunt reſervatæ S. Sedi per Reg. 24. Innocentii VIII. ſi promovẽdus illarum poſſeſſor reponat ad manus Ordinarii.

32. Nominationes Lovanienſium continent, ut pleriq; volunt, expreſſam concordatorum Germaniæ derogationem.

33. In quibus menſibus Apoſt. modo vigeant Nominationes Lovanien.

34. An nominationes locum habeant in caſu vacationis in menſibus nominationum, ſi reſignans in favorem moriatur intra xx. dies. 35. Pre-

35. Preces Primariæ Cæs. non includuntur sub concordatis.
36. Præter concordata, Leodienses habent Alternativam mensium, & sic duplici vinculo securi.

GLOSSA XI.

L **A**ut aliorum sub Concordatis) Sequitur alia exceptio hujus Reg. per quam, sub illius reservatione non includûtur collatores beneficiorum qui conferunt illa vigore concordatorum initorum inter Sedem Apostolicam, & ipsos: ejusmodi enim beneficia sub hac Reg. non comprehenduntur, sed liberè sunt per collatores conferenda: Qualia illa sint, patebit ex hac concordatorum Germaniæ & Galliæ summa. 1

Imprimis in concordatis Germaniæ Pontifex reservat dispositioni suæ beneficia vacantia per Constit. *Execrabilis*, *& ad Regimen*, cum modificationibus 2 tamen in dictis concordatis initis inter Frider. Imper. Principesq; Germaniæ, & Nicolaum v. Pontificem Max. expressis, quæ concordata etiam confirmata sunt per Maximilianum Imper. anno 1518. Julii 11. respectu Leodiensium quatenus illa aliquatenus læsa essent circa liberam collationem beneficiorum in mensibus Ordinariorum vacantium, ut & per constitutiones Pii 11. de data 1458. 15 Kal. Feb. & Sixti iv. de data anni 1479. quibus conceditur alternativa collationis ordinariis Civitatis & Diœcesis Leod.

Secundò, in dictis concordatis statuitur quod in Metropolitanis, & Cathe- 3 dralibus Ecclesiis, etiam immediatè non subjectis Sedi Apostolicæ, & in Monasteriis immediatè subjectis, fiant canonicæ electiones, quæ ad dictam Sedem pro obtinenda confirmatione deferantur intrà tempus constitutum, per constitutionem Nicolai 111. *incip. Cupientes &c.* alioquin ad eandem Apost. Sedem electiones devolvantur: & si dictæ electiones minus canonicæ fuerint, de iis per S. Sedem providebitur; & si canonicæ fuerint, per eandē confirmabuntur, nisi ex rationabili & evidenti caussa de digniori, & utiliori persona, ex consilio Cardinalium duxerit providendum. At in Monasteriis dictæ Sedi immediatè non subjectis, & aliis beneficiis regularibus, super quibus pro confirmatione, vel provisione ad d. S. Sedem non consuevit haberi recursus, Electi, vel providendi ad Curiam Rom. pro confirmatione, vel provisione venire non tenebuntur. De Monasteriis verò Monialium eadem S. Sedes non disponet, nisi sint exempta & tunc per commissionem ad partes.

Tertiò, in cæteris dignitatibus & beneficiis quibuscumque tam secularibus quam regularibus vacaturis in mensibus Januarii, Martii, Maji, Julii, Septembris, & Novembris, eadem S. Sedes sibi ista beneficia reservat. In mensibus verò Februarii, Aprilis, Junii, Augusti, Octobris & Decembris non impediet per

quamcumque aliam Reservationem, gratiam expectativam, aut quamvis aliam dispositionem per ipsam factam, aut faciendam, quo minus de illis cum vacabunt in dictis mensibus Februarii, &c. Ordinarii, vel alii inferiores liberè disponant, exceptis tamen majoribus dignitatibus post Pontificales in Cathedralibus & Principalibus Collegiatis Ecclesiis, de quibus jure ordinario erit providendum per illos inferiores, ad quos alias collatio, provisio, præsentatio, electio, seu quævis alia dispositio pertinet. Eandem Alternativam collationem concessit Ordinariis Civitatis & Diœcesis Leodien. Pius II. & ante eum Eugenius IV. quam etiam confirmavit posteà Sixtus IV. anno 1479. 9. Januarii (cui successit Innocentius VIII.) permittendo dictis Ordinariis liberam collationem in mensibus Februarii, Aprilis, Junii, Augusti, Octobris & Decembris, & quod nullis reservationibus factis tunc per se vel prædecessores utetur, nisi in corpore juris clausis, & exceptis dignitatibus & beneficiis Officialium Sedis Apost. Verum ultrà hoc, extat in hac nostra patria Leod. Indultum quod à Clemente VIII. concessum est proprio motu Ernesto à Bavaria de an. 1599. Episcopo & Principi nostro, & post ejus decessum à Paulo V. Ferdinando illius successori & nepoti, quo Indulto concessa est eadem facultas conferendi Canonicatus, & beneficia sibi quomodolibet in suis mensibus reservata, dummodo alias dispositioni Apostolicæ generaliter reservat seu ex generali reservatione affecta non fuerint, ut latius ex Indulto videre est, cujus seriem legere poterit Lector Tomo III. Annalium Episcoporum Leod. Reverend. admodum Domini Jo. Chapeaville Canonici & Vicarii Leod. de nostra Republ. Leodiensi optimè meriti: sed regredior ad Concordata.

IV. Subjiciuntur quædam de modo Annatarum ut ex contextu dictæ Constitutionis Nicolai V. apertè videre est.

Quod verò in d. Nicolai V. constitutione statutum erat, ut nisi eadem S. Sedes provideret de dictis beneficiis sibi reservatis in mensibus prædictis intra tres menses, à die notæ vacationis in loco beneficii, quod ex tunc ordinarii, vel alii, ad quos collatio pertinebat liberè de iis disponere possent, hoc per aliam Gregorii XIII. Constitutionem, *incip. Quæ in Ecclesiam Dei de data 1576. Kal. Novemb.* sublatum fuit, aut saltem modificatum, eatenùs nimirum, ut illi quibus deinceps gratiæ ejusmodi concedentur, earum concessionum fidem & testimonium intra tres menses, à die notæ vacationis in loco beneficii hujusmodi vel dictis collatoribus significare, vel in ipso beneficii loco publicare quoquo modo teneantur, decernitq; omnes, & quascunq; dispositiones de dictis beneficiis ab eisdem collatoribus post significationem, seu publicationem hujusmodi pro tempore factas, nullas, & invalidas. 4

In quo tamen duo notes.

Primò, quod si ejusmodi negligentia intervenerit, non per hoc concurrentiam excludi, quo minus lapsis dictis tribus mensibus S. Pontifex conferat bene- 5
ficium,

ficium, cujus collationis dies, si prior sit collatione ordinarii, dubium non est quin à Pontifice provisus, provisum ab ordinario rectè excludat *Cap. dudum de Preb. in 6. quod & notavit Brandén. ad Concord. Germ. q. 6. in fi. & D Wames. consil. 239. n. 2. de preb. qua de re vide infrà notabili* IV.

Secundò, quod si intrà tres menses juxtà dictam Gregorianam Constitutionem, provisio non innotuerit Ordinario, non per hoc illam esse irritam, sed irritas tantum declarari quascumque provisiones Collatorum factas, post publicationem Collationis Apostolicæ, ut decidit Rota *coram Fabio Accoram.* 13. *Feb.* 1559. *in divers.*

Sed priusquam alia notabilia cumulemus, paucis videamus Concordata Galliæ, & delibemus ex illis præcipua & summa illorum capita.

In illis igitur statuitur, ut Rex Galliæ faciat nominationem ad ArchiEpiscopatus, & Episcopatus, Abbatias, Prioratus, & Monasteria, & Papa conferat. In aliis verò dignitatibus inferioribus, & beneficiis quibuscumque conceditur Ordinariis collatoribus libera collatio in omnibus mensibus, juxtà juris communis dispositionem: Ita tamen quod conferant unum Canonicatum in unaquaque Ecclesia Cathedrali, & Metropolitana Magistro, Licentiato, aut baccalaureo formato in Theologia, qui per decennium studuerit cum onere prædicationis & S. Scripturæ lectionis, & insuper tertiam partem omnium dignitatum, & aliorum quorumcumque beneficiorum vacantium in quatuor mensibus anni, videlicet 1. 4. 7. & 10. mense post acceptationem Concordatorum, similiter viris litteratis graduatis, & nominatis per universitates conferant. Deniq; quod non solum nullæ gratiæ expectativæ, nec reservationes generales, & speciales ad beneficia regni à Sede Apostolica emanare possint, sed neq; lites & causæ beneficiales in Romana Curia tractari, & agitari, ut plenius legitur in bulla Leonis X. *incip. in eminenti:* quæ Concord latiss. declarat, explicatque Rebuffus.

His ita præmissis, subnecto quædam notabilia hanc Concordatorum Germaniæ materiam enodantia.

Primò, quod dictis Concordatis, seu Constitutioni Nicolai V. adjectum sit decretum irritans. *Si secus à quoquam scienter, vel ignoranter attentari contingat:* quod quidem decretum ipso jure nullitatem inducit, etiam sine partis objectu 7
Mandos. ad Reg. 31. quæst. 11. n. 6. & 9. ubi scribit quod Regulæ Cancellariæ habentus decretum irritans quandocumq; in judicio productæ, annullant omnia acta etiam ante productionem facta. *Cassad. decis. 12. super Regulis Wamesius tom. 1. consil. 33. num. 12. de ætat. & qual. præfic.* ubi in materia coadjutoriæ Præposituræ per Papam concessæ, resolvit ejusmodi Coadjutoriam suos finem, & effectum sortiri non posse, nisi Coadjutus in mense Apostolico decesserit, vel alias ad provisionem, seu collationem Papæ dicta Præpositura aliqua ratione spectarit; idq; obstante dicto decreto irritanti, quod etiam ipsum Pontificem ligat

ligat *cap. quodam ibi dominic. de prabend. in 6.* Quod limita, nisi Pontifex justa causa motus ejusmodi concordatis derogaret *ad not. Mohed. decis. 23. in fin. de preb. Mand. ad Reg. 2. Cancell. q. 2. & ea qua dicam infrà iv. Notabili.*

8 Cæteroquin, tanta est vis & potestas decreti irritantis, ut etiam inficiat titulum, & possessionem provisi, ut tradit Flam. Parif. *tract. de resign. benef. lib. 6. q. 5. n. 57. & lib. 5. q. 6. n. 220.* imò etiam inficiat omnia quæ sequuntur, ut nec juris effectum, nec fomentum habeant *Paris. d. tract. lib. 11. q. 7. n. 25. Cassad. decis. 1. n. 7. de Restit spol.* nec titulum tribuat aut possessionem coloratam *Lapus alleg. 3. n. 3. Cassad. decis. 7. n. 3. super Regulis, Simonetta de reser. q. 48. n. 1. & seq.* etiam in judicio possessorio summariissimo manutentionis, ut posteà dicam, in quo nullæ exceptiones admittuntur *Cassad. decis. 1. per tot. de Restit. spoliat.* sive sit reservatio generalis, sive specialis, *Cassad. decis. 1. n. 1. de causa poss.* neque sunt tuti beneficio Regulæ de Annali, & Triennali possessore *per Constit. Clem. VII. incip. Admenet nos: in verbis, declaramus pratensas collationes, nec etiam in conscientia foro, quoad perceptionem fructuum ut liquet ex illu verbu Bulla Clementis VII. & fructus nullo unquam tempore facere: sed ad illorum restitutionem in utroq; foro efficaciter obligatos esse.* Unde cum etiam privati sint 9 ipso jure beneficio, tenentur illud dimittere, *Abb. in c. extirpanda §. vero de prabendis Hoj. de Incomp. benef. part. 1. cap. 13. n. 61. Tiraq. in l si unquam n 291. & seq. C. de revoc. donat.* Porrò, quod diximus Decretum irritans inficere possessionem & titulum, id adeò verum est, ut impediat restitutionem in spolio, & manutentionem *Æn. de Falconibus de reser. q. 4. effectu 11. Sarnen. de Annali q. 23. & alii pemulti quos citat Nicol. Garcia de benef. 5. part. cap. 1. §. 9 n. 412.* quod intellige ubi reservatio, cui est appositum Decretum irritans, est justificata, vel in corpore juris clausa, vel super certo corpore beneficii: alias secus, *Cambarus tract. de officio leg. lib. 4. n. 130.* atque ita fuit resolutū in una Regien. Canonicatus *coram D. Pamph. 17 Nov. 1595 in una Bobien. 27. Feb. 1595. coram D. Gipsio.* Justificata autē censetur reservatio, quādo est probata: aut enim incōtinēti probatur, & tūc impedit manutentionē, & restitutionem in spolio, *juxta decis. Put. 190. & 197. lib. 3.* aut si possessor dicat se provisum ab Ordinario, nec alium titulum allegat; alias secus, quia in beneficialibus datur multiplicatio titulorum *ita decisum fuit in una Reginen. beneficiis 16. Feb 1596. coram D. Lita.*

10 II. Dicta Concordata nullatenus lædi per hanc reg. reservatoriam, etiamsi nulla eorum facta esset mentio, cum semper excepta censeantur *Crescent. decis. 2. & 5. de Privilegiis Put. decis. 47 incip. Nicolaus v. num. 3. lib. 1. Mohed. decis. 25. in fine de prabend.* sintque favorabilia, ac plenissimè in favorem ordinariorum interpretanda, cum reducant ad jus commune *l. si unus §. pactus ne peteret ff. de* 11 *Pact. Put. decis. 108. n. 1. l. 2. qua de re latius dicemus in fi. textus* stante maximè alternativa collatione concessa Episcopis Leodien. per Eugenii IV. Constit. de qua dicam *infrà n. 35.*

Tertiò,

Tertiò, exceptionem de non usu Concordatorum in judicio, & extra, nullam 12
inanem & ridiculam esse per not. Georgii Branden. *in Concord. German. q.4. per tot.* cum illa sint per Principes Germaniæ acceptata, sicque in pactum abierint, *Crescent. decis. 2. & 5. de Privileg. Mohedan. decis. 23. in fi. de prabend.* ad effectum tamen hujus reg. necessarium est ut illa expressè sint acceptata, ut patet in verbis nostræ Regulæ, *& eos qui illa acceptare & observare debuerint acceptatis*, probat- 13
que Navar. *consil. 1. de Constit. n.23.* Sed ad quod tempus durabit gratia ista acceptationis? Respondeo quod usque ad mortem Papæ gratiam concedentis, 14
vel Episcopi acceptantis *Navar. consil.13. n.2. de prab.* Cum enim acceptatio alternativæ sit quidam quasi contractus initus inter Papam alternativam concedentem, & Episcopum acceptantem, sequitur quod morte alterutrius finiatur *l.1. l. nulla 59. ff. pro socio Navar. consil.31. n.2. de preb.* vel donec Episcopus acceptans transferatur ad aliam Ecclesiam, vel alias removeatur: cum translatio vel remotio dicatur mors civilis, quæ quoad hunc effectum æquiparatur morti naturali, *ut not. Gonzalez §.5. proemii.*

Quartò, Legatum à latere concurrere cum quolibet Ordinario in sex mensi- 15
bus ordinariis per Concordata assignatis in collatione beneficiorum, cum ipse Legatus etiam dicatur ordinarius in sua provincia *c.1. de off. leg. c. eod. tit in 6.* 16
Crescent. decis.180. alias 8. de privil Put. decis 345. n.1. & 2. lib.2. Gamb. de off. & potestate legati lib.3. part.3. n.78. & seq. dicentes hoc procedere non obstantibus Concordatis Germaniæ quoad alternativam concessam ordinariis per d. bullam Nicolai v. quia Concordata tantum tollunt gratias præventivas, videlicet expectativas & reservativas: non tamen impediunt quin Papa, vel Legatus poterit concurrere cum Ordinario in mensibus ordinariis, ut hoc latius probat, decisionibusq; Rotæ confirmat Gonzalez *hic in glo.25. n.15. & seqq adde Rebuff. ad Concordata in Rub. de collationib. §. si quis, verbo alium superiorem* ubi ita judicatum adstruit, & Branden *in Concord. German. not. 1.* ubi scribit quod Concordata non impediunt collationes Papæ, etiam in mensibus Ordinariorum, sed solum tollunt gratias præventivas, quas olim habebant expectantes *Cassad. decis.1. de pact.* 17
Simonetta de Reservat. q. 2. & ita tenuit Rota *in una Meten. Canonicatus*: quod tamen hactenus accipe, nisi provisio à Papa obstet, Regula de verisimili notitia infrà 18. tunc enim provisio Papæ anterior nullius erit roboris ex d. Regula & consequenter non oberit provisioni Ordinarii posteriori, nec poterit dici Papam prævenisse *Coras de Benef. 2. part. c.1. n.7. & c.3. n.8. Nicol. Garcia tract. de benef. part.5. c.1. n.43.* licet ipse posteà *n.49.* dicat dictam reg. non habere locum in legato motus auctoritate nostri glossographi *ad d. Reg.* & Bertrand. *consil.128. vol.1.* sed contraria opinio videtur verior ut ibi dixi.

Præmissis non obstat decretum irritans in Concordatis appositum, quia illud sortitur naturam principalis dispositionis quoad gratias præventivas tantū, & non

licet posteà Paulus V. S. Pontifex anno 1613. v. Kal. Aprilis motu proprio declaravit se non intendere, nec suos prædecessores intendisse lædere concordata 23 in gratia extinctionis litis motu proprio facta D. Ricardo Pauli Stravio, & Guilielmo Vossio, litigantibus contrà d. Quirinum Bilstain clericum Leod. pro d. præbenda & canonicatu, & Scholastria Tungren. in quorum regimine idem Bilstain Coadjutorem perpetuum in locum cujusdam Lamberti Gilkens deputari se à S. Sede obtinuerat cum expressa derogatione Concordatorum Germaniæ; dictis verò Ricardo, & Guilielmo auctoritate ordinaria provisis de dictis canonicatu, & Scholastria per mortẽ dicti Lamberti de mense Februarii, & litibus ad multos años inter eos agitatis cũ d. Quirino tandẽ idẽ S. Põtifex lites illas extinxit, declaravitq; proprio motu, nec ad eorum, aut alteriuspro ipsis instantiam, collationem & provisionem de dictis Canonicatu, & Scholastria prædicto Quirino sic factas, & literas præfatas tanquam subreptitias, ac præter, & contrà dicti sui prædecessoris, & suam intentionem, quoad derogationem, & læsionem Concordatorum hujusmodi emanatas cum omnibus, & singulis decretis etiam irritantibus &c. cassando d. collationem & provisionem &c. cum decreto de immittendo dictos Ricardum & Guilielmum in possessionem dictorum Canonicatus & Scholastriæ prout etiam vigore dictæ gratiæ immissi fuerunt & sunt. Sequitur tenor gratiæ motus proprii Pauli v.

PAULUS EPISCOPUS SERVUS SERVORUM DEI AD FUTURAM REI MEMORIAM.

EX pastoralis officii nobis divina dispositione commissi debito fideles quos-,,
libet præsertim Clericos a litium & controversiarum inter eos pro tem-,,
pore subortarum molestiis maturè explicari cupientes, lites, & controversias,,
hujusmodi extinguimus, ac ejusdem officii nostri partem interdum interpo-,,
nimus, prout conspicimus salubriter expedire: Alias si quidem postquam in,,
concordatis inter Sedem Apostolicam, & inclytam Nationem Germanicam,,
initis & firmatis, caveatur expresse, quod beneficia sub illis comprehẽsa, ces-,,
santibus tunc expressis reservationibus extrà Romanam Curiã in Februario,,,
& quinque aliis etiam tunc expressis mensibus alternatis pro tẽpore vacãtia,,
per eos, ad quos jure ordinario beneficiorũ hujusmodi collatio, & alia dispo-,,
sitio pertineret, quoties illa deinceps vacare contingeret, cõferentur, nec ipsi,,
per quamcumq; aliam reservationem, seu gratiam expectativam, aut quam-,,
cunq; aliam collationem, vel dispositionem Apostolicam impedirentur, sicut,,
accepimus dilectus filius Quirinus Bilstain assertus Clericus se quondam Lam-,,
berto Gilkens olim Canonico & Scholastico Ecclesiæ B. Mariæ Virginis Op-,,
pidi Tungren. Leod. diœcesis tunc in humanis agenti coadjutorem perpetu-,,
um, & irrevocabilem in regimine, & administratione canonicatus, & præben-,,
dæ, ac Scholastriæ dictæ Ecclesiæ, quos dictus Lambertus tunc obtinebat,,

„ per fel. rec. CLEMENTEM Papam VIII. prædecessorem nostrum Apostolica
„ authoritate constitui,& deputari,sibique deCanonicatu,& prxbēda,acScho-
„ lastria præfatis, ex tunc, prout postquam illos per cessum , vel decessum ipsius
„ Lamberti, ut alias quovis modo vacare contingeret, provideri, successivèque
„ asserens verum annuum valorem fructuum,reddituum,ac proventuum cano-
„ nicatus, & præbendæ,ac Scholastriæ præfatorum in dictis literis minimè ex-
„ pressū, nec præfatis cōcordatis derogatum fuisse, sibi ab eodē Clemente præ-
„ decessore, quod literæ prædictæ valerent, plenamque roboris firmitatem ob-
„ tinerēt,& sibi suffragarētur in ōnibus,& per omnia perinde ac si in illis,quod
„ fructus, reditus, & proventus præfati certum tunc specificatum valorem non
„ excedebant expressum , ac concordatis prædictis expressè derogatum fuisset ,
„ concedi & indulgeri , simulq; dictis concordatis derogari obtinuit, prout in
„ dictis concordatis,ac prædicti prædecessoris,necnon in nostris exinde,pro eo,
„ quod dictus prædecessor antequam ejus literæ desuper expedirentur, rebus
„ fuerat humanis exemptus desuper confectis literis,plenius continetur: obitu
„ autem dicti Lamberti extra Romanam Curiam de mense Februarii,anni Do-
„ mini 1606. defuncti superveniente de Canonicatu, & præbenda,videlicet Ri-
„ cardo Paulo Stravio Clerico , de Scholastria vero præfatis Guilielmo Vossio
„ præsbytero dictæ diœcesis dilectis filiis per tunc existentem Præpositū dictæ
„ Ecclesiæ uti OrdinariumCanonicatus,& præbendæ,ac Scholastriæ prædicto-
„ rum collatorem juxtà formam,& tenorem concordatorum hujusmodi extrà
„ Romanam Curiam ordinaria authoritate provisum extitit ; hincq; lis,& cau-
„ sa in vim specialis rescripti à nobis emanati inter Ricardum & Guilielmum ex
„ una, ac Quirinum præfatos ex altera partibus, super canonicatu & præbenda
„ ac Scholastria prædictis,ad quod ipse Quirinus prætextu provisionis sibi de il-
„ lis, ut præfertur factæ,hujusmodi jus habere prætendebat,introducta,diuque
„ primo coram quondam Magistris Alexandro Litta , & successivè coram Ber-
„ nardino Scotto Capellanis nostris , & causarum Palatii Apostolici Auditori-
„ bus, postremòque coram Venerabili Fratre nostro Francisco ArchiEpiscopo
„ Damascen.etiam olim causarum ejusdem Palatii Auditore,nunc verò unius ex
„ Auditoribus dicti Palatii locum ex indulto Apostolico tenēte discussa,necnon
„ eorundem canonicatus , & præbendæ , ac Scholastriæ possessio, in qua dictus
„ Quirinus intrusus forsan tunc reperiebatur,apprehensa, & fructus sequestrati
„ fuerint,lisq; & causa hujusmodi coram eodem Francisco Archiepiscopo,& lo-
„ cū tenente adhuc pendeat indecisa;hoc verò nō sine gravi cōcordatorū,& Or-
„ dinatorii collatoris,ac Ricardi & Guilielmi prædictorum præjudicio, dispen-
„ dio , & perturbatione evenerit. Nos igitur scientes , nec dicti Clementis
„ prædecessoris, nec nostram mentem & intentionem fuisse concordatis hujus-
„ modi per provisionem dicto Quirino,ut præmittitur,factam,& literas prædi-
„ ctas derogare, nec illa in aliquo lædere,de præfatis omnibus,& singulis plenè,

& suffi-

& sufficienter informati, volentesq; pro pastoralis officii nostri debito Ricar-,, dum & Guilielmum præfatos à litium hujusmodi ulterioribus dispendiis, & ,, molestiis tempestivè explicare, indemnitati, paci & quieti consulere, ac alias ,, in præmissis oportunè providere , ipsosque Ricardum , & Guilielmum à ,, quibusvis Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis si quibus quomodolibet ,, innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum se-,, rie absolventes MOTU PROPRIO, non ad eorum vel alterius pro ipsis ,, nobis desuper oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate ac ,, ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine collationem, & provi-,, sionem de canonicatu, & præbenda ac Scholastria prædictis dicto Quirino ab ,, eodem Clemente prædecessore sic factas, & literas præfatas tanquam subrepti-,, tias, ac obreptitias, & præter, ac contrà dicti Clementis prædecessoris, & no-,, stram intentionem quoad derogationem, & læsionem concordatorum hujus-,, modi emanatas cum omnibus, & singulis decretis, etiã irritantibus, aut clausu-,, la sublata, aliisq; clausulis, quantumvis prægnantissimis, necnon inde sequutis ,, quibuscunq; in omnibus, & per omnia, perinde, ac si nunquam emanassent, ,, Apostolica auctoritate tenore præsentium revocamus, cassamus, annullamus, ,, irritamus, ac penitus abrogamus, viribusq; & effectu evacuamus, ac revocatas ,, cassatas, annullatas, irritas, abrogatas, ac viribus & effectu evacuatas, nulliusq; ,, roboris vel momenti unquam fuisse, & esse, ac fore, & pro talibus censeri, & re-,, putari, nec ullo modo attendi nullumq; per eas dicto Quirino, vel cuivis al-,, teri jus in canonicatu, & præbenda, ac Scholastria prædictis, vel ad illos, seu ,, illorum fructibus, redditibus, proventibus, & pertinentiis quibuscunq; tribui ,, aut acquiri, minusq; sibi suffragari potuisse, nec de cætero posse Apostolica ,, authoritate motu, scientia, ac potestatis plenitudine similibus decernimus, & ,, declaramus, litesq; & causas hujusmodi in quacunque instantia, & coram qui-,, buscunq; Judicibus, etiam causarum dicti Palatii Apostolici Auditoribus, seu ,, illorum locatenentibus pendeant, ac in quibuscunque statu, & terminis repe-,, riantur, etiam si quomodolibet institutæ, & usq; ad illarum conclusionem ,, perductæ, ac quæcunq; resolutiones ad favorem & commodum ejusdem Qui-,, rini factæ fuerint, quas omnes abrogamus, & ad nos etiam avocamus, easq; pe-,, nitus & omninò extinguimus, ac prædicto Quirino, & quibuscunq; aliis de-,, super interesse habentibus, seu habere prætendentibus super præmissis omni-,, bus, & singulis perpetuum silentium (sumptibus & expensis utrinq; quomo-dolibet factis cujuscunq; summæ, & quantitatis sint confusis, & compensatis) ,, imponimus; & nihilominus dicto Francisco Archiepiscopo, & locumtenenti ,, aliisq; Auditoribus prædictis necnon quibuscunque Judicibus Ordinariis, ,, vel delegatis districtè præcipimus, & interdicimus, ne ulterius de statu, & me-,, ritis causæ & causarum, ac juribus, & prætensionibus partiũ hujusmodi, nunc ,, & quandocunq; in futurum cognoscere, minusq; dictum Quirinum, vel ejus ,,

 procura-

„ procuratores, aut alios interesse quomodolibet habentes, vel prætēdentes ad „ illarum & illorum prosequutionem etiam prætextu cujuscunq; commissio- „ nis, seu rescripti admittere, vel desuper quandocunq; audire, aut alias in cau- „ sa, & causis hujusmodi ad ulteriores actus procedere quoquomodo audeant, „ seu præsumant. Decernentes præsentes literas nullo ūquam tempore, etiā ex „ eo quod d. Quirinus, & quicunq; alii interesse habentes, seu prætendentes ad „ id vocati non fuerint, seu quocunq; alio prætextu de subreptionis vel obrep- „ tionis seu nullitatis vitio, aut intentionis nostræ, vel quocunq; alio defectu „ notari, impugnari, annullari, retractari, infringi in jus vel controversiam vo- „ cari, aut adversus illas quodcunq; juris, gratiæ, vel facti remedium impetrari, „ aut etiam motu pari concedi posse, neque easdem sub quibusvis similium, vel „ dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, dero- „ gationibus, aut aliis contrariis dispositionibus, etiam à nobis, & quibuscunq; „ aliis Romanis Pōtificibus successoribus nostris, dictaq; Sede sub quibuscūq; „ tenoribus & formis ac cum quibusvis clausulis, & decretis etiam motu, scien- „ tia & potestatis plenitudine similibus pro tempore faciendis cōprehendi, sed „ semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum, & eum, „ in quo āteà quomodolibet erant statū, restitutas, repositas, & plenariè reinte- „ gratas, ac de novo etiam sub quacunq; posteriori data, per Ricardum & Gui- „ lielmū prædictos, quandocunq; eligenda concessas esse, & fore, suosq; plena- „ rios & integros effectus sortiri, & obtinere, ac tā Ricardo, & Guiliel. quam „ Præposito pro tempore existenti prædictis suffragari, & ab omnibus ad quos „ quomodolibet spectat, & pro tempore spectabit, inviolabiliter observari, sicq; „ per Franciscum Archiepiscopum, & alios Auditores prædictos, necnō quos- „ cunq; Judices Ordinarios, vel delegatos quavis authoritate fungentes etiam „ S. R. E. Cardinales, etiam de Latere Legatos, dictæq; Sedis Nuncios sublata „ eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & au- „ thoritate judicari & diffiniri debere, ac irritū, & inane quicquid secus super „ his à quoquā quavis authoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. „ Non obstantibus singulis præmissis, ac nostra de jure alteri quæsito nō tollē- „ do, aliisq; constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisq; contrariis „ quibuscunque. Volumus autem quod præsentium copia cum originali colla- „ tionata, & per unum ex dilectis filiis Cursoribus nostris, in actis Notarii cau- „ sæ, & causarū hujusmodi dimissa vim validæ & efficacis inhibitionis obtineat: „ quodq; prædictus Franciscus Archiepiscopus, & locū tenens statim visis præ- „ sentibus suam, seu aliā quamcunq; inhibitionem moderari, ac sequestra super „ possessione Canonicatus & præbendæ ac Scholastriæ prædictorum illorūq; „ fructibus hujusmodi quomodolibet apposita in favorē Ricardi & Guilielmi „ prædictorum revocare, & relaxare ipsosq; & eorum quēlibet in corporalem, „ realem, & actualem possessionem Canonicatus, & præbendæ, ac Scholastriæ

prædictorum

prædictorum respectivè immittere, seu jam anteà immissos manutenere & con- „ servare, ac quietos & pacificos dimittere debeat, & teneatur. Nulli ergo om- „ ninò hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, scientiæ intentionis, „ motus proprii, revocationis, cassationis, annullationis, irritationis, abroga- „ tionis, evacuationis, declarationis, avocationis, extinctionis, impositionis, „ præcepti, interdicti, decreti, & voluntatis infringere, aut ei ausu temerario „ contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem „ Omnipotentis DEI, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se no- „ verit incursurum. „

Datum Romæ apud S. Marcũ anno Incarnationis Dominicæ M.DC.XIII. „ quinto Kal. Aprilis Pontificatus nostri Anno Octavo. „

Sed notandum, motivum gratiæ factæ pro D. Ricardo & Guilielmo fuisse, ut existimo, in eo quod derogatio Concordatorum in gratia facta Quirino nullam justam causam contineret, sine qua non præsumimus Pontificem voluisse derogare Concordatis, & multis ostendit Ant. Gabriel *lib. 3. commu. conclus. tit. de jure quæsito non tollendo conclus. 5.* vel etiam quod non fuerit servata forma, & modus quibus solet fieri derogatio Concordatorum, *ut in simili notat D. Wamesius d. consil. 255. n. 6.*

Extat & alia revocatio motu proprio facta Pii V. derogationis Concordatorum nationis Germanicæ in simili Coadjutoria per quam idem Pius IV. declaravit per deputationem in Coadjutorem & exinde collationem Canonicatus & præbendæ Ecclesiæ Metensis in mense ordinario cum Concordatorum derogatione, intentionis suæ non fuisse aut esse Concordatis prædictis derogare, aut alias illis in aliquo præjudicare, sed eandẽ prætensam derogationem ob Expeditorum inadvertentiam & præoccupationem obreptam tanquam contra intentionem & voluntatem suam extortam, nullam, invalidam ac nullius roboris vel momenti fuisse aut esse.

Sed & alia legitur Constitutio Adriani VI. de data anni 1522. pontificatus sui 8. quâ confirmat privilegia concordata &c. de conferendis beneficiis in alternis mensibus, ut & relinquit electiones liberas Decanatuum in Civitate & Diœcesi Leodien. consistentium, nec illos sub quibusvis litteris gratiarum expectativarum ac aliarum specialium seu generalium reversationum aut collationum, provisionum, commendarum vel aliorum dispositionum quibusvis personis cujuscumque dignitatis forent concessis, comprehendi: quæ constitutio emanavit à S. Sanctitate ad tollendam difficultatem quæ orta erat inter quendam Joannem de Clivis ratione Decanatus S. Pauli ad quem per capitulum electus erat Joannes Stoten Canonicus dictæ Ecclesiæ, illo de Clivis prætendente jus ad eundem Decanatum ex certis ibidem expressis caussis.

Quin etiam Gregorius XIII. Sapientissimus Pontifex quadam Constitu-

tione sua de anno 1571. Junii 6. Romæ publicata declaravit se sub quacumque verborum forma rescripserit Concordata lædere nolle. Teste Simonetta *tract. de reservat. quæst. 99. num. 28.*

V. Ut concordata non includátur sub hac reg. requiri nedum ut sint acceptata, quemadmodum jam dictum est, sed etiam ut sint observata: unde si fidem non servent facientes concordata cum sede Apostolica, non est illis fides servanda: cum concordata sint individua, & correspectiva *c. pervenit 2. ibi, nec tu ei etiamsi promissum de jure jur. Mohed. decis. 10. n. 1. de sent. & re jud. Roland. à valle Cons. 60. n. 15. 11. & 12. & cons. 4. & 42. vol. 4.* 24

VI. Hoc interesse inter reservationes, vigore Regularum Cancellariæ, & reservationes inductas per Concordata Germaniæ. 25

Primò, quod per Regulas Cancellariæ, Ecclesiæ Cathedrales & Monasteria sint simpliciter reservata Pontifici, *ut patet per Reg. 2. Cancellariæ.* At verò, per reservationes vigore Concordatorum Germaniæ, si extrà curiam (nam si in curia vacent, sunt reservata Pontifici, juxtà constit. ad Regimen, etiamsi alioqui beneficia, seu dignitates electivæ) vacare contingat Episcopatum, vel Monasterium, & Prælatus, qui decessit, non fuerit Cardinalis vel Officialis curiæ, Electio canonica permittitur fieri in partibus, juxtà concordata, ibi.

Item placet nobis quod in Metropolitanis &c. In quo tamen notes, Pontificem non sic electione esse ligatum, quin ex evidenti seu rationabili caussa postposito electo Ecclesiæ de alio Prælato possit providere, ut satis ostendunt verba ista concordatorum, *Nisi ex rationabili & evidenti caussa ac dictorum fratrum* (Cardinalium) *consilio de digniori & utiliori persona duxerimus providendum.* 26

Secundò, quod beneficia vacantia per Reg. Cancellariæ in mensibus reservatis, perpetuò manent affecta, nec de illis alius quam Pontifex ullo tempore manus apponere potest, *text. in extravag. ad Romani §. Romani de præbend. Æneas de Falcon. tract. de reser. prælud. 3. per tot.* at veró, per concordata, S. Sedes tam benigna est cum Ordinariis, ut etiam contra jus commune *per cap. per vestras ex. de supplen. neg. prælat.* patiatur devolutionem fieri de supremo ad inferiorem, videlicet, ut si infrà tres menses non apparuerit de provisione Apostolica, Ordinarius ad collationem procedere valeat, quod intellige ut suprà n. 5. 27 28

VII. Resignationem factam in manus Ordinarii, sed in mense Pontificis, per eundem Ordinarium recipi, & admitti posse: Si enim à reservatione hujus Reg. VIII. excipiuntur beneficia vacatura per resignationem, profectò nihil caussæ est quo minus dicti Ordinarii, beneficia in manibus suis quocumque mense resignata conferre possint, dummodo tamen sint talia quæ alias in Mensibus non reservatis, per obitum vacantia, ad ipsorum Ordinariorum dispositionem pertinerent, & resignatio in illo casu, alio speciali jure non sit prohibita, prout 28

probi-

prohibetur reſignatio promovendorum; ut notat Branden *in Concord. German. q. 9. & 12. n. 13.*

VIII. Majores dignitates electivas poſt Pontificales in Cathedralibus, & principales in Collegiatis, ſi ante diem promotionis, vel aſſumptionis ad Pontificalem dignitatem dimittantur, vel reſignentur in manus Ordinarii, eſſe reſervatas Sedi Apoſtolicæ, & comprehendi ſub Reg. 24. *de beneficiis vacaturis per promot. &c.* utpote quæ comprehendat etiam beneficia Germaniæ, *Caſſad. deciſ. 1. de pact. Creſcent. deciſ. 55. lib. 1.* quia dicta Regula 24. venit ad declarationem reſervationis extravag. *ad Regimen*, quæ reſervatio eſt etiam inſerta Concordatis; atque ita juxta prædictam doctrinam deciſum fuiſſe docet Branden *in Concord. not. 111. in una Padebornenſi Præpoſitura coram R. P. D. Bubalo 9. Martii & 30. Maji* 1588. 30

IX. Obſervandum inſuper, multis in uſu annis fuiſſe, ut non obſtantibus Concordatis nationis Germanicæ, Nominationes Lovanienſium gravent, & afficiant Ordinarios, ita ut ſine diſcrimine nominati ad beneficia, non tamen juris patronatus laici, admittantur tam in menſe Apoſtolico, quam Ordinario, cum diſertis verbis per Indultum Sixti IV. (quo nominandi facultas dictæ Univerſitati conceſſa fuit) contineat expreſſam, formalem, & individualem dictorum concordatorum nationis Germaniæ derogationem, eaque derogatione Pontificem ex cauſſa uti poſſe ſuprà oſtendi *Notabili IV. & latè fuſèq; D. Wameſ. conſil. 255. n. 3. & ſeqq. tom. 1.* licet ſint qui aliter velint, quibus idem D. Wameſius conatur ſatisfacere, dicens *n. 7.* quod per ejuſmodi derogationem non abrogentur aut tollantur dicta concordata, ſed impediantur tantum ſemel aut bis in vita Ordinarii cujuſque Collatoris; & quoad collationes Collegiorum Conventuum, Capitulorum & ſimilium corporum, in vicennio vel decennio ſemel duntaxat permittatur nominationis uſus: quod equidem intolerabile aut durum videri non debet, potiſſimum propter favorem quem merentur hujuſmodi nominandi indulta, conceſſa ad promotionem ſtudiorum, ſtudioſorumque in quibus evidens & publica conſiſtit utilitas *Auth. Habita C. ne fil. pro Patre, P. Pariſ. conſil. 140. vol. 4.* ob quam Papæ aut Principi etiam à pactis & contractibus præſertim cum ſuis ſubditis initis aliquantulum recedere illiſque derogare facile permittitur. *DD. in cap. in noſtra de jurejur. Socin. cauſ. 4. n. 10. vol. 3. Alex. conſ. 16. vol. 5. & conſ. 101. n. 7. vol. 1.* Nihilominus Julius III. Pontifex Max. ſpeciali ſua conſtitutione, quæ incipit, decet Romanum Pontificem &c. expreſsè declaravit, idque motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, quod de cætero Ordinarii Collatores non obſtantibus quibuſvis Nominationibus, juxtà dictorum Concordatorum continentiam, & tenorem, diſponere de quibuſcumque beneficiis in illorum menſe vacantibus licitè, & liberè poterunt, decernens irritum & inane ſi ſecus &c. 31

Sed cum ſuperioribus annis diverſæ adhuc litium occaſiones, diverſique anfractus 32

anfractus exorirentur ratione mensium Apostolicorum placuit S. D. N. Paulo v. speciali suo rescripto de Anno 1616. permittere Lovaniensibus usum Concordatorum in duobus dumtaxat mensibus, alternis annis, videlicet in Novembri, Januario & altero anno in Novembri tantum, quibus mensibus Indulta nominationum Lovaniensibus concessa suos finem, & effectum irrefragabiliter consequentur, & hoc tempus computatur à media nocte ultimi diei mensis, usque ad mediam alterius, *l. more Romano, de feriis.*

Sed qui si quispiam infirmus præbendarius, vel alius resignet in favorem, & moriatur in istis mensibus, admittatque Papa ejusmodi resignationem cum derogatione Regulæ de Infirmis, & moriatur infra xx. dies & nominatus obtineat ab ordinario, utet sit præferendus? Ardua quæstio est, quam habes in utráq; partem latè discussam apud Auct. Analyt. Commentarii *ad regulam de infirmis num.* 130 ubi tandem resolvit derogationem nihil operari, quominus nominatio suos finem, & effectum consequatur, quod & notavi infra ad reg. de Infirmis. 33

X. Illud quoque notandum est, primarias preces seu nominationes Imperatoris, per quas S. Pontifex solet Imperatori noviter electo, ob ipsius benemerita, concedere facultatem nominandi personas ad beneficia Ecclesiastica quibuscumque collatoribus, & collatricibus beneficiorum per totum imperium constitutorum, non includi, aut comprehendi sub concordatatis nationis Germanicæ, ita ut is cui preces concessæ sunt, possit nominari ad beneficia in quolibet mense, ut patet ex textu Indulti dictarum precum, quod Comentariis jam illustratum & editum brevi habebit Lector, ibi me, si lubet, videat in gloss. verbi, *cum in quibusvis.* 34

XI. Notent denique nostri Concives Leodien. præter concordata nationis Germanicæ se habere concordatum speciale Eugenii IV. Papæ & Pii II. confirmatum per Sixtum IV. de data anni 1479. Non. Jan. quo summi isti Præsules ob benemerita nostræ Ecclesiæ Leodien. quæ jam inde à temporibus Apostolorum in pura puta fide B. Petri Apostolorum Principis adusque in hoc Belgio tot licet hæreticorum procellis alioqui concussa, immota permansit, variisque modis S. Sedem sibi demeruit, & etiam nunc in avita fide sub Ferdinando Bavaro optimo & laudatissimo Principe floret, concesserunt alternativam mensium, sicque multiplicatum habere Episcopum, & sereniss. Principem nostrum privilegium alternativi mensis, absque cujus expressione si sanctissimus D.N. faceret gratiam, non teneret, quia plura vincula fortiora sunt uno §. *affinitatis instit. de nuptiis l. cum in adoptivis C. de adoptio.* Hinc fit, ut quando plura sint obstacula non sufficiat clausula generalis, sed de singulis defectibus debet fieri mentio, *Bald. l.* 1 *num.* 22. *vers. unum etiam scias, C. de furt. Felis. c. nonnulli num.* 21. *vers. quinta conclusio, de rescrip. Gonzal. ad Reg. de Altern. glo.* 31. *num.* 91. *&* 101. ubi etiam scribit indultum ad conferendum beneficia reservata, non extendi 35

ad

ad beneficia reservata duplici reservatione, *Mandos. in praxi signat. grat. tit. Indultum conferendi beneficia reservata col. 2 ... in n. de Rescript.*

GLOSSA XII.

M **D***ispositioni suæ generaliter reservavit*) Sic vides quod reservatio hujus Regulæ sit generalis, & generaliter facta, ut etiam tradit *Mohedan. decis. 12. & 13. de privileg. Put. decis. 472. n. 6. lib. 2.* in quibus decisionibus fuit resolutum quod indultum Regis Scotiæ ad conferendum beneficia vacatura (exceptis generaliter reservatis) non extenditur ad beneficia vacantia in octo mensibus Apostolicis per Reg. nostram reservata. Nam cum in Reg. apponatur ista dictio *generaliter* manifestè resultat quod Papa illius Auctor declarare voluit, quod reservatio non sit specialis, sed generalis, ut docet Cassad. *decis. 3. n. 1. super Regulis*, Simonetta *de reservat. q. 4.* & noster Alphonsus *supra reg. 1.* licet alii contrà censuerint reservationem hanc esse speciale, non generalem: quorum opiniones & argumenta satis elevat refutatq; Gonz. *hic in gl. 30. per tot.* Quæ autē dicatur reservatio generalis, quæ specialis, quidq; inter utramq; distet, suprà satis ostendi. Qui sint autem effectus reservationis, notat inter alios Æneas de Falcon. *in tract. de reservat. q. 4. principali*, videantur q; quæ scripsi supra ad verba, *aut aliorum sub Concordatis not.* 1. & ad Reg. 1. *n.* 8. *& seq.*

ARGUMENTA IN GLOS. XIII.

1. Papa non intendit præjudicare Ordinariis Collatoribus in alternativa mensium; etiam in gratia motus proprii.
2. Regula hæc quod ad expressionem mensis, habet locum tantum in octo mensibus reservatis.
3. Motus proprius licet tollat subreptionem non tamen supplet defectum intentionis.
4. Ratio cur reg. hæc velit fieri dispositivè mentionem mensis.
5. Gratia sustinetur etiamsi dispositivè non sit facta mentio mensis, si constet ex aliquibus signis Papam voluisse prævenire.
6. Dispositive mensis mentio facienda est, sive vacatio sit de jure vel de facto solo: sive sit vacatio per obitum sive alia.
7. Non facta mentione mensis dispositivè, gratia est ipso jure nulla: quod limita ut ibi n. 7. & seqq.

GLOSSA XIII.

N *Volens in supplicationibus &c. de mense in quo vacaverint dispositivè mentionem fieri,
alioquin gratias esse nullas*) Ratio hujus dispositionis est, ut Papa sciat an
vacatio contigerit in mense reservato vel ordinario. Nam ordinarius collato-
ribus in suis mensibus præjudicare non intendit *Put.decis.53.n.5.l.2. & decis.25.lib.* 1
3. *Rota decis.724.n. 6.p.2. divers.* & sic Regula hæc quoad expressionem mensis
habet locum duntaxat in octo mensibus reservatis. Unde provisus à Papa de
beneficio vacante in mense ordinarii, non tenetur in supplicatione de mense 2
mentionem facere *ut fuit resolutum in una Conchen.de anno* 1543.*per not.Put.d.decis.53.*
lib.2. atq; ita sentit Nicol. Garcia *tract. de benef.p.5.c.1 gl.11.n.657.* quamvis Gon-
zalez *in gl.32 à n. 49.* contrarium sentiat, nimirum, quod mensis expressio sit
duntaxat necessaria in mensibus ordinariis, non autem in reservatis, ubi etiam ait
fuisse nuper decisum in una Tarasconen. Canonicatus 24. *Maj* 1602. *coram D.*
Pamphilio, & allegat etiam decis. Acor[illegible] 70. *alias* 59. *lib.* 2. Sed falso in-
quit allegat, quia non loquuntur de beneficiis vacantibus in mensibus reser-
vatis, sad de beneficiis aliàs reservatis, ut de vacatione in Curia in qua non est
necessaria mensis expressio *ut fuit dictum in una Neapolitana beneficii* 14. *Decembr.*
1558. *coram D. Rubeis*, & quod dicitur de octo mensibus reservatis, ut in gratiis
beneficiorum in illis vacantium debeat fieri mentio mensis vacationis, proce-
dit etiam in sex mensibus alternatis Papæ quando Episcopus habet alternati-
vam; nam illi surrogantur loco octo cum iisdem qualitatibus ut patet ex vers.
qua etiam dispositioni sua. Garcia d.loco n.658. Sed & in gratiis motus proprii ne-
cessaria est mensis expressio ut probat noster textus, ibi, *etiam motu proprio, Mohed.* 3
decis.4.n.2. & decis.9.n.4. de privileg. quia licet gratia motus proprii tollat surrep-
tionem, non tamen supplet defectum intentionis *Put.decis.70. lib.3 Achill.de Gras.*
decis.10.de probat.Gonzalez.in d gloss.32.Volentes &c.n.5 Rebuff in Concord. supra forma
mandati Apostolici in gl.verb.motu proprio cum ibi 47.*effectus hujusmodi clausula &* 77.*li-*
mitationes. Nec hoc tantũ, sed dispositivè, ut habet reg. facienda est mentio men-
sis, hoc est simpliciter & affirmativè, non per verbum *ut asseritur*, vel *forsan*, vel sub
hac forma *quod vacat vel vacavit de tali vel tali seu alio veriori mense*: nam per hujus- 4
modi formulas, seu narrativas liquere non potest Pontifici, an in suo vel ordi-
nario mense vacatio contigerit *Rota decis.* 575. *n.* 3. *& decis.* 700. *parte* 3. *lib.* 3. *di-* 5
vers. Quod intellige, nisi adsint aliqua signa ex quibus liqueat quod Papa vo-
luerit non obstantibus ejusmodi narrativis minus solemnibus prævenire
ut fuit

ut fuit decis. in una Ebuen. beneficii 2. Junii 1604 coram R. P. D. Pegna adde not. Gonzalez in gl. 9 §. 3. n. 24. Ampliatur 3. sive vacatio sit de jure, vel de solo facto: quia adhuc est exprimendus mensis, *Rota decis. 112 in [illegible] p. [illegible].* Quin 6
etiam in gratia de beneficio, non solum de jure & de facto, sed etiam de jure tantum, puta si moriatur is qui habet solum jus alio existente in possessione, cum Regula loquatur simpliciter, & vera est vacatio quæ fit per mortem illius, qui habebat jus *Milis in Repertor. verbo obtinens. Bellenz. de charit. subsid. q. 12. [illegible] Nicol. Garcia d. p. 5. c. 1. §. 11. n. 662.* Denique non solum procedit hæc conclusio in vacatione per obitum, sed etiam in alia quacumq; vacatione, in qua intrat reservatio nostræ reg. ut satis elicitur ex illis verbis *quocūq; modo vacatura:* quæ censentur posteà repetita quoad vinculum exprimendi mensem *Cassad. decis. 6. num. 11. super Regulis. Idem decis. 8. num. 1. & 6. de Rescript. Rebuff. de Nominat. q. 5. num. 21.* licet Gonzalez *d. loco num. 31.* dicat se vidisse, quod in Dataria admittantur supplicationes beneficiales de aliis vacationibus præterquam per obitum absque expressione mensis, & ideo forsan praxim interpretari Regulam nostram in solis vacationibus per obitum & id annuere videri Mandos. *de signatura gratia, tit. de provisio. vers. Clausula de præsenti mense.* Cogitet tamen Lector prudens, quia esset magna restrictio Regulæ, & quod prima opinio quod sit exprimendus mensis in quacumque vacatione, vera sit, sensit Rota *in uno Tirasconen. Canonicatus 23. Maji 1620.* quam quoque opinionem sequitur & probat Garcia *d. §. 11. n. 666.*

Postremò, hæc conclusio ampliatur, ut non facta dicta expressione mensis gratia sit ipso jure nulla *ut patet in textu:* Nam illud verbum *esse* denotat nullitatem ipso jure *gl. in c. licet Canon. in fi. verbo privatus de elect. in 6. gl. in l. amissione § qui deficiunt, verbo relegati in fi. ff de cap. minut.*

Limita 1. dictam conclusionem, ut illa non procedat, quando beneficium non est reservatum vel affectum ex alio capite, quam ratione vacationis in mense Apostolico. 7

Secundò, in gratia reformatoria, seu perinde valere facta à Papa de beneficio reservato.

Tertiò in beneficiis vacantibus per resignationem.

Quartò, limita ut procedat in gratiis Apostolicis; secus in gratiis seu provisionibus Episcoporum & aliorum Ordinariorum.

Quinto, nisi vacatio contingeret in mense ordinario, de qua suprà dixi.

Sextò, vel si nullus esset provisus ab ordinario.

Septimò & postremò, fallit in gratiis per devolutionem. Atque has limitationes sigillatim argumentis & rationibus firmatas habes apud Gonzalem *d. glo. 32. n. 38. & seqq.* & Nicol. Garciam *d. §. 11. n. 668. & seqq.* quos vide, si hoc sit ex usu tuo.

ARGVMENTA IN GLOS. XIV.

1. Reservatio hujus regulæ excludit omnes consuetudines optandi majores præbendas.
2. Per hanc reservationem excludundur privilegia & Indulta Apostolica in mensibus reservatis.
3. Facta derogatione privilegiorū personis concessorū, non censentur derogata privilegia concessa collegiis.
4. Reg. hæc non omnino derogat dictis cõsuetudinibus & privilegiis, sed duntaxat effectus illorum suspendit.

GLOSSA XIV.

O AC *consuetudines etiam immemorabiles optandi majores* Quandoquidem nonnullis Ecclesiis ex Indulto Apostolico seu consuetudine immemorabili, erat consuetudo optandi majores & pinguiores præbendas vacantes in quibuscumq; mensibus reservatis, reservatione generali non obstante *Alexander Moneta tract. de Opinione Canon. c. 3. q. 3. n. 105 per not. Calder. consil. 3. de Consuet. per tot.* hinc necessariò excludi debuerunt ejusmodi consuetudines, Indulta & privilegia Apostolica optandi pinguiores præbendas, ita quod talis optio prorsus cessare debeat in vacationibus in octo mensibus reservatis contingentibus: nam omnis reservatio, saltem quæ proprio motu fit, & non ad instantiam partis (uti in hac Reg.) impedit optionem *c. fin. §. in præb. de consuet. in 6. Rota decis. 4. de consuet. in No. Gonzalez gl. 34.* ubi plura cumulat, de consuetudine optandi, parum reservationis materiam tangentia quibus adde quæ peculiari stylo exaravit Alex. Moneta *in suo doctiß. tract. de optione Canonica c. 3. q. 3. & passim.* Quemadmodum autem excluduntur à reservatione hujus Reg. consuetudines immemorabiles optandi majores & pinguiores præbendas; ita etiam privilegia & indulta Apostolica circa dispositionem beneficiorum in mensibus reservatis penitus tolluntur: nec suffragari possunt adversus hujus Reg. reservationem ut ex illius contextu patet in verbis *nec non privilegia,* id quod latè probat Nic. Garcia *tract. de benef. part. 5. c. 1. §. 11. n. 677. & seqq.* 1 2

I. Extenditur etiamsi voluisset Pontifex dictorum privilegiorum & indultorum auctor ea nunquam comprehendi sub ejusmodi reservationibus, etiam cum quibusvis derogatoriarum derogatoriis clausulis, ut patet ibi in reg. *Aut quod illa sub hujusmodi &c.* de quarum clausularum vi & energia vide Gonzalem gl. 36. *per tot.*

II. Exten-

II. Extenditur, etiamsi hujusmodi privilegia essent concessa in generalibus terminis, nimirum quibuscumq; personis, ut habetur in textu. Tamen cum alias facta derogatione privilegiorum personis concessorum non censeantur derogata privilegia concessa collegiis, cum personarum appellatione, collegia & universitates non veniunt *Roman. cons. 195. incip. In casu praemisso n. 3. & cons. 400.* 3
Quaeritur n. 4 & cons. 436. quod indultum n. 1. 2. & 3. ideo necessariò opus fuit speciali derogatione privilegiorum collegiis concessorum, ut rectè tradit Moneta d.c.3. & Gonzalez *hic gl. 37.* ubi praedictam Reg. multimodis limitat.

III. Extenditur etiamsi ejusmodi privilegia & indulta sint concessa viris cujuscumq; dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, ut patet per textum hujus Regulae, *cujuscumq; dignitatis &c.* à quibus tamen excipe personas numeratas suprà in gl. verbi *Quorumcumq; Collatorum &c.*

Adverte postremò, quod Regula nostra non omninò deroget dictis consuetudinibus & privilegiis, sed dumtaxat effectus illorum tollit & suspendit; sic quidem ut cessante Regula ista per obitum Papae, Sede Apostolica vacante, talia privilegia & consuetudines reviviscant, & illorum vigore erit locus provisioni cum remotum sit obstaculum & impedimentum *Simon. de reser. q. 58. n. 13. & 14. Paris. in cons. l. 18 n. 7. & 8. lib. 4. qua de re latius scripsi supra in proemio in gl. verbi, statum incipiente [illegible] n. 19.* Nam sicut reservatio est limitata ad octo menses, & ad vitam Papae, ita etiam derogatio & obstaculum illius limitatum habet effectum *l. si unus §. ante omnia ff. de pact. Mandes. ad reg. 4 q. 5. n. 4.* Atq; hactenus dictum sit de primo hujus reg. membro. Veniamus nunc ad secundum, quod tractat de Alternativa, quae conceditur Episcopis, ArchiEpiscopis, & Patriarchis residentibus. 4

ARGUMENTA IN GLOS. XV.

1. Quibus personis alternativa concedatur.
2. Taxativa dictio excludit omnes alias personas & cetera similes.
3. Alternativa conceditur verè tantum residentibus.
4. Absens non habetur pro residēte nisi in casibus à jure expressis.
5. Episcopus absens tribus mēsib⁹ ipsi concessis pro recreatione, an interim gaudeat alternativa.
6. Cui incumbat onus probandi alternativam per Episcopum &c. acceptatam; item beneficium esse liberae collationis, item Episcopum residisse tempore vacationis.

GLOSSA XV.

P INsuper Sanctitas sua) Adverte imprimis, quod per alternativam mensium, de 1
qua hic, conceduntur Patriarchis, ArchiEpiscopis & Episcopis, quãdiu consistent in residentia, sex menses alternativè inter illos & Papam dividendos: non ergo concedit Capitulis vel Archidiaconis vel aliis inferioribus collatoribus, quibus jus competit conferendi beneficia ex privilegio, statuto, vel consuetudine propter verbum taxativum hic insertum *& ipsis dumtaxat*: cujus natura est ut excludat alias omnes personas & casus similes *Jas. ad l. 1. n. 18. in si ff. de volgari & Pupill. Jas. in l. omnibus n. 9. ff. si quis jus dicenti non optemp.* & quod aliis inferioribus non competat alternativa, tenuit Rota *in una Beventana Beneficiorum 14. De-* 2
cemb. 1603 coram D. Coccino Unde non habebit locum in Capitulo Sede Episcopali vacante, *ut in una Segobien. Canonicatus 24. Novemb. 1588. coram Illustr. Card. Plato.* Unde stante hodie tenore hujus Reg. cessant decis. Achiles de Grassis 3. *de Prebendis* Par. 88. *lib. 3.* & Rotæ divers. *lib. 3. part. 3. decis. 12.* dicentes, quod Capitula Cathedralia gaudere poterant alternativa mensium, ut notat Gonzalez *ad hanc Reg. gloss. 42. in pr.* Cæterum, notes alternativam hanc concedi Episcopis &c. (quorum alioqui appellatione veniunt Patriarchæ & ArchiEpiscopi *cap. cleros §. omnes autem 21. dist. gloss. singularis per text. ibi in cap. quia periculosum verbo de Episcopis de sent. excommu. in 6. ubi Franc. num. 7. & alii.*) quamdiu fecerint residentiam verè & personaliter, & sic veram personalem & actualem residentiam requirit hæc Regula: ergo non fictitiam admittit, 3
quæ est cum Episcopus ex justa caussa abest: quia licet revera absit, tamen ex tali caussa præsens esse censetur *c. & parte 2. ad audientiam in fin. de cler. non resid. c. unico eod. tit. in 6.* quod secus est *teste Gonzalez hic*, quando per statutum vel constitutionem requiritur præsentia alicujus: quia tum intelligitur de vera præsentia, non de ficta *Bald. in l. 1. num. 54. C. qui admitti &c. Bart. in leg. omnes populi, num. 61. ff. de just. & jure*, licet in alternativa Pii V. & Sixti V. & Gregorii XIII. sufficeret ficta: quod in ea non adesset verbum *vere* sed dumtaxat, quamdiu resederint, quamdiu personaliter resed. tamen à tempore Sixti V. dicitur verè ac personaliter, & proinde cum requirat hæc Regula residentiam veram & personalem, sequitur quod ficta non possit, & quod absens ex justa caussa, & ad modicum tempus quamdiu abest non potest frui alternativa in beneficiis de tempore talis absentiæ vacantibus: & consequenter dispositioni Apostolicæ sint reservata: maximè quia absens nunquam habetur pro residente in casibus à jure expressis *Mand. in Reg. 7. quest. 3.* 4
num. 9. Alex. Moneta tract. de Optio. Cano. cap. 3. q. 3. conclus. 5. n. 79. Unde fuit decisum teste eodem Gonzalez *in una Salmantina Canonicatus 20. Junii 1572. coram* Orsina-

Ordinario, quod Episcopus absens tribus mensibus sibi permissis recreationis 5
caussa animo redeundi, non gaudebat alternativa, *& in una Vrgellen beneficii 22. Martii 1599. coram Illustriss. Card. Mellino* in qua fuit dictum Episcopum qui ut plurimum non resideret in suo Episcopatu, sed ad tempus cum animo recedendi, non gaudere alternativa in beneficiis tunc vacantibus cum residet. Licet hanc Rotæ opinionem non probet Nicol. Garcia *tract. de benef. p. 5. c. 1. §. 12. n. 701 & seq.* Nam Reg. nostra requirit veram & personalem & actualem præsentiam, *ut fuit dictum in una Vrgelen Canonic. 7. Maji coram Illustriss. Blanchet* quod & alio præjudicio confirmat doctè & solide idem Gonzalez *d. gloss. 43. n. 41. vers. Hinc novissimè, quem etiam vide si usus postulat n. 87. & seq.* ubi quærit & latè disputat an incumbat onus probandi proviso ab Ordinario, qui tanquam actor agit ad excludendum provisum Apostolicum, non solum alternativam, per Episcopum esse acceptatam, & beneficium esse liberæ collationis, de quo infra, sed etiam personalem residentiam Episcopi in sua Cathedrali Ecclesia vel Diœcesi de tempore vacationis, ubi tandem *n. 92.* concludit pro affirmativa. An autem Episcopus gaudeat alternativa, si in principio tantum mensis non resideat vel si non resederit in mensibus Junii & Decemb. qui semper sunt ordinarii, etiam sine alternativa, vide eundem *n. 115. 135.* qui etiam resolvit pro affirmativa: quibus rationibus & argumentis videto; ut & Nicol. Garciam *d. tract. de benef. p. 5. c. 1. §. 12. n. 692. vide quoq; Anast. Germon. tract. de Indult. Card. §. Volumus autem num. 18.*

ARGVMENTA IN GLOS. XVI.

Beneficia non liberæ collationis sed simultaneæ vacantia in mense Apostolico non sunt reservata.

2. Alternativa non intrat in beneficiis quæ non sunt liberæ collationis.

3. De jure communi provisio præbendarum & dignitatum in cathedralibus non est libera, sed simultanea Episcopi & capituli.

4. In collegiatis vero electio seu præsentatio præbendarum & dignitatum spectat ad Prælatum & Capitulum.

5. Consuetudine, præscriptione, vel statuto introduci potest, ut beneficia sint liberæ collationis, & è contra.

6. Quando est beneficium simultaneæ collationis, Episcopus sine Capitulo non confert, nec è contra.

7. Qualiter sit attendenda quasi possessio conferendi ad effectum, ut locus sit alternativæ.

8. Materia turnorum discussa apud Garciam.

GLOS-

GLOSSA XVI.

Q. *DE omnibus & quibuscumq; beneficiis cum cura & sine cura, sæcularibus & regularibus, ad liberam ipsorum dumtaxat &c.* Repetenda sunt pro explicatione hujus partis secundæ quæ superius diximus ad verba textus: *Omnia Beneficia Ecclesiastica*, ubi videbis quæ beneficia & quibus casibus includantur sub reservatione mensium: nam iisdem casibus conceditur alternativa præterquam in beneficiis quæ 1
non sunt liberæ collationis, cujusmodi sunt beneficia quæ per Episcopum conferuntur cum Capitulo vel aliis, vel de iis providet ad præsentationem seu electionem, vel de consilio, consensu, interventu, vel alias ipsorum Capitulorum, aut aliarum quarumcumq; personarum: nam in talibus beneficiis non intrat 2
alternativa, sed de iis debet provideri in quatuor mensibus ordinariis, Martii, Junii, Septembris, & Decembris, perinde ac si alternativa acceptata non esset, ut præter Jo. Petrum Monetam *tract. de optione canonica c. 3. q. 3. n. 88.* docet Gonz. *glo. 45.* ubi passim ostendit, quod de jure communi provisio præbendarum, & 3
dignitatum in Cathedralibus, non est libera, sed simultanea Episcopi & Capituli, nisi sint inferiora beneficia, quæ non sunt de corpore capituli: quia ejusmodi beneficia solus Episcopus confert, etiam sine consensu vel consilio Capituli, ut notat Ab. post Inno. & alios *in c. cum Ecclesia Vulterana 13. n. 8. vers. in tertio membro de elect.* Pavinus *de officio & potest. capituli p. 1. q. 8. n. 8.* Cassad. *decis. 22. n. 2. de* 4
præb. In inferioribus verò collegiatis, electio seu præsentatio præbendarum & dignitatum spectat de jure communi ad Prælatum, & Capitulum ipsius Ecclesiæ Collegiatæ. *Cassad. d. decis. 22. n. 3. de præb. Put. decis. 135. incip. die 29. Aprilis l. 1. Mand. ad reg. 18. q. finali n. 3.*

Et licet de jure communi res ita se habeat, attamen consuetudine, præscriptione, vel statuto, potest contrarium introduci, videlicet quod vel ad solum Episcopum sine Capituli consilio, consensu, vel interventu, seu alio ministerio spectet, *ut in cap. ex frequentibus de instit.* vel è converso ad solum Capitulum *ut in cap. ex parte de concess. præb. c. Cumana 50. ibi gl. verbo consuetudine de elect. Cassad. decis. 22. n. 2.* & 3. *de concess. præb.*

Deniq; notandum obiter, quod quando est simultanea collatio Episcopi & Capituli, si Episcopus confert uni, & Capitulum alteri, neutra collatio valeat, quia ad invicem sese impediunt *teste Geminia in cap. à collatione n. 4. de appellat. in 6. Francus ibid. num. 1 vers. eo tamen casu, Navar. cons. num. 3. de istis quæ fiunt a majore* 5
parte Capituli, & cons. 36. num. 2. de Regul. Verum, de prædictis statutis, & consuetudinibus, quæ aliquando disponunt ut collatio solum spectet ad Episcopum, aliquan-

aliquando ut exercitium conferendi dividatur per menses, vel hebdomadas, vel turnos inter Episcopum & Capitulum, & an stante ejusmodi divisione, Episcopus qui acceptavit alternativam, gaudere possit illa in sex mensibus per regulam hanc concessis vide Gonzalem *glo. 45. §. 1. per tot. & §. 2. in quo §. latissimè tractat qualiter sit attendenda quasi possessio conferendi ad effectum ut intret alternativa, & in* 7
§. 3. d. glosse, in quo prolixè exsequitur materiam turnorum, quibus adde notata 8
per Nic. Garciam *tract. de benef. p. 5. c. 1. §. 12. n.* 707.

ARGUMENTA IN GLOS. XVII.

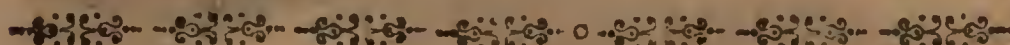
1. Libera non est illa collatio quæ debet fieri cum alterius consilio, vel consensu.
2. Verbum, libera, denotat potestatem faciendi actum sua sponte, & irrequisita alterius voluntate.
3. Libera non dicitur collatio si sit expedienda cum consensu Capituli.
4. Cum statutum vel alia dispositio prohibet aliquid fieri sine interventu alicujus, satis erit illius præsentia, etiamsi non consentiat, vel consulat id fieri.
5. Præsentia excludit fraudem.
6. Quid si is qui intervenire debet electioni nolit consentire.
7. An præsentia vel consensus in dubio præsumatur intervenisse.

GLOSSA XVII.

R NEc etiam cum consilio vel consensu seu interventu Capitulorum vel aliorum aut alias pertinentibus. Hic ostendit Pontifex liberam non esse collationem quæ 1
debet fieri cum alterius consilio, vel consensu: verbum etiam *libera* denotat potestatem faciendi actum sua sponte, & irrequisita alterius voluntate, *c. 1 de rescript.* 2
ibi gl. verb. ut liberè c. 2. ibi gl. & DD. verbo liberè, de jure patron. Gozad. cons. 58. n. 2. & cons. 91. n. 9. & cons. 11 n 11. Menoch. de arb. jud. lib. 1. q. 70. n. 33. ubi igitur libera erit collatio poterit exerceri sine cujusquam consilio, *text. in c. 2 in fi. verbo liberè de arb. in 6. Tiraq. in l. fi. unquam verb. revertatur n. 135. de Revoc. donat.* & multò magis sine alterius consensu: cum majoris sit effectus consensus, quam consilium: quia consilium sufficit petere, & sequi non est necesse, ut latè ostendit, & fusè hanc consilii & consensus materiam tractat idem Gonzalez *glo.* 47. 48. Insuper non erit libera collatio ad effectum ut intret alternativa hujus Regulæ, si illa sit expedienda cum interventu, seu præsentia Capituli. In quo notandum præsentiam qui- 3
dem, & interventum importare scientiam, & intelligentiam, non tamen consilium,

S

lium, vel consensum: unde cum statutum, vel alia dispositio prohibet aliquid fieri sine interventu alicujus, satis erit illius præsentia, etiamsi non consentiat, vel consulat id fieri, nec ab eo erit petendum consilium, vel consensus, *Bald. in l. nam ita Divus n. 2. vers. & nota quandoq; &c. de adoptio. Franc. Aretinus in l. si quis mihi §. si coram not. 1. de acq. hared.* Nec refert, frustrà videri præsentiam, si præsens non habeat consentire: quia hoc saltem commodi ex præsentia oritur, ut actus cum majori deliberatione, maturitate & utilitate, fraudis etiam & doli exclusione, expediatur, *Tiraquel. tr. de leg. connub. gl. 6. n. 32. in fi.* Quod si illi qui consentire, consulere & intervenire habent, nolint ista subire, poterunt compelli, adirique superior, qui illis mandet; quibus rursum recusantibus, superior consentiet, intervenietq; aliusvè pro eo ex ipsius mandato, *l. cum non solum §. necessitatem C. de bon. qua lib. Felii in c. cum venerabilis n. 33. de exceptio. Lambertinus de Jurepatro. lib. 1. p. 2. q. 1. art. 20. per tot.* talique casu actus perinde tenebit atque si consensisset vel intervenisset, ut latè tradit Tiraq. *de leg. connub. gl. 8. n. 20. cum seqq.* An autem in dubio præsentia vel consensus præsumatur intervenisse, vide latè Menoch. *lib. 6 præsumptionum.* Postremò notandum, liberam non esse collationem, nedum si consensus, consilium, præsentia, &c. ut supradictum est intervenire debeat, sed etiam si quocumq; alio modo ministerium alicujus, vel jussus superioris intervenire debeat, aliisve modis quos obiter proponit Gonzalez *hic gl. 49. per tot.* 4 5 6 7

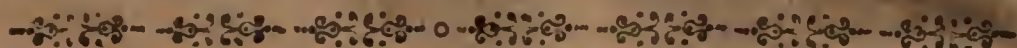
ARGVMENTA IN GLOS. XVIII.

1. Vis & potentia vocis *in antea*, in hac Reg. expressæ.
2. Beneficia aliàs reservata non includuntur in gratia concessionis alternativæ.

GLOSSA XVIII.

QUæ in antea mensibus Februarii, Aprilis &c. extrà Curiam ipsam vacare contigerint. Propositis quibusdam obicibus qui impediunt alternativam, nunc subjicit PP. quod Episcopo gaudente alternativa, is habeat dictos sex menses ad conferendum vigore illius beneficia quæ in anteà vocare contigerint: 1
in antea, id est, in futurum, in perpetuum, inposterum *cap. ego N. in pr. de jurejurando, cap. clerici Placentini 19. in pr. verbor. significat.* Quod autem dicit extrà Curiam, intellige, quod alternativa concessa dumtaxat intelligatur, quoad

quoad beneficia extrà Rom. Curiam vacantia; non verò quoad illa, quæ in Curia vacaverint: cum ista beneficia sint alio diverso vinculo à Reg. nostra reservata, & beneficia aliàs reservata non includuntur in gratia concessionis alternativæ, ut Regula præsens declarat, latiusq; scripsi suprà in glo. verbi *extrà Romanam Curiam*, gl. VI. & gl. XIII. verbo *volens in supplicationibus &c.* ubi allegavi decisionem in una Neapolit. beneficii 14. *Decemb.* 1558. ex Nic Garcia tract. *de Ben. p.5.c.1.§.9.gl.n.1.&c.* 1

ARGVMENTA IN GLOS. XIX.

1. Beneficia aliàs reservata non cadunt sub reservatione hujus Reg.
2. Beneficia affecta ab hac Reg. quoq; excipiuntur.
3. Differentia inter affectionem & reservationem.
4. Papa ubi semel manus apposuit, cadit affectio, & inferiorum manus ligantur.
5. Id imitatur remissivè.

GLOSSA XIX.

T

Dummodo alias dispositioni Apostol. reservata vel affecta non fuerint. *Diximus suprà in prima parte Regulæ in verbo *extra Romanam Curiam*, beneficia reservata cadere sub reservatione primæ partis Regulæ. Idem dicendum esse quoad secundam illius partem, alternativam videlicet Episcopis concedentem, aperta textus verba evincunt. Casus autem in quibus intrat reservatio præter istam Regulam, suprà sigillatim recensui ad Regulam primam. Nunc superest ut de beneficiis affectis, quæ etiam excipiuntur & excluduntur ab alternativa mensium dicamus. Beneficia affecta distare à reservatis satis innuit ipse textus: nam reservatio respicit actum verbalem, & expressum, ut si Papa per constitutionem, aut solo verbo dicat, *reservamus*, dicitur Reservatio: Affectio verò respicit actum realem & factum, ex quo tacita reservatio oritur: ut cum Papa apponit manum super dispositione al. cujus beneficii; etiamsi provisio fuerit nulla utpote facta inhabili, incapaci vel propter subreptioem, aut alium defectum *Simonetta tract. de Reserv. benef. q.64.* nam tunc dicitur affectio, ita ut omnes inferiores amplius se intromittere non valeant, ut declarat Æn. de Falcon. *de reservat. prælud. 3. per tot. Mandos. in proem. Regul. Cancell. q.5.n.1.*

Diximus suprà ... (margin numbers: 1 at line 1, 2 at "aperta textus", 3 at "Nunc superest")

Hinc dicitur quod affectio Papæ inducatur seu resultet ex commenda, vel

uni-

unione ad vitam, vel ex mandato de providendo, vel ex decreto apposito per Papam de dimittendo, vel ex præventione collationis nullæ, vel ex renunciatione facta in manibus Papæ, vel ex manus appositione super electione. His aliisq; modis dicuntur beneficia esse affecta Papæ, nec super iis manum apponere posse inferiores, ut notat, latiusq; explicat Gonzalez *hic in gl. 52. per tot.* qui quoque aliquot notandas limitationes *n. 38. & seqq.* lectori studioso aperit, per quas manus appositio papæ inferiorum manus non ligabuntur : cui adde Nicolaum 5
Garciam *in suo copioso tract. de benef. part. 5. c. 1. §. 2. per tot.* & Simonettam *tract. de Reserv. q 78. per tot.*

ARGVMENTA IN GLOS. XX.

1. Episcopi conferentes beneficia reservata vel affecta, ipso jure sunt privati usu & beneficio alternativæ.
2. Privilegium amittere meretur, qui permissa sibi abutitur potestate.
3. Verba Regulæ, *eo ipso*, important privationem à lege ipso jure, & latæ sententiæ.
4. Pœnæ impositæ ipso jure quæ consistunt in mera privatione & non requirunt aliquam actionem positivam, incurruntur absque aliqua executione vel sententia.
5. Insinuatio privationis non est facienda Episcopo beneficia reservata, vel affecta conferenti, limita ut ibi.
6. Episcopus licet privetur alternativa, qui contulit beneficia reservata, vel affecta, non tamen privatur quatuor suis mensibus.
7. Egressus unius operatur ingressum alterius.
8. A remotione unius contrarii, sequitur positio alterius.

GLOSSA XX.

AC *etiam voluit ut si ipsi in collatione benef. sibi reservatorum vel affectorum sese intromiserint &c. usu & beneficio d. facultatis eo ipso privati existant.* Ecce Pontifex data mensium alternativa Ordinariis illam acceptare volentibus, alios sex menses sibi reservat, videlicet, Januarium, Martium, Majum, Julium, Septembrem, & Novembrem: quod si Episcopi beneficia in istis mensibus vacantia contulerint, aut etiam impedimentũ præstiterint, quo minus provisiones & gratiæ sanctitatisſuç 1
de illis debitum effectum consequantur, sint ipso jure privati usu, & beneficio dictæ alternativæ; & meritò. Nam meretur amittere privilegiũ qui permissa sibi 2
abutitur potestate *c. privilegium 11. q. 3. c. fin. de rescript. l. qui fine 38. ff. de neg. gest. Crescen. decis. 13. num. 3. de privileg.* Quæ dispositio ampliatur primò, ut obtineat etiamsi solum

solum se intromiserit Episcopus in provisione, ut habetur in textu. II. ut nulla sit opus sententia, sed ipso jure statim post contraventionem privatus existat dicta alternativa. Nam Reg. verba *eo ipso* important privationem à lege ipso jure & 3
latæ sententiæ absq; ministerio alio, *gl. in c quam sit verbo eo ipso de Electio. in 6. ubi Geminia in §. electus n. 3. Abb. c. si diligenti n. 8 in fi. de foro compet. textus & ibi gl. in clem. fin. verbo eo ipso, de prabend.* 4

Nam pœnæ impositæ ipso jure, seu ipso facto quæ consistunt in mera privatione, & non requirunt aliquam rationem seu executionem positivam qualis est pœna, de qua hic, statim incurruntur absq; aliqua executione vel sententia *cap. Rudolphus num. 35. de Rescript.* & propterea cum sint privati usu seu quasi possessione conferendi in sex mensibus vigore dictæ alternativæ, non erit necessaria aliqua intimatio privationis, seu revocationis, ut in terminis tradit Crescent. *decis. 13. num. 3. de Privileg. Felu, in c. ex parte Decani num. 21. in fi. vers. fallit undecimo & c. 2. num. 1. de sponsal.* Imò nec aliqua declaratio incursus privationis, ut resolvit rejecta contraria sententia, Gonzalez, *in gl. 56. n. 119. & seqq.* Nic. Garcia *d. §. 12 num. 748.*

Quod limita primò, nisi Episcopi contraventio, esset admodum notoria, & clara: quia tum esset necessaria judicialis declaratio, & citatio, & caussæ cognitio *c. cum secundum leges §. confiscationis de haret. in 6. glo. in c. quam sit verbo eo ipso de electio. in 6. Tiraq. in leg. si unquam, verbo revertatur num. 398. C. de revoc. donat.* 5

Limita secundò, nisi Episcopus contraveniens habuerit justam, seu coloratam caussam ignorantiæ, vel excusationis ad providendum beneficia reservata, id quod multimodis exemplificat Gonz. *in d gl. 56. n. 128. & seqq.* diversisque rationibus & decisionibus firmat Nic. Garcia *tract. de benef. p. 5. cap. 1. §. 12. & n. 738. & n. 752.*

Limita tertiò, quod quamvis Episcopus privetur alternativa, ratione dictæ contraventionis, non propterea privatur suis quatuor mensibus ordinariis, videlicet Martii, Junii, Septembris & Decembris, ad quos statim Episcopus restituitur, & Papa ad reliquos octo menses prout prius ante acceptationem alternativæ, ut tradunt in terminis Anton. Augustinus *in suo repertorio, verbo alternativa Mand. cons. 21. incip. scripsi alias n. 2.* 6

Porrò quod subjicitur in textu, quod collationes & aliæ dispositiones illius (alternativæ scilicet) prætextu deinceps faciendæ, erunt irritæ, & nullius momenti, si se intromiserint in beneficiis istis S. Sedi reservatis, rationem habet, quia sublata alternativa intrat reservatio, quoad menses Februarii, Aprilis, Augusti & Octobris, qui semper sunt Apostolici alternativa cessante, ut 7
hæc Reg. declarat; & egressus unius operatur ingressum alterius, *c. cum renunciat 32 q. 1 l. 1. §. illud, sciendum ff. de separat.* & à remotione unius contrarii, 9
sequitur positio alterius, *l. si Pupillus §. si institoria ff. de instit. actio* eruntque ejusmodi

modi provisiones nullæ ipso jure, *ut in auth. Sacramenta puberum in fi. C. si advers. vend. l. non dubium in fi. C. de legibus*: ideoq; licet jam de facto factæ fuerint prætextu alternativæ, tamen de jure non subsistunt: nam ut provisio seu collatio valida fit non sufficit si solum de facto fiat, *ut est text. in c. si beneficia 20. ibi de facto conferri, de prabend. in 6.*

ARGVMENTA IN GLOS. XXI.

1. Alternativæ acceptatio quæ dicatur.
2. Alternativa acceptata durat usq; ad obitum Papæ, vel Episcopi illam acceptantis.
3. Forma acceptationis quæ?
4. Per patentes literas debet fieri acceptatio alternativæ, non per secretas cum illæ majorem fidem quam istæ mereantur.
5. Patentes literæ debent propria manu Episcopi subscribi.
6. Subscribens approbat omnia contenta in scriptura.
7. Literæ patentes acceptationis, debet esse munitæ sigillo acceptantis.
8. Acceptatio alternativæ fieri debet in propria diœcesi acceptantis illam.
9. Episcopus extra propriam diœcesim voluntariam jurisdictionem exercet.
10. Literæ patentes acceptationis alternativæ sunt transmittendæ ad Datariū suæ Sanctitatis.
11. Debent recognosci literæ acceptationis per Datarium.
12. Necessaria non est literarum expeditio alternativæ acceptatæ.
13. Episcopi tunc incipiunt gaudere alternativa acceptata, quando literæ patentes acceptationis recognitæ fuerint.
14. Acceptans alternativam, ea gaudet etiam ante scientiam recognitionis.
15. Episcopus qui ignoravit alternativā fuisse Romæ acceptatam, an possit acceptare in suis quatuor mensibus.

GLOSSA XXI.

1 Illi verò qui gratiam alternativæ prædictæ acceptare voluerint.) Acceptatio alternativæ nihil aliud est, quàm mentis & voluntatis declaratio *not. Rot. decis. 15. n. de conc. preb. in no. & decis. 19. eod. tit. in Antiq. Covar. 3 Var. c. 16. n. 4. vers. quorum optimo.* eaq; libera est, & voluntaria, ideoq; nemo invitus illam acceptare tenetur, cum sit gratia, quæ invito non tribuitur *l. invito 69. ff. de reg. jur.* prout sunt multi Episcopi qui illam non acceptant propter onera, præsertim residentiæ, quæ hic requiritur, ut in verb. *quamdiu apud Ecclesias aut Diœceses suas &c.* de qua re ante scripsi, initio partis

partis 1. acceptata autem alternativa durat usq; ad obitum Papæ vel Episcopi illam acceptantis *ut diximus supra 3. notabili in gl. aut aliorum sub Concordatis* nec licet ab illa recedere: quia acceptatio est mensium commutatio, seu permutatio, & 2
quidam quasi contractus inter Papam & Episcopum *Garcias p.5.c.1. n.783.* Acceptationis porrò forma hæc est.

I. Ut per patentes literas fiat, ut hic in textu docetur: sunt autem literæ patentes, quæ non continent sigillum, clausuram, seu ligaturam talem, sine cujus 3 4
læsione aperiri, aut legi possunt *l. hac consultissima cum ibi not. C. de Testam.* suntq; majoris ponderis, fidemq; majorem merentur, quàm clausæ *text. in c. patentibus literis 10. ubi Hostien. n.1. de privil. Ant. de but. ibid. n.7. Rota decis. 20. de probat in antiq.*

II. Ejusmodi literæ debent propria manu Episcopi acceptantis subsignari, & subscribi: cum subscribens approbet omnia contenta in scriptura, perinde ac si 5
totam conscripsisset *§. 1. instit. de emptio. & vend. l. emptor §. Lucius de pact.* 6

III. Et ipsius sigillo muniri, sive magno, sive parvo, perinde enim est, cum sigillum denotet perfectionem actus *Bald. in l. contractus n. 5. de fide instru.* magnūq; 7
illi robur præstet *c. 2. ubi Abb. n. 14. de fide instrum.*

IV. Ut hæc omnia fiant in Civitate, vel Diœcesi acceptantis dictam alternativam, ut etiam in rextu hic statuitur, quod est contrà juris communis dispositionem, cum Episcopus possit extrà suam Diœcesim voluntariā jurisdictionem exercere & beneficiorum collationem facere, *text. in c. post election. de concess. preb. c. qua fronte de appell. Covar. 3. Var. c. 20. Boetius Epo juris Antecessor in Academia Duacenain tr. de vita & honest. cler. c. 15. n. 97.* 8 9

V. Ut literas ad Datarium suæ Sanctitatis transmittere teneatur, *ut hic in textu dicitur*, sive per nuncium expressum, sive per cursorem ordinarium: satis enim 10
est, si mittat ejusmodi literas ad agentem in Curia, ut literas præsentet Illustriss. Datario: quia ex tali transmissione, resultabit etiam mandatum, ut multis probat auctoritatibus Gonzalez *hic gl. 63.*

VI. Et postremo, ut ejusmodi literæ transmissæ, sint per Datarium receptæ, 11
& recognitæ, ut hic in textu habetur; de qua recognitione fidem faciat ille Illustrissimus Datarius suo Authogravo, aut subscriptione, satisque erit ad effectum hujus Reg. recognitio, cum non requiratur literarum expeditio per hanc 12
reg. sed recognitio, ut tenet Gonzalez rejecta contraria opinione *in glo. 62.* ubi quoque formulam acceptationis subjicit: quibus ritè expeditis tunc demum subjicit Pontifex, *& non antea uti incipiant gratia supra dicta.* In quo notes
dictionem *Tunc*, quæ facit includi diem recognitionis ab eodem momento, 13
quo literæ patentes acceptationis recognitæ fuerunt, ut ex illo momento Episcopus acceptans incipiat uti alternativa *l. hujusmodi 64. ff. de verb. oblig. Gomes.* 14
§. rursus num. 16. Instit. de actio. Tiraq. de Retraq. lignag. §. 1. gloss. 11. num. 39. etiam ante

ante scientiam recognitionis *Gonz. gl. 65. n. 20.* Porrò de modo acceptationis alternativæ, cumulat multa Nic. Garc. *tr. de ben. p. 5. c. 1. §. 12 n. 762. & seqq.* ubi notabilé quæstioné hanc examinat an Episcopus qui ignoravit alternativam fuisse Romæ acceptatam validè possit providere in suis quatuor mensibus? & resolvit illos cessare, & effectualiter illi competere alternativam; quibus argumentis & rationibus consulat illum dicto loco lector.

ARGVMENTA IN GLOS. XXII.

1. Clausula, *sublata aliter judicandi, & interpretandi facultate*, comprehendit omnes judíces quavis auctoritate fungentes.
2. Dicta clausula comprehendit quoq; futuros judices: & quodcumq; judicium etiam possessorium summarissimum.
3. In quacumq; instantia potest dicta clausula apponi, & quandocumq;

GLOS. XXII.

1 DEcernentes in prædictis omnibus per quoscumq; &c. judicari debere. Clausula ista continet in se aliam clausulam, hanc videlicet: *sublata aliter judicandi, & interpretandi, & diffiniendi facultate.* Quæ tantæ est efficaciæ, ut comprehendat omnes judices quavis auctoritate fungentes, etiam S.R.E. Cardinales & Rom. Auditores *Mandos. de monitor. q. 60. n. 44. in verb. sicq; super quoscumq; judices Rebuff. ad Concord. tit. de* 2
forma & irrevocabili concordatorum stabilitate vers. Octavo vult. Judices. Imò etiam ignorantes, *Marchesanus tr. de commissio. 1. p. tit. de commiss. appell. c. 6. n. 2.* & omnes futuros quoscumq; judices *Mandos. d. tract. & quæst. num. 4.* etiamsi lis sit super judicio pos- 3
sessorio summarissimo manutentionis, ut fuit resolutum in una Cæsar. dismembrationis 13. *Martii 1596. coram R. P. D. Justo.* Denique extende dictam clausulam, ut de ea possit quandocumque. & in qualibet instantia apponi: cum sit impedimentum reale, adimens inferiori jurisdictionem, & reddens ipsum ad judidicandum, & procedendum inhabilem, *ut fuit decisum in una Calagur. canonicatus 9. Junii & 1. Julii 1592. coram R. P. D. Pegna*, in qua etiam decisione dictum fuit non solum omnia acta, gesta, post oppositionem dictæ clausulæ, nulla esse ipso jure, sed etiam illa, quæ gesta fuére ante oppositionem illius, *adde Jo. And. in addit. ad specul. tit. de sententia §. juxta num. 5 in glo. verbi, Et est.* Quæ tamen limita parte Opponente: quia tunc dicta clausula *sublata* nihil operatur, nec audientia

dientia denegatur *per doctrinam Bart. in l. 1. §. sublata num. 2. ff. ad Trebell. Ibiq. Jas. num 1. & 2. & seqq.* alias limitationes sumere poteris ex Gonzale *in glo. 66. n. 22. & seqq.*

ARGVMENTA IN GLOS. XXIII.

1. De effectu decreti irritantis.

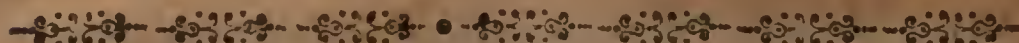
GLOSSA XXIII

AC *irritum*) De vi, ac potentia Decreti irritantis scripsi, suprà, in glo. verbi *Aut aliorum sub concordatis, Notabili 1. & 4. n. 18.* quæ hic non repeto, quibus adde Gabrielium *commu. conclus. tit. de clausulis conclus. 3. ubi duodecim colligit effectus Decreti irritantis* & Nic. Garciam *tr. de ben. p. 5. c. 1. § 9. per tot.*

ARGVMENTA IN REG. VIII. INNOCENTII.

1. Gratia Apostolica de qua constat verbo, valet, etiamsi scriptura super ea confecta non sit.
2. Supplicationi seu signaturæ Papæ non creditur sine confectione literarum.
3. Gratiæ signatæ per Papam prædefunctum, sortiuntur effectum per hanc Reg. Rationi congruit, licet non sint signatura.
4. Bulla expedita tempore prædecessoris, an tempore huius Papæ possit iterum expediri, utpote addendo quid, vel minuendo, in forma rationi congruit, & n. 10
5. Hæc Reg. auctior facta est per novissimos Pontifices.
6. Supplicationi soli seu signaturæ creditur quoad effectum gratiæ.
7. Regula hæc non obtinet in bullis signatis & expeditis.
8. Clausula restrictiva Pauli III. & Julii III. ut licentia concessa expediendi gratias ab immediato Pontifice emanatas, extendatur ad gratias etiam alterius prædecessoris Pontif. ad sex duntaxat menses, non habet locum in immediatè præcedente pontifice.
9. Quid si impedimentum supervenerit ei, cui Papa gratificatus est.
10. Bulla expedita tempore prædecessoris an rursum, si quid per negligentiam fortè omissum est, possit gratia expediri

expediri juxtà formam rationi congruit.
11. Actus qui non tenuit, seu ad suam perfectionem non pervenit, reiterari potest.
12. An Regula hæc obtineat in Legatis & Ordinariis?
13. Reg. hæc extendenda ad quascumque Pontificis Concessiones.
14. Reg. hæc cessat in iis gratiis, quæ sunt extinctæ.
15. Quid dicendum in gratia Pontificis verbo facta & per testes probata.

REGULA VIII. INNOCENTII
Quæ est PAULI V. IX.

DE LITTERIS IN FORMA RATIONI CONGRUIT.

ITem voluit quod concessa per prædecessorem suum, & de ejus mandato, expediantur in forma rationi congruit.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *IN ista Regula dicitur, quod concessa per* Sixtum *expediantur in forma rationi congruit. Forma rationi congruit est ista, &c. quod si Papa Sixtus signavit unam Gratiam, per illam Gratiam est jus quæsitum de mero jure*, sufficiat gl. singu'aris juncto textu in cle. dudum §. nos enim de sepul. omitto allegare Bald. in l. humanum C. de legib. & Doct. in proemio vi. & Abbatem in c. nostri de elect. & in cap. in nostra de 1
B rescript. *tamen quia non datur fides supplicationi, sine confectione literarum juxtà Regulam* 2
C *Cancellariæ, ut infrà patebit; juxtà ea quæ dicit Bald.* in l. fallus C. de furt. in Rubr. qui successores teneantur in prima Rubrica Collatione x. & Oldr. in consil. CCCXXIIII. quod incipit, factum tale est in iiii. col. *maximè in his gratiis quæ tribuunt Jurisdictionem, ut dicunt dicti Doctores. Ideo videbatur quod ex quo non erant Bullæ expeditæ tempore* Sixti, *quod amplius non debebant expediri: quia gratia videbatur facta ut inde expedirentur Bullæ, ut dicit Antonius* in suo consilio *& etiam Oldrad.* in uno alio consilio suo CCCXXVI. quod incipit articuli in v. col. 3
& de statutis per Sedem Apostolicam possem ponere exemplum in cap. non debet de consang. & affinit. & in c. de multa de præb. & in c. si motu proprio de præb. lib. 6. & in multis aliis &c. *Tamen Papa vult hoc ut expediantur istæ supplicationes per formam rationi congruit, in qua dicitur quod rationi congruit; ut ea quæ à prædecessoribus nostris concessa fuerunt, præpediente obitu ipsius non fuerint expedita, quatenus tamen temporibus nostris plenum habeant effectum, & expediantur &c. & tunc expediuntur per Cancellariam sine nova concessione, vel signatura per istam Regulam.*

Vidi

Vid. tamen dubitari in Curia, & est nunc in practica, si unus malitiosus tempore Sixti expedivit unam Bullam sed non placuit sibi in aliquo, & tempore Innocentii *expedivit iterum in forma rationi congruit, ubi erant ea quæ valuit, an talis Bulla valeat vel non? & certè*
E *ego respondi quod non valeat, propter proemium istud scilicet rationi congruit &c. cujus verba denotant caussam finalem,* l. fi. ff. de hær. instit. *ergo, &c. Item quia de prima expeditione debet intelligi & non de secunda* arg. l. boves § hoc sermone, ff. de verb. signif. 4
F & c. non potest de præb. lib vi. *& per hanc rationem idem posset dici de bina expeditione etiam tempore ejusdem Pontificis; & propterea deberent Officiales tempore expeditionis in forma ista capere Juramentum ab expeditore, quod tempore alterius Pontificis non expediverit per prædicta: sed hoc non servatur. Et omitto hic dicere, an concessiones aliorum Pontificum possint expediri per hanc formam? & credo quod non: quia hic loquitur tantum Regula in singulari, scilicet per prædecessorem nostrum &c. & ideo oportet habere commissionem, vel mandatum signatum super hoc. & dictum fuit mihi quod sic practicatur in Cancellaria. Item omitto dicere de verbis Regulæ istius tempore* Pauli, *quæ erant magis prolixa: sed non sine causa fuerunt omissa à Sixto, & hic ab* Innocentio; *& fortè hoc dicam in alia Regula infrà.*

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

A *Ista Regula*) Hæc Innocentii Regula minus latè patet, quam Regula Pauli III. Julii III. & successorum aliquot Pontificum: quia per hanc Regulam Innocentii datur tantum facultas expediendi gratias immediatè Pontificis defuncti: per Regulam autem Pauli III. Julii III. & aliorum abinde Pontificum fit extensio ad unum alium Pontificem & ad plures, caveturque ut bullæ debeant expediri intrà sex menses. 5

B *Sine confectione litterarum*) hoc quidem verum quoad gratiæ probationem: nam quoad effectum gratiæ certum est, quod gratia perficitur per solam signaturam, etiam ante litterarum expeditionem *Rota decis. fin. n. 3. & 4. de rescript. in antiq. Put. decis. 275. num. 2. lib. 3.* & quod gratia concessa à Papa vel alio Principe solo verbo perficiatur absque aliqua scriptura tradit Mich. *decis. 9. num. 1. ut lite pend.* Rebuff. *in Concordata tit. de Mand. Apost. § 1. verb. litteras & in praxi in 2. part. signat. num 15. in pr.* qua de re latius scribo ad Reg 25. *in verbo, non dicitur.* Ideo non mirum si gratia per prædecessorem concessa per sequentem Pontificem quoad ejus effectum perficiatur. 6

C *Ut infrà patebit*) ad Regulam xxv. ubi vide quæ notavi.

D *Sine nova concessione*) Quid de bullis signatis & plumbaris? certum est etiam expediri sub forma rationi congruit: cum plumbata bulla habeatur pro 7

expedita

lium, vel consensum: unde cum statutum, vel alia dispositio prohibet aliquid fieri sine interventu alicujus, satis erit illius præsentia, etiamsi non consentiat, vel consulat id fieri, nec ab eo erit petendum consilium, vel consensus, *Bald. in l. nam* 4
ita Divus n.2. vers. & not. quandoq; &c. de adoptio. Franc. Aretinus in l. si quis mihi §. si coram num not.1. de acq. hæred. Nec referr, frustrà videri præsentiam, si præsens non habeat consentire: quia hoc saltem commodi ex præsentia oritur, ut actus cum majori deliberatione, maturitate & utilitate, fraudis etiam & doli exclusione, 5
expediatur, *Tiraquel. tr. de leg. connub. gl.6. n.32. in fi.* Quod si illi qui consentire, consulere & intervenire habent, nolint ista subire, poterunt compelli, adirique superior, qui illis mandet; quibus rursum recusantibus, superior consentiet, interveniet q; aliusvè pro eo ex ipsius mandato, *l. cum non solum §. necessitatem C. de bon. quæ lib. Felin in c. cum venerabilis n. 33. de exceptio. Lambertinus de Jurepatro. lib.1. p.2. q.1. art. 20. per tot.* talique casu actus perinde renebit atque si consensisset vel intervenisser, ut latè tradit Tiraq. *de leg. connub. gl. 8. n.20. cum seqq.* An autem in dubio præsentia vel consensus præsumatur intervenisse, vide latè Menoch. *lib.6 præsumptionum.* Postremò notandum, liberam non esse collationem, nedum si consensus, consilium, præsentia, &c. ut supradictum est intervenire debeat, sed etiam si 7
quocumq; alio modo ministerium alicujus, vel jussus superioris intervenire debeat, aliisve modis quos obiter proponit Gonzalez *hic gl. 49. per tot.*

ARGVMENTA IN GLOS. XVIII.

1. Vis & potentia vocis *in antea*, in hac Reg. expressæ.
2. Beneficia aliàs reservata non includuntur in gratia concessionis alternativæ.

GLOSSA XVIII.

5 QVæ in antea mensibus Februarii, Aprilis &c. extrà Curiam ipsam vacare contigerint. Propositis quibusdam obicibus qui impediunt alternativam, nunc subjicit PP. quod Episcopo gaudente alternativa, is habeat dictos sex menses ad conferendum vigore illius beneficia quæ in anteà vocare contigerint: 1
in antea, id est, in futurum, in perpetuum, inposterum *cap. ego N. in pr. de jurejurando, cap. clerici Placentini 19. in pr. verbor. significat.* Quod autem dicit extrà Curiam, intellige, quod alternativa concessa dumtaxat intelligatur, quoad

quoad beneficia extrà Rom. Curiam vacantia; non verò quoad illa, quæ in Curia vacaverint: cum ista beneficia sint alio diverso vinculo à Reg. nostra reservata, & beneficia aliàs reservata non includuntur in gratia concessionis alternativæ, ut Regula præsens declarat, latiusq; scripsi suprà in glo. verbi *extrà Romanam Curiam*, gl. VI. & gl. XIII. verbo *volens in supplicationibus &c.* ubi allegavi decisionem in una Neapolit. beneficii 14. *Decemb.* 1558. ex Nic. Garcia tract. *de Ben. p.5.c.1.§.9.gl.n.1.&c.* 1

ARGUMENTA IN GLOS. XIX.

1. Beneficia aliàs reservata non cadunt sub reservatione hujus Reg.
2. Beneficia affecta ab hac Reg. quoq; excipiuntur.
3. Differentia inter affectionem & reservationem.
4. Papa ubi semel manus apposuit, cadit affectio, & inferiorum manus ligantur.
5. Id imitatur remissivè.

GLOSSA XIX.

T

D*ummodo aliàs dispositioni Apostol. reservata vel affecta non fuerint.* Diximus suprà in prima parte Regulæ in verbo *extrà Romanam Curiam*, beneficia reservata cadere sub reservatione primæ partis Regulæ. Idem dicendum esse quoad secundam illius partem, alternativam videlicet Episcopis concedentem, aperta textus verba evincunt. Casus autem in quibus intrat reservatio præter istam Regulam, suprà sigillatim recensui ad Regulam primam. Nunc superest ut de beneficiis affectis, quæ etiam excipiuntur & excluduntur ab alternativa mensium dicamus. Beneficia affecta distare à reservatis satis innuit ipse textus: nam reservatio respicit actum verbalem, & expressum, ut si Papa per constitutionem, aut solo verbo dicat, *reservamus*, dicitur Reservatio: Affectio verò respicit actum realem & factum, ex quo tacita reservatio oritur: ut cum Papa apponit manum super dispositione alicujus beneficii; etiamsi provisio fuerit nulla utpote facta innabili, incapaci vel propter subreptioem, aut alium defectum *Simonetta tract. de Reserv. benef. q.* 64. nam tunc dicitur affectio, ita ut omnes inferiores amplius se intromittere non valeant, ut declarat Æn. de Falcon. *de reservat. prælud. 3. per tot. Mandos. in proem. Regul. Cancell. q.5.n.1.* 1 2 3 4

Hinc dicitur quod affectio Papæ inducatur seu resultet ex commenda, vel

uni-

unione ad vitam, vel ex mandato de providendo, vel ex decreto apposito per Papam de dimittendo, vel ex præventione collationis nullæ, vel ex renunciatione facta in manibus Papæ, vel ex manus appositione super electione. His aliisq; modis dicuntur beneficia esse affecta Papæ, nec super iis manum apponere posse inferiores, ut notat, latiusq; explicat Gonzalez *hic in gl.52. per tot.* qui quoque aliquot notandas limitationes *n.38. & seqq.* lectori studioso aperit, per quas manus appositio papæ inferiorum manus non ligabuntur: cui adde Nicolaum 5
Garciam *in suo copioso tract. de benef. part. 5. c. 1. §. 2. per tot.* & Simonettam *tract. de Reserv. q 78. per tot.*

ARGVMENTA IN GLOS. XX.

1. Episcopi conferentes beneficia reservata vel affecta, ipso jure sunt privati usu & beneficio alternativæ.
2. Privilegium amittere meretur, qui permissa sibi abutitur potestate.
3. Verba Regulæ, *eo ipso*, important privationem à lege ipso jure, & latæ sententiæ.
4. Pœnæ impositæ ipso jure quæ consistunt in mera privatione & non requirunt aliquam actionem positivam, incurruntur absque aliqua executione vel sententia.
5. Insinuatio privationis non est facienda Episcopo beneficia reservata, vel affecta conferenti, limita ut ibi.
6. Episcopus licet privetur alternativa, qui contulit beneficia reservata, vel affecta, non tamen privatur quatuor suis mensibus.
7. Egressus unius operatur ingressum alterius.
8. A remotione unius contrarii, sequitur positio alterius.

GLOSSA XX.

AC *etiam voluit ut si ipsi in collatione benef. sibi reservatorum vel affectorum sese intromiserint &c. usu & beneficio d. facultatis eo ipso privati existant.* Ecce Pontifex data mensium alternativa Ordinariis illam acceptare volentibus, alios sex menses sibi reservat, videlicet, Januarium, Martium, Majum, Julium, Septembrem, & Novembrem: quod si Episcopi beneficia in istis mensibus vacantia contulerint, aut etiam impedimentū præstiterint, quo minus provisiones & gratiæ sanctitatisque de illis debitum effectum consequantur, sint ipso jure privati usu, & beneficio 1
dictæ alternativæ; & meritò. Nam meretur amittere privilegiū qui permissa sibi 2
abutitur potestate *c. privilegium 11. q. 3. c. fin. de rescript. l. qui sine 38. ff. de neg. gest. Crescen. decis. 13. num. 3. de privileg.* Quæ dispositio ampliatur primò, ut obtineat etiamsi

solum

solum se intromiserit Episcopus in provisione, ut habetur in textu II. ut nulla sit opus sententia, sed ipso jure statim post contraventionem privatus existat dicta alternativa. Nam Reg. verba *eo ipso* important privationem à lege ipso jure & 3
latæ sententiæ absq; ministerio alio, *gl. in c quam sit verbo eo ipso de Electio. in 6. ubi Geminia in §. electus n. 3. Abb. c. si diligenti n. 8 in fi. de foro compet. textus & ibi gl. in clem. fin. verbo eo ipso, de prabend.* 4

Nam pœnæ impositæ ipso jure, seu ipso facto quæ consistunt in mera privatione, & non requirunt aliquam rationem seu executionem positivam qualis est pœna, de qua hic, statim incurruntur absq; aliqua executione vel sententia *cap. Rudolphus num. 35. de Rescript.* & propterea cum sint privati usu seu quasi possessione conferendi in sex mensibus vigore dictæ alternativæ, non erit necessaria aliqua intimatio privationis, seu revocationis, ut in terminis tradit Crescent. *decis. 13. num. 3. de Privileg. Feli, in c ex parte Decani num. 21. in fi. vers. fallit undecimo & c. 2. num. 1. de sponsal.* Imò nec aliqua declaratio incursus privationis, ut resolvit rejecta contraria sententia, Gonzalez, *in gl. 56. n. 119. & seqq.* Nic. Garcia *d. §. 12 num. 748.*

Quod limita primò, nisi Episcopi contraventio, esset admodum notoria, & clara: quia tum esset necessaria judicialis declaratio, & citatio, & caussæ cognitio *c. cum secundum leges §. confiscationis de haret. in 6. glo. in c. quam sit verbo eo ipso de electio. in 6. Tiraq. in leg. si unquam, verbo revertatur num. 398. C. de revoc. donat.* 5

Limita secundò, nisi Episcopus contraveniens habuerit justam, seu coloratam caussam ignorantiæ, vel excusationis ad providendum beneficia reservata, id quod multimodis exemplificat Gonz. *in d gl. 56. n. 128. & seqq.* diversisque rationibus & decisionibus firmat Nic. Garcia *tract. de benef. p. 5. cap. 1. §. 12. & n. 738. & n. 752.*

Limita tertiò, quod quamvis Episcopus privetur alternativa, ratione dictæ contraventionis, non propterea privatur suis quatuor mensibus ordinariis, videlicet Martii, Junii, Septembris & Decembris, ad quos statim Episcopus restituitur, & Papa ad reliquos octo menses prout prius ante acceptationem alternativæ, ut tradunt in terminis Anton. Augustinus *in suo repertorio, verbo alternativa Mand. conf 21. incip. scripsi alias n. 2.* 6

Porrò quod subjicitur in textu, quod collationes & aliæ dispositiones illius (alternativæ scilicet) prætextu deinceps faciendæ, erunt irritæ, & nullius momenti, si se intromiserint in beneficiis istis S. Sedi reservatis, rationem habet, quia sublata alternativa intrat reservatio, quoad menses Februarii, Aprilis, Augusti & Octobris, qui semper sunt Apostolici alternativa cessante, ut 7
hæc Reg. declarat; & egressus unius operatur ingressum alterius, *c. cum renuntiat 32 q. 1 l. 1. §. illud, sciendum ff. de separat.* & à remotione unius contrarii, 9
sequitur positio alterius, *l. si pupillus §. si institoria ff. de instit. actio* ceuntque ejusmodi

modi provisiones nullæ ipso jure, *ut in auth. Sacramenta puberum in fi. C. si advers. vend. l. non dubium in fi. C. de legibus*: ideoq; licet jam de facto factæ fuerint prætextu alternativæ, tamen de jure non subsistunt: nam ut provisio seu collatio valida sit non sufficit si solum de facto fiat, *ut est text. in c. si beneficia 20. ibi de facto conferri, de prebend. in 6.*

ARGVMENTA IN GLOS. XXI.

1. Alternativæ acceptatio quæ dicatur.
2. Alternativa acceptata durat usq; ad obitum Papæ, vel Episcopi illam acceptantis.
3. Forma acceptationis quæ?
4. Per patentes literas debet fieri acceptatio alternativæ, non per secretas cum illæ majorem fidem quam istæ mereantur.
5. Patentes literæ debent propria manu Episcopi subscribi.
6. Subscribens approbat omnia contenta in scriptura.
7. Literæ patentes acceptationis, debēt esse munitæ sigillo acceptantis.
8. Acceptatio alternativæ fieri debet in propria diœcesi acceptantis illam.
9. Episcopus extrà propriam diœcesim voluntariam jurisdictionem exercet.
10. Literæ patentes acceptationis alternativæ sunt transmittendæ ad Datariū suæ Sanctitatis.
11. Debent recognosci literæ acceptationis per Datarium.
12. Necessaria non est literarum expeditio alternativæ acceptatæ.
13. Episcopi tunc incipiunt gaudere alternativa acceptata, quando literæ patentes acceptationis recognitæ fuerint.
14. Acceptans alternativam, ea gaudet etiam ante scientiam recognitionis.
15. Episcopus qui ignoravit alternativā fuisse Romæ acceptatam, an possit acceptare in suis quatuor mensibus.

GLOSSA XXI.

X Illi verò qui gratiam alternativæ prædictæ acceptare voluerint.) Acceptatio alternativæ nihil aliud est, quàm mentis & voluntatis declaratio *not. Rot. decis. 15. n. de conc. preb. in no. & decis. 19. eod. tit. in Antiq. Covar. 3. Var. c. 16. n. 4. vers. quorum opinio.* eaq; libera est, & voluntaria, ideoq; nemo invitus illam acceptare tenetur, cum sit gratia, quæ invito non tribuitur *l. invito 69. ff. de reg. jur.* prout sunt multi Episcopi qui illam non acceptant propter onera, præsertim residentiæ, quæ hic requiritur, ut in verb. *quamdiu apud Ecclesias aut Diœceses suas &c.* de qua re ante scripsi, initio partis

partis 2. acceptata autem alternativa durat usq; ad obitum Papæ vel Episcopi illam acceptantis *ut diximus supra 3. notabili in gl. aut aliorum sub Concordatis* nec licet ab illa recedere: quia acceptatio est mensium commutatio, seu permutatio, & 2
quidam quasi contractus inter Papam & Episcopum *Garcias p.5.c.1. n.783.* Acceptationis porró forma hæc est.

I. Ut per patentes literas fiat, ut hic in textu docetur: sunt autem literæ pa- 3
tentes, quæ non continent sigillum, clausuram, seu ligaturam talem, sine cujus 4
læsione aperiri, aut legi possunt *l. hac consultissima cum ibi not. C. de Testam.* suntq; majoris ponderis, fidemq; majorem merentur, quàm clausæ *text. in c. patentibus literis 10. ubi Hostien. n.1. de privil. Ant. de but. ibid. n.7. Rota decis. 20. de probat. in antiq.*

II. Ejusmodi literæ debent propria manu Episcopi acceptantis subsignari, & subscribi: cum subscribens approbet omnia contenta in scriptura, perinde ac si 5
totam conscripsisset *§.1. instit. de emptio. & vend. l. emptor §. Lucius de pact.* 6

III. Et ipsius sigillo muniri, sive magno, sive parvo, perinde enim est, cum sigillum denotet perfectionem actus *Bald. in l. contractus n. 5. de fide instru.* magnūq; 7
illi robur præstet *c.2. ubi Abb. n.14. de fide instrum.*

IV. Ut hæc omnia fiant in Civitate, vel Diœcesi acceptantis dictam alternativam, ut etiam in textu hic statuitur, quod est contrà juris communis dispositionem, cum Episcopus possit extrà suam Diœcesim voluntariā jurisdictionem exercere & beneficiorum collationem facere, *text. in c. post election. de concess. preb. c. qua fronte de appell. Covar. 3. Var. c. 20. Boetius Epo juris Antecessor in Academia Duacensi in tr. de vita & honest. cler. c. 15. n. 97.* 8 9

V. Ut literas ad Datarium suæ Sanctitatis transmittere teneatur, *ut hic in textu* 10
dicitur, sive per nuncium expressum, sive per cursorem ordinarium: satis enim est, si mittat ejusmodi literas ad agentem in Curia, ut literas præsentet Illustriss. Datario: quia ex tali transmissione, resultabit etiam mandatum, ut multis probat auctoritatibus Gonzalez *hic gl. 63.*

VI. Et postremo, ut ejusmodi literæ transmissæ, sint per Datarium receptæ, 11
& recognitæ, ut hic in textu habetur; de qua recognitione fidem faciat ille Illustrissimus Datarius suo Authogravo, aut subscriptione, satisque erit ad effectum hujus Reg. recognitio, cum non requiratur literarum expeditio per hanc 12
reg. sed recognitio, ut tenet Gonzalez rejecta contraria opinione *in glo. 62.* ubi quoque formulam acceptationis subjicit: quibus ritè expeditis tunc demum subjicit Pontifex, *& non antea uti incipiant gratia supra dicta.* In quo notes 13
dictionem *Tunc*, quæ facit includi diem recognitionis ab eodem momento, quo literæ patentes acceptationis recognitæ fuerunt, ut ex illo momento Episcopus acceptans incipiat uti alternativa *l. hujusmodi 64. ff. de verb. oblig. Gomes.* 14
§. rursus num. 16. Instit. de actio. Tiraq. de Retraq. lignag. §. 1. gloss. 11. num. 39. etiam ante

ante scientiam recognitionis *Gonz. gl. 65. n. 20.* Porrò de modo acceptationis alternativæ, cumulat multa Nic. Garc. *tr. de ben. p. 5. c. 1. §. 12 n. 762. & seqq.* ubi notabilē quæstionē hanc examinat an Episcopus qui ignoravit alternativam fuisse Romæ acceptatam validè possit providere in suis quatuor mensibus? & resolvit illos cessare, & effectualiter illi competere alternativam; quibus argumentis & rationibus consulat illum dicto loco lector.

ARGVMENTA IN GLOS. XXII.

1. Clausula, *sublata aliter judicandi, & interpretandi facultate*, comprehendit omnes judices quavis auctoritate fungentes.
2. Dicta clausula comprehendit quoq; futuros judices: & quodcumq; judicium etiam possessorium summariissimum.
3. In quacumq; instantia potest dicta clausula apponi, & quandocumq;

GLOS. XXII.

Y **D***Ecernentes in prædictis omnibus per quoscumq; &c. judicari debere.* Clausula ista continet in se aliam clausulam, hanc videlicet: *sublata aliter judicandi, & interpretandi, & diffiniendi facultate.* Quæ tantæ est efficaciæ, ut comprehendat omnes judices quavis auctoritate fungentes, etiam S.R.E. Cardinales & Rom. Auditores 1
Mandos. de monitor. q. 60. n. 44. in verb. sicq; super quoscumq; judices Rebuff. ad Concord. tit. de forma & irrevocabili concordatorum stabilitate versic. Octavo vult. Judices. Imò etiam ignorantes, 2
Marchesanus tr. de commissio. 1. p. tit. de commiss appell. c. 6. n. 2. & omnes futuros quoscumq; judices *Mandos. d. tract. & quæst. num. 4.* etiamsi lis sit super judicio possessorio summariissimo manutentionis, ut fuit resolutum in una Cæsar. dismembrationis 13. *Martii 1596. coram R. P. D. Justo.* Denique extende dictam clausulam, ut de ea possit quandocumque. & in qualibet instantia apponi: cum sit impedimentum reale, adimens inferiori jurisdictionem, & reddens ipsum ad judicandum, & procedendum inhabilem, *ut fuit decisum in una Calagur. canonicatus 9. Junii & 1. Julii 1592. coram R. P. D. Pegna*, in qua etiam decisione dictum fuit non solum omnia acta, gesta, post oppositionem dictæ clausulæ, nulla esse ipso jure, sed etiam illa, quæ gesta fuêre ante oppositionem illius, *adde Jo. And. in addit. ad specul. tit. de sententia §. juxta num. 5 in glo. verbi, Et est.* Quæ tamen limita parte Opponente: quia tunc dicta clausula *sublata* nihiloperatur, nec au- 3

dientia

dientia denegatur *per doctrinam Bart. in l. 1. §. sublata num. 2. ff. ad Trebell.* *Ibiq. Jas. num* 1. & 2. *& seqq.* alias limitationes sumere poteris ex Gonzalc *in glo. 66. n. 22. & seqq.*

ARGVMENTA IN GLOS. XXIII.

1. De effectu decreti irritantis.

GLOSSA XXIII

Z AC *irritum*) De vi, ac potentia Decreti irritantis scripsi, suprà, in glo. verbi *Aut aliorum sub concordatis, Notabili* 1. *&* 4. *n.*18. quæ hic non repeto, quibus adde Gabrielium *commu. conclus. tit de clausulis conclus.* 3. *ubi duodecim colligit effectus Decreti irritantis* & Nic. Garciam *tr. de ben. p.* 5. *c.* 1. *§.* 9. *per tot.*

ARGVMENTA IN REG. VIII.
INNOCENTII.

1. GRatia Apostolica de qua constat verbo, valet, etiamsi scriptura super ea confecta non sit.
2. Supplicationi seu signaturæ Papæ non creditur sine confectione literarum.
3. Gratiæ signatæ per Papam prædefunctum, sortiuntur effectum per hanc Reg. Rationi congruit, sine nova signatura.
4. Bulla expedita tempore prædecessoris, an tempore suo, vel Papæ possit iterum expediri, utpote addendo quid, vel minuendo, in forma rationi congruit, & n. 10
5. Hæc Reg. auctior facta est per novissimos Pontifices.
6. Supplicationi soli seu signaturæ creditur quoad effectum gratiæ.
7. Regula hæc non obtinet in bullis signatis & expeditis.
8. Clausula restrictiva Pauli III. & Julii III. ut licentia concessa expediendi gratias ab immediato Pontifice emanatas, extendatur ad gratias etiam alterius prædecessoris Pontif. ad sex duntaxat menses, non habet locum in immediatè præcedente pontifice.
9. Quid si impedimentum supervenerit ei, cui Papa gratificatus est.
10. Bulla expedita tempore prædecessoris an rursum, si quid per negligentiam fortè omissum est, possit gratia

*Vid tamen dubitari in Curia, & est nunc in practica, si unus malitiosus tempore Sixti ex-
pedivit unam Bullam sed non placuit illi in aliquo, & tempore* Innocentii *expedivit ite-*
E *rum in forma rationi congruit, ubi erant ea quæ voluit, an talis Bulla valeat vel non? & certè* 4
*ego respondi quod non valeat, propter proemium istud scilicet rationi congruit &c. cujus ver-
ba denotant caussam finalem*, l. fi. ff. de hær. instit, *ergo*, &c. *Item quia de prima expedi-
tione debet intelligi & non de secunda* arg. l. boves §. hoc sermone, ff. de verb. signif.
F & c. non potest de præb. lib. vi. *& per hanc rationem idem posset dici de bina expeditio-
ne etiam tempore ejusdem Pontificis; & propterea deberent Officiales tempore expeditionis in
forma ista capere Juramentum ab expeditore, quod tempore alterius Pontificis non expedive-
rit per prædicta: sed hoc non servatur. Et omitto hic dicere, an concessiones aliorum Pontificum
possint expediri per hanc formam? & credo quod non: quia hic loquitur tantum Regula in
singulari, scilicet per prædecessorem nostrum &c. & ideo oportet habere commissionem, vel
mandatum signatum super hoc, & dictum fuit mihi quod sic practicatur in Cancellaria. Item
omitto dicere de verbis Regulæ istius tempore* Pauli, *quæ erant magis prolixa: sed non sine
causa fuerunt omissa à Sixto, & hic ab* Innocentio; *& fortè hoc dicam in alia Regula
infrà.*

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

A *ISta Regula*) Hæc Innocentii Regula minus latè patet, quam Regula Pauli III. Julii III. & successorum aliquot Pontificum: quia per hanc Regulam Innocentii datur tantum facultas expediendi gratias immediatè Pontificis defuncti: per 5
Regulam autem Pauli III. Julii III. & aliorum abinde Pontificum fit extensio ad unum alium Pontificem & ad plures, caveturque ut bullæ debeant expediri intrà sex menses.

B *Sine confectione litterarum*) hoc quidem verum quoad gratiæ probationem: nam quoad effectum gratiæ certum est, quod gratia perficitur per solam signaturam, etiam ante litterarum expeditionem *Rota decis. fin. n. 3. & 4. de rescript. in antiq. Put. decis. 275. num. 2. lib. 3.* & quod gratia concessa à Papa vel alio Principe 6
solo verbo perficiatur absque aliqua scriptura tradit Moh. *decis. 9. num. 1. ut lite pend.* Rebuff. *in Concordata tit. de Mand. Apost. §. 1. verb. litteras & in praxi in 2. part. signat. num 15. in pr.* qua de re latius scribo ad Reg 25. *in verbo, non dicitur.* Ideo non mirum si gratia per prædecessorem concessa per sequentem Pontificem quoad ejus effectum perficiatur.

C *Ut infrà patebit*) ad Regulam xxv. ubi vide quæ notavi.

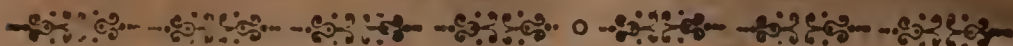
D *Sine nova concessione*) Quid de bullis signatis & plumbaris? certum est 7
etiam expediri sub forma rationi congruit: cum plumbata bulla habeatur pro

expedita *Mand ad hanc.R.n.2.* nec rationi congruit ut iterum expediatur, alioquin esset subreptitia: nam si Papa scivisset bullam prius expeditam, non hanc concessisset, vel non tam facilè *c. postulati in fi. de rescript. Rebuff in praxi tit. de gratia rationi congruit n.* 22. Cæterum, clausula restrictiva in Reg. Pauli III. & Julii III. aliorumq; Pontificum, qua concessa per alios quàm immediatè præcedentem Pontificem expediri non debeant, nisi post sex menses à die coronationis, extendi non ad immediatè præcedentem Pontificem ut latè notat Mandosius *ad d. Reg.* 4. qui quoq; *q.* 6. quærit an impedito currat ejusmodi tempus, quo minus effectum gratiæ suæ consequatur? & tandem concludit in ejusmodi eventu consultissimum esse adire Summum Pontificem, qui veritate comperta & ex caussa, mandaret expediri literas juxtà hujus reg. dispositionem: & talis impetrans in Cancellaria & ubiq; audiretur; non solum cum gratia signata fuit per immediatè præcedentem Pontificem, sed etiam alios eo anteriores, ut voluit hic noster Alphonsus. 8 9

E *Quod non valet)* Maximè si bulla continebat omnia de stylo apponi solita: similiter, & per injuriam eorum, qui expeditioni præerant, vel etiam ipsius provisi negligentiam aliquid defuit, sic quod nullitas ex illa resultaret, tum denegari non solet proviso expeditio sub forma rationi congruit. Actus enim qui non tenuit, seu ad suam perfectionem non devenit, reiterari potest *leg. hac conditio ff. de condit. & demonstrat. l. qui per salutem ff. de jurejur. Bald. in c. olim ex literis col.* 7. *de rescript. Mandos. hic q.* 7. & sic ejusmodi literæ habebunt vim perinde valere, quantum scilicet ad effectum, & executionem, non quoad provisionem: ideò si prior collatio subreptitia esset, vel aliàs insolita, per has literas in forma rationi congruit expeditas non fit confirmatio, nisi quoad probationem, quia dantur ad conservandum jus, non verò ad quærendum de novo, *Rebuff. in praxi parte 2. tit. de gratia rationi congruit n.* 18. 10 11

F *Aliorum Pontificum)* Jam initio dixi per Paulum III. & nonnullos alios Pontifices hanc Reg. ampliatam, ità quidem ut concessiones aliorum Pontificum possint expediri juxtà hanc formam, sed quid in Legatis & Ordinariis? literæ ipsorum expeditæ sub forma hujus Reg. non probant, nec prosunt, nisi pro titulo colorato, *Put. decis.* 29. *de restit. spol. & decis* 16. *de fide instrum.* Qua de re latissimè disputat Mand. *hic q* 8. *per tot.* qui quoq; in q. 9. contrà aliter sentientium opinionem non negat Reg. hanc extendendam ad quascumq; Pontificis provisiones, sive sit provisio simplex, sive certo modo, sive constitutio seu assignatio pensionis, sive dispensatio, sive demq; mandatum de providendo: cum Reg. hæc indistinctè loquatur *arg. l. 3. ff. de off. præsid. l. Imperator ff de postul. c. quia circa de privil.* si tamen gratia esset extincta, non daretur hoc rescriptum, ut in unionibus, quæ non sunt sortitæ effectum, & in expectativis, item in literis Justitiæ, *Rebuff. in praxi tit. de Gra-* 12 13 14

de Gratia Rationi congruit n. 5. & 28. Quid autem gratia verbo facta, & per testes 15
probata? si Papa facta ejusmodi gratia mox obiit, vel æger factus est, procedet dispositio hujus Reg. inquit Mandos. q. 11. sin diu supervixit, aliud statuendum esse, sibi enim imputet, qui supplicationem signari non curavit: neq; enim solet Cancellaria expedire in forma rationi congruit, nisi signata supplicatione, *Rebuff. ad Concord. in forma Mand. Apost. super glo. in vers. gratiam*, licet alibi dicat se vidisse unam expeditionem Clementis VII. super provisione viva voce facta, jure tamen probata, *in praxi benef. d. tit. n. 8.*

ARGUMENTA IN REG. IX. INNOCENTII, *quæ est* PAULI V. X.

1. Si Papa concedit alicui, ut plura beneficia, puta incompatibilia usq; ad suæ voluntatis beneplacitum obtineat, ejusmodi gratia per illius obitum expirat, secus si ad Apostolicæ Sedis beneplacitum h. d. cap. si gratiosè.
2. Beneficium semel affectum, semper manet affectum & n. 9.
3. Reservationes cessant post obitum Papæ, donec altero creato rursum publicentur.
4. Papa de ordinaria potestate non potest tollere jus alteri quæsitum.
5. Per commendam non perimitur prima vacatio.
6. Administrator non habet titulum in beneficio.
7. Hæc Regula symbolizat cum Extravagante ad Romani.
8. Hæc Regula non procedit in casu c. si Apostolica 35. de præb. in 6.
9. Affecta semel beneficia, sēper affectā.
10. In quo differant beneficia affecta à beneficiis reservatis.
11. Affectum beneficium ligat inferiores etiam sine decreto irritanti, quod secus est in reservato.
12. Beneficia quæ sunt affecta.
13. Si beneficium vacat de tempore, quo Regula non est in rerum natura, utpote Papa mortuo, non incidit in reservationem.
14. Mortuo Papa si quis intrat in familiaritatem Cardinalis & exit ante creationem alterius, beneficia ejus non erunt reservata.
15. Mortuo Papa an Episcopi collatio facta ante notitiam obitus Papæ teneat, si beneficium vacavit in mense, qui vivente Papa erat reservatus.

REGULA IX. INNOCENTII

Quæ est X. PAULI V.

DECLARATIO RESERVATIONIS ECCLESIARUM ET BENEFICIORUM PER PRÆDECESSORES RESERVATORUM.

ITem declaravit omnium & singularum Ecclesiarum Cathedralium & Monasteriorum provisiones quas præfatus D. Sixtus ejus prædecessor ordinationi, & dispositioni suæ, necnon omnia, & singula beneficia Ecclesiastica quæ dictus prædecessor etiam præfatæ dispositioni cum interpositione decreti reservaverat (quæ quidem Ecclesiæ, & Monasteria necnon sic reservata Beneficia tempore obitus prædicti prædecessoris vacabant, aut Ecclesiæ & Monasteria hujusmodi si commendata, vel eis administratores deputati non fuissent etiam tunc vacassent) remansisse, & remanere, per hujusmodi reservationem, & decretum affecta, nullumque de illis præter Rom. Pontificem ea vice se intromittere, vel disponere potuisse, sive posse quoquo modo; Decernens irritum & inane, si secus de illis attentatum forsan erat tunc, vel etiam in posterum contigerit attentari.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *IN ista Regula dicitur, quod si tempore* Sixti *vacabant aliqua beneficia, quæ ipse reservaverat*
dispositioni suæ, & ipse non contulit antequam obiret, nihilominus remanent affecta, & re-
B *servata &c. Ratio dubitandi fuit c. si gratiosè de rescript. lib. VI. quia ex quo Papa reservaverat*
dispositioni suæ, videbatur quod erat personalis ista reservatio, ideo cum persona extinguebatur
C *per illud capitulum; Sed hic deciditur contrarium: & ratio est, quia jam erant affecta ista be-* 1
neficia: & quia vacabant, nullus alius se poterat intromittere in eorum collatione: quia benefi-
D *cium semel affectum, semper manet affectum,* ut dicunt decis. Rotæ quas superius
allegavi, facit cap. ut nostrum de appell. & c. 1. ut Ecclesiastica beneficia, 2
& ponitur exemplum in Ecclesia Cathedrali vacante tempore Sixti. *Nam per Regulam secun-*
dam

dam erat reservata, quoties illa reservatione uti voluisset: sed ejus voluntas expiravit per ejus obitum: quia ejus est velle cujus est nolle, ff. de reg. jur. ejus est velle &c. *sed ex quo vacaverat ante obitum Papæ videbatur jam affecta ergo &c. ex quo vero a contrario sensu, quod si vacasset illa Ecclesia post obitum Papæ:* & *antequam Papa fecisset reservationes Ecclesiarum Cathedralium, fieret electio & confirmatio in forma juris quod illa valeret, & Papa modernus non potuit se intromittere de illa amplius: quia esset tollere jus quæsitum, quod non posset facere de ordinaria potestate* c. quamvis de resc. lib. VI. & c. super eo de off. deleg. *& non obstat ista Regula: quia loquitur quando tempore obitus vacabant beneficia hic posita ergo à* 3
E *contrario sensu, sequitur quod secus est si postea vacabant, id est post obitum, arg. hic à contrario sensu quod etiam in Regulis istis habet locum, quia etiam tempore Papæ qui eas fecit, faciunt jus commune,* sufficit l. 1. §. jus rei ff. de off. ejus cui Mand. est jurisdictio, & cap. cum virum de regular. *& non obstat declaratio* Pauli, *quæ vult idem quoad beneficia reservata, quæ postea vacaverunt, ut superius dixi, quia ista constitutio non habet locum neque loquitur in Episcopatibus, vel Principalibus, in Collegiatis, neque in Monasteriis, sed in beneficiis Officialium, vel familiarium Papæ, vel Cardin. at hoc apparet ibi in verbo* ut promittitur *ibi posito, quod refert præterita tantum,* ut sunt gloss. in c. cupientes §. ad 4
F hoc & §. quod si per XX. de elect. lib. VI. *ergo &c. & hanc credo fore veritatem: ideo si starem in partibus, & vacaret ibi Ecclesia Cathedralis &c. consulerem quod Canonici eligerent & ArchiEpiscopus confirmaret: si essem ibi Canonicus etiam eligerem. Item quia in dicta declaratione* Pauli, *non fit mentio de Episcopatibus ergo &c.* sufficit gl. in cap. 1. de præb. lib. VI. *Item patet hic quod per commendam non perimitur prima vacatio, imo durat* ut notatur in cap. nemo de elect. lib. VI. & cap. si constiterit de accusatio. *Nam commendare nihil aliud est quam deponere* ut leg. commenda. de verb. sign. ergo &c. *de quo pro nunc me non intromitto: sed latius dicam infra: nam diversas sententias vidi pro & contra in Rota circa hoc, tamen hoc quod dixi tenetur, & respondetur ad istum textum quod verum est quod non vacante facta glosso modo propter appositionem manus Papæ, sed de jure sic per prædicta. & idem credo in administratione per eadem fundamenta & hæc sufficiat pro nunc. Item quia administrator non habet titulum in ben. ut vult Ant.* in clem. II. de rescript. super glo. in verbo electionem, *quem allegat Ioann. de Milis in verbo Administrator.*

COM-

COMMENTARIA IOAN. A CHOKIER.

A *IN ista Regula*) Hæc Innocentii Regula est conformis cum Regulis posteriorum Pontificum, & symbolizat cum extravagante Ad Romani, de præb. inter communes & est maxima & tritissima Regula in Rota, teste Geminiano *consil.* 7
93 n.26. laudato à Gonzalez *ad Reg. VIII. suprà gl. 12. per tot. usq. ad §. 1.*

B *In cap. si gratiosè*) Textum hujus c. habes doctissimè explicatum apud Hiero. Gonz. *ad d. gl. 12.*

C *Semper affectum*) Hoc non procedet in casu c. si Apostolica 35. de præb. in 6. *Simonetta de Reservat. q. 47. c. 2. vers. Sedem ipsam de præb. in 6.* ubi dicitur quod si Sede vacante vacet in Curia, Ecclesia Parochialis, quod ille conferet, ad quem illius 8
collatio pertinet *d. c. si Apostolica* per quod limitatur & declaratur d. c 2. Verum in Francia hujus Reg. reservatio non recipitur teste Rebuff. *ad hanc Reg.* Nam si beneficium vacet in Curia, est Papæ reservatum, ut nullus intrà mensem possit conferre, post mensem verò sic *c. 2. de præb. in 6.* Si tamen Papa contulerit non Curiali ante acceptationem factam vacat semper in Curia *d. c. 2.* secus si semel acceptaverit: quia tunc non dicitur in Curia vacare, si acceptans extrà eam sit, etiamsi sit inhabilis, teste eodem Rebuff. loco suprà citato.

D *Quas suprà allegavi*) Quæ sint istæ decisiones non liquet ex ista nec præcedente glossa, extat tamen decis. 12. & decis. 13 de præbend. & decis. 32. num. 20. in ultimis, quæ apertè adstruunt quod beneficia semel reservata & affecta semper maneant affecta, & in terminis hoc probat textus in extravaganti ad Romani §. Romani, de præbendis ibi & remanere semper affecta adde Cassad. *decis. 1. num. 8. de restit. spol. & decis. 2. num. 30. de Union. DD. in cap. inter dilectos de excess. Prælat. Pet. Gregorii in instit. rei benef. cap. 24. num. 17.* & hanc esse maximam & in Rota tritissimam Regulam dicit Geminia. *consil. 93. num. 16.* Jac. Simonetta *tract. de Reservat. quæst. 57. per tot.* nisi reservatio esset facta ad tempus, quia elapso tempore reservationis, unà cum reservatione expiraret affectio inducta per 10
c. 2. & 3. de Præbend. in 6. ubi reservatio Papæ de beneficiis vacantibus in Curia limitatur in c. seq. ad mensem & eo elapso Ordinarius potest providere, qua de re suprà diximus, *ad Reg. 1. vers. Nunc venio ad Reservationum species.* Sed quid interest inter beneficia affecta & reservata? id quod inter tacitū & expressum: Nā reservatio respicit actū verbalē & expressum, ut si Papa per constitutionem aut solo verbo dicat, *Reservamus*: & dicitur beneficium reservatum; Affectio verò actum realem & factum, ex quo tacita reservatio oritur; veluti,

si Papa apponat manum super dispositione alicujus beneficii : & tunc dicitur affectio, quæ beneficium sic afficitur omnes inferiores amplius se intromittere non valeant, ut explicitè declarat Æn. de Falcon. *tract. de Reser. ben. p. 3 per tot. aliisq. suprà citatis quod & alibi ostendimus*. Itaq; hæc priore fortior est; cum malliget inferiores, etiam sine decreto irritanti ; prior autem per se sola sine decreto non ligat *Gaspar. de Perusio tr. de Reser. q. 10 per tot. Æn. de Falc. d. tr. q. 4 principali effectu 1. n. 4. post pr. Rebuffus in praxi tit. de reserv. n. 30.* ubi exemplificat quæ sunt affecta, ut si Papa conferat beneficium nulliter, utpote inhabili, tunc illud beneficium erit adhuc Papæ collationi affectum *d. c. inter dilectos ibi Abb. & alii, probus in addit. ad Monach. in c. statutum n. 17. de præb. in 6.* Item quando commendat beneficium: per mortem enim Commendatarii remanet adhuc reservatum *Mobedan. decis. 9. de præb. crescent. decis. 1. de Parochiis*, quod etiam procedit in unione facta de aliquo beneficio ad vitam alicujus, *Per. Gregorii c. 20. n. 2.* Item quando mandat provideri de beneficio primo vacaturo, primum est affectum & reservatum Mandatario : adeò quod alius præter Papam illiusq; executorem conferre non possit. *Rebuff. d. loco n. 33. Flam. Paris. tr. de resig ben. lib. 12. q. 10. n. 9.* Item quando unus renunciat beneficio suo in manibus Papæ in mense ordinario, tunc (seclusa reservatione ratione vacationis in Curia) beneficium remanet affectum ex dicta manus appositione : sic quod nullus Ordinarius possit de illo providere, quamvis à Papa nondum collatum existat, *Gonzalez ad Reg. 8. Cancel. Glo. 52. n. 16.* ubi alios manus appositionis modos, quibus Ordinariorum potestas tollitur, cum eorum limitationibus n. 38. & seqq. subjicit. 11 12

E *Secus est si posteà*) Nam ut notavit Hieron. Gonzalez beneficium vacavit tempore quo Regula reservatoria non erat in rerum natura, sed fuerat cum Papa Conditore sepulta, & jus commune vigebat. Nam tunc nunquam beneficium incidit in reservationem, nec erat aliquis secutus effectus, nec inchoata reservatio, & ideo provisio spectat ad Ordinarium, *Geminia. cons. 93. num. 15.* ubi ponit hoc exemplum : Quod si mortuo Papa, unus intrat in familiam unius Cardinalis, & exivit antequam novæ Regulæ per novum Papam constituantur, tunc beneficium istius non erit reservatum, nec subjacet Regulæ 31. de impetrat. benef. per obit. fam. Card. *Caputaquen. decis. 86. n. 3. lib. 1. Crescent decis. 3. n. 4. de privil.* ut rectè ex eodem Geminia. notat Gonz. *ad Regul. 8. Cancel. in proem. § 5. num. 90.* ubi subjicit elegantem quæstionem de Ordinario, seu Episcopo, qui potest conferre beneficia Sede Apost. vacante, an post obitum Papæ ante illius notitiam subsistat, & resolvit pro affirmativa motus decisione Rotæ 36. *de præb. in antiq.* disponentis valere provisionem de beneficio re vera vacante, quamvis tàm Collator, quàm ille cui confertur ignorent vacationem, quæ decisio sequitur opinionem Jo. Monach. *in c. si tibi absenti n. 5 & 6. & 7.* & Geminia. *num. 9. cum seqq. de præbend. in 6.* Igitur cum re vera Papa esset defunctus 13 14 15

U de tem-

de tempore vacationis, licet Collator ignoret, debet tenere collatio. Quæ sententia quoq; est nostri Glossographi, *infrà ibi, ideo si starem in partibus, &c.* quia tunc fortè Papa esset mortuus &c. Adde Hostien. *in Summa tit. de electio. §. qualiter n. 11. vers. quid si timeant*, ubi loquitur in casu nostri Glossographi, vide tamen Nic. Garciam *in tr. de benef. p. 5. c. 1. §. 12. n. 772.*

F *Declaratio* PAULI) PAULI II. in Extravag. Ad Romani ult. de præb. quam tamen extravagantem loqui etiam in Episcopatibus & Principalibus in Collegiatis rectè sustinet Nic. Garc. *tr. de benef. p. 5. c. 1. §. 13.*

ARGUMENTA IN REG. X.
INNOCENTII.

1. Expectativa dicitur privilegium Principis, & non rescriptum.
2. Quicquid rescribitur à Principe potest dici privilegium.
3. Mandatum de providendo expirat mortuo Papa, re integra.
4. Expectativæ an censeantur revocatæ per obitum concedentis, & n. 20.
5. Expectativa censetur revocata, si antequam veniat ad manus executoris, & antequam fulminet processum Papa moriatur.
6. Alternativa concessa Ordinario an censeatur revocata per hanc Reg. & n. 24.
7. An prærogativæ Papæ quæ nondum sunt sortitæ effectum, sint revocatæ per hanc Reg.
8. Familiaritas dicitur quædam societas.
9. Prærogativa Papæ est separabilis à Gratia.
10. Qualitas adjecta verbo debet adesse tempore verbi.
11. Qualitas quando ponitur caussa demonstrationis satis est si adsit momento temporis.
12. Familiari Papæ recedente, vel mortuo Papa, cessat caussa familiaritatis: & vacante posteà beneficio cessat prærogativa.
13. Prærogativa adinstar descriptorum cessat, ubi cessat prærogativa descriptorum familiarium.
14. Ubi nullum est subjectum corruit correlativum.
15. Per hanc Reg. revocantur Reservationes speciales, exceptis illis super quibus litteræ in Cancellaria secundum stylum expediuntur, & quæ illæ sunt.
16. Reservatio beneficii per munus consecrationis.
17. Reg. hæc non est inter Regulas moderni Pontificis & quarè?
18. Expectativæ & mandata de providendo sunt hodiè sublata per Concilium Trid.
19. Per expectativam jus in re non est acquisitum expectanti ante provisionem.
20. Expectativa concessa non expirat morte Papæ concedentis, cum distinctione.
21. Rescripta Justitiæ expirant re integra morte Papæ.
22. Sed per Regulam XII. de revali datione literarum &c. reviviscunt.

23. Rescripta gratiæ revalidantur per Reg. VIII. de literis in forma Rationi congruit expedientis.

24. An per hanc Reg. alternativa concessa Ordinario censeatur revocata?

25. Alternativa concessa Ordinario per prædecessorem censetur revocata per modernum Papam.

26. Qualitas adjecta verbo debet adesse tempore verbi.

REGVLA X. INNOCENTII.

REVOCATIO EXPECTATIVARVM ET RESERVATIONUM DE QUIBUSCUMQUE BENEFICIIS VACATVRIS.

ITem revocavit quascumque expectativas, quæ in aliqua sui parte sunt sortitæ effectum, ac revalidationes, extensiones collationum, mutationes eas quomodolibet concernentes, necnon alias, quam super quibus per Cancellariam Apostolicā litteræ in forma solita expediri consueverunt, reservationes de quibusvis etiam Patriarchalibus, Metropolitanis, & aliis Cathedralibus Ecclesiis, ac Monasteriis & Beneficiis vacaturis cum mandatis de providendo, & contensionibus inde secutis per prædictum Sixtum prædecessorem, in favorem quorumcumq; & quibuscumque concessas, & factas, ac facultates nominandi, reservandi & conferendi prærogativas & indulta, quæ circa gratias & reservationes hujusmodi ab eodem prædecessore emanârunt, quoad ea in quibus nondum sunt sortitæ effectum.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *Ista Regula dicit quod Papa revocat quascumq; expectativas concessas per Sixtum, quæ in aliqua parte sunt sortita effectum. Item Revalidationes &c. Item reservationes*
B *de quibusvis beneficiis vacaturis in favorem quorumcumq; excepta reservatione secundum quam litteræ solita sunt expediri per Cancellariam. Item facultates nominandi, reservandi, & conferendi. Item prærogativas, & indulta circa gratias &c. Et dividitur in tres partes, prout infrà dicam. Et circa hanc regulam est notandum, quod expectativa non sunt revocata ipso facto post mortem concedentis* ut hic & facit c. si super 1
gratia de Rescript. lib. VI. *Et ratio est, quia expectativa dicitur Privilegium Principis, & non rescriptum* ut notat Sicul. in c. ex parte I. 1. & ibi Doct. de off. deleg. *ergo sequitur*

sequitur quod illud privilegium debet esse perpetuum c. decet concessum à Principe de reg. jur. lib. vi. *& quicquid emanat à Principe, potest dici privilegium* ut not. Joan. And. in c. olim de verb. signif. secundum Bald. in præludiis feudorum in viii. col. & in c. i. de nova for. fid. in fin. *Et non obstat c. fi. de concess. præb. lib. vi. Nam* 2
illud c. non dicit, quod ipso jure revocatæ sint expectativæ per mortem Cælestini; sed quod ipse Bonifacius *revocarit, & declarat ille textus, quid contineatur per illam revocationem, & concludit quod jus ad rem, sed non jus in re, & arbitror quod ipse fuit primus, qui revocavit expectativas prædecess. suorum,* facit. c. si is cui &c. quondam de præb. lib. 6. *& si dicatur quod per c. si cui in 2. resp. censentur revocatæ expectativæ, ubi dicitur, quod si mandatur provideri alicui de beneficio vacaturo, quod expiret mandatum mortuo mandatore re integra &c. Dico breviter (non curando de solutione gloss. ibi* & in dicto c. si super gratia) *& veritas est ista, quod propter fulminationem processus quam fecit executor osten-* 3
sa sibi bulla expectativa, non dicitur amplius res integra, & ideo illud cap. facit pro hac parte, dum dicitur ibi quod revocantur mandata de providendo re integra, &c. & hoc vult glo. intellecta benè in c. præsenti in verbo finitur de off. leg. lib. 6. quæ ad hoc allegat dictum c. si cui. *Alias in legato, notificatio in judicio, & decretum non perpetuant Jurisdictionem ut dicit gl. sed in executore Papa vult contrarium, & hoc est clarum de jure, quod expectativæ non censentur revocatæ per obitum concedentis: quod intelligi de-*
C *bet verum, si ante obitum est fulminatus processus, ut dixi, & vult hoc Lapus, quem refert Dominicus* in d. c. si cui ii. col. *qui dicit quod si executor eligit procedere ut Judex, tunc debet citare ad perpetuationem Jurisdictionis; aut elegit procedere sicut executor, tunc inci-* 4
pit incipere à processu, qui sufficit sine citatione, nisi aliud mandaretur per superiorem observari.

Ex quo infero quod cum gratia expectativa conceditur absenti, & de stylo Cancellariæ committitur in partibus in forma Dignum arbitramur &c. & si antequam veniat ad manus executoris in partibus, & antequam fulminet processum, Papa moriatur, quod ipso facto censetur illa Gratia revocata per d. c. si cui in fin.

Et hoc circa primam partem hujus Regulæ. Circa quam adhuc quæro: Hic dicitur quod Papa revocat expectativas quæ sunt sortitæ aliquem effectum *&c. ponas quod non* 5
sit sortita gratia expectativa aliquem effectum, à contrario sensu videtur, quod non sit revocata ut hic, sed nunquid manebit integra ad omnia beneficia ibi comprehensa? vel satis est quod postea sortiatur aliquem effectum? & cum alias fuissem in Curia de hoc dubio interrogatus, dixi quod non durabat ad omnia beneficia ibidem comprehensa, sed quousque sortiatur aliquem effectum, & ad hoc allegabam l. Arriani C. de hær. & in omnibus Authen. Incipientibus sed hodie vel hodie &c. ergo sequitur quod cum illa gratia sortiatur aliquem effectum, statim vigore istius Regulæ est revocata per prædicta.

Quoad secundam partem, ibi nec non &c. hic solebat esse in Regulis PAULI, *& etiam* SIXTI, etiam si sint sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, *sed hic*

hic non ponitur, & quod non exprimitur, hic non comprehenditur ut dicit expressè Joan. And. & aliqui alii in capitu. de schismate lib. 6 quod etiam illa revocatoria capituli fin. gratiarum expectativarum non comprehendebat Cardinales. De hoc autem aliquid dicam in alia regula noviter facta infra; quia latissimè dixi in xvii. q. Cardinalium in tertia parte ibi ac facultates nominandi reservandi ac conferendi &c. *Per hoc verbum* D
conferendi *vidi magnas altercationes in Curia, an alternativa concessa Ordinario censeretur revocata per hanc regulam. Et vidi dari dubium hoc modo: an alternativa Domino Episcopo Tirasonen. quamdiu Ecclesiæ præfueris concessa per regulam Domini* Sixti, *sit revocata? & in hoc dubio allegavit Joachimus de Nariva Advocatus famosus, & tenuit quod non: incipit ejus allegatio ad primum dubium, &c. & possem hic interserere ejus allegationes si non forem longus, & in hac caussa non recordor quid fuerit sententiatum. Sed de anno xxv. datum fuit simile dubium per Bartholomaeum de Balentinis, quod sequitur, videlicet, utrum alternativa moderni Episcopi Legion. expiravit per obitum felicis recordationis Domini Pauli, attentis ejus verbis & tenore Regulæ Cancellariæ: & in hoc fuerunt allegationes publicæ:* E
& pro parte affirmativa tenuerunt Dom. Coronatus de Planca, & Dominus Paulus Tuscanella tunc Auditor & Advocatus Consistoralis, & ego consului pro hac parte & Consilium meum incipit, istud primum dubium: quod hic etiam possem inserere. Tamen nescio an Papa secretè declaravit mentem suam Auditoribus, nihilominus Januarii anni prædicti Dominus Bartholomaeus de Balentinis Auditor pronuntiavit pro Salmeron, contra Ludovicum Latores, quod non exspiraverat: & fuit ratio, quia Collatio beneficiorum pertinebat Episcopo soli, sine Capitulo, & propterea non videbatur revocata, quia non erat facultas, Argument. capit. cum aliquibus, cum gloss., de rescriptis libro sexto. *Sed certe nescio quod responderi possit ad verba alternativarum: quia licet in eis dicatur* dum Ecclesiæ tuæ præfueris &c. *tamen etiam dicitur ibi* ac si nostræ non existerent expectativæ &c. *ergo sequitur quod licet per mortem Concedentis non expiraverit, tamen per novas expectativas, scilicet successorum, dicuntur expirasse per dicta verba,* facit capitulum si gratiosè, in argum. de rescriptis lib. 6. *tamen quia verba alternativarum sunt varia, refero me ad veritatem: & illud quod tenui in Consilio meo tunc, teneo nunc, & non obstat quod dicitur in hac Regula, & punctuatur isto modo per Joachimum,* 6
conferendi scilicet prærogativas & indulta &c. *quia hoc non est verum; imò debet ibi fieri punctus conferendi tantum. Nam nunquam fuit visum quod Papa daret alicui facultatem conferendi prærogativas: ergo debet intelligi de collatione beneficiorum* arg. l. verbum volo. C. de fidei commissis.

Et quia nunc super cauda istius Regulæ oriuntur variæ quæstiones, scilicet an prærogativæ gratiarum quæ nondum sunt sortita effectum, sint revocatæ: quia à contrario sensu hujus Regulæ, videtur quod non; tamen breviter agam, & dico quod de prærogativis regularum scilicet quod graduatus non graduato &c. ergo non dubito, & dico quod expiravit proemium istarum Regularum, & quod dixi ibi. Sed de aliis prærogativis scilicet con- 7

cessu familiaribus descriptis, & de similibus, certè in hoc ego dubito: & consului unum Auditorem & dixit mihi, quod prærogativa concessa collegio non expirabant, sed aliæ sic, & posteà dixit quod ex quo prærogativa erat pars gratiæ, quod ex quo durabat gratia, etiam videtur durare prærogativa, ego verò sub correctione dico, quod cum familiaritas non est aliud, nisi quadam societas, ut dicit Joannes Andr. & Doct. in capite sicut de verb. signif. libro sexto, ergo sequitur quod mortuo Pontifice solvitur ista societas, Instit. de socie. 8
§. solvitur, ex quo sequitur quod licet remaneat gratia, non tamen remanet prærogativa: quia prærogativa est separabilis à gratia, faciunt glo. & jura ibi alleg. in cap. utile de reg. juris lib. vi. & quod dixi suprà in proœmio, ergo &c. Item prærogativa descriptorum sibi data per bullam quam vidi & habui coram me, dicit juxta finem in 9
medio, quod in assecutione beneficiorum debeant illi familiares præferri, & nullus alius potest sibi ratione privilegii præferri &c. ex quo sequitur quod ista qualitas familiaritatis habet adesse tempore vacationis beneficii: quia qualitas adjecta verbo debet adesse tempore verbi leg. 10
F in delictis §. si extraneus ff. de noxa. sed hoc est impossibile quod illa qualitas familiaritatis possit tunc adesse. ergo sequitur quod expiravit illa prærogativa, maximè quia sub uno constructo ponuntur illi familiares & reguntur ibi verbo, sint potiores, ibi posito, ergo debet intelligi in assecutione beneficiorum, ut ibi dicitur, secundum doctrinam Bal. in l. talis scriptura ff. de legat. 1. & ultrà Doct. allego glo. in c. cum speciali in verbo de recusatoria. de appell. in similibus verbis. Et si mihi objiciatur de lege si cognatis ff. de reb. dub. ubi probatur quod satis est quod qualitas sit tempore dispositionis, respondeo quia quando qualitas ponitur caussa demonstrationis, satis est quod adsit momento temporis, ut in illa lege: sed quando ponitur loco finalis caussæ: tunc secus est: quia cessante caussa &c. 11
hæc sunt verba Bal. in l. humanitatis in vi. col. C. de Impub. & aliis substitu. qui sic intelligit d. l. si cognatis, & iste est casus noster. Ex quo sequitur quod mortuo Papa vel recedente familiari descripto ab eo, tunc cessat caussa familiaritatis: quod si postea beneficium, cessat prærogativa: & sic vidi in recessu familiarum pronunciari in Rota tempore Pauli.

Ex quibus infero quod cum cesset prærogativa descriptorum, à fortiori cesset prærogativa 12
ad instar eorum, quia ubi nullum est subjectum corruit correlativum, ut dicit Bald. in c. 1. de Feu. guar. in col. x. alleg. glo. in c. 1. de fid. instru. sed in hoc Nicolaus de Castello dicebat contrarium, quod licet cesset privilegium descriptorum, tamen non istorum ad instar, & allegavit mihi Bald. in l. privilegia C. de sacrosanc. Eccl. tamen contra eum possum allegare gl. juris canonici & civilis quas omitto caussa brevitatis. Et quia dixi de prærogativis datis collegio quod non expirant: fateor quando toti Collegio dantur, secus si singularibus de collegio: & 13
sic intelligo l. sed si hac §. qui manumittitur, & hoc vult ff. de in jus voc. qui §. est canonizatus xxii. q. ii. C. qui manumittitur, & hoc vult gl. in simili in c. cum venissent de restit. spo.
qua dicit quod collegio datur, nemini datur, per illum §. sed quia quæstio pendet contra unum de 14
certo collegio pro nunc taceo. Sed de hoc quando appellatione personarum comprehendantur collegium vel ne, plene dixi in tr. futuri concilii, in verbo universitas, quem direxi Sixto contra Venetos:

Venetos: & ad argumentum à contrario sensu hujus Regulæ, respondeo, quia cessat hic: quia contrarium fundatur de jure, ut dixi, sufficiat cap. à nobis lo. 111. de senten. excommun.

Quia tamen aliquis posset dubitare quid vult ista Regula ibi: necnon alias quàm super quibus &c. *& breviter, est intentio Regulæ quod revocantur reservationes speciales excep-*
G *tis illis super quibus litteræ in Cancellaria secundum stylum expediuntur, puta per munus con-*
secrationis. Item per contractum matrimonii, per assecutionem alterius incompatibilis, vel pro- 15
fessionem emittendam: quia in istis solet Cancellaria scribere secundum certum stylum, scilicet: dudum si quidem providimus de tali Ecclesia Titio per munus consecrationis sperantur vacare talia beneficia quæ donationi nostræ reservavimus &c. *tunc si ante consecrationem illius moriatur Papa, non expirat illa reservatio. Et hoc vult dicere ista*
Regula, & ista reservationes licet sunt speciales, tamen non revocantur hic, etiam si sint ad be- 16
neficia vacatura: & sic mihi respondit Dominus Nicolaus de Castello, qui fuit Conditor istarum Regularum Innocentii VIII. *& sic respondit & posuit exemplum.*

COMMENTARIA IOAN. A CHOKIER.

A *Ista Regula)* Hæc INNOCENTII Regula non est inserta Regulis poste-
riorum Pontificum: quæ idcirco inutilis non erit quod per Concilium Tri- 17
dent. *in Sess. 24. c. 19.* sint revocatæ Expectativæ & Reservationes ad vacatura, illarumque usus tantum non sublatus, cum Concilii Tridentini dispositio non comprehendat Nominationes, quæ ad instar sunt Expectativarum, ut nec primarias Cæsaris preces, nec alias gratias, quas Papa ob benemerita Regibus & aliis Principibus concedit teste D. Wamesio *consil. 161. num. 4. vol. 1.* Intereà advertat Lector hanc INNOCENTII Regulam distare ab illa quã posteà edidit JULIUS III. quippe quod ista INNOCENTII, non ità latè pateat, ut sigillatim ostendit Mandos, qui ideò inventam scribit, quia dubitari poterat, an per
obitum prædecessoris evacuissent expectativæ & reservationes, & alia de qui- 18
bus in hac Regula distinctè tractatur. Sed quia jam omnes expectativæ ac mandata de providendo, & aliæ quæcumq; gratiæ ad vacatura, ut dixi, sunt sublatæ per Concilium Trid. *Sess. 24. c. 19.* (exceptis tamen Nominationibus Universitatis Lovaniensis, & Nominationibus seu precibus Imperatoriis, quæ sub dicto Concilii Decreto neutiquam comprehenduntur, ut docet Wamesius Antecessor Lovanien. *d. consil. 161. de Prebend.*) sicque evanuerint DD. jam commentaria ad titulos de Rescriptis, de Præbendis, de Concessione præbend. tam in Decretalibus, quam in sexto, neutiquam hic immorabor, sed brevi perstringam glossographi nostri Comemorationes, ut si fortè contingat Pontificẽ, quod

rarius

tatiusculè fit, (etsi possit, si velit, *c. significasti 4. in fi. ibi Abb. de electio. Anast. Germon. tract. de Indultu Cardinal. §. Per quæ sublatu n. 57.*) Expectativas ad vacatura etiam non obstante Concilio concedere, habeant isti albæ fortunæ pulli, tam ex his quàm Glossographi nostri dictis unde sibi consilium promant. Adverte itaq; Papam initio pontificatus revocare expectativas, quæ sunt sortitæ effectum, id est, quando in vim illarum alicui non est provisum, & plus prodest inquit hic Rebuff. ista revocatio, quàm mors mandantis. Nam per mortem concedentis non revocantur expectativæ quando præsentata erat bulla Executori & fulminatus processus, quia tunc res non dicitur amplius integra, sed fallit quando expressè revocatur, ut hic, *text. in c. is cui &c. pen. & fi. de præbend.* Verum nominationes Lovaniensium, & primariæ preces, ut dix. Imperatoris non subjacent huic Regulæ, ut ex tenore Indulti videre est, ad quod ibi noto sectio. 5.

B *Sortita effectum*) Etiam post acceptationem beneficiorum vacantium non subsecuta provisione ante revocationem : nam ante provisionem jus in re non est acquisitum expectanti, ut tenet Rota *decis. 695. per Cap. fin. in fi. de concess. præb. in 6.* 10

C *Per obitum concedentis*) Idem sentit Lapus *alleg. 84. in fi.* ubi dixit quod gratia concessa Ordinario Collatori de reservando quatuor beneficia non expiret, quamvis Papa re integra decesserit *Gemini. & Franc. in Cap. 2. de Præbend.* 20 atque ita fuit resolutum in una Callaguritana Canonicatus *sub Die Julii 1592. coram R. P. D. Pegna* quod gratia expectativa concessa G r e g o. X I V. 26. *Septembris* 1591. cuidam Dionysio Frances ad primum Canonicatum in Ecclesia Calagur. non fuerat extincta nec revocata per mortem Gregorii XIV. Papæ ex quo ipsemet fecerat dictam gratiam & collationem cum clausula *ex nunc prout ex tunc*, & sic intrabat disp. sitio text. c. si super gratia de off. deleg. in 6. *ubi gloss. verb. facta ibiq; Jo. Monach. Archidiac. Jo. And. Geminia. Francus & alii*, licet secus esset, si non ipse Papa collationem faceret, sed alteri committeret faciendam & locum haberet textus in c. si cui nulla §. secus si super provisione de præbend. in 6. qua de re vide plura in meis Scholiis ad preces primarias, & apud Garciam *tract. de benef. part. 6. c. 2. num. 300. & seqq.* & apud Anto. Gabriel. *lib. 6. commu. conclus. tit. de præbend. Conclus. 1.* ubi ponit supradictam conclusionem cum pluribus ampliationibus, limitationibus ac declarationibus. Ubi tamen est concessa gratia Ordinario vel alteri inferiori, imò etiam legato conferendi aliqua beneficia in mense Apostolico, solet adjici clausula, quod provisi ab ipsis teneantur accipere novam provisionem intrà sex menses à data provisionis ipsis factæ, aliàs præsens gratia nulla sit. In Rescriptis autem Justitiæ certum est, quod re integra expirent morte Papæ illa concedentis, aliàs non, *Cap. relatum 19. Cap. licet 30. de off. deleg Jas. post bart. & Feli. 8. in l. more majorum & in l. & quia ff. de* 21 *Jurisd,*

Jurisd. omnium jud.. Ne tamen ex dicta exstinctione seu revocatione Rescriptorum Justitiæ ad partes detrimentum patiantur, quilibet Papa qui de novo succedit renovat Regulam Cancell. *de revalidatione litterarum gratiæ & justitiæ* quæ est xiii. infrà, quemadmodum etiam revalidantur rescripta gratiosa *per reg. viii.* 22
alias ix. suprà de litteris in forma rationi congrua expediendis

D *Censeretur revocata*) Mandosius *ad hanc reg. q. 11. n. 6.* hanc quæstionem distinctiunculâ solvit. Nam aut loquimur, inquit, de alternativis concessis ordinariis 23
de beneficiis suæ Diœcesis, & crederem veram partem negativam, quod mens Regulæ sit revocare gratias hic à prædecessore factas: alternativa verò seu facultas concessa Ordinariis de conferendo beneficia suæ Diœcesis non est mera 24
gratia: ratio est, quia per eum fit reditus ad jus commune, & tollitur obstaculum, ut pulchrè notat Cassad. *tit. de preb. decis. 8.* aut loquimur de alternativis seu facultatibus concessis aliis quàm Ordinariis, vel etiam Ordinariis extrà suas Diœceses, & dicerem procedere opinionem affirmativam. Nam in illo casu non est dubium quin illa dicatur mera gratia & merus favor, & quod concessio illa tanquam odiosa ac ordinariæ jurisdictioni præjudicialis existimari debeat exorbitans & odiosa *gl. in c. 3. de preb. in 6. in verbo numerandum vers. Item per hanc reditur ad jus commune.* Extendenda igitur. Et pro hac distinctione facit clement. de offic. ord. ubi gloss. *in verbo, nolumus* dicit quod ordinariorum collatio ut naturalis & favorabilis amplianda; altera verò extraordinaria collatoribus præjudicans & restringenda *Decius consil. 128. licet in casu.*

E *Pro parte affirmativa*) Hanc quoque novissimè probavit post Navar. *consil. 31. num. 2. de Preb.* Hieron. Gonsalez *ad reg. 8. Cancell. gl. 50. num. 4. & seqq.* motus hac ratione, quod acceptatio alternativæ est quidam quasi contractus initus ad instar societatis inter Papam alternativam concedentem, & Episcopum acceptantem, & ideò finitur morte utriusque veluti societas in perpetuum facta *l. 1. l. 59. ff. pro socio.*

F *Tempore verbi*) Adde Præsid. Everardi *consil. 5 n. 12. & consil. 33. n. 3. & consil 88. n. 3.* Decium *ad l. jus nostrum n. 10. & ibi* Gab. Saray, *de reg juris.* Tho. Grammat. 25
decis. 57. n. 19 & decis. 55. n. 1.

G *Intentus Regulæ*) Hanc interpretationem probat & sequitur Æn. de Falc. *in tract. de reserv. in 20. q. pr. n. 19.* adde Cassad. *decis. 3. de reserv. col. 5. vers. & Papa mandando providere per contractum matrimonii &c.*

ARGUMENTA IN REG. XI. INNOCENTII.

1. Privilegium Principis debet esse perpetuum.
2. Unio Ecclesiarum vel beneficiorum est contrà jus commune.
3. Quilibet debet residere in loco sui beneficii quantumvis exigui, de jure communi.
4. Unio, annexio, incorporatio differunt.
5. Unio dicitur non sortita effectum, quando non est secuta possessio & n. 21.
6. Nisi stet per eum cujus favore fiebat unio.
7. Fraus & dolus nemini debent suffragari.
8. Per collationem aquiritur jus in re.
9. Incompatibilitas tollitur per unionē
10. Item per administrationem & commendam.
11. In facto poli non tollitur, & ve istis.
12. Impetrans beneficium nec faciens mentionem de annexis, si verum valorem etiam cum annexis expressit, gratia non est subreptitia.
13. Id verum quando illa annexa erant accessoria ad illud beneficium impetratum.
14. Regula hæc in quo sit aucta per Julium III. & modernum Pontificem.
15. An uniones &c. per Episcopos factæ sint per hanc Reg. revocatæ.
16. Reg. hæc quare inventa.
17. Uniones quæ ab hac Regula excipiuntur.
18. Reg. hæc an locum habeat in applicatione, seu annexione partis fructuum? & quid in hospitalibus, præceptoriis, & eleemosynariis? hæc Reg. cessat, quando Papa declarat uniones sub hac Reg. non comprehendi.
19. Uniones sunt restringendæ, maximè quando non sunt sortitæ effectum.
20. Concilium Trid. mandat examinari uniones perpetuas, sive sortitæ sint effectum, sive non, quæ à 40. annis factæ sunt, revocatq; illas quæ subreptitiæ fuerint repertæ.
21. Unio quando dicatur sortita effectū quoad effectum hujus Reg. & dispos. Concilii Triden.
22. Unio viribus carens defectu potestatis, vel forma exprimenda non est in impetratione beneficii.
23. Exceptio nullitatis, ut & obreptionis impedit litis ingressum.

REGULA

REGVLA XI. INNOCENTII.

Quæ est. XII. PAULI V.

REVOCATIO VNIONVM.

ITem rationabilibus suadentibus caussis, ipse Dominus noster omnes uniones, annexiones & incorporationes de quibusvis Cathedralibus, necnon aliis Ecclesiis, ac monasteriis, dignitatibus, personalibus, officiis & beneficiis, & locis Ecclesiasticis qualiacumque fuerint invicem, vel aliis Ecclesiis, monasteriis, mensis (etiam capitularibus) dignitatibus, personalibus, officiis, beneficiis, & aliis locis quomodolibet, Apostolica vel alia quavis auctoritate factas, quæ suum non sunt sortitæ effectum: ac quæcumque concessiones, & mandata super unionibus, annexionibus, & incorporationibus taliter faciendis, revocavit, caussavit & irritavit, nulliusque decrevit existere firmitatis: nec alicui quascumq; clausulas vel adjectiones in quibusvis Apostolicis etiam quæ motu proprio, aut ex certa scientia processerant & emanaverunt, literis, quomodolibet contentas adversus revocationem, cassationem & irritationem hujusmodi voluit aliquatenus suffragari: unionibus, annexionibus & incorporationibus in favorem S. R. E. Cardinalium, quas in suo robore permanere voluit, in his omnibus duntaxat exceptis.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *ISta Regula dicit quod Papa revocat omnes uniones, annexiones, & incorporationes; quæ non sunt sortita effectum, etiamsi motu proprio &c. Ratio dubitandi fuit maxima,* 1
quia privilegium Principis, vel ordinarii debet esse perpetuum ar. c. decet. de Reg. jur.
B lib. VI. *Sed ratio dicendi est clarissima, quia ut dicit Oldr.* consil. CCLX. quod incipit; quod unio facta per Episcopum, in pr. *Unio duarum Ecclesiarum est contrà jus* 2
commune, & etiam duorum beneficiorum: quia qualibet Ecclesia debet habere proprium

rectorem; c. quia nonnulli de cler. non resid. xxi. q. per totum; *& hoc est quod vult dicere Bald.* in c. 1. in 1. col. Episcopum vel Abbatem col. x. *dicens quod regulariter una Ecclesia, non est ancilla alterius, & allegat Jo. Mo. aliàs Jo. An.* in c. si de rescript. lib. 6. *idem intelligo de beneficiis aliis: quia de jure communi unusquisq; deberet residere in beneficio suo etiam xx. solidorum* c. conquerente de Cle. non resi. *Ergo &c. Ideò*
C *ista uniones dicuntur odiosa de jure communi: quia per eas minuitur cultus divinus, & debet* 4
restringi c. odia. de reg. ju. lib. 6. *Et est sciendum quod inter ista vocabula, scilicet uniones, annexiones & incorporationes, est maxima differentia: quia non est adeò vocabulum, quod licet videatur unum & idem cum alio, quod non habeat differentiam aliquam* ut est tex. cum glos. in l. si idem esset C. in Codicillis, & ideò dicit Baldus, in l. ex legato C. de leg. *quod similia vocabula quæ ad invicem differunt, non differunt sine magno mysterio, & ideò licet unio potest fieri uno de tribus modis* secundum glo. in c. & temporis qualitas xvi. q. 1. & c. 1. ne sede vacante, & in clem. per literas de præb. *& est magna differentia inter modos istos, ut ibi. Tamen de incorporatione pono nunc exemplum, quod vidi in legatione Domini Ulp. boven. nam fuit proposita una supplicatio coram eo, quod Ecclesia Collegiata habens IIII. Canonicos, & Canonicatus non valebat nisi V ducat. & non serviebant Canonici, quod unirentur dignitati ejusdem Ecclesiæ, propter paupertatem &c. Ego dedi votum contrarium per prædicta jura, quæ superius allegavi, & ista propriè vocatur incorporatio: quia extinguitur beneficium, & incorporatur alteri in eadem Ecclesia, & ista regula habet locum in istis.*

Et in quantum ista regula dicit nisi sortitæ sint effectum *&c. super hoc emanavit una extravagans* Martini V. *quæ declarat istam Regulam, scilicet quando non est secuta possessio,* 5
& vult etiam sentire de possessione pacifica, sed ego intelligebam istam, quando stabat per aliquem, cujus favore fiebat unio, quo minus haberet possessionem: quia tunc in ejus odium censetur revocata ista unio; quia forte expectabat pinguius beneficium &c. ideò fraus & dolus 6
non debent ibi suffragari l. nemo ex delicto ff. de reg. jur. *sed si volebat capere possessionem, & fecit quantum in se fuit & non potuit habere, sed tamen executor suus sibi consuluit,* 7
tunc secus: nam in hoc casu non credebam habere locum illam Extravagantem per jura vulgaria cap. imputari & c. cum non stat per eum de reg. jur. lib. 6. *& quia per colla-* 8
tionem acquiritur jus in re c. fin. de concess. præb. lib. 6 *ergò censetur iste habere effectum in tali unione: & hoc allegavi in Rota in una caussa, sed nescio quid fuit determinatum, &*
de materia unionum multa possem hic dicere: sed quia non faceret ad propositum, omitto. 9
Unum tamen dicam, quod iste modus unionum est unus de tribus ad fraudandum c. de multa *& extravag. execrabilis de duobus vel tribus incompatibilib. quia non habet locum in bene-* 10
ficio unito c. super eo de præb. lib. 6. *alius modus est per administrationem, & alius per commendam* c. dudum de elect. & c. qui plures xxi. q. 1. *& ve nobis cum istis fraudibus dum steterimus ante tribunal Christi, qui est scrutator Cordium & Cognitor secretorum* c. 11
qua de simon. & c. in Civitate de usur.

Item

Item non omitto aliud in hoc dicere, de annexis quod impetrans beneficium & non facien mentionem de annexis, si valorem verum etiam cum annexis expreßit non censetur gratia subreptitia ut vult glô. not. in cap. gratia. de rescript. lib. 6. *& sic obtinuit unus in Curia, in cujus favorem allegavi hoc: sed istud intelligo verum, quando illa annexa erant accessoria ad illud beneficium impetratum. secus si fuissent principalia, scilicet quodlibet per se, ad hoc allegarem gl.* in d. cle. per literas de præb. & c. ne Sede vacante & in d. c. temporis qualitas xvi. q. 1. *Nam si tunc expressisset, non ita de facili habuisset impetrans* arg. c. postulasti & quod ibi no. Jo. de Lig. & Abb. de rescript. *ergò &c.* 12 13

COMMENTARIA JOAN. A CHOKIER.

A OMnes uniones) Intellige quando auctoritate Papæ erant faciendæ: ut quia Papa mandaverat in partibus, quod si de narratis constaret, uniret: si intereà temporis Papa moriatur, revocat hic Papa omnes illas uniones faciendas & factas quæ non sunt sortitæ effectum, secus de faciendis vel factis auctoritate ordinaria. *Rebuffus hic.* Intereà adverte quod Julius III. ut tolleret omnes difficultates quæ oriri possent ex eo, an sub voce unionis, omnes unionis species comprehenderentur, in Regula per ipsum edita designavit, & expressit omnes unionis species, dum inquit: *Item D. N. omnes uniones, annexiones, incorporationes, suppreßiones, extinctiones, applicationes & dismembrationes, quas omnes sub hac Regula comprehendi voluit, etiam perpetuas uniones factas quibuscumq; Ecclesiis, Monasteriis, Dignitatibus, Universitatibus & aliis piis locis quæ suum non sunt sortita effectum, ac quascumq; concessiones, & mandata super unionibus, annexionibus, & incorporationibus faciendis.* Fuitque hæc regula ideò inventa, quia per unionem diminuitur cultus divinus, & facultas conferendi, *Crescent. decis. in fi. de Parochiis,* & procedit in unionibus factis non solum quacumque auctoritate Apostolica, sed etiam alia quacumque. *Put. Decis.* 215. *lib.* non tamen ordinaria ut dixi, vel Auctoritate Concilii Tridentini emanata, ut habetur in Reg. Pauli V. quod & notat Flam. Parif. *de resig. benef. lib.* 2. *quæst.* 9. *num.* 18. Item excipiuntur ab hac Regula uniones, quæ fiunt pro fundatione, dotatione, augmento, vel cõservatione Collegiorũ, & aliorum piorum & religiosorum locorum ad fidei Catholicæ defensionem & propagationem, bonarumq; artium cultum, ut in dicta Reg. Pauli V. statuitur. Item quando fiunt vel ex causa dotis, & necessaria alicujus loci, aut rei piæ, *Crescent. Decis.* 1. *de Parochiis in fi. mandos. hic quæst.* 3. *Achilles de Grassis Decis.* 388. *Caputaquen. Decis* 42. *part.* 3. & hic ex caussa onerosa & remuneratoria *Garcia de Benef. part.* 11. *c.* 3. *num.* 297. *Mohed. Decis.* 145. Cresc.

14 15 16 17

decis. 141. vol. ad augmentum cultus divini, *Caputaquen. d. decis. Mohed. decis. 7. de Privil. Put. decis. 52. n. 2. l. 1. & infrà dicemus*, vel quando unus ordo in totum supprimeretur & ejus beneficia alteri applicarentur *Gonzales ad Reg. 8. Cancell. gl. 5. § 7. n. 43. & seqq.* Quid autem dicendum de annexione partis fructuum, & quid in hospitalibus, Præceptoriis, & eleemosynariis? vide Mandosium *hic q. 2. & 4.* Deniq; cessaret hæc Reg. si gratia de uniendo, vel unio facta haberet effectum ante hujus Regulæ promulgationem, seu renovationem per novum Papam factam, ut in hac Reg. statuitur, aut nisi Pontifex in concessione unionis, noluerit illam sub hac Reg. comprehendi; quo casu solet dare clausulam hanc: 18
„ Volumusq; præsentes literas sub quibusvis unionum revocationibus, suspen-
„ sionibus, limitationibus, modificationibus, derogationibus, & aliis contrariis
„ dispositionibus etiam in genere, vel in specie pro tempore quomodolibet eti-
„ am Apostolica auctoritate factis, vel faciendis, nullatenus unquam compre-
„ hendi, sed semper ab illis excipi &c.

B *Contrà jus commune*) & ideò restringendæ *Calder. Consil. 13. an unio tit. de Reb. Eccles. non alien. per cap. Sanctorum 70. dist. Decius cons. 233. Viso tenore n. 6.* atque ità earum revocatio favorabilis est, maximè quando non sunt sortitæ effectum. 19 Hodiè ex dispositione Concilii Triden. *Sess. 7. cap. 6.* uniones perpetuæ sive sortitæ sint effectum, sive non, si à 40. Annis factæ fuerint, ab Ordinariis examinandæ, & quæ subreptitiæ repertæ fuerint revocantur, quia subreptio ipso jure vitiat unionem, *Milis in verbo Unio primo Felii in cap. postulasti col. 7. de rescrip. Calder. Consil. ult. de Reb. Eccles. non alien.* 20

C *Est maxima differentia*) Quam declarat Mandos. *ad hanc Reg. q. 1.* & Alphonsus Hojeda *de incomp. benef. p. 2. c. 3. n. 3.*

D *Non est secuta possessio*) Ecce quoad effectum hujus Reg. & Decreti Concilii Trident. *Sess. 7. cap. 6. de Reformat. & sess. 25. cap. 9. vers. Insuper accessiones.* Unio dicitur sortita effectum quando est secuta possessio, aliàs non, & sic non subsecuta possessione ante hanc Reg. quæ per omnes Pontifices postridiè assumptionis ad Pontificatum cum aliis publicatur, unio per eam revocatur, & succedente vacatione potest de beneficio tanquàm verè vacante legitimè provideri, nisi unio sit facta pro dote necessaria &c. *Mandos. ad hanc Regulam quæst. 3. Mohed. decis. 6. de Privileg. & de eo extat decis. in una Toletana beneficii Vallecas. 20. Novemb. 1592. coram D. Gipsio & in una Mediolanen. dismembrationis 16. Novemb. 1694. coram D. Orano.* 21

E *Secus si principalis*) Si tamen unio, vel annexio viribus careat, vel ex defectu potestatis, vel ex defectu formæ, non erit necesse facere mentionem dictæ unionis vel annexionis in impetratione beneficii uniti vel annexi, *Vantius de Nullit. ex defectu Juris. num. 19. Felis in cap. ex tenore n. 2. de rescript.* Evidens 22
enim

enim nullitas unionis ostendit Adversarium agere sine ullo interesse, ac ulla actione, proinde audiri non debet *Bart. in l. Pupill. §. videmus ff. de neg. gest. DD. in l. sin autem §. si homo ff. de rei vend.* & hæc exceptio impedit omnem litis ingressum, 23
sicut & obreptio *Marc. Blan. tract. de arbit. q. 4. n. 101.*

ARGUMENTA IN REG. INNOCENTII XII

1. Gratia facta per Papam super jurisdictione, an probari debeat per sacros apices.
2. Regula hæc an habeat locum in expectativis.
3. An habeat locum hæc Regula in novis provisionibus, & in gratia si neutri.
4. Constitutio generaliter loquens cōprehendit in se etiam exceptiones positas in aliis constitutionibus licet ibi non dicatur.
5. Rescriptum non esse præsentatū vel præsentatum judici, non obtentis ab eo litteris citatoriis paria sunt, ad effectum hujus Regulæ.
6. Regula hæc aucta fuit per posteriores ab Innocentio Pontifice, & in quo.
7. Ut huic regulæ sit locus quæ requirantur.
8. Literæ gratiæ & justitiæ expirant per obitum Papæ illas concedentis.
9. Ante executam citationem res est integra: quod limita ut n. 9.
10. Rescripta an sint perpetua.

REGULA XII. INNOCENTII VIII.

Quæ est XI. Pauli V.

REVALIDATIO LITTERARUM PRÆDECESSORIS GRATIÆ ET JUSTITIÆ INFRA Annum concessarum.

Item prædictus Dominus noster omnes, & singulas ab ipso Sixto prædecessore, infrà Annum ante diem obitus ejusdem Gratiæ concessas, vel justitiæ litteras, temporibus debitis earum executoribus non præsentatas omnino revalidavit, & in statum pristinum, quo videlicet ante fuerant, & eis pro quibus erant obtentæ, quoad hoc plenariè restituit., ac decrevit per executores prædictos, vel ab eis sub

eis subdelegatos, perinde ad ipsarum executionem procedi posse & debere, ac si executio hujusmodi temporibus prædictis inchoata fuisset.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *Ista Regula dicit, quod Papa revalidat litteras Gratiæ, vel Justitiæ emanatas à* Sixto, *per annum ante obitum suum non præsentatas Executoribus earum. Et mandat quod Executores earum possint perinde procedere super eis, ac si tempore debito fuissent præsentatæ &c. Ista Regula habet duas partes: primam quoad litteras Gratiæ, secundam quoad litteras Justitiæ.*

B *Quoad litteras Gratiæ, potest poni Exemplum in restitutione ad appellandum, & in aliis similibus concernentibus Jurisdictionem, & de hoc loquitur ista Regula, quod apparet ibi dum loquitur de Executoribus, & de eorum Delegatis, & hoc est quod dicere voluit Bal.* in c. 1. §. ad hæc in 4. coll. de Pace juram. firmam coll. 10. *ubi quærit an Gratia facta super Jurisdictione possit probari sine sacris apicibus, & dicit quod non,* allegatque l. 1. C. de Mand. Princip. & l. probatorias C. de divers. off. lib. 12. *Nam etiam Gratia potest fieri supra rebus concernentibus jurisdictionem. Nam Princeps potest facere Gratiam in eo quod tenetur facere etiam naturali ratione,* ut ipse not. in eod. §. col. 8.

Et non loquitur illa Regula de gratiis expectativis super quibus dantur Executores: quia regula alia superius dicta revocat expectativas: nisi vellemus dicere quod non revocantur etiam 2
ga expectativæ, etiam non præsentatæ Executoribus quando nullam sunt sortitæ effectum, ut ibi dicitur: & sic intelligi quoque potest ista regula, etiam de gratiis expectativis: quia licet de jure essent revocatæ, ex quo res non erat integra, ut in cap. Si cui §. fin. de præb. lib. 6. *tamen revalidat eas, dumtamen infrà annum ante obitum* Sixti *fuisset data Expectativa. Ex quo sequitur quod cum data omnium expectativarum fuerit de primo anno sui Pontificatus, de primis & secundis sub una alia data, quod ista regula non haberet locum in expectativis, nisi in eis, quæ fuerunt datæ sub data currenti fortè propter reservationes speciales &c. & hoc verum in his quæ fuerunt concessa ante annum obitus ipsius, ut hic dicitur.*

Item non intelligatur ista regula de novis provisionibus, vel de Gratia Neutri: quia licet in eis dentur Judices & Executores, tamen etiamsi sint concessæ ante annum obitus sui, nihil- 3
ominus crederem quod non censentur revocata: quia suprà in VIII. *Regula dicitur, quod possent expediri concessa per* Sixtum *in forma rationi congruit &c. ergo sequitur quod cum de jure fuit acquisitum jus per solam signaturam in Gratia si neutri, vel in sola provisione, juxtà not. per DD. in proœm. Sexti & per glo. in clem. Dudum §. nos autem de, de Sepult.*

Et

Et ſi [illegible] dixi quod iſta Regula non extenditur ad novas proviſiones vel ad gratiam ſi neutri, etiam conceſſam ante annum obitus Sixti [illegible], quia Conſtitutio etiam generaliter loquens comprehendit in ſe exceptiones etiam poſitas in alia Conſtitutione [illegible], licet ibi non dicatur, & idem etiam ſi exprimantur aliqui caſus tantum [illegible] ut eſt glo. mihi 4
notabilis in l. ita nobis pudor & ibi Sal. cet. C. de Adult. & in l. 1. C. de Condit. inde, *& ſic eſt in caſu noſtro: quia iſta Conſtitutio generaliter loquens non excludit caſus comprehenſos in aliis Regulis, ſed in diſpenſationibus, vel reſtitutionibus in integrum, vel in ſimilibus habet locum iſta Regula.*

Quoad ſecundam partem iſtius Regulæ, videlicet de litteris concurrentibus Juſtitiam, poteſt poni exemplum in c. gratum de off. deleg. quia licet reſcriptum concernens Juſtitiam in forma Conquæſitus, vel ſignificavit, vel ad audientiam, vel forma rationi congruit, vel aliud ſimile emanatum a Papa Sixto, *non præſentatum Executoribus, vel Judicibus tempore [illegible], eſt revalidatum hic; quinimo ſecundum d. c. gratum & ſimilia jura, etiamſi fuiſſet præſentatum, ſed Judex non citavit ante obitum* Sixti, *ipſo facto expiraverat Juriſdictio ſua, ut ibi: tamen iſta regula revalidat talia reſcripta, quæ ſunt perpetua de jure* ut in l. falſo C. 5
de diverſ. reſcript. *Et in quantum dicitur hic de conceſſis ante annum obitus, voluit Papa notare negligentiam impetrantis, ex quo tanto tempore non præſentavit* juxtà cap. plerumq; de reſcript. *& hæc mihi videntur vera. Et ex prædictis reſpondi hic in Curia quando obiit* Sixtus, *quod ſi fuit impetratum reſcriptum ejus tempore, quod Judex ibi datus non poterat citare eo mortuo: ſed conſului quod expectaret hanc Regulam, quæ revalidat reſcriptum, & tunc eſſet procedere, aliàs non.*

COMMENTARIA IOAN. A CHOKIER.

A *Iſta Regula*) Revalidantur per Innocentii Regulam literæ ab immediatè duntaxat Pontifice conceſſæ: at poſteà extenſa fuit per Julium III. Clementem 6
VIII. & Paulum V. modernum Pontificem, ad conceſſiones duorum anteriorum Pontificum, ut ex Regulis ab ipſis editis videre eſt. Notandum autem obiter, ut huic Regulæ locus ſit, quatuor requiri copulativè: I. quod à prædeceſſoribus ſint conceſſæ: II. quod literæ contineant gratiam ſeu juſtitiam: III. quod infrà annum ante diem obitus ſint conceſſæ: IV. quod temporibus debi- 7
tis non ſint præſentatæ earum Executoribus.

B *Fuiſſent præſentatæ*) Quod eſt contrà juris communis diſpoſitionem: nam litteræ gratiæ, & juſtitiæ per obitum Papæ concedentis expirant. De litteris gratiæ eſt text. in cap. Si cui nulla 2. de præbend. in 6. Rota deciſ. 349. in No. De litteris juſtitiæ eſt text. in cap. fin. ſub fi. de offic. deleg. in 6. cap. re- 8
latum cap. gratum cap. licet, ex de offic. deleg. Archid. Geminia. & Franc. in cap. Si

tariusculè fit, (etsi possit, si velit, *c. significasti 4. in fi. ibi Abb. de electio. Anast. Germon. tract. de Indultu Cardinal. §. Per quæ sublatis n. 57.*) Expectativas ad vacatura etiam non obstante Concilio concedere, habeant isti albæ fortunæ pulli, tam ex his quàm Glossographi nostri dictis unde sibi consilium promant. Adverte itaq; Papam initio pontificatus revocare expectativas, quæ sunt sortitæ effectum, id est, quando in vim illarum alicui non est provisum, & plus prodest inquit hic Rebuff. ista revocatio, quàm mors mandantis. Nam per mortem concedentis non revocantur expectativæ quando præsentata erat bulla Executori & fulminatus processus, quia tunc res non dicitur amplius integra, sed fallit quando expressè revocatur, ut hic, *text. in c. is cui &c. pen. & fi. de præbend.* Verum nominationes Lovaniensium, & primariæ preces, ut dixi Imperatoris non subjacent huic Regulæ, ut ex tenore Indulti videre est, ad quod ibi noto sectio. 5.

B *Sortita effectum*) Etiam post acceptationem beneficiorum vacantium non subsecuta provisione ante revocationem: nam ante provisionem jus in re non est acquisitum expectanti, ut tenet Rota *decis. 695. per Cap. fin. in fi. de conceß. præb.* 10
in 6.

C *Per obitum concedentis*) Idem sentit Lapus *alleg. 84. in fi.* ubi dixit quod gratia concessa Ordinario Collatori de reservando quatuor beneficia non expiret, quamvis Papa re integra decesserit *Geminia. & Franc. in Cap. 2. de Præbend.* 20
atque ita fuit resolutum in una Callaguritana Canonicatus *sub Die Julii 1592. coram R. P. D. Pegna* quod gratia expectativa concessa Grego. XIV. 26. *Septembris 1591.* cuidam Dionisio Frances ad primum Canonicatum in Ecclesia Calagur. non fuerat extincta nec revocata per mortem Gregorii XIV. Papæ ex quo ipsemet fecerat dictam gratiam & collationem cum clausula *ex nunc prout ex tunc*, & sic intrabat dispositio text. c. si super gratia de off. deleg. in 6. *ubi gloß. verb. facta ibiq; Jo. Monach. Archidiac. Jo. And. Geminia. Francus & alii*, licet secus esset, si non ipse Papa collationem faceret, sed alteri committeret faciendam & locum haberet textus in c. si cui nulla §. secus si super provisione de præbend. in 6. qua de re vide plura in meis Scholiis ad preces primarias, & apud Garciam *tract. de benef. part. 6. c. 2. num. 300. & seqq.* & apud Anto. Gabriel. *lib. 6. commu. conclus. tit. de præbend. Conclus. 1.* ubi ponit supradictam conclusionem cum pluribus ampliationibus, limitationibus ac declarationibus. Ubi tamen est concessa gratia Ordinario vel alteri inferiori, imò etiam legato conferendi aliqua beneficia in mense Apostolico, solet adjici clausula, quod provisi ab ipsis teneantur accipere novam provisionem infrà sex menses à data provisionis ipsis factæ, aliàs præsens gratia nulla sit. In Rescriptis autem Justitiæ certum est, quod re integra expirent morte Papæ illa concedentis, aliàs non, *Cap. relatum 19. Cap.* 21
licet 30. de off. deleg. Jas. post bart. & Feli. 8. in l. more majorum & in l. & quia ff. de Jurisd,

Jur. fd. omnium jud.. Ne tamen ex dicta extinctione seu revocatione Rescriptorum Justitiæ ad partes detrimentum patiantur, quilibet Papa qui de novo succedit renovat Regulam Cancell. *de revalidatione litterarum gratia & justitia* quæ est xiii. infrà, quemadmodum etiam revalidantur rescripta gratiosa *per reg. viii.* 22
alias ix. suprà de litteris in forma rationi congruit expediendis

D *Censeretur revocata*) Mandosius *ad hanc reg. q. 11. n. 6.* hanc quæstionem distinctiunculâ solvit. Nam aut loquimur, inquit, de alternativis concessis ordinariis 23
de beneficiis suæ Diœcesis, & crederem veram partem negativam, quod mens Regulæ sit revocare gratias hic à prædecessore factas: alternativa verò seu facultas concessa Ordinariis de conferendo beneficia suæ Diœcesis non est mera 24
gratia: ratio est, quia per eum fit reditus ad jus commune, & tollitur obstaculum, ut pulchrè notat Cassad. *tit. de præb. decis. 8.* aut loquimur de alternativis seu facultatibus concessis aliis quàm Ordinariis, vel etiam Ordinariis extrà suas Diœceses, & dicerem procedere opinionem affirmativam. Nam in illo casu non est dubium quin illa dicatur mera gratia & merus favor, & quod concessio illa tanquam odiosa ac ordinariæ jurisdictioni præjudicialis existimari debeat exorbitans & odiosa *gl. in c. 3 de præb. in 6. in verbo numerandam vers. Item per hanc reditur ad jus commune.* Extendenda igitur. Et pro hac distinctione facit clement. de offic. ord. ubi gloss. *in verbo, nolumus* dicit quod ordinariorum collatio ut naturalis & favorabilis amplianda; altera verò extraordinaria collatoribus præjudicans & restringenda *Decius consil. 128. licet in casu.*

E *Proparte affirmativa*) Hanc quoque novissimè probavit post Navar. *consil. 31. num. 2. de Præb.* Hieron. Gonzalez *ad reg. 8. Cancell. gl. 50. num. 4. & seqq.* motus hac ratione, quod acceptatio alternativæ est quidam quasi contractus initus ad instar societatis inter Papam alternativam concedentem, & Episcopum acceptantem, & ideò finitur morte utriusque veluti societas in perpetuum facta *l. l. l. 59. ff. pro socio.*

F *Tempore verbi*) Adde Præsid. Everardi *consil. 5 n. 12. & consil. 33. n. 3. & consil. 88. n. 7.* Decium *ad l. jus nostrum n. 10. & ibi* Gab. Saray, *de reg. juris.* Tho. Grammat. 25
decis. 57. n. 19 & decis. 55. n. 1.

G *Intentus Regulæ*) Hanc interpretationem probat & sequitur Æn. de Falc. *in tract. de reserv. in 20. q. pr. n. 19.* adde Cassad. *decis. 3. de reserv. col. 5. vers. & Papa mandando provideri per contractum matrimonii &c.*

ARGVMENTA IN REG. XI. INNOCENTII.

1. Privilegium Principis debet esse perpetuum.
2. Unio Ecclesiarum vel beneficiorum est contrà jus commune.
3. Quilibet debet residere in loco sui beneficii quantumvis exigui, de jure communi.
4. Unio, annexio, incorporatio differunt.
5. Unio dicitur non sortita effectum, quando non est secuta possessio & n. 21.
6. Nisi stet per eum cujus favore fiebat unio.
7. Fraus & dolus nemini debent suffragari.
8. Per collationem aquiritur jus in re.
9. Incompatibilitas tollitur per unionē
10. Item per administrationem & commendam.
11. In facto poli non tollitur, & ve istis.
12. Impetrans beneficium nec faciens mentionem de annexis, si verum valorem etiam cum annexis expressit, gratia non est subreptitia.
13. Id verum quando illa annexa erant accessoria ad illud beneficium impetratum.
14. Regula hæc in quo sit aucta per Julium III. & modernum Pontificem.
15. An uniones &c. per Episcopos factæ sint per hanc Reg. revocatæ.
16. Reg. hæc quare inventa.
17. Uniones quæ ab hac Regula excipiuntur.
18. Reg. hæc an locum habeat in applicatione, seu annexione partis fructuum? & quid in hospitalibus, præceptoriis, & eleemosynariis? hæc Reg. cessat, quando Papa declarat uniones sub hac Reg. non comprehendi.
19. Uniones sunt restringendæ, maximè quando non sunt sortitæ effectum.
20. Concilium Trid. mandat examinari uniones perpetuas, sive sortitæ sint effectum, sive non, quæ à 40. annis factæ sunt, revocatq; illas quæ subreptitiæ fuerint repertæ.
21. Unio quando dicatur sortita effectū quoad effectum hujus Reg. & dispos. Concilii Triden.
22. Unio viribus carens defectu potestatis, vel forma exprimenda non est in impetratione beneficii.
23. Exceptio nullitatis, ut & obreptionis impedit litis ingressum.

REGULA

REGVLA XI. INNOCENTII.

Quæ est. XII. PAULI V.

REVOCATIO VNIONVM.

ITem rationabilibus suadentibus caussis, ipse Dominus noster omnes uniones, annexiones & incorporationes de quibusvis Cathedralibus, necnon aliis Ecclesiis, ac monasteriis, dignitatibus, personalibus, officiis & beneficiis, & locis Ecclesiasticis qualiacumque fuerint invicem, vel aliis Ecclesiis, monasteriis, mensis (etiam capitularibus) dignitatibus, personalibus, officiis, beneficiis, & aliis locis quomodolibet, Apostolica vel alia quavis auctoritate factas, quæ suum non sunt sortitæ effectum: ac quæcumque concessiones, & mandata super unionibus, annexionibus, & incorporationibus taliter faciendis, revocavit, caussavit & irritavit, nulliusque decrevit existere firmitatis: nec alicui quascumq; clausulas vel adjectiones in quibusvis Apostolicis etiam quæ motu proprio, aut ex certa scientia processerant & emanaverunt, literis, quomodolibet contentas adversus revocationem, cassationem & irritationem hujusmodi voluit aliquatenus suffragari: unionibus, annexionibus & incorporationibus in favorem S. R. E. Cardinalium, quas in suo robore permanere voluit, in his omnibus duntaxat exceptis.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *ISta Regula dicit quod Papa revocat omnes uniones, annexiones, & incorporationes,*
quæ non sunt sortitæ effectum, etiamsi motu proprio &c. Ratio dubitandi fuit maxima, 1
quia privilegium Principis, vel ordinarii debet esse perpetuum ar. c. decet. de Reg. jur.
B lib. VI. *Sed ratio dicendi est clarissima, quia ut dicit* Oldr. consil. CCLX. quod incipit; quod unio facta per Episcopum, in pr. *Unio duarum Ecclesiarum est contrà jus* 2
commune, & etiam duorum beneficiorum: quia qualibet Ecclesia debet habere proprium

rectorem, c. quia nonnulli de cler. non resid. xxi. q. per totum; *& hoc est quod vult dicere Bald.* in c. 1. in 1. col. Episcopum vel Abbatem col. x. *dicens quod regulariter una Ecclesia, non est ancilla alterius, & allegat Jo. Mo. aliàs Jo. An.* in c. si de rescript. lib. 6. *idem intelligo de beneficiis aliis: quia de jure communi unusquisq, deberet residere in beneficio suo etiam xx. solidorum* c. conquerente de Cle. non resi. *Ergo &c. ideò* C *ista uniones dicuntur odiosa de jure communi: quia per eas minuitur cultus divinus, & debet* 4 *restringi* c. odia. de reg. ju. lib. 6. *Et est sciendum quod inter ista vocabula, scilicet uniones, annexiones & incorporationes, est maxima differentia: quia non est adeò vocabulum, quod licet videatur unum & idem cum alio, quod non habeat differentiam aliquam* ut est tex. cum glos. in l. si idem esset C. in Codicillis, & ideò dicit Baldus, in l. ex legato C. de leg. *quod similia vocabula quæ ad invicem differunt, non differunt sine magno mysterio, & ideò licet unio potest fieri uno de tribus modis* secundum glo. in c. & temporis qualitas xvi. q. 1. & c. 1. ne sede vacante. & in clem. per literas de præb. *& est magna differentia inter modos istos, ut ibi. Tamen de incorporatione pono nunc exemplum, quod vidi in legatione Domini Ulp. boven. nam fuit proposita una supplicatio coram eo, quod Ecclesia Collegiata habens IIII. Canonicos, & Canonicatus non valebat nisi V ducat. & non serviebant Canonici, quod univentur dignitati ejusdem Ecclesiæ, propter paupertatem &c. Ego dedi votum contrarium per prædicta jura, quæ superius allegavi, & ista propriè vocatur incorporatio: quia extinguitur beneficium, & incorporatur alteri in eadem Ecclesia. & ista regula habet locum in istis.*

Et in quantum ista regula dicit nisi sortitæ sint effectum *&c. super hoc emanavit una extravagans* Martini V. *quæ declarat istam Regulam, scilicet quando non est secuta possessio,* 5 *& vult etiam sentire de possessione pacifica, sed ego intelligebam istam, quando stabat per aliquem, cujus favore fiebat unio, quo minus haberet possessionem: quia tunc in ejus odium censetur revocata ista unio; quia forte expectabat pinguius beneficium &c. ideò fraus & dolus* 6 *non debent ibi suffragari* l. nemo ex delicto ff. de reg. jur. *sed si volebat capere possessionem, & fecit quantum in se fuit & non potuit habere, sed tamen executor suus sibi contulit,* 7 *tunc secus: nam in hoc casu non credebam habere locum illam Extravagantem per jura vulgaria cap.* imputari & c. cum non stat per eum de reg. jur. lib. 6. *& quia per colla-* 8 *tionem acquiritur jus in re* c. fin. de concess. præb. lib. 6 *ergò censetur iste habere effectum in tali unione: & hoc allegavi in Rota in una caussa, sed nescio quid fuit determinatum, & de materia unionum multa possem hic dicere: sed quia non faceret ad propositum, omitto.* 9 *Unum tamen dicam, quod iste modus unionum est unus de tribus ad fraudandum c. de multa & extravag. execrabilis de duobus vel tribus incompatibilib. quia non habet locum in bene-* 10 *ficio unito* c. super eo de præb. lib. 6. *alius modus est per administrationem, & alius per commendam* c. dudum de elect. & c. qui plures xxi. q. 1. *& væ nobis cum istis fraudibus dum steterimus ante tribunal Christi, qui est scrutator Cordium & Cognitor secretorum* c. 11 tua de simon. & c. in Civitate de usur.

Item

Item non omitto aliud in hoc dicere, de annexis quod impetrans beneficium & non faciens mentionem de annexis, si valorem verum etiam cum annexis expressit non censetur gratia subreptitia ut vult glo. not. in cap. gratia. de rescript. lib. 6. *& sic obtinuit unus in Curia, in cujus favorem allegavi hoc: sed istud intelligo verum, quando illa annexa erant accessoria ad illud beneficium impetratum: secus si fuissent principalia, scilicet quodlibet per se, ad hoc allegarem gl.* in d. cle. per literas de præb. & c. ne Sede vacante & in d. c. temporis qualitas xvi. q. 1. *Nam si tunc expressisset, non ita de facili habuisset impetrans* arg. c. postulasti & quod ibi no. Jo. de Lig. & Abb. de rescript. *ergò &c.* 12 13

COMMENTARIA JOAN. A CHOKIER.

A OMnes uniones) Intellige quandò auctoritate Papæ erant faciendæ: ut quia Papa mandaverat in partibus, quod si de narratis constaret, uniret: si intereà temporis Papa moriatur, revocat hic Papa omnes illas uniones faciendas & factas quæ non sunt sortitæ effectum, secus de faciendis vel factis auctoritate ordinaria. *Rebuffus his.* Intereà adverte quod JULIUS III. ut tolleret omnes difficultates quæ oriri possent ex eo, an sub voce unionis, omnes unionis species comprehenderentur, in Regula per ipsum edita designavit, & expressit omnes unionis species, dum inquit: *Item D. N. omnes uniones, annexiones, incorporationes, suppressiones, extinctiones, applicationes & dismembrationes, quas omnes sub hac Regula comprehendi voluit, etiam perpetuas uniones factas quibuscumq; Ecclesiis, Monasteriis, Dignitatibus, Universitatibus & aliis piis locis qua suum non sunt sortita effectum, ac quascumq; concessiones, & mandata super unionibus, annexionibus, & incorporationibus faciendis.* Fuitque hæc regula ideò inventa, quia per unionem diminuitur cultus divinus, & facultas conferendi, *Crescent. decis. in fi. de Parochiis*, & procedit in unionibus factis non solum quacumque auctoritate Apostolica, sed etiam alia quacumque. *Puc. Decis.* 215. *lib.* non tamen ordinaria ut dixi, vel Auctoritate Concilii Tridentini emanata, ut habetur in Reg. Pauli V. quod & notat Flam. Parif. *de resig. benef. lib.* 2. *quæst.* 9. *num.* 18. Item excipiuntur ab hac Regula uniones, quæ fiunt pro fundatione, dotatione, augmento, vel cõservatione Collegiorũ, & aliorum piorum & religiosorum locorum ad fidei Catholicæ defensionem & propagationem, bonarumq; artium cultum, ut in dicta Reg. Pauli V. statuitur. Item quando fiunt vel ex causa dotis, & necessaria alicujus loci, aut rei piæ, *Crescent. Decis.* 1. *de Parochiis in fi. mandos. his quæst.* 3. *Achilles de Grassis Decis.* 388. *Caputaquen. Decis.* 42. *part.* 3. & sic ex caussa onerosa & remuneratoria *Garcia de Benef. part.* 11. *c.* 3. *num.* 297. *Mohed. Decis.* 145. Cresc. 14 15 16 17

 Decis.

decis. 141. *vol. ad* augmentum cultus divini, *Caputaquen. d. decis.* *Mobed. decis.* 7. *de Privil. Put. decis.* 52. *n.* 2. *l.* 1. *& infrà dicemus*, vel quando unus ordo in totum supprimeretur & ejus beneficia alteri applicarentur *Gonzales ad Reg.* 8. *Cancell. gl.* 5. § 7. *n.* 43. *& seqq.* Quid autem dicendum de annexione partis fructuum, & quid in hospitalibus, Præceptoriis, & eleemosynariis? vide Mandosium *hic q.* 2. 18
& 4. Deniq; cessaret hæc Reg. si gratia de uniendo, vel unio facta haberet effectum ante hujus Regulæ promulgationem, seu renovationem per novum Papam factam, ut in hac Reg. statuitur, aut nisi Pontifex in concessione unionis, noluerit illam sub hac Reg. comprehendi; quo casu solet dare clausulam hanc: ,, Volumusq; præsentes literas sub quibusvis unionum revocationibus, suspen- ,, sionibus, limitationibus, modificationibus, derogationibus, & aliis contrariis ,, dispositionibus etiam in genere, vel in specie pro tempore quomodolibet eti- ,, am Apostolica auctoritate factis, vel faciendis, nullatenus unquam compre- ,, hendi, sed semper ab illis excipi &c.

B *Contrà jus commune*) & ideò restringendæ *Calder. Consil.* 13. *an unio tit. de Reb. Eccles. non alien. per cap. sanctorum* 70. *dist. Decius cons.* 233. *Viso tenore n.* 6. atque ità 19
earum revocatio favorabilis est, maximè quando non sunt sortitæ effectum. Hodiè ex dispositione Concilii Triden. *Sess.* 7. *cap.* 6. uniones perpetuæ sive sortitæ sint effectum, sive non, si à 40. Annis factæ fuerint, ab Ordinariis 20
examinandæ, & quæ subreptitiæ repertæ fuerint revocantur, quia subreptio ipso jure vitiat unionem, *Milis in verbo Unio primo Felin in cap. postulasti col.* 7. *de rescrip. Calder. Consil. ult. de Reb. Eccles. non alien.*

C *Est maxima differentia*) Quam declarat Mandos. *ad hanc Reg. q.* 1. & Alphonsus Hojeda *de incomp. benef. p.* 2. *c.* 3. *n.* 3.

D *Non est secuta possessio*) Ecce quoad effectum hujus Reg. & Decreti Concilii 21
Trident. *Sess.* 7. *cap.* 6. *de Reformat. & sess.* 25. *cap.* 9. *vers. Insuper accessiones.* Unio dicitur sortita effectum quando est secuta possessio, aliàs non, & sic non subsecuta possessione ante hanc Reg. quæ per omnes Pontifices postridiè assumptionis ad Pontificatum cum aliis publicatur, unio per eam revocatur, & succedente vacatione potest de beneficio tanquàm verè vacante legitimè provideri, nisi unio sit facta pro dote necessaria &c. *Mandos. ad hanc Regulam quæst.* 3. *Mobed. decis.* 6. *de Privileg. & de eo extat decis. in una Toletana beneficii Vallecas.* 20. *Novemb.* 1592. *coram D. Gipsio & in una Mediolanen. dismembrationis* 16. *Novemb.* 1694. *coram D. Orano.*

E *Secus si principalia*) Si tamen unio, vel annexio viribus careat, vel ex defectu potestatis, vel ex defectu formæ, non erit necesse facere mentionem dictæ unionis vel annexionis in impetratione beneficii uniti vel annexi, *Vantius de Nullit. ex defectu Jurisd. num.* 19. *Felin in cap. ex tenore n.* 2. *de rescript.* Evidens 22
enim

enim nullitas unionis ostendit Adversarium agere sine ullo interesse, ac ulla actione, proinde audiri non debet *Bart. in l. Pupilli §. videmus ff. de neg. gest. DD. in l. sin autem §. si homo ff. de rei vend.* & hæc exceptio impedit omnem litis ingressum, 23
sicut & obreptio *Marc. Bian. tract. de arbit. q. 4. n* 101.

ARGUMENTA IN REG. INNOCENTII XII

1. Gratia facta per Papam super jurisdictione, an probari debeat per sacros apices.
2. Regula hæc an habeat locum in expectativis.
3. An habeat locum hæc Regula in novis provisionibus, & in gratia si neutri.
4. Constitutio generaliter loquens cõprehendit in se etiam exceptiones positas in aliis constitutionibus licet ibi non dicatur.
5. Rescriptum non esse præsentatũ vel præsentatum judici, non obtentis ab eo litteris citatoriis paria sunt, ad effectum hujus Regulæ.
6. Regula hæc aucta fuit per posteriores ab Innocentio Pontifice, & in quo.
7. Ut huic regulæ sit locus quæ requirantur.
8. Literæ gratiæ & justitiæ expirant per obitum Papæ illas concedentis.
9. Ante executam citationem res est integra: quod limita ut n. 9.
10. Rescripta an sint perpetua.

REGULA XII. INNOCENTII VIII.

Quæ est XI. Pauli V.

REVALIDATIO LITTERARUM PRÆDECESSORIS GRATIÆ ET JUSTITIÆ INFRA Annum concessarum.

Item prædictus Dominus noster omnes, & singulas ab ipso Sixto prædecessore, infrà Annum ante diem obitus ejusdem Gratiæ concessas, vel justitiæ litteras, temporibus debitis earum executoribus non præsentatas omnino revalidavit, & in statum pristinum, quo videlicet ante fuerant, & eis pro quibus erant obtentæ, quoad hoc plenariè restituit, ac decrevit per executores prædictos, vel ab eis sub

Et si per vis dixi quod ista Regula non extenditur ad novas provisiones vel ad gratiam si neutri, etiam concessam ante annum obitus Sixti. & ratio est, quia Constitutio etiam generaliter loquens comprehendit in se exceptiones etiam positas in aliis Constitutionibus, licet ibi non dicantur, & idem etiam si exprimantur aliqui casus tantum [illegible] mihi 4
notabilis in l. ita nobis pudor & ibi Salicet. C. de Adult. & in l. 1. C. de Condit. inde, *& sic est in casu nostro: quia ista Constitutio generaliter loquens non excludit casus comprehensos in aliis Regulis, sed in dispensationibus, vel restitutionibus in integrum, vel in similibus habet locum ista Regula.*

Quoad secundam partem istius Regulæ, videlicet de litteris concurrentibus Justitiam, potest poni exemplum in c. gratum de off. deleg. quia licet rescriptum concernens Justitiam in forma Conquestus, vel significavit, vel ad audientiam, vel forma rationi congruit, vel aliud simile emanatum a Papa Sixto, non præsentatum Executoribus, vel Judicibus tempore obitus sui, est revalidatum hic; quinimo secundum d. c. gratum & similia jura, etiamsi fuisset præsentatum, sed Judex non citavit ante obitum Sixti, ipso facto expiraverat Jurisdictio sua, ut ibi: tamen ista regula revalidat talia rescripta, quæ sunt perpetua de jure ut in l. falso C. 5
de divers. rescript. *Et in quantum dicitur hic de concessis ante annum obitus, voluit Papa notare negligentiam impetrantis, ex quo tanto tempore non præsentavit* juxtà cap. pleriumq; de rescript. *& hæc mihi videntur vera. Et ex prædictis respondi hic in Curia quando obiit Sixtus, quod si fuit impetratum rescriptum ejus tempore, quod Judex ibi datus non poterat citare eo mortuo: sed consului quod expectaret hanc Regulam, qua revalidat rescriptum, & tunc esset procedere, aliàs non.*

COMMENTARIA IOAN. A CHOKIER.

A *ISta Regula*) Revalidantur per Innocentii Regulam literæ ab immediatè duntaxat Pontifice concessæ: at posteà extensa fuit per Julium III. Clementem 6
VIII. & Paulum V. modernum Pontificem, ad concessiones duorum anteriorum Pontificum, ut ex Regulis ab ipsis editis videre est. Notandum autem obiter, ut huic Regulæ locus sit, quatuor requiri copulativè: I. quod à prædecessoribus sint concessæ: II. quod literæ contineant gratiam seu justitiam: III. 7
quod infra annum ante diem obitus sint concessæ: IV. quod temporibus debitis non sint præsentatæ earum Executoribus.

B *Fuissent præsentata*) Quod est contra juris communis dispositionem: nam litteræ gratiæ, & justitiæ per obitum Papæ concedentis expirant. De litteris gratiæ est text. in cap. *Si cui nulla* 2. de præbend. in 6. Rota decis. 349. in No. De litteris justitiæ est text. in cap. fin. sub fi. de offic. deleg. in 6. cap. relatum cap. gratum cap. licet, ex de offic. deleg. Archid. Geminia. & Franc. in 8

cap. Si à subdelegato, de off. deleg. in 6. Itaq; necessaria fuit hæc Reegula, ut gratiæ impetrantis negligentia executioni non demandatæ revalidarentur intrà annum ante diem obitus Papæ

C *Expiraverat Jurisdictio sua*) Nam ante executam legitimè citationem res est adhuc integra *glo. in c. ut debitus in verbo assignare*, *ubi* Innoc. *Phil'ip. Franc. de appell.* 8
Roman. Consil. 112. *n.* 14. *Bart. & Alex. in l. §. pluribus ff. de leg.* 1. *Bart. & DD. in c. relatum n.* 5. *ubi Abb. d. tit. Maranta de ord. jud. part.* 4. *in* 5. *dist. pr. n.* 56. Dixi legitimè: nam secus est si citatio minus legitima, aut valida fuerit *c. quod nullum de reg. jur. in* 6. *cap. proposuisti, verba legitima*, *de foro comp. Afflict. decis.* 294. Debetque citationi inseri copia commissionis, ut inducatur litispendentia 9
Vestrius in praxi lib. 4, *c.* 1. *n.* 1. *& seq.*

D *Perpetua de jure*) Quod verum nisi aliud rescriptum impetretur contrà primum quod potest adversarius (etiam non facta primi mentione) facere re integra, id est non præsentato altero rescripto & parte citata, *c. Si autem & c.* 1. *& utrobiq; gl. de rescript.* 10

ARGVMENTA IN REGVL. XIII. INNOCENTII.

1. Ista reg. declarat seu limitat præcedentem.
2. Lex declarativa vel interpretativa alterius debet intelligi in terminis illius declaratæ.
3. Quando intellectus dubius est, debebus recurrere ad rationem naturalem & ad regulas juris.
4. Verba debent intelligi civiliter, & prout ratio dictat & non abusivè.
5. Contrahens matrimonium in gradu prohibito, debet post dispensationem de novo consentire.
6. Dispensatio ad duo incompatibilia, per solam signaturam sortitur effectum.
7. Facultas limitata dispensandi, limitatum producit effectum.
8. Officiales de quibus in hac reg. an sint revocati? & quid de Comite Palatino, n. 9.
10. In quo differat hæc Innocentii reg. à regulis posteriorum Pontificum.
11. Glossographus in quo hic exerrarit.
12. An Regibus concessa facultas beneficia conferendi sub hac reg. comprehédatur, & quid in Officialibus Papæ.

REGU-

REGVLA XIII. INNOCENTII.

Quæ est etiam XIII. PAULI V.

REVOCATIO FACULTATUM QUIBUSVIS CONCESSARUM DE DISPEN. SUPER MATRIM. SUPER defectu natalium, ætatis, & aliis hic expressis.

ITem revocat quascumque facultates concessas quibusvis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis & aliis Prælatis & personis, necnon Apost. Sedis Nunciis, ac fructuum & proventuum Cameræ Apostolicæ debitorum Collectoribus, de dispensando cum quibusvis personis super matrimonio contracto, vel contrahendo in gradu prohibito, ac super natalium, & ætatis defectibus, & de incompatibilibus beneficiis Ecclesiasticis in simul retinendis, necnon de Notariis publicis creandis, ac alias à præmissis officia ipsorum Nunciorum, & Collectorum directè non concernentes ✝ quoad omnia in quibus facultates ipsæ non sunt sortitæ effectum, etiamsi Nunciis ejusdem dictæ Sedis Legatis de latere competens fuerit concessa potestas.

GLOSSEMA ALPHONSI.

IN ista Regula revocantur facultates data Legatis & quibusvis Patriarchis &c. vel officiali-
A *bus Apost. Sedis, de dispensando in matrimonio contrahendo, vel super defectu natalium &c. in omnibus non concernentibus eorum officium in his in quibus non sunt sortita effectum &c. Ista reg. venit ad limitationem superioris reg. ubi revalidantur litera gratia, vel justitia emanata à predecessore suo &c. Sed de hoc limitat nisi in casibus hic expressis, & sic oportet quod intelligatur ista reg. de facultatibus concessis à* Sixto *& non ab isto* Innocentio. *nam alias cum lex simpliciter loquitur* ut l. arriani C. de hæret. *videtur quod etiam facultates concessa ab*
B Innocentio *sint revocata. quod non est verum. Nam lex declarativa, vel interpretativa alterius, debet intelligi in terminis illius declarata* glo in c. is qui & cap. qui contra de election. in 6. *& quod intelligi debeat de facultatibus concessis à* Sixto, *& non ab* Innocentio, *patet: quia quando genus distinguitur per speciem, tunc dicitur interpretatio*

pretatio & adjectio ut not. in cap. 1. de nova form. fid. col. 10. *Sed genus Regulæ superioris distinguitur per species hic numeratas, ergò sequitur quod hic est adjectio, & interpretatio superioris Regulæ* fa. glo. in clem. de multa quam not. ibi Abb. de præb. *Item* 3
quia quando est intellectus dubius, recurrere debemus ad rationem naturalem, & ad regulas juris Dec. in l. scire oportet §. & si maximè ff. de exce. tut. in 2. not. in l. omnis diffinitio ff. de reg. jur. quæ jura allegat Bald. ad hoc in c. 1 de alien. feud. in 5. col. *Sed ista est ratio naturalis &c. ergò. Nec obstant verba generalia hic posita: quia debet intelligi civiliter, & prout ratio dictat, & non abusive,* l. Si cui ff. de servit. l. obligatione generali ff. de Pig. *quæ jura ad hoc propositum allegat Bald.* in c. 1. in 11. col. 4
de Capitan. qui cu. vend. col. 10.

Et in quantum regula dicit quod facultas quæ non est sortita effectum quoad dispensationem censetur revocata, potest poni exemplum de dispensatione facta, quod duo possint contrahere matrimonium in gradu prohibito, qui licet ante dispensationem contraxissent, tamen post dispensationem requiritur novus consensus per not. DD. in c. super eo, de Condit. ap- 5
po. *& si ante istam revocationem non consenserint de novo, censetur revocata ista dispensatio ut hic. Sed non debet intelligi sic de dispensatione ad duo incompatibilia: quia licet dispensatus non habuit ista duo beneficia incompatibilia, tamen ejus dispensatio non est revocata, quia jam sortita est effectum per solam signaturam, ut sæpe dixi superius,* fa. glo. cum textu in 6
cle. Dudum §. nos enim de Sepult. *& hoc vult dicere ista Regula in hoc, quod licet habens facultatem dispensandi cum x. & simpliciter dispensat cum VIII. quod quoad alios cum quibus non dispensavit, est revocata facultas. & etiam de jure communi idem est, quoad non incœpta per obitum concedentis,* ut est glo. not. in c. pastoralis juncto textu, de re- 7
script. in fi.

Item est notandum hic, quod isti officiales, de quibus in Regula, non revocantur hic, primo quia sunt Officiales Apostolicæ Sedis, ut hic, arg. c. Quoniam Abbas, & quod ibi not. de Officio deleg. & c. si gratiosè de rescript. in 6. *Item patet hic, ibi offi-* 8
cia ipsorum &c. non concernentes &c. *Ex quibus verbis etiam infero quod Comes Palatinus creatus à Sixto possit facere Doctores & Notarios, quia est Officialis Apostolicæ Sedis, & non est revocatus, & post revocationem factam hic, potest facere Doctores & Notarios: quia hoc concernit officium suum principaliter: ergò non censetur ista facultas hic revocata per prædicta verba istius Regulæ.*

COM 9

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

A *Ista Regula)* Differt hæc Regula à Regulis Julii III. Pii IV. Gregorii XIII. aliorumq; successorum ad nostra usq; tempora Pontificum, quod illi ampliaverint hanc Innocentii regulam revocatoriam, quatenus nimirum revocatur etiã facultas disponẽdi quomodolibet de *quibusvis beneficiis Ecclesiasticis, etiamsi in literis desuper cõfectis sint clausulæ restitutoriæ, & derogatoriarũ derogatoriæ: & aliæ efficaciores.* 10
Ite Jul. III. Pius IV. & Pius V. Greg. XIII. revocavit etiã *facultates & indulta concessa Cardinalibus, & aliis personis disponendi de beneficiis quibuscumq, certarũ Civitatũ & Diœc. de consensu Episcopi*, &c. estque effectus utriusque additionis magnus: Nam quoad primam additionem, non veniebat in dicta Innocentii Regula revocatio facultatum disponendi de beneficiis: quia sub generali facultate non veniebat facultas conferendi beneficia: seu de illis disponendi *cap. fin. de offic. Vicarii in 6. & Ab. in cap. ex frequentibus num. 7. de instit.* quoad secundam, præsupponitur quod Cardinales, seu alii habent facultates, & indulta conferendi beneficia in aliena Diœcesi seu Episcopatu, aut ad constituendum Vicarios, qui illa dictis Cardinalibus, vel aliis, conferant, seu commendent. Itaque revocant posteriores Pontifices hanc facultatem idq; meritò cum Episcopus sit Ordinarius Collator in sua Diœcesi, *c. omnes basilicæ, & c. nullus 16. q. 7.*

B *Non ab ipso* Innocentio) Hallucinatus est hic noster Glossographus, & frustrà se involvit, dum conatur ostendere Regulam hanc loqui de revocationibus facultatum concessarum à Sixto Prædecessore. Nam cum Regulæ Cancellariæ unà cum Pontifice moriente extinguantur, & altero apice dignitatum adepto, postero assumptionis die rursum publicentur & reviviscant, certè non potuit Innocentius Regularum Conditor, antequam assumptus ad Pontificatum esset, facultates, de quibus in hac reg. concedere, & per consequens suas, sed Sixti prædecessoris revocare. 11

C *Comes Palatinus)* An Regibus concessa facultas conferendi beneficia sub hac reg. comprehendatur? & quid in facultatibus, militibus S. Petri, aliisq; Papæ Officialibus, de numero particip. concessis super creatione Doctorum & Notariorum, ac dispensatione super natalibus? & quid in Cardinalibus Legatis à latere? vide Mandosium *ad hanc Reg de his distinctè disputantem: satis enim mihi sit digito curiosis has ostendisse.* 12

ARGUMENTA IN REG. XIV. PAULI V.

1. Hæc Reg. revocat facultates ordinariis concessas per prædecessores conferendi beneficia reservata vel affecta.
2. Ordinarii appellatione quid veniat, quoad hujus reg. effectum.
3. An hæc Reg. inutilis censenda sit, propter Regulam VIII. supra.
4. Ordinariis nulla fit injuria per reservationes Papales.
5. Regula revocans indulta & facultates conferendi, non revocat alternativas Ordinariorum.

REGULA XIV. PAULI V.

REVOCATIO FACULTATUM CONFERENDI BENEFICIA RESERVATA.

Item revocavit quascumque facultates, & litteras desuper confectas, per quas quicumque sui prædecessores Romani Pontifices quibusvis personis ordinariam collationem, seu aliam dispositionem beneficiorum Ecclesiasticorum de jure vel consuetudine habentibus, & quavis, etiam Patriarchali, ArchiEpiscopali, vel alia dignitate, vel alio, non tamen Cardinalatus honore fungentibus, quavis consideratione, vel intuitu, etiam motu proprio, ac ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine concesserant, aut quamdiu viverent, vel suis Ecclesiis, seu Monasteriis præessent, aut ad aliud tempus de beneficiis Ecclesiasticis generaliter reservatis, seu affectis, ad eorum collationem, provisionem, præsentationem, electionem, & quamvis aliam dispositionem communiter, vel divisim spectantibus, disponere liberè & licitè valerent, aut etiam ad id per eosdem prædecessores Vicarii, perpetui, vel ad tempus constituti forent.

CON-

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

HÆc Regula licet non sit inserta Regulis Innocentii VIII. cæteri tamen ab
eo Pontifices ad nostra usque tempora illam laudarunt, probarunt suisq;
Regulis semper attexuerunt. Revocat enim facultates à prædecessoribus con-
cessas quibusvis Ordinariis, exceptis Cardinalibus de conferendis beneficiis
reservatis seu affectis ad eorum alioqui collationem, provisionem, præsen- 1
tationem &c. spectantibus, quibusvis inquam Ordinariis habentibus de jure
vel consuetudine ordinariam collationem seu aliam dispositionem: quibus
verbis nedum comprehenduntur Ordinarii, quibus jure communi libera com-
petit beneficiorum suæ Diœcesis dispositio, *cap. omnes Basilicæ*, *cap. Nullus 16. q.* 2
7. c. cum olim de præscript. c. 1. de offic. ord. Sed etiam inferiores, quales sunt Ar-
chipræsbyter, Archidiaconus, aliiq; inferiores, qui consuetudine vel privile-
gio, non de jure ordinariam habent conferendi &c. facultatem *c. 1. c. cum satis
ibi glo. verbo Consuetudinis c. mandamus, ibi glo. Vers. Visitandus, de off. ord. cap. 1. 2. &
3. de off. Archipræsb. Mandos. hic quæst. 5.* Neq; porrò videtur hæc Regula inu-
tilis propter Regulam VIII. per quam datur alternativa mensium, videlicet Fe- 3
bruarii, Aprilis &c. adeò quod Papa coarctetur ad non conferendum in dictis
sex mensibus: quia ejusmodi alternativa datur duntaxat Episcopis illam accep-
tare volentibus, ut habetur in d. Reg. VIII. Nam non acceptantes, remanent
in dispositione juris communis, quo Episcopi poterant conferre beneficia,
aliis tamen reservationibus cessantibus in quolibet mense, ut latius ostendimus
in Proemio dictæ Reg. VIII. ubi quoque dixi injuriam non fieri per Papam lo-
corum ordinariis per ejusmodi reservatorias regulas. Non ergò fuit inutilis hæc 4
regula, imò nec correctoria aut revocatoria dictæ reg. VIII. quæ concedit fa-
vorem alternativæ Episcopis residentibus, ut notat Hieron. Gozalez *ad dictam
Reg. glo. 24. num. 145 per not. Crescent. decis. 194. de privileg. & ejusdem Gonzalez d.
loco gloss. 53. n. 60. & Mandosii in reg. XI. q. XI. n. 1. & Put. decis. 215. n. 4. lib. 1.* 5

ARGU-

ARGVMENTA IN REG. XIV. INNOCENTII VIII. *quæ est* PAULI V. XV.

1. Calendæ unde dictæ.
2. Antiquitus singulis mensibus fiebant nundinæ.
3. Dictio ante includit diem in quo ponitur.
4. Stylus Cancell. in supputandis Cal. & Idibus.
5. Datæ bullarum debent ad longum scribi, non autem per abbreviaturas.
6. In litteris Apostolicis nulla suspicio subesse debet.
7. Dulcedo beneficiorum homines ad falsitatem impellit.
8. Bulla quid?
9. Plumbator dicitur Bullarius.
10. Nullitas induci non debet, nisi in casibus à jure expressis.
11. Statutum disponens deportante litteras bannitorum ad civitatem, non habeat locum in portante cifras, vel contra signa.
12. Dictiones numerales in literis Apostolicis, debent poni extensivè: quod secus est in parva data.
13. Parva data nullam fidem facit in judicio.
14. An reg. hæc loquatur, seu locum habeat etiam in aliis dictionibus numeralibus quam in illa expressis.
15. Quando lex est specialis, ratio verò generalis, tunc generaliter lex est intelligenda.
16. Calendarum appellatione qui dies veniant.
17. Calendæ cur sic dictæ.
18. Ante diem quartum Cal. idem est ac si ipso die quarto diceretur.
19. Calendis, intra calendas, ante calendas, in ante calendas, eadem sunt.
20. Bullaria quid distet à Bullario.
21. Plumbum pendens cur bulla dicatur.
22. Bullæ requisita.
23. Literæ Apost. in quibus non scriptæ sunt dictiones numerales extensivè, ad bullarium mitti non debent, alioquin bullæ nullæ erunt.
24. Forma omissa, actus nullus est.
25. Stylus Căcellariæ non servatus facit literas Apost. suspectas de falsitate.
26. Ritus antiquus calendarum, non observatio, damnatur, per cap. Si quis 26. quæst. 7.

REGU-

REGVLA XIV. INNOCENTII VIII. *Quæ est* PAVLI V. REGULA XV.

DE DICTIONIBVS NVMERALIBVS.

ITem ut in Apostolicis litteris committendi crimen falsi per amplius occasio tollatur, voluit, statuit & ordinavit, quod dictiones numerales quæ in dictis litteris ante Calendas, Nonas & Idus immediatè poni consueverunt, per litteras & syllabas extensæ scribantur, & illæ ex præfatis litteris, in quibus hujusmodi dictiones aliter scriptæ fuerint, ad Bullarium non mittantur.

GLOSSEMA ALPHONSI.

IN ista Regula dicitur quod dictiones numerales dierum, videlicet ante Calendas, vel Idus vel
A *Nonas &c. debent poni extensivè per litteras & Syllabas, & non numeraliter in litteris Apostolicis, alias non mittantur ad Bullarium, exemplum pono: quia debet dici octavo Calendas, & non VIII. Calendas, vel oct. numeraliter, & idem de Nonis & Idibus: videlicet quinto Nonas Martii & non V. nonas Martii Et ad intellectum istius Reg. licet ex se sit notus, tamen quia aliqui visuri eandem Reg. fortè ignorabunt vocabula, & ne dicatur mihi quod de notorio loquimur, & quid sit notorium*
B *ignoramus ut ait glo.* in cap. manifesta 2. quæst. 1. & sa. glo. in l. stipulatio ista habere licere §. si quoq; ff. de verb. oblig. *Ideò videndum est quid vult Regula ista: & quid sint Calendæ & quid Nonæ & quid Idus, & quidem sciendum arbitror, quod Calendæ di-* 1
cuntur in quolibet die primo mensis cujuslibet, dicuntur à calo quod est voco: quia præco ascendebat pulpitum, & vocabat omnes homines ad nundinas fiendas: hoc dicit glo. 1. in fi. in l. cum bissextus ff. verb. sign. *vel dicuntur à colo colis: quia illum primum diem reverebantur antiqui ut dicit glo.* in d. l. 1. *Itaque in quolibet mense fiebant nundinæ & durabant per octo dies, &* 2
inde vocantur nundinæ, & incipiebant regulariter quinta die cujuslibet mensis, nisi in mensibus Martio, Majo, Iulio & Octobri, quia incipiebant semper in septimo die, unde versus: Sex nonas Majus, October, Julius & Mars. Quatuor, & reliqui tenet Idus quilibet octo *ut dicit glo.* in data v. libri & in præfata l. cum bissextus, *& postea erat divisio nundinarum & vocabatur Idus, id est divisio nundinarum. Vnde gentiles ad evitandum falsitatem computabant per antiphrasim, id est, tot dies ante Calendas, vel Idus inclusivè in omnibus diebus qui*

erant ante Calendas & ante Nonas, ante Idus: & illa dictio Ante semper subintelligebatur,
etiamsi non exprimatur; ut volunt glossæ in d. l. cum bissextus, & in data sexti & Jo-
C an. de Imol. qui plenè examinat hanc materiam in l. eum qui calendis ff. de verb. ob-
lig. cujus verba vel sententiam recitavi in l. 1. §. si quis simpliciter ff. de verb. oblig.
legendo hic Romæ tanquam surrogatus Dom. Nicolai de Castello eximii Doct. nunc Abbre-
viatoris de Parco majori & Advocati consistorialis dignissimi, & illa dictio Ante ponitur 3
inclusivè, scilicet quia includit illum diem in quo ponitur, & illum ad quem refertur, ita
vult glo. III. in d. l. cum bissextus de verb. sign. unde in prima die mensis Mart. vel
alterius dicuntur simpliciter Calendæ, & secunda Martii dicitur sexto Nonas, id est sex-
to die ante Nonas, tertia die dicimus quinto Nonas, quarta die dicimus quarto Nonas,
quinta die dicimus tertio Nonas, sexto die dicimus pridie Nonas, septima die dicimus octa-
vo Idus, id est octavo die ante Idus inclusivè & sic de singulis, & decima quinta dicimus Idus
simpliciter, & in omnibus aliis diebus computando per antiphrasim, scilicet decimo sexto
die dicimus septimo Calendas Aprilis, id est die decimo septimo includendo aliam diem, &
primam Aprilis ut dixi; & sic de singulis, ut patet in diversis glo. & idem dicendum est
de aliis mensibus quibus sunt Nonæ v. die, licet in hoc mirandum, quia de jure reperitur,
quod debemus dicere secundo Calendas, & secundo Nonas, & secundo Idus, ut patet in 4
Calendario cui debemus dare fidem, ut vult glo. in data vi. lib. & hoc apparet: quia si di-
ctio Ante includit utramq; diem, ut dicit glo. prædicta l. sequitur quod possumus dicere se-
cundo Calendas &c. tamen Cancellaria, nec Camera non ponit nisi pridie Calendas, pri-
die Idus, & pridie Nonas. Iste stylus fundatur in l. 1. ff. de manumission. bus, & interro-
gavi aliquos Abbreviatores, & scriptores, quare non dicimus secundo Calendas. Dixe-
runt mihi, quia numerus secundus præsupponit primum. Sed non reperitur primo Calend.
ergo &c. Sed certè ista ratio non satisfacit, quia idem esset dicendum de decimo Calenda-
rio, maximè cum dictio Ante subintellecta includit diem Calendarum, ut dicit illa gloss.
in dicta l. cum Bissextus: ideò non placet mihi ista ratio. Sed hodie si diceretur secun-
do Calendas contrà stylum Cancellariæ & Cameræ præsumeretur de falso propter stylum
arg. cap. quam gravi & cap. licet de crim. fal. Nihilominus tamen crederem quod
Bullæ valerent, & hoc per supradicta & per hanc Regulam quæ dicit de dictione ante Calen-
das, Judex verò cui præsentarentur tales Bullæ, deberet consulere Papam antequam obedi-
ret eis arg. c. si quanto de rescript. & jurium allegatorum. Et sic vult dicere ista
regula; quod si fortè est data supplicatio octavo Calendas Martii, vel octavo Idus Mar- 5
tii, vel sexto Nonas Martii quod debet scribi ad longum, scilicet octavo Calendas Martii
vel octavo Idus Martii: vel sexto Nonas Martii per litteras & syllabas, & non per abbre-
viaturas, videlicet VIII. Calendas Martii, vel VIII. Idus Martii, vel VI. Nonas Martii &c.
ad evitandum falsitatem: quia posteà posset minui aliquid vel addi, quod non potest poni, vel
addi sine suspicione, si per literas & syllabas poneretur, ad hoc venit ista regula. Et ratio dubi-
tandi fortè fuit, quia non refert an aliquid fiat, vel ejus simile, cap. fin. XXXVIII. distin.

cum

cum glossa sua, & ibi sunt concordantiæ, & facit glossa singularis secundum Angel. ibi in l. 1. §. qui præsens ff. de verb. oblig. in verbo annuisset, *qui dicit quod humeru sit obligatio, & etiam capite, & Joannes de Imol dat sibi socium in leg. item quia ff. de pact. & ego do aliam sociam in cap. penult. in prima gloss. in fin. de spons. ergò videbatur quod idem esset dicere VIII. Calendas, sicut dicere octavo Calendas per litteras, & syllabas. Sed ratio decidendi fuit: quia in litteris Apostolicis nulla suspicio debet esse,* 6
sed clara debent esse omnia, faciunt dicta jura cap. quam gravi, & cap. licet de 7
crim. fals. & cap. inter dilectos de fid. instrum. *& maxime quia propter dulcedinem beneficiorum studium est faciendi falsitatem, sicut in simili not. Bal.* in cap. quia verisimile de præsumpt. *qui dicit quod propter dulcedinem beneficiorum studium est corrumpendi testes, ergo &c.*

Ex prædictis tamen infero, & ex ista reg. à contrario sensu, quod instrumenta in quibus non fit extensio per literas, nec per syllabas etiam si ponerentur. Dies ante Calendas & Idus & Nonas quod valerent, & non essent suspecta.

D *Item ponderandum est hic verbum* ad Bullarium non mittantur: *quia iste plumbarius, ut arbitror est plumbator, vel melius fortè Vicecancellarius qui debet bullas expedire, sed primum magis placet. Nam bulla dicitur plumbum pendens sive sigillum fit de auro sive de plum-* 8
E *bo*, hoc dicit gl. juncto text. in cl. 1. de jurejur. in verbo aurea bulla; hoc etiam probat textus apertus in c. licet §. 1. de crim. fals. ibi, ut falsa bulla falsis literis apponatur &c. & in duobus paragraphis seqq. *& sic sequitur quod plumbator dicitur Bullarius, licet textus in eo c. §. nos, velit etiam quod Vicecancellarius dicatur plumbator, sed ibi etiam potest capi pro plumbatore: tamen si mitterentur forte valerent bullæ: quia hic non annul-* 9
lantur, ergò &c. & nunquam debemus inducere annullationem, nisi in casibus expressis in jure: quia annullatio est pœna glo. in c. decet de immunit. Eccles. lib. VI. *hoc dicit Abb.* in cap. 1. ut Ecclesiastica beneficia. *Quæ pœna non debet imponi, nisi in casibus*
F *jure expressis, nisi per sententiam*, faciunt notata in cap. si deligenti de for. comp. & in l. in criminali C. de jur. omni jud. *Et prædicta volui dixisse ad declarationem hujus Regulæ, & si venisset ad propositum hic inservissem de litteris, & de cifris, & de* 10
contrasignis: & an statutum loquens de portante litteras bannitorum ad Civitatem, habeat locum in portante cifras, vel contrasigna, & aliàs dixi quod non, per multa jura, tam civiliæ, quam canonica. Nec curo allegare hic aliam gloss. de Nonis, & Idibus, & Calendis in cap. propter Ecclesiasticas I. XVIII. dist. *Nec hic dicere est meum quare Ecclesia approbet istum numerum calendarum, Nonarum & Iduum, cum observatio calendarum sit reprobata jure*, ut in c. non licet, & si quis Calen. &c. non observetis 26. q. 9.
quia non facit ad propositum. Rationale tamen Divinorum assignat rationem, si rectè 11
G *memini, quod alibi dico. Sed non omittam unum verbum quod dicit Bal.* in cap. 1. §. die lunæ de pac. const, *quod in litteris Apostolicis ponuntur Idus, calendæ, & Nonæ &c.*

 ad sol-

ad solvendum dubium antiquum: quia si diceretur X. die Januarii, dubium erat an intelligeretur existente Januario, vel incipiente, & allegat §. si eo d. cap.

12

COMMENTARIA IOAN. A CHOKIER. 13

A. P*oni debet extensivè*) Non tamen in parva data: quia illa nullam fidem facit in judicio, ut rectè notat Mandos. *hic quæst.* 2. sed tantum apud Datarium 14
qui si sic ipsi videtur, illam extendit. In supplicatione autem de stylo Curiæ observatur ut extensivè ponatur data hoc modo: *Datum Romæ apud sanctum Petrum octavo Kal. Martii Anno &c.* Sed quid in aliis dictionibus numeralibus quæ in aliis litteris Apostolicis cadunt, videlicet super licentia quatuor ordinum minorum suscipiendorum pro constituto in quinto vel sexto Anno? vel in dispensatione in Curato seu dignitate pro constituto in xviii. Anno? vel super expressione valoris fructuum in impetratione per obitum vel alias, veluti cujus fructus &c. v. vel viii. xxiiii. Duc. de Cam. non excedunt: an inquam extensivè numerales istæ dictiones poni debeant? Mandos. resolvit affirmativè, hac potissimum ratione, quod debeat fieri interpretatio vel extensio Regulæ de omnibus dictionibus per quas posset committi falsitas in litteris, arguendo à ratione legis, quæ generalis est. 15
Nec obstat quod Regula loquatur de dictionibus numeralibus quæ ante Calendas, Nonas & Idus ponuntur: quia quando lex est specialis, ratio veró generalis, tunc generaliter lex est intelligenda *l. Regula* §. *& licet ibi Bart. in fi. ff. Juris & facti igno.* Hîc autem ratio generalis est: ne nimirum falsitas in litteris Apostolicis committatur: ideò ad alios omnes casus in quibus patrari posset falsitas extendi debet. & quamvis hæc Regula loquatur de litteris Apostolicis, & sic non habeat locum in collationibus beneficiorum ab Ordinariis, non tamen opere pretium esset, ut falsitas in litteris vitetur, quod idem etiam servaretur in litteris ordinariorum, ut rectè notavit Rebuff. hic.

Dicuntur in quolibet mense de primo) Imò non solum primus dies Calendarum, ut Auctor est Alciat. *in l.* 59 *ff. de verb. signif.* simpliciter Calendæ appellantur, sed omnes dies qui postridie Idus incipiunt usq; ad sequentem mensem, idq; 16
fortè exemplo Græcorum qui primam cujusque mensis partem ἱστάμενον este Marcobio *lib.* 1. vocant: secundam ἐπὶ δέκα: tertia quæ post vigesimum diem est φθίνοντα. Etimon autem nominis Calendæ sic deducit Varro *lib.* 5 *de l. l.* 17
Primi dies mensium nominati Calendæ: ab eo, quod iis diebus calentur ejus mensis Nonæ à Pontificibus, quintanæ, an septimanæ sint futuræ in Capitolio in Curia Calabra? sic; Dies de quinque Calo Juno Novella. Ita Varronem

ronem depravatum restituit Auctor Conjectaneorum : cujus verbis lucem dant quæ Macrob. scribit *lib. 1. Saturna. cap. 15.* ubi scribit omnes Calendas Junoni tributas seu dedicatas, ut Idus Jovi, unde factum ut minor Pontifex cui Provincia commissa erat, novæ lunæ primum observaret aspectum, peracto è Sacrificulo Rege sacrificio, kalata id est vocata in Capitolium plebe juxtà Curiam kalabram, quot numero dies à Kalendis ad Nonas superessent pronunciabat: & quintanas quidem dicto quinquies καλῶ; septimanas verò septies repetito prædicabat. Verum missos faciamus istos gentilium ritus; tantum dicamus qua ratione omnes retro dies usq; ad Idus Kalendæ dicebantur, eadem Idus dicuntur omnes octo Iduum dies, unde Horatius: *Ibant octonis referentes Idibus æra.*

C *Illa dictio ante*) Interdum apud Ciceron. exprimitur: Ante diem quartum 18
Kal. Decemb. distulit, id est ad diem vel ipso die Kal. Idem: Perjucundus mihi fuit Lucius ante diem tertium Kal. Feb. id est ipso die, & aliàs sæpè. Porrò 19
Kalendis, intrà Kalendas, ante Kal. in ante Kalendas eadem sunt, ut Cujacius Auctor est *in cap. in l. 8. ff. de verb. signif. & in l. 13. d. tit. & ex multis Ciceronis locis clarum est.*

D *Ad Bullarium*) Alii Bullariam legunt, re eadem sunt. Nam Bullaria locus est in quo Bullæ expediuntur: Bullarium, vel qui bullis præpositus est, seu 20
qui officio plumbi præsidet, qui plumbator dicitur, vel ipsum Bullarum regestum. De officio Plumbatoris & ritu bullas expediendi, vide Vestrium *in praxi lib. 1. c. 4.*

E *Nam Bulla*) Cur Bulla plumbum pendens dicatur, id caussæ est, quod i- 21
magines in eo insculptæ SS. Petri, & Pauli. Nam minuta diplomata alicujus Principis vel Imper. imagine notata, non inconcinnè bullæ dicuntur: idque à similitudine ejus bullæ, quæ spiritu in aqua excitatur, præcipuè dum bullit formæ rotundæ; eratq; olim insigne puerorum, & triumphantium teste Plinio *lib. 33. c. 14* scribente Tarquinium Priscum primum omnium filium, quod annus prætextæ, sive pueritiæ hostem occidisset, bulla aurea donari jussisse. Unde deinceps factum, ut adolescentibus bulla aurea in collo suspendi solita sit, ut refert
Asconius. Verùm hæc obiter dicta sint. Bullæ autem de qua hic est sermo, requi- 22
sita quoq; illam vitiant, habes latè apud Rebuff. *in praxi in 3. p. sig. tit. Bulla nova ac simpl. provis. &c. declaratio* & mox compendio dicemus.

F *Fortè valerent*) Imò non valerent: cum bullæ imperfectæ non credatur 23
magis, quàm creditur testamento imperfecto. Sunt autem imperfectæ, quæ circà formam vitiatæ sunt, ut in casu dispositionis hujus regulæ: quæ licet annullationis pœnam non contineat, nec pœna incurratur, nisi expressè caveatur, *ut not. hic Glossographus*, tamen quia non solum disponit, sed etiam ulterius procedit, ut ne aliter scriptæ ad Bullarium mittantur, dicendum est per illa induce-

cere formam, quia omissa actus ipso jure non subsistit, *text. in Anth. Hoc jus porrectum C. de sacros. Eccles. & in l. Cum hi §. si prator ff. de transact. Lap. alleg. 86. n. 2. vers. sufficit enim Felti in cap. Cum caussa de Re jud. & c. 2. n. 1. de testib.* Facit quod stylus 24
Cancellariæ non servatus reddit literas suspectas de falsitate *cap. quam gravi, de Crim. falsi. c. ex literis de Constit. Rom. Consil. 316.* 25

G *Sit reprobata jure*) Errat hic toto Cœlo Alphonsus. Non enim Calendarum ratio, sed Paganorum ritus & festa damnantur: Nam tempore publicæ lætitiæ, ut Saturnalium, qui incidebant in XIV. Januarii, lauro & lucernis Romani ædes suas ornabant. Unde c. si quis 26. q. 7. per Glossographum citatum, egregiè describit ritum paganorum, dum inquit: *Si quis Kal. Jan. ritu paganorum colere &c. aut mensas cum Lampadibus, vel epulis in domibus praparare &c.* & in c. præced. scribitur, *non licere domos, neq; lauro, neq; viriditate arborum cingere.* Ex quibus patet ritum, non rationem Kalendarum ab Ecclesia damnari. Hunc ritum eleg. describit Juvenalis *Satyra* 12. 26

Hic nostrum placabo Iovem, laribusq; paternis
Thura dabo, atq; omnes viola jactabo colores:
Cuncta nitent, longos erexit janua ramos,
Et matutinis operitur festa lucernis.

Et Apulejus lib. 4. *Domus tota lauris obsita,*
Tadis lucida, strepebat hymeneum.

Nec tamen penitus exolevit illius similitudo, hodieq; viget in Urbe: quod ipsi vidimus diebus publicæ lætitiæ, lucernas nimirum fenestris ædium apponi, ceu Indices publicæ gratulationis. Sed hæc dicis, & animi caussa.

ARGVMENTA IN REG. XIV. INNOCENT. VIII.

1. Motus proprius Papæ quid operetur in gratia Apostolica.
2. Motus proprius non tollit jus tertii, etiam ad rem.
3. Motus proprius tollit subreptionem.
4. Ista reg. venit ad declarationem cap. si à sede, de præb. in 6.
5. Motus proprius Legati, vel Ordinarii idem operatur ut motus proprius Papæ, quoad effectum istius Regulæ, & n. 29.
6. Jura loquentia de personis loquuntur de idoneis.
7. Baccalaureus an dicatur graduatus, & unde dicatur Baccalaureus.
8. Appellatione Doctoris venit licentiatus in favorabilibus, secus in odiosis.

9. Licen-

Licentiatus impetrans beneficium tanquam doctor ejus impetratio dicitur subreptitia.

10. Reg. hæc intelligenda de collatione facta diversis.

11. Ubi non apparet de prioritate gratiæ gratia est nulla.

12. In casu hujus reg. possessio dat titulum.

13. Ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus.

14. In casu istius reg. possessio dat titulum etiamsi sit colorata tantum.

15. Possessor cadens à possessione in casu istius reg. potest petere beneficium à quocumq; possessore etiam habente titulum, quod secus in casu Reg. de Triennali.

16. Præsentes in curia graves injurias sustinent etiam à vilissimis.

17. Præsens in curia si sit beneficiatus & absens non sit beneficiatus, nihilomagis præsens præfertur.

18. Oriundus non oriundo præfertur, si tamen sit idoneus.

19. Qui prius præsentavit literas Apostolicas executori, præfertur ei qui nō præsentavit; quod intellige cæteris paribus.

20. Præsentatio literarum cedit aliis prærogativis de quibus in hac reg.

21. Prærogativæ in hac reg. attenduntur ab ordine litteræ.

22. Quicumq; prærogativatus per hanc reg. præfertur nobili non prærogativato.

23. Vacatio de qua in reg. omnem vacationis modum comprehendit.

24. Effectus motus proprii remissivè.

25. Si ad alterius preces gratia sit concessa, an cesset effectus motus proprii.

26. Differentia inter clausulam motus proprii & ex certa scientia.

27. Inter provisos eodem die, provisus à Papa, cæteris paribus præfertur à legato, vel ordinario, & provisus à Legato præfertur proviso ab ordinario, & hic provisus, aliis ab inferiori provisis.

28. Limita, nisi provisus esset in possessione, vel nisi collatio ejus qui prærogativam habet nulla esset, vel propter subreptionem vel aliam causam.

29. Motus proprius Legati vel Ordinarii idem operatur quod motus proprius Papæ, quod ad hujus reg. effectum.

30. Doctor ignarus an gaudeat prærogativa hujus reg.

31. Graduatorum prærogativa qualis.

32. Baccalaurei etymologia.

33. Coloratus titulus ad effectum hujus reg. quis.

34. Titulus coloratus & possessio colorata quæ.

35. Potior tempore, potior jure.

36. An possessio instrumentalis sufficiat ad effectum hujus reg.

37. Hæc reg. loquitur de possessore beneficii qui actu illud detinet.

38. Beneficium non censetur possidere qui non percipit fructus.

39. Præsentes in Curia qui dicantur ad effectum hujus reg.

40. Non sufficienter beneficiati an gaudeant prærogativa hujus reg.

41. Beneficiati appellatione an veniat pensionarius ad effectum hujus reg.

42. Regulæ Cancellariæ strictam recipiunt interpretationem.

43. Beneficii appellatione venit pensio, ubi versamur in materia favorabili.

44. Non

44. Non beneficiatus an præferatur intruso beneficiato.
45. Oriundus quis ad effectum hujus Regulæ.
46. Diœcesis in jure qualiter accipiatur, & quis Diœcesanus ad effectum hujus reg.
47. Statuta extenduntur ad casum privilegiatum.
48. Clausula fin. regulę in reliquis verò; ut intelligatur.
49. Prærogativa acquisita concurrenti in eadem data per præsentationem litterarum.
50. De prærogativa habentis clausulam motus proprii.
51. Clausula motus proprii plenissimam recipit interpretationem.
52. In prærogativis hujus Reg. attenditur ordo scripturæ.
53. Primus in ordine scripturæ dicitur potior in tempore.
54. An prærogativatus hujus Reg. præferatur Cardinali?

REGULA XV. INNOCENTII VIII.

Quæ est XVI. PAULI V.

DE CONCURRENTIBUS IN DATA SUPER BENEFICIO JUXTA QUALITATEM.

ITem voluit quod de Concurrentibus super vacantibus, seu certo modo vacaturis beneficiis, illi quibus gratiæ motu proprio conceduntur, cæteris simili modo gratias non habentibus, alias graduati non graduatis, & inter graduatos magis graduati, ac inter æqualiter graduatos prius graduati; nec non colorato titulo possessores non possessoribus, & inter personas alias in Curia præsentes non beneficiati beneficiatis, & similiter inter absentes & cæteris paribus oriundus non oriundo, & diœcesanus non diœcesano; in reliquis verò singuli qui prius Apostolicas desuper literas earum Executoribus præsentaverint, aliis in ipsorum de quibus agi contigerit beneficiorum assecutione præferatur.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *IN ista Regula dicitur, quod quando aliqui concurrunt super aliquo beneficio vacante, vel certo modo vacaturo, puta per contractum matrimonii Titii, vel per ingressum religionis, vel per promotionem &c. tunc si sunt sub eadem data, ille qui habet motum proprium, præfertur non habenti, & graduatus non graduato; & possessor non possessori, & præsens*

præsens in Curia absenti: & non beneficiatus beneficiato, & oriundus non oriundo, & diœcesanus non diœcesano: in aliis prefertur ille qui primo præsentavit suas literas Executoribus, hoc dicit, & certè ad tollendum dubia hujus reg. vel saltem ad declarandum ea quæ practicantur in Curia, oporteret hic scribere unum quinternionem: sed si sic facerem, non finirem hanc reg. isto anno: & satis est mihi quod dem sapienti caussam & sapientior erit, juxtà c. vides §. ii. xxxiii. q. 6. *& succinctè dicam de qualibet istarum prerogativarum aliquid: & primò dico de motu proprio.*

Et in hac prærogativa valde erat dubitandum, quia motus proprius non operatur de jure scripto, nisi id quod reperitur expressum hoc dicit glos. mihi singula bene intellecta in 1
cle. si Romanus de præb. & eam alleg. ad hoc Sicul. notanter in c. si motu proprio de præb. lib. 6. *ergo &c. maximè quia nec tollit jus tertii, etiam ad rem, dicunt DD.*
B *& sequitur Dominicus* in c. si tibi absenti eod. tit. & lib. *sed hic nihilominus statuitur contrarium, scilicet quod cæteris paribus præferatur habens motum proprium alteri non habenti:* 2
& potest esse ratio, quia impinguat gratiam quoad idem comprehensa ut fiat interpretatio latissima ut in c. si pluribus eod. tit. & lib. *ergo &c. Et si dicatur quod non extendit gratiam, fateor, ut dicit Dominicus ibi & gl.* in cle. per literas eod. tit. in verbo directas. *Et respondeo quod hic non ampliat, sed extendit quoad contenta in gratia, ergo &c. & cum*
C *textus loquatur hic indistinctè, dico quod etiamsi habens motum proprium haberet alia beneficia, satis esset quod illa clausula tolleret sibi subreptionem, & non daret sibi prærogativam hujus reg. nihilominus dico, quia etiam habet prærogativam, ex quo indistinctè loquitur ista regula, ergo &c. licet in casu quo tolleret diligentiam processus* secundum Doct. c. duobus de rescript. lib. 6. *dixeram hoc legendo illud c. & dedi in scriptis quod quando tollebat subreptionem, non tollit diligentiam processus: tamen in casu nostro hujus reg. contrarium dico.* 3

Et antequam veniam ad alias prærogativas, dico quod ista reg. venit ad declarationem c. si à
D *sede de præb. lib. 6. Ex quo sequitur quod si unus haberet provisionem Legati motu proprio, & alius eodem die à Papa, quod præfertur habens motu proprio à Legato per hanc reg. Nam motus proprius legati idem operatur sicut motus proprius Papæ ut not. Jo. de Imol.* in d. cle. si Romanus *& idem crederem de motu proprio Ordinarii in casu hujus reg. quando exprimitur: quia non reperio jure prohibitum, quod non possit conferre Ordinarius motu proprio, nec quod* 4
E *non possit se vocare servum servorum Dei.* 5

Sequitur alia prærogativa, ibi graduati non graduatis *&c.* & inter graduatos *&c. hoc concordat cum jure communi* arg. d. de multa de præb. *& dicerem salva correctione, quod ista reg. intelligatur secundum jus commune, scilicet si graduati sint idonei. Nam jura loquentia de personis, loquuntur de idoneis:* sufficiat l. ut gradatim in princ. ff. de muneribus. & honorib. & gloss. in l. 1. C. de sacrosanct. Eccles. & in c. Eunuchus l. v. distinct. 6

Ideò si unus Auctor est factus à Comite Palatino, sine scientia, qui dicendus est potius

 dolor

dolor quam doctor, tunc non deberet præferri doctor vero scholari & ad hoc faciat gloss. l. 1. C.
de an. civil. lib. XI. quæ dicit quod scholaris doctus præfertur doctori idiotæ, & licet Abb.
in c. clerici de judiciis, intelligat illam glossam in disputationibus & in honoribus, tamen
quoad regimen Ecclesiæ arbitror non peccare judicem, qui judicaret hanc regulam secundum hanc
regulam pro scholari docto contra asinum doctorem. Faciant quæ not. Doctores maximè Dom-
min. in cap. cum ex eo. de elect. lib. VI. fateor tamen quod si concurrens secum etiam es-
G set ejusdem doctrinæ, vel æqualiter plus, quod deberet servari ista regula.

Item dico quod licet de jure non reperiatur gradus in scientia, nisi doctoratus, vel magisteriũ,
ut fundatur in clemen. II. de magistris, & facit quod dicunt Doctor. in pro-
œmio VI. ubi etiam dicunt de Licentiato quod potius dicitur scholaris quam 7.
doctor: Tamen quoad istam reg. crederem quod etiam Baccalaureus maxime factus in Hispania
dicatur graduatus, cum ter examinetur antequam fiat Baccalaureus, ergò &c. faciat l. 1. C.
de elect. lib. X. & idem dico de Licentiato ubique, quia in fovorabilibus appellatione doctoris
venit Licentiatus: Sed non odiosis, ut dicit Dominicus in proœmio Sixti, & Bald. in lib. 8.
1. ff. sol. matr. tamen si dispositio loquatur de hoc, non sufficit esse Licentiatum ut dicit Bald.
in l. pen. ff. de milit. testam. Dico tamen ad hanc regulam, quod si Licentiatus in jure
impetraret beneficia tanquam doctor, quod ejus impetratio est subreptitia: Quia biretum & in-
signia ponuntur sibi, tanquam doctori & non tanquam Licentiato, hoc dicit Jacob. Reb.
in l. stigmata C. de Fabri lib. XI. Ideò dico quod in hoc casu etiam si concurrens secum 9.
non sit graduatus, præferretur sibi, licet vellet uti licentiatura tantum contra eum: per præ-
dicta.

Venio nunc ad tertiam prærogativam, ibi, colorato titulo possessores non posses-
H soribus &c. hoc etiam concordat cum juri communi, videlicet cum c. à sede 1. reston. de præ-
I bend. lib. VI. & debet intelligi ista regula de collatione facta diversis: quia si à Papa tantum 10.
esset facta duplex provisio beneficii, vel à Legato, vel ab Ordinario tunc si non apparet quæ es-
set prima, non valeret aliqua ipsarum arg. l. duo sunt Titii ff. de test. tutel. & hoc di- 11.
cunt Doctores in terminis illius c. si à sede. tamen Io. de Imol. dicit hoc verum si nullus
possideret; sed si aliquis possideret dicit contrarium per illum textum: sed Dominicus intelligit
hoc verum, quo ad hoc ut possessor absolvatur ab impetitione alterius alias dicit secus quoad
titulum argum. cap. 1. de regul. jur. lib. VI. & sic videretur in hoc casu. Sed certè ego
dicerem quod in casu hujus regulæ possessio det titulum sicut in casu dicti cap. si à sede. Quia 12.
est declaratio Principis qui potest jus dare, ergò &c. sufficiat si benè recordor unum dictum Ioan.
Andr. in c. si tibi concesso de præbend. lib. VI. aliud tamen dicendum putarem in ca-
su regulæ infra de triennali possessore, & hoc per ejus verba, amplius non posset molesta-
K ri &c. & ibi dicam fortè: & sic sententiat Rota in casu illius regulæ. Sed in casu istius regulæ
etiam in collatione duplici facta duobus ab uno, crederem quod ex quo indistinctè debet intelligi:
quia ubi lex non distinguit, neque nos distinguere debemus. l. 3. in fin. cum gloss. ff. de off.
præsid. argumen. cap. si Romanorum XIX. distinct. Et sic dico quod in casu hujus
regulæ 13.

regulæ possessio det titulum, etiamsi colorata sit tantum, alias quod confirmet titulum invali-
dum ut hic & in d.c. si à sede. *Nam ex quo titulus erat invalidus utriusque ratione dubii* ut 14
L in d.l. duo sunt Titii. & in cap. si fuerint ff. de reb. dub. *sequitur quod ex quo con-*
firmatur ratione possessionis, quod det possessio in hoc casu titulum, vel confirmet, & sic beati qui
tenebunt ut dicit glos. quam not. ibi Bald. in extractis feudorum, in c. 1. de pace
tenenda §. si tres coll. x. *Ex quibus infero, quod possessor cadens à possessione in casu istius* 15
regulæ potest petere beneficium à quocumque possessore etiam habente titulum; quod non posset fa-
M *cere in casu regulæ de triennali, ut practicat Rota.*

Venio nunc ad quartam prærogativam, in qua dicitur quod præsentes in curia præfe-
runtur absentibus, &c. *Ista prærogativa est præter jus sed tamen toleratur jure*, facit
l. 1. C. de castren. omnium palatino, pecul. lib. XII. ibi, quid enim tam ex ca-
stris est, & ibi, nec alieni enim sunt à pulvere & labore castrorum &c.
N *& facit illud vulgatum: Is gradus cæteros antecellit &c. Præmaximè quia præsentes in cu-* 16
ria graves injurias patiuntur à vilissimis hominibus: Quod graviter ferendum est. arg. auth.
habita. C. ne filius pro patre *& ideo quia ista regula loquitur indistinctè, crederem*
quod si Ordinarius in partibus contulit beneficia existenti in curia & Papa alteri absenti in parti-
tibus concurrunt eodem die, ne obstet c. si tibi absenti. De præbend. lib. VI. *vel ordinarius*
existens in curia contulit existenti in curia, quod potest facere secundum Innocen. in cap. quia
diversitatem de concessione præbendæ. in fin. *quod tunc si eadem die fuit facta collatio*
Ordinarii & Papæ, præfertur ille qui est præsens, alteri absenti, etiam si habuit beneficium à
Papa, per hanc regulam.

Venio ad quintam, ubi dicitur quod non beneficiati beneficiatis, & inter præ-
sentes & absentes *&c. Ista particula debet intelligi referendo singula singulis*, facit glos.
in c. si quis pecunia juncto text. LXXXIX. dist. *Ita quod sit sensus quod inter præsentes*
tantum præferatur non beneficiatus beneficiato; & inter absentes tantum præferatur non benefi-
O *ciatus beneficiato: & non debet intelligi quod etiamsi unus sit præsens, & alter absens, quod* 17
P *non præferatur beneficiatus, &c. ideò infero quod si præsens in curia sit beneficiatus, tamen ab-*
sens non est beneficiatus, quod etiam præsens debet sibi præferri, per hanc regulam.

Venio ad sextam prærogativam ibi, & cæteris paribus oriundus non oriundo &
Diœcesanus non Diœcesano &c. *& quoad ista duo reperiuntur jura varia. Nam in*
Q *c. fi. de cle. peregri. cum glos. idem quasi diceret & in c. hortamur. lxxi. dist. cum glo. sed gl. in*
R *cap. ad decorem. de instit. vult contrarium. Et Abb. tenet pro sua parte & gl. in c. si propo-*
nente. de rescript. quam nos. Abb. ibi, & intricatè loquitur. & Anto. mordet eam. Quicquid
tamen sit, satis est quod oriundus non oriundo præfertur, ut hic, *quod intelligo verum, si sit*
idoneus ut supra dixi, alias secus, ut vult Abb. in 1. c. ad decorem *& idem est Diœcesano,*
per jura allegata superius.

Venio ad septimam prærogativam ibi: In reliquis verò. *Ubi dicitur quod in* 18

omnibus aliis quam suprà dictis debet attendi præsentatio literarum: nam qui prior est tempore potior sit jure c. qui prior de reg. jur. lib. 6. *& in hoc est advertendum : quia iste §. vult* 19
S *hoc esse verum cæteris paribus ut ibi* reliquis veró &c. *Ex quo sequitur quod omnes superiores prærogativi tollunt diligentiam processus, id est, præsentationem litterarum per locum à speciali* arg. c. præsenti §. loca cum glos. sua de præb. lib. 6. *Ex quo infero quod habens motu* 20
T *proprio collationem sibi factam, præfertur non habenti etiam diligentiori in processu.*

Item ab ordine littera dico idem fore de omnibus prærogativis superius nominatis ; ex quo etiam infero, quod etiam graduatus non oriundus, & etiam absens, præfertur in vacantibus, vel
U *certo modo vacaturis, præsenti in curia oriundo, & etiam diligentiori in processu, per hanc reg.* 21
licet tria vincula vincant unum arg. c. 1. de treu. & pace & Authen. sic itaq; C. communia de succ. *tamen ista reg. tollit omnes alias prærogativas: & sic dico de omnibus prærogativis ab ordine litera superius nominatis , & advertendum quod omnis nominativus hic positus regitur ab isto verbo* præferatur *posito in fine ergo, ex quo componuntur sub uno constructo. , pariformiter debent omnia intelligi juxtà doct. Bart.* in l. talis scriptura ff. de
X leg. 1. & in l. prætor ait §. eritq; differentia ff. vi bono rapto, *ex quo infero, quod quicumq; hic prærogativatus præfertur nobili non prærogativato. Nam si Papa voluisset facere* 22
mentionem de nobili, expressisset arg. c. ad audientiam de deci. *nec video quod in istis censeatur prærogativa nobilitas de jure. Nam c. de multa, tantum loquitur de dispensatione facienda, ergo &c.*

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

Regulam hanc amplam & utilem continere materiam & multiplicis esse usus scribit Quintil. Mandos. *in proem. hujus reg.* qui cum ego sentirem, nisi illius effectus favoribus quandoq; concideret. Ut enim venti naves, sic favores plerumq; mentes hominum movent. Unde apud Nepotianum querebatur Hierony. *Multi ædificant parietes & columnas Ecclesiæ substruunt ; marmora nitent ; auro splendent laquearia ; gemmis altare distinguitur ; & ministrorum Christi nulla electio est.*

Certo beneficio vacante) His verbis omnes species vacationum comprehenduntur.
A Vacatio n. simpliciter prolata, omnem vacationis modum comprehendit *c. ex p. 1. de off. de leg.* ubi gratia ad vacatura venit etiam vacatio per resignationem posteà factam *gl. in c. cupientes in pr. de elect. in 6. & in c. si propter de rescript. d. lib. Gem. & Phi-* 23
B *lip. Francus in c. susceptum de rescript. in 6.*

Alteri non habenti) Ita etiam sentit Jo. Andr. *in cap. duobus col. 3. num. 6.* Alios effectus motus proprii vide apud Rebuff. *in Concord. in form. Mand. Apost.* 24
in verbo motu proprio & Gabrielium *lib. 6. com. conclus. titul. de Clausulis Conclus. 3. DD. in cap. si Motu proprio de præb. in 6. & in Clem. si Roman. Pontifex eod. tit. Rom.*

Cons.

Conf. 317. *col. fi. n.* 9. *& seq. & Conf.* 376. *n.* 5. An autem ad excludendum motus proprii effectus opponi possit quod ad alterius preces gratia sit concessa, vide Bal. *in c. nisi specialis col. pen. de off. deleg.* ubi resolvit pro negativa, quam probat & 25
sequitur Rebuff. *in praxi tit. de clausulis mandatorum n.* 21. *& seqq.* quid autem intersit inter clausulam motus proprii & ex certa scientia quoad effectum hujus reg. videlicet, an is qui hanc habet, præferatur habenti motum proprium, aut hunc habenti præferatur is qui habet clausulam de plenitudine potestatis vide Mand. 26
ad reg. xvi. q. 5. 6. *&* 7.

C *Tolleret sibi subreptionem*) *Text. in cap. si motu proprio de preb. in* 6. *Rota decis.* 6. *&* 7. *de preb. in no. Mohedan. decis.* 7. *n.* 2. *& decis.* 9. *n.* 4. *de privileg. Puteus decis.* 386. *n.* 3. *lib.* 1. *Staphil. de lit. grat. tit. de vi & effectu Clausularum* §. *subsequenter.*

D *Eodem die à Papa*) Nisi ille provisus à Papa habeat etiam clausulam motus proprii, vel illam neuter habeat. Nam inter provisos eodem die, provisus à Papa cæteris paribus præfertur Legato *c. si à sede ibi gl.* 1. *ibi quid dicet & ibi Gemin. col. fi. n.* 9. *de preb. in* 6. multo magis præfertur ordinario *d. c. si à sede* §. *si verò neuter Moh. decis.* 122. *Incip duo erunt Put. decis.* 4. Ità provisus à Legato præfertur proviso ab 27
Ordinario qualiscumq; sit is Legatus. *Mandos. ad reg.* 16. *n.* 6 & provisus ab Episcopo, proviso ab inferiori, qui habet collationem ex præscriptione seu privilegio non privativè ad Episcopum, sed ita ut sit locus præventioni, *Gemin. in d. c. si à seden.* 5. *Mandos. d. loco n.* 8. Limita tamen prærogativam cessare, quando provisus à quocumq; est in possessione, quia primò attenditur possessio, deinde prærogativa, *d. c. si à sede ut posteà dicemus.* Limita secundò, nisi collatio ejus qui prærogativam habet, nulla esset, vel propter subreptionem, vel obreptionem, vel quia obstaret reg. de verisimili, vel ex alia caussa: quia tum alterius præferenda esset collatio *Gonzalez ad reg.* 8. *Cancell.* §. 3. *proemii n.* 144.

E *Jure prohibitum*) Idem notat gloss. *in c. fin. de off. leg. lib.* 6. *in verbo Mentio.* Philip. Francus *in c. si postquam in* 1. *not. de preb. in* 6. ait, quod ubi idem operatur d. Clausula apposita ab Inferioribus; ac si esset apposita à Papa: quod & probat Rebuff. *ad Concord. in for. Mand. Apost.* 29. *effectu*, ubi dicit esse communem. 29

F *Sint idonei*) Imò Doctorem & graduatum vix primoribus labris imbutum Jurisprudentia, Doctorum privilegiis gaudere, & sub hac reg. comprehendi multis auctoritatibus probare conatur. Mandos. *ad reg. xvi. q.* 13. *n.* 4. motus ratione & auctoritate Fran. de Aret. & felini *in c. Clericis de judic.* ne nimirum (quoad effectum hujus reg.) etiam doctissimi cujusq; scientia in dubium revocetur, posset n. concurrens in beneficio alteri vel eruditissimo objicere, Tu es indoctus, neque isto gradu dignus, atque ita ut videtur inconveniens, satis est ut sit idoneus. 30

Cæterum quod hic in reg. dicitur, inter graduatos præferri magis graduatos, diversum habet intellectum: videlicet primò, ut existens in gradu superiori 31
præferatur in gradu inferiori, veluti Doctor Licentiato, Licentiatus Baccalaureo. Secundò ut in eodem gradu existens præferatur graduatus in majori, digniori vel potiori professione, seu scientia, ut Doctor in Theologia præferatur Canonistæ & Legistæ, & Legista Doctori artium, vel medicinæ, tametsi sit qui præferat, & meritò, Canonistam Theologo, nisi tamen in loco esset hæreticis infecto in *d. c. clerici n.* 5. Tertiò, ut is præferatur, qui in pluribus scientiis versatus est: puta in utroq; jure graduatus, ei qui in altero tantum gradu promotus est. Quartò 32
ut is præferatur, qui fuit graduatus à majorem potestatem habente, veluti à Papa graduatus, vel Imperatore, graduato à Rege vel inferiori. Quæ singula latè prosequitur Mand. *q.* 15. quem quoque si usus postulat vide *q.* 17, 18. *&* 19. quibus in locis eam quoq; hujus reg. partem examinat, qua statuitur inter inæquales graduatos præferri prius graduatos.

G *Baccalaureus*) Etymon hujus nominis rectè Alciatus *in l. Cui præcipua* 57. *ff. de verb. sign.* à Bacca lauri, utpote qui mercatur lauri baccas, non autem ipsam laurum, seu lauream coronam, quæ doctoribus tantum reservatur. 33

H *Colorato titulo*) Coloratus titulus dicitur ad effectum hujus regulæ, ubicumque non inducitur privatio ipso jure, etiam quod sit defectus in conferente, per ea quæ tradit Mandos. *ad reg.* 16. *quæst.* 27. Alias, titulus coloratus, vel 34
possessio colorata dicitur, quæ habetur ex titulo concesso ab illo, qui poterat conferre, licet propter defectum recipientis, vel aliam similem caussam titulus fuerit minus justus *per text. in c. cum nostris de Concess. præb.* *ubi Joan. ab Imola num.* 23. *de Renunciat. & ibi Abb. num.* 23. ubi constituit hanc regulam quod ubicumq; defectus non est in conferente, nec inducitur privatio à jure, vel ab homine, talis possessio sit colorata; aut si defectus fuit in conferente, saltem supervenit confirmatio superioris *ex c. quia diversitatem de Concess. præb.* Quam regulam latè declaratam & limitatam habes apud Mascardum *tract. de probat.* *conclus.* 1384. *per tot.*

I *Cum jure communi*) Etiam civili: quo jure possessor præfertur non possidenti juxtà reg. juris, in pari caussa, quo in loco infinita esse commoda possessionis, infinitis prope auctoritatibus notat Cagnolus *ad d. reg. in pari* quibus adde Cottam 35
in memor. in verbo possessionis commoda.

De Triennali) Vide Mascard. *de probat. d. concl.* 1384. *incip. quomodo tituli color. n.*
K 15. *& seqq.* & dicam infrà *ad reg. de Triennali.*

Det possessio) Quid in possessione instrumentali? num illa sufficiat ad effectum hujus regulæ? Possessio instrumentalis est illa, quæ reali, & corporali contraria est, quæ nimirum per executorem gratiæ Apost. datur Notatio, parte absente, absentis nomine: vel illa instrumentalis dicitur possessio, quæ resultat 36
expro-

ex probatione facta, seu facienda per instrumentum. Modo ad propositam quæst. quid juris? Mandos. *q.* 22 una distinctione illam solvit: quod aut concurrunt possessor realis, seu corporalis, aut possessor instrumentalis: & tunc ille hunc vincet; si instrumentalis possessio fuit facta illo existente in possessione, *Castren. in l. si patet, ante n.* 3. ubi, quod possessio non probatur per æstimum quando apparet alium fuisse in possessione *C. de act. emp.* Autverò concurrunt instrumentalis possessor, & nullo modo possessor: & rursus distinguendum. Aut instrumentalis possessio fuit capta nemine existente in possessione, sed non potuit propter impotentiam, vel impedimenta realiter & corporaliter apprehendi & continuari, & tunc sufficit instrumentalis seu verbalis possessio in conspectu rei *l.* 1. §. *si jussero in ff. de acq. poss. Milis in repert. verbo possessio*: tunc acquiritur per aspectum: quæ operatur actualem illius possessionem *teste Rota decis.* 301. *in no. Rom. cons.* 337. *incipit. Quoad primum n.* 6. Ideoque locus erit huic Regulæ; & instrumentalis possessor præferetur non possessori. Aut tertius erat in possessione, contrà quem non agitur nec ipse agit, & etiam instrumentalis possessor contrà nullo modo possessorem videtur potior, in quo tamen articulo Mandosius non determinat, quem etiam vide *q.* 24. ubi scribit hanc Regulam tantum loqui de possessore beneficii, qui actu illud possidet, fructus percipiendo &c. cum beneficium non censeatur habere seu possidere, qui non percipit illius fructus, *Collect. ar. in c. si tibi Concesso de præb. in* 6. *& ibidem Mand. in quæst.* 23. ubi disputat quid in possessore vigore Brevis. 39

Præsentes in Curia) Quod accipiendum de iis, qui vel summo Pontifici, vel Cardinalibus, & aliis Prælatis obsequia præstant, non etiam de iis, qui in Curia nihil operantur, censet Mandosius; in quo tamen ego subsisto: cum multa privilegia existentibus in Curia, utpote loco privilegiato, sint concessa. Unde Romana Curia habet privilegia aliorum generalium studiorum etiam circà absentes ab eorum beneficiis quod percipiant fructus in absentia *cap.* 2. *de Privileg. in* 6 *& cap. fin. de Rescript.* De præsentibus autem multò magis: tum propter loci dignitatem, tum propter infinitos labores, quos permulti inibi ad extremum usque spiritum, & pleriumq; incassum expromunt, juxtà vulgare verbum in Urbe: *Roma scortica gli vecchi; amazza gli jovani.* Præsentes autem intelligendi, qui actu præsentes sunt, non qui per fictionem, ut illi qui caussa sedis Apostolicæ absunt: nam hi non gaudent prælatione in hac Regula mentionata, licet aliis privilegiis, de quibus jure cautum est potiantur *Felynus in c. Clerici n.* 5. *de Judiciis.*

Si Ordinarius) Hanc quæst. pluribus in utramq; partem disputatam habes apud Mand. *hic q.* 34. qui videtur probare argumenta Alphonsi nostram sententiam impugnantia, de qua ante.

Non beneficiatus) Sed quid in non sufficienter beneficiato? Non displicet opinio 40

opinio eorum qui asserunt idem respondendum esse ad effectum hujus reg. quia cum ex proprietate verborum beneficiati etiam non sufficienter, beneficiati veri dicantur, & verba non dissonent, consequens est dispositioni hujus Regulæ locum esse, *l. ita autem in pr. ibi Bart. ff. de Administ. tut. c. Indennitatibus §. pen. de elect.*

P *Beneficiato*) Beneficiati appellatione an veniat pensionarius ad effectum hujus reg. disputant nonnulli: ego breviter cum negantibus sentio: quia cum regulæ Cancellariæ ad instar statutorum strictam tantum recipiant interpretationem *Cassad. Decis. 16. n. 5. & decis. 25. n. 6. de prab.* & jure communi pensiones beneficii appellatione non comprehendantur, dicimus non beneficiatum non præferri pensionario concurrenti in eadem data *per text. in cap. quamvis 4. de prab. n. 6.* ubi si Pontifex mandat provideri alicui usq; ad certam summam, voluisse ei non in pensione, sed in beneficiis Ecclesiasticis tantum provideri censendus est, nisi in literis quoq; expressa inveniatur mentio pensionis: imò in specie & in materia Regularum Cancell. Pensiones & beneficia pro diversis poni tradit Gigas *tract. de pensio. q. 67. sub finem* & Crescent. *decis. 49. incip. Pensio in materia str... la l. b. 2. alias 8. tit. de Pensio.* Alias ubi non versamur in materia stricta, & odiosa, beneficii apdellatione venit pensio teste Caccialupo *tract. de pensio. q. ult. n. 2.* Gigan. *in eod. tract. q. 28 n. 2.* Quid in intruso? Mandos. hic *q. 39. n. 3.* rejecta contraria opinio et solvit non beneficiatum præferri intruso tanquam beneficiato: cum omnis beneficiatus is dici possit qui beneficium tenet, justè, sive injustè, *Rota decis. 273. Nota quod ubi Papa in Antiq. Archid. in c. si sententia de sent. ex commu. in 6.* pro quo stat etiam ratio: quia si non beneficiatus præfertur beneficiato justo & probo, multo magis beneficiato injusto & improbo. Præterea, quia intrusus æquè fruitur fructibus beneficii, quod satis est ad effectum hujus Reg. cujus ratio in eo versatur, ne unus plura beneficia possideret, alter nullum, *contrà Dispos. in Cap. 1. & seqq. 21. q.* 41 42 43 44

Q *Oriundus*) Etiamsi sit ortus, sive natus tantum, & aliunde oriundus, vel è contrà: quia utrobiq; militat eadem regulæ ratio, quæ vult originarios exteris præferri *ut in l. Divus ff. de Tut. dat ab his l. ff. C. de off. prator c. neminem 70. Dist 50. l. in Ecclesiis C. de Epis. & Cler. Inno. in Cap. quia Diversitate sub fi. de Conceß. prab. Abb. in Cap. ad Decorem sub fi. de instit. fran. de Ripa tract. de peste tit. de Remed. ad Conserv. n. 153. in fi. vers. si beneficia Civibus magis quam forensibus sunt conferenda.* quod intelligendum est cæteris paribus ut in Regula nostra, quod idem est in diœcesano. 45

Diœcesanus) In jure nostro Diœcesis ἐπαρχία pro provincia sumitur 46
R apud Alciatum in *l. Pupillus §. Territorium n. 51 ff. de Verb signif* licet etymon nominis designet administrationem, gubernationem ἀπὸ τοῦ διοικεῖν quod est guberno.

guberno. Propriè & strictè diœceses, sunt præsulum, in quas administrandi officii sui liberam habent potestatem, propter quod diœcesani Episcopi vocantur *c. Cum non liceat, de prascript. Clem. unica §. volumus cum gl. in verbo diœcesani de foro compet.* de quibus regula nostra non loquitur, sed de iis qui sub diœcesi seu territorio sunt Episcopi ibique domicilium habent, licet alioqui aliunde sint nati *Philip. franc. in c. statutum §. cum verò num. 13. de rescript. in 6.* Hi enim propriè sunt diœcesani, *Felin in cap. Rodolphus de rescript. col. 6.* utpote sub diœcesi Episcopi. Diœcesis enim dicitur distinctio confinium Episcopativum *cap. Episcopum 7. q. 1. & ibi Archidiac. in pr. cap. Unio 10. q. 3.* Sed quid in diœcesano privilegiato, seu eo qui ex privilegio diœcesanus factus est? dicendum talem etiam præferri non diœcesano, cum statuta etiam non extendantur ad casum privilegiatum *Bald. in l. sine possidetis col. 2. vers. contrarium C. de probat. Jas. in l. sois qui num. 306. & seq vers. octavo adde ff. de usu cap.* An autem dispositio de diœcesi loquens comprehendat etiam Civitatem, vide latè Felii. *in c. Rudolphus n. 8. de rescript.* & Gemin. *in c. solicitu n. 6. de prab. in 6.* 47

S *In reliquis verò)* Hæc est septima prærogativa hujus Regulæ, videlicet præsentatio literarum: quod intellige, ut is qui primùm præsentavit literas Apost. executoribus, præferatur aliis prærogativis, quam in hac reg. expressis, puta prærogativis de jure communi, vel consuetudine aut privilegio, ut inter duos nobiles duos milites sancti Petri, duos scriptores Apostolicos, duos Canonicos, & similes ut nimirum isti præferantur, qui primùm literas Apostolicas præsentarunt; atq; hoc vult ultima pars hujus reg. ib. *In reliquis verò.* Idemq; dicendum in duobus Precistis notavi ad Indultum Precum Cæsaris *Sectio. 2. in gl. verbi.* *Quod si per te vers. Quarto quaritur.* 48

T *Præsentatio litterarum)* Quod per præsentationem litterarum executori Apostolico factam, acquiratur prærogativa concurrenti in eadem data, probatur clarè per not. Rotæ *decis. 100. incip. si unus in No. & decis. 462. incip. nota quod gratia in Antiq.* Non enim datur executori optio alterum recipiendi: quod secus est in Ordinario Collatore *Gem. in ma. in c. Duobus de rescript. in 6.* Quid autem dicemus in priori præsentante, qui est in posteriori data? vide latè Feli. *in c. Capitulum n. 5. de rescript.* neque n. est casus noster qui versatur in concurrentibus in eadem data. 49

U *Motu proprio)* Habens gratiam motus proprii non solum præfertur non habenti, sed etiam omnibus aliis in hac regula nominatis, ut tradit Cassador. *decis. 9. de prabend.* ubi *num. 2. & 3.* scribit quod ordo scripturæ designat ordinem voluntatis processus & charitatis *l. quoties in pr. ff. de Usufru. l. Gallus §. quidam rectè ff. de lib. & posthu.* Unde in Regulis Cancellariæ hoc patet, inquit, quod in eadem regula priores in scriptura, sunt in jure potiores, & prærogativæ juxtà ordinem potentiores, prout patet in illa quæ ponit cellulas illustrium 50

in primo gradu & successivè aliorum, & alio de concurrentibus in impetratione beneficiorum vacantium, aut certo modo vacaturorum, habentes motum proprium præferantur non solum non habentibus, aliàs graduati non graduatis, & sic de aliis, sed etiam vincunt omnes alias prærogativas, quotquot sunt, *Idem Cass. decis.* 14. *in fi. d. tit. de prab. & Jo. And. in c. duobus de rescript. in* 6. *n.* 5. *in fi.* ubi dat rationem hanc, quod gratia motus proprii plenissimam recipiat interpretatio- 51
X nem *per c. si pluribus de preb. in* 6.

Per hanc Regulam). In qua nimirum graduati ante possessores nominantur: debet enim attendi ordo scripturæ ut diximus & latè ostendit Folii *in c. cum Dilecta n.* 4. *&* 5. ubi variè positionem hanc limitat de rescript. unde scriptum reliquæ 52
Baldus, primum in ordine scripturæ dici potiorem in tempore *in l. de rebus C. de Donat.* potior autem in tempore potior est jure, & alios excludit *l.* 2. *C. qui pot. in pag. hab. cap. qui prius de reg. jur. in* 6. 53

Y *Nobili*) An Cardinali? vide fusissimè Mand. *ad. reg.* 16. *q.* 52. *per tot.* multimodis distinguentem. 54

ARGVMENTA IN REG. XVI. INNOCENT. VIII.

1. PRinceps per quamcunq; comissionem non tollit jus quæsitum alteri.
2. Fallit in Papa, qui de plenitudine potestatis in beneficialibus ad potest.
3. Limitatur, dummodo aliud vicissim conferat beneficium.
4. Motus proprius an subjaceat dispositioni hujus reg.
5. Præsens reg. aucta est per Paulum III. & sequentes ab eo Pontifices.
6. Clausula in rescriptis apponi solita dummodo tempore datæ præsentium non sit alteri jus quæsitum, importat conditionem & gratiæ effectum suspendit.
7. Reg. hæc præservat jus quomodolibet quæsitum directè vel indirectè.
8. Etiam non obstante contraria declaratione.
9. Papa non censetur velle derogare juri in re vel ad rem.
10. Per mandatum secundum non tollitur primum etiamsi in eo sit clausula anteferri, quod verum nisi Papa derogaverit huic reg.
11. Supremus Princeps scienter disponens contrà jus tollit juris obstaculum.
12. Hinc potest tollere rem judicatam & sententiam in favorem alicujus, licet non possit tollere Dominum.
13. Quot modis quæratur jus ad rem, & jus in re.
14. Nihil interest ad effectum hujus reg. si sit jus quæsitum principaliter, an vero in consequentiam.
15. Clausula dummodo tempore datæ præsentium non sit jus alteri quæsitum habetur semper pro apposita, sive Papa conferat, sive alius ejus auctoritate & n. 16.
16. Omnes clausulæ de stylo & consuetudine

tudine apponi solitæ habentur pro appositis, etiamsi non exprimantur.
17. Declaratio Papæ quando tollat jus quæsitum.
18. An hæc reg. obtineat in eo cui tantum est jus quæsitum sub conditione, vel ad tempus, & quid in eo cujus possessio tollitur.
19. Utrum Papa possit tollere Jus alteri in beneficio quæsitum.
20. Quando constat de mẽte Papæ, tunc censentur Juri tertii derogare voluisse
21. Etiamsi in Gratia non sit derogatum huic reg
22. Clausula de plenitudine potestatis, est majoris ponderis clausula motus proprii & ex certa scientia.
23. Papa quando censeatur tollere Jus alteri quæsitum.
24. Papa per clausulam de plenitudine potestatis tollit jus alteri quæsitum secundum aliquos, sed contrarior opinio verior.
25. Legatus à latere & alius inferior an possit jus alteri quæsitum tollere.
26. Legatus de latere non potest derogare regulis Cancellariæ nisi expressã de eo habeat facultatem.
27. Papa si per viam legis deroget huic reg. an tollat Jus quæsitum
28. Papa an tollere possit Jus ex privilegio Apostolico & consuetudine immemorali Decano & Capitulo quæsitum.
29. An reg. hæc locum habeat in Jure quæsito ex privilegio: & quid si privilegium abierit in contractum.

REGULA XVI. INNOCENTII VIII.
Quæ est PAULI V. XVII.
DE NON TOLLENDO JUS QUÆSITUM.

ITem ne per varias quæ pro commissionibus habendis in caussis plerumq; fiunt suggestiones, justitia postponatur, idem Dominus noster decrevit & declaravit suæ intentionis fore, quod deinceps per quamcumque signaturam, seu concessionem pro commissionibus hujusmodi per sanctitatem suam, vel de ejus mandato faciendam, nulli sibi jus quæsitum quomodolibet tollatur.

GLOSSEMA ALPHONSI.

IN *ista Regula dicitur, quod per quamcumq. signaturam nulli tollatur jus quomodolibet quæsitum, & hac Regula concordat cum Jure communi: quia Princeps non tollit jus quæsitum alicui per quamcumq. Commissionem* l. 1. §. Si quid à Principe ff. Ne quid in loco quib. & l. Nec avus C. de Emancip. lib. cap. quamvis de Rescript. in 6.

cap. si propter eod. tit. & lib. *Ego tamen solebam limitare hanc Regulam ubi verba
sunt dubia, sed si verba sunt clara., maximè in beneficialibus, bene tollitur jus quæsitum:
quia habet Papa plenam potestatem in beneficialibus* c. 2. de præb. in 6. & clem. 1. Ut lite 1
pend. *& ad hoc allegabam gl. in jure Canonico mihi singularem* in c. Cum dilectus in
verb. nec juri, de Consuet. *& alias duas de jure civili*, in l. nec avus C. de emancip.
lib. & in l. rescript. C. Si contrà jus vel util. publ. *Fateor tamen quod si Papa tollat
jus quæsitum in beneficio alicui de plenitudine potestatis, quod tenetur sibi providere de alio simili* 2
beneficio, ut sing. not. Baldus & gl. in c. 1. §. ad hæc in 8. col. de Pac. jur. firm. *& li-
cet proemium istius regulæ videatur innuere quod habeat locum ista reg. quando importunatur
C pro aliqua commissione, & sic videtur quod si faceret motu proprio, quod valeret etiam & tol-
leret jus quæsitum* per l. 1. C. de pet. bon. subl. lib. 10. & per l. 3. ff. quod quisque
jur. in pr. *tamen si non sunt verba clara, contrarium dicerem: quia motus proprius non tol-* 3
lit jus quæsitum tertio ex defectu intentionis Principis, sufficiant gl. in cle. si Romanus
de præb. & decis. Rotæ numero CVIII. quæ incipit. Item dicebant Domini
*& sic credo sententiare Rotam sæpenumero.: & probatur defectus intentionis & de jure com-
muni, ut allegavi superius de speciali, ut in hac regula ad proemium generale, & dico quod* 4
licet faciat caussam finalem proemii, ut in l. fi. ff. de hæred. instit. *tamen cum constat de
mente constituentis secus est, facit quod dicit Cyn.* in l. non dubium in penult. q. C. de
E legibus.

COMMENTARIA IOAN. A CHOKIER.

IN ista Regula) Plenior facta est hæc regula per Paulum III. qui statuit illius ef-
A fectum producendum *ad quamcumq; commissionem, sive mandata, aut declaratio-* 5
*nes, etiamsi motu proprio & ex certa scientia, ac etiam ante motam litem à Sanct. sua vel
ejus mandato emanaverint*: quæ verba ideò inserta sunt Regulæ Pauli III. ut latissi-
ma fieret illius interpretatio, ne jus alteri quæsitum per quamcumq; Papæ con-
cessionem tolleretur: Ideoque clausula rescriptis apponi solita dummodo *tempore
datæ præsentium non sit alteri jus quæsitum*, (de qua vide illustriss. Card. Tuschum *in
pract. conclus. 329.*) importat conditionem, & gratiæ effectum suspendit, ut 6
tradit Felii: *in cap. si super litteris num 11. de Rescript.* Imò gratiam resolvit & nul-
lam reddit tanquam ad importunitatem petentis concessam *Rebuff. in praxi in for-
ma novæ provisionis in verbo dummodo tempore num* 5. Notandum porrò Regulam
hanc præservare jus quomodolibet quæsitum *Cæsar de Grassis decis. 1. de verb. signif.* 7
ubi scribit Dominos Auditores verbum *quomodolibet* in Regula retulisse ad
verba *jus quæsitum* non autem ad verbum *tollatur*, sicque comprehendat jus
quale-

qualecumq; & cujuscumq; generis directi vel indirecti & etiam impropriè sumptum *gl. in clem. 1. verb. quomodolibet de statu Monach.* etiam minimum *Paris. consil. 58. n. 10. lib. 1. Seraph. decis. 1082. n. 2. in una Cæsar Augustana Exemptionis coram R. P. D. Orano Rebuff. in rescripto si neutri post n. 38.* quo in loco Reg. hanc exemplificat in 8
duobus quibus Papa beneficium contulit, & postea declaravit quod intendebat secundo conferre & non primo: quia ejusmodi declaratione non obstante declarabitur pro primo: atq; ita judicavit Senatus Parisiensis apud Paponium *lib. 3. Placit tit. 3.* Et sic per istum textum, inquit Rebuff. hic. Judices debent securè procedere quod non obstante rescripto Papæ non dubitent partibus jus reddere. 9
Nam quotiescumq; aliquis habet jus in re, vel ad rem tempore concessionis, sive pendente lite, sive ante, emanatæ, Papa non censetur huic juri derogare unde si conferat nonobstante quacumq; collatione, intelligitur de invalida non de valida ne jus quæsitum tollat. *Filii & alii in c. caussam de rescript.* sic etiam 10
per mandatum secundum non tolletur primum, etiamsi in eo sit apposita clausula *Anteferri*, nisi Papa derogaverit huic reg. *text. in c. pen. de Concess. praben. Reb. in praxi ad hanc reg. gloss. 4.* quia supremus Princeps disponendo scienter contrà jus, tollit juris obstaculum *l. idem Ulpianus ff. de excus. tut. Pet. de Ancharr. cons. 278* 11
hinc potest tollere rem judicatam & sententiam latam in favorem alicujus, ex qua acquiritur jus, licet non possit tollere dominium *Mohed. decis. 5. de sent. & re jud.* 12

Porrò, ut redeam unde diverti, jus quæritur ad rem multimodis, videlicet per mandatum de providendo, per nominationes, collationem necdum acceptatam, optionem, præsentationem, electionem, regressum & accessum ut latè per 13
Gomes. *ad hanc reg. q. 1.* Jus verò in re per collationem, provisionem acceptatam *c. fin. de concess. præb. in 6. Rebuff. in praxi in reg. de non tollendo gl. 6. n. 38.* & nihil interest teste Mandos. *q. 3.* an jus sit quæsitum principaliter, an verò in consequentiam: quia utrobiq; Papa non censetur voluisse derogare; licet aliud voluerit Gomes. *q. 3. & Rebuff. d. loco n. 29.* 14

Est enim obiter notandum, dictam clausulam *dummodo tempore data &c.* semper haberi pro apposita: cum omnes clausulæ de stylo & consuetudine apponi solitæ habeantur pro appositis, etiamsi non exprimantur. *Mand. ad hanc reg. q. 2. per text. in c. cum M. Ferrariensis verb. mandamus ibi Abb. n. 5. Felin. n. 6. de constit.* Quod 15
extende ut procedat etiam quando Papa daret facultatem alteri, ut auctoritate Papæ conferat: quia semper censetur concedere cum clausula *sine præjudicio juris quæsiti in re vel ad rem Bellam. cons. 33. vers. quinta conclusio n. 9. Card. Tuschus pract. conclus. tom. 6. conclus. 98. in fi.* 16

Præterea quod in Reg. dicitur Papam per suas declarationes non intendere jus alteri quæsitum tollere, hactenus intelligendum est, nisi ejusmodi declaratio tacitè in concessione contineretur: quia tum præjudicaret: cum illa non tollat jus, 17

sed excutit & aperit quod latebat, vel nisi fieret in circumstantiis vel qualitate actus *Rebuf. in d. reg. gl. 5. vers. limitatur, quod consule*, ut & Gom. *q. 15.* Mand. *q. 6.* ubi distinguitur an declaratio concernat dubium in re an verò in facto: priori casu illam non tollere Jus quæsitum; altero verò tollere.

An autem hæc reg. obtineat etiam in eo cui tantum est jus quæsitum sub conditione, vel ad tempus, vide Gomes. *hic q. 4.* & Mand. *q. 9.* & quid in eo cujus possessio tollitur, vide eundem Gomes. *q. 5.* & Mohed. *decis. 87. n. 3.* Et quid de commissione qua mihi tollitur facultas agendi vel excipiendi, *consule eundem Gom. q. 11. & 18. & 20.* quo in loco varias commissionum formas affert quibus jus alteri sublatum censetur. 18

B *Maximè in Beneficialibus*) A Glossographi nostri sententia dissentit Rebuffus *in praxi ad hanc reg. gl. 6. n. 13.* cujus doctrinam hactenus probo, dummodo de mente Papæ non constet; secus autem est quando constat de ipsius mente & voluntate. Hinc fuit resolutum in una monasterien. quod gratia facta per Papam de Canonicatu Monasteriensi cuidam Joanni, in qua Papa expressè derogavit statuto dictæ Ecclesiæ requirenti quod Canonici essent nati ex nobili genere & militari, erat bona & canonizanda, quamvis non fuerit derogatum huic reg. nec de illa mentio facta sit, & dictus Joannes tales qualitates non haberet, exstat hæc decis. p. 3. divers. lib. 3 decis. 19 20

Tollat Jus quæsitum) Quod etiam censetur voluisse ut quidam existimant per
C clausulam *de plenitudine potestatis*, vel quando per viam Re[illegible] legis generalis huic Regulæ derogaret *Gomes. q. 15. Puteus decis. 164. num 2. lib. 1.* Aliter atque si concessioni sit tantum adjecta clausula *Motu proprio* vel *ex certa scientia* ut ostendit hic noster Glossographus probatque Gozadinus *Consil. 5 num 10.* & ita resolvit Amplissimus Ordo Sabaudiæ teste Antonio Fabro lib. 1. definit. *tit. 2. Definit. 22.* ubi fuit dictum quod licet clausula Motus proprii tollat vitium subreptionis, non tamen jus alteri quæsitum tollit, *Bald. in cap. ad audientiam de Rescript. & in l. 1. de Constit. Princip. Decius Consil. 202.* Quid dicendum in clausula *de plenitudine potestatis*? hanc jus alteri quæsitum tollere non pauci sentiunt: quod hæc clausula sit majoris ponderis quàm clausula *Motu proprio* & *ex certa scientia*, ut voluit Abb. *in cap. unito num. 11. ibi text. Ut Eccles. benef. sine diminut. conferr. & in Cap. nulli de Rescript. Gozad. d. Cons. 5. num. 25. Gabrielius tit. de Jure quæsito. Conclus. 1. n. 29. Paris. Consil. 5. num. 25. & seqq.* Nam ubi Princeps scribit de plenitudine potestatis, nihil opponi potest, quod gratiam annullet. *Bald. in Proem. Decret. Col. 4. Decius Cons. 341. Incip. Viso puncto num. 3. in fi.* cum præsumatur, uti velle non ordinaria, sed absoluta potestate *Felin. Consil. 11. num. 15. Paris. d. cons. 5. num. 94. lib. 4.* qua censetur etiam Juri tertii velle derogare, ut multis probat Gozadinus dicto loco, licet non desint qui existiment etiam clausulam *ex certa scientia* ejusdem esse energiæ atque de plenitudine pote- 23 24

potestatis, sic ut per illam non secus atque per istam censeatur derogatum juri tertii, quos laudat Anasta: Germonius *in suo tract. de indult. §. nos itaq. n. 22. & seq.* sed ego nec clausulam *ex certa scientia*, nec *ex multitudine potestatis*, tollere Jus quæsitum autumo; ratione quam affert Ill. Seraphinus *decis. 1042. n. 9.* ubi dicit ità fuisse decisum coram R. P. D. Blanchetto *in una Mediolanensi fructuum* 24. *Aprilis 1592. in propriis terminis hujus clausula.*

Quid dicemus de legato de latere vel alio inferiore an possit Jus alteri quæsitum tollere? Sarnen. *q.* 23 & Mandos. *q. 7. n. 5.* respondent quod non: cum solus Princeps id possit *Decius in c. in Ecclesiarum n. 24. in fi. de constit. & in c. ex p. 2. in 4. co'. de off. deleg.* Nec refert quod legatus de latere sit loco Papæ eademq; possit quæ ipse Papa: nam hoc intellectum habet in non reservatis soli Principi id quod plurius ostendit Mandos. *d. loco* ubi etiam *n. 1.* scribit Sarnensis auctoritate motus, legatum etiam de latere non posse derogare regulis Cancellariæ nisi expressam super hoc habeat facultatem. 25 26

Sim li Beneficio) Idem adstruit Rebuf. *in praxi ad hanc reg. gl. 6. n. 16.* & Gomes. *d. q. 1. vers. putarem* qui tamen aliud dicendum esse *in q. 15.* scribit, quando Princeps non per viam rescripti sed per viam legis generalis tolleret Jus quæsitum: quia tum non tenetur inquit ad aliquam recompensam ut conclusit Alex. *in cons. 109. Visis in col. ante pen. vers. ad tertiam Argumentum lib. 3.* Igitur si Papa per viam legis derogat isti reg. non est dubium illum tollere Jus quæsitum: quia Papa potest tollere Jus quæsitum ex lege sua *ut dicit Paul. Castren. cons. 216. incip. Quomodo & Felin. in c. Novit. n. 9. de Judi.* Imò si per viam rescripti scienter deroget regulæ, non poterit ille cui jus tollitur uti exceptione illius: *Gomes. d. q. 16.* 27

An autem tollat Jus ex privilegio Apostolico, & consuetudine immemoriali Decano & Capitulo quæsitum, de percipiendis fructibus anni quo vacant beneficia per derogationem privilegiorum Capituli, & Fabricæ pensione tertiò super illius fructibus reservata? vide Mandos. ad hanc reg. *q. 11. per tot.* ubi resolvit pro affirmativa, nimirum quod tollebatur Jus quæsitum capitulo super fructibus ubi expressa est derogatio *fa. decis. Cas. de grassu 193. alias 1. de verb. sign. n. 11 Wames. cons. 15. n. 2. de consuet.* Quid autem si tollatur Jus quæsitum ex Jure speciali seu privilegio? Vide Farinacium *decis. 711. n. 1.* ubi scribit hanc nostram reg. habere locum etiam in Jure quæsito ex Jure speciali & privilegio, probatq; Mohed. *decis. 82.* & Seraph. *decis. 1082. n. 1.* & Cæsar. de Grassis *decis. 193. num. 10.* hæc enim reg. præservat jus quomodolibet quæsitum, & dictio *quomodolibet* includit omne Jus, etiam minimum ut diximus, probatq; Seraphinus *d. decis. 1082.* Quid si tollatur Jus quæsitum ex privilegio seu constitut. quæ ab'r in contractum, vide Gabriel. *tract. com conclus. lib. 3. conclus. 6. per tot* & quæ scripsi ad primarias preces. 28 29

Cum

(*Cum constat de mente*) sed facile non concedit Princeps *l. 2. de Nat. rest.* ergo si concedat videtur valere, atq; ita consuluit Costren. *cons.* 178. *col.* 2. *p.* 1. *Rebuff. ad hanc reg.*

ARGUMENTA IN REG. XVII. INNOC. VIII.

1. Major septennio licet minor 14. annis de jure antiquo poterat esse Canonicus in Ecclesia Cathedrali.
2. Ex dispositione hujus reg. debet provisus complevisse 14. annum, & in collegiata 10. annum attigisse.
3. An anni incipiant currere à die quo quis conceptus est.
Omnis intellectus extraneus est qui non sonat in auribus vulgi. ibid.
4. Ordinarius non potest relaxare dispositionem hujus reg. & n. 16.
5. Papa conferendo pupillo dignitatem non propterea videtur dispensare super defectu ætatis, etiam cum clausula motus proprii ut n. 7.
6. An quod hic disponitur in præbendis, idem obtineat in portione.
7. Mandatum de providendo an possit concedi minori 14. annis.
8. Hæc Reg. non habetur inter Regulas novissimorũ Pontificum, & quare.
9. Quatenus recedatur à dispositione hujus reg. per Consilium Trid. in provisis ad Ecclesias Collegiatas Cathedrales & Parochiales.
10. Proviso de Canonicatu an sufficiat attigisse 14. annum hodierno jure.
11. Ætas qualiter probetur.
12. Probatio ætatis difficilis est, & propterea admittuntur tales quales probationes.
13. Cui incumbat onus probandi ætatẽ majorem ad effectum hujus Reg. vel Decreti Consilii Trid.
14. Qui petit se admitti ut talis, debet se probare talem.
15. Habilitates personarum tam circa ætatem, quam alia præsumuntur, quando actus habet debitam formam.
16. Testamentum producens non tenetur probare quod testator fuerit major 14. annis.
17. Ordinarius non potest dispensare contrà hanc reg.
18. Clausula apponi solita ubi Pontifex dispensat super ætate.
19. Portiones & præbendæ pari passu ambulant quoad effectum Canonis Consilii Trid. secus in dimidiis portionibus.
20. Appellatione portionis non veniunt dimidiæ portiones.
21. Provisio facta non habenti ætatem legitimam seu requisitam in beneficio quod procedit etiamsi ad ætatem requisitam desit modicum tempus.
22. In his quæ sunt à jure determinata non licet arbitrari.
23. Minor tempore concessi mandati de providendo, factus autem major tempore vacationis, an sub hac Reg. comprehendatur.
24. In omni concessione tempus datæ inspici debet.
25. Quid in nominatis universitatum & quid in iis qui preces primarias à Cæsare obtinuerunt?

REGU-

REGULA XVII. INNOCENTII VIII.

DE ÆTATE CANONICORUM CATHEDRALIUM ET COLLEGIATARUM ECCLESIARUM.

ITem quod provisiones aut concessiones vel mandata de providendo de Cathedralium Ecclesiarum Canonicatibus & præbendis, quæ pro cujusvis personis si XIIII. suæ ætatis annum non compleverint quomodolibet emanaverint, nisi eis quod illos in minori ætate recipere possint, per Sedem Apostolicam specialiter concessum fuerit; & quæcumque impetrationes de Canonicatibus & præbendis in Collegiatis Ecclesiis, si impetrantes minores x. annis fuerint, & de hoc in impetratione hujusmodi expressa mentio non fiat, nullius sint roboris vel momenti & habeantur prorsus pro infectis.

GLOSSEMA ALPHONSI.

IN ista Regula dicitur quod provisiones aut concessiones seu mandata de providendo de Canonicatibus & præbendis in Ecclesiis Cathedralibus facta pro illis qui non excedunt XIIII. annos, non valent, nisi sedes Apostolica specialiter aliud concedat. Item quod impetratio Canonicatus in Collegiata Ecclesia facta pro minori x. annis non valet, nisi specialiter fiat mentio in impetrationibus &c. Ista Reg. venit ad declarandam veritatem Doctorum in c. super inordinata de præb. & in c. ex ratione & in c. indecorum de ætat. & qual. & c. de eo. de elect. lib. 6. &c. nullus de temp. ord. & in c. si eo tempore de rescript. lib. eod. *Nam de jure communi communiter tenebatur, maximè per gl. in d. locis; quod major septennio licet minor XIIII. annis, posset esse Canonicus in Ecclesia Cathedrali*, ut hodiè 1

A probat text. in d. c. ex eo. *tamen Papa statuit hic contrarium, & benè: quia ex quo Canonicus debet consulere in factis Ecclesiæ* ut per totum tit. de his quæ fiunt à major. p. cap. *ergo oportet quod ad minus habeat aliquam discretionem, & quoad primam partem hujus reg. ponderandum est verbum hic positum scilicet* non compleverint *&c. ex quo sequitur quod non sufficit attingere XIV. annum, nisi in totum sit completus ut hic & ad hoc venit decisio Rotæ* CCCXXIII. quæ incipit. Item quod supposita ordinatione Gregorii *quæ loquitur in terminis hujus Regulæ: sed in casu secundo hujus Regulæ contrarium videtur ibi* minores x. annis *&c. sufficiat l. 1. ff. de ma. vindic. de quo per Doct. in diversis* 2

locis

locis, sufficiat glo. magna in l. 3. §. minorem ff. de minoribus per Canonistas in c. cum in cunctis de elect. & in c. cum vicesimum de off. deleg. & in clem. generalem de ætat. & qual. *In hoc tamen de mero jure crederem quod tempus conceptionis* 3
debet etiam computari in favorem istius Canonicandi ut l. qui in utero ff. de stat. hom. bonus tex. in l. quod diximus ff. de verb. sig. & facit gl. in c. 2. qui fi. sint legit. & ibi dixi legendo hic: *Sed licet hoc sit verum de jure, tamen quia omnis intellectus est extraneus, qui non sonat in auribus vulgi*, ut est casus not. in c. ex litteris lo. 1. de spons. *& ad hoc propositum allegat c. illud Bal.* in c. 1. §. oppositioni de pa. Constan. in fi. coll. x. *crederem quod Rota non interpretaretur hanc Reg. nisi à tempore Nativitatis ex utero: & hoc etiam posset fundari per text. in d. §. minorem, ibi an dies natalis sui & ibi an horam in qua natus est &c.*

B *Item mihi ponderandum verbum puto hic positum* per sedem apostolicam specialiter concessum fuerit &c. *Ex quo sequitur quod Ordinarius non potest dare Canonicatum in Ecclesia Cathedrali minori XIV. anno, cum non possit dispensare contra istam Reg. maximè* 4
quia Papa reservat sibi arg c. nuper de senten. excom. *& per hoc verbum etiam dico quod non sufficiunt clausula generales bullarum scilicet* non obstantibus quibuscumque constitutionibus & ordinationibus, etiam regulis Cancellariæ *&c. quia oportet quod fiat specialis & expressa mentio de hac dispositione: & non dicitur quoad hoc specialis mentio qua includitur sub generali mentione* ut dicit gl. in c. si Episcopus de præb. lib. 6. quam not. ad hoc Domi. ibi: & est alia in c. inquisitores de hæret. lib. 6. & Doct. in c. quia periculosum de sent. excom. lib. 6. *& hoc dico ad concludendum diversa consilia qua fecit Old. scilicet si Papa pupillo existenti coram se dedit dignitatem, an videtur secum dispensare super defectu atatis? & sibi videtur contrarius nam in cons.* CCCXXV. *quod incipit. Thema quæstionis est tale: & in sequenti videtur dicere quod non: & in aliis duobus seq. tenet contrarium, qua consilia posui in tit. de rescript. & de privile. sed stantibus verbis istius Regula,* 5
crederem quod non videretur Papa dispensare, nisi expresse fieret mentio &c. per prædicta.

De ordinario tamen arbitror quod si Papa mortuo conferret prabendam Canonicalem majori septennio quod valeret collatio de jure, sufficiat d. c. ex eo. de elect. lib. 6. & gl. in d. c. si eo tempore de rescript. eod. lib.

C *Item in quantum ista reg. loquitur de Canonicatibus Ecclesia Cathedralis, infero quod portio qua non est Canonicalis, sed prabenda integra, potest bene conferri minori quatuordecim & ma-* 6
jori septem per prædicta, sufficiat l. de pretio ff. de publi. *& in hoc esset melioris conditionis portionarius, quàm Canonicatus, maximè cum habeat tantum in redditibus sicut Canonicatus in aliquibus Ecclesiis Hispania.*

D *Item ponderandum puto in hac prima parte verbum* aut concessiones *quod non erat in Regula Pauli, sed Sixti: ex quo potest inferri quod etiam expectativa pro minori XIV. an. quoad Canonicatum & prab. Ecclesia Cathedralis non valeat, quia debet attendi tempus* 7
data,

data, sufficiat dictum c. si eo tempore de rescript. in 6. *quicquid somnient aliqui Doctores* in c. et cui de præb. lib. 6. *Item credo quod etiam si concessio vel provisio de Canonicatibus Ecclesiæ Cathedralis esset facta motu proprio, non valeret pro minori propter verba hic posita, & propter defectum intentionis Papæ. Sed quoad secundum casum scilicet in Ecclesia Collegiata, sic q. loquitur de impetrationibus &c. l. prima C. de pet. bon. sub l x. & l. 3. ff. quod quisq. jur. in princip. faciunt jura quæ allegavi in simili supra proxima reg. nescio tamen quomodo sententiaret Rota.*

Item credo quod etiam secunda pars habeat locum in exspectativis: quia etiam exspectativa dicitur impetratio, ergo &c. & hæc sufficiant pro nunc.

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

HÆc Regula non habetur inter Regulas Pii V. Gregorii XIII. & aliorum 8
successorum, propter ut opinor expressam super hac re Concilii Tridentini constitutionem: ante quam Constitutionem hæc Regula tollebat omnem ambiguitatem & sinuosas DD. opiniones super ætate quæ provisis de Canonicatibus & præbendis requirebatur: Plerique enim asserebant excedentem annum VII. posse esse canonicum præbendatum non solum in collegiata, sed etiam in Cathedrali, salvo quod talis non haberet vocem in capitulo, *per text. in Cap. ex eo de election. in 6. gloss. in cap si eo tempore in verbo ætatem de Rescript. in 6.* alii annum requirebant XIV. *Abb. & Hostien. in Cap. præterea num. 6. de ætate & qualit.* alii alia afferebant. Itaque has omnes difficultates sustulit dispositio hujus Regulæ, quam dilaudat Selna de beneficio part. 3. quæst. 5. num. 26. in fi. à qua quoque eatenus recessum est ex dispositione Consilii Trident. *sess. 23. Cap. 6.* 9
quod obtinens Canonicatum in Collegiata debet etiam esse natus annos XIV. non autem X. ut hic statuitur: sufficitque attigisse dictum annum XIV. ut censuit sancta Congregatio Illustriss. Cardinalium interpretum Consilii Trident. 10
ad Cap. 6. sess. 23. probatque Mandos. *Conf. 20.* Cerola *in praxi part. 1. verbo Canonica §. 9.* Cechus *de Repub. Eccles. Cap. 24. de Canoni. vers. 2. num. 6.* Interim tamen non habebit vocem in Capitulo, *Sess. 22. de Reform. cap. 4.* Obtinens verò Canonicatum in Ecclesia cathedrali ex eadem dispositione Consilii Trident. debet attigisse ut minimum 22. ætatis annum: cum omnes canonicatus Ecclesiarum Cathedralium habeant ex decreto dicti Consilii annexum ordinem Præsbyterii, Diaconatus, vel Subdiaconatus: & proinde provisi de ejusmodi Ecclesiis Cathedralibus debent esse in ætate ad ordinem cui annexus est Canonicatus, requisita: & sic si habet annexum ordinem subdiaconatus, habere debet ætatem 22. annorum aut saltem illam attigisse: Si Diaconatus attigisse 23. ætatis annum: Si Præsbyteratus 25. ætatis annum attigisse. *Cerola d. part. 1. §. 2. & 9. Flam. Paris. de Resig. benef. lib. 4. cap. 9. num. 11.* Quæ ætas quoque 25. annorum cœptorum

requiritur in provisis de Ecclesiis parochialibus, & dignitatibus quibuscumque curam animarum habentibus *Lessius tract. de Just. & Jure lib 2. c. 34. dub. 20. Coras. de benef. c. 3. num. 3. Navar. c. 25. num. 116. Flam. Paris. lib. 4. de resignat. c. 9. num. 16. Consil. Triden. c. 12. sess 24.* sed quod dixi de ætate in Cathedralibus ex dispositione Consilii Trid. requisita, id usu receptum non est Leodii, ubi sufficiat etiam in Cathedralibus attigisse XIV. ætatis annum supposita scientia requisita ad beneficia simplicia.

Porrò quia hic diversæ à nostro tractantur quæstiones, nec illæ quidem à dispositione Consilii Trid. abhorrentes, operæ pretium erit paucis examinare quî probetur ætas. Et quidem probatur primò, ex adspectu *l. minor 25. annis addito ff. de minoribus ubi Bart. & DD.* quæ probatio ex sententia Baldi *in rub. tit. c. de probat.* levis est, aut saltem, ut alii volunt, ejusmodi ex qua transfertur in adversarium onus probandi contrarium, *gl. in l. de ætate n. 8. de minor. Tho. Grammat. Voto 14. n. 2. & seqq. & Consil. 4. n. 9.* Secundò probatur testibus puta obstetricibus *Bart in d. l. de ætate n. 7 Cavalca tract. de tutore n. 296.* vicinis, amicis, consanguineis, *l. 2. de excus. tut. Bart. in d. l. de ætate & cons. 92. Mascard. lib. 3. de probat. conclus. 668. Bal. consil. 455. vol 4.* Imò assertione parentum *l. etiam ff. de probat. specul. tit. de teste sub initium n. 4. Roland. à Valle cons. 31. n. 2. & 3. vol. 1. Menoch. lib. 2. præsumpt. 51. n. 21.* vel eorum scriptura scilicet regestis *l. cum de te C. de probat. n. 4. & in l. cum de ætate n. 5. ff. de probat. latè Menoch. de præsumpt. 51. n. 9. Jacob. de sancto Georgio in l. cum de ætate n. 5. ff. de probat. Mand. hic. q. 8.* Nam cum ætas difficilis sit probationis, *Bart. in d. l. de ætate n. 7.* probationes admitti debent alias impotentes *Menoch. de arbit. jud. lib. 2 cent. 2. casu 116. n. 2.* Denique probatur libris censualibus *l. ætatem ibi Gothofred. ff. de censib.* & Curati *Rebuff. ad constit. reg. tract. de regestis seu libris baptismi n. 9. Menoch. d. præsumpt. n. 53.* 12

Cui autem incumbat onus probandi ætatem majorem, vel minorem ad effectum hujus reg. vel Constitutionis Consilii Trid. diversa est DD. opinio : mihi verò similior est illorum sententia, qui docent ei qui se fundat super ætate, sive Actor sit, vel reus incumbere onus probandi *per l. cum te l. matrem tuam ibi Castren. C. de probat.* qui enim se admitti petit ut talis, debet probare se talem *Jo. And. in cap. Infamibus de reg. Jur. in 6. Bart. in d. l. de ætate Anchor. in cap. accessit in prin. de Dispen. impub. Alex. cons. 49. num. 16. vol. 5.* alii distinguunt quod aut sit facta mentio in gratia aut non sit : priori casus impetrans tenetur verificare ætatem expressam, *Put. decis. 187. & 202. lib 1. Caputaquen. decis. 128. 129. 130. 131 part. 1.* nisi secundus impetrans impetravit certo modo eo quod primus non expresserat veram ætatem, nam tunc secundus hic impetrans tenetur id probare plenè tanquam fundamentum suæ gratiæ, *Put. dicto loco Mandos. de ætate majore quæst. 28.* Secundo casu, aut quis petit sententiam Canonizatoriam sui tituli 13 14

seu

ſeu adjudicatoriam beneficii, & ex adverſo negatur eum habere ætatem legiti-
mam ad tale beneficium, & tunc adjudicatoriam petenti incumbit onus proban-
di ætatem tanquam fundamentum ſuæ intentionis cum id petat tanquam habilis
Bal. in c. in præſentia de probat. n. 34. & ibid. Felin & Mand. in dict. reg. 18. n. 3. Aut ve-
rò quis inſtat pro abſolutoria, & tunc indiſtinctè non tenetur probare ætatem in
ſua gratia non expreſſam etiamſi ex adverſo negetur quia præſumitur habilis ex
quo in gratia nulla ætatis fiat mentio *Rebuff. in praxi tit. Requiſita ad collat. num. 39.*
Maſcar. concluſ. 667. n. 6. & 8. Mand. d. reg. 18. q. 3. n. 4. & ſeq. hancq; diſtin-
ctionem probat noviſſimè Nic. Garc. *de benef. p. 6. c. 2. n. 169. & ſeqq.* qui illam
ſumpſit ex Mand. hic *q. 3. n. 4.* ubi quoq; *n. 6.* notanter illud ſubjicit quod habi-
litates perſonæ tam circà ætatem quam alia præſumuntur quando actus habet
debitam formam *per not. Innoc. & aliorum in c. Innotuit, de eo qui fur. ord. ſuſc. Abb. in*
c. præſentia n. 3. & in c. Cum virum in 4. notab. per illum text. de regular. Socin. conſ. 258. in 15
cauſſa n. 2. Secundò infertur quod ex quo fuit præſentatus & inſtitutus tanquam
clericus & accolitus, & ſic tanquam habilis ad beneficium fundata eſt intentio
præſentati, niſi contrarium probetur, *& Dec. in c. In præſentia n. 11. de probat. &*
conſil. 682. n. 14. & ſeqq. ubi concludit quod ſi allegatur actus qui ad ſui validi-
tatem acceſſoriæ ætatem includit, ætas idonea præſumitur, & ideò teſtamentum
producens non tenetur probare quod teſtator eſſet major 14. annis *Bal. in auth.* 16
omnes peregrini col. fin. C. commu. de ſucceſſio. & in l. Nulli col. 3. C. de Epiſc. & cler.

B *Ordinarius non poteſt*) Idem rejecta opinione contraria ſentit hic Mand. *q. 14. n. 3.* & noviſſimè Jo. Franc. Leonis Epiſcopus Theleſinus *in ſuo docto tract. theſauri fori Eccleſiaſtici p. 2. c. 3. n. 15.* Nam cum hæc ætas ſit à Conſilio Trid. quod habet decretum irritans, requiſita, ſitq; ſolus Papa ſuprà Conſilium, & ejus authoritate fuerint ſtatuta Conſilii, roborata, *cap. Conſilia 17. diſt.* ipſius eſt ſuper ætate diſpenſare, ut qui ſolus ſuprà Conſilium ſtatuat atque diſpenſet, *c. ſignificaſti de elect. gloſſ. in c. ubi periculum verb. Conſilium eodem tit. in 6. Felin. in c. 1. de conſtitut.* Accedat alia ratio: ſi S. Pontifex decernit non valere proviſiones, & diſpoſitiones ſuas de Canonicatibus ante ætates, de quibus hic, multo ergo fortius & convenientius videtur voluiſſe non valere illas inferiorum, per regulam quod regula non licet majori, ergo nec minori, niſi Papa diſpenſet: quo caſu ſolet hodie apponi Clauſula hæc: *Si Canonicatum & præbendam hujuſmodi d. Oratori ante xxi. ætatis ſuæ annum conferri contigerit, cum primum illorum poſſeſſionem aſſecutus fuerit, literarum ſtudiis in aliqua univerſitate approbata, ſeu Collegio aut Gymnaſio, donec ad xxi. ætatis annum pervenerit actu incumbere debeat, nec interim ſtallum in choro, neq; vocem in capitulo habere poſſit.*

C *Infero quod portio*) Hodie ex decreto Conſilii Tridentini portiones, & præben-

præbendæ pari passu ambulant. Itaque ut provisi de istis, ita de illis attigisse debent ætatem 14. annorum, *sess. 24. c. 12. Versi. neminem de reform.* licet aliud dicendum sit in dimidiis portionibus, ut notet Gonzalez *ad reg. 8. Cancell. §. 5. n. 96.* ubi scribit appellatione portionis non venire dimidias portiones in materia correctoria & stricta, *Cap. cui de non sacerdot. 27. vers. similiter deprab. in 6.* Ex quibus efficitur quod provisio facta non habenti legitimam ætatem in beneficio requisitam esse nullam, *adde ea quæ not. Flam. Paris. de resignat. benef. lib. 4. q. 9. n. 20. Azor. lib. 2. instit. moral. c. 5. q. 12.* etiam in foro conscientiæ *P. ledesma in summa 2. p. tract. 7. Cap. 27. Conclus. 17.* Quod procedit etiamsi ad ætatem requisitam desit quodvis modicum tempus, ut unus dies, vel hora: nam in his quæ à jure sunt determinata non licet arbitrari, *N. Gar. tract. de benef. p. 7. Cap. 4. n. 84.* præsertim attenta dispositione Concilii Trid. quod habet Decretum irritans, quod annullat actum & inficit titulum, & ipsam possessionem, *Flam. Paris. d. quæst. 9. num. 12. & seqq.* 20 21 22

D *Tempus datæ*) Vide Mandos. *q. 12.* & Ægidium Bellam. *Concl. 754.* qui proposita quæstione, an minor tempore concessionis mandati de providendo, seu expectativæ, factus autem major tempore vacationis & acceptationis comprehendatur sub hac reg. seu illi obstet, tandem pro affirmativa resolvunt, eadem ratione moti, qua hic noster, videlicet quod in omni concessio. tēpus datæ inspici debent *per text. eleg. in Cap. si eo tempore de rescript. in 6. & not Jo. And. in Cap. factum legitimè de reg. Jur. in 6. Gig. de Pensio. q. 22. n. 16. & seqq.* In nominationibus tamen graduatorum aliud est: quia non graduatus tempore provisionis ut Scio Parisensi ostendit Paponius *lib. 2. Placitorum tit. 5. arrest. 16.* Idemque esse in Præcistis seu Nominatis à Cæsare ad primarias preces, ut sufficiat attigisse ætatem in beneficio requisitam tempore vacationis seu illius acceptationis ostendi ad Indultum Ferdinandi II. Imp. hodiè fœliciter regnantis. 23 24

ARGVMENT. IN REG. XVIII. INNOCENT. VIII.

Ista reg. inventa est ad obviandum fraudibus hominum, Ordinarias & Expectantes circumducere cupientium.

2. Effectus Clausulæ *Vel quovis alio modo vacet.*

3. Si beneficium impetratur expresso uno modo vacandi, cum clausula *Vel quovis alio modo* etiamsi non vacet primo modo expresso sed alio, an nihilominus subsistet impetratio? & n. 23.

4. Impetrans beneficium à Papa per verum modum vacandi, præfertur alii non exprimenti.

5. Læsus si resignet suum beneficiū & ex alia infirmitate moriatur, an sit locus huic reg.

6. Infirmus in Curia si resignat cum derogatione istius reg. an resignatarius iste

iste debeat obtinere si infirmus supervixerit per xx. dies, an alius cui fortè Papa providit seu reservavit istud beneficium per obitum futurum &c n.31.
7. Dies de qua in hac Reg. ut intelligatur.
8. Dictio infrà de qua etiam hic qualiter accipiatur.
9. Hæc reg. auctior facta est per novissimos Pontifices & in quo.
10. An hæc reg. locum obtineat in Cardinalibus: negat Mand. affirmat Gomes.
11. Reg. hæc comprehendit quoq; familiares Cardinalium & Papæ.
12. Exempti & Exemptæ sub hac Reg. comprehenduntur.
13. Quod hic de beneficiis, idem etiam in dignitatibus obtinet.
14. Quæ requirantur ut huic Reg. locus sit.
15. De qua infirmitate loquatur hæc regula.
16. Qui casus sub hac reg. non includantur.
17. Hæc reg. an comprehendat casum quo quis intrà xx. dies mortuus est à die factæ per eum resignationis, si supplicatio per alium absq; mandato por recta, sit à Sanctil. signata? ante obitum resignantis.
18. Cui incumbat onus probandi ad effectum hujus reg.
19. Reg. hæc an locum habeat in beneficio patrimoniali, an in præceptoriis, an in beneficiis jurispatronatus, quid in beneficiis Regularibus? quid in Commenda, quid in renunciatione seu translatione pensionis, quid in unione, quid in reservat. beneficii reservatis fructibus, Quid in beneficiis consistorialibus? Quid in officiis Curiæ Rom. Quid in cessione juris? ibi remissivè.
20. An hæc reg. locum obtineat in resignatione coram Ordinario?
21. Præsupposito regulam habere locũ in Ordinario, quo casu beneficium vacat per obitũ, an ordinarius beneficium illud conferre possit, an verò collatio spectet ad Papam? Beneficia resignata in curia sunt reservata.
22. Quando collatio Papæ seu manus appositio ejusdẽ non est sortita effectum non inducit affectionem, nec tollit Ordinariis jus conferendi.
23. Regula hæc non inducit reservationem.
24. An reg. hæc procedat in permutationibus, & quibus.
25. Successio in Ecclesia Dei, semper odiosa & damnata.
26. clausula *quovis modo vacet* &c. an cõprehendat casum mortis, deq; illius clausulæ vi & efficacia.
27. Ut derogatio hujus reg. vim habeat debet esse specialis.
28. An derogatio hujus Reg. facta per Papam vel ejus legatum præjudicet nominatis universitatum, si resignans intrà xx. dies moriatur in mensibus eis deputatis.
29. An percussus si resignet suum beneficium, & ex alia infirmitate moriatur sit locus huic reg.
30. Quomodo probetur quem mori ex antiqua vel nova infirmitate.
31. Ex eadem infirmitate quis mori præsumitur nisi contrarium probetur.
32. Quid si alius casus eum è medio tollat quem aloqui constabat ex priori infir-

infirmitate infrà xx. dies moriturum.

33. Hodiè ex constit. Clem. VII. satis est ad effectum hujus Reg. quem infirmũ esse ante vel post consensum præstitum.

34. Hodie Papa communiter derogat huic reg. quando resignantes sunt extrà Curiam.

35. An legatus cum potestate legati de latere huic reg. derogare possit?

36. Una eademq; dispositio potest diversis respectibus judicari favorabilis & odiosa.

37. Dies de qua in hac reg. debet computari à die consensus præstiti in Camera vel Cancellaria.

38. Dies quot modis accipiatur.

39. Dies quo consensus præstatur à resignante debet computari de momento ad momentum, dies tamen præstiti consensus non computatur in termino seu numero xx. dierum.

40. Dies obitus resignantis non est habendus pro completo.

41. An Regula hæc sit odiosa & favorabilis.

REGULA XVIII. INNOCENTII VIII.

Quæ est PAULI V. XVII.

DE VIGINTI SIVE DE INFIRMIS BENEFICIA SUA RESIGNANTIBUS.

ITem voluit quod si quis in infirmitate constitutus resignaverit aliquod beneficium sive simpliciter, sive ex caussa permutationis, & postea infrà xx. dies de infirmitate decessit, ac ipsum beneficium conferatur; per resignationem sic factam, collatio hujusmodi nulla sit, ipsumque beneficium per obitum vacare censeatur.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *IN ista Regula dicitur, quod si unus infirmus resignat beneficium suum simpliciter, vel ex caussa permutationis, & intrà viginti dies de ipsa infirmitate decesserit, quod censetur illud beneficium vacare per obitum, & non per resignationem, etiamsi fuerat collatum per resignationem. Ista Regula venit ad obviandum maliciis hominum, maximè Curialium: quia si infirmus credebat se evadere non posse, resignabat beneficium in favorem alicujus, & sic quodammodo videbatur defraudare exspectantes Apostolicos, vel Ordinarium: & quod posset quodammodo facere Testamentum de Beneficiis suis. Et ideò* 1

B *Princeps qui potest facere fictionem pro veritate, & plenè prosequitur Bart.* in l. si is qui pro emptore: ff. de usu cap. *fingit istud beneficium vacare per mortem, & non per resigna-*

resignationem ut hic, nam licet vere vacet per resignationem etiam ex caussa permutationis factam ut in c. 1. de rer. permut. lib. 6. tamen propter fraudem censetur vacare per mortem & collatio facta per resignationem non valet ut hic: sed per mortem valeret, & ista reg. venit c. susceptum de rescript. lib. 6. ubi dicitur in secundo responso, quod si unus im-
C petrat per verum modum vacandi, & alius non, etiamsi sit primus, tamen secundus debet habere. Sed hic dicitur Contrarium, propter fictionem Principis quae habetur pro veritate ut 2
in d. l. si is qui pro emptore &c. is qui de sponsal. si tamen ille qui impetravit secundum veritatem, id est per resignationem, exprimeret vel alio quovis modo vacaverit tunc videbatur quod etiamsi vacet per obitum censeretur bene impetratum beneficium, non obstante hac reg. & hoc per gl. in verbo expresse in d. c. susceptum in 1. respon. hoc tamen ego crederem verum, si non appareret de alio impetrante per mortem secundum istam reg. & hoc probo per ea, quae dicit Lapus ad limitationem dicti c. susceptum in allegatione LXXXIX. refert Domini in d. c. & sic intelligo decisionem Rotae dicentem, si beneficium im-
D petratur expresso uno modo vacandi cum clausula quovis alio modo vacet, quod etiam si non vacet primo modo expresso, sed alio modo, nihilominus fit per illam clausulam quovis alio 3
modo, dummodo per eandem personam vacet, ut dicit decisio XXVII. quae incipit. Item si mandetur alicui provideri: quia hoc est verum nisi alius impetraverit per verum modum vacandi per praedicta.

Et hoc intelligo verum, quando iste modus impetrandi, scilicet vel quovis modo &c. ponitur in beneficio vacaturo secundum primum responsum dicti c. susceptum; secus de jam vacante. Pono exemplum de primo etiam in terminis hujus reg. si beneficium vacavit per resignationem infirmi, & tu impetras per resignationem fiendam vel alio quovis modo vacaverit: quae Clausula raro solet dari per d. dece. & ille moriatur infra xx. dies: & tunc ego impetro per mortem & dico quod ego debeo tibi praeferri, quia impetravi per verum modum vacandi, etiam- 4
si tu habeas vel quovis alio modo vacabit per dictum Lap. & Domi. in d. c. susceptum & hoc ideo quia erat beneficium vacaturum & Papa non intendebat dare tibi per istam reg. qui solet expresse derogare, sed in beneficio jam vacanti, secus est. Nam si tu impetras per mortem Titii beneficium cum clausula quovis alio modo, & ego impetro per ejus permotionem ad Cathedralem, qui est verus modus vacandi, certè in hoc casu videretur quod tu debeas prae-
E ferri mihi, & hoc ideò, quia quando genus venit verificandum in una re tantum, tunc dicitur specialis gratia, & non generalis, & praefertur specialis, & iste est Casus singularis cum gloss. fin. in c. ex parte lo. 1. de off. deleg. & ibi no. Abb. & allegat Bald. in l. quaesitum ff. de fund. instruct. & hoc intelligo verum, maximè quando non poterit verificari prima gratia in secundo vacaturo alias secus, & hoc per c. dudum cum gl. & ibi dicit Dominic. de praeb. lib. 6. ex quo limitabam aliam decision. Rotae dicentem, quod cap. susceptum non habet locum in acceptatione, quia est declaratio voluntatis &c. ut dicit decisio CCXXVIII. quae incipit. Item licet impetrans, quia hoc habet verum,

 nisi

nisi apparet alius novus provisus per verum modum vacandi per dictum c. & hoc facit decis. CCCXXXVI. quæ incipit. Item si mandetur mihi provideri. *Et quia gratia istius acceptantis poterat verificari in secundo vacanti, ideò genus suum non præfertur speciei*, ut dixi per d. c. dudum. *Et iste casus quotidiè fuit in Rota practicatus, hoc ego allegavi pro uno, scilicet quod etiamsi primus impetravit verè cum Clausula* quovis alio modo: *& in secundo per verum modum vacandi, quod præfertur primus in vacanti: secus in vacaturo: nisi posset sibi imputari subreptio vel malitia., & propter has cavillationes solet hodie poni in supplicatione clausula* sive quovis alio modo vacet per eandem personam vel aliam &c. *nescio tamen quod practicaverit Rota.*

F *Item inhærendo verbis hujus reg. fui interrogatus in Curia, quod si unus fuit percussus, sed non erat spes mortis, & resignavit beneficium suum, tandem mortuus est intra xx dies, sed non ex illa infirmitate, sed fecit rem cum pulchra muliere, itaq. medici dicunt quod non ex percussione, sed ex alia infirmitate mortuus fuit an habeat locum ista reg. & prima facie dubitabam ego quod non, propter verba regulæ ibi* de ipsa infirmitate *& allegabam gl. & doct.* in l. 1. C. de emenda. servo. & in c. 2. de clerico percuss. *quia ipse non decessit infra triduum, nec infra breve tempus, ergo &c. sed in hoc dicebam quod esset standum judicio medicorum* arg. l. septimo mense ff. de statu hom. & cap. proposuisti de probationibus & ibi dicunt Docto. in c. fraternitatis de frig. *tamen nescio an fuerit decisum.* 5

G *Item sciendum quod si hodie in Curia unus est infirmus, & vult renuntiare beneficium & petit derogari huic reg. & ubi sunt favores Papa derogat, sin autem minimè, imò datur illud beneficium vacaturum per mortem illius futuram, & tunc esset dubium, an iste qui speravit per resignationem debeat obtinere, si infirmus supervixerit xx. dies: an iste qui impetravit per obitum futurum, in cujus favorem Papa reservaverat illud beneficium? & certe ego dixi quod ille primus: quia ille erat verus modus vacandi, & vacaverat: tamen secunda reservatio erat ampla & cum Clausula* quovis alio modo *&c. & Papa revocaverat omnes provisiones quas fecerat de illo beneficio, & refero me ad bullam & ad veritatem.* 6

H *Item quia hic dicitur, si infra xx. dies moriatur &c. debet intelligi de die naturali scilicet xxv. horarum* arg. l. more Romano, cum gl ff. de feriis *licet dies dicatur quidam solaris, quidam lunaris & quidam naturalis, & ibi notatur & multipliciter capiatur dies ut no.* gl. in c. 2. de feri. *tamen in hoc casu crederem quod computatur de momento ad momentum* faciat gl. in cle. sicut de appellat. & decis. Rotæ, decisione CCVII. quæ incipit. Item quod terminus octo dierum, *& credo quod sic intelligat Rota, & non de diebus artificialibus, & ista dictio infrà hic posita includit utramq. diem de momento ad momentum*, faciat gloss. in clem. sicut de Appell. & decis. Rotæ, decis. 207. *& credo quod sic intelligit Rota & non in diebus artificialibus. Et ista dictio infrà hic posita includit utramq. diem de momento ad momentum*, faciat gl. in cle. quamvis de Appell. in verbo 7

I

K

bo infrà dictum, *& quod dicit Jo. And.* in c. præterea de app. *licet in rei veritate non esset absonus intellectus quod intelligeretur de die artificiali: quia ista reg. est odiosa: sed*
L *credo Contrarium practicari in Curia.*

COMMENTARIA IOAN. A CHOKIER.

A IN *ista Reg.*) Notandum hanc Innocentii Reg. auctiorem esse factam per alios novissimos Pontifices, nimirum Hadrianum VI. Clementem VII. Julium II. quos exinde ad nostra usque tempora secuti sunt alii: Nam post vocem *permutationis* adjecta vides in modernis Regulis sequentia parenthesi inclusa (*vel alias dimiserit aut illius Commendæ cesserit, seu ipsius beneficii unionis dissolutioni consenserit, etiam vigore supplicationis dum esset sanus signatæ*) & postea *infrà xx. dies* (*à die per ipsum resignantem præstandi consensus computandos*) *de ipsa infirmitate decesserit ac ipsum beneficium* (*auctoritate*) *conferatur, per resignationem sic factam* &c. quas clausulas maximæ esse energiæ in progressu Scholiorum facilè deprehendes. 9

Verum: quia hujus regulæ usus nedum utilissimus est, sed & frequentissimus, ut post Gomes. *hic in præfat.* scribit Flam. Paris. *tract. de resignat. benef. lib. 12. in præfat. num.* 1. illiusque disquisitio longè lateque apud DD. pateat, non alienum putavi ab instituto meo, si priusquam Glossographi nostri Glossema enodandum assumam, breviter attingam ac potius perstringam quæstiones quæ à Doctoribus nostris longis ambagibus & sinuosis anfractibus passim tractantur. Quærunt igitur in explicatione hujus reg. Mandosius, Gomesius, Re- 10
buffus, Auctor Analytici Commentarii, aliique non pauci, an Regula hæc locum obtineat in Cardinalibus infirmis resignantibus? & videtur quæstio dependere ab alia nimirum an Cardinales comprehendantur sub Regulis Cancellariæ? quam contrà Felin. *in cap. aures num. 12. de Rescript.* & Gomesium *hic* aliosque Mandosius *quæst. 2.* solvit negativè, motus maximè auctoritate Barbatii *Consil. 23. num.* 18, *vol. 1. & in tract. de præstan. Cardin quæst. 7. in fi.* scribentis, Cardinales non ligari Regulis Cancellariæ, quæ sunt odiosæ & exorbitantes. Unde propositam quæstionem principalem etiam resolvit negativè adversus Gomesium: ad cujus argumenta diversis rationibus respondet. Contraria tamen opinio in qua residet Gomes. *d. loco* videtur verior, & magis communis *per not. Flam. Paris. d. lib. 12. quæst. 4. num.* 7. Igitur multò magis Reg. compre- 11
hendet illorum familiares, imò & Papæ familiares, cum illius dispositio quæ generalis est extendatur etiam ad personas alias privilegiatas *Bald. in l. in fraude §. si quis ff. de testam. Mil. Dec. Cons. 5. & Cons. 120. Flam. Paris. d. lib. 12. quæst. 5. n. 21.*

n. 21. Quo fit ut ex sententia Gomesii *q.* 5. *&* 6. Flam. Paris. *d. q.* 12. *n.* 6. (licet ab istis dissideat Mand. *q.* 3. *ut dixi*) etiam exempti & exemptæ, quales sunt Abbas, & Abbatissa sub hac reg. comprehendantur, unde tales habentes dignitates collativas quæ (exceptis iis quæ sub Concordatis comprehenduntur) renunciari possunt, ligantur etiam dispositione hujus reg. quæ licet loquatur de beneficiis, nihil tamen vetat quo minus ex identitate rationis dignitates etiam includat, *gl. in c.* 1. *de reg. Jur. in* 6. *l. postulaverint.* §. *ratio ff. de adult. l. Illud ubi gl. ad l. aquiliam. Pet. Rebuff. ad hanc reg. in addit. in verbo aliquod beneficium.* Unde sequitur quod si Abbas vel Abbatissa infirma, de facto resignaverit, & infrà viginti dies de eadem infirmitate decesserit, poterunt moniales vel monachi liberè eligere, ubi tamen vigent Concordata &c. 12 13

Notandum porrò, ut huic reg. locus sit, requiri quod quis resignaverit: non enim satis est si resignare promiserit, vel ad resignandum procuratorem constituerit *Rebuff. in praxi ad hanc reg. gl.* 3. sed requiritur, quod consensus ipsius resignantis, vel sui procuratoris in loco ubi fit resignatio, interveniat, quodq; ejusmodi resignatio sit admissa, vel per Papam, vel per Legatum, aut ordinarium vel alium *Rebuff. d. tit. gl.* 10. *n.* 2. *& gl.* 12. *n.* 1. quod intellige juxtà ea quæ infrà scripsi n. 17. quæ lucem dant huic articulo. 14

Verum quod dixi de infirmitate, intellige ut non præcisè requiratur infirmitas tempore quo fit, & expeditur mandatum, vel instrumentum mandati ad resignãdum, quamvis videatur hoc sentire Gomes. *hic q.* 12. qui scribit quod omni tempore debet qualitas infirmitatis adesse, aliàs valet per resignationem, quid enim si sanus hoc facit, & instrumentum penes se servat, vel non levatur, sed manet in matrice Notarii, donec accidente infirmitate levetur, vel tradatur cursori? sum locum fore huic Reg. scribit Auctor Analyt. Comment. *ad hanc reg. n.* 326. quæ loquitur de resignatione facta, vel executa contemplatione infirmitatis, qua resignans correptus est: secus ergo si sanus non solum confecit, sed etiam tradidit, & misit instrumentum Romam, deinde currente veredario resignans æquo decidat, aut gladio vulneretur, aut aliàs inopinata infirmitate corripiatur & inde moriatur, & postridiè resignationis admissæ, vel deinceps, infrà tamen dies xx. tunc enim non erit locus huic reg. nec beneficium vacabit per obitum, quia tum cessant fraudes, & rationes finales hujus reg. nimirum hæreditaria beneficiorum successio, & studium fraudandi ordinarios à collatione sua: sed hodiè attenta appendicula suprà scripta *n.* 9. res non patitur difficultatem. Itaq; frustra hic quærunt interpretes de qua infirmitate hæc loquatur reg. an de gravi, an verò etiam de levi infirmitate? de quo videto Mand. *q.* 5. & Gomes. *q.* 29. qui concludunt Regulam loqui de omni infirmitate, quod & probat Flam. Paris. *d. lib* 12 *q.* 6. *in pr. num.* 8. maximè attentis verbis appendiculæ, ibi *etiam vigore supplicationis* 15

dum

dum esset sanus signata: & proinde quomodocumq; & quandocumq; quis sit infirmus, imò etiam si non sit infirmus, sed post consensum per se, vel procuratorem præstitum moriatur infrà xx. dies, locus erit huic reg. hoc est beneficium vacabit per obitum & non per resignationem, quamvis ab initio esset sanus, ut patet ex dictis verbis appendiculæ constitutionis, quæ est Clementis VII. ibi *etiam vigore supplicationis &c.* & proinde pro nihilo sunt diversæ diversorum Doctorum limitationes hujus reg. videlicet de sene aliàs sano, de qua Mand. *q.* 4. Gomes. *q.* 7. item de resignatione amentis extrà tempus delirii, de quo Auctor Analyt. Comment. *ad hanc reg. n.* 347. Gomes. *q.* 10. item de constituto in periculo mortis, puta tempore tempestatis, prælii, contagionis, de quo Gomes. *q.* 8. Rebuff. *in praxi ad hanc reg. gl.* 2. *n* 14. istæ, inquam, limitationes planè jam corruunt, propter dictum Clementis VII. appendicularem constitutionem.

Cæterum, hæc reg. limitari potest primò, ut non habeat locum in morte civili, puta si quis resignavit, & infrà viginti dies à consensu præstito uxorem ducat, 16
vel cucullam monasticam sumat, vel aliud incompatibile beneficium assequatur: nam tum non vacabit beneficium ex dictis caussis, sed per resignationem, nec erit locus huic reg. nam statutum loquens de morte, intelligitur de naturali, nec extenditur ad civilem *gl. & text. in Cap. susceptum de rescript. in 6. Old. Cons.* 184. *in fi. Alex. Cons.* 139. *n.* 4. *lib.* 2. Quo fit ut non habeat locum in institutione facta ab Ordinario, ut si patronus præsentaverit ad beneficium vacans per resignationem, si resignans moriatur ante xx. dies, poterit iterum præsentare, quia non præsentavit id casu mortis, & prima præsentatio est nulla, ergo non præstabit impedimentum alteri præsentationi, licet alius consuluerit Decius *Cons.* 224. cui respondet Rebuff. *tract. Nominat. q.* 17. *n.* 5.

Secundò, limitatur ut non procedat in vacatione, quæ fit per sententiam hominis privativam, ut cum accusatus resignat metu sententiæ privativæ, per ea quæ latè tradit Auctor Analyt. Comment. *ad hanc reg. num.* 367. *&* 270. & Reb. *in addit. ad hanc reg.* secus autem si privandus renuntiat, cum esset in carceribus, & posteà moriatur intrà xx. dies, quia tunc habebit locum hæc regula. *Flam. d. lib.* 12. *q.* 6. *in fi.*

Quæro ulterius, quid si Sempronius vel alius absq; mandato curet signari per Sanctiss. supplicam resignationis Titii in infirmitate aut etiam sanitate constituti in Mævium d. Titii nepotem, idemque Titius posteà sed intrà xx. dies constituat Gajum procuratorem in Urbe ad resignandum, & consentiendum &c. 17
& moriatur intrà dictos xx. dies, an sit locus huic Regulæ, & scilicet beneficium ejus censeatur vacare per obitum? Videtur quod sic, propterea quod absque mandato supplica sit signata & mortuus sit intrà xx. dies. Contrarium tamen videtur verius; sed cum distinctione sequenti. Aut Titius posteà fuit

conscius dictæ, supplicæ resignationis signatæ ratamq; illam habuit: & tum non est dubium quin subsistat resignatio etiamsi post mortem d. Titii, Gajus procurator consenserit: quia sufficit, quod consensus quandocumque interveniat, *Flam. Paris. de resig. benef. lib. 6. q. 5. n. 47.* qui consensus retrotrahitur ad diem datæ supplicæ *Cass. decis. 1. de renun.* modo tamen medio tempore, hoc est ante consensum præstitum pœnitentia resignantis non supervenerit *Flam. Paris. d. tract. lib. 1. q. 12. n. 30.* quia potest pœnitere, etiamsi supplicatio sit signata, datata & registrata *Flam. Paris. d. lib. 1. q. 12. n. 30. & 41.* Aut non constat quod Titius fuerit conscius dictæ resignationis, signatæ sed ignoravit, vel dubitavit & constituit & obiit intrà xx. dies, & tunc si mandatum constitutionis in personam Gaji habeat clausulam ad consentiendum supplicationi signatæ vel signandæ subsistet resignatio & cessabit hæc reg. *Flam. Paris. d. tract. lib. 9. q. 8. n. 19. & 20.* Nec obstabit quod nullum fuerit datum mandatum Sempronio ad porrigendam supplicam resignationis: quia supplica potest porrigi à quocumq; absq; mandato, & postquam est signata potest dari mandatum ad resignandum & consentiendum supplicationi signatæ vel signandæ *Flam. d. lo. & q. 6. n. 6.* & q. 6. ubi scribit porrectionem supplicationis posse fieri per quemcumque etiam absq; mandato speciali & per litteras missivas, licet ad præstandum consensum Notarii Cameræ vel Cancellariæ illum non extenderent nisi constaret de mandato per publicum instrumentum *Rebuf. tit. de procur. ad resig. n. 7.* id quod facient etiam post mortem ut dictum est, resignantis, atq; hic casus hodiè controvertitur in Rota, cujus proinde decisioni lubens acquiescam. Sed aliud occurrit, quid si quis constituerit procuratorem ad resignandum coram Papa, an possit interim resignare coram Ordinario? respondetur negativè, nisi tamen prius resignationem insinuaret procuratori & hæc propter elusionem & variationem clericis maximè prohibitam *clem. una de renun. Rebuff. ad Concord. Rub. de Regia ad Prælat. Nom. facien. §. 1. vers. etiam per concessionem: verbo notare debemus*, & ideò infert Abb. *in c. cum olim col. 6. vers. Quæro quid intendit de Re. jud.* quod si habens collationem beneficii à Papa, posteà ab inferiore recipiat alteram super eodem beneficio, Papa poterit illum privare eo beneficio quia est prædam ingratitudo, & delusio ergà superiorem propter quas inducitur, legitima caussa privandi eum, & in hoc casu non debet multiplicari titulus *Feli. in c. in nostra coll. 3. vers. Titulus multiplicatur de rescript. Rebuff. d. loco.*

Disquirendum quoque est cui incumbat onus probandi ad effectum hujus Regulæ, hoc est, an ei qui dicit infirmum resignasse & obiisse intrà xx. dies, an verò ei qui dicit resignationem validam? & quidem communi calculo receptum est onus probandi ei incumbere qui per exceptionem istius Regulæ quærit resignationem infringere, Nam ex quo infirmitas seu mors sit ejus fundamentum,

tum, illam probare debet, *l. qui accusare C. de edendo Gomes. ad hanc reg. q. 36. Mand. q. 6.* Idque per clarissimas probationes: quia sumus in materia objectiva, in qua opponitur de ista reg. ad annullandam scilicet resignationem veram, quæ proinde odiosa est & strictè interpretanda, *Flam. Paris. lib. 12. q. 7. Gomes. q. 36.* quem etiam vide q. 9. ubi quærit quid dicendum in eo qui peste correptus est. & resolvit apponenti de regula incumbere onus probandi mortuum obiisse post xx. diem, cum resignatarius habeat intentionem fundatam in jure, quod ità præsumatur mortuus post xx. dies: eo quia quælibet infirmitas præsumatur durare longo tempore, saltem per annum, ut multis probat Gomes. *d. q. 9.* cujus opinionem quadamtenus reprobat Mandos. *q. 7. n. 6. in fi.* quibus rationibus videto.

Illud denique antequam veniam ad glossema nostri Alphonsi, obiter considerandum (obiter inquam, & remissivè, quia si singulas quæstiones suis momentis trutinare hic deberem, volumen tantum non implerent hujus Regulæ Scholi) igitur communis est opinio, omnia beneficia comprehendi sub hac reg. *Rebuff. hic gloss. 5.* Sed an beneficia patrimonialia? locum etiam in iis habere Regulam concludit Mandosius *ad hanc Reg. quæst. 15. num. 10. in fi.* & Flam. Paris. *d. lib. 12. quæst. 3. num. 10.* Gomes. *quæst. 21.* Quid in Præceptoriis? vide Mandos. *hic quæst. 20.* ubi resolvit pro affirmativa, si præceptoriæ sint perpetuæ & datæ in titulum perpetui beneficii, aliàs secus: licet posteà indistinctè velit ejusmodi resignationes præceptoriarum, quæ fiunt in Curia, cadere sub dispositione hujus Regulæ. Quid in beneficiis Jurispatronatus? vide *Gomes. q. 17.* & Flam. Paris. *d. lib. 12. quæst. 3. num. 28.* Azorium *lib. 7. Inst. moral. cap. 28. vers. sixt. quæritur*, ubi concludunt pro affirmativa. Quid in beneficiis Regularibus? locum esse Regulæ scribit Anast. Germonius, *in suo tract. de Indultu Card. §. Regularia num. 33.* *Reb.* ad hanc Regulam *glo. 5. in fine.* Quid in Commenda? vide Flam. Paris. *q. 13* & Rebuff *d. tit. gl. 7.* ubi scribit commendatarium morientem intrà xx. dies sub hac Regula comprehendi, præsertim cum Regulis posteriorum Pontificum expressè nominentur, ut videre est in supradicta appendice. Quid in renunciatione seu translatione pensionis; vide Gomes. *quæst. 16.* Mandos. *quæst. 11.* Flam. Paris. *d. cap. 3. num. 57. & lib. 6. quæst. 4. num. 34.* qui resolvunt pro negativa. Sed hodiè attentis dictis novissimis Regulis res est explorata, ut sub hac Regula includatur. Quid in unione? vide eundem Mandos. *quæst. 10.* Gomes. *quæst. 15.* Flam Paris. *d. quæst. 3. num. 47.* ubi contrà Gomes. resolvit pro affirmativa, & meritò, sed in dictis novissimis Regulis clarum est unionum dissolutiones comprehendi. Verum quid dicendum in resignatione beneficii reservatis fructibus? vide Mandos. *quæst. 14.* & Gomes. *quæst. 20.* & Flam. Paris. *d. lib. 12 quæst. 5.* & Auctorem Analyt. Commentarii *ad hanc Regulam num. 323* ubi contrà Gomes. scribit pro affirmativa. Quid in beneficiis consistorialibus? vide

vide Flam. Paris. *de resignat. lib. 12. q. 3.* Quid in officiis Rom. Curiæ, quæ vendi possunt? idem Auctor Analyt. Commentarii *n.* 424. etiam contrà Gomes. *hic q.* 22. respondet pro negativa, quam in Gallia servari scribit Pet. Rebuff. ad hanc *in addit. in verbo aliquod beneficium*: & ratio est, quod hæc reg. loquatur tantum de Beneficiis Ecclesiasticis. Quid in concessione juris? vide Flam. Paris. *de c.* 3. ubi esse locum huic reg. scribit; sed quibus rationibus videro. Postremò quid in beneficiis reservatis, litigiosis & iis quæ electiva dicuntur? consule Azorium *lib.* 7. *Instit. moral. c.* 28. ubi cum Rebuffo sentit reg. hanc in his beneficiis locum obtinere.

B *Vel Ordinarium*) An adstringantur dispositioni hujus Regulæ Resignantes coram Ordinariis? vide Auctorem Analyt. Comment. *ad hanc Reg. num.* 22. *& seqq.* & Paponium *lib.* 3. *tit.* 2. *arresto* 1. qui contrà Rebuffum *in prax. tit. de infirmis benef. resig. gl.* 12. *num.* 3. *& in tract. Nominatio. quæst.* 16. *num.* 18. Mandosium *quæstio.* 16. Gomesium *quæst.* 26. Flam. Paris. *d. lib.* 12. *quæst* 5. *num* 8. Wamesium *Consil.* 257. *num.* 12. *de Præben.* Azorium *lib.* 7. *Instit. moral. Cap.* 26. *vers. Quarto quæritur*, scribunt Regulam hanc non habere locum in Ordinariis, quæ opinio licet tanti Senatus auctoritate munita sit, tuta mihi non videtur, præsertim propter Regulæ verba, *quavis auctoritate*, *Flam. Paris. d. quæst.* 5. *num.* 8. Sed Renatus Chopinus nodum hunc ita solvit. Aut ultronea est spontaneaque Ordinarii collatio, tunc Regula hæc, quæ edita fuit ... non est in ejus odium detorquenda, nec eo casu custodiri debet *ex Scoto Parisien. Anno* 155.. *& Decii responso* 224. aut coacta est, & necessaria collatio, utpote in favorem vel ex causa permutationis, tunc Regulæ in Ordinario locum fore decrevit Senatus Parisien. pridiè Nativitatis 1552. Verum, sepositis exemplis, per quæ non est judicandum, & supposito contrà Paponii & Auctoris Analyt. Comment. *num.* 35. opinionem, quod resignatio esset facta coram Ordinario, quodq; infirmus obierit infrà xx. dies, quo casu beneficium censetur vacare per obitum, juxtà communem, dubitatur nunc, an Ordinarius possit ejusmodi beneficium tanquam per obitum vacans conferre, an verò collatio ad solum Papam pertineat? Hanc quæstionem in utramque partem discutit Gomes. *hic quæst.* 33. & tandem resolvit Ordinarium ejusmodi beneficium conferre posse, dummodo resignatio facta sit extrà Curiam, alias si per resignantem, vel procuratorem facta sit in Curia in favorem alicujus, collatio esset Papæ reservata, & poterit per quemcumq; imperrari, *Lud. Rom. Consil.* 341. *Rebuff. in addit. ad hanc reg. in fin. Flam. Paris. de Resig. lib.* 12. *quæst.* 10. *num.* 4. *& sequent.* Sed huic opinioni adversatur Auctor Analyt. Commentarii *ubi supra num.* 215. scribens Ordinarium posse, vi & in consequentiam hujus Regulæ conferre per obitum, etiamsi resignatio facta sit in ipsa Romana Curia, etiam personaliter per ipsum resignantem tunc ibi residentem (si tamen extra Curiam & vicina loca mortuus sit ita quod obitus non con-

20

21

non contingat in Curia juxtà c. præsenti de Præbend. in 6.) nam per hanc reg. non solum resignatio in manus Papæ facta, sed etiam collatio per eum facta resolvuntur & annullantur indistinctè, & beneficium censetur vacare per obitum 22
absolutè, ac si nunquam resignatum fuisset. Nec obstat, quod omnia beneficia in Curia resignata sint reservata, *c. 2. de præb. in 6.* (quam tamen reservationem Galli non admittunt) & in Curia vacare dicuntur, *c. 2. de præb. in 6.* etiamsi constitutio procuratoris alibi facta sit, *Simonetta tract. de reserv. q. 28. Archid. & Joan. And. in Clem. 1. verbo Collatio, ut lite pend. Rota decis. 4. de præb. in antiq. Put. Decis. 36. incip. fuit dictum in una adsi. lib. 2.* quam opinionem dicit communem Flam. Paris. *d. q. 10. n. 4.* tum quia hæc regula expressè disponit, quod beneficia hujusmodi quavis auctoritate resignata censentur vacare per obitum; tum quia quando collatio Papæ seu manus appositio ejusdem, non est sortita effectum, non inducit affectionem, nec tollit Ordinariis jus conferendi *Felin in c. ult. in fi. de præsumpt. Abb. in c. Inter dilectos n. 10. de Excess. prælat. Anch. cons. 58.* tum denique, quia regula ista nullam reducit reservationem, *Gomes. ad hanc reg. q. 33.* Ex quibus concludo beneficium in Curia resignatum & vacans per obitum juxtà dispositionem hujus reg. non esse reservatum, & posse liberè per Ordinarium conferri, & acceptari per acceptantes, & ità quotidiè videmus Leodii, & in urbe practicari. 23

Ex caussa permutationis) Quod Regula hæc procedat etiam in permu-
C tationibus tradunt omnes, sed dissensus est de quibus, an in æqualibus locum habeat tantum, an verò etiam in beneficiis inæqualibus seu imparibus? Nam 24
Gomesius *quæst. 19.* censet & concludit Regulam hanc non procedere, quando infirmus permutat cum beneficio æquali & pari, quo casu dicit cessare regulam & non censeri beneficium vacare per mortem, sed subsistere renunciationem factam ex caussa permutationis, etiamsi intrà viginti dies moriatur. Ratio est, quia Regula hæc pœnalis est, & exorbitat à jure, ideoque restringi debet ad casum ubi fraudis suspicio est, qualis non est quando cum infirmo permutantur beneficia æqualia: neque præsumendum est quod tum voluerit infirmus permutare in fraudem ordinariorum vel exspectantium, contrà quam dicitur cum permutat beneficium pingue cum tenui, quia in tali casu dolus arguitur & fraus *Imola in C. filia mea & ibi Bal. ff. de so'ut. Matrim. Socin. cons. 83. incip. Miror & cons. 53. lib 3. Oldrad. Cons. 324. Col. 3. Bellamera decis. 344. Jo. And. in c. 2. de Renunciat. in 6.* Atque in hanc sententiam videtur propendere Mandos. *quæst. 13. per tot.* Sunt tamen qui adstruant Reg. hanc procedere in quacumque permutatione æquali sive inæquali, sive fiat cum amico, sive cum extraneo: quorum sanè opinionem existimem veriorem, & juri magis consonam pluribusque præjudiciis confirmatam, quam probare etiam video Authorem Analyt. Comment. *ad hanc Reg. num. 322.* & Achillem de Grassis *decis. 376.* & Flam. Paris. *lib. 12. de*

infirmitate infrà xx. dies moriturum.
33. Hodiè ex constit. Clem. VII. satis est ad effectum hujus Reg. quem infirmũ esse ante vel post consensum præstitum.
34. Hodie Papa communiter derogat huic reg. quando resignantes sunt extrà Curiam.
35. An legatus cum potestate legati de latere huic reg. derogare possit?
36. Una eademq; dispositio potest diversis respectibus judicari favorabilis & odiosa.
37. Dies de qua in hac reg. debet computari à die consensus præstiti in Camera vel Cancellaria.
38. Dies quot modis accipiatur.
39. Dies quo consensus præstatur à resignante debet computari de momento ad momentum, dies tamen præstiti consensus non computatur in termino seu numero xx. dierum.
40. Dies obitus resignantis non est habendus pro completo.
41. An Regula hæc sit odiosa & favorabilis.

REGULA XVIII. INNOCENTII VIII.

Quæ est PAULI V. XVII.

DE VIGINTI SIVE DE INFIRMIS BENEFICIA SUA RESIGNANTIBUS.

ITem voluit quod si quis in infirmitate constitutus resignaverit aliquod beneficium sive simpliciter, sive ex caussa permutationis, & postea infrà xx. dies de infirmitate decessit, ac ipsum beneficium conferatur; per resignationem sic factam, collatio hujusmodi nulla sit, ipsumque beneficium per obitum vacare censeatur.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *IN ista Regula dicitur, quod si unus infirmus resignat beneficium suum simpliciter, vel ex caussa permutationis, & intrà viginti dies de ipsa infirmitate decesserit, quod censetur illud beneficium vacare per obitum, & non per resignationem, etiamsi fuerat collatum per resignationem. Ista Regula venit ad obviandum malitiis hominum, maximè Curialium: quia si infirmus credebat se evadere non posse, resignabat beneficium in favorem alicujus, & sic quodammodo videbatur defraudare exspectantes Apostolicos, vel Ordinarium: & quod posset quodammodo facere Testamentum de Beneficiis suis. Et ideò* 1
B *Princeps qui potest facere fictionem pro veritate, & plenè proseq. itur Bart.* in l. si is qui pro emptore: ff. de usu cap. *fingit istud beneficium vacare per mortem, & non per resigna-*

resignationem ut hic, nam licet vere vacet per resignationem etiam ex caussa permutationis factam ut in c. 1. de rer. permut. lib. 6. *tamen propter fraudem censetur vacare per mortem & collatio facta per resignationem non valet* ut hic : *sed per mortem valeret, & ista reg. venit c. susceptum de rescript. lib. 6. ubi dicitur in secundo responso, quod si unus impetrat per verum modum vacandi, & alius non, etiamsi sit primus, tamen secundus debet*
C *habere. Sed hic dicitur Contrarium, propter fictionem Principis quæ habetur pro veritate ut* 2
in d. l. si is qui pro emptore &c. is qui de sponsal. *si tamen ille qui impetravit secundum veritatem, id est per resignationem, exprimeret* vel alio quovis modo vacaverit, *tunc videbatur quod etiamsi vacet per obitum censeretur bene impetratum beneficium, non obstante hac reg.* & hoc per gl. in verbo expresse in d. c. susceptum in 1. respon. *hoc tamen ego crederem verum, si non appareret de alio impetrante per mortem secundum istam reg. & hoc probo per ea, quæ dicit Lapus* ad limitationem dicti c. susceptum in allegatione LXXXIX. *refert Domini* in d. c. *& sic intelligo decisionem Rotæ dicentem, si beneficium im-*
D *petratur expresso uno modo vacandi cum clausula* quovis alio modo vacet, *quod etiam si non vacet primo modo expresso, sed alio modo, nihilominus fit per illam clausulam* quovis alio 3
modo, *dummodo per eandem personam vacet*, ut dicit decisio XXVII. quæ incipit. Item si mandetur alicui provideri: *quia hoc est verum nisi alius impetraverit per verum modum vacand. per prædicta.*

Et hoc intelligo verum, quando iste modus impetrandi, scilicet vel quovis modo *&c. ponitur in beneficio vacaturo secundum primum responsum dicti c. susceptum; secus de jam vacante. Pono exemplum de primo etiam in terminis hujus reg. si beneficium vacavit per resignationem infirmi, & tu impetras per resignationem fiendam vel alio quovis modo vacaverit: quæ Clausula raro solet dari per d. decr. & ille moriatur infra xx. dies: & tunc ego impetro per mortem & dico quod ego debeo tibi præferri, quia impetravi per verum modum vacandi, etiamsi tu habeas vel quovis alio modo vacabit* per dictum Lap. & Domi. in d. c. susceptum *&* 4
hoc ideo quia erat beneficium vacaturum & Papa non intendebat dare tibi per istam reg. cui solet expresse derogare, sed in beneficio jam vacanti, secus est. Nam *si tu impetras per mortem Titii beneficium cum clausula* quovis alio modo, *& ego impetro per ejus permotionem ad Cathedralem, qui est verus modus vacandi, certè in hoc casu videretur quod tu debeas præ-*
E *ferri mihi, & hoc ideò, quia quando genus venit verificandum in una re tantum, tunc dicitur specialis gratia, & non generalis, & præfertur specialis, & iste est Casus singularis* cum gloss. fin. in c. ex parte lo. 1. de off. deleg. & ibi no. Abb. & allegat Bald. in l. quæsitum ff. de fund. instruct. *& hoc intelligo verum, maximè quando non poterit verificari prima gratia in secundo vacaturo alias secus,* & hoc per c. dudum cum gl. & ibi dicit Dominic. de præb. lib. 6. *ex quo limitabam aliam decision. Rota dicentem, quod cap. susceptum non habet locum in acceptatione, quia est declaratio voluntatis &c.* ut dicit decisio CCXXVIII. quæ incipit. Item licet impetrans, *quia hoc habet verum, nisi*

nisi apparet alius novus provisus per verum modum vacandi per dictum c. & hoc facit decis. CCCXXXVI. quæ incipit. Item si mandetur mihi provideri. Et quia gratia istius acceptantis poterat verificari in secundo vacanti, ideò genus suum non præfertur speciei, ut dixi per d. c. dudum. Et iste casus quotidiè fuit in Rota practicatus, hoc ego allegavi pro uno, scilicet quod etiamsi primus impetravit verè cum Clausula quovis alio modo: & in secundo per verum modum vacandi, quod præfertur primus in vacanti: secus in vacaturo: nisi posset sibi imputari subreptio vel malitia, & propter has cavillationes solet hodie poni in supplicatione clausula sive quovis alio modo vacet per eandem personam vel aliam &c. nescio tamen quod practicaverit Rota.

F Item inhærendo verbis hujus reg. fui interrogatus in Curia, quod si unus fuit percussus, sed non erat spes mortis, & resignavit beneficium suum, tandem mortuus est intrà xx dies, sed non ex
illa infirmitate, sed fecit rem cum pulchra muliere, itaq; medici dicunt quod non ex percussione, 5
sed ex alia infirmitate mortuus fuit an habeat locum ista reg. & prima facie dicebam ego quod non, propter verba regulæ ibi de ipsa infirmitate & allegabam gl. & doct. in l. 1. C. de emenda. servo. & in c. 2. de clerico percuss. quia ipse non decessit infrà triduum, nec infra breve tempus, ergo &c. sed in hoc dicebam quod esset standum judicio medicorum arg. l. septimo mense ff. de statu hom. & cap. proposuisti de probationibus & ibi dicunt Docto. in c. fraternitatis de frig. tamen nescio an fuerit decisum.

Item sciendum quod si hodie in Curia unus est infirmus, & vult renuntiare beneficium & petit
G derogari huic reg. & ubi sunt favores Papa derogat, sin autem minimè, imò datur illud be-
neficium vacaturum per mortem illius futuram, & tunc esset dubium, an iste qui speravit per 6
resignationem debeat obtinere, si infirmus supervixerit xx. dies: an iste qui impetravit per obitum futurum, in cujus favorem Papa reservaverat illud beneficium? & certe ego dixi quod ille primus: quia ille erat verus modus vacandi, & vacaverat: tamen secunda reservatio erat ampla & cum Clausula quovis alio modo &c. & Papa revocaverat omnes provisiones quas fecerat de illo beneficio, & refero me ad bullam & ad veritatem.

Item quia hic dicitur, si infra xx. dies moriatur &c. debet intelligi de die naturali scilicet xxi.
H horarum arg. l. more Romano, cum gl ff. de feriis licet dies dicatur quidam solaris, 7
quidam lunaris & quidam naturalis. & ibi notatur & multipliciter capiatur dies ut no. gl. in c. 2. de feri. tamen in hoc casu crederem quod computatur de momento ad momentum faciat gl. in cle. sicut de appellat. & decis. Rotæ, decisione CCVII. quæ incipit. I-
I tem quod terminus octo dierum, & credo quod sic intelligat Rota, & non de diebus artificialibus, & ista dictio infrà hic posita includit utramq; diem de momento ad momentum, faciat gloss. in clem. sicut de Appell. & decis. Rotæ, decis. 207. & credo
K quod sic intelligit Rota & non in diebus artificialibus. Et ista dictio infrà hic posita includit utramq; diem de momento ad momentum, faciat gl. in cle. quamvis de Appell. in verbo

bo infrà dictum, *& quod dicit Jo. And.* in c. præterea de app. *licet in rei veritate non esset absonus intellectus quod intelligeretur de die artificiali: quia ista reg. est odiosa: sed*
L *credo Contrarium practicari in Curia.*

COMMENTARIA IOAN. A CHOKIER.

A IN *ista Reg.*) Notandum hanc Innocentii Reg. auctiorem esse factam per alios 9
novissimos Pontifices, nimirum Hadrianum VI. Clementem VII. Julium II. quos exinde ad nostra usque tempora secuti sunt alii: Nam post vocem *permutationis* adjecta vides in modernis Regulis sequentia parentheli inclusa (*vel alias dimiserit aut illius Commenda cesserit, seu ipsius beneficii unionis dissolutioni consenserit, etiam vigore supplicationis dum esset sanus signata*) & posteà *infrà xx. dies* (*à die per ipsum resignantem præstandi consensus computandos*) *de ipsa infirmitate decesserit ac ipsum beneficium* (*auctoritate*) *conferatur, per resignationem sic factam* &c. quas clausulas maximæ esse inergiæ in progressu Scholiorum facilè deprehendes.

Verum: quia hujus regulæ usus nedum utilissimus est, sed & frequentissimus, ut post Gomes. *hic in præfat.* scribit Flam. Parif. *tract. de resignat. benef. lib.* 12. *in præfat. num.* 1. illiusque disquisitio longè latèque apud DD. pateat, non alienum putavi ab instituto meo, si priusquam Glossographi nostri Glossema enodandum assumam, breviter attingam ac potius perstringam quæstiones quæ à Doctoribus nostris longis ambagibus & sinuosis anfractibus passim tractantur. Quærunt igitur in explicatione hujus reg. Mandosius, Gomesius, Re- 10
buffus, Auctor Analytici Commentarii, aliique non pauci, an Regula hæc locum obtineat in Cardinalibus infirmis resignantibus? & videtur quæstio dependere ab alia nimirum an Cardinales comprehendantur sub Regulis Cancellariæ? quam cont. à Felin. *in cap. aures num.* 12. *de Rescript.* & Gomesium *hic* aliosque Mandosius *quæst.* 2. solvit negativè, motus maximè auctoritate Barbatii *Consil.* 23. *num.* 18. *vol.* 1. *& in tract. de præstan. Cardin quæst.* 7. *in fi.* scribentis, Cardinales non ligari Regulis Cancellariæ, quæ sunt odiosæ & exorbitantes. Unde propositam quæstionem principalem etiam resolvit negativè adversus Gomesium: ad cujus argumenta diversis rationibus respondet. Contraria tamen opinio in qua residet Gomes. *d. loco* videtur verior, & magis communis *per not. Flam. Parif. d. lib.* 12. *quæst.* 4. *num.* 7. Igitur multò magis Reg. compre- 11
hendet illorum familiares, imò & Papæ familiares, cum illius dispositio quæ generalis est extendatur etiam ad personas alias privilegiatas *Bald. in l. in fraude* §. *si quis ff. de testam. Mil. Dec. Conf.* 5. *& Conf.* 120. *Flam. Parif. d. lib.* 12. *quæst.* 5. *n.* 21.

n. 21. Quo fit ut ex sententia Gomesii *q.* 5. *&* 6. Flam. Paris. *d. q.* 12. *n.* 6. (licet ab istis dissideat Mand. *q.* 3. *ut dixi*) etiam exempti & exemptæ, quales sunt Abbas, & Abbatissa sub hac reg. comprehendantur, unde tales habentes dignitates col- 12
lativas quæ (exceptis iis quæ sub Concordatis comprehenduntur) renunciari possunt, ligantur etiam dispositione hujus reg. quæ licet loquatur de beneficiis, nihil tamen vetat quo minus ex identitate rationis dignitates etiam includat, *gl. in c.* 1. *de reg. Jur. in* 6. *l. postulaverint.* §. *ratio ff. de adult. l. Illud ubi gl. ad l. aquiliam. Pet.* 13
Rebuff. ad hanc reg. in addit. in verbo aliquod beneficium. Unde sequitur quod si Abbas vel Abbatissa infirma, de facto resignaverit, & infrà viginti dies de eadem infirmitate decesserit, poterunt moniales vel monachi liberè eligere, ubi tamen vigent Concordata &c.

Notandum porró, ut huic reg. locus sit, requiri quod quis resignaverit: non enim satis est si resignare promiserit, vel ad resignandum procuratorem constituerit *Rebuff. in praxi ad hanc reg. gl.* 3. sed requiritur, quod consensus ipsius resignantis, vel sui procuratoris in loco ubi fit resignatio, interveniat, quodq; ejusmo- 14
di resignatio sit admissa, vel per Papam, vel per Legatum, aut ordinarium vel alium *Rebuff. d. tit. gl.* 10. *n.* 2. *& gl.* 12. *n.* 1. quod intellige juxtà ea quæ infrà scripsi n. 17. quæ lucem dant huic articulo.

Verum quod dixi de infirmitate intellige ut non præcisè requiratur infirmitas 15
tempore quo fit, & expeditur mandatum, vel instrumentum mandati ad resignãdum, quamvis videatur hoc sentire Gomes. *hic q.* 12. qui scribit quod omni tempore debet qualitas infirmitatis adesse, aliàs valet per resignationem, quid enim si sanus hoc facit, & instrumentum penes se servat, vel non levatur, sed manet in matrice Notarii, donec accidente infirmitate levetur, vel tradatur cursori? tum locum fore huic Reg. scribit Auctor Analyt. Comment. *ad hanc reg. n.* 326. quæ loquitur de resignatione facta, vel executa contemplatione infirmitatis, qua resignans correptus est: secus ergo si sanus non solum confecit, sed etiam tradidit, & misit instrumentum Romam, deinde currente veredario resignans æquo decidat, aut gladio vulneretur, aut aliàs inopinata infirmitate corripiatur & inde moriatur, & postridiè resignationis admissæ, vel deinceps, infra tamen dies xx. tunc enim non erit locus huic reg. nec beneficium vacabit per obitum, quia tum cessant fraudes, & rationes finales hujus reg. nimirum hæreditaria beneficiorum successio, & studium fraudandi ordinarios à collatione sua: sed hodiè attenta appendicula suprà scripta *n.* 9. res non patitur difficultatem. Itaq; frustrà hic quærunt interpretes de qua infirmitate hæc loquatur reg. an de gravi, an verò etiam de levi infirmitate? de quo videto mand. *q.* 5. & Gomes. *q.* 28. qui concludunt Regulam loqui de omni infirmitate, quod & probat Flam. Paris. *d. lib.* 12 *q.* 6. *in pr. num.* 8. maximè attentis verbis appendiculæ, ibi *etiam vigore supplicationis dum*

dum esset sanus signata : & proinde quomodocumq; & quandocumq; quis sit infirmus, imò etiam si non sit infirmus, sed post consensum per se, vel procuratorem præstitum moriatur intrà xx. dies, locus erit huic reg. hoc est beneficium vacabit per obitum & non per resignationem, quamvis ab initio esset sanus, ut patet ex dictis verbis appendiculæ constitutionis, quæ est Clementis vii. ibi *etiam vigore supplicationis &c.* & proinde pro nihilo sunt diversæ diversorum Doctorum limitationes hujus reg. videlicet de sene aliàs sano, de qua Mand. *q.* 4. Gomes. *q.* 7. item de resignatione amentis extrà tempus delirii, de quo Auctor Analyt. Comment. *ad hanc reg. n.* 347. Gomes. *q.* 10. item de constituto in periculo mortis, puta tempore tempestatis, prælii, contagionis, de quo Gomes. *q.* 8. Rebuff. *in praxi ad hanc reg. gl.* 2. *n* 14. istæ, inquam, limitationes planè jam corruunt, propter dictam Clementis vii. appendicularem constitutionem.

Cæterum, hæc reg. limitari potest primò, ut non habeat locum in morte civili, puta si quis resignavit, & intrà viginti dies à consensu præstito uxorem ducat, 16
vel cucullam monasticam sumat, vel aliud incompatibile beneficium assequatur: nam tum non vacabit beneficium ex dictis caussis, sed per resignationem, nec erit locus huic reg. nam statutum loquens de morte, intelligitur de naturali, nec extenditur ad civilem *gl. & text. in Cap. susceptum de rescript. in 6. Old. Cons.* 284. *in fi. Alex. Cons.* 139. *n.* 4. *lib.* 2. Quo fit ut non habeat locum in institutione facta ab Ordinario, ut si patronus præsentaverit ad beneficium vacans per resignationem, si resignans moriatur ante xx. dies, poterit iterum præsentare, quia non præsentavit id casu mortis, & prima præsentatio est nulla, ergo non præstabit impedimentum alteri præsentationi, licet alius consuluerit Decius *Cons.* 224. cui respondet Rebuff. *tract. Nominat. q.* 17. *n.* 5.

Secundò, limitatur ut non procedat in vacatione, quæ fit per sententiam hominis privativam, ut cum accusatus resignat metu sentententiæ privativæ, per ea quæ latè tradit Auctor Analyt. Comment. *ad hanc reg. num.* 367. *&* 270. & Reb. *in addit. ad hanc reg.* secus autem si privandus renuntiat, cum esset in carceribus, & posteà moriatur intrà xx. dies, quia tunc habebit locum hæc regula. *Flam. d. lib.* 12. *q.* 6. *in fi.*

Quæro ulterius, quid si Sempronius vel alius absq; mandato curet signari per Sanctiss. supplicam resignationis Titii in infirmitate aut etiam sanitate constituti in Mævium d. Titii nepotem, idemque Titius posteà sed intrà xx. dies constituat Gajum procuratorem in Urbe ad resignandum, & consentiendum &c. 17
& moriatur intrà dictos xx. dies, an sit locus huic Regulæ, & scilicet beneficium ejus censeatur vacare per obitum? Videtur quod sic, propterea quod absque mandato supplica sit signata & mortuus sit intrà xx. dies. Contrarium tamen videtur verius; sed cum distinctione sequenti. Aut Titius posteà fuit

conscius dictæ, supplicæ resignationis signatæ ratamq; illam habuit: & tum non est dubium quin subsistat resignatio etiamsi post mortem d. Titii, Gajus procurator consenserit: quia sufficit, quod consensus quandocumque interveniat, *Flam. Parif. de resig. benef. lib. 6. q. 5. n. 47.* qui consensus retrotrahitur ad diem datæ supplicæ *Cass. decis. 1. de renun.* modo tamen medio tempore, hoc est ante consensum præstitum pœnitentia resignantis non supervenerit *Flam. Parif. d. tract. lib. 1. q. 12. n. 30.* quia potest pœnitere, etiamsi supplicatio sit signata; datata & registrata *Flam. Parif. d. lib. 1. q. 12. n. 30. & 41.* Aut non constat quod Titius fuerit conscius dictæ resignationis, signatæ sed ignoravit, vel dubitavit & constituit & obiit intrà xx. dies, & tunc si mandatum constitutionis in personam Gaji habeat clausulam ad consentiendum supplicationi signatæ vel signandæ subsistet resignatio & cessabit hæc reg. *Flam. Parif. d. tract. lib. 9. q. 8. n. 19. & 20.* Nec obstabit quod nullum fuerit datum mandatum Sempronio ad porrigendam supplicam resignationis: quia supplica potest porrigi à quocumq; absq; mandato, & postquam est signata potest dari mandatum ad resignandum & consentiendum supplicationi signatæ vel signandæ *Flam. d. lo. & q. 6. n. 6.* & q. 6. ubi scribit porrectionem supplicationis posse fieri per quemcumque etiam absq; mandato speciali & per literas missivas, licet ad præstandum consensum Notarii Cameræ vel Cancellariæ illum non extenderent nisi constaret de mandato per publicum instrumentum *Rebuf. tit. de procur. ad resig. n. 7.* id quod facient etiam post mortem ut dictum est, resignantis, atq; hic casus hodiè controvertitur in Rota, cujus proinde decisioni lubens acquiescam. Sed aliud occurrit, quid si quis constituerit procuratorem ad resignandum coram Papa, an possit interim resignare coram Ordinario? respondetur negativè, nisi tamen prius resignationem insinuaret procuratori & hæc propter elusionem & variationem clericis maximè prohibitam *clem. una de renun. Rebuff. ad Concord. Rub. de Regia ad Prælat. Nom. facien. §. 1. vers. etiam per concessionem: verbo notare debemus*, & ideò infert Abb. *in c. cum olim col. 6. vers. Quæro quid intendit de Re. jud.* quod si habens collationem beneficii à Papa, posteà ab inferiore recipiat alteram super eodem beneficio, Papa poterit illum privare eo beneficio quia est prædam ingratitudo, & delusio erga superiorem propter quas inducitur, legitima caussa privandi eum, & in hoc casu non debet multiplicari titulus *Feli. in c. in nostra coll. 3. vers. Titulus multiplicatur de rescript. Rebuff. d. loco.*

Disquirendum quoque est cui incumbat onus probandi ad effectum hujus Regulæ, hoc est, an ei qui dicit infirmum resignasse & obiisse intrà xx. dies, an verò ei qui dicit resignationem validam? & quidem communi calculo receptum est onus probandi ei incumbere qui per exceptionem istius Regulæ quærit resignationem infringere, Nam ex quo infirmitas seu mors sit ejus fundamentum,

tum, illam probare debet, *l. qui accusare C. de edendo Gomes. ad hanc reg. q. 36. Mand. q. 6.* Idque per clarissimas probationes: quia sumus in materia objectiva, in qua opponitur de ista reg. ad annullandam scilicet resignationem veram, quæ proinde odiosa est & strictè interpretanda, *Flam. Paris. lib. 12. q. 7. Gomes. q. 36.* quem etiam vide q. 9. ubi quærit quid dicendum in eo qui peste correptus est: & resolvit apponenti de regula incumbere onus probandi mortuum obiisse post xx. diem, cum resignatarius habeat intentionem fundatam in jure, quod ità præsumatur mortuus post xx. dies: eo quia quælibet infirmitas præsumatur durare longo tempore, saltem per annum, ut multis probat Gomes. *d. q. 9.* cujus opinionem quadamtenus reprobat Mandos. *q. 7. n. 6: in fi.* quibus rationibus videto.

Illud denique antequam veniam ad glossema nostri Alphonsi, obiter considerandum (obiter inquam, & remissivè, quia si singulas quæstiones suis momentis trutinare hic deberem, volumen tantum non implerent hujus Regulæ Scholi) igitur communis est opinio, omnia beneficia comprehendi sub hac reg. 19
Rebuff. hic gloss. 5. Sed an beneficia patrimonialia? locum etiam in iis habere Regulam concludit Mandosius *ad hanc Reg. quæst. 15. num. 10. in fi.* & Flam. Paris. *d. lib. 12. quæst. 3. num. 10.* Gomes. *quæst. 21.* Quid in Præceptoriis? vide Man-
B dos. *hic quæst. 20.* ubi resolvit pro affirmativa, si præceptoriæ sint perpetuæ & datæ in titulum perpetui beneficii, aliàs secus: licet posteà indistinctè velit ejusmodi resignationes præceptoriarum, quæ fiunt in Curia, cadere sub dispositione hujus Regulæ. Quid in beneficiis Jurispatronatus? vide *Gomes. q. 17.* & Flam. Paris. *d. lib. 12. quæst. 3. num. 28.* Azorium *lib. 7. Inst. moral. cap. 28. vers. sext. quæritur*, ubi concludunt pro affirmativa. Quid in beneficiis Regularibus? locum esse Regulæ scribit Anast. Germonius, *in suo tract. de Indultu Card. §. Regularia num. 33. Reb.* ad hanc Regulam *glo. 5. in fine.* Quid in Commenda? vide Flam. Paris. *q. 13* & Rebuff *d. tit. gl. 7.* ubi scribit commendatarium morientem intrà xx. dies sub hac Regula comprehendi, præsertim cum Regulis posteriorum Pontificum expressè nominentur, ut videre est in supradicta appendice. Quid in renunciatione seu translatione pensionis; vide Gomes. *quæst. 16.* Mandos. *quæst. 11.* Flam. Paris. *d. cap. 3. num. 53. & lib. 6. quæst. 4. num. 34.* qui resolvunt pro negativa. Sed hodiè attentis dictis novissimis Regulis res est explorata, ut sub hac Regula includatur. Quid in unione? vide eundem Mandos. *quæst. 10.* Gomes. *quæst. 15.* Flam Paris. *d. quæst. 3. num. 47.* ubi contrà Gomes. resolvit pro affirmativa, & meritò, sed in dictis novissimis Regulis clarum est unionum dissolutiones comprehendi. Verum quid dicendum in resignatione beneficii reservatis fructibus? vide Mandos. *quæst. 14.* & Gomes. *quæst. 20.* & Flam. Paris. *d. lib. 12 quæst. 5.* & Auctorem Analyt. Commentarii *ad hanc Regulam num. 323*
C ubi contrà Gomes. scribit pro affirmativa. Quid in beneficiis consistorialibus? vide

non contingat in Curia juxtà c. præsenti de Præbend. in 6.) nam per hanc reg. non solum resignatio in manus Papæ facta, sed etiam collatio per eum facta resolvuntur & annullantur indistinctè, & beneficium censetur vacare per obitum absolutè, ac si nunquam resignatum fuisset. Nec obstat, quod omnia beneficia in Curia resignata sint reservata, *c.2. de præb. in 6.* (quam tamen reservationem Galli non admittunt) & in Curia vacare dicuntur, *c. 2. de præb. in 6.* etiamsi constitutio procuratoris alibi facta sit, *Simonetta tract. de reserv. q.* 28. *Archid. & Joan. And. in Clem.* 1. *verbo Collatio, ut lite pend. Rota decis.* 4. *de præb. in antiq. Put. Decis.* 36. *incip. fuit dictum in una adsi. lib.* 2. quam opinionem dicit communem Flam. Parif. *d. q.* 10. *n.* 4. tum quia hæc regula expressè disponit, quod beneficia hujusmodi quavis auctoritate resignata censentur vacare per obitum; tum quia quando collatio Papæ seu manus appositio ejusdem, non est sortita effectum, non inducit affectionem, nec tollit Ordinariis jus conferendi *Felii in c. ult. in fi. de præsumpt. Abb. in c. Inter dilectos n.*10. *de Excess. prælat. Anch. cons.* 58. tum denique, quia regula ista nullam reducit reservationem, *Gomes. ad hanc reg. q.* 33. Ex quibus concludo beneficium in Curia resignatum & vacans per obitum juxtà dispositionem hujus reg. non esse reservatum, & posse liberè per Ordinarium conferri, & acceptari per acceptantes, & ità quotidiè videmus Leodii, & in urbe practicari. 22 23

Ex caussa permutationis) Quod Regula hæc procedat etiam in permutationibus tradunt omnes, sed dissensus est de quibus, an in æqualibus locum habeat tantum, an verò etiam in beneficiis inæqualibus seu imparibus? Nam Gomesius *quæst.* 19. censet & concludit Regulam hanc non procedere, quando infirmus permutat cum beneficio æquali & pari, quo casu dicit cessare regulam, & non censeri beneficium vacare per mortem, sed subsistere renunciationem factam ex caussa permutationis, etiamsi intrà viginti dies moriatur. Ratio est, quia Regula hæc pœnalis est, & exorbitat à jure, ideoque restringi debet ad casum ubi fraudis suspicio est, qualis non est quando cum infirmo permutantur beneficia æqualia: neque præsumendum est quod tum voluerit infirmus permutare in fraudem ordinariorum vel exspectantium, contrà quam dicitur cum permutat beneficium pingue cum tenui, quia in tali casu dolus arguitur & fraus *Imola in C. filia mea & ibi Bal. ff. de so'ut. Matrim. Socin. cons.* 83. *incip. Miror & cons.* 53. *lib* 3. *Oldrad. Cons.* 324. *Col.* 3. *Bellamera decis.* 344. *Jo. And. in c.* 2. *de Renunciat. in* 6. Atque in hanc sententiam videtur propendere Mandos. *quæst.* 13. *per tot.* Sunt tamen qui adstruant Reg. hanc procedere in quacumque permutatione æquali sive inæquali, sive fiat cum amico, sive cum extraneo; quorum sanè opinionem existimem veriorem, & juri magis consonam pluribusque præjudiciis confirmatam, quam probare etiam video Authorem Analyt. Comment. *ad hanc Reg. num.* 322. & Achillem de Grassis *decis.* 376. & Flam. Parisl. *lib.*12. *de*

C 24

si beneficium eo qui expressus est modo vacaverit, non noceat impetranti, quod ab alio jam impetratum rursus novo modo, qui posterioris impetrationis tempore probabiliter ignorabatur, vacare cœperit, atque ita q. hanc terminavit idē Senatus eodem referente Fabro ad *d. tit. 2. definit. 4.*

Solet expreße derogare) Nec etiam sufficerent derogationes quantumvis generales Papæ, *Auctor Analyt. Comment. n. 127.* 27

E Sed an ejusmodi derogatio per Papam vel suum Legatum facta in favorem & supplicationem privati, præjudicet nominatis Universitatum, si resignans de eadem infirmitate intrà xx. dies moriatur in mensibus eis deputatis, consule eundem Auct. Analyt. Comment. *n.* 130. ubi latè, suo more, disputat pro negativa, licet sub numero 141. & 164. tandem resolvat melius facturos eos qui nominati sunt, si acquiescant derogationi Papæ, vel etiam sui legati, etiamsi haberet in genere facultatem derogandi: cum de facto ejusmodi derogationes tolerentur, etiam in præjudicium Ordinarii, vel patroni Ecclesiastici: & posteà parum sibi constans sub num. 335. scribit & contendit nec Papam huic reg. derogare posse, quasi ejusmodi derogatio induceret reservationem, quæ prohibita est per Concilia & Concordata. Sed insistamus opinioni communi, uti tutiori & receptiori, quæ etiam placuit Senatui Parisiensi apud Jo. Lucium *lib. 1. Placitorum t. 4. arresto 6.* 28

F *Non erat spes Mortis*) Gomesius *ad hanc Regul. quæst. 11.* istam quoque quæstionem accuratè discutit, & tandem pro negativa cum nostro Glossographo resolvit: subjiciensq; ut quis dicatur mori ex nova infirmitate, & non ex antiqua, debere hoc plenè probari per juramenta medicorum & chirurgûm, quibus 29 stari debet per *l. semel C. de Re. milit. lib. 12. cap. significasti 2. de homicidio Ang. Aret. ad §. præterea col. 2. Instit. de Rer. divisio.* & alias concludentes probationes *Rebuff. in praxi d. tit. glo. 9. & 11.* Et ratio est, quia præsumitur quis mori ex eadem infirmitate, nisi contrarium probetur *Bart. in tract. de percuss. Bald. in cap. 1. Quib. mod. feud. amitt.* Unde dicetur quis mori ex eadem infirmitate, etiamsi species puta febris vel aliûs morbi variavit, si tamen occasione infirmitatis seu vulneris 30 quo resignans tempore resignationis laborabat sine intervallis recuperatæ sanitatis laborabat, processit, & in dubio præsumitur eadē infirmitas, ut notat idem Auctor Analyt. Comment. *num* 8. qui insuper *num. 9.* quærit an intret dispositio hujus regulæ in eo, qui, verbi gratia, correptus febri, vel simili morbo, quo 31 tempore resignationis laborabat, veneno, lapsu, gladio, incendio, vel simili casu sublatus sit infrà xx. dies, & resolvit, si constet talem infirmum omninò moriturum infrà dictos dies ex priore infirmitate, locum esse huic regulæ, quod apparere poterit ex opinione medicorum, cui stari debet, ut ante ostensum est: secus ergo si non erat moriturus. Hinc apud Fran. Marcum *decis. 1161. n. 6.* scriptum legimus, reg. hanc cessare in eo, qui tempore resignationis detinebatur 32

infirmitate guttæ, vel podagræ, & post paulò casu obierit, utputa quod lecto conciderit vel simili; quia in ejusmodi eventibus cessabit dispositio hujus Reg. Sed hodiè cum ex Constitutione Clementis VII. non requiratur infirmitas ab initio, hoc est tempore supplicationis præsentatæ, & sufficiat si illa medio tempore & in fine occurrat, & sic ante consensum & post consensum, non est quod anxio & dubio calamo disquiramus, an quis ex nova vel antiqua infirmitate mortuus sit, ut sit huic Regulæ locus. 33

G *Ubi sunt favores, Papa derogat*) Hodiè communiter, & de stylo derogatur huic Reg. quando resignans est absens à Curia ut dicit Gomes. *ad hanc reg. q. 39.* Flam. Paris. *de resig. benef. lib. 12. q. 14. n. 2.* Sed an Legatus cum potestate derogandi Regulis Cancellariæ, vel quilibet illo inferior cum eadem potestate, possit huic Regulæ derogare? In hac quæstione se diffundit Mandos. *q. 19.* & tandem concludit pro affirmativa, pro qua etiam extat Placitum Curiæ Parisiensis apud Paponiam *lib. 11. tit. 5. arresto. 14.* Hancque opinionem probat, & sequitur Flam. *d. lib. 12. q. 14. n. 4. & 13.* ubi etiam *n. 8.* scribit Legatum de latere non posse derogare huic Regulæ: quia neque is, aut alius inferior potest tollere constitutiones, & decreta summi Pontificis, *c. cum inferior de Major. & obed. Mandos. hic q. 19.* nisi specialem & individualem habeat facultatem derogandi *Auctor. Analit. Comment. hic n. 127.* 34 35

H *Intelligi de naturali*) Idem sentit Gomes. *q. 39.* & Reb. *in praxi tit. de infirmis gl. 9. & rectè.* Nam cum Regula hæc ut existimat Gomesius, sit odiosa, & contrà jus commune, restringi debet respectu odii, si verò tendit in favorem resignantis, ampliari, *cap. odia de reg. jur. in 6.* Neque enim novum est, quod dispositio possit diversis respectibus judicari favorabilis & odiosa, *Bal. in l. venia post gl. C. de in jus voc. Decius Consil. 259. n. 1.* Debent autem isti dies computari à die consensus præstandi (ut per novissimos Pontifices statutum est, quod ante ostendi) sive consensus fuerit præstitus per procuratorem, sive per resignantem: nec sufficeret consensus per constitutionem procuratoris, sed requiritur quod consensus præstetur ubi sit resignatio, scilicet in Camera vel Cancellaria, *Rebuff. d. tit. n. 2. Flam. Paris. lib. 8. ibi passim.* 36 37

I *Licet Dies*) Vide Alciat. *in l. urbis, 2. §. cujusq. ff. de verb. sig.* ubi tribus modis diem accipi scribit, & quidem aliter quàm noster Glossographus. 38

K *De momento ad momentum*) Hac de re consule Flam. Paris. *d. lib. 12. de Resignat. quæst. 8. num. 7.* ubi scribit idem, quo præstatur consensus à resignante qui moritur intrà xx. dies debere computari de momento ad momentum, quod & probat Fran. Marcus *Decis. Delphin. 1161. n. 5.* Intellige tamen diem in quo per resignantem vel ejus specialem procuratorem præstatur consensus, non computari in termino xx. dierum: quia terminus iste præfigitur per præpositionem A. quæ de sui natura excludit terminum à quo, *Bart. Bal. Castren. Alex. Jas. in l. 1. ff. Si* 39

ff. Si quis Cautio. Alex. Cons. 86. in fi. lib. 7. quibus adde Gomes. *hic q. 37.* Viginti ergo dies ab illo die præstiti consensus per resignantem intercedant necesse est, ut huic reg. locus sit: consensus dico per ipsum resignantem, si in Curia sit; aut per ipsius specialem procuratorem præstiti, qui expeditioni bullarum consenserit & juraverit, ut moris est secundum reg. 43. Innocentii infrà de benef. resig. in Curia. Licet ante tempora Julii II. qui hanc Innocentii Regulam innovavit & publicavit Anno 1503. Novemb. 28. eique primus addidit clausulam præscriptam *à Die per ipsum resignantem præstandi consensus computandos* &c. dicti xx. dies inciperent currere statim à resignatione admissa, sive collatio esset facta, sive dilata. Denique adverte, quod dies obitus non sit habendus pro completo ut firmavit Rota *apud Flam. Paris. de resig. lib. 12. q. 8. n. 23.*

Regula est odiosa) Quod tamen absolutè verum non est, teste Gomes. *ad hanc regul. q. 17. quem vide:* Nam & favorabilem esse multis rationibus tenuit Flam. Paris. *de resig. benef. lib. 12. q. 2. n. 9. & seqq.* nec est absurdum eandem dispositionem 41 diversis respectibus favorabilem & odiosam judicari, ut prædixi.

ARGUMENTA IN REG. XIX. INNOCENT. VIII. ET PAULI V.

1. Non incolæ & exteri sunt capaces beneficiorum in Hispania si intelligant & sciant loqui idioma, accedente tamen Regis consensu.
2. Privilegium datum absenti si non sit acceptatum seu habeat gratum, corruit.
3. Au hæc reg. locum habeat in ordinario & n. 14.
4. Hæc reg. pœnalis est.
5. Hæc reg. cessat si Papa provideat alicui de parochiali ex certa scientia & motu proprio, & n. 15.
6. Papa derogans huic reg. non tamen regulæ pen. de Expectativis, an censeatur utriq; derogare.
7. Hæc regula ampliata est per Gregorium XIII. & alios successores, & in quo.
8. Episcopatus, ArchiEpiscop. & Patriarchatus an sub hac reg. comprehendantur, Æn. Sylvius repulsam passus ad Canonicatum ob linguæ imperitiam ibid.
9. An hæc reg. locum habeat in Ecclesia Commendata?
10. An comprehendat hæc reg. Vicariatus perpetuos, & quid in beneficiis electivis.
11. Quid in mandatis Apostolicis de pro videndo.
12. An sufficiat ad effectum hujus reg. intelligere, & loqui idioma tempore vacationis, an vero tempore concessi mandati.

13. Parochialis Ecclesia quæ dicatur, & quæ beneficia curata.
14. Regula hæc locum obtinet etiam in Ordinario secundum aliquos.
15. In Gallia nec Ordinarius, nec legatus possunt alienigenis conferre.
16. An dispositio hujus reg. cesset cum Papa alicui providet ex certa scientia & proprio motu.
17. Consilium Trid. tollit expectativas
18. Cessat dispositio hujus reg. quando Papa dispensat.
19. Clausula in dispensatione adjici solita.

ARGVMENTA IN REG. XIX. INNOCENT. VIII. ET PAULI V.

DE IDIOMATE.

ITem voluit quod si contingat ipsũ alicui personæ de Parochiali Ecclesia providere, seu mandare provideri, vel gratiam expectativam concedere, nisi dicta persona intelligat, & intelligibiliter loquatur idioma loci ubi Ecclesia hujusmodi consistit, provisio seu mandatum & Gratia desuper quoad Parochialem Ecclesiam nullius sit roboris vel momenti.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A B C *IN ista Regula dicitur, quod si Papa concedit alicui gratiam expectativam, vel providet* 1 *sibi de Parochiali Ecclesia, & ipse non intelligat idioma loci ubi Ecclesia Parochialis existat, quod provisio & gratia expectativa sit nulla, quoad Parochialem. Ista Regula facit contrà vulgares, dicentes quod unumquodq; regnum habet hanc prærogativam, quod nullus ibi potest habere gratiam expectativam, nec beneficium sine legitimatione Regis: quia hoc est una truffa: nam si sciat loqui idioma intelligibiliter, & intelligat, satis est. Ex quo infertur, quod in regno Hispaniæ, sive Castellæ, possunt habere sine licentia Regis beneficia, & Arragonenses, & Catalani, Portugallenses; & etiam Januenses, si intelligant idioma & sciant loqui, etiam possunt habere Parochiales, quia de aliis non est dubium per hanc Regulam. Papa tamen Sixtus dedit unam bullam motu proprio Regi Hispaniæ, quod in regno suo nullus forensis posset tenere beneficium sine ejus consensu, & cassat omnes expectativas & impetrationes &c. & nunc est præsentata in una Caussa Canonicatus Toletani in tertia instantia, sed fortè illa bulla non nocet Domino Episcopo Vintoniensi Actori Datario moderno: tum quia illa Bulla non fuit deducta in usum, imò fuit in abusum, & sic fuit perdita,* per not. in c. suggestum de deci. & in cap. accessissent de Confir. *tum etiam*

etiam, quia illa Ecclesia Toletana, & Civitas non est de regno Castella, propriè sumpto
vacabulo, unde Rex vocatur Castellæ & Legionis, & Toleti, nam est regnum de per se, ergo
D *separatorum separata debet esse ratio &c.* faciat ad hoc l. si eadem ff. de assess. *Item quia* 2
quando aliquod privilegium datur absenti, si non apparet quod habeat gratum, non valet privi-
legium arg. c. si tibi absenti de præb. lib. 6. & c. 1. de concess. præb. eo. lib. *sed de*
hoc non apparet, ergo &c.

Item ponderandum arbitror verbum per ipsum *&c.* Ex quo sequitur, quod si ordi- 3
narius provideret alicui de parochiali ecclesia qui non intelligit idioma &c. quod
bene valeret provisio, quia ista reg. est pœnalis, ex quo annullat *ut dicit gl. in c. de-*
E *cet de immu. Eccl. lib. 6.* ergo non debet extendi sed restringi *regula in pœnis, & regu-*
la Odia. de reg. jur. lib. 6. & idem de provisione facta per Legatum sicut de Papa
dicitur, per rationem suprà dictam, & ratio diversitatis est, *quia Ordinarius meli-* 4
us cognoscit personas quibus providet de diœcesi sua quam Papa, ut dicit gl. in Cle. 111. de
off. ord. *ergo &c. & per hoc fortè dici posset quod ista reg. non haberet locum, quando Papa*
provideret de parochiali Ecclesia contra hanc reg. ex certa scientia vel motu proprio: quia tunc
cessaret d. ratio. Sed verbum concedere, *& verbum* providere *hic positum, videtur facere* 5
in oppositum: tamen pro præcedenti dicto faceret l. 1. C. de pen. bo. sub. lib. lib. x. nescio ta-
men quid servaretur in palatio.

Item nunc pendet una quæstio in Rota, & citò sententiabitur Deo dante, de qua sum inter-
F *rogatus. Papa dedit exspectativam cuidam Alemanno, etiam quoad parochialem in Francia, vel* 6
alibi, & derogat huic reg. sed non regulæ penultimæ de expectativis, quæ quoad expectativas
idem dicit quod ista, an videatur derogare utrique? & ego dixi quod sic, sed quia pendet nunc
G *in Rota, non decido; credo tamen quod non valet illa derogatio: quia sublata una servitute ubi*
sunt duæ, remanet alia, sufficiat c. ex tuarum de auth. & usu pal. *& sic fuit pridiè sen-*
tentiatum in Rota.

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

IN *ista Regula*) Hæc Regula producta est per GREGORIUM XIII. & alios successores ad hæc usque tempora, ad quodlibet beneficium ha-
bens exercitium curæ animarum Parochianorum: vide, post vocem *de paro-* 7
chiali Ecclesia subjecerunt *vel quovis alio beneficio exercitium curæ animarum Pa-*
rochianorum quomodolibet habente providere, &c. Ut nimirum includantur
omnia beneficia curam animarum habentia, qualia sunt succursus, qui licet
non sint curata beneficia, sed simplicia, *ut per Panor. & alios docet Rebuff. in addit.*
ad hanc reg. Cancell. 55 in fi sub dispositione tamen hujus additionis côprehédentur. 8
quemadmodû etiâ Episcopatus, Archiepiscopatus, Patriarchatus, Nam appel-
latione

latione beneficii in materia favorabili qualis est hæc,(cum sit juri & rationi consona) veniunt illæ dignitates *per glo. in Clem. unic. de Caussa poss. & propriet. Selva de benef. p. 1. q. 3. n. 6.* Sed cum hodiè conferantur per Pontifices consistorialiter & caussa cognita, censentur provisi tacitè ad illas dispensati *l. 3. C. de Crim. sacrilegii l. 5. C. de divers. rescript. gloss. in c. statutum §. 1. verb. litterarum de rescript. in 6. Paris. Consil. 44. vel 4.* quod tamen rarissimum est: cum non soleant, aut intendant Pontifices alienigenis ejusmodi dignitates conferre *text. in cap. bona in fi. de elect.* nec etiam concedere mandata de providendo exteris, nisi intelligant & sciant loqui idioma illius regionis in qua beneficia consistunt, ut notat Rebuff. *in praxi ad hanc reg. gl. 1. vers. Ideò non solet*, & maximè quando ex Constitutione Ecclesiæ provisus illius linguæ expers esse non debet: ut accidit Æneæ Sylvio, qui ideò se Canonicatus repulsam in Vangionibus passum scribit, quod Italus Germana Vangionum Ecclesiæ Constitutione iis excluderetur sacerdotiis, *Æneas Sylvius, Epist. 370. ad Decanum Wormatiensem. Chopinus de sacra Politia lib. 1. tit. 3. n. 17.*

Vel providet sibi) Dubitant aliqui propter hoc verbum *providere* in regula ex- 9
B pressum, an illa locum obtineat in Ecclesia Commendata, cum Commenda proviso dici nequeat, ut tradit Collectar *in c. si constiterit col 2. de accusat.* Verum Gomesius, discussis in utramque partem argumentis, tandem concludit reg. hanc habere locum in Commenda: quibus rationibus & argumentis, apud illum videto *q. 5.* quem probat & sequitur post Rebuff *in praxi ad hanc reg gl. 2 n. 2.* Gonz. 10
ad reg. 8. gl. 5. §. 8. n. 22. licet contrà extet decisio Simonet. 98 *al. 59.* & Crescentii *13. de preben.* Denique habet etiam locum in Vicario perpetuo, *per not. Gomesii q. 11.* ut & in beneficiis electivis *Mandos. hic q. 2. in fi.* Denique in Mandatis quoque Apostolicis de providendo, ut patet ex textu Regulæ, satisque erit ad 11
illius effectum si impetrans tempore vacationis intelligat idioma & ministrare possit, seu habilis sit ad curam in generali mandato cadentem *c. ei cui de præb. in 6.* etiamsi tempore concessi ejusmodi mandati habilis non fuerit: quod secus erit si mandatum vel gratia expectativa fuerit de certo corpore beneficii: quia tum 12
non satis est, ut sit habilis juxtà hanc Reg. tempore vacantis curæ, sed requirit ut sit talis tempore concessi mandati vel gratiæ expectativæ ut rectè notat Author Analyt. Comment. *hic in principio.*

C *De parochiali Ecclesia*) Parochialis Ecclesia quæ dicatur & quæ beneficia curata & quomodo probentur talia vide Gomes. *q. 11.* Mascard. *tract. de probat. concl 469.* 13
Mandos. *q. 11. & 12.* ex quibus plena manu ista desumes.

D *Bene valeret provisio*) Idem sentit Mandos. *quæst. 3. num. 14. & seqq.* hanc tamen opinionem improbat Gomes. *ad hanc Regulam quæst. 6.* & Auctor Analyt. Comment. *hic num. 42.* ubi scribit Regulam hanc locum etiam habere in Ordinario, & multo magis in Legato. Non enim Papa censetur mandare, nisi ut faciat 14
eo modo

eo modo quo ipse concedens, vel mandans facturus erat *l. unica in fi. ff. de off. praefect. praetor.* Igitur ubicumque Papa voluntatem vel potestatem suam limitavit, censetur & limitasse facultatem sui Legati *Cap. in generali de reg. jur. in 6.* Itaq; non probo opinionem Domini Azorii *lib. 5. instit. moral. c. 28. vers. 11. quaeritur*, sentientis hanc reg. loqui tantum de beneficiis, quae authoritate Papae conferuntur, & proinde poenam in ea constitutam non trahi ad Ordinarios vel Legatos beneficia conferentes. Enimverò in Gallia certum est, quod nec Ordinarius nec Legatus possit alienigenae conferre, qui si conferant, illud beneficium à regnicola impetrari poterit; & hoc privilegium regni non solum prohibet extero habere Ecclesiam Parochialem, de qua haec reg. loquitur, sed etiam alia quaecumque beneficia ac alia bona, absque Regis beneplacito, quod notandum duxi ex Pet. Rebuff. *in addit. ad hanc Regulam in pr.* Verum extrà limites Galliae cessabit haec Regula, in collatione aliorum beneficiorum, scilicet non habentium curam animarum. Qua de re videatur Guimer. *ad pragm. sanct. in proem. verbo Exterorum.* 15

E *Cessaret dicta ratio*) Quod dispositio hujus regulae cesset, cum Papa ex certa scientia & motu proprio confert Parochialem non intelligenti idioma, ex quo dispensatio inducta praesumatur, cum nostro Alphonso sustinet Mandosius *q. 5. & 6.* (Quibus tamen repugnat Author Analytici Comment. *n. 143. & Gomes. q. 12.*) At multò magis cum dispensat per Rescriptum *Perinde valere* de quo Cassad. *decis. 33. in Reg. Cancell.* & Rebuff. *in praxi ad hanc Reg. gloss. 2. num. 15* Sed an cesset in eo qui habet privilegium seu Indultum de non reservando? Mandosius *q. 13. n. 2. & seqq.* pro negativa respondit, motus authoritate Rotae, quam ibi allegat. 16

F *Pendet una quaestio in Rota*) Hanc quoq; discutiunt Gomesius *q. 6.* & alii multi DD. quorum rationes non pondero: tum quia Consilium. Trid. expectativas sustulerit, ut patet, *c. 9. sess. 24. de reformat.* tum quia non solet Papa concedere expectativas seu mandata de providendo, nisi intelligant & sciant loqui idioma illius regionis, in qua beneficia consistunt ut dixi. 17

G *Illa derogatio*) Cessat dispositio hujus regulae quando Papa expressè dispensat, etiamsi dispensaret per gratiam *perinde valere*, dummodo sint in ea expressa illa quae debent exprimi, de quo Cassad. *Decis. super Reg. Cancell. 33.* quem sequitur Gomes. *ad hanc reg. q. 7.* Rebuff. *in addit. ad hanc reg in fi.* ubi scribit Papam in hoc casu sic rescribere: *quod ut asseris idioma illius patriae, quod gentes illarum partium communiter loquuntur non bene intelligis & intelligibiliter loqui scis: Nos enim tecum ut Ecclesiam praedictam habeas &c. dispensamus, praemissis ac constitutionibus Apostolicis, nec non praedictis statutis & consuetudinibus, & aliis contrariis nequaquam obstantibus authoritate Apostolica per praesentes concedimus proviso &c.* Adde Staph. *de litt. gratiae tit. de form. Expect.* 18 19

ARGUMENTA IN REG. XX. INNOC. VIII.

Quæ est PAULI V.

1. Materia captandæ mortis non est danda.
2. An reg. hæc locum obtineat in provisione facta motu proprio.
3. Impetrans beneficium viventis alioqui reservatum, qui tempore provisionis Papalis erat in vivis, & posteà in mense Apostolico moriatur, an ejusmodi provisio subsistat & n. 12.
4. Hæc reg. obviar malitiis Curialium qui quotidiè faciunt registrari impetrationes beneficiorum in Curia Romana.
5. Cessante ratione naturali considerata ex lege, cessat ipsa lex.
6. Declaratio Papæ contrà effectū hujus reg. an aliquid operetur.
7. Papa de plenitudine potestatis potest jus alteri quæsitum tollere in beneficio.
8. Hæc reg. in quo aucta sit per novissimos Pontifices.
9. Appellatione dispositionis venit omnis collatio & concessio juris de futuro, & omnis modus vacandi.
10. Hæc reg. favorabilis est & ideò extendenda.
11. Dictio *quibuscumq;* extenditur ad ea quæ aliàs non adjecta strictè essent accipienda.
12. Reg. ista comprehendit etiā mandata de providendo, & officia Urbis.
13. An satis sit ad effectum hujus regulę supplicationem esse præsentatam etiamsi non sit signata.
14. An ignorantia hic excuset impetrantem & quæ?
15. Quid si sequatur ratihabitio.
16. Quid in triennali possessore?
17. Reg. hæc obtinet etiam locum in motu proprio.
18. Clausula motus proprii non tollit defectionem intentionis Principis.
19. Clausula motus proprii non inducit dispensationem, licet tollat subreptionem.
20. An regula hæc locum habeat in ordinariis?
21. Hæc reg. etiam extenditur ad legatos Papæ.
22. Papa nonnunquā derogat huic reg. hoc est in secunda impetratione quādo in ea non est facta mentio prioris impetrationis ante obitum.
23. Clausula motus proprii apposita ab inferioribus idem operatur, ac si fuisset apposita à Papa.
24. Crudelitas non facit cessare dispositionem hujus reg.
25. Secus si crudelitas sit justa, & probabilis.
26. Impetrans ex non justa caussa putativæ vacationis fit inhabilis ad illud beneficium.
27. Clausula motus proprii quid distet à clausula ex certa scientia, & de plenitudine potestatis.
28. Papa per gratiam motus proprii non intendit derogare juri tertii: deque vi & potestate dictæ clausulæ, & alterius, de plenitudine potestatis.

REGU-

REGULA XX. INNOCENTII VIII. ET PAULI V.

DE NON IMPETRANDO BENEFICIUM PER OBITUM VIVENTIUM.

ITem si quis supplicaverit sibi de beneficio quocumq; tamquam per obitum alicujus, licet tunc viventis, vacante, provideri, & posteà per obitum ejus vacet, provisio dicto supplicanti per obitum hujusmodi denuò facienda, nullius sit roboris, vel momenti.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *IN ista Regula dicitur quod si quis impetraverit beneficium per obitum alicujus, qui nunc vivit, quod licet postea ipse moriatur, non potest sibi provideri de eodem, & gratia est nulla. Ista regula potest duobus modis intelligi. Primò quod unus impetravit beneficium viventis, hoc expresso quod vivebat & mandabatur conferri quando vacasset &c. hoc colligitur ibi* licet nunc vi ventis *&c. & iste intellectus, non credo quod possit practicari, quia tunc Princeps quasi ex certa scientia videretur tollere hanc Constitutionem* arg. l. quidam consulebant ff. de reg. jur. *Secundo modo, potest intelligi , quod unus impetravit beneficium tanquam vacans per obitum unius & ille vivebat & posteà mortuus est : & iterum impetravit per obitum ipsius,*
B *quod provisio sua & gratia nil valet : & ratio potest esse ne detur materia captandi, id est cupiendi mortem alterius* c. 1. & 2. de concess. præb. & c. 2. & 4. eo. tit. lib. 6. *& in Regula Pauli ponebatur etiam quod inhabitaretur iste talis : sed quia erat dubium per quem deberet inhabitari, & etiam hoc de jure, saltem quoad illud beneficium, ut in dictis juribus probatur, fuit hic omissum, & etiam in regulis Sixti.* 1
C *Item ponderandum puto verbum* supplicaverit *hic positum. Ex quo sequitur quod si provisio esset facta motu proprio non esset nulla , nec haberet locum ista Constitutio* ar. l. 3. & 1. respon. ff. quod cujusque juris. *Et per hanc reg. vidi dubitari in Curia : Si unus Curialis credens beneficium alicujus fore reservatum, misit cursorem ad Curiam ad impetrandum illud beneficium viventis, & cum tempore provisionis Papalis non fuisset mortuus, sed posteà in mense Apostolico, mortuus fuit, & etiam acceptavit illud vigore gratia expectativæ & fecit sibi provideri per subexecutorem suum quod illa provisio nihil valeat : quia ex quo ista Regula non distinguit de qua provisione debeat intelligi, nec nos distinguere debemus* l. 3. ff. de off. præsi. in fi. *ergo &c.* 2 3

Item ista Reg. facit ad tollendum malitias curialium: quia cum sciunt aliquem esse antiquum
in partibus, fingunt ipsum mortuum, & impetrant: & sic in quolibet mense impetrant, si est re-
servatum aliquod beneficium ejus, quousq; moriatur., & tunc ultima impetratio & provisio
etiamsi verè vacet, non valet per hanc reg.

Item hanc reg. vidi practicari in partibus hoc modo: Episcopus Salamantinus &c. Archi-
diaconus etiam Salamantinus contendunt de praeventione collationis beneficiorum, & unus e-
rat infirmus in articulo mortis & Episcopus conferebat una hora coram suo Notario & testibus 4
uni, & sic etiam Archidiaconus: demum toties providit uni quod praevenit Archidiaconus
Episcopum: erat dubium nunquid ille cui fuit collatum toties beneficium viventu, esset inhabi-
lis ad illud beneficium, & videbatur quod sic per hanc reg. sed certè posset dici Contrarium:
quia quid quid scribat notarius in suo instrum. scilicet quod ad supplicationem illius fuit sibi fa-
D cta Collatio &c. tamen quia in hoc casu cessat ambitio illius cui confertur, sequitur quod ces-
E sat tunc ista Constitutio per jura vulgaria, & si dicatur quod suffi. it ita scriptum esse per l.
prospexit ff. qui & à quib. man. lib. non fiant. Consequenter dico quod illa lex caret 5
spiritu ut dicit Bal. in l. si quis servo C. de fur. ideò cessante ratione naturali considerata
ex lege, cessat ipsa lex per notata l. cum ratio ff. de bon. dam. maximè quia videtur
Ordinarius hoc fecisse pro Conservatione juris sui, & non reperio saltem quoad effectum hujus
reg. & similium, quod Ordinarius non posset conferre motu proprio, etiam hoc expresso, ut di-
xi suprà in xv. regula. Ideò cesset Consilium quod Ordinarius etiam exprimeret quod fecit
motu proprio suo.

Item per supradicta deciditur una quaestio de qua fui interogatus: Papa Sixtus suo motu 6
proprio contulit unum beneficium Titio, quod credebat vacare & non vacabat, demum illud
F beneficium contulit alteri impetranti tempore debito, & forte credebat Papa vacare: quia
primo illud contulerat Titio, tandem hoc comperto declaravit Papa semper sua intentionis
fuisse & esse quod ille Titius haberet, & mandavit cassari supplicationem alterius &c Certè
ego respondi, quod ille secundus debet obtinere & non primus per hanc reg. & declaratio Papa
non extenditur ad hunc Casum; allegavi in simili glos. & Dominic. in unico de postula-
G tionib. prælat. lib. 6. & in c. 1. de Cler. non resid. eod. lib. & ad prædicta facit op-
timè quod dicit Baldus in rubr. qui success. teneantur colum. x. in antepenult. &
penult. quæstionibus si rectè intelligatur. Si tamen Papa velit ex plenitudine pote-
statis illi secundo auferre beneficium potest, arg. Clem. 1. ut lite pen. & c. 2. de præb.
H lib. 6. & facit glos. in c. per principalem 9. q. 2. Tamen, licet Papa declaraverit pro
primo ex certa scientia, non credo quod videatur facere ex plenitudine potestatis, licet gloss.
sing. in cap. ad hoc de rescript. videatur facere contrà: sed primum tene, per ea quæ
dicit Bal. in præludiis feudorum: & non curo allegare jura vulgaria, scilicet quod Pa-
I pa non intendit tollere jus quaesitum &c. nec decisionem Rotæ & gl. in Clem. si Romanus 7
de præb. quod motus proprius non tollit defectum intentionis &c. quia nescio hoc dicere de
intentione Sixti.

COM-

COMMENTARIA IOAN. A CHOKIER.

In *ista Regula*) Hanc reg. Julius III. & alii exinde Pontifices ad nostra usque 8
A tempora nonnihil ampliarunt, dum post verbum *provisio*, addiderunt, *&*
quævis alia dispositio, quæ clausula comprehendit omnem modum de beneficiis
ordinandi *c. licet Ecclesiarum in pr. de præb. in 6.* ubi nomine dispositionis venit om-
nis collatio & concessio juris de futuro, *Philip. Franc. in c. Cum in illis §. Illis n. 7.*
de præb. in 6. ubi dicit quod dispositio sit nomen generale *d. c. licet*, & aptum 9
comprehendere omnem modum per quem providetur de beneficiis, idemque
scribit Gemin. *in d. §. in illis n. 7.* quod maximè obtinere debet in casu istius reg.
quæ favorabilis est & ideò extendenda, *gl. in c. statutum de præb. in 6. & in c. 1. de*
Rer. permut. in 6. & ibi Gemini. *Rota decis. 75. n. 37. p. 2. ubi multos allegat.* Nec 10
extenderetur solum ad quamcumque dispositionem ordinandi de beneficiis, sed
de beneficiis quibuscumque & quorumcumque viventium, & per quamcum-
que viam, tum ex dictis, item quia verba Regulæ generalia sunt, & accipienda 11
prout sonant. *Jas. in l. Quadam §. nihil interest n. 3. ff. de Edend.* ubi dictio generalis
quibuscumq. extenditur ad ea quæ alias non adjecta, strictè essent accipienda. Quo
fit ut hæc dispositio sit extendenda etiam ad mandata de providendo in forma
dignum, ut testatur Seraphinus *Decis. 975. n. 4.* & ad officia Urbis teste Mand.
ad hanc Reg q. 7. nimirum Ecclesiastica, qualia sunt thesauraria, sacristia, & si- 12
milia, non tamen merè temporalia: cum in officiis merè Ecclesiasticis mens &
ratio Regulæ concurrat: non ita in temporalibus, quæ nihil commune habent
cum beneficiis, de quibus tantum loquitur hæc reg. Rebuff. *in praxi tit. de Re-*
probat. ben. viventis imp. & n. 40.

B *Gratia nihil valet*) Limita, dummodo collatarius habuerit collationem
ante vacationem, vel de facto occupaverit, aliàs si nec collationem habuit, nec se
intrusit non est inhabilis, hinc fit, si tantum supplicationem porrexerit quæ 13
signata non fit, in pœnam hujus constitutionis non incidat: cum secundum com-
munem usum loquendi supplicatio accipiatur pro rescripto signato & obtento
& ita intelligit Rota *decis. 620. incip. Nota sumptum de registro &c. & 680. Nota*
quod sumptum in antiquis, & pro hac opinione facit Rubrica hujus regulæ *de non*
impetrando &c. impetrare enim non censetur qui non obtinet *l. 3. §. quid ergo*,
ibi si verò desideraverit, *nec impetravit ibi gloss. in verb. quid ergo ff. de Contra. act. tit.*
valet autem argumentum à significatione Rubricæ *l. 1. §. hæc verba ff. quod quisq.*
jur. & ita resolvit Rota *in una Lucana Canonicatus 18. Februarii 1592. coram R. P. D.*
Seraphino ubi fuit dictum sufficere solam supplicationem datatam, licet non re-
gistra-

gistratam. Limita 2. ut demum procedat in sciente, vel supina aut minus justa
ignorantia, secus si constet de justa & probabili caussa putativæ vacationis, ut
posteà dicemus: quia tunc licet jus non acquirat,tamen non incidit in damnum 14
& pœnam inhabilitatis c. 2. de constit. *Auctor Analyt. Comment. ad reg. de verisimili
notitia n. 14. & 73.* Sed quid si ratihabitio seu resignatio in favorem impetrantis
scienter beneficium vivi supervenerit ab eodem beneficiato? Consule Mandos.
hic q. 10. ubi justo æquilibrio pensitatis utrimque argumentis,quæ à DD. afferun- 15
tur,tandem concludit non subsistere. An autem reg ista afficiat triennalem pos-
sessorem vide Gomes. *Reg. de Triennali q. 44.*

Motu proprio) Nonobstante hac motus proprii clausula in collatione bene-
ficii viventis inserta, huic constitutioni seu Regulæ locum esse, (quicquid
in contrarium cum nostro Glossographo scribat Rebuff. *super Concord. in forma* 16
*mand. Apost. in glo Motu proprio & in praxi tit. de reprobat. benef. vivent. impet. num.
49.*) concludit Mand. *quæst. 2. num. 1. in fi.* cum ista clausula motus proprii non
tollat ambitionem & votum captandæ mortis,nec quicquam dicta clausula ope-
retur in his,de quibus Princeps non est plenè informatus, & in iis quæ sunt facti 17
*Bal. in l. fin. C. de Crim. sacrileg. Felii in cap. Caussam num. 7. in 4. not. de Testib. Abb.
in cap. Cum olim num. 15. de re jud.* præterquam quod d. Clausula non inducat
derogationem seu dispensationem, licet tollat subreptionem *cap. si motu proprio
de præbend. in 6. ibi glo. & DD. Gomes. ad hanc Reg. quæst. 1. in fi.* Rebuff. *d. tit. num.* 18
68. si tamen adjecta esset clausula de plenitudine potestatis, cessaret tum dispo-
sitio hujus Regulæ, cum illa clausula majoris sit ponderis, quàm motus proprii,
ut diximus ad reg. de non tollendo jure quæsito *in gloss. verbi maximè in beneficia-
libus.*

Quod Ordinarius) An in Ordinariis Regula hæc locum obtineat, in utram- 19
que partem more suo disputat Mandosius *quæst. 3. & tandem num. 6.* rejecta opi-
nione negativa probat affirmativam, uti veriorem & receptiorem; maximè
quod eadem ratio captandæ mortis militet in provisis ab Ordinariis, quæ in
provisis à Papa, quam etiam opinionem probat & sequitur Rebuff. *in praxi tit.* 20
de Reprob. ben. viv. impetrat. num 6. 15. & 54. Ideò inquit si is qui beneficium vivē-
tis impetravit,posteà etiam impetret à Papa beneficium istud, non facta expres-
sione collationis sibi prius factæ de beneficio viventis, non valebit secunda pro-
visio: tum quia subreptitia, tum quia infamis est, & inhabilis ad illud, *cap.
Audivimus 3. quæst. 2. cap. Infames 6. quæst. 1. cap. Imprimis 2. quæst. 1. vers. de Episco-
pi persona Rebuff. d. tit. num. 11. & 12.* Gomes. *hic quæst 2. in fi.* Ubi etiam exten-
dit ad Legatos Papæ: quia cum hæc regula sit favorabilis ut prædixi, potest &
debet extendi ad Ordinarios & Legatos, ut in terminis respondit Decius *Cons.* 21
398. Cæterum, quod jam dixi ex Rebufto, secundam Impetrationem non vale-
re, non facta mentione collationis sibi prius factæ de beneficio viventis, limita
nisi

nisi fuerit huic regulæ derogatum. In quo eventu solet adjici clausula hæc: *Et cum Indulto & Concessione quod dicto oratore, cui nuper de dicto beneficio, tunc tanquam per obitum ejusdem N. licet tunc viventis vacante, Apostolica authoritate provisum extitit, ut provisio vigore litterarum super præsentibus conficiendarum facienda, ipsæq. litteræ cum omnibus & singulis in eis contentis clausulis valida existant, ipsiq. oratori suffragentur, ac suum plenarium effectum sortiantur in omnibus & per omnia, perinde ac si beneficium ejusmodi ab ipso Oratore eodem N. vivente, ac per illius obitum vacans, quia tunc non decesserat impetratum non obstante Regula Cancellariæ Apost. desuper edita, cujus tenor &c. cui hac vice specialiter, & expressè, & sufficienter derogare, & sub qua etiam præsentes minimè comprehensas esse nec fore decernimus, & declaramus, hac Regula nonobstante &c.*

E *Non reperio)* Imò pro hac sententia est *glo. fin. in verbo mentio* & ibi Geminia *de off. leg. in 6.* Philippus Franc. *in cap. si postquam num. 1. de præben. in 6.* ubi subjicit 22
quod clausula *Motus proprii* apposita in inferioribus, idem operaretur, ac si fuisset apposita à Papa, *Rebuff. ad Concord. in forma Mand. Apost. eff. 29.* ubi dicit cōmunem opinionem, adde quæ hac de re latè scribit Anast. Germon. *tract. de Indul. Card. §. nos itaq. n. 30.*

F *Quod credebat vacare)* Si tamen impetrans credidisset adhuc vacare ex justa 23
credulitate, utpote orta ex fama publica, non tamen ex litteris privatorum, *Rota apud Seraphinum decis. 975. n. 6.* vel alia gravi de caussa, ut quia curabatur in Xhenodochio cum aliis infirmis forsan pestifero, vel alio periculoso morbo, & illinc posteà elevatum est cadaver cujusdam ejusdem professionis & nominis, certè existimarem cessare dispositionem hujus reg. & per consequens hic primùm in casu figurato, secundo proferendum. Secus autem esset, si non constaret de justa 24
& probabili caussa putativæ vacationis, nam tum quantumvis ignoranter beneficium viventis impetraverit, tamen inhabilis efficitur ad illud beneficium obtinendum pro illa vice, etiamsi is, cujus beneficium impetraverat, posteà moriatur. *Flam. Paris. de resignat. benef. lib. 9. q. 7. n. 150. Rebuff. in addit. ad hanc Reg.* Imò non valebit collatio eidem rursum facta, etiam post tempus verisimilis notitiæ à vero obitu, ut scribit Author Analyt. Comment. *ad reg. de verisimili not. n. 13.* nisi accedat Indultum, de quo suprà.

G *Per hanc reg.)* Imò & per aliam, de non tollendo jure quæsito, suprà, vide Mo- 25
hed. *decis. 7. de restit. spol.* quod intellige juxtà limitationem prædictam.

H *Ex certa scientia)* Quid distet clausula hæc, à clausula Motus proprii, & de plenitudine potestatis vide fusissimè Mandos. *ad Reg. 6. 7. & 16.* Plerique 26
censent clausulam de plenitudine potestatis superare clausulas motu, & certa scientia, & non obstante. Cum ex clausula de plenitudine, liquidò constet de intentione Principis etiam ad alterius præjudicium *Felin in cap. nonnulli de Rescript.*

& per

& per eam tolluntur saltem ea quæ sunt juris positivi, Cravet. *cons.* 182. *n.* 7. *in fi. lib.* 1. quo casu nihil potest opponi, quominus concessio suum sortiatur effectum, Cephalus, *cons.* 28. *n.* 82. *lib.* 1. Anast. Germonius *tract. de Indult. Card.* §. *nos itaq, n.* 40. *& seqq.* ubi potentiam dictæ clausulæ restringit, nisi caussæ status non fuisset Papæ narratus, quia tum per ejusmodi clausulas non censetur voluisse tertio inferre præjudicium, sed rescriptum censetur subreptitiè obtentum *per not. Curt. Cons.* 49. *col.* 22. *Decii cons.* 576. *in fi. Gozad. cons.* 5. *num.* 15. *Rota decis.* 230. *in no. Alex. cons.* 125. *in fi. lib.* 2.

1 *Nonintendit*) Vide omninò Mohed. *decis.* 7. *de restit. spoliat. n.* 4. *&* 6. ubi dicit quod clausula Nonobstante & motu proprio non præjudicat tertio, nisi expressè dicat nonobstante concessione facta tali *Bart. in l. prædia C. de locat.* 28

ARGVMENTA IN REGVL. XXI.

INNOCENTII. VIII. & PAULI V

1. Uniones beneficiorum sunt odiosæ, ideò debent fieri cum caussa, & expressione valoris utriusque beneficii.
2. Annata intrant in unionibus beneficiorum, si excedant valorem XXIIII. librarum.
3. Unio fit tribus modis.
4. Reg. hæc pœnalis est.
5. Si unio fit per Episcopum & Capitulum, valet etiam non vocato Rectore Ecclesiæ quæ unitur.
6. In unione ii quorum interest sunt vocandi *& n.* 27.
7. Relatio debet fieri ad proxima & non ad superiora.
8. Valor utriusque beneficii uniendi debet exprimi in confirmationibus unionum.
9. Per confirmationem unionis complectur omnis defectus solennitatis omissæ in unione.
10. Post confirmationem Papæ nullus inferior potest unionem revocare.
11. Quid si in bulla unionis non ponatur clausula *vocatis quorum interest.*
12. Quid si unio fiat motu proprio sine expressione valoris.
13. Hæc Reg. aucta est per Clementem VIII. & in quo.
14. Unionis species quæ?
15. Reg. hæc comprehendit etiam dismembrationes & applicationes fructuum.
16. Hæc regula favorabilis est & amplianda.
17. Valor beneficii quoad effectum hujus reg. qualiter exprimendus.
18. Perinde valere in unionibus.
19. Hæc reg. pœnalis est & annullat ipso jure.
20. Quando constitutio non solum disponit super aliquo actu, &c. tunc dicitur formam inducere.

21. Distinctio Joan. Milis an hæc regula annullet ipso jure.
22. Unitum beneficium non servata forma hujus reg. est impetrabile.
23. Quid si Ecclesia unita non servata forma hujus reg. fuerit à longissimo tempore possessa tanquam unita.
24. Præscriptionem immemorialẽ, imò & quadragenariam allegare sufficit absque alia tituli probatione, ad probandum unionem.
25. Quid distet Commissio à supplicatione.
26. In unione expedienda, opus est ut cõmittatur alicui in partibus unionis discussio, vocatis iis quorum interest.
27. Discussio unionis in quo consistat.
28. Interesse habentes vocãdi & qui illi.
29. In unione quæ fit in forma gratiosa per Papam, non requiritur clausula vocatis vocandis.
30. An reg. hæc loquatur de unionibus perpetuis, an etiam de unionibus ad tempus.
31. Beneficium per Papam unitum ad vitam sit reservatum.
32. Uniones ad vitam sunt per Concilium Trid. sublatæ.
33. An sub dispositione hujus reg. veniant uniones ab Ordinariis faciendæ, & quid de beneficiis exemptis & reservatis.
34. Legatus de Latere potest ex caussa unire beneficia suæ Provinciæ, quæ confert.
35. De quibus confirmationibus loquatur hæc reg.
36. Unio si facta sit motu proprio, an in ea valor exprimi debuerit.
37. Motus proprius licet excludat subreptionem, non tamen firmat gratiã contrà intentionem scribentis.
38. Unio quomodo probetur.
39. Verba enunciativa plurimum instrumentorum antiquorum habent vim famæ, & fama in antiquis plenè probat.

REGVLA XXI. INNOCENTII VIII. ET PAVLI V. DE UNIONIBUS, ET UNIONUM CONFIRMATIONE.

ITem voluit quod petentes beneficia Ecclesiastica aliis uniri, teneantur exprimere verum valorem secundum communem æstimationem, tam beneficii uniendi, quam illius, cui uniri petitur, alioqui Vnio non valeat, & semper in Vnionibus concessio fiat ad partes vocatis quorum interest; & idem voluit observari in confirmationibus unionum factarum.

GLOSSEMA ALPHONSI

IN ista Regula dicitur, quod si unus petit beneficium alteri uniri, quod tenetur exprimere ve-
A *rum valorem tam beneficii uniendi, quam beneficii cui unitur, alias non valet unio: & quod* 1
in unionibus semper fiat commissio ad partes, vocatis quorum interest: & idem dicit observandum in confirmationibus unionum factarum &c. & sic ista regula dicit tria, & ratio dubitandi circa primum dictum videtur esse, quia de beneficio obtento non tenetur impetrans facere mentionem, saltem quoad valorem, quia hoc non reperitur jure cautum, ut dicit glossa
notab. in Clem. 1. de præbend. in verb. vel alteri, ante medium: *& hoc etiam* 2
dicit compilator decisionum conclusione 287. *qua incipit: Item licet impetrans. Sed ratio decisionis fuit, quia ex quo petitur uniri unum beneficium alteri debet fieri cum caussa, scilicet quod illud obtentum sit modici valoris: sed si sit competens beneficium, non debet sibi fieri*
B *unio alterius, quia uniones sunt odiosa de jure, ut dixi supra in Regula de revocatione unionum: ideò debet fieri expressio valoris utriusque, ad hoc ut moveatur Papa, & forte ita de facili non concessisset &c.* sufficiat c. postulasti. de rescript. & quod ibi not. Siculus & Joan. 3
de Imol. *Ex quo sequitur quod de utroque debet solvi media annata, si valor excedat* xxiiii. *libras secundum ordinationem Cameræ.*

Et quia unio fit tribus modis, ut dicunt gl. in c. ne sede vacan. & in c. & temporis 4
qualitas xvi. q. 1. & vult etiam gl. in cle. per literas de præb. *tamen quia ista reg. est pœnalis, quia annulat ut ait gl.* in c. decet. de immunit. Eccles. lib. 6. *sequitur quod non debeat habere locum, nisi quando unum beneficium petitur uniri alteri ut hic dicitur, & non*
C *in aliis unionibus; nescio tamen an Rota recipiat hoc: quia in utraque unione est eadem ratio, ergò &c.* l. illud ff. ad l. Aquil.

Item secundo dicit Regula, quod in unionibus fiat commissio ad partes, vocatis quorum 5
D *interest: & ratio dubitandi fuit quia Clem. 2. de rebus Ecclesiæ, primo responso, vult*
E *quod si unio fiat per Episcopum & Capitulum, valet, etiam non vocato Rectore Ecclesiæ*
F *quæ unitur: nam quando aliquid potest fieri aliquo invito, tunc potest fieri eo ignorante,* ut dicit Bald. in l. fin. C. qui admit. ad bonorum pos. & in C. fin. C. de jure de
lib. & est text. in l. qui potest ff. de reg. jur. *quem non allegat Bald. ergo &c. sed nihilominus est bene statutum quod vocentur quorum interest in hoc casu,* ad hoc facit decis. 6
Rotæ q. 226. quæ incipit: Item quod in dismembratione & cccxlv. quæ incipit. Item si Abb. major.

Item tertiò dicitur hic, quod idem fiat in confirmationibus unionum factarum. Et 7
antequam declarem quid intendit ista tertia pars, dico dubium meum fore, an illa Clausula referatur tàm ad primum, quàm ad secundum responsum, vel tantum quoad secundum: Et videtur quod quoad secundum tantum: quia relatio debet fieri ad proxima, & non ad superiora l. si idem cum eodem, in fine de Jurisd. omn. jud. & gloss. allegat illam l. ad hoc propositum l. iii. §. Item adversus procuratorem ff. de negotiis gestis

gestis. Ergo sequitur, cum hic dicatur, quod idem voluit observari &c. quod istud relati-
vum idem positum in singulari, referatur tantum ad vocationem eorum quorum interest &c. 8
& non ad expreßionem valorum &c. Et omitto hic inserere, quando clausula posita in fine de-
bet referri ad totam dispositionem vel ne, quia essem longus in sermone; & quia materia est sub-
tilis: sed omisso intellectu istius Regulæ, quem credo fore quod extendatur ad utrumq; ista clau-
G sula: tamen de mero jure crederem, quod etiam in confirmationibus unionum debet exprimi ve-
rus valor utriusq; beneficii, aliàs non valet stante primo responso hujus Regulæ, etiamsi ista
clausula non referatur ad illud: & hoc probo. Nam in omnibus impetrationibus, ex quibus
jus antiquum argumentatur, vel per quas conservatur, debet fieri mentio beneficiorum, & debet
fieri etiam in confirmationibus, ut dicit gl. notabilis in verbo præteriti quam ibi not. Domi- 9
nicus in c. Apostolicæ de præb. lib. 6. Sed per istam confirmationem suppletur defectus
solemnitatis si in unione facta fuit omissus, scilicet, quoad vocationem partis, & quoad alia &c.
ut vult decis. CCXVVII. quæ incipit. Item quod Papa confirmando &c. licet lo-
H quatur in dismembratione: & quia fortè fuit facta ex falsa caussa unio prædicta, ideo censetur
nulla, ut vult Oldr. consil. lx. cum duobus sequen. quod incipit, quod per uni-
onem factam per Episcopum & per confirmationem Papæ sit validum, illud
quod aliter erat invalidum, c, 1. de translac. Item quia post confirmationem Papæ nul- 10
lus inferior potest illud revocare c. 11. de confirm. ut dicit gl. in c. fin. xi. dist. in verbo
authoritate, ergo sequitur quod etiam de mero jure debet fieri mentio valorum in confir-
mationibus unionum, sicut in unione & probavi in jure juncta ista Regula in primo responso, e-
tiam posito quod ista clausula non referatur ad primum responsum, & pro & contrà quod re-
feratur vel ne, faciat ultrà jura vulgaria c. Ecclesia vestra de elect. & quod ibi not.
Abbas. Credo tamen quod si clausula Vocatis quorum interest, non ponatur in bulla & fiat 11
unio, quod valet arg. clem. 11. de rebus Eccl. & quia annullatio præcedentis responsi non
extendatur ad secundum, cum sit pœnalis ut dixi: & ista verba referuntur ad Abbrevia-
tores. Sed si ipsi non ponant, non vitiatur per jura vulgaria, maximè quia tales bullæ tran-
seant per Cameram Apostolicam.

I Item dico quod si fieret unio motu proprio & non fieret expreßio valoris, quod valeret unio.
arg. c. si motu proprio de præb. lib. 6. juncta hac regula ibi, quod petentes &c 12
faciat l. 1. C. de pet. bon. sublat. lib. & hæc pro nunc.

COMMENTARIA IOAN. A CHOKIER.

IN *ista Regula*) Video hanc Regulam auctiorem esse factam per Clementem 13
A VIII. & ita etiam publicatum per modernum Pontificem Paulum V. dum
voluit dispositionem hujus Regulæ etiam observari *in quibusvis suppressionibus per-*
petuis, concessionibus, dismembrationibus & applicationibus, etiam de quibusvis fructibus,
& bonis Ecclesiasticis, ac etiam in confirmationibus unionum singularumq́, dispositionum hu-
jusmodi : Ut nimirum omnes unionis species sub hac Reg. comprehenderen-
tur. Unionis enim species, ac potius præambula, & antecedentia ad unio-
nem perficiendam sunt, suppressiones & exstinctiones, ut notavi suprà *ad*
Reg. xi. de revoc. unionum. Dismembrationes verò referuntur ad fructus, & 14
clausulam sequentem, quæ de fructuum unione loquitur : cum corpus bene-
ficii non dismembretur, sed fructus, ut notat Mandos. *ad d. Regul. de Revocat.*
unionum quæst. 2. num. 6. Ex quo colligo, quod etiamsi Regula hæc loquatur de
exprimendo valore beneficiorum Ecclesiasticorum, quorum appellatione alio- 15
qui fructus non veniunt, illam tamen comprehendere dismembrationes, & ap-
plicationes fructuum, etiam jure communi : cum omnes solemnitates requisitæ
in unione, requirantur etiam in dismembratione, seu dissolutione *Rota decis. 229.*
In dismembratione & 347. Si Abbas Franc. de Pavinis tract. de off. & potest. cap. sede va-
cante 3. quæst. 2. part. princip. num. 19. vers. & quod dicitur de unione. Præsertim cum
hæc Regula sit favorabilis, & amplianda, ut probat Mandosius *hic quæstione 1.*
qui licet *in quæst. 13.* in qua quærit an Regula hæc locum habeat in dismembra-
tionibus, teneat pro negativa *num. 13. in fi.* indubitanter nunc affirmativa se- 16
quenda est, propter prædictam hujus Regulæ appendicem quæ clara est, neque
cavillari usquam potest.

Expressio valoris utriusq́,) Scilicet quod beneficium tempore provisionis &
B oneribus deductis valuit tantum, & quod per quinque annos ante, anno steri- 17
li cum fertili computato, communi æstimatione valuit tantum : ita valorem ex-
primi notat Gomes. *ad reg. de valore quæst. ult.* licet ipse quoque velit exprimi va-
lorem qui fuit quinque annis post provisionem : sed hoc in casu hujus regulæ
verificari non potest : cum commissio facienda ad partes, & vocatio eorum
quorum interest, & justificatio unionis, moram hanc quinquennalem non pa-
tiantur. Ideoque satis erit, si valor justificetur qui fuit quinque annis ante sup-
plicationem, nec sufficeret valor 24. Ducat. qui alioqui solet exprimi in Gallia,
Hispania, Germania in omnibus provisionibus Canonicatuum, sed debet ex-
primi valor juxtà communem æstimationem, ut suprà dictum est. Mandosius
verò *in quæst. 5.* tutiorem & magis usitatam expressionem hanc scribit : Cujus
fructus

fructus, reditus & proventus secundum com. æstim. valorem annuum 50. auri duc. de Cam. non excedunt, si talem summam non excedant, sive agatur de beneficio uniendo, sive de beneficio cui fit unio, formulam autem supplicationis pro 8
expressione valoris utriusque beneficii videto apud d. Mandos. *d. q. 5. in fi.* Datur tamen perinde valere super unione facta per prædecessorem, si fuit omissus valor cum derogatione hujus regulæ, & de exprimendo valore propter novam Regulam successoris, secus quando perinde valere datur per eundem Pontificem, qui fecit unionem quæ tunc non fuerit necessaria, cum fuerit derogatum in prioribus litteris.

C *Quia annullat*) Ipso jure ut vult Rebuffus *in praxi ad hanc reg. gloss. 9.* & Mandos. *quæst. 6. ante num. 4.* Ille tamen distinctione utitur; hic nulla: & ratio ip- 19
sius sententiæ est, quod quando constitutio non solum disponit super aliquo actu faciendo, sed ultra procedit, (prout in casu istius Regulæ) tunc dicitur formam inducere, qua non servata, actus in contrarium factus ipso jure nullus dicitur, *Bald. in l. 1. vers. in contrarium ibi* Alex. *num. 6. & 7. vers. nisi statutum ff. de liber. &* 20
posthu. Dec. cons. 455. num. 7. & cons. 356. num. 3. & cons. 466. num. 13. Milis tamen *in Repertor. vers. Unio facta est falsa*, distinguit, an sit unio facta à summo Pontifice, an verò ab inferiore: priore casu, si unio facta est ex falsa caussa, gratia est ipso jure nulla; quod limita, nisi adfuerit certa scientia, ex decisione Rotæ in 21
una Firmana altaris coram R. P. D. Coccino 15. Januarii 1614. apud Farinacium *part. 2. decis. decis. 506. num. 4.* altero non est ipso jure nulla, licet probata falsa caussa possit annullari. Eandem distinctionem sequitur post Oldradum *in cons. 21.* Bellamera *decis. 618.* Cassad. *decis. 1. tit. de Unionibus.* Mascardus *de probationib. conclus. 1412. alias 1420.*

Ex quibus clara & indubitata efficitur conclusio, constitutionem hanc ita pœnalem esse, ut non servata illius forma, unio sit nulla, & beneficium sic uni- 22
tum impetrari possit, nec ullius temporis præscriptione tueri defendique possit, *Oldrad. consil. 296. incip. de jure Hostien. in capit. Quoniam de vita & honest. cler.* Quamquam, si probetur quod Ecclesia sic fuerit diu possessa, tanquam unita, & quidem à tempore cujus in contrarium memoria non exstet, satis erit probata unio præsumptivè, imò etiam illius solemnitas, ut multis probat auctoritati- 23
bus Mascard. *d. tract. de Probat. conclus. 1411. alias 1419.* Cæsar. de Grassis *decis. 127. num. 5.* Farinacius in novissimis Rotæ decisionibus, *Decis. 58. num. 1. part. 2.* & sufficit allegare ejusmodi præscriptionem absq; alia tituli probatione *Rota decis. 575. alias 10. de reb. Eccles. non alien. Abb. in cap. Cura pastoralis in pr. ex de Jure Patron.* Mascard. *d. conclus.* aliàs in præscriptione non immemoriali seu quadragenaria titulus aptus ad præscribendum allegandus est, teste Farinacio *Decis. 58. n. 1. part. 1.* & Mascardo *d. conclus. num. 11.* quos vide fusè tractantes materiam pro- 24
bationis beneficiorum unionis, quibus adde Boerium *Decis. 345. num. 6.* & novissimè

simè N. Garciam *tract. de ben. p. 12. c. 2. n. 229. & seqq.*

D *Fiat Commissio ad partes*) Quid distet commissio à supplicatione tradit noster
Sotto *in Comment. Reg. 26. de non judicando contrà form. supplicationum.* Dicitur au- 15
tem hoc loco quod Commissio debeat fieri ad partes, hoc est quod commit-
tatur unionis discussio & vocatio interesse habentium in partibus, seu in loco in
quo beneficia sita sunt, super quibus unio desideratur, deputatis Executoribus
cum clausula *Vocatis quorum interest*, id quod sane rationi consonum est: cum
veritas melius & expeditius sciatur per vicinos, quam alios, *ut notat Rebuff. ad* 16
hanc reg. in praxi glo. 10. per text. in c. Quanto de praescript. Porrò discussio unionis
in eo consistit, an sit justa caussa illam concedendi: quae illa? evidens necessitas
& utilitas Ecclesiae *c. Exposuisti de praeb. c. unio. 10. q. 3. c. postquam 16. q.* quibus pro- 17
batis & vocatis quorum interest conceditur unio, ut mox dicam. An autem ste-
tur assertioni Executoris attestantis se caussas reperisse justas, consule Garciam
d. tract. p. 12. c. 2. n. 134. & seqq.

E *Vocatis quorum interest*) Ad formam etiam unionis expediendae pertinet, 18
ut vocentur in partibus ii quorum interest per Executores in commissione
datos. Illi autem quorum interest sunt quibus competit jus conferendi, vel
praesentandi beneficia uniri petita *per not. Rebuff. in gloss. 11. Caccialupi tractat. de
Union. ar. lo. 6. Rochi in tract. Jurispat. vers. Honorificum quaest. 3. circa med.* quales
sunt Episcopus, qui Ordinarius est Dioeceseos; Capitulum Ecclesiae Cathedra-
lis, & Patronus beneficii, si laicus sit, *Ant. Faber lib. 1. Definit. foren. tit. 2. Defin.
48.* Nam in Clerico seu Ecclesiastico patrono, Papa potest derogare illius Juri-
patronatus *c. novit, de Judic. 1. Lambertinus de Jurepatron.* licet efficere non pos-
sit ut eo minus vocandus sit in ipsa unione facienda, si is jus haberet reditus an-
nui ex fructibus beneficii percipiendi, *Ant. Faber d. tit. Definit. 49.* Nec tamen
vocandus possessor beneficii illiusq; consensus postulandus, *Illustriss. Card. Serap.
decis. 1459. numero 13.* cum ad hujusmodi unionem praesertim auctoritate Sedis
Apostolicae faciendam non sit necessarius consensus, aut requisitio Praelati, aut
Rectoris à cujus praelatura vel beneficio fit bonorum seu redituum haec separa-
tio *Clem. 2. de reb. Eccles. non alien.* satisq; ei esse debet, quod ei viventi illa non
noceat, & effectum primum eo cedente vel decedente consequatur, *cap. consul-
tationibus de Donatio. Glo. in verbo vocatus in d. Clem. 2. Wames. cons. 300. num. 1. de
Reb. Eccles. non alien.* Hinc decidit Rota in una Eugubina sancti Stephani 15.
Martii 1599. coram illustriss. Card. Pamphilio, unionem de beneficio per ali-
quem possesso, ipso cedente vel decedente, seu aliàs quomodolibet Ecclesiam
dimittente, tunc demum locum habere, si cessio est simplex, non autem quando
est facta in favorem certae personae; nimirum per resignationem *Cassad. Decis.
3. de Renunciat. Put. Decis. 3. d. tit.* maximè quando est clausula generalis sus-

pensiva

pensiva, quarumcumq; unionum, *Farinatius decis. 38. n. 2. & 3. p. 1. In Novis & decis. 111. n. 4. p. 2.*

Cæterum, adverte quod consensus dictorum interesse habentium, ante & post unionem intervenire potest *Boer. Decis. 345. n. 3.* Quod si tamen commissio fiat per Papam in forma gratiosa, non requiritur clausula *Vocatis vocandis*, sed derogatur huic Regulæ de unionibus committendis ad partes *Rebuff. d. tit. gl. 10.* præsertim si agatur de unionibus perpetuis, ut scribit Mand. *hic q 14.* ubi latè disputat, an Regula hæc sit intelligenda de Unionibus temporalibus, an de perpetuis, an de utrisque, & tandem concludit intelligendam tantum de perpetuis, quem si usus postulat, vide hac super re latè differentem. Quod si tamen Papa temprralem faciat unionem, de beneficio vacante ad vitam, tunc ea per mortem soluta, Ordinarius illud conferre non poterit: quia hæc unio inducit reservationem propter appositionem manus Papæ *Mobed' Decis. 2. de Parochiis P. Greg. Tholos. in Instit. rei benef. c. 20. n. 3.* Sed hodie per Concilium Trid. uniones ad vitam fieri prohibentur, ne sub illarum prætextu plura incompatibilia retineantur *Sess. 7. c. 4.* 29 30 31 32

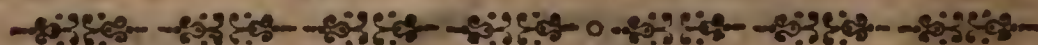
Per Episcopum) An sub dispositione hujus Regulæ comprehendantur F Uniones ab Ordinariis faciendæ, discutit in utramque partem Mandos. *ad hanc Reg. quæst. 11.* & tandem concludit pro affirmativa, videlicet Regulam procedere in Ordinariis, quoad duo priora Regulæ membra: non etiam quoad tertium, quod est de confirmationibus unionum, quibus rationibus & argumentis apud illum videto, Rebuffum quoque consule *tit. de unionibus num. 22.* ubi scribit Episcopum unire posse Ecclesias suæ Diœcesis: quod limita dummodo beneficia non sint exempta, *Rebuff. d. loco*, vel reservata, *Simonetta tract. de Reservat. benef. quæst. 43. Paris. Cons. 114. lib. 4.* licet aliqui dicant ut Nic. Garcia *de Benef. part. 12. Cap. 2. num. 91.* Episcopum unire posse beneficia reservata seu devoluta: nam reservatio non impedit fieri unionem per Ordinarium, sed suspenditur ejus effectus pro tempore provisi de illo à Papa *Æn. de Falcon. de Reser. quæst. 4. principali effectu 32. Selva de benef. 3. part. quæst. 11. num. 26.* Item limita dummodo unio sit perpetua, non temporalis, *Staphil. de literis grat. tit. de Mod. provis. num. 19. Papon. lib. 3. arrest. tit. 8. arrest. 1. Mobedan. decis. 1. num. 3. de off. Vicarii Mandos. Reg. 12. num. 5.* Et accesserit Capituli consensus *Paris. Consil. 41. lib. 4. n. 3.* Et hæc adeò vera sunt, ut Episcopus possit beneficium perpetuum de jure patronatus, de consensu patroni efficere manuale, ut ex Navar. *Cons. 9. num. 1. de off. ord.* probat Gonzalez *ad Reg. 8. Cancell. gloss. 6. in fi. n. 62.* Porrò legatus à latere (qui ut Episcopus in sua diœcesi omnia potest in sua provincia) ex caussa rationabili & legitima potest unire beneficia suæ provinciæ quæ conferre habet *Rota Dec. 459. in antiq. aliàs 3. de off. deleg.* Legatus autem non de latere, ex quo non potest conferre, nec unire potest *Nicol. Garcia tract. de benef. part. 12. num. 66.* Unde 33

legati

Legati, non Cardinales sine speciali mandato conferre non possunt *text. in c. 1. de off. leg.* Sed an beneficia exempta? vide Erasmum à Chokier fratrem meum *in suo tract. de jurisd. ord. in exempt. p. 4. q. 31.*

G *In confirmationibus unionum*) Quod intellige in confirmationibus Apostolicis unionum, ab aliis quàm à S. Sede factarum, ut voluit Mandos. *ad hanc Reg. q. 9. Archidiac. in c. Si motu proprio col. 1. subsi. deprab. in 6. Lud. Roman. consil. 383. n. 1. & 4. Oldrad. hic à nostro citatus cons. 60. cum seqq.* 35

H *Quod valeret unio*) Idem firmat Rebuff. *in praxi ad hanc Reg. glo. 1.* Cujus, ut & Nostri opinionem reprobat Mandos. *ad hanc Reg. quaest. 2.* motus auctoritate Abbatis *consil. 101. incip. In quaest. volu. 1. num. 7. ibi.* *Quod dico procedere etiamsi Papa unionem motu proprio fecisset:* quia motus proprius licet excludat subreptionem 36 *Rom. Consil. 327. incip. Ista sunt num. 9. Felii in cap. Caussam quae num. 7. in fi. de rescript. Mohed. Decis. 3. de Usur. num. 2.* non tamen firmat gratiam contrà intentionem scribentis &c. & sic concludit unionem subreptitiam, etiam motu proprio interveniente esse nullam. Idem concludit Cardin. *Cons. 96. Felii in c. postulasti n. 3. vers.* 37 *Potest etiam inferrri & in cap. ad aures n. 9. de rescript.* & alii quos dicto loco appellat Mandosius, cujus opinio videtur probabilior & receptior. Quomodo autem probetur unio, vide Nicol. Garciam *tract. de benef. p. 12. c. 2. §. 3.* ubi scribit unionem ex diuturnitate temporis, scilicet quod spatio quadraginta annorum bene- 38 ficium fuit possessum tanquam unitum, ut suprà dixi *n. 22.* adde Farinacium *decis. 233. n. 5. p. 1.* Prætereà ex verbis enunciativis plurium instrumentorum antiquorum, in quibus beneficia tanquam unita enunciantur; concurrente tamen longissima quasi possessione ipsius unionis, & non aliàs. Nam verba enunciativa plurium instrumentorum antiquorum habent vim famæ, & fama in antiquis plenè probat, etiamsi agatur de gravi præjudicio, ut multis probat N Garcia *d. loco* & Farinacius *in decis. p. 1. decis. 616. n. 2. & seqq. quae propria est huic materiae.* Deni- 39 que probatur per testes deponentes de publica voce & fama *Farinacius decis. 626. num. 4. part. 1.*

ARGVMENTA IN REG. XXII. INNOCENT. VIII. ET PAULI V.

1. Nemo potest transire sine caussa ad minorem, seu laxiorem ordinem, nec Papa inconsulto.
2. Vir maturæ ætatis non potest transire ad minores ordines sine auctoritate Papæ.
3. Pleræque bullæ expediuntur per Cameram Apostolicam, non servata constitutione Martini V. de qua in hac Regula.

4. Dispensatus à Papa sine causa non est securus in conscientia.
5. Quos religiosos comprehendat Constitutio Martini V.
6. Ordo transferendi mendicantes quis
7. Clausula apponi solita in transeuntibus ad alios ordines.
8. Monachi habitum dimittentes spe obtinendæ facilioris dispensationis seipsos decipiunt, nec censentur dispensati.

REGVLA XXII. INNOCENTII VIII. ET PAVLI V. DE MENDICANTIBUS TRANSFERENDIS.

ITem de mendicantibus transferendis, quia ad alios ordines transierint pro tempore, voluit constitutionem fel. rec. Martini Papæ V. prædecessoris sui desuper factam, & in libro Cancellariæ scriptam, quæ incipit; Viam ambitiosæ cupiditatis, firmiter observari.

GLOSSEMA ALPHONSI.

IN ista Regula dicitur quod in mendicantibus transeuntibus ad alios ordines, servetur Constitutio Martini scripta in Cancellaria: & vult dicere ista regula, quod quando Papa dat licentiam transferendi ad majorem ordinem alicui mendicanti, quod non expediatur bulla in Cancellaria, nisi servata forma dicta constitutionis, quæ dicit quod quicumq; religiosus transierit ad alium ordinem minorem, vel æqualem sua propria authoritate, quod sicut apostata sit ipso facto excommunicatus: & solet poni ista clausula: Dum tamen tua propria authoritate habitum non dimiseris, & ad alium ordinem vel æqualem tua propria authoritate huc usque non transieris &c. *& si Papa dat licentiam transeundi, derogatur illi constitutioni expreßè: dicendo,* non obstante felicis recordationis Martini Papæ Prædecessoris nostri constitutione &c. *& sic practuat Cancellaria. Et sciendum est, quod quando unus est matura ætatis, & vult transire sine caussa ad minorem ordinem, tunc non potest hoc facere absq; licentia Papæ,* ut dicit glo. & Dominicus in c. singula §. prohibemus de præbend. lib. 6. *ubi per Domin. quando potest quis transire ad aliam religionem strictiorem, vel æqualem, aut minorem, cum licentia & sine licentia superioru* & per gloss. & per Doct. in c. licet de regularibus, *quæ non infero hic: quia non multum faciunt ad propositum.* 1 2 3

Unum tamen scio, quod per Cameram Apostolicam expediuntur multæ bullæ, ut non ser-

 vetur

vetur illa ordinatio Martini, maximè tempore Sixti *Pontificis, qui fuit frater, & sciebat bene labores fratrum; ideò de facili secum dispensabat, etiam de ordine sancti Hieronymi, & de sancto Francisco, quod sint fratres sancti Joannis Hyerosolimitani, vel sancti* 4
Spiritus cum Crucibus ante pectus. Ego autem in istis dependentibus à conscientia, maximè ex toto, non essem securus cum dispensatione Papali, juxtà gloss. singul. in capite non est devoto. *& Papa est excusatus; quia credidit conscientiæ impetrantis, ubi nulli fit præjudicium.*

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

A *Constitutio Martini*) Habetur in Extravag. commu. & incipit, *Viam ambitiosæ cupiditatis &c. tit. de Reg. & transeunt. ad relig.* quæ solum cum hac Reg. comprehendit mendicantes professos. Nam in professis nulla opus fuit constitu- 5
tione aut regula, cum quilibet non professus religionem possit deserere, & ad vitam secularem redire, *c. 1. & c. beneficiorum de reg. in 6. c. statuimus ex eodem DD: in c. qui post votum d. tit. de Regular. in 6.*

Porrò, in professis hic servatur ordo, ut si Monachus velit ad religionem arctiorem transire, tunc sufficiat consensus Abbatis, ut dimittat religionem in qua est professus, & aliam ingrediatur, *c. licet de regular. Lapus allegat 62. Quidam.* Alioqui poterit revocari à Prælato, etiamsi ingrediatur Carthusiam, ut respondit Navar. *consil. 52. de Regul. & cons. 54. d. tit.* nisi tamen aliud ex concessione Apostolica vel Constitutionibus Regulæ colligatur, *Navar. consil. 55. n. 5. d. tit.* quod si ad parem se transferre velit, tunc voluntas Abbatis & conventus sufficit, nisi velit transire ad Monasterium in illa situm Diœcesi: quia tunc auctoritas Episcopi intervenire debet, & caussa justa in non exemptis, *Perus. in 6.* Nam in exemptis requiritur licentia Papæ, qui est Episcopus exemptorum *Archid. in c. sed subaudiendum 19 q. 2.* Quod si ad laxiorem, dispensatio Papæ postulari debet *gloss. & DD. in cap. Cum singula §. fin. de præbend.* si quidem erat major cum religionem ingressus est, & nulla sit caussa legitima, cur ad aliam transire illum oporteat: Nam si minor erat tempore assumptæ professionis & juvenis factus major velit transire ad minorem seu laxiorem, qua fortè austeritatem regulæ sustinere non valet, tunc sufficiet licentia Abbatis & Episcopi, *Archid. in c. Monachum 20. q. 1. Innoc. in c. significatum de Regular.* Hæc tamen distinctio quæ est Geminiani *in d. §. fin.* & Rebuffi *in praxi titul. de translat. Monachor.* hodie non videtur procedere, dico quoad ejus extremam partem, cum certa ætas definita sit profiteri volentibus, r. edum per Pium II. *in Constit. quæ incipit. Cum ex sacrorum ordinum, n. bullarii sui*, verum etiam per Concilium Trid. quam si quis prævenerit, etiam ignorans dispositionem, professio erit nulla, ut testatur Navar. *cons. 34 de Regular.*

Absq.

B *Absq; licentia Papæ*) Solet autem hodie in ejusmodi licentia apponi clausula hæc: Et petita & obtenta per d. Oratorem ab ejus superiore licentia & servata aliàs forma constitutionis fœl. recor. Sixti V. desuper editæ, ubi opus fuerit: Et 7
dummodo in secundo dicto ordine strictior vigeat observantia regularis; Et translatio hujusmodi intrà sex menses proximos, nec ad evitandum aliquam cómissorum criminum pœnam fiat: alioqui præsens gratia nulla sit eo ipso. Sed adverte quod versati quidam, quò facilius eam impetrent, habitum temerè dimittunt, & ordinem deserunt: verum ejusmodi dispensatio est subreptitia & nulla, cum oporteat illos non solum mentionem facere omissionis habitus, sed etiam fraudis, qua graviter peccando usi sunt, ut benignior in eis esset Romanus Pontifex, alioqui non erunt securi in conscientia, *ut not. Doctiss. Navar. in Relect. cap. si quando exceptione 5. n. 4. & noster hic in f.* Stante autem ejusmodi gratia, trans- 8
latus non emittit rursum professionem, sed solum suscipit habitum, & se conformat regularibus institutis ordinis ad quem transfertur.

ARGUMENTA IN REGUL. XXIII.

INNOCENTII. VIII. & PAULI V.

1. HÆc regula non est inserta regulis Innocentii VIII.
2. Regula hæc quid contineat.
3. Sixtus V. induxit pœnam privationis ipso jure adversus infractores Pianæ constitutionis auctoris hujus Regulæ.
4. Clemens VIII. sustulit dictam pœnã privationis ipso jure.
5. De quibus ordinibus loquatur hæc reg.
6. An clericus bene notus possit sine literis dimissoriis promoveri ad S. Ordines contrà dispositionem hujus regulæ.
7. An subsecuta ratihabitio tollat pœnam hujus reg.
8. An literæ dimissoriæ Vicarii generalis sufficiant promoveri cupienti.
9. Papa nonnunquam concedit ob doctrinam, vel bonum testimonium de consensu ordinarii ut quis omnes ordines breviori tempore & extra tempora suscipiat.
10. Clausula apponi solita in absolutione pro Præsbytero promoto ante legitimam ætatem, & proviso de Curato aut alio S. Ordinem requirente.
11. Clausula restrictiva pro promoto ante legitimam ætatem quam tamen se habere credebat.
12. Alia Clausula pro promoto per saltum, minoribus prætermissis.

REGULA XXIV. PAULI V.
DE MALEPROMOTIS.

ITem de Clericis extrà tempora à jure statuta, sive ante ætatem legitimam, aut absque dimissoriis litteris ad sacros ordines se promoveri facientibus, pro tempore etiam voluit Constitutionem piæ memoriæ Pii II. similiter prædecessoris sui desuper editam, & in dicto Cancellariæ libro descriptam, quæ incipit cum ex sacrorum ordinum &c. pari modo observari.

COMMENTARIA IOAN. A CHOKIER.

ISta Regula non est inserta Regulis Innocentii VIII. licet renovet Constit.
Pii II. alioquin utillimam: nam suspendit beneficiatos, vel clericos, qui 1
absque Canonica aut legitima licentia, se fecerunt promoveri extrà tempora à jure statuta, sive ante ætatem legitimam, vel absque litteris dimissoriis, etiam Citramontani à Citramontanis (præterquam si in hoc ultimo casu per Cameram Apostolicam juxtà illius stylum ordinati fuerint, & ad aliquem ex sacris or- 2
dinibus se fecerint promoveri) & si hujusmodi suspensione durante in iisdem ordinibus ministrare præsumpserint, eo ipso irregularitatem incurrent, a qua non nisi à solo Papa absolvi possunt *cap. cum quidam c. literas de Temp. ordin.* & beneficiis Ecclesiasticis privantur.

Hanc ergo Constitutionem Pii II. quæ est de data 1461. 10. Kal. Decembris, censuit renovandam, & ubique observandam Julius III. & alii ab eo Pontifices, ad nostra usque tempora. Et licet alia Constitutio Sixti V. de data 1588 sub 3
non. Januarii, quæ incipit, *Sanctum & salutare*, statuerit pœnam privationis beneficiorum ipso jure, adversus infractores Pianæ Constitutionis (anteà enim non inducebatur privatio ipso jure) tamen ista vacatio ipso jure hodie non attenditur, cum è medio sublata sit dicta Sixti V. Constitutio, ac ad terminos juris communis ac Concilii Triden. & dictæ Constitutionis Pii II. redacta per Constitutionem Clementis VIII. emanatam pridie Kal. Maji, millesimo quingentesimo nonagesimo, quæ extat apud Stephanum Quarantam in Summa Bullarii *Fol. mei* 387. 4

Porrò triplex est Ordinarius, qui in terminis hujus constitutionis litteras dimis-

dimissorias concedit, Originis, beneficii & domicilii juxtà *not. cap. cum nullus de temp. ordin. in 6.* de quibus sigillatim Quaranta *in summa Bullarii, verbo Ordo, vers. Quoad tertium.* De quibus autem ordinibus loquatur, seu intelligenda sit Pii 5
Constitutio, atque etiam ista Reg. latè disputat Mandos. *hic q. 1.* ubi tandem concludit has constitutiones non comprehendere minores ordines, sed tantum Præsbyteratum, Diaconatum & Subdiaconatum, sive agatur de personis Secularium, sive de Personis Regularium, & Monachorum, ut idem scribit *q. 2.* & Stephan. Quaranta *d. loco. vers. 2. limita.*

Sed an clericus, qui notus est, & probè cognitus, possit sine litteris dimissoriis promoveri ad sacros ordines, contrà hujus Regulæ & Pii II. Constitutionem? *Innocen. in cap. jamdudum vers. Dic tu illud verbum de prabend. & ibi Abb. num. 17. & in cap. fraternitati num. 4. vers. & limita hunc textum, de cler. non residen.* videtur concludere pro negativa, cujus opinionem non probat hic Mandos. *q. 3. num. 8* & si alioqui veram & receptam; quando non esset inducta forma in Cōstitutione *Anto. Corset in suis singul. in verb præsumptio qualiter bene Versic. quod tamen intellige nisi esset data forma &c.* cum ergo sit hæc formula data, quantumcumque notus promoveri non poterit absque dimissoriis litteris: in tantum, quod si taliter promotus sui ordinarii ratihabitionem obtineat, nihilomagis pro verè ordinato reputabitur, nec liber erit à pœna hujus Constitutionis, ut notat mandos. *hic quæst. 4.* & Steph. Quaranta *in summa Bullarii verb. Ordo vers. ampliandà hanc extravagantem*, nisi tamen summus Pontifex, qui ratam habeat ordinationem ab inferiori quocumque factam *per text. in l.. adoptio. non jure ff. de adoptio. gloss in cap. nullus alterius vers. solus tamen Princeps potest sententiam quæ nulla est confirmare, Inno. & Jo. And. cap. prudentiam de off. deleg.* Ideoque ejusmodi promotus poterit impetrare *perinde valere* à S. Pontifice, quod ratificabit sacrorum ordinum ab alieno Episcopo susceptionem, perinde, ac si à proprio Episcopo collati fuissent, vel perinde ac si cum ejus litteris dimissoriis ordinatus esset, *Mandos. d. quæst. 4. num 10.* qui quoque in *quæst. 6.* latè disputat an litteræ dimissoriæ Vicarii generalis sufficiant promoveri cupienti: & randè concludit quod non: quod nimirum Vicarius generalis non possit dare has litteras dimissorias sine speciali mandato *text. cap. cum nullus §. Episcopo arguendo speciali de temp. Ordin. in 6. Jo. Fran Pavin. tract. de off. & potest cap. Sede vacante 10. quæst. part. 2. vers. An autem Vicarius num. 17.* quod & probat dictus Stephanus Quaranta *in summa Bullarii, verbo, Ordo, vers. Vertitur autem dubium*, quod tamen limita primò, nisi Episcopus sit in remotis partibus, tunc enim Vicarius generalis potest hanc licentiam concedere *text. in d. c. cum nullus §. Episcopo ibiq. Francus* vel nisi Vicarius haberet aliqua majora specificata, quam si potestas ejusmodi dandi litteras *cap. qui ad agendum vers. Sed si aliquis depeeur. in 7. Hostien. in cap. significasti ante fi. vers. si tamen aliquis &c. de off. Vicarii*, vel denique, nisi ejusmodi Vicarius ge-

 neralis

neralis successisset aliquibus prioribus Vicariis similes literas concedere solitis, *argumento text. & ibi not. in l. cum d. in rem vers. ff. de Usur. Bald. in leg. si cert. annu n 6. C. de pact. Gratus respon. 2. n. 90. lib 1.*

Denique limitando hanc reg. adverte, quod ob eminentiam doctrinæ, vel bonum testimonium, de consensu ordinarii S. Pontifex concedit ut quis omnes ordines etiam præsbyteratus breviori tempore sumere possit, etiam extrà tempora ut Episcopo Placentino respondit S. Cong. Interpretum Concilii Trid. *ad cap. 13. sess. 23.*

Item nota, in quantum hic dicitur suscipientes ordines sacros ante legitimam ætatem (quæ est 18. annorum in Subdiacono, 20. in Diacono, 26. in Præsbytero) incurrere pœnam constitutionis Pii II. quod si tales petant absolutionem à S. Sede & assecuti sint beneficium ur tum, aut alias sac um ordinem habens, 10
solet hodie dari clausula: & co mitatur Ordinario, imposita Oratori aliqua pœnitentia salutari & ipso ab executione suorum ordinum ad octo menses & deinde arbitrio ejusdem Ordinarii suspenso, & quod novam provisionem committatur cum clausula, si per diligentem adhibitis, & deputato per eundem Ordinarium durante dispensatione hujusmodi Vicario idoneo in d. Parochiali Ecclesia cum congrua portione illius fructuum, pro sustentatione ipsius Vicarii, ita quod Orator int um eisdem Canonicatui, & præbendæ ne debitis fraudentur obsequiis per substitutum, seu sacerdotem idoneum ab Ordinario loci, seu Capitulo dictæ Ecclesiæ approbandum deservire possit & teneatur.

Item in absolutione pro promoto, credente se esse legitimæ ætatis solet adjici clausula: & committatur Ordinario, & dummodo constet Oratorem ignorá- 11
tem defectum ætatis promotum fuisse ut præfertur, ipsoque ab executione suorum sactorum ordinum donec 25. ætatis suæ annum attigerit, & deinde ad beneplacitum Ordinarii suspenso.

Si autem quis sit promotus ad sacros minoribus prætermissis, petatq; absolutionem, solet adjici clausula hæc: Et committatur Ordinario, & prædicto Ora- 12
tore ab executione susceptorum ordinum, donec quatuor minores prædictos secretó susceperit, & deinde arbitrio ejusdem Ordinarii suspenso.

REGVLA XXIII INNOCENTII VIII.

Quæ est XXIV. PAULI V.

1. Aureus & solidus numisma, & Ducatus eadem sunt.
2. Etymologia & vocabulorum disputatio minus necessaria & negligenda.
3. Omnis scientia incipit à cognitione vocabulorum.

4. Origo libræ Turonensis.
5. Ducatus quomodo æstimetur in impetrationibus benef.
6. An reg. hæc sit infructuosa?
7. An hæc Constitutio extendatur ad Cancellariam?
8. Constitutio, seu lex specialis propter generalitatem rationis, generaliter est accipienda.
6. Ducati auri de Camera valor.
10. Aurei valor, ejusq; appellatio.
11. Aureus temporibus antiq. Romanorum 25. drachmis, id est totidem Juliis Romanis constabat.
12. Posteriori Principum ævo aurei valor imminutus fuit.

ARGVMENTA IN REG. XXIII. INNOC. VIII.

Quæ est PAULI V.

DE MONETA.

ITem declaravit idem D. N. quod libra Turonen. Parvorum, & florenus auri de Camera, pro æquali valore in concernentibus litteras & Cameram Apostolicam, computari & æstimari debeant.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *ISta Regula dicit quod quoad concernentia litteras Apostolicas, vel Cameram Apostolicam,*
B *quod est tantum dicere libram Turonen. quantum ducatum de Camera, & propter hanc re-*
C *gulam ponitur in supplicationibus, quando impetratur beneficium* cujus fructus &c. *nam*
D *aureus & solidus, numisma & ducatus idem est* glo. in rub. de numis. lib. x. & instit. de 1
pœna teme. litig. §. fin. l. quoties C. de suscept. lib. x *de qua materia per Canonistas* in c. quanto de jurejur. *& per legistas maximè Bart.* in l. Paulus ff. de solut.

Sed interrogavi in Curia canonistas unde habuit ortum libra Turonensium parvorum? & unus abbreviator respondit mihi ad ephesios & voluit dicere, quod in istis vocabulis recurrendū est ad Catholicon. pro quo facit gloss. in rubr. ff. solut. mat. *quæ dicit quod disputatio vocabulorum est relinquenda pertinacibus, id est capitosis, sed certè ego intelligo illam glo. veram,* 2
quando non refert multum quid significet vocabulum: quia tunc esset pertinacia, insistere in ejus significatione, alias secus: nam omnis scientia incipit à cognitione vocabulorum, ut ait Bal. 3
in l. liberti libertæque C. de oper. lib. in 2. col. *Ideò, oportet videre quid esset libra Turon parvorum, propter subreptiones bullarum quoad valorem. Tamen quia hic declaratur satis est quoad nos.*

Verum,

Verum, interrogavi unum Gallum, quid est ista moneta? & dixit mihi, quod cum alias fuisset factum Concilium in Civitate Turonensi, Rex Franciæ qui habebat odio Italos, procuravit quod fieret impetratio secundum illam libram Turon. parvorum: quæ libra valet 4
unum Ducatum, & quod non fieret per ducatos: & sic tamen factum fuit, sed credo quod fuit somnium: & satis est quod sumus certi quantum valet libra Turon. parvorum: quia valet unum ducatum, sed vidi dubitari, quomodo intelligitur ducatus in impetrationibus, an secundum quod valet in partibus, vel secundum quod constat in curia cum cambio? & allegatur 5
quod secundum quod valet in Curia in Cambio, & allegavi not. in d.c. quanto. & in d. l. Paulus de solut. *quæ longum esset referre hic, sed sic practicat Rota.*

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

A *Ista Regula dicit*) Regulam hanc licet nonnulli inutilem censeant, eo quod 6
usus Turonensium, de quibus hic, omninò cessaverit, tamen non suis carere utilitatibus rectè notat Mandosius hic, præsertim cum per eam vitari possint mille quæstiones, quæ passim apud DD. agitantur de mutatione valoris extrinseci & intrinseci pecuniarum; quæ quoque intricarent omnes in Curia supplicantes.

B *Concernentia litteras Apost. &c.*) Hoc est litterarum expeditionem & Came- 7
ram, id est Cameræ officium, circà harum litterarum expeditiones, & licet Reg. loquatur de Camera, sicq; videtur constitutio restricta ad illam, attamen sub Regula comprehenditur etiam Cancellaria ex identitate rationis, quæ cum sit generalis, facit ut constitutio specialis generaliter sit intelligenda *Dec. consf.* 35 *n.* 8. 8
& consf. 115. *Paris. consil* 83. *vel* 3. *Mandos. hic q.* 1.

C *Ducatus de Camera*) Valor Ducati auri de Camera, est unius scuti auri in auro, & unius Julii, de quo est una decisio *in una conchen.* 28 *Junii* 1585. *coram Orano & in una Acherontina fructuum* 20. *Feb.* 1595. *coram Blancheto & in una Aretina pensionis* 20. *Febr. &* 17. *April.* 1598. *coram litta*, quas decis. habes apud Nic. Garciam *p.* 5. *de benef. c.* 3. *n.* 147. *& seqq.* Si tamen reservarentur simpliciter Ducati, non dicendo de Camera, attendendus esset valor currens in loco beneficii ut per Gigant. *consf.* 58. *alias respon.* 49. *de Pensio. Garcia d cap. n.* 151.

D *Aureus solidus numisma & Ducatus idem est*) De potestate, seu valore aurei ejusque varietate paucis dicam. Romanis priscis *Aureus* simpliciter, & sine alia appellatione dicebatur: posterioribus *Solidus* & græcis Epoche quadam *numisma*. Pondus & æstimatio sub Principibus ejusmodi fuit, ut 48. aurei, aut eo circa, ex libra signarentur: aureus autem unus 25. drachmis, 10
id est totidem Julus Romanis permutatur, ut Zonaras scribit *tom.* 2. *Annal.*
hocque

hocque pretium adstruit pondus ipsum aureorum, qui hodiè exstant duarum ferè Drachmarum, id est duorum nostrorum aureorum. illud pretium mansit usque ad tempora ferè Constantini, Imp. cujus ævo Principes, qui ei successerunt, valorem aurei imminuerunt, sic quod 72. aurei in libram cuderentur, & sex unciam redderent, erantq; aurei singuli scrupulorum quaternorum, ut constat *ex l.1. C. Theod. de Pond. & auri illat.* quâ de re latius scribo *in tract. de Re Nummaria c.* 10. 11

ARGUMENTA IN REG. XXIV. INNOCENT. VIII. PAULI V. REG. XXV.

1. Ratio constitutionis hujus Regulæ.
2. Beneficia eorum qui promoti sunt ad Episcopatum, vacant in Curia.
3. Papa promovendo aliquem ad regimen Ecclesiarum, reservat suæ dispositioni ipsius beneficia, ut & pensiones, ut n. 15.
4. Papa censetur derogare huic reg. per clausulas motus proprii, & ex certa scientia.
5. Papa per verba derogatoria potest sibi ipsi legem imponere, sed non successori.
6. Clausulæ motus proprii, & cum derogatione &c. censentur repetitæ in secunda parte hujus regulæ.
7. An ignorantia ejus qui nescivit se promovendum, excuset ipsum sic ut subsistat renunciatio.
8. Anima legis, ratio legis.
9. Princeps plerumq; non concedenda concedit, victus importunitate precantium.
10. Hæc reg. inventa est ut vitetur omnis occasio ambitionis.
11. Ideò favorabilis est & extendenda.
12. Prima regulæ pars videtur superflua
13. In hac reg. Ecclesiæ Cathedrales sunt comprehensæ.
14. An etiam extendatur ad alias Ecclesias inferiores.
15. An reg. hæc procedat in beneficiis eorum, qui promoventur ad Episcopatus in partibus infidelium: & quid in pensionibus.
16. An priora beneficia translati vacent si promotus non sit assecutus pacificā beneficii secundi possessionem.
17. Pensiones etiam vacant per promotionem.
18. Per promotionem ad Cardinalatum vacant beneficia ut & ad Pontificatū. An per promotionem ad Cardinalatū sic vacent Episcopatus ut Regalia sint aperta? & quid si Papa dispensaverit ut retineret utrumq; ibid.
19. Hæc reg. comprehendit dignitates electivas, non obstantibus Concordatis Germaniæ.
20. Papa non censetur voluisse novas inducere reservationes in præjudicium Concordatorum, nisi de iis expressam mentionem fecerit.
21. Reservationes inductæ per Regulas non comprehendunt beneficia Germaniæ

maniæ.
22. Hæc reg. favorabilis est.
23. Exceptio debet esse de regula.
24. Dictio adversativa *vero* inducit repetitionem omnium qualitatum in præcedenti dispositione.
25. An hodierno jure ut assumendi disponant de suis beneficiis necessaria sit derogatio hujus regulæ.
26. Promoti beneficia quando vacare dicantur.
27. Quid de Episcopatibus titularibus.
28. An beneficia promoti qui dispensatus est ut illa retineat, eo in partibus moriente, sint reservata.

REGVLA XXIV. INNOCENTII VIII.

Quæ est PAULI V. XXV.

DE BENEFICIIS VACATURIS PER PROMOTIONEM AD ECCLESIAS ET MONASTERIA.

ITem præfatus D.N. Papa voluit, decrevit, & ordinavit, quod quæcumque concessiones, gratiæ & mandata etiam motu proprio, & cum derogatione hujus constitutionis, quæ ab eo pro quibuscumque personis emanaverint de providendo eis de quibusvis beneficiis vacaturis per promotionem quorumcumque ad Ecclesiarum & Monasteriorum regimina, si hujusmodi concessiones & mandata diem promotionis promovendorum ipsorum præcesserint, necnon quæcumque collationes, & provisiones pro tempore faciendæ de præmissis ac quibusvis aliis beneficiis Ecclesiasticis, secularibus ac regularibus, quæ per promovendos vel per assumendos ad quascumque prælaturas inter illarum vacationis, & hujusmodi promotionis vel assumptionis tempora, simpliciter, vel caussa permutationis, ubicumque resignari, vel alias dimitti contigerit, cum inde secutis, pro tempore sint cassæ, & irritæ, nulliusque roboris vel momenti.

GLOS-

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *Ista Regula dicit quod mandata de providendo sive provisiones quorumcumq; beneficiorum vacaturorum per promotiones quorumcumq; ad quascumq; pralaturas, etiamsi fiant motu proprio, etiam cum derogatione hujus Constitutionis; Item provisiones & collationes beneficiorum illorum, qui deberent promoveri, qua vacant per resignationem simplicem illorum, vel ex caussa permutationis, etiam sunt nulla &c. & ratio hujus Constitutionis, quoad primam partem fuit ista, quia quando unus debebat promoveri ad Episcopatum vel ad regimen monasterii, tantum erat importunatus Papa super beneficiis illis vacaturis, quod propter importunitatem illa concedebat etiam indignis: Ideò cassat talia mandata Papa &c. Quoad secundam partem fuit ratio, quia ille qui sciebat se promovendum, faciebat resignationes secretas, vel ex caussa permutationis permutabat pinguia beneficia pro uno beneficio minimo, quod potest fieri juxta doctrinam* Doct. in cap. cum venerabilis de excep. &c. cum universorum de rer. permu. *& sic quando Papa volebat conferre nihil reperiebatur vel modicum in beneficiis suis, &c.* 1

Et ponderandum mihi puto id quod dicitur: quia datur intelligi, quod beneficia vacantia tam per promotiones ad Ecclesiam Cathedralem, quam ad regimen Monasterii, vacant in Curia: sed de jure non reperio hoc cautum, immò video quod illi ad quos pertinet collatio illorum beneficiorum, possunt ea conferre per munus consecrationis &c. cap. cum in cunctis de elect. *Item de jure communi non reperio cautum, quod si unus habet prastimonia, vel alia beneficia simplicia, & promovetur ad regimen Monasterii: quod ista beneficia vacant ipso facto: sed bene reperio illa reservata per extravagan. ad regimen: sed quia illa extravagans expiravit cum Benedicto ejus Conditore, ut ex fine ejus apparet, & dixi suprà in alia Regula: sequitur, quod si Papa moriatur, qua has Regulas fecit suo tempore duraturas, ut suprà in proemio, & fecit similes reservationes in illis contentas in extravag. ad regimen: quod tunc, si antequam eligeretur alius Pontifex, vel antequam faceret Regulas reservationum, vacaret Episcopatus, & Canonici eligerent, & Archi-Episcopatus confirmaret, prout possunt facere, ut dixi superius in secunda Regula, ille ad quem pertineret collatio ipsorum beneficiorum posset conferre de jure,* per d. cum in cunctis. *Item quod ante electionem illius vel confirmationem posset ille renuntiare beneficia sua simpliciter, vel ex caussa permutationis, quia tunc non haberet locum ista Regula per proemium regularum.* 2

D *Et ista valet in simili pro Concordatis Alemania, & pro Pragmatica Francia: sed ad tollendum hoc dubium, Papa dicit quando promovet aliquem ad Ecclesiam, quod reservat beneficia ipsius & confert alii, vel mandat conferri, & ista est reservatio specialis, qua solet per Cancellariam expediri, ut dixi suprà in alia regula.* 3

Item ponderandum mihi arbitror istud verbum, quod ponitur hic, etiam motu

proprio, & cum derogatione hujusmodi constitutionis *&c. Ex quo videtur quod Papa imponit sibi ipsi legem: & quod etiam si appareret bulla concessa motu proprio, & cum derogatione istius Constit. quod non deberemus obedire: sed hoc est contra D. spositionem juris communis: quia per quamcumq; potestatem Papa daret alicui, vel quacumq; verba diceret in privilegiis & Constitutionibus, nihilominus majorem potestatem retinet penes e ad totum illud cassandum*, c. dudum & c. quamvis lo. n. de præb. lib. 6. *Ergo sequitur quod si Papa diceret in bulla provisionis quod motu proprio & ex certa scientia hoc facit, quod expresse derogat huic Constit. quod valeret ista derogatio* per d. capit. & per leg. si quis in 4
E princip. ff. de leg. III. & illud dicit Bald. in præludiis Feudorum in XIII. col. & in capite ii qui Feudum dare possunt col. x. *qui dicit quod Papa per verba derogatoria potest sibi imponere legem, sed non successori: & alleg. Joan. Mona.* in c. 1. de constit. lib. 6. *Sed est una truffa. Ac mirandum est de tanto Doctore, qui similia verba dixerit per prædicta jura. Ideò crederem, quod si Papa vellet derogare isti Constit. faciendo expressam*
F *mentionem, quod posset, & sufficiant dicta Doctor.* in c. 1. de excess. prælud. lib. VI. & in dicto lib. si quis in princip. de leg. III. & per Bal. in c. naturales si de Feud. fuerit contro. in III. col. & in c. 1. §. libellarius de pa. Constan. & in l. 1. Codice de naturalibus lib. ubi bona gloss. & per Canonistas aliquos modernos in c. nonnulli de rescript. *Verumtamen esset quod in hoc debet expectari secunda jussio. si vellet Ordinarius* arg. c. si quando de rescript. *Sed si Ordinarius nollet, non tenetur per prædicta: & ita credo sententiare Rotam.* 5

Item arbitror quod ista Clausula motus proprii & cum derogatione &c. *debet etiã intelligi in secundo responso hujus Constitut. quia sub uno Constructo ponitur tota ista dispositio: ergo pari formiter debet intelligi juxtà Doctrinam Bartholi* in lege talis scriptura ff. de lege 1. & in lege prætor ait §. eritque differentia ff. vi bon. rapt. *& in istis non debemus separare caudam à capite; alias esset absonus intellectus.* glossa est not. in capit. consuetudinis x. distinctio. quæ alleg. capit. majores de bap. & ibi not. Doctor. *sed omnis nominatus hic positus regitur infrà ibi* sint cassa & irrita *ergo, &c. per prædicta.* 6

Item alias fui interrogatus in Curia, si unus verisimiliter nesciebat se promovendum, & interim renuntiaverat aliquod beneficium in favorem sui familiaris vel amici, an valebat ista 7
G *renuntiatio? & dixi me credere quod sic, etiamsi posteà in brevi promoveretur: & ratio est: quia iste non facit in fraudem legis, ergo &c. nam anima legis, est ratio legis,* leg. cum ratio ff. de bono r. damnat. *& sufficit ita scriptum esse: & ita debet servari*, leg. prospexit ff. qui & à quibus & cap. in memoria XIX. distinctio. *ut aliquè superius dixi illa l. caret spiritu, ut dicit Bal.* in leg. si quis servo, Codice de fur. 8

furt. & sic credo fuisse, ut intellexi sententiatum in Rota, maximè quia ex multis quæ not. in leg. si servus plurium, ff. de lege prima & ex aliis relatis per Baldum in capite primo, §. & quia vidimus, qui Feud. da. pos. in VII. col. *potest colligi intentio statuentis, etiam si non exprimatur: quæ omitto caussa brevitatis, hæc sufficiant pro nunc.*

COMMENTARIA IOAN. A CHOKIER.

PRopter importunitatem) Quod Principes propter importunitatem & invere-
A cundam petentium inhiationem non concedenda plerumq; concedant,
textus est *in l. 1. C. de Petit. bon. sublat. lib.* 10. atque hæc importuna petitio si fiat 9
super beneficiis Ecclesiasticis, nullum jus provisis tribuit, immò ab Ecclesia-
stica communione pellendi sunt *d. c. 1. & cap. eum qui 7. quæst. 1. cap. Ordinationes*
1. quæst. 1. Cap. 1. & 2. de Conceß. præben. si super muneribus, & honoribus civi-
libus dicitur etiam ambitiosa importunitas & reprobata *Cap. fin. de Rescript. in 6.* 10
l. Ambitiosa Decreta ff. de Decret. ab ord. faciend. Ideò per hanc Regulam Pontifi-
ces meritó tollere studuerunt vitium ambitionis quod obrepere solebat tum
maximè cum quidam erant promovendi ad aliquas Prælaturas: quod & Gal-
liæ Reges suis legibus cavisse legimus inter quas exstat Caroli VII. *arti. 85. tit.*
de non Concedendis beneficiis & offi. ante illorum vacationem. Per primam igitur hu-
jus Regulæ partem Papa voluit tollere omnem modum concessionis gratiarum
super beneficiis per promotionem vacaturis: per secundam autem quæ incipit
ibi *necnon quæcumq; &c.* voluit præservare liberam collationem beneficiorum
quæ per promotionem sunt vacatura: nam plerique omnes promovendi resig-
nabant, & nihil per eorum promotionem vacabat, & sic eludebatur Papæ
reservatio de beneficio vacante per promotionem. Ex quo videmus quod 11
Regula hæc sit favorabilis & amplianda, ut quæ occurrat ambitioni & fraudi-
bus eóque extendenda, notatque Felin *in Cap. de quarta num. 15. in fin. de præscript.*
etiam quoad utramque partem, quia utrobique fraus intervenire poterat.
Notandum tamen primam Regulæ partem, quæ respicit provisiones ab ipso
Papa emanandas, videri hodiè supervacuam, ex quo per Consilium Tridentin. 12
Cap. 19. de Reformat. seß. 24. prohibentur expectativæ, & quæcumque gratiæ ad
vacatura.

B *Quod potest fieri*) Ostendi *in tract. de permut. benef. part. 3. Cap. 1.* ejusmo-
di permutationem fraudem sapere, & secundum quosdam nullam esse.

Ad Ecclesiam Cathedralem) Non refert ergo quod hæc Regula non exprimat Ecclesias Cathedrales, seu Episcopales: quia & subjecta materia quæ est de
C promotionibus ad Ecclesiarum & Monasteriorum regimina, & ex communi 13
usuloquendi & stylo Roman. curiæ satis elicitur hic agi de promovendis ad Episcopatus & Abbatias, ut notat quoque Mandosius *quæstione* 3. qui posteà *quæstione* 6. videtur etiam hanc Regulam extendere ad alias inferiores Jurisdictionem Ordinariam habentes, quales sunt Archidiaconi, Decani, Præpositi & similes, quæ interpretatio fundatur in verbis secundæ partis Regulæ ibi 14
ad quascumq; prælaturas. Illi enim omnes (etsi impropriè) Prælati dicuntur, sed hæc opinio tuta non mihi videtur, propterea quod de iis Prælaturis videatur loqui, de quibus in prima parte Regulæ, sed vide Mand. *d. quæst.* 5. *& quæst.* 4. ubi quoque subjicit contrà aliter sentientes Regulam hanc non procedere in beneficiis eorum, qui promoventur ad Episcopatus in partibus infidelium existentes, sed ad eos, qui actu vel habitu, curam habent animarum, & ordina- 15
riam Jurisdictionem. Nota tamen beneficia priora translati non vacare, si cum eo sit à Pontifice dispensatum *Flam. Parisf. tract. de Resig. lib.* 3. *quæst.* 1. *num.* 84. 16
vel eo cessante, si is non sit assecutus possessionem pacificam secundæ Prælaturæ quamquam aliud dicendum sit in majoribus dignitatibus, ut in Episcopatu, quia etiam sine adeptione possessionis secundi Episcopatus per simplicem translationem vacare dicitur, ut not. Mascard. *de probat. Conclus.* 183. Præterea de Reg. nostra non procedit in Commendis, ut tenuit Rota *decis.* 791. *p.* 1. *divers.* ut nec in permutationibus majorum dignitatum, ut Episcopatuum *Put. decis.* 327. *Anast. Germonius tract. de Indult. Cardin.* §. *Si verò illa num.* 36. Sed nec Regula ista procedit in Francia, si promovendus coram Ordinario resignaret beneficia ante promotionem; quia licet per hanc regulam sibi Papa reservet ejusmodi beneficiorum collationem, quæ per promotionem vacant, tamen quia omnes regulæ sapientes reservationem exulant è Galliis, hinc etiam fit, ut huic 17
Regulæ non sit locus. Denique nota, & adverte quod sicut vacant beneficia per promotionem, ita etiam pensiones *Gigas de Pensio. quæst.* 56. *& consil.* 149. *num.* 8. *Hiero. Gabriel. Consil.* 200. *lib.* 2. *qui ait ita semper observatum fuisse, & stylum inveteratum ita se habere, qui facit jus Flam. Parisf. de Resign. benef. lib.* 3. *& lib.* 9. *q.* 2. *num.* 121 *Nicol. Garcia tract. de benef. part.* 7. *cap.* 4. ubi quoque *num.* 76. ponit Constitutionem Gregorii XIV. quoad formam faciendi processus inquisitionis ex præscripto Concilii Trident. super promovendis ad Ecclesias Cathedrales. Nec omittendum etiam per Constit. hujus Reg. vacare beneficia ejus, 18
qui ad Cardinalatum promotus est, *Collect. in cap. fin. col.* 1. *de concessis prabend. Flam. Parisf. lib.* 3. *de Resign. quæst.* 1. *num.* 76. vel etiam si Episcopus hostis efficiatur & Rebellis Regis, & regni inimicus, in quibus jus Regaliorum datur Regi, quo casu vacat & Episcopatus, *Rebuff. in tract. Nominat. quæstion.* 15. *num.* 10. *vers.*

Item

Item quando. Sed an per promotionem ad Cardinalatum vacet Episcopatus, & sic an Regalia sint aperta? Hanc quæstionem pro affirmativa invenient Galli apud Ægidium le Maistre primum Præsidem amplissimi Ordinis Parisien. *tr. juris Regaliæ cap.* 7. Et quid si Papa dispensaverit ut retineret utrumque? consule eundem pro apertura Regaliæ decretantem; videaturque etiam Ruzæus *tract. Jur. Regal.* 13. *privileg.* Denique, vacant beneficia per electionem ad summum Pontificatum, ut in specie consuluit Gabriel *consil.* 200. quando Angelus Joannes Mediceus in Pontificem maximum fuit assumptus, & pius IV. dictus quod evenisse etiam scribit Colle. *dicto loco* tempore Clementis VII. id quod ex illo refert Anast. Germon. *tract. de Indult. Cardinal.* §. *Si vero illa numero* 31. *& sequentibus.*

Item in quantum hic subjicitur quod vacent beneficia prompti ad Monasteriorum regimina, intellige nisi dispensatio illa retinendi obtineatur. Unde Priori N. promoto ad aliquod Monasterium, à quo Prioratus ipse dependet, potest dari dispensatio, quod possit retinere dictum Prioratum, sicut prius; decernendo illum non vacare. Secus si ab alio Monasterio dependeret, quia tunc esset danda dispensatio, quod illum posset in commendam retinere. In administratore verò non datur dispensatio.

Puto Concordatis Alemaniæ). Notabilis extat Rotæ decisio, hac de re apud Georg. Branden. super Concord. *in una Paderborn. præpositura coram R. P. D. Bubulo anno* 1588. *Martii* 9. In facto enim proponebatur d. Præposituram esse electivam, & primam dignitatem post Pontificalem in dicta Ecclesia. Vacante 19
d. Ecclesia capitulum elegisse in Episcopum Dominum Theodoricum ejusdem Ecclesiæ Præpositum, qui post electionem & ante obtentam confirmationem à Sede Apostolica, dictam præposituram purè & liberè in manibus Capituli resignavit, quam resignationem admittens Capitulum elegit in Præpositum D. Melchiorem, hac electione non obstante, Papa illam contulit D. Gualtero, qui credebat & contendebat esse reservatam per hanc Reg. quæ annullat omnes resignationes, de quibuscumque beneficiis, per promovendos, vel assumendos ad quascumque prælaturas, inter tempus vacationis, & promotionis ad illas: fuit magna difficultas apud Dominos an d. nostra Regula comprehenderet dignitates electivas, super qua tunc non potuit capi resolutio: & nihilominus quatenus etiam comprehenderet, Domini sub die 9. Martii 1588. in 1. propositione hujus caussæ, concluserunt d. præposituram non esse reservatam: quia cum in Concordatis (exceptis reservationibus in eis expressis) relinquatur libera facultas ordinariis conferendi, *ut in* §. *placet*, videbatur Dominis reservationē inductam per hanc reg. 24. non cōprehendere beneficia Germaniæ, quorum collatio spectat ad Ordinarium, vigore Concordatorum: cum non censeatur Papa voluisse novas inducere reservationes in præjudicium Concordato- 20
rum,

rum, nisi de iis expressam & specialem fecerit mentionem juxtà *text. in Cap. ex multiplici de Decimis glo. in Clem. 2. in verb. Pacta de sepul. Anchor. Cons.* 20. & ideò reservationes inductæ per regulas, non comprehendunt beneficia Germaniæ, *Cassad. Decis. 1. de pact. Cres. Decis. 55. lib.* quemadmodum suprà ostendi *ad Reg. 11. post. num.* 7. & proinde dicebant Domini dictam Præposituram vacavisse, non per promotionem, sed per resignationem Theodorici, qui potuit ante 22
promotionem resignare titulum beneficii *Oldra. Consil.* 203. *num.* 1. *text. in Cap. Commissa ubi DD. de electio. in 5. Capell. Tholos. Decis.* 472. Verum, causa iterum proposita die 30. Maji 1588. Domini recesserunt à dicta resolutione, & concluserunt d. præposituram esse reservatam Sedi Apostolicæ: tum quia Reg. hæc 23
24. quæ favorabilis est, utpote ad tollendas fraudes, comprehendit etiam beneficia electiva, tum quia d. Reg. venit declarativa ad reservationem extravagantis ad Regimen, quæ reservatio est comprehensa Concordatis. Insuper cum præpositura sit prima dignitas, illa vigore Concordatorum est reservata sanctæ Sedi, etsi sit electiva: quia cum in Concordatis paulò ante §. *de litteris verò &c.* facta sit mentio de electivis & posteà subjiciatur *de ceteris verò &c.* intelligendum est de electivis, quia exceptio debet esse de Regula *gloss. in Rub. de Reg. jur. in 6. Bart. in l. si cum ff. Si quis Caussa.* Denique quia accedit dictio *verò*, quæ est adversativa, & inducit repetitionem omnium qualitatum expressarum in præcedenti dispositione *Bald. in l. omnes populi num. 21. de Just. & Jur. Alex. in leg. si filius à Patre num. 6. de lib. & posthu.* Cum igitur de reservatione in ipsis 24
Concordatis versemur in casu claro, sequitur quod Capitulum non potuit disponere de hac Præpositura uti Sedi Apostolicæ reservata: proinde ita Domini concluserunt: Quæ decisio notanda est Capitulis Germaniæ, quæ plerumque eligunt Præpositum, vel Decanum in Episcopum, & ab eo recipiunt renuntiationem Præposituræ, vel Decanatus & eligunt alium Præpositum, vel Decanum. Nam talis electio est nulla, & Decanatus aut Præpositura manet Pontifici reservata, & possessio electi est vitiosa, *Ægid. decis.* 498. tum per hanc reg. tum per Concordata Nationis Germ. ibi: *Rursus Monasteria &c. Decanatus &c. etiamsi ad illa persona consueverint per electionem assumi, quæ promoti per nos seu auctoritate nostra &c. obtinebant tempore promotionum.*

E *Sed non Successori*) Adde Card. Tuschum *pract. Conclus. tom 6. conclus. 96. num.* 4.

F *Faciendo expressam mentionem*) Ita quoque sentit Abb. & Felin. *in cap. Nonnulli de Rescript. Bart. in l. Nemine C. de Cano. frum. Urbis Rom. lib.* 11. *Corset. in suis singul. in verb. Rescriptum*, sed Papa hodie non facile derogaret primæ parti hujus constitutionis, propter Concilium Trid. quod sustulit expectativas, & gratias ad vacatura, ut dictum est. Sed quoad secundam partem, Papa solet derogare huic Regulæ, in expeditionibus scilicet, resignationum ante pro- 25
motio-

motionem factarum: licet multis placeat, non esse necessariam derogationem, quinimo regulam hanc jam exolevisse, ut multorum testimonio probat Flam. Parif. *tract. de resig. benef. lib.* 3. *q.* 6. *n.* 27. *& seqq.* ubi tamen *n.* 32. scribit de hodierno Cancellariæ stylo necessariam esse regulæ derogationem, quod & probat Anast. Germonius *tract. de Indult. Cardin.* §. *si vero illa n.* 35. ubi scribit promotum ad Episcopatum, ne vacent priora sua beneficia, debere non solum dispensationem super retentione obtinere *per not. Man. in praxi sing. vers. dispensatio super retentione*, sed etiam literas expedire *Put. Decis.* 327. Itaque cessante dispensatione, vacabant priora beneficia, ipso jure, quod intellige post adeptam possessionem, seu hujus loco lapsum trimestris ad consecrationem dati, *& ita probat text. in d. cap. cum in cunctis* §. 1. *& ibi gloss. de elect. cap. si qui Episcopi* 92. *dist. Mand. ad hanc reg. quæst.* 4. *n.* 6. *ibi qui quidem stylus Caputaquen. Decis.* 401. *n.* 4. cum non ante vacent beneficia promoti *d. c. cum in cunctis* §. *cum verò ubi Cardin. & Abb. de elect. Oldrad. consil.* 14. *Flam. Parif. de resig. benef. lib.* 3. *q.* 1. *n.* 78. licet alii aliter voluerint, videlicet ut statim vacent, statimque per Pontificem conferantur, quos refert dictus Anast. Germon. *d.* §. *n.* 21. quod ipsum etiam probat Granutius ad Simonettam *quæst.* 27. *n.* 6. *Navar. consil.* 14. *de elect.* quorum sanè opinio vera est in dignitatibus majoribus, ut Episcopatu &c. quippe tum adeptione secundi, statim vacaret primum, uti ex Josepho Mascardo *conclus.* 183. suprà notavi *n.* 28. quod non procedit 1. in permutatione Episcopatus, quo casu habent permutantes retentionem beneficiorum *Anast. Germon. d. tract.* §. 5. *vero illa n.* 36. Secundò non procedit in Episcopatu titulari in partibus infidelium existenti: quia per illum non amittuntur alia beneficia, *Achilles de Grassis Decis.* 2. *de electio. Granut. ad Simonettam d. quæst.* 27. *n.* 7. *Garcias de ben. p.* 11. *c.* 4. *n.* 24. ubi scribit beneficia promotorum ad Episcopatus in partibus fidelium existentes, seu titulares non vacare, cum non possint assequi possessionem illorum, nec per illos stet quo minus assequantur *Staphil. de litt. gratiæ tit. de qual. & statu benef.* §. *hujusmodi n.* 15. quod & suprà ostendimus *n.* 15. Sed quid si quis promotus sit cum retentione beneficiorum, & deinde moriatur in partibus, an beneficia illi censebuntur reservata, vel de iis solus Papa possit disponere? & esse reservata scribit Simonetta *tract. de Reser. ben quæst.* 27. *num.* 5. quia cum ad certum tempus promotionis seu non restringant, generaliter debent intelligi quocumque tempore sint vacatura. 26

Et hæc quidem de beneficiis obtentis, sed quid in obtinendis? utpote beneficiis simplicibus, & aliis quæ Episcopus electione, vel alias consequitur, an illorum sit capax Episcopus? pro affirmativa resolvit Navar. *consil.* 15. *& ultimo in fine de electione*, sed mihi illius opinio non placet: Si enim Episcopus per promotionem ejicitur à prioribus beneficiis, quæ ante promotionem obtinebat, certè multò minus admittitur ad alia de novo obtinenda in titulum sine dispen-

 satione

ſtatione, quia turpius ejicitur, quam non admittitur hoſpes *cap. quemadmodum de Jurejur.* &c. multa prohibentur fieri, quæ jam facta tenent, *leg. patre furioſo ff. de his qui ſunt ſui vel alieni juris, Staphil. de lit. grat. tit. de ſeptima forma, expect.* Quod tamen intellige de eo, qui poſt promotionem & adeptam poſſeſſionem fructus recipit; alias non, *per not. Straphil. de tit ad Eccleſ. Cathed. etc.* Nam ſubſiſtet collatio beneficii facta electo in Epiſcopum ante confirmationem, ſeu adeptam poſſeſſionem *Garcias dicto cap. 4. numero 47.* ubi etiam paulò ante videtur ſequi dictam Navarri opinionem: ſed cum hac limitatione, dummodo facta ſit mentio Papæ quod erat Epiſcopus, ex qua expreſſione inducebatur diſpenſatio *per not. in l. quidam conſulebant in fi. ff. de re jud.*

ARGVMENTA IN REGVL. XXV.

INNOCENTII. VIII. *Quæ eſt* PAULI V. XXVI.

1. Per ſolam ſignaturam & ſolo ejus verbo gratia Papæ eſt perfecta.
2. Multæ falſitates committi poſſunt in ſupplicationibus, quæ non committuntur in bullis.
3. Supplicatio non eſt littera Apoſtolica quia non eſt bullata.
4. Hæc Regula inventa eſt ut evitetur falſitas.
5. Quælibet gratia Papæ non dicitur perfecta niſi reducatur in modum.
6. Ante expeditionem litterarum non dicitur quis habere canonicum titulum.
7. Hæc Reg. habet locum etiam extrà Curiam & n. 33.
8. Differentia inter ſupplicationem & commiſſionem.
9. Papa committens alicui per *placet* ſignaturam ſupplicationum, cenſetur etiam committere ſignaturam commiſſionum.
10. Signatura per *placet*.
11. Cui juriſdictio conceſſa eſt, videntur conceſſa ea ſine quibus juriſdictio exerceri nequit.
12. Reſcriptum ad lites latiſſimè debet interpretari, quod limita ut ibi.
13. Ad ſolum Principem ſpectat declarare legem ſeu dubium juris.
14. Quid ſi bulla diſcordat à ſupplicatione.
15. Commiſſio an ſit ſignanda cum clauſula *prout de jure.*
16. Quando Papa ſemel manus apponit inferior non poteſt ſe intromittere.
17. Papa ſi providit uni de una præbenda & committit in partibus per breve ſuum incluſis ſupplicationibus quod poneretur in poſſeſſione, an poſſit huic proviſo opponi hæc reg.
18. Quando conſtat de voluntate Papæ non habet locum iſta reg.
19. Si unus conſentiat in Cancellaria in certa penſione, an teneatur illam ſolvere literis expeditis.
20. Cautela ut penſio poſſit peti ſub ſimplici ſignatura.
21. Bulla malè formata debet ad partis petitionem corrigi & reformari.

22. In

22. In causa beneficiali judex potest supplere ex officio si velit.
23 Hæc reg. nonnihil discrepat à regulis posteriorum Pontificum.
24. Quoad effectum gratiæ litterarum expeditio non requiritur.
25. Quoad gratiæ probationem requiritur litterarum expeditio.
27. Dispositio hujus reg. extenditur ad regulas 29..53..37. & 69. infrà.
28. Regula hæc an locum habeat in arbitris?
29. Quid in gratia perinde valere?
30. An reg. hæc procedat in eo, qui supplicatione signata agit possessorio judicio?
31. Bulla Julii III. contrà retinentes, vel apprehendentes beneficia litteris non expeditis.
32. Possessor non audiendus dando de jure tertii per productionem supplicationis signatæ.
33. Limitationes ad hanc regulam, sive quibus in casibus credatur soli signaturæ.
34. Regula hæc an habeat locum extrà Curiam.
35. Rescripta in beneficialibus sunt strictè intelligenda.
36. De signatura Papæ, illiusq; Commissarii.
37. An qui bullas produxit, sit arctandus ut proferat signaturam.
38. Pensio quando subsistat litteris non expeditis, & an pensionarius cogi possit ad illius solutionem.
39. Pensio non expeditis literis non debet aut potest solvi; debentq; litteræ expediri infrà novem menses à data supplicationis, alias pensio nulla est, & simoniam committunt contrà paciscentes.
40. Bulla malè formata qualiter corrigatur.
41. An Judex suppleat ea quæ ex actis apparent, nec sunt à parte objecta.

REGULA XXV. INNOCENTII VIII.

Quæ est PAULI V. XXVI.

DE NON JUDICANDO JUXTA FORMAM SUPPLICATIONUM, SED LITTERARUM EXPEDITARUM.

ITem voluit, statuit, & ordinavit idem D. N. quod Judices in Romana Curia * deputati pro tempore, etiamsi sint S. R. E. Cardinales, caussarum S. Palatii Apostolici Auditores, vel alii quicumque, non juxtà formam supplicationum signatarum, super quibuscumque impetrationibus *, vel concessionibus (nisi * sint commissiones Justitiam continentes, per Placet, vel per S. R. E. Vicecancellarium, juxtà facultatem super hoc sibi concessam signatæ)

 Sed

Sed juxta litterarum super eisdem impetrationibus, & concessionibus confectarum tenores, & formas judicare debeant. Et si litteræ ipsæ minus benè per præoccupationem, vel expeditæ reperiantur, ad illorum quorum interest instantiam, ad Apostolicam Cancellariam remitti poterunt, per ejus Officiales, quibus hujusmodi tenores, & formas restringere convenit ad formas debitas reducendo.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A Ista Regula dicit quod nullus Judex in Curia, etiam Cardinalis debet judicare secundum
tenorem supplicationis concernentis gratiam, sed secundum tenorem litterarum expedita- 1
rum, nisi sint commissiones, per placet, vel signata per Vicecancellarium, super Justitia
&c. & si litteræ non benè sint expeditæ, debent mitti ad Vicecancellarium &c. Ista regula
habet in se æquitatem, licet videatur prima fronte contra jus: nam omnis gratia Papæ est
perfecta de jure per solam signaturam, & solo ejus verbo est gratia facta, etiam sine expe- 2
ditione bullarum, sufficiat text. cum glo. in c. institutionibus xxv. q. ii. & text.
cum glo. in Clem. dudum §. nos enim de sepul. omitto doct. in proemio vi. &
Bald. in l. humanum C. de leg. & Abb. in c. nostra de rescript. & in c. nostri de
elect. tamen hoc non obstante, facit pro æquitate hujus regulæ, quia multæ falsitates com- 3
mittuntur in supplicationibus, quæ non possunt committi in bullis; præmaximè, quia Offi-
ciales habent certas regulas ad expediendum litteras, ut videbimus infrà, ergo &c. Nam
falsificantes litteras Apostolicas puniuntur graviter de jure, c. ad falsariorum de crim.
fals. sed supplicatio non est littera Apostolica: quia non est bullata arg. c. licet & c.
quam gravi eod. tit. ergò ut evitetur falsitas aperta, & puniatur falsificans bullas, & ut 4
videatur tenor bullarum expeditarum, ideò &c.

Et ex ista Regula potest sumi conclusio etiam de stylo, & de jure quod qualibet gratia Papæ
B non dicatur perfecta, nisi reducatur in modum: hoc dicit aperte Bald. in c. i & ii. per
quos fiat Investitura col. x & allegat in arg. l. contractus C. de fide instr. & hoc
idem vult Oldr. in consil. ccxxvi. in v. col. à quo habuit Bald. & incipit quod ar- 5
ticuli dati & idem dicit Anton. Cons. xii. & cum eis concordat ista regula: & facit eti-
am quod dicit Jo. de Milis in verbo gratia Apostolica non censetur, quia non allegat
dictos Doctores, & dicit quod ante litteras confectas non dicitur quis habere canonicum titu-
lum, & allegat decis. Rotæ ccccxxxiiii. sed fortè est cccxxix. cum seq. quæ in- 6
cipit. Item licet Rom. Curia.

Post hoc tollo aliqua dubia curiosorum, qui volunt sapere plus, quam oportet sapere, juxta c. i. de constit. lib. vi. & dico quod licet ista Regula loquatur de Judicibus in Romana

mana Curia non sequitur à contrario sensu, quod extra Curiam non habeat locum ista regula: quia à fortiori debet habere locum extra eam: & quæ ponuntur causa exempli in Curia, non
D *firmant regulam in curia tantum*, l. 1. §. quod vulgo ff. de vi. & vi ar. c. 1. in princ. 7
juxtà gl. ne Clerici vel Monachi.

Item pondero hic verbum Cardinales &c. *& voluit dicere quod ista constitutio vel alia non extenderetur ad Cardinales, nisi exprimerentur ut hic: sed dico quod multa exprimuntur ad cautelam propter simplices, ideo non firmant regulam*, l. fi. C. de indic. vidui tol. & in c. 1. de nova for. fideli col. x.

Sed an Cardinales comprehendantur in quacumq; dispositione loquente simpliciter vel universaliter, vel indiffinitè plenè dico in tract. Cardinalium in 12. q.

Item colligo hic contrà curiosos, quod supplicatio continet in se commissiones, ibi nisi sint 8
commissiones &c. *& sic supplicatio est genus, & commissio est species: proprio tamen sumpto vocabulo, supplicatio est quæ continet gratiam meram: commissio quæ continet Justitiam. Ex hoc infero, si Papa committit signaturam supplicationum uni Episcopo per* placet, *quod etiam videtur videtur ipsi committere signaturam commissionum per* placet, arg. hujus regulæ, *maximè in præsentia Principis, qui tolerat &c. quod facit ad tollendum dubium curi-* 9
osorum, an Dominus Alariensis, qui habuit signaturam per placet *à Domino* Sixto, *censeretur etiam habere commissionum; quia R. Dominus Novariensis Card. habuit signaturam commissionum cum referendariis: & dixi alias quod sic, & non oportet insistere in hoc: quia ipse habuit B. llam de hoc, ut audio.*

Item ponderandum est hoc verbum per placet *hic positum, & sic erat in Regulis* Sixti, *secus non in regula* Pauli, *& quia fortè simplices Curiales possunt dubitare, quid sit ista signatura per* placet, *breviter dicam aliquid: & quia suprà in proemio tetigi, an sufficeret in Curia prima commissio, & non requireretur alia commissio pro Auditoribus: sed quod ipsi pos-* 10
sent vigore primæ commissionis facere omnia, quæ pertinerent ad negotium principale expediendum juxtà c. præterea cum infinitis de offic. deleg. *nam cui jurisdictio mandata est, ea quoq; concessa esse videntur, sine quibus jurisdictio explicari non potest* l. 11. ff. de jurisd. om.
jud. *ergo videtur quod prima commissio sufficeret pro Auditoribus, ut possint omnia facere,* 11
sine quibus &c. maximè quia rescriptum ad lites debet largissimè interpretari, ut notanter dicit Inno. in c. si Episcopi de rebus Ecclesiæ & glos. est in l. III. ff. de off. præsi. *quod est verum, quoad vim comprehensivam, secus de extensiva, ut dicit ibi Abb. & pro ejus dicto facit* gl. fi. *quam etiam ibi notat Abb.* in c. edoceri de rescript. *quæ dicit, quod rescripta debent strictè intelligi: sed concordando, dico eam veram, quoad mentem extensivam secus quoad comprehensivam: alias contraria esset dictio* Inno. *ubi suprà. Item quia judex po-*
E *test interpretari legem obscuram, in causa coram eo pendente, ut vult* Inno. notanter in c. cum speciali de appel. *cujus dictum approbant Doct. etiam legistæ maximè Bal.* 12
in usibus Feu. in c. 1. §. inter pares alias est c. de per se de lege Corra. in III. col. *ergò sequitur quod deberet sufficere prima commissio, & non essent tot necessariæ commissiones, & tot tribulationes in Curia.*

Sed hoc sciendum est, quod antiquo tempore, prout habui à Domino meo Cardinali Zamoriensi, sic fiebat, & quando aliquod dubium vertebatur inter Auditores, tunc consulebat Vicecancellarium: & quia ipse poterat de mero jure etiam declarare dubia juris, ut dicam infrà in potestate sui, fortè ipse consulebat suos proceres, & dabat commissiones in quibus declarabantur dubia. Item quia aliquando tam Auditores quam etiam Vice-
F *cancellarius excedebant metas suas, fuit visum quod pro commissionibus simplicibus recurreretur ad Vicecancellarium, & ipse signat de mandato Domini nostri Papæ &c. Sed quando occurrit aliquod dubium juris, tunc quia ad solum Principem spectat declarare illud, & interpretari, cujus est concedere, faciat* cap. inter alia de senten. excom. *recurritur ad* 13
Papam pro declaratione, & tunc, si est maximum dubium quod desiderat æquitatem, ipsemet Papa signat hoc modo placet: *vel sic,* placet refectis expensis *vel* placet constito ut asseris: *sed antiquo tempore signabat Papa sic:* fiat Justitia: c. 1 de off. de leg. *& facit quod dicit Bal.* in c. de off. de leg. *Sed hodie Papa tantum in supplicationibus, gratiosis signat sic,* fiat ut petitur, *vel* fiat *simpliciter; & signat in commissionibus ipse dicit* concessum ut petitur. *Idem facit Vicecancellarius in signaturis beneficiorum, juxtà formam regulæ infrà in sui potestate posita, & idem facit Legatus in supplicationibus gratiosis, scilicet* concessum ut petitur *vel per* placet &c. *Ego consului Domino Ulixbon. ut signaret per* placet, *ut esset differentia inter ipsum, & Ariensem, & Vicecancellarium, & sic fecit. Et sicut istæ commissiones, aliquando proponuntur in Consistorio publico, per Ad-*
G *vocatos Consistoriales, ut omnes videant Papam facere justitiam cum æquitate: & quando Papa est impeditus, committit istam signaturam alicui Cardinali, quod videat commissiones cum referendariis, & signet ad majorem partem ipsorum, vel committit alicui Episcopo ad partem, & tunc iste dicit* placet Domino Nostro Papæ constito, *&c. & ponit exemplum in hac Regula. Pone quod bulla non concordat cum supplicatione, & producitur bulla, tunc, quia de jure non reperitur cautum, quod de essentia gratiæ requiratur supplicatio, ideò adversarius velit, quod corrigetur secundum tenorem supplicationis, & tunc habet unam commissionem; & quia Vicecancellarius non potest eam signare, tunc Commissarius Papæ ad signandum per* placet, *dicit* placet Domino nostro Papæ constito 14
H quod non concordat bulla cum supplicatione, & tollitur jus quæsitum &c. *& propter hanc commissionem mittitur ad Cancellariam & corrigitur &c.*

Ex prædictis infero, quod est malè usitatum, quando signatur commissio per placet, *quod signetur* prout de jure: *quia ad Papam recurritur ad declarandum jus: & quod ipse respondeat prout de jure, esset dicere sicut ignotum per ignotius, ut in simili dicit* gloss. in l. 1. C. de naturalibus lib. *sed certè cessante fantasia, multo melius esset, quod una commissio sola fieret pro quacumque caussa cum incidentibus &c. & quod Auditores totum negotium expedirent, per prædicta. Sed tunc bene non possent vivere cursores, & notarii, &*

copistæ

copisse & etiam procuratores : ideò transeamus cum erroribus aliorum : & nolo hic referre
decisiones Rotæ dicentes , quod Commissiones Auditorum in Curia sunt strictissimæ in præsen-
tia Principis. Et quando intelliguntur Auditores Ordinarii in cognoscendo & delegati in pro- 16
nuntiando : nam multi allegant & non intelligunt, etiam maximi viri, sed hoc non est dicendū
hic, fortè alibi dicam infrà , & dixi latius in aliis tractatibus : tamen Auditores possunt multa
facere sine Commissionibus per placet , quæ non faciunt propter aliqua tacenda.

Unum tamen non omitto hic , quia quando Papa vel unus Commissarius signat per placet 17
non credo quod Vicecancellarius possit restringere istam signaturam , & si restringeret , poti-
tius deberent Auditores stare signaturæ per placet : quia ex quo Papa apposuit manum , in-
ferior non potest se intromittere , sufficiat c. ut nostrum de Appel. tamen Rota tenet con-
trarium , & nescio quo jure : & fortè dicam infrà in aliqua regulà. Item ponderandum est
hic verbum , nisi sint commissiones Justitiam concernentes , aliàs continentes 18
per placet vel per sanctæ Rom. Eccles. &c. nam à fortiori debet intelligi de brevibus
ac supplicationibus interclusis : & quia casus nunc pendet , dicam hic aliquid , & infrà in
regula xxix. etiam tangam , si Papa providet uni de una præbenda , & commisit per Breve
I suum supplicationibus interclusis , quod poneretur in possessione verificatis supplicationibus in
partibus opponitur de ista regula : dicendum puto , quod ex quo constat de voluntate Papæ ,
quod non habeat locum ista regula , maximè per prædicta verba à fortiori per Authen.
multo magis C. de Episcop. & Cle. pro nunc non decido : quia pendet de facto.

Item per hanc reg. practicatur, quod licet unus consentiat in Cancellaria , in certa pensione 19
K persolvenda, tamen nihilominus non tenetur eā solvere, nisi bullis expeditis, & sibi intimatis &c.
ibi secundum tenorem & formas &c. quia supplicatio non facit fidem. Sed ego dedi cau-
telam & servam in facto meo, quod ille qui consentit, faciat instrumentum ad partem, quod est
contentus solvere pensionē etiam bullis non expeditis , & renuntiat huic reg. quoniam potest re-
nuntiare juxtà l. si quis in conscribendo C. de pact. & de Episc. & cler. l. si quis , & 20
tunc tenetur ipse : sed de successore, credo quod non: nec committitur aliqua simonia, per ea, quæ
dixi superius in principio. Item pondero verbum hic, ad illorum quorum interest instanti-
am &c. Nam ex hoc videtur , quod judex non debet mittere bullam malè formatam ad Can-
L cellariam corrigendam , nisi pars petat, per hunc text. maximè , quia judex in his , quæ per- 21
tinent ad utilitatem privatam non potest regulariter supplere , sufficiat l. iii. §. hoc autem
judicium ff. de dam. infect. ubi per Bar. & Doct. in c. bonæ 1. de postu. prælat.
& per Bar. & Bal. in l. 1. C. ut quæ desunt advoc. sed quia in Caussa beneficiali judex
M potest supplere ex officio suo c. olim de rescript. & gl. in d. c. bonæ sequitur quod judex
potest facere si vult , sed non adstringeretur , ideo est bonum in arbitriis habere judicem favo- 22
rabilem , ut dicit gl. in reg. in judiciis de reg. jur. lib. 6.

COM-

COMMENTARIA IOAN. A CHOKIER.

A *Ista Regula*) Nonnihil est immutata hæc reg. per Adrianum vi. cujus additiones, ut & Julii iii. alii exinde Pontifices secuti sunt. Nam mox initio, seu proemii loco Adrianus addidit: *Item cum ante confectionem litterarum gratia Apostolica sit informis, voluit, statuit &c.* & posteà post voces *in Rom. Curia* subjecit *& extrà eam*: & post vocem *impetrationibus* induxit seu delevit, *vel concessionibus*, & post vocem *nisi*, addit *in dicta Curia dumtaxat sint commissiones* & posteà adjecit *decretum irritans*. Cur autem hæc sunt addita in progressu annotationum dicemus, certè videmus per dictas clausulas ampliari & extendi Innocentii Regulam, quæ tollit fraudes, quæ committi possent in supplicationibus, & proptereà favorabilis est & extendenda, & juri conformis, ut non semel respondit Oldradus *Cons.* 324. 325. 326. & 328. extatque etiam ea de re Bulla Julii secundi de data Anni 1505. 5. Kal. Augusti confirmans Constitutiones Bonifacii, Alexandri, Pii & Innocentii, quibus statuitur ne quis administrationibus beneficiorum aut dignitatum, nisi perfectis & expeditis litteris Apostolicis sese immisceat sub pœna privationis dictorum beneficiorum & dignitatum, & omnis juris eis ex provisionibus quomodolibet acquisiti, & excommunicationis (quod fallit in Civitate Leod. ubi viget Sixti v. constitutio de data Anni 1588. die 9. Novemb. per quam electi ad dignitates quæ habent annexam jurisdictionem possunt illas exercere ad sex menses quos habent ad obtinendam à S. Sede confirmationem) Expeditionem autem infrà annum à data provisionis factæ continuè computandam fieri censuerunt. 23

B *Graviter de jure*) Hodiè incurrunt excommunicationem Bullæ cœnæ Dñi non tantum falsificantes, sed etiam impedientes litterarum Apostolicarum executionem, ut videre est in excommunicatione 4. & 9. bullæ cœnæ Domini, & in Constit. Innocentii viii. de data Anni 1491. 8. Kalendas Februarii.

C *Non dicitur perfecta*) Tamen quoad essentiam & effectum gratiæ, non requiritur bullarum expeditio de jure communi *ut latè post Cassad. Decis.* 8. *num* 3. *de Restit. spoliat. probat. Mascard. de Probat. Conclus.* 846. *num.* 41. & 20. *ubi dicit communem, & Rebuff. in praxi in secunda parte signaturæ num.* 15. *Auctor. Analitici Commentarii ad Reg. de Publicand. resig. num.* 207. *& ad Reg. de infirm. num.* 308. ubi doctrinam hanc extendit, & ad collationem ordinarii ut conferat jus sine litteris, modo tamen sit registrata, ut fides scripto fieri possit, quamvis instrumentum collationis nondum fuerit expeditum, vel sigillatum. Verumtamen de stylo Curiæ & quoad exercitum gratiæ, sive illius probationem & canonizationem 24 25

tionem, aliud dicendum est: quia executor non aliter gratiam exequetur, nisi bullis expeditis: cum demum ab illis potestas ipsorum & probatio gratiæ pendeat, *cap. Pastoralis §. fi. de Rescript. Coras. tract. de off. & benef. Eccl. part. 4. cap. 1 num. 22. Zerol. in praxi Episcopali verb. supplicatio inpr. ibi sed ad hoc posset responderi Wames. Cons. 1. num. 5. lib. 1. Simonetta tract. de reserv. ben. quæst. 55. num. 11.* ubi ex Ægidio *Cons. 34. col. 8. in fi.* ostendit supplicationes, ut probent habere in se tacitam conditionem, si transiverint per Cancellariam *Staphileus de lit. grat. tit. quibus mod. expirent litt. ad benef. num. 8.* atque ita intelligendæ & restringendæ sunt decis. Bellam. 609. & 644. Cassad. *dicta decis.* & DD. in Rub. *de Constitutio.* & sic quoque hæc Regula conformis erit cum jure communi secundum aliquos ut post Staphileum *de signat. litt. justitiæ c. 1. n. 2.* respondit Oldradus *cons. 324. factum tale & cons. 325. Thema quæstionis.* Cui quoque consonat quod respondit Mar. Socinus *cons. 41. Viso indulto n. 4. vol. 3.* quod quamvis essentia, & substantia gratiæ in supplicatione, seu annotatione, ac signatura ad supplicationem consistat, exercitium tamen non permittitur, nisi expeditis literis *Wames. d. Cons. 1* Nam in lingua Principis (inquit Bald.) stat gratia, in scriptura testimonium, in executione commoditas, *Farinacius Decis. 585. num. 2. part. 1. in Noviss.* Itaque licet talis gratia sit informis, cum per litteras forma illi detur, tamen illa forma formalis seu essentialis non est, sed probatoria, ut dicit Geminian. *Cons. 106. col. 2. vers. in contrarium, Clem. 1. de præb. Felis & alii ad rub. de Constit. Wames. cons. 1. num. 4. & cons. 33. & cons. 269. vol. 1. Flam. Paris. de resignat. lib. 8. q. 2. num. 11.* Ideoque ad essentiam gratiæ non requiritur scriptura, sed tantum ad probationem ipsius gratiæ, illiusque executionem per supradicta. Hinc fit quod non levatis Bullis & stante sola supplicatione, Ordinarius possit conferre beneficium illud, quod per solam Papæ signaturam alteri collatum est, *Gomes. de Expect. num. 16. in fi. & 17.* ubi ait valere collationes Ordinariorum factas ante expeditionem litterarum, nam per solam signaturam vel supplicationem non expirat reservatio beneficii à Papa facta, si anteà sibi reservasset vel devolvisset *Covar. 3. Var. cap. 16. num. 2. Zerola in praxi Episcop. verb. supplicatio seu signatura.* Sed quid si litteræ fuerint expeditæ, & resignatarius ante captam possessionem moriatur, an beneficium vacet per obitum? vacare notat Flam. Paris. *de Resig. benef. lib 10 q. 6. num. 54.* Si autem moriatur resignans antequam resignatarius expedierit litteras, consensu tamen per resignantem præstito, beneficium vacabit per renuntiationem, & non per obitum: ideo resignatarius poterit posteà expedire litteras & capere possessionem *Flam. d. q. num. 59.* Redeo ad propositum, & noto dispositionem hujus Regulæ procedere etiam quoad intellectum & effectum Regul. de non expediend. commissionibus caussarum, nisi litteris expeditis & Regul. 53. quæ disponit non valere dispensationes litteris non expeditis, & Regulæ 37. quæ litterarum expeditionem requirit cum re-

27

ligiosi

ligiosi petunt aliquod beneficium ad nutum amovibile; & deniq; Reg. 69. quæ requirit expeditionem litterarum in sequestris & remissoriis, licet huic regulæ semper soleat derogari. Hoc tamen inter istas Regulas interest, quod Regula 53. & 37. ad Judicem non diriguntur: quia illa respicit possessionē, eiq; satis fit, si ante sententiam expediantur litteræ dispensationis, hæc verò magis expeditores literarum, quàm Judicem concernit. At verò hæc reg. 27. cum reg. 29. Judicem respiciunt, sic quod ei jurisdictio demum detur, si litteræ sint expeditæ. Sed an regula hæc de Judicibus loquens, habeat locum in arbitris? Mandosius hic *q.* 5. concludit Regulam habere locum in quibuscumq; arbitris tam juris, quàm compromissariis: & de illis cum eo conveniunt omnes; de istis dissentiunt aliqui, & inter hos Gomes. *quæst.* 8. sed horum opinio salvari poterit, si isti compromissarii seu arbitratores sint à superiore, *per not. ejusdem Mandos. d. quæst.* 5. *num.* 11. *& seqq.* Quid in gratia *perinde valere*? vide Gomesium hic *quæst.* 7. & Mandos. *quæst.* 4. qui concludit Regulam etiam in hac gratia locum habere, præsertim propter Innocentii III. novam Constitut. quæ vult supplicationem solam nullam fidem facere, nisi habeant clausulam, quod earum sola signatura fidem faciet, etiamsi gratia sit motu proprio facta. *Gomes. hic q.* 11. *ubi* verbo *concessionis* in Reg. posito, comprehendi etiam gratias motu proprio factas scribit. 28 29

Sed an regula procedat in eo, qui supplicatione signata agit possessorio judicio? Partem negativam, nimirum solàm supplicationem pro absolutoria sufficere, multifariam olim judicavit Rota, teste Mandos. hic *quæst* 3. at hodierno jure aliud dicendum esse idem Mandos. docet ex Constitutione Julii III. quæ publicata est, Anno 1553 Maji 27. & est in viridi observantia, emanavitque contrà retinentes beneficia litteris non expeditis, necnon contrà quoscumque apprehendentes possessiones beneficiorum absque litteris, & tales declarantur ibi perpetuò inhabiles *Flam. lib.* 10. *q.* 1. *num.* 20. quod tamen fallit, nisi possessio capiatur nomine Cameræ vigore Brevis: nam hujusmodi Breve succedit loco litterarum & possessio ritè capitur *But. Decis.* 155. *lib.* 1. Solet enim in Curia sæpè in beneficiis litigiosis & in quibus speratur lis, dari Breve de capienda possessione, cum clausulà citrà vitium spolii & attentatorum, & resignatarius potest obtinere Breve, etiam directum Auditori Cameræ, ut constito de resignatione in favorem ipsius, illum immittat in possessionem, amoto quolibet detentore intruso, & tunc Auditor Cameræ solet decernere Monitorium, ut totidem verbis notat Flàm. Paris. *de resig. ben. lib.* 10. *q.* 5. *n.* 20. *& seqq.* videatur quoq; Mascard. *tr. de probat. conclus. incip. an sola supplicatio aut signatura sufficiat ad tituli justificationem*, Gonzales *ad reg.* 8. *gl.* 15. *n.* 93. 30 31

Verum ut redeam ad propositum, notanda est Crescentii decisio 1. *tituli de exceptio.* ubi dicitur possessorem non audiendum dantem de jure tertii per pro- 32

ductio-

ductionem supplicationis signatæ, licet ipse D. Crescent. fuerit alterius opinionis, ut subjicit: eo quia sola supplicatio sufficit ad docendum de jure tertii, *Cass. decis. 8. n. 13. de restit. spoliat.* facitq; operari quod possit opponi de illo jure tertii per productionem supplicationis, contrà dantem de Regula, nullum jus habentem. Tamen ab opinione Rotæ stat Mandos. hic *q. 15. & 13.* quæ tenenda est, præsertim propter jam dictam Julii III. Constitutionem, de qua idem Mandos. *q. 3. & 4.* quam S. Congregatio Card. interpretum Concilii Trident. in una Pacen. 1. Julii 1593. comprobavit.

Hæc tamen regula limitationem accipit, ut nimirum soli signaturæ credatur primò, nisi possessio capiatur vigore Brevis nomine Cameræ, ut prædixi. Secundò, si illius sumptum ex regesto litterarum bullatarũ capiatur, quia tunc valebit 33
quoad probationem, *D. Wames. Cons. 340. num. 11. de Rer. permut. tom. 2. Flam. Paris. tract. de resig. benef. lib. 10. quæst. 1. num. 19. Rebuff. in addit. ad hanc reg. & in*
19 *praxi tertia parte signaturæ num. 5. Bellamera decis. 24. supposito*, ubi quod reservatio per signaturam de qua per Regestum, seu alias constaret, probaret *Staphileus super signatura vers. ego tamen de jure*, nec moveant decisiones Rotæ 620. *in No. sumptum, & 680. in No. quod sumptum*, Bellam. *decis. 252. sumptum de regesto*, quia hodie sunt exoletæ, & aliud de stylo Rom. Cu. servatur teste *Rebuff. in addit. ad hanc Regul.* Bellenc. *de charit. subsid. q. 113. in fin.* quo in loco ponit practicam extrahendi dictum sumptum.

Sublimitanda tamen hæc limitatio, ut non procedat extrà Curiam, ut voluit Mandosius *hic quæst. 6. num.* 4. Tertiò limita, si signatura discrepet à bulla, crederetur enim signaturæ, *Rebuff. d. loco num.* 10. Quartò, credetur signaturæ quoad circumstantias gratiæ, puta temporis vel qualitatis, *Mandos. hic quæst. 9.* Quintò, quoad solutionem pensionis, de quo vide hic Alphonsum in fine, ibi *sed ego dedi cautelam* tametsi Probus *in addit. ad Jo. Monachi in cap. tibi num. 13. de Rescript.* teneat contrarium. Sextò, credetur signaturæ contrà supplicantem qui eam dedit, puta si dixerit beneficium vacasse in mense Ordinarii vel dixit valorem fructuum non adscendere ad Duc. 24. vel dixit se I. V. Doctorem, vel quid simile *Rebuff. d. loco num. 20. Bellam cons. 24. supposito statuto col. 7. vers. puto contrarium, num assertio facta in libello &c. Mand. hic quæst. 8. num. 7. qui tamen postea utitur distinctione.* Septimò, stabitur signaturæ ad probandam impetrationem, & præcedentem veram vacationem. *Rota decis. 332. licet Romana 27. de Rescript. in No. Wamezius cons. 222. num. 5. tom. 10.* Octavò, credetur signaturæ, in favorem ejus, qui obtinuit absolutoriam, *Mascard. de probat. conclus. 171. num. 5. & 847. num. 35. Bellam. decis. 612. actor admissus ad probandum.* Nonò, credetur signaturæ quando est aliis adminiculis fulcita, utpote per mensularios expertos, qui disposuerunt eam bonam, & secundum stylum Curiæ factam, *Rebuff. in addit. ad hanc reg.* ubi scribit in Francia esse receptum, ut si quis non possit obtinere

bullam

bullam obstante aliquo impedimento, possit impetrare bullas regias per quas impedimentum narret, & petat sibi concedi, ut liceat approbare per expertos dictam signaturam, & verificare & concedi solent obstante & constante impedimento. Deniquè adverte Regulam hanc non procedere, quando litteræ sunt expeditæ,& discordant à supplicatione, ut fuit decisum in aretina Commendæ 19. Januarii 1597. coram Illustriss. Card. Seraphino,teste Farinacio *decis.* 465. *n.* 5. *p.* 2. *Diversorum.*

D *Debet habere locum extrà eam*) De hoc, potuit controverti tempore Regularum Innocentii, in quibus cautum erat tantum, quod Judices in Rom. 34 Curia judicare debeant, non juxtà tenorem supplicationum, sed litterarum desuper factarum: at nunc cum per Reg. Julii III. Constitutio Innocentii sit producta etiam ad Judices extrà Curiam, exploratum est, illos non posse judicare juxtà supplicationum tenorem Romæ obtentarum, sed juxtà litteras desuper expeditas. Unde patet Gomesium nihil nisi fluctus excitasse in simpulo (ut dicitur) dum quæstionem à nostro Alphonso hic positam rursum sibi discutiendam proponit, cum tempore quo scripsit, sciverit clausulam hanc adjectam, *& extrà eam.*

E *Rescriptum ad lites*) Adde Felii *in cap. caussam quæ num.* 8. *de Rescript.* Aliud, in rescriptis beneficialibus, quæ strictè sunt intelligenda *Geminia. in cap. illu* §. *Cum autem numero* 2. *de preb.* quam tamen Regulam limitat Felii *in dicto cap. caus-* 35 *sam num.* 7.

F *Ipsemet Papa signat*) Signatura quibus verbis à Papa, vel ejus Commissario fiat, deque vi, & effectu illorum verborum, vide Rebuff. *in praxi secunda parte signaturæ* Gomesium *hic quæstion.* 16. *& Domin. ad Regulam* 23. *cancella-* 36 *riæ.*

G *Papam facere Justitiam*) Aliam rationem hic assignat Gomes. *q.* 16. *vers. alia igitur est ratio.*

H *Bulla non concordat*) Sed an qui bullas producit, possit cogi, ut ostendat signaturam, si fortè adversarius objiciat latius extensas, quam signatura conti- 37 neat? Cogi non posse respondit seu decrevit Senatus Sabaudiæ teste Antonio Fabro *lib.* 10. *definit. forens. tit.* 3. *definit.* 5. faciunt enim per se fidem, & ad eum, qui vitium objicit,pertinet,ut signaturæ quæ in actis Curiæ remanet,exemplum probatæ fidei proferat,ex cujus collatione constare possit,utrum amplior facta sit Bullarum expeditio,quam fieri debuerit, *ita Senatus in caussa Philippi chanelard. & Claudii Poysat* 13. *Kal. Jan.* 1589.

I *Non habet locum Reg. ista*) Idem sentit Mand. *hic.q.* 11. qui quæstionem hanc egregiè & prolixè in utramq; partem discussit & tandem pro negativa cum Nostro resolvit *n.* 8. quibus porrò rationibus videat Lector.

Nisi

K *Nisi Bullis expeditis)* Et ita plerumque fit de stylo Rom. Curiæ in qua partes consentiunt supplicationi, inquit Gomel. hic *quæst. 6. sub fi.* & se obligant etiam litteris non expeditis, pensionem solvere, suntque tales in foro conscientiæ tuti, ut idem adstruit *q. 14.* adde Rebuffum *in praxi in 3. part. sig. num. 11. & seqq.* Flam. Paris. *tract. de resig. ben. lib. 8. quæst. 2 num. 24.* Mascard. *de probatio. conclus. 845. seu 843. num. 3.* quamvis sine litteris cogi non possint ad solutionem pensionis per Judicem, per hanc Reg. nisi alias se obligassent de illam solvendo absq; litteris ut hic dicitur, *cassad. decis. 2. de pensio. n. 12. Rebuff. de pacif. poss. n. 145. & 156.* licet illud jam esset, stante clausula in supplicatione pensionum, *vigore litterarum desuper expeditarum, nec alias persolvenda,* quæ tempore Gregorii XIII. apponi cœpit, ut per Nicol. Garciam *de benef. part. 4. c. 1. num. 39. & l. 2. num. 45.* qua clausula stante, dicenduum est ante litterarum expeditionem non posse exigi, nec etiam solvi, nec ad ejus Executionem procedi, etiam stante titularis consensu, & obligatione in forma Cameræ de illam solvendo etiam litteris non expeditis, quia illa clausula apposita est favore officialium Cancell. & non favore partis, quod magis procedit per clausulam hodie apponi solitam à tempore Sixti V. quæ est magis stricta, nempe, *vigore litterarum Apostolicarum desuper conficiendarum nec antea, alias præsens reservatio nulla sit, eo ipso persolvenda,* cui clausulæ renuntiari non potest etiam per ambas partes, quia est ad favorem Officialium Cancell. ne defraudentur, ut fuit resolutum in Parco per Dominos Abbreviatores de majori. Imò pensionem esse nullam, si ante litterarum expeditionem exigatur, fuit resolutum *in una veronen. pensionis 11. Julii 1592. coram D. Mellino quam dec. ponit Sallust. Tiber. in practica Auditoru cameræ l. 3. c. 4. adsi. in addit. & in una Sabinen. pensionis 13. Julii 1594. coram D. Mantica,* & hodie à tempore Clem. VIII. dicta clausula ponitur magis strictè: dicitur enim, *vigore litterarum Apostolicarum infrà novem menses proximos expediendarum, nec alias, alias præsens reservatio nulla sit eo ipso persolvenda.* Ideoque hodie non solum pensio debet solvi litteris non expeditis, sed etiam illæ debent expediri infrà novem menses à data supplicationis, & alias pensio nulla est eo ipso, quia clausula annullat pensionem à principio, *Nicol. Garcia d. cap. 2. Videatur quoq;* Navar. *cons. 37. de Simonia,* ubi scribit promittentem solvere pensionem resignanti reservandam, litteris non expeditis, Simoniam committere, quod & firmat Flam. Paris. *tract. de confidentia quæst. 43. num. 10.* Itaque tu qui resignas reservata pensione literas cures expediri, alioquin lapsó dicto tempore privaberis pensione tua, quod contigit Dn̄o N. quondam Præposito Leodien. qui præbendam, & Canonicatum Ecclesiæ Trajecten. resignaverat N. dictæ Ecclesiæ, posteà Cantori reservata sibi pensione, qua frustratus fuit idem Præpositus, quod litteras intrà dictum tempus expediri non curavisset. 38 39

L *Malè formatam)* Advertant tyrones praxeos, si bullæ fuerint malè forma-

formatæ, utpote contrà consuetas formas Cancellariæ, vel quando non sunt conceptæ juxtà signaturam, eas remitti, etiam de partibus solere ad Cancellariam, ut corrigantur, & reducantur ad formas debitas, quod non ante fiet, nisi producto signaturæ sumpto, ut ex eo videatur, an saltem in substantialibus discrepent, sicq; Judex seu Officialis videant, an bulla reformari debeat, nec in hoc opus erit partis citatione, ex opinione Rebuffi *in praxi tit. de Reform. & Correct. bullæ n.* 8. Flam. Paris. *tract. de resig. benef. lib.* 8. *q.* 7. *n.* 190. *& seqq.* & tunc Officialis ponit in plica bullæ *Correctum fuit in Registro per me N.* & si error processit ab Abbreviatore, corrigitur gratis, ut docet experientia. Cæterum quod in reg. dicitur per præoccupationem, intellige, quando per præoccupatam gratiam vel favorem litteræ non bene expeditæ fuerint.

M *Non potest regulariter*) An Judex suppleat ea quæ sunt ex actis apparentia, nisi objiciantur à parte, vide Boer. *decis.* 344. *gl. in l. sicut verb. facultatem ibi Bal. & facit C. præscriptio* 2. *p. q.* 5. Guido *Papa Decis.* 221. Zazium *in l. jus dicentis n.* 20. *ff. de jurisd. om. illud.* 42

ARGVMENTA IN REG. XXVI. INNOCENT. VIII PAULI V. REG. XXVII.

1. Regulæ Cancell. mutantur pro varietate temporum.
2. Judicare non debet Judex, nisi secundum bullam expeditam.
3. Quæ reg. sint dandæ & quæ non: & quomodo sint petendæ.
4. Regula Cancellariæ semel producta in una caussa fidem facit in aliis.
5. Quando verbum aliquod, quod non inducit necessitatem ponitur in materia dante reg. vel certam formam, tunc importat necessitatem.
6. Quomodo regulæ Cancell. fidem faciant in partibus.
7. Sententia lata in partibus vigore regulæ Cancellariæ contrà dispos. hujus reg. est nulla.
8. Regulas Cancell. quæ notæ sunt, producere necesse non est, dum probentur per testes.
9. Extravagantes an sint producendæ & quid in sententia contrà eos lata.
10. Papa mortuo an sint producendæ reg. Cancell.
11. Parcus unde dicatur.
12. Tenor Constitutionis sive regulæ potest probari per testes.
13. Regulæ Cancell. plerumq; per Pontifices immutantur.
14. Regulæ de dandis sub plumbo dantur extrà Curiam.
15. Regula in una caussa producta potest in alia repeti.
16. Consuetudo in uno judicio probata in altero inter concives potest produci.
17. Regulæ concernentes expeditionẽ literarum non faciunt fidem extrà

Curi-

Curiam.
18. Sententia lata in partibus cōtrà reg. Cancell. an sit nulla.
19. Decretum irritans in reg. habet tacitam conditionem, si is cujus favorem respicit, uti voluerit.
20. Limitatur hæc reg. ut non procedat in regulis notis & usitatis, quæ per pragmaticos probari possunt, vel per Codices in Urbe impressos.

REGULA XXVI. INNOCENTII VIII. *Quæ est* PAULI V. XXVII.

DE REGULIS CANCELL. PRODUCENDIS.

ITem attendens idem D. N. quod super habendis de Cancellaria Apost. regulis & constitutionibus inibi descriptis faciliter per illos, qui in Romana Curia indiguerint, ad ipsam Cancellariam recursus dirigi potest, nec consultum foret, quod super earundem regularum & constitutionum, quas juxtà occurrentium varietatem caussarum & negotiorum aliquoties immutari convenit, probando tenorem vel effectum testium plerumque tenacem memoriam non habentium dispositionibus stari deberet, voluit, statuit & ordinavit, quod deinceps quilibet ex Auditoribus caussarum Palatii Apostolici & aliis (etiamsi S. R. E. sint Cardinales) in ipsa Curia pro tempore deputatis auctoritate Apostolica, judicibus, etiam caussis actu pendentibus super hujusmodi tenore vel effectu probando dumtaxat stet, fidemque adhibeat scedulæ sive scripturæ desuper à duobus de majore Parco, quod danda sit à tergo signatæ, & etiam à duobus aliis litterarum Apostolicarum Abbreviatoribus in ipsa Cancellaria auscultatæ: & Vicecancellarii seu dictam Cancellariam Regentis manu subscriptæ, ut est moris; quicquid autem secus fieri contigerit nullius sit roboris vel menti.

GLOS-

GLOSSEMA ALPHONSI.

Ista Regula disponit quod quilibet Iudex in Curia Romana stet scedulæ, vel scripturæ duorum Abbreviatorum de Parco majori, super tenore cujuscumque regulæ, & retro eam signantium, quod danda sit illa regula, & subscripta manu duorum Abbreviatorum, etiam de minori parco, quod est, ausculsata & superscripta à Vicecancellario, vel à Regente Cancellariam: alias quicquid contrarium factum fuerit, sit nullum. Hoc dicit: & ratio decidendi fuit hic expressa: quia aliquando mutatur regula Cancellariæ pro varietate temporum &c. c. non debet 1
A de affin. & consan. *ideo videtur quod legitimè fit quod hic deciditur. Et ratio dubitandi fuit, quia satis erat, quod in præsentia Principis haberetur illa regula inter alias regulas Cancellariæ: imo non deberet fieri fides de ea: quia ex quo reperitur inter alias regulas, præsumitur esse de regulis, sicut quando dubitatur, an aliqua sit decretalis, si reperiatur inter alias, præsumitur decretalis: sicut monialis præsumitur reperta inter alias moniales, ut dicit glossa notabilis* in sum. 19. distinctione *& sic videbatur de regulis.*

Sed sciendum, quod quædam regulæ ponuntur ad judicandum Bullas, & illæ non sunt dandæ in jure: quia judex non debet judicare, nisi secundum Bullam jam expeditam, & aliæ regulæ ponuntur ad terrorem, videlicet, quod infrà sex menses expediantur Bullæ; alias quod non valet signatura: & similes regulæ non sunt dandæ: Alias concernunt merum judicium, ut supra regula proxima, & regula infra proxima: & tales sunt dandæ, & de istis loquitur ista regula: & practicatur hodiè sic: quando unus indiget regula, facit supplicationem, & dat Vicecancellario, & legitur, si est danda, & tunc ponitur proemium regularum & una alia regula prima, & posteà ponitur illa quæ petitur, & deinde publicatio regularum &c. Et ideo ponitur proemium & alia regula, ut videatur an sit de regulis: ex quo inter alias reperitur ut dixi: sed si est talis regula jam producta coram uno auditore, tunc postquam est registrata, Notarius illius producit eam in alia caussa tua, si dederis illi duos carlinos, & semper facit fidem, quia jam semel est satisfactum huic regulæ &c. 2 3 4

Et quia hic dicitur quod Iudex stet scedulæ &c. in modum de quo hic dicitur, an sit de necessitate quod hic dicitur? quia videtur hoc relinquendum arbitrio judicis: & certè dico quod si aliter fieret, non valeret, ut hic dicitur: nam quando aliquod verbum quod non inducit necessitatem, ponitur in materia dante regulam, vel certam formam, tunc importat necessitatem, ut dicit Bal. in l. Gallus in 11. coll. ff. de lib. & posthum. & allegat glos. ibi. *Ex quo infertur, quod si statutum dicat, quod judex potest inquirere de certis criminibus &c. quod tenetur inquirere, & sua authoritate judicabit per prædicta.* 5

Item

Item circa hanc regulam sæpè dubitavi, quomodo posset unus habere regulas Cancellariæ ad partes, ut ibi faciant fidem in judiciis: & certè à contrario sensu hujus regulæ, videtur quod nullus etiam in partibus potest judicare secundum Regulas Cancellariæ, ex quo non sunt signatæ prout hic dicitur. Et certè crederem quod si unus vellet expendere. oporteret habere mandatum Papæ speciale, circa hoc dirigendum Vicecancellario, quod ipse videret eadem regulas dandas: & transmitteret sub plumbo ad partes: quia ista regula non dat potestatem illis de Parco vel Vicecancellario nisi hic tantum. ideò non esset 6
B *magnum tenere, quod sententia lata in partibus rigore regulæ Cancellariæ quantumcunque nota, esset nulla, per prædicta, juncta ista regula: & interrogavi aliquos Abbreviatores dudum de hac quæstione: & quia non habebant in suo Repertorio, vel Formulario minutarum, nesciverunt mihi respondere: sed credo quod dixi. Vidi tamen Regulam Cancellariæ dari in plumbo, videlicet illa per quam Papa revalidat litteras gratiæ, vel justitiæ sui prædecessoris, quæ est duodecima supra, absque commissione Papæ. licet ista regula loquatur in Curia:* facit quod dicit Bartolus in l. cum prolatis. de re judicata. referendo ibi Joannem And. in cap. quod translatione de offi. leg. *sed tunc esset dubium, an illa faceret fidem in aliis causis: & credo quod sic, per proœmium regularum, & per ea quæ ibi dixi. Verumtamen cogitandum esset. Tamen hoc crederem verum, quando esset una regula inusitata, quæ communiter nō habetur etiam in partibus, alias si communiter ab aliis haberetur, & testes maximè curiales dicunt quod viderunt eam practicari, & sic secundum eam sententiari, credo quod in partibus valeret sententia* argum. hujus regulæ, ibi, faciliter per eos qui in Ro. curia &c: *& ibi* in ipsa curia &c: & ad hoc faciunt notata in cap. pastoralis de fide instru. & in l. cum prolatis ff. de re jud. per Bar. *& si dicitur in partibus, quod non est data in curia, ei qui dicit, incumbit onus probandi l. 2. ff. de probat. maximè cum reperitur inter alias per prædicta, præsertim hoc tempore, quia sunt impressæ regulæ in præsentia Principis, in cujus præsentia non præsumitur aliquid fraudulenter actum,* argument. leg. omnium Cod. de test. 7 8

Et pondero istam regulam: quia etiam loquitur de aliis Constitutionibus extravagantibus, & ideò, quoad extravagantes; crederem distinguendam, prout text. & gloss. & 9
C *doct. dicunt* in c. pastoralis de fide instru. Bart. in l. cum prolatis ff de re judic. & Bald. in l. leges sacratissimæ C. de legib. in l. omnes populi. per Bart. ff. de just. & jur. *quod etiamsi non sit incorporata vel bullata, si tamen est notoria, quod sententia lata contra eam esset nulla, ut in extravag execrab. ponit autem Abbas exemplū, ut supra alias deberet Papa consuli: de me remitto ad prædicta loca. tamen in Curia oporteret, quod fieret in forma hic inserta producta coram judice etiam extravag. quia de facili potest haberi recursus ad Cancellariam, ut vult proœmium hic, alias non valeret sententia, ut hic dicitur & supra etiam dixi.*

Item ponderandum est verbum hic, regulis & constitutionibus &c: *ex quo videtur arguendum, quod cum Papa mortuo etiam regulæ suæ dicantur mortuæ, ut in* 10

proemio regularum: quod etiam si unus indiguerat tempore hujus Pontificis una regula Cancellariæ de tempore SIXTI *vel* PAULI, *quod non haberet locum, quod hic dicitur: quia jam non est regula ex quo mortuus est Papa, ut dixi: tamen in hoc distinguendum arbitror, quia si caussa pendebat tempore* PAULI, *quæ potest decidi per unam Regulam* PAULI, *tunc quoad illam caussam, illa regula semper vivit. Ideò potest allegari & produci sine metu falsitatis, ut dicit Bald.* in l. fi ff. de fal. & Ioan. de Imol. hoc tenet latissime in c. 1. de constit. & allegat auth. ut cum de app. cognoscitur col. VIII. in prin. & §. 1 *& sic deberet hodie fieri in Curia per Cancellariam, sed ego vidi super una regula Calix. hic valde altercari: & sine nova commissione Papa per* placet *nunquam potuit haberi & ratio est: quia est mortua, ut dixi. sed certè malè fit, ex quo illa lex quoad casus præteritos non est mortua, per prædicta, sed aliter dijs visum fuit. quidam tamen habuit unam commissionem in favorem scholastici Borgen. circa hoc, & benè: & sic nescio nunc quomodo fieret.*

Et non curo referre hic, qui dicatur Abbreviatores de Parco majori, & de minori. sed sciendum quod Parcus ci: vel Parcum ci, est temperamentum: unde dicit Salustius in Catilinaria, quod Romani in sacrificijs Deorum erant magnifici, & domi parci, id est, temperati quoad judicium, ut non excedant metas supplicationum & Regularum &c: & sic infero quod malè dicitur, parcus, id est, avaras à vulgo; quia parcus dicitur temperatus; & avarus est qui tenet tenenda, & non tenenda ut dicit glos. in c. ex parte. de contue. *qui ponit diffinitionem avari & prodigi. & largi, melius quam viderim de jure canonico. sed non ponit de parco.* 11

Unum tamen non omitto notare hic quia tenor constitutionis sive regulæ potest probari per testes: & hoc clare dicit proemium hujus regulæ: & licet Io. Andr. in mercurialibus in regula Nemo potest. *videtur dicere contrarium, tamen de jure hoc communiter tenetur, & hoc sufficiat ad hoc* decis. Rotæ 244. quæ incipit. Item quod Constitutio sive statutum. 12

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

A PRo *varietate temporum*) Solent enim Regulæ plerumq; mutari, dum Pontifices posteriores Regulis decessorum aliquid addunt vel minuũt, usu sic exigente, quemadmodum multifariam factum fuisse ad nostra usq; tempora passim in his commentarjs ostendimus. Ideò ne super hac mutabilitate, & diversitate dubium oriretur, meritò per hanc Regulam ordinatum fuit, Regulas Cancellariæ nullam fidem facere, nisi ex fonte Cancellariæ, & ex mandato V.cecancellarij impetrarentur, & in judicio producerentur, idque juxta formam hic statutam; alias enim non ligarent, etiamsi in judicijs essent millies allegatæ juxta com. DD. sententiam, *Filij in cap. 1. nu. 11. de Re jud. Cassad. decis. 7. nu. 5.* 13

nu. 5. super Regulis Fran. Pavin. in Prælud. extravag. col. 3. vers. Quidam verò ex iis. Gomes. ad Proem. Reg. q. 2. sub fin. vers. Non obstat. quibus in locis quasdam dicunt esse Regulas de dandis, quæ faciunt fidem extra curiam, prout sunt, teste eodem Gomesio, omnes ferè judiciales, quæ habent decretum irritans, & istæ ut fidem faciant extra Curiam, dantur sub plumbo (ut aliqui volunt) in forma 14
aliarum bullarum, præmissa supplicatione ad Papam; quod & probat Decius *in l. 1 nu. 74. Si. cert. pet.* nam in Curia sufficit quod dentur per Vicecancellariũ, vel Regentem Cancellariæ, sine speciali mandato Papæ, cum subscriptione tamen duorum Abbreviatorum ut in hac Reg. statuitur, & notat idem Pavinus. & Regula semel in judicio producta in Curia ad instantiam alicuius, potest postea ad illius vel alterius instantiam pro quacumque caussa repeti, habita de hoc 15
fide à Notario producente, idque ut evitentur expensæ, & circuitus. hinc videmus cõsuetudinem semel in uno judicio probatam, in altero inter cives ejusdem territorij produci posse, fidemque facere *Math. Colerus tractat. de Process. execut part. 1. cap. nu. 36. & 37.* Quædam verò sunt, quæ non sunt de dandis, id est, quæ non solent partibus petentibus dari, seu concedi, utpote quæ dant normam solis Officialibus Cãcellariæ, quoad expeditiones literarum, quæ si non sunt expeditæ juxta illarũ normam, remittuntur ad Cancellariam corrigendæ, & istæ non faciunt fidem extra Curiam. Ex his igitur percipis ea omnia quæ longo sermone contexuit hic noster Alphonsus.

16 17

B *Sententia lata*) Quod sententiæ latæ contra Regulas, si non sint productæ subsistant, plerique omnes adstruunt qui in hanc Reg. sunt commentati. 18
Nam licet pleræque Regulæ habeant verba illa in fine posita, *nullius sint roboris vel momenti* vel similia, quæ alias nullitatem ipso jure inducunt, & sic etiam sine partis objectu *l. qui in carcerem ff. quod met. caussal. Si quis Semproniũ in fi, ff. de hæred. instit. c. novit cum glo. fin de his quæ fiunt à Prælat.* tamen in casu isto, de stylo Rom. Curiæ requiritur quod excipiatur de Regula, de que illa detur, illaque in judicio producatur. Nam verba illa seu decretum irritans in Reg. appositum, habet tacitam conditionẽ, videlicet si is cuius favorem respicit, uti voluerit *l. & eleganter §. 1. cum glo. in verb. Nullam ff. de dolo Calder. cons: 1. de Trans. Prælat. post. med. Rota decis. 421. col. 2.* limitarẽ tamen quicquid noster glossographus dicat, ut non procedat in Regulis notis & visitatis quæq; vel per practicos comprobari possunt, vel per Codices Regulatum in Urbe impressos per not. Alphonsi *hic supra nu. 8. in fine.* Hinc placitum extat Senatus Amplissimi Sabaudiæ, quo indistinctè definitum sufficere Regulas Cancellariæ allegare, licet non proferantur sub plumbo, *Ant. Faber lib. 4. Definit. forens. definit. 15. fa. VVames. consil. 226. de præbend. nu. 6. vol. 1.* Placitum autem supremæ Curiæ Sabaudiæ est ejusmodi: Qui veteres Romane Cancellariæ Regulas allegat non est arctandus, ut eas sub plumbo, quod ajunt, exhibeat: quia sunt notoriæ Senatui,

natui, qui secundum eas tam sæpè pronunciavit, ut earum aut fides, aut substantia revocari non possit, Nec quod in singula lustra mutari possint, quicquam facit, cum non eo minus observari videamus, ut sint perpetuæ. Itaque qui correctas aut immutatas dicet, id ipsum probare debet *l. 3. & 22. ff. de Probat:* Ita Senatus Sabaudiæ apud Anton. Fabrum. *lib. 4. tit. 15.*

Quoad extravagantes) Idem post Fran. de Pavinis dicto loco, probat Mandosf. hic. & Comel. *in Proem. Regul. quæst. 5. in fi.*

Argumenta in Reg. XXVII. INNOCENTII *VIII. quæ est* PAULI V. XXVIII.

1. Verus intellectus huius Regulæ quis sit? & nu 34.
2. Mortuo uno ex collitigantibus, non potest fieri collatio, vel provisio illius beneficij alteri, quousq; finiatur primalis.
3. Decretum irritans si ponatur in jure comprehendit Papam, & nu. 36.
4. Altero ex collitigantibus mortuo, potest alteri fieri collatio lite non finita si Papa in collatione, vel surrogatione litis mentionem fecerit.
5. Lis mota super beneficio, an finiatur morte collitigantis, an verò per sententiam.
6. Lis finitur per juramentum, & per renuntiationem litis.
7. Lis non dicitur pendere quando superstes destitit à lite.
8. Facto ostendimus voluntatem nostram sine verbis.
9. Auditores Rotæ non habent jus statuendi in Curia in præsentia Papæ
10. Surrogatus in jure & ad jus, videtur surrogatus quo-ad possessionem, si fiat mentio possessionis.
11. Impetratio facta lite pendente, non facta mentione de lite, non valet; limita, ut ibi.
12. Per lapsum triennij an lis censeatur finita.
13. Hodie in Curia lis nunquam censetur finita, nisi per sententiam, limita ut ibi, & nu. 41.
14. Lis dicitur pendere quo-ad collationem per citationem factam in Curia ad dicendum contra commissionem. & nu. 42.
15. Item per appellationem extrajudicialem in partibus legitimè intimatam.
16. Homicida potest renunciare suo beneficio non obstante alterius impetratione, & nu. 43.
17. Secus si sit alius, cujus beneficium vacabat ex alio delicto inducente vacationem ipso jure.
18. Familiaris Cardinalis litigans si moriatur, collitigans consensum Cardinalis obtinere non tenetur.
19. Anfractus quid?
20. Intrusus quis dicatur.

21 Hæc

21. Hæc Reg. etiam habet locum in promovendis ad regimina Ecclesiarum, non obstante Regula xxiiii.
22. Papa solet derogare huic Regulæ in favorem suorum vel Cardinalium.
23. Cautela ut quis non possit disponere de beneficio quo venit jure privandus.
24. Prohibitus impetrare, non prohibetur obtinere motu proprio.
25. Quod obtinetur motu proprio, præsumitur ob meritum obtentum: aliud est quando per impetrationem quid obtinetur.
26. An hæc Reg. locum obtineat in legato & ordinario, & 55.
27. Quæ ponuntur exempli caussa non restringunt Regulam.
28. Clausula motus proprij importat Regulæ derogationem.
29. Hæc Regula in quo sit aucta per novissimos Pontifices.
30. Hæc Regula Innocentii limitatur ut non procedat in impetrationibus beneficia viventium seniorum, aut infirmorum, vel per privationem.
31. Regula hæc locum non obtinet in eo cui lis mota fuit qui erat triennalis possessor habilis saltem & coloratus Regula hæc cessat in Expectativis Nominationibus & Precibus Imp.
32. Surrogatio in jus defuncti criminosi non valet nisi sententia transierit in re judicatam.
33. Mensis de quo in Regula computandus non a die obitus vel die quo mors sciri potuit, sed a die concessionis gratiæ tertio.
34. Mandosius priorem Alphonsi interpretationem propositam initio sui Glossematis sequitur, sed rejicienda.
35. Collitigantis ad effectum huius Reg. qui dicantur.
Vitium litigiosi quando transeat intertium qui habet caussam ab aliquo ex collitigantibus, ita ut juvari non possit Regula de Triennali.
36. Decretum irritans, Papam & Ordinarios comprehendit.
37. Acceptatio beneficij nulla, nullum possidendi colorem tribuit.
38. An per mortem collitigantium sine sententia, lis finiatur, cum suis limitationibus, & quid in morte civili?
39. Transactione lis finitur, ut & juramento & renunciatione, ibid.
40. Litem non prosequens intra longum tempus, litem pro derelicto habere præsumitur.
41. Lis in Curia demum finita censetur per sententiam.
42. Lis pendere quando dicatur in Curia.
43. An habeat locum hæc Regula in impetrationibus in forma juris, per privationem, cum suis limitationibus.
44. Homicida non est privatus suo beneficio ipso jure, potestque renunciare ante sententiam distingue ut infra.
45. Felyni cautela reprobatur.
46. Beneficium quo quis est privatus ipso jure, potest conferri, sed non potest realis possessio tradi, nisi citato, & convictopossessore.
47. Non sufficit notorium ad aliquem deponendum.
48. Primariæ Preces an capiant beneficia vacantia ipso jure, remissivè.
49. Anfractus etymon.
50. Lites, authoris sensu, deprecandæ.
51. Intrusus quis dicatur ad effectum hujus regulæ.
52. Papa quomodo deroget huic Regulæ,
53. Clausula apponi solita in impetrationibus in eventum privationis.
54. Impetranti in eventum privationis, providetur de beneficio caussa permutationis per privandum resignato.
55. Constitutio hujus Reg. an verificetur in surrogatione solum facta per Papam, an etiam per ordinarium?

Regula XXVII. INNOCENTII *VIII.* *quæ eſt* XXVIII. PAULI V.

DE SURROGANDIS COLLITIGANTIBUS.

ITem idem D. N. litium ſuccindere cupiens anfractus, & ne novi collitigantibus adverſarii dentur, providere voluit, ſtatuit & ordinavit, quod quoties deinceps aliquem ſuper quovis beneficio Eccleſiaſtico collitigantem in jure, vel ad jus, ſi quod forſitan ejus adverſario in dicto beneficio competierit, ſubrogari conceſſerit (dummodo præfatus collitigans in dicto beneficio intruſus non ſit, nec ſuper eo contra dictum adverſarium, poſtquam illud poſt triennium pacifice poſſederit lis tunc mota fuerit) aliorum quorum libet de præmiſſo jure, ſive ſi tunc vacet, vel cum vacaverit, impetrationes *infra menſem ante conceſſionem ejuſmodi factæ, nullius ſint roboris vel momenti*.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *ISta Regula ſecundum quod omnes intelligunt, dicit quod ſi lite pendente moriatur*
B *collitigans, vel alias vacet jus vel beneficium per collitigantem, quod infra menſem poteſt ſubrogari collitigans: & ſi alius ſubrogetur, quod non valet ſubrogatio: niſi a men-*
C *ſem niſi collitigans qui petit ſubrogationem fuerit intruſus, vel mota ſit lis contra poſſeſſorem poſtquam triennio pacificè poſſederit: hoc dicit, ſecundū quod omnes curiales etiam doctiſſimi viri intelligunt, ſed ſalva gratia omnium, iſta Regula non dicit hoc, ſed prout ſemper intellexi ſic: quod ſi duo litigant ſuper beneficio, & unus ipſorum cedit vel decedit lite pendente, quod ſi unus alius tertius quomodocumq; petat ſe ſubrogari, & ſic prior in data: ſi tamen alius collitigans infra menſem poſt impetrationem illius tertij, petat ſe ſubrogari, quod valet impetratio collitigantis, & non alterius tertij: & hoc fundat clarè iſta regula in ſi. juncto princ. Et pono exemplum, ſi duo litigabant, & alter mortuus eſt, & tertius poſt annum petat ſe ſubrogari, & fuit ſubrogatus: quod ſi poſt impetrationem ſuā infra menſem à tempore impetrationis tertii collitigans ſubrogetur, illa ſubrogatio valet, & non illius tertii, qui eſt prior in data: & non debet intelligi quod debet collitigans ſubrogari infra menſem à tempore mortis collitigātis: quia hoc non dicit regula,*

regula, sed indistincte loquitur ibi ante concessionem hujusmodi &c: *Ex quo verbo noto mihi, quod si collitigans moriatur, vel cedat, & tertius subrogetur infra mensem à tempore cessionis vel decessus, ac postea infra mensem non subrogetur collitigans, quod valet subrogatio illius tertii, per hoc verbum.* ante concessionem &c:
D *Et ratio huius regulae fuit aequa, ut in principio dicitur, tamen hodie trahitur ad iniquitatem: quia hodie multi movent lites contra aliquos antiquos, vel forte promovendos in brevi; propter hanc regulam, qui tantum jus habent in principali sicut Turcus, & tamen subrogantur hodie, & habent victorias per fas, vel nefas: tamen Papa non est in culpa: & potest dicere, Absit quod ea quae propter bonum facimus, ab alijs in malum finem trahantur & nobis imputentur* cap. de occidendis xxiii. q. v. *Tamen deberet providere, quod ex coniecturis judicaretur in similibus fraus, & non haberet locum regula ista, sicut in una caussa quae pendet nunc in Rota de Hispania cōtra unum doctissimum virum in jure divino.*

Et ad hoc ut tollantur aliqua dubia quae quotidie oriuntur in curia super ista regula maximè apud curiosos, praesupponendum est quod de jure quando moritur unus ex collitigantibus, tunc non potest fieri collatio, vel provisio illius beneficij alteri, quousq. finiatur prima lis, aliter non valet c. 1. & 11. ut lite pendente lib. vi. & clem. 1. §. si vero. 2
E eo. tit. *Ex quo sequitur, quod cum in dictis* c. 1. & 11. *ponatur decretum irritans, quod etiam comprehendit Papam: nam decretum irritans comprehendit Papam si ponitur in jure vel alias quoad ordinariam potestatem,* casus est in cap. quodam ibi Domi. de 3
F praebend. lib. vi. *Ergò sequitur quod collatio vel provisio Papae etiam tunc non valeret,* per dictum c. 11. juncto §. si verò dictae cle. 1. & juncto dicto c. quodam. *& sic videretur quod subrogatio Titij non subsisteret: quod fateor esse verum, nisi fieret mentio de lite: quia tunc videtur Papa facere ex certa scientia subrogationem, & ex plenitudine potestatis valet talis collatio sive provisio Papae, facta mentione de lite,* & 4
iste est casus in d. cle. 1. §. 11. ut lite pendente. *& ideò subrogatio facta per Papam facta mentione litis valet. & per non obst. tollitur illud jus commune. Tamen propter hoc venit ista Regula, dicens, quod licet valeat subrogatio, ne tamen detur novus collitigator; mandat quod infra mensem post subrogationem alterius, praeferatur collitigans, & sic intelligitur ista regula.*

Diceret tamen aliquis, nunquid per cessum vel decessum collitigantis extinguitur lis? dico quod non. quinimo superstes potest prosequi litem, si vult, ut in dictis c. & in d. 5
cle. §. si verò. *Hinc si aliquis impetraret de novo, dicitur impetrare lite pendente, per praedicta, ideò dicit decisio Rotae* ccccxxv. quae incipit: Item si lite pendente in curia: *quod non finitur lis, nisi per sententiam, & non per mortem collitigantis, vel cessum: & ita tenet stylus ignorantium in curia.*

Sed salva gratia tantorum dominorum, credo quod nesciant quid dicant: quia hoc non fundatur jure: immò contrarium est de jure communi. & de hoc allego textum in d. cle.

1. in

1. in primo responso ubi dicitur, quod si litigantes in curia moriantur ambo, quod ad Sedem Apostolicam pertinet collatio, & in partibus ad ordinarium &c. ergò sequitur,
H quod per mortem collitigantium sine sententia vacat beneficium.

I Item finitur per transactionem, & per juramentum & per renunciationem litis &c. c. 1. de litis cont. lib. vi. & l. postquam l. ti. C. de pact. & ne taceam laudem alienam, quia essem similis furi, ut dicit Bald. in præludiis Feudorum, allego Jo. de
K Milis in §. lis finitur ubi notanter dicit, hoc tamen auditores ex tacito jussu majo-
L rum tenent illam decisionem, & jam in caussa mea propria allegavi, in qua adversarius
M renunciaverat juri, liti, & caussæ: & stetit per septem annos & nihil mihi fecit, quando vidit me absentem, prosecutus fuit per Audientiam contradictarum, & habuit sententiam contra me, & fecit me exponere CCC. ducatos propter aliam decisionem: tandem vigore commissionis feci eam revocari.

Sed tamen si prædicta rectè intelligantur, alio modo loquitur decisio jam dicta, puta quando apparet quod Papa subrogat alium tertiũ ad prosecutionem primæ litis in eodem statu caussæ &c. & non apparet quod superstes destitit à lite. Quia, si aliter appareret tunc non diceretur lis pendere, ut vult dicta decisio in princ. & allegat gloss. not. in d. clem. 1. §. si verò, in verbo prosequeretur, quæ dicit quod si superstes non prosequitur litem, non dicitur lis pendere. & debet intelligi illa glo. quando apparet ex conjecturis quod non vult prosequi, puta quia non renunciavit liti, per dictam l. postquam liti. vel per alias conjecturas; quia ipso facto ostendimus voluntatem nostram sine verbis, sufficiat text. cum glo. in c. non solum xi. q. iii. & in cap. quem progenitores xx. q. 1. & jura quæ allegat & benè Io. de Milis in versic finitur in parte litis pendentis. & licet alias ridiculum esset quod si quis non prosequeretur litem, quod propte-
N rea videretur renunciari liti, maximè de jure canonico, quo non perit instantia. c. venerabilis de judiciis, ut dicit Milis & sic loquitur etiam dicta decisio, dicens, quod si actor mortuo reo, capit possessionem sua authoritate, videtur habere animum non prosequendi, licet postea vadat variando: & sic prædicta faciunt contra stylum ignorantium qui dicunt indistinctè quod per sententiam solam finitur lis in Curia: quia hoc est de statutis Rotæ. nam in aliquibus decis. dicunt quod statuerunt & ordinaverunt Domini Rotæ. Et mirandum est de eis. nam Auditores, nec aliquis in curia, in præsencia Papæ, non habent jus statuendi, nec habent ordinariam potestatem plenam, ut ait glo. in cle. auditor de rescript. & an subrogatus in jure & ad jus videatur subrogatus quoad possessionem illa decis. cccccii. hoc plenè dicit. Sed veritas est quod si fiat mentio possessionis, sic, alias secus, ut dicit decisio lx. quæ incip: Item subrogatus in litem.

Itẽ ad illud quod dixi, impetratio facta lite pendente nõ facta mentione de lite non valet: hoc verum quando impetratio est facta de jure colligantis alicujus, secus si de jure alterius non litigantis hoc dicit expressè Old. consilio ccxix. quod incipit quidam Hugo, quod posui in titulo, Ut lite pendente. sed quia hodie in impetrationibus factis in curia,

in quibus

in quibus ponuntur clausula , vel alio quovis modo ex ipsius vel alterius cuiuscumque persona &c: *arbitror, quod rarò prodesset dictum consilium in curia: sed in partibus sic , quo-ad ordinarias.*

item ad illud quod dixi superius, quod non censetur lis exstincta per non prosecutionē litis &c: ego dicebam quod per lapsum triennij videtur quis non habere animum litigandi: 12
& allegabam regulam primam de triennali possessore, ibi antiquas lites penitus exstinguendo &c: *Tamen hoc non fuit receptum in Rota, quæ tenet quod etiam per mille annos dicitur lis pendere in curia, si non sententietur. fateor tamen quod si renunciatio litis fieret coram Auditore, amplius ipse se non posset intromittere, quia tunc etiā* 13
Rota teneret, quod diceretur lis finita, per ea quæ dicit Ant. in c. cum pridem. de pact. & Abb. ibi.

Et dicitur lis pendere quo ad collationem &c: & per citationem tantum factam in 14
curia ad dicendum contra commissionem, licet non exprimantur ea quæ vult clem. II. ut lite pendente, *& sic practicatur in curia, & per appellationem extrajudicialem in partibus legitimè intimatam* secundum cle. caussam. de elect. *dicitur lis pendere quo-ad* 15
istam regulam, licet quo ad devolutionem sic, ita vult decisio Rotæ cccvi. quæ incipit: Item si reus & possessor, *Ideò est consilium appellanti, quod in curia faciat caussam committi & decerni citationem per Audientiam contradictarum. & in prima citatione haberet locum ista regula per prædicta; alias non & sic practicatur in curia: crederem tamen quod si actor faceret tantum caussam committi contra reum possessorem, vel appellasset eum extrajudicialiter, secundum formam cle. caussam. quod si moriatur ipse Actor ante citationem quod haberet locum ista regula*, arg. eorum quæ dicit decisio lxxiii. quæ incipit, Item quod clem. II. ut lit. pend. & facit glos. ibi. *& hoc quo-ad surrogationem, sed quo ad privilegia impetrata lite pendente vel quo-ad impetrationem gratiæ, satis credo sufficere quod caussa sit tantum commissa*, faciat glo. & ibi Doct. in c. cum caussam de testi.

Item quia hic dicitur super quovis Ecclesiastico beneficio &c; *& inferius dicitur*, sive tunc vacet, vel cum vacaverit &c: *Aliqui curiosi dicunt hanc regulam habere etiam locum, quando fit impetratio in forma iuris per privationem: sed certè breviter non est verum. Unde si tu impetras beneficium Titij tanquam homicidæ in forma iuris ille potest renunciare quandocumq; illud beneficium, vel etiam si decedat* 16
non habet locum ista regula: quia ista non est caussa beneficialis, sufficiat ad hoc gloss. not. quæ communiter tenetur in c. II. in verbo finita. ut lit. pend. vi. *secus* 17
tamen esset quando impetratio fieret beneficij alicuius, quod vacat ipso iure, ut petitur renuntiari in casu regulæ ut improbi, & hoc vult sentire glossa prædicta in d.c. I. in fi. & ita tenet Rota: & ita practicatur in una præbenda Hispal. permutata, lite pend.

Item pondero istam Regulam in quantum loquitur generaliter de quolibet litigante, quia si familiaris Cardinalis vel Papæ litigans moreretur, non requireretur consensus 18

Cardinalis: & haberet locum ista Regula, & non infra posita xxx. de impetra. benef. perobit. famil. Cardin. *& ita practicatur: quia illa non tollit privilegium hujus regulæ ultimæ.*

R *Sed quia hic dicitur duo vocabula, scilicet* Anfractus *&* Intrusus: *de Anfractu dico quod vult dicere labor vel tribulatio: quia anfractus est quasi undiq; frangens. & est via aspera, plena diverticulis & fractionibus & ruinis, ut dicit glo.* in clem. dudum 1. responso. de sepul. *& ex illo textu cum. gloss. & ex ista regula etiam apparet quod utile* 19
S *est recedere à lite,* facit. l. minoribus ff. de minor. *& quis dicatur intrusus*, not. in c. eum qui de præbend. lib. vi per Doct. maximè per Domi. *& dicam infra in regula triennali.* 20

Item per hoc verbum sive cum vacaverit &c: *potest dici quod regula* xxiii. *de Beneficiis vacaturis per promotionem ad Ecclesias vel monasteria, non habet locum in collitigantibus. videlicet quod si ego litigo cum promovendo ad Episcopatum, quod possim petere subrogationem, etiam antequam promoveatur, per hoc verbum.* 21

T *Item addo quod hodie temporibus nostris Papa derogat in favorem suorum, vel Cardinalium, huic Regulæ, & dat subrogationem tertio etiam antequam moriatur collitigans cum derogatione hujus regulæ. Itaq; etiam si collitigans subrogetur infra mensem, valet prima subrogatio sed ne videatur sibi tolli jus quæsitum, vel quærendū per hanc regulam, tunc collitigans non subrogatur, sed prosequitur jus primum quod haberet. Est cautela Referendariorum vel habentium signaturam per* placet, *vel per* concessum. *Alias esset dubium. an tolleretur sibi jus quæsitum per hanc regulam, & non valeret, ut dicit illa regula supra. & hoc potest facere Papa: quia licet fecerit istam regulam, majorem tamen potestatem habet penes se,* d. c. dudum. de præbend. lib. vi. 22

Item hodie est una cautela, quando quis impetravit beneficium alterius per privationem in forma juris, quod licet jure potest renunciare, vel forsam permutare ut dixi, tamen datur una subrogatio antequam vacet, quod nullus alius possit subrogari in jure illius vacaturo per mortem vel per resignationem, nisi ille qui impetravit, & sic dixit mihi unus clientulus meus qui habebat signatam & expeditam forsan bullam: & potest fieri per prædicta, sed malè. 23
V

Item pondero hic verbum impetrationes &c: *ex quo sequitur quod non cassatur hic provisio, sive subrogatio facta motu proprio, quia prohibitus impetrare, non prohibetur obtinere motu proprio* l. 1 C. de pet. bon. sub. lib. x. *& ratio est, quia quod obtinetur per impetrationem præsumitur obtētum per importunitatem: sed quod obtinetur motu proprio, præsumitur ob meritum obtētum* ut dicit Bald. in l. quod favore C. de leg. *maximè quia non tollitur hic jus quæsitum partis, sed quærendum, ideò &c:* 24 25

Item quia ista lex indistinctè loquitur. l. 1 ff. de off. præsid *ideò debet intelligi non*
X *solū in Papa, sed etiā in* Ordinario *& in legato, qui possunt etiam providere de jure quod competebat alicui mortuo; & si dicas quod hic videtur Papa exprimere de concessione factaper eum tantum, ut ibi* concesserit &c; *non obstat: quia dico, quod si Papa imponit* 26

ponit sibi ipsi legem in hoc, ergò à fortiori alii non possunt hoc facere arg. authen. mul- 27
to magis C. de Episcop. & cler. & in clem. 1. in pr. de Reliq. & vener. sanct. cap. super eo. de usur. *& quæ ponuntur caussa exempli non restringunt regulam* l. 1. §. quod vulgo. ff. de vi & viarm. *maximè cum eadem sit ratio in utroq;. ergò idem jus*, capit. ratio de præbend. in & argument. clem. 1. de electio. leg. illud ff. ad leg. aquil. *licet domini de Rota in casu regulæ sequentis pronuntiaverint contrarium, ut ibi dicam.*

Et sic ex prædictis potest dari cautela contra istam regulam, quod supplicatio sonet 28
Motu proprio hoc expresso, per c. si motu proprio de præbend, lib. vi. *& tunc non oportet quod deroget huic Regulæ, ut dixi. Sed certè Papa deberet declarare, quod ista Regula haberet locum, etiamsi alius tertius impetrasset Motu proprio, & quod haberet locum etiam in Legatis & Ordinariis propter unum consilium Pontani, & etiam Petri de Anchar. aliter tamen aliis visum est.*

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

A *Ista Regula*) Patet ex inspectione novissimarum Regularum, hanc Innocentii Reg. planiorem & auctiorem esse factam per sequentes Pontifices, 29
& imprimis Leonem x. qui post verbum *Impetrationes*, subiecit *vel concessiones etiam motu proprio*, ut tolletur omnis difficultas, quæ oriri poterat in concessionibus motu proprio factis, quæ videbantur à Regula exclusæ propter verbum *impetrationes*. Postea Adrianvs vi. quem secuti sunt Pavlvs iii. Ivlivs etiam iii. & alij exinde Pontifices ad nostra usque tempora, quò dolis & fraudibus magis magisque obviarent, uberiorem adhuc reddiderunt hanc Regulam, dum extremis verbis illius addiderunt sequentia: *& nihilominus Foe. re.* Pavli ii. Innocentii viii. *& A*drian vi. *Romanorum Pontificum prædecessorum suorum vestigijs inhærendo, cupiens eorum fraudibus obviare, qui viventium beneficia, illorum præsertim quibus aut propter senium, aut propter infirmitatem immineret vitæ periculum, impetrant, ut illis decedentibus, tanquam collitigantes in illorum juribus facilius subrogentur, voluit ut deinceps nullus in jure vel ad jus in beneficio defuncti, quod illo vivēte in casibus præmissis vel similibus impetraverit, aliquomodo subrogetur, ac subrogatio vel gratia sine utri, si nulli, seu novæ provisionis, aut*

 perinde

perinde valere, taliter impetranti nullatenus suffragetur: quod etiam strictissime observari mandavit in impetrationibus beneficiorum per privationem & amotionem, ex quibusuis criminibus, & excessibus, forsan perpetratis, etiamsi usq; ad diffinitivam sententiam, quæ tamen inrem non transiverit judicatam processum foret.

Per quæ verba, limitatur antiqua hæc INNOCENTII Regula, ut illa locum non habeat in imperrantibus beneficia viventium seniorum, aut infirmorum, 30
vel privationem aliquorum: in quibus casibus nullatenus eis suffragantur subrogationes, aut gratiæ *si nulli*, *si neutri* seu novæ provisionis, aut *perinde valere*. quæ limitatio non tam est HADRIANI VI. quam MARTINI V. ut patet ex tenore ipsius Extravagantis, quam suis ad hanc Reg. Commentarijs inservit Gomesius.

Item nota Regulam hanc non obtinere, seu subrogationem denegari, quando lis mota fuerit illi qui jam possederat beneficium per triennium, ut hic in 31
verbo *postquam illud per triennium &c*: quod quemadmodum intelligatur notat hic Mandos. *quæst*. 5. dum dicit triennalem possessorem ad effectum huius Reg. dici, qui erat habilis & coloratus juxta terminos Reg. de Triennali; non etiam vitiosus & improbus, quod & tradidit Gomes. *ad d. Reg. quæst. 2. & passim*. Ergò nota surrogationem denegari ubi collitigãs tempore litis motæ pacificè per triennium possedit, quod & firmat Rota apud Farinacium *part. 2. decis.* 531 *in Noviss.* Adverte quoque impetrantem beneficium ex gratiosa surrogatione, ut immitatur in in possessionem beneficij tria probare debere, nimirum, litem, suum clericatum, & obitum ejus in possessione in quo surrogatur *Put. dec.* 261. *nu.* 1. adde quartu, reservationẽ idem *Farin. dec.* 401. *nu.* 1. & 2. *p.* 2 *& dec.* 700. *nu.* 1. Deniquenotandum etiamsi sententia privationis esset lata in criminosum, nihilomagis intrare subrogationem, nisi sententia transiverit in rem judicatam, per hanc Hadriani constitutionem, ut eam intuenti Patet. Postremò, adverte hic, quod Regula cessat in Expectativis seu Nominationibus, teste 32
Rebuff. *tract. Nominat. quæst.* 15. *nu.* 44. ubi scribit usu receptum esse collitigantium beneficia per nominatos acceptari posse ex morte alterius collitigantis, Rebuffumque sequitur D. VVames. *cons.* 251 *nu.* 9. *de Preb. tom.* 1. Idemq; esse decernendum in Precibus primarijs ostendi ad Indultum Precum primariarum Ferdinandi II. quod Scholijs meis illustratum aliquot abhinc mensibus excusum est.

B *Quod infra mensem)* Computendum non à die obitus Collitigantis vel die quo mors sciri potuit, ut vult hic noster Alphonsus, & Gomesius *hic q.* 33
10. & Mandos. *q.* 2. sed à die concessionis surrogationis tertio, ut voluit Rota in una

in una Barchinonen. Parochialis 20. *Iulij* 1611 *coram* R. P. D. *Coccino*, quæ extat apud Farinacium *part.* 1. *decis.* 342. *nu.* 10. *innovissimis*. Neque enim ullum tempus est præfinitum Collitigatori ad petendam surrogationem ut fuit resolutum *in una Collen. Parochialis. & in una Pāpilonensis Abbatiæ* 20. *Iunij* 1603. *coram* R. P. D. *Ludovisio, & coram* R. P. D. *Coccino in una Hispalen. Præstimoniorum* 6. *Iunij* 1607. teste Farinacio *dicta decisio.* 342. quod intellige nisi alteri fuerit concessa gratia Illust. Cardin Seraphinus *decis.* 1165. *nu.* 7.

C *Omnes Curiales*) Atque in hac opinione est quoque Mandos. *hic quæstio.* 2. & Gomes. *quæst.* 10. sed sequenda est opinio Reverendiss D. Coccini à Farinacio supra relata. 34

D *Contra antiquos*) Nunc malitijs istorum obviarunt alii Pontifices, ut patet ex supra scripta appendice.

E *Ex Collitigantibus*) Collitigantes ad effectum hujus Regulæ non dicuntur quando lis est injusta, frivola, & calumniosa. ut resolvit Illust Cardin. Seraphinus *decis.* 1165. *nu.* 7. quod intellige quando calumnia est evidens & notoria, carens omni colore & probabili caussa litigandi, *ut fuit dictum in una Placēt. & Toletana Canonicatus* 26. *Iunij* 1609. *coram Illust & Reg. Card. Bononien. quam habes in decis. Farinacij decis* 261. *nu.* 5. *part.* 2. quodque à principio talis fuerit, *Farinacius decis.* 568. *num.* 1. *d. part.* 2. *in Novissimis.* vel quando lis est introducta per Rescriptum subreptitium, vel nullum, *Gomes. hic q.* 11 *&* 12. *Azorius* lib. 7, *instit: moral. cap.* 32 *vers. Sexto quæritur*, vel quando est mota super possessorio tantum. *Mandos. hic quæst.* 13. *n.* 4. *VVames. consil.* 21. *num.* 9 *de Prebend. tom.* 2. vel quando collitigans assecutus fuit incompatibile, quia tunc censetur renuntiasse liti *Farinacius decis.* 191. *nu.* 4. *p* 2. *in Noviss*, vel denique quando est lis intentata contra illum, qui jam possederat per triennium *Rebuff. in praxi ad banc Reg. gloss.* 5. *& in addit ad banc Regul. vers. sextus casus: atq; ita fuit resolutum in Rota in una Barchinonen. Paroch.* 20. *Iunij* 1611. *coram* R. P. D. *Coccino*, quam dec. refert Farinacius *part.* 1. *decis.* 342. *nu.* 1. ubi etiam refert *nu.* 3. coram Dominis propositam fuisse not. quæstionem, an vitium litigiosi transeat in tertium qui habet caussam ab aliquo ex collitigantibus, ita ut juvari non possit Reg. de Triennali? & constituerunt Dni duos casus. Primus est quando tertius habet caussam à Collitigante possessione vacante, vel existente penes non Collitigantem. Secundus casus est, quando tertius habet caussam à Collitigante possessione existente penes ipsum Collitigantem, qui est noster casus. In primo casu vitium litigiosi non transit in tertium, ita ut juvetur Regula de Triennali *Mohedan. decis.* 4. *ut lite pendente. Put. decis.* 421. *lib.* 2. quia tunc apprehendens possessionem efficitur triennalis pacificus; secus verò in secundo casu, *ut eleganter considerat Mohedan. decis.* 8. *ut lite pendente.* Et ratio primi casus est, quia licet pro- 35

prietas sit litigiosa, ita ut ordinarius eveniente vacatione non possit conferre, tamen possessio cum sit vacans, vel penes alium non colligigãtem respectu tertii, qui illam apprehendit: non est litigosa, & propterea vitium litigiosi non transit in ipsum, quia ad hunc effectum duo copulativè requiruntur, nempe quod res sit litigiosa & quod tertius habeat causam ab uno ex collitigantibus, *Præposit. in cap. bonæ nu.* 18. *vers. vel aliter potest solvi. de appellat.* Et iste est casus decisionum Mohedani & Puteir: quia ibi fuerat facta resignatio ante litem motam, per quam fuerat abdicatũ omne jus ad favorẽ resignatarii, etiam respectu possessionis: unde licuit ipsi tertio capere possessionem vacantem lite inter resignantem & alium pendente, quia possessio non existebat de tempore litis penes resignantem *Lancellot. de attentat. cap.* 2 *nu.* 28. Ratio verò secundi casus est, quod surrogatio sit danda Collitiganti, quando tertius nõ collitigans cepit possessionem existentem penes alteutrum Collitigantium: quia nedum proprietas, sed etiam possessio est in lite, & tertius succedit in dicta possessione litigiosa facto, & in locum alterius ex Collitigãtibus mediante resignatione, *juxta not. per Butr. in c. bonæ. n.* 15. *de Appellat.* quæ duo quando concurrunt, utique vitium litigiosi transfertur in tertium *ut dictum est ex Præposito d. c. bonæ. num.* 18. *Mohed. decis.* 13. *&* 14 *de causis poss. & propriet.* Et in terminis, quod tertius capiens possessionem existentem penes collitigantem attentet, est decis. Rotæ 3. *ut lit. pend. in nov. Ant. August. decis.* 1. *lib.* 1. *Lancellot. de attentat. d. c* 3.

F *Comprehendit etiam Papam*) Multo magis Ordinarios etiam ignorantes, *Rota decisio* 16. *si contra, alias* 3. *de Restit spol. in no* adeò ut ne quidem coloratum titulum pro sustinenda possessione in contrarium acquiri patiatur, quia acceptatio beneficii notoriè nulla, possidendi nullum colorem tribuit *Lud. Romam. cons.* 483. *dubitatur primo nu.* 14. *wamés. cons.* 252. *nu*, 36

G *Decisio Rotæ*) In meo Cod. est sub. nu. tit ut lite pendente, cui adstipulatur decisio Farinacii 154 *nu.* 4. *in Antiquis.* 37

Quod per mortem Collitigantium) Tam Actoris, quam Rei, vel Actoris
H tantum, nam per rei dumtaxat mortem lis non finitur, ut paullò post dicam. 38
quod & notat Farinacius *decis.* 109. *nu.* 1. *&* 2. *in Noviss. part.* 1. & Io. Milis *in repert. in verbo lis finitur & vitium litigiosi* Mohedan. *decis.* 2. *ut lite pend.* Put. *decis.* 354. *nu.* 2. *lib.* 3. Unde si defuncto, actore, Papa aliquem in jus & litem surrogasset: tunc per talem surrogationem lis non habetur pro extincta (nisi tamen is cui surrogatus est, liti cessisset, ut notat hic glossographus *vers. Sed tamen si prædicta.*) Sed censetur in persona surrogati adhuc vivere & durare *Cassat. decis. Ut lite pend.* quæ tamen surrogatio est Reo superstiti intimanda *Bellam. decis.* 156. *mortuo*, vel saltem ejus Procuratori, secundum terminos *dec.* 11. *alias* 440. *incip. si agens Ut lite pend. in No.*

Præmissa

Præmissa declara de morte Actoris in prima Instantia: quia tūc cessante surrogatione dicitur lis finiri, secus si in secunda Instantia, quando in prima fuisset pronunciatum contra Reum *Put. decis. 156. ubi d. decis. Bellam. 156. scribit ita esse intelligendam.* Limita insuper, nisi Reus superstes velit litem prosequi: quia tūc non censetur exstincta cum pro eo possit dari absolutoria, *Bellam. 156. Cassad. decis. 1. nu. 2. Achilles de Graß. decis. 8. Vt lite pend.* Imò quod per mortem solius Rei quoad effectum attentorum lis non exstinguatur, est decis. Mohed. 8. *Vt lite pend.* & Caputaquen. *decis. 229.* cum lis non exstinguatur *Lancellott. tract. de atten. part. 2. cap. 4. in præfat. nu. 312.*

Sed quid in morte civili puta si collitigans ingrediatur monasterium & in eo profideatur? Etiam surrogationi locum esse resolvit Rota *in una Hispalen. Capellaniæ 14. Martii 1614. coram R. P. D. Burrtto*, quæ extat apud Farinacium *dec. 531. nu. 2 part. 2.* & ratio est, quia quocumque modo beneficium vacet, militat ratio surrogationis concedendæ, ne per novos collitigantes in ecclesiarum dispendium litigia prorogari contingat, *de qua in c. 2. Vt lite pend. in 6. Archidiacon. in d. c. 2. vers. cedant.*

I *Sine sententia)* Vide tamen Mohed. *decis. 14. de Caussa poss. & propriet.* Gomes. *ad Reg. de Triennali quæst. 61. vers. Quartus intellectus in fi. & in quæst. 54. Vers. non obstat.* 39

K *Per transactionem)* Quo casu in tantum lis exstinguitur, ut sine nova citatione ulterius in caussa procedi non possit, & probata etiam absentia procuratoris qui interveniebat in caussa, non possit procedi per audientiam litterarum contradictarum, *Lancell. d. c. 4. nu. 285.*

L *Per juramentum)* Vide Vicen. Carocium *tract. de Iuram. litis decis. 9. 46. & paßim.*

M *Per renunciationem)* Adde Rot. *decis. 32. alias 678. de sentent. & re jud.* Cassad. *decis. 1. num. 2. de sent. & re jud.* Gravett. *cons. 182. Videtur nu. 4. lib. 1.* Lancell. *d. tract. de Atten. c. 4 in præfat. nu. 281. & seqq.* ubi regulam Renunciatione litem finiri, ampliat, & limitat variis modis.

N *Maximè de jure Canonico)* Quo jure licet nullum sit definitum tempus ad finiendas lites, tamen Cassad *decis 5. Vt lit. pend.* ponit unum modum, quo lis finitur, videlicet quando à prosecutione litis nihil actum fuisset per longum tempus, quia tunc præsumeretur lis pro derelicto habita. Quæ decisio licet Menochio *tract. de arb. jud. lib. 2. cent. 3. cas. 202. nu. 14.* probetur, hactenus tamen vera erit, si nihil penitus constaret de aliquo jure litem moventis, vel de aliqua illius calumnia; secus verò ubi constaret de aliquo jure & dubio probabili: quia tunc staretur decisionibus antiquis, quæ volunt nullo tempore finiri litem, quia instantia de jure Canonico durat saltem usque ad 30. annos, Ita 40

decisum

decisum à Dominis de Rota scribit Achilles de Grassis *decis. 7. Vt lite pend. quem vide* ut & Put. *decis. 20, incip. lis fuit habita ut lite pend.* & novissime ita decidit Rota *in una Barchinonen. luna 20. Iunij 1611. coram R. P. D. Coccino* quæ extat apud Farinacium *part. 1. decis. 342. in Novissimis.*

O *Si non sententietur*) Nam ut volunt quidam censetur demum lis in curia finiri per sententiam executioni demandatam, *Mohedan. decis. 14. de caussa poss. & propriet. Gomes. ad Reg. de Triennali quæst. 54. vers. non obstat, & quæst. 53. vers. nam imprimis & ad Reg. de Annali quæst. 44. Mandos. hic quæst. 12. nu. 4. idem Gomes. ad hanc Reg. quæst. 14.* ubi scribit etiam litem dici finitam, quando sententia transivit in rem judicatam, etiamsi non sit executioni demandata, quo casu cessat quoque dispositio hujus regulæ, *Farinacius decis. 154. num. 4. in antiquis.* Sic nec lis dicetur finita per cessionem unius ex collitigantibus *Farinacius decis. 383. nu. 1 p. 2 in Noviss.* maximè si cedēs sit in possessione: quia tunc nedū titulus remanet litigiosus, sed etiam possessio, quod tamen non procedit, ut Ordinarius non possit conferre, *Farinacius d. decis. nu. 2. & 5.* quod fallit, inquit, quando is cujus jus Ordinarius conferre intendit habet caussam à collitigante: 41

P *Per citationem*) Idem asserit, sed cum suis limitationibus, & etiam ampliationibus Lancellott. *d. tract. cap. 4. in præfat. nu 1. & seqq.* & Farinacius *decis. 42. nu. 1. part. 2. nu. 1. in Noviss. & decis. 685. in ijsdem.* 42

Q *Non est verum*) Idem planè adstruit Gomesius, *hic quæst. 7. in principio.* quod etiam extendit ad privatum ipso jure contra Alphonsi nostri distinctionem hoc potissimum argumento, quod licet à lege privatio ipso jure inducta sit, non propterea vacat de facto, quia requiritur sententia declaratoria, & amotio à possessione. Sed hanc Gomesij sententiam minus probo, cum in privatis ipso jure non requiratur sententia declaratoria privationis. Sed satis est si Iudex decernat, & declaret talem illius criminis esse culpabilem: quia tum locus erit pænæ juris, etiamsi non exprimatur, *Felij in cap. Rodolphus numer. 35 de Rescriptis Io. And. in c 1. de Homicid. nu 6.* quem refert ibi Dom. *in §. fi. 5. col.* ubi dicit, quod ita debent intelligi omnia jura canonica, & civilia, quæ dicunt ipso jure, vel ipso facto aliquem puniri confiscatione bonorum, vel quacumq; alia pœna, ut scilicet sufficiat ipsum pronuntiare, & declarare illius criminis esse culpabilem & locus erit pœnis juris, etiamsi in sententia non exprimatur. Sequor igitur distinctionem nostri Auctoris, quæ lumē adhuc accipiet ex ijs quæ infra dicentur ad Regulam de Annali *in glo. verbi. de beneficio vacanti ipso facto.* 43

Cæterum non est recipienda opinio Felij *in c. Inquisitionis nu. 4. in fi. de accus.* ubi quærit an homicida sit privatus ipso jure, an privandus? & postquam resolvit privandum, subjicit cautelam hanc. Et ideò, inquit, cautela est, ut ante 44
privationem taliter renunciet, quod post dispensationem, amicus, cui renunciavit

ciavit, iterum ei renunciet: nam ejusmodi renuntiatio tuta non est, nec canonica, obstante c. fin. de pact. obstante etiam constitutione Pii V. 87. de confidentiis, ut bené advertit Maiolus *de Irregularitate lib. 5. c. 45. in fi.* qui dicit erroneam esse hodie dictam cautelam: nam tali casu committeret crimen confidentiæ *Nicol. Gartia tract. de benef. part. 11. cap. 3. §. 1. num. 66.* Poterit itaque privandus renunciare ante sententiam, etiamsi homicidium fuerit voluntarium. *Covar. clem. si furiosus §. 3. num. 7. de homicidio*, quidquid aliud dicat Zerola *in praxi Episcopali verbo Privatio nu. 1.* In assassiniis autem, seu homicidio qualificato, receptum est, ut renunciare nequeat, utpote qui sit ipso jure beneficiis privatus *text. in c. 1. de Homicid. Felin d. c. inquisitionis Pet. de Ancher. cons. 150. incip. narratis.* quod & alibi ostendimus. 45

Sit ergò conclusio, de crimine aliquo digno privatione posse renunciare, & resignare ante sentētiam privationis, nec huic Regulæ locum esse; Secus autem in crimine assassinii, hæresis, & simoniæ, quia tales sunt jam privati ipso jure per supradicta. Interim adverte, cum quis beneficio privatur ipso jure, licet illud beneficium conferri possit non expectata sententia, nec vocata possessore, non poterit tamē collatio de facto exequi, nec novus collatarius in possessionē realem induci, nisi prius vocato & audito possessore & caussa cognita *c. licet Episcopus de Prabend. in 6. Oldrad. cons. 226. per totū Bald. cons. 135. lib. 4. Carolus M. ad Consuet. Paris. tit. 1. glo. 3. nu. 12. facit optimè quod scribit Geminianus in c. 1. nu. 9. de concess. prabend.* Hinc scribit Bald. *in l. cum fratrem vers. unum scias C. de His quib. ut indig.* quod notorium nunquam habet vires ad aliquem deponendum *c. cum secundum leges de Haret. in 6.* Cæterùm, an Primariæ Cæsaris Preces capiant beneficia vacantia ipso jure, scripsi ad Indultum Cæsareum *in gloss. verb. quod si per te, vers. Decimo quaritur.* 46 47 48

Anfractus est) M. Varro Anfractus etymon deducit ab ambiu, & frangendo *lib. 6. de l. l.* quòd sinuosi reflexus in orbem ducti velut frangantur, unde judiciorum & litium anfractus, id est circuitus apud Cic. *pro Cluent.* & vitam illam tranquillam & quietam remotam à procellis invidiarum & hujuscemodi judiciorum anfractu sequi maluisse. Sequatur hanc vitam qui volet, & experietur longè feliciorem modicis rebus in tranquillitate contentam, quam superfluis, & invidiosis illam involvi litium anfractibus. Unde B. Ambrosius dicebat *lib. 2. de off. c. 21.* de suo jure virum bonum decedere, nedum liberalitatis, sed plerumque etiam cōmoditatis si tamen, jure necessariò experiendum, pretiū operæ est antequam labyrintho litium se committat, ut Advocatos & Doctores peritiores consulat, ut habetur in l. Aviam, ibi si cum peritioribus tractatū habuisses C. de Ingen. & manum. Nec opinioni unius fidat, sed plurimorum sententias exquirat *l. si idem cum eodem, ibi Sabino Cassio & Proculo placuit ff. de Iurisd. om. jud.* nam ibi salus, ubi multa consilia, ut inquit Sapiens. R 49 50

S *Quis dicatur intrusus*) Vide Gomesium *ad Reg. de Triennali quæstio.* 47. Rebuff. *in praxi ad hanc Reg. glo.* 4. quibus in locis tradunt intrusum in lata significatione cum dici, qui obtinet bene ficiũ sine auctoritate illius ad quẽ m de jure spectat collatio c. *Ad aures de Excess. prælat. Gomes. ad Reg.* q. 47. & 27. vel qui nullum habet titulum, *c. quia diversitatem de conceff. præbend. c. relatum de jure patron.* I. d & aliis modis quos vide apud d. Gomes. & Rebuffum, quibus adde Azorium *lib.* 7. *Instit moral. c.* 35. *vers. decimo quæritur.* Regula ergò ista inter alias exceptiones, & hanc habet: Dummodo collitigans non sit intrusus. & quidem de tempore quo petit surrogationem ut resolvit Rota *in una Barchinonen. Parochialis* 20 *Iunii* 1611 *coram R.P.D. Coccino* quæ extat apud Farinacium *1. part. decis.* 342. *nu. nu.* 9. & *decis.* 531. *part.* 2. *nu.* 2 & meritò. cum illud sit in beneficiis perpetuum, ut sine titulo nemo ad beneficium admittatur ne alioqui detur vitiosus ingressus *c.* 1. *ubi Dynus & alii de Reg. jur. in* 6. Unde etiam mortuo collitigante, qui solus titulum habebat, non aliter vincere potest superstes collitigans si novum habeat contradictorem, quam si titulum sibi acquirat: non enim titulus defuncti potest evadere in titulum superstitis, quod suo jure quisq; debeat beneficium tenere, nõ alieno, quod verum in possessorio; nam si petitorii caussa agatur, S. Pontifex potest, & solet, quem vult in jus, & locum demortui subrogare, quæ subrogatio novi tituli vim habet (quem scilicet Papa pro arbitrio conferre potest, *Can. Cuncta per mundum* 9. *quæstio.* 3) cum restrictione tamẽ de qua in hac Reg. *Ant. Faber. lib.* 1 *definit. Floren. tit.* 2. *definit.* 69. Cæterum in Francia se non vidisse regulam hanc servari scribit Petrus Rebuffus *in addit. ad hanc Reg. in fi.*

T *Papa derogat*) Idem quoque tradit Gomesius hic *q.* 15. *per tot.* dummodo ponatur in supplicatione clausula: *Attento quod Orator non est cedente potentior* alias non vacabit derogatio *per notat. in c.* 1. *de alien. jud. mut. causa facta, Rebuff. in addit. ad hanc Reg.* nisi tamẽ unus collitigans habuerit sentẽtiã pro se, quæ transiverit in rem judicatam: quia poterit eo casu potẽtiori cedere cum derogatione Regulæ, quia tunc omnis præsumptio malitiæ cessat, cum non videatur de jure suo diffidere: sed hoc casu requiritur, quod sententia lata fuerit cõtra omnes collitigantes, nec sufficeret quod contra unum lata esset, quia cum illo collusio esse posset, teste Gomesio *ad hanc Reg. quæst.* 1. & Rebuffo *dicto loco,* 52

Tamen datur una surrogatio antequam vacet) Ideò Pragmatici usus 53
V Forensis Rom. callentissimi in supplicatione privationis apponũt istam clausulam: *Et cum decreto quod si privandus metu privationis post accusationem, & inscriptionem beneficium hujusmodi in alterius quam Oratoris favorem resignaverit, judices nihilominus ad executionem literarum privationis procedere possint, perinde ac si resignatio hujusmodi minimè facta fuisset,* & Referendarii solent addere: *Post primam*

vacationis

vacationis sententiam. Ergò adverte quod licet clericus homicida possit renunciare ante sententiam privationis beneficium, etiamsi alius id prius impetraverit, tamen hoc fallit, si in impetratione apposita fuerit dicta clausula, videlicet, quod renunciatio lite pendente facta cedat in utilitatem impetrantis, ut rectè etiam notat D. Io. Guttierrez. *lib. 2. Canon. quæstio. c. 5. num:* 40. Iacò de stylo Rom. Curiæ solet etiam apponi in supplica hæc clausula: *Et cum decreto quod si ipse N. resignaverit resignatio hujusmodi in favorem Oratoris fit, & esse censeatur post primam privationis diffinitivam desuper ferendam sententiam.* Ex quo etiam sequitur quod stante ejusmodi clausula, si privandus resignet ex caussa permutationis, possit nihilominus de beneficio taliter resignato provideri illi qui impetravit in eventum privationis *Staphil. de litt. grat. tit. de Variis mod. vacat. nu.* 18. 54

X *Sed etiam in Ordinario)* Hoc ipsum cum nostro Alphonso voluit Gomes, *ad hanc Regul. quæstio.* 2. licet ab istis aperte dissentiat Mandos. *hic quæst.* 3. propter verba Regulæ *quoties subrogari concesserit S. N. D Papa &c:* quibus verbis, inquit clarè constat, quod constitutio hæc non potest verificari nisi in subrogatione ipsius Papæ tantum: nec responsio illa Alphonsi, exempla videlicet non restringere Regulam, facit ad rem: quia hic non exempli caussa Papa ita loquitur, sed ad ostēdendum super quibus subrogationibus disponat. Cætera quibus utriusq; Hispani exempla refutantur, videantur apud dictum Mandos. *quæst.* 3. cui Mandosio adstipulatur Lancellottus *tract. de Attent.* 2. *p. cap.* 4. *in præfat. nu.* 414 & doctissimus Azorius *lib.* 7. *Instit moral. cap.* 32. *vers. Septimo quæritur.* ut & Flaminius Paris. *tract. de Resig. benef. lib.* 2. *quæst.* 3 *num.* 108. ubi limita, nisi subrogatus ab Ordinario obtinuisset novam provisionem à Papa cum clausula gratiosæ surrogationis ac mentione litis & expressione tituli infecti, ut fuit decisum in una Pisana Canon. *corā R. P. D. de Rubeus* 19. *Octob.* 1560. Alias limitationes profert Lancellottus *tract. de Attentat. part. cap.* 3. *nu.* 106. quas vide si usus postulat. 55

---

*Regula XXV*III. Innocentii *VIII.* *quæ est* Pavli v. XXIX.

1 Regula hæc an habeat locum in Legato.

2. Regulæ Cancell. loquentes de Papa non habent locum in Legato.

3. Hæc Regul. emanavit ad tollendum fraudes.

5. Constitutio etiam pœnalis si emanat in favorem divinæ debet extendi ad casus similes.

6. Hæc Reg. juri comm. conformis est.

7. Cautela Curialium circa hanc Regulam.

 8. Curans

8. Curans sibi provideri de beneficio viventis, ad illud fit inhabilis.
9. Alia cautela Curialium circa hanc Regul.
10. An hæc Regula locum habeat in alia vacatione quam per obitum.
11. Hæc Regula pœnalis est & exorbitans.
12. Mors civilis nō comparatur Naturali nisi in casibus à jure expressis.
13. Verbum *Verisimiliter* in hac Regul. expressum, qualiter accipiatur.
14. Arbitrio judicis relinquendum tempus verisimilis notitiæ.
15. Hæc Regul. comprehendit etiam provisiones motu proprio factas.
16. An sub hac Reg. comprehendantur, Commendæ, item dignitates & officia Ecclesiastica.
17. Provisiones contra hujus Reg. dispositionem obtentæ, ne quidem juvant post triennium.
18. Limitatur nisi esset huic Reg. per Papam derogatum, & an is huic Regul. derogare possit?
19. An sub dispositione hujus Reg. Legati & Ordinarii comprehendantur.
20. An dispositio c. 1. de Concess. præbend. & hujus Regul. procedat in ignorante per obitum possessoris.
21. Tempus verisimilis notitiæ nunquam incipit nisi ab ipso obitu etiam occulto, non autem à justa caussa putativi obitus.
22. Hæc Regul. an extendenda ad alium quam mortis casum.
23. Onus probandi non incumbit impetranti, sed danti de Regula supposito quod Impetrans probaverit obitum præcessisse, & debet probare concludenter.
24. Regula hæc locum sibi vindicare nequit in obitu civili.

Regula XXVIII. INNOCENTII *VIII.* *quæ est* XXIX. PAVLI V.

DE VERISIMILI NOTITIA.

ITem voluit & ordinavit, quod omnes gratiæ quas de quibusvis Ecclesiasticis beneficiis, cum cura & sine cura, secularibus, vel regularibus, per obitum quarumcumque personarum vacantibus, in antea fecerit, nullius roboris vel momenti sint, nisi post obitum, & ante datam gratiarum hujusmodi tantum tempus effluxerit, quod interim vacationes ipsæ de locis in quibus personæ prædictæ decesserint, ad ejusdem D. N. notitiam verisimiliter potuerint pervenisse.

GLOS.

GLOSSEMA ALPHONSI.

Ista regula dicit quod cassantur provisiones Papæ de beneficiis vacantibus per obitum alicujus, nisi tantum tempus effluxerit à tempore obitus illius qui tenebat, usque ad tempus provisionis ipsius, infra quod verisimiliter poterat pervenisse ad notitiam Domini Nostri, hoc dicit. & ista regula venit ad tollendum ambitiones, & ad tollendum fraudes, quæ solebant fieri. Nam si unus in partibus infirmabatur, & fortè dicebatur, quod non poterat evadere, tunc volens beneficium illius, mittebat cursorem ad Papam, & interim moriebatur ille, tamen à tempore mortis ipsius, usque ad tempus datæ provisionis Papæ non erat tantum tempus lapsum, infra quod poterat verisimiliter pervenisse ad notitiam
A *Domini nostri: ideò cassat Papa tales provisiones. Et vidi dubitari in curia, an ista Regula haberet locum in Legato? pone quod cursor venit ad Legatum, & Legatus providit in* 1
casu, quo potest providere, tamen non fuit lapsum tempus tantum, &c. sicut dicit ista regula. certè ego à principio dixi quod non haberet locum ista regula, quæ loquitur in Papa, ibi, in antea fecerit. *& ibi* ejusdem Domini nostri &c. *& super hoc arbitror me vidisse unum consilium Ludovici Romani: & aliud Petri de Ancharano, & concludunt, (si rectè memini) quod Regulæ Cancellariæ loquentes de Papa, non habent locum in Legato: quia sunt exorbitantes à jure communi &c. per jura vulgaria. Et sic sententiavit Rota in una caussa in qua hoc dicebam, & Dominus Coronatus Advocatus consistorialis idem dixit: nam satis est quod principium & finis sint habilia, licet medium sit inutile quod præsumitur bonum.* faciat gloss. in capit. volumus quæstione quarta cum simili. 2

Sed certè non esset magnum tenere quod etiam ista regula haberet locum in Legato & 3
Ordinario, etiam quia licet sit exorbitans à jure communi, tamen non est jus expressum quod dicat contrarium hujus regulæ: & quia emanat ad tollendum fraudes, cavillatio-
B *nes, & ambitiones & ad tollendum peccatum; & sic in favorem animæ potest de jure etiam ratione æquitatis extendi ad Legatum & ad Ordinarium, & hoc suffiunt dicta* 4
Ioan. Andr. & modernorum in cap. ex tenore, qui filii sint legitim. *ubi dicunt quod constitutio etiam pœnalis, si emanat in favorem animæ debet extendi ad casus similes. de qua materia extensionis remitto ad ea quæ dico plenè in* XVII. *quæst. in tractatu Car-* 5
dinalium: & sic judicarem etiam in foro conscientiæ, licet ista constitutio sit pœnalis, quia annullat collationes. facit gloss. in cap. decet. de immun. Eccles. lib. VI.

Item etiamsi sit exorbitans, ut dixi, tamen ex eadem ratione ego sic judicarem, de quo aliquid dixi supra regula proxima. & concordat ista regula cum jure communi, ut non detur occasio captandi mortem alterius capi. II. & III de concessio. præ- 6
bend. lib. VI. *Et contra hanc regulam faciunt curiales, qui habent cursores, de partibus, cautelam. quod primo obtinent signaturam vacantis, & deinde quolibet die* 7

habent illam signaturam, quousq; veniat tale tempus infra quod potuit verisimiliter ve-
nisse ad notitiam Papæ: & cum sunt certi expediūt bullas de illa data in qua verisimili-
C *ter &c. Sed contra istos facit: quia sunt inhabiles ad tale beneficium, in quo positi sunt*
vivente possessore de jure communi c.1. de concess. præbend. *& maximè tempore* Pau- 8
li, quia per regulam Cancellariæ *inhabilitantur* ut dixi supra regula xx. *Sed ad hoc*
allegare posset ille curialis quod ipse non impetravit, & si dictum fuerit quod ipse por-
rexit supplicationem &c. potest ipse replicare quod supp. non facit fidem quoad hoc ut
vult regula supra xxv. *Vidi tamen fieri in curia unam cautelam, quod cum venit cur-*
sor de partibus; & ille qui venit impetrat tunc, & nondum erat mortuus secundum tem- 9
pus requisitum in hac regula: tunc inde ad tres dies impetravit unus alius qui sciebat hoc,
& impetravit infra tempus requisitum in hac regula, & obtinuit contra primum, & me-
ritò: ideo consulo quod habens cursorem, etiam si impetrat & habeat signaturam, tamen
maneat per octo dies.

Item quia ista regula loquitur de obitu, nunquid habeat locum in alia vacatione? pone 10
quod erat in partibus fama, quod unus cujus beneficia erant reservata volebat intrare re-
ligionem, & ante ingressum volebat renuntiare in manibus Papæ, & venit cursor ad cu-
riam non ex parte sua, sed alterius vel etiā ex parte ipsius, & Papa contulit beneficiū ip-
sius, sed nondum lapsum erat tantum tempus, sicut dicit ista regula, an valeat collatio?
D *Et certè crederem quod sit: maximè quia cum sit pœnalis & exorbitans, cessat ratio ca-*
piendæ mortis alterius: appellatione enim mortis naturalis non comprehenditur civilis: 11
E *quia nunquam mors civilis comparatur naturali, nisi in casibus à jure expressis* ut in glo.
unica in decret. in c. placuit col. xvi. & alia unica in sexto Decretalis in c. sus-
ceptum de rescr. lib. vi. de quo aliquid per Bald. in l. fi. C. de exi. & cler. & per 12
Sicu. in c. cum sis de conversion. conjug.

Et quia ista regula dicit de verisimili *&c: dubitari vidi in curia, quomodo debet*
intelligi istud verisimiliter, & vidi de facto, quod de Valentia Aragoniæ venit unus
cursor in X. diebus cum vacantis: & dubitabatur an haberet locum ista regula? & tunc 13
fuit probatum, quod per mare unus cursor venerat alias de Valentia in sex diebus, &
F *cōmuniter probatur quod cursores non poterant venire nisi in XV. diebus, vel ad plus XII.*
nescio quid fuerit determinatum. Sed in hoc verisimiliter exponerem verisimiliter *pro*
credibilis arg. l. 3. in II. & III. respon. ff si pars hær. pet. *& tunc tenerem mediam*
viam, sicut ibi tenet jurisconsultus: & non tenerem illud quod rarò accidit per illam l.
& per l. nā ad ea ff. de legi. *unde ibi dicitur quod una mulier pepererat IIII. & alia V.*
Ægyptiaca VII. & una Alexandrina fuit reportata, ut Adriano ostenderetur quæ pepe-
rat quæ uno tēpore, & inde ad xl dies peperit unū alium: tamen ibi jurisconsultus
tenet in §. fin. *mediam viam, scilicet quod non attenditur in quod rarò fit: sed dicit de*
diebus nec tribus tātū &c: & sic videretur in casu nostro quod nō stremus probationi de VI.
XII. ad mediam partē tenere debemus, scilicet de X. diebus & sic videtur hic consolū ju-
ris quantum ad hoc verisimile, est videndum quod dicit Dyn. in c. inspicimus de reg.
jur

jur. lib. vi. & est bonus text. cum gl. in c. cupientes §. quod si per xx. de elect. lib. vi *sed pro nunc, dico versimiliter illud relinqui arbitrio Auditorum: ex quo verba dirigun tur ad eos, vel in arbitrio cujusque judicis judicantis*: casus est in simili in c. 14
G cupientes in § quod si per xx. de elect. lib vi. facit l. fi. ff. quod metus cau. & cap. quia verisimile, de praesumpt.

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

A Talesprovisiones) Etiam motu proprio factas, *Gomes. hic quaest. 2. Rebuff. in praxi ad hanc Regul. glo. 2. & 3. Auctor Analyt. Comment. ad hanc Regul. nu. 11.* & ratio est, quia motus proprius non operatur in his, in quibus Princeps non est plenè informatus & quae facti sunt, *Bald. in l. fi. C. ad Cornel. l. de sacril. vers. sed in iis Felin in c. canssam quaest. 2. nu. 7. de Testib.* & non solum in provisionibus de beneficiis Ecclesiasticis, sed etiam in Commendis, ut praeter Gomes. hic *q. 2.* scripsit idem Auctor Analyt. Comment. hic *num. 11.* & in Dignitatibus & officiis Ecclesiasticis: cum major in istis sit ambitionis ratio, quam in aliis, praesertim cum appellatione beneficii Ecclesiastici veniant Dignitates & officia Ecclesiastica *Rebuff. d. loco.* ubi etiam *in glo. 6.* subjicit ejusmodi provisiones adeò nullas esse, ut ne quidem post triēnium juvent, cum non sint coloratae ut decretum de pacificis poss. requirit. inque sive impetratio fuerit facta ab eo, qui nimis properè impetravit, sive etiam ab alio, ut vitetur fraus: quia is qui iter susciperet, impetraret prius alteri, & postea sibi; unde huic fraudi obviandum est Rebuff. *ubi supra glo. 5.* Limita tamen ista, nisi huic regulae esset per Papam derogatum. nam licet nonnullis placuerit Papam huic regulae derogare non posse, inter quos est Auctor Analyt. Comment. *ad hanc Reg. num. 6* aut si deroget non reciperetur saltem in regno Franciae *Rebuff in addit. ad hanc Regul.* nisi cum clausula, quam proponit Lucius *lib Placitorum Curiae tit. 4 placito 11.* contraria tamen praevaluit opinio, ut multis probat auctoritatibus Mandos. *hic. quaest. 5. nu. 4. & seqq.* licèt rarenter admodum id concedat Papa, nisi fortè in gratiam personarum de se & S. Sede benemeritarum. 15 16 17 18

B *Locum habet in Legato & Ordinario)* Hanc quoque partem affirmativam videlicet Regulā hanc habere etiam locū in Legato & Ordinario multis defendit rationibus Gomesius *hic quaest 1.* quibus adde Rebuff. *in praxi ad hanc Reg. in glo. verbi, antea fecerit & in addit. verb. in antea fecerit*, Paponiū *in Arrestis lib. 11. tit. 4. Arresto. 6.* Fran. Marcum *decis. Delphin.* 1000. Io. Coras. *tract. de off. elect. & benef. Ecclesiast. part. 2. c. 3.* Ant. Fabrum *lib. 1. definit. Forensium tit. 2. definit. 6.* à quorum tamen opinione recedere videtur Mandos. *hic q. ...* 19

& Mohed.

& Mohedan. *decis. 20. de Prab.* At prior affirmativa tutior & receptior cōmuniter videtur. nam quoad Legatum, dubium non videtur. siquidem Papa non censetur Legato mādare, nisi faciat eo modo quo ipse concedens vel mandans facturus erat *l. vel universorum ff. de pignor. act. l. unica in fi. ff. de off. perfect. prat.* Igitur ubicunque Papa voluntatem vel potestatem suam limitavit, censetur etiam facultatem limitasse sui Legati *cap. in generali de Reg. jur. in 6.* Quo verò ad Ordinarium, idem dicendum censent, propter concursum juris communis, seu ipsum jus commune, cui hæc Regula cōformatur, ut post nostrum Alphonsum *hic*, & Franc. Ripam *in l. 1 num. 65. ff. si cert. pet.* scripsit Auctor Analyt. Comment. *ad hanc Reg. nu. 3 & seqq.* Denique quod in Ordinario, & Legato hæc Reg. procedat, tenet quoque glo. Pragm. *, tit. de collat. §. non tamen, verbo faciendas* Philip. Decius *l. fin. col. 4. C. de pact. & cons. 398.* I. s. *con 1o4. in ult. dub. lib. 1.* Io. Selva *tract. de beneficio p. 3. quæst. 46.* Io. Igneus *l. 3. § utrum num. 33. cum sequentibus.* Math. Parcus *tract. de Mand fol. 33.* Gravetta *consil. 83. nu. 9.* Pet. Greg. *tract. de benef. cap. 32. nu. 4.* Gambar. *de off. leg lib. 3. num. 518.* Rosin. *de benef. cap. 29. cap. 19.* Cosmat. *in pragmatica sanctione tit. de collatio. §. volens verbo faciendas.*

C *Cap. 1. de concess. prabend.*) Prædicta constitutio cap. 1. licet declaret 20 tales beneficia vivorum obtinentes inhabiles, cessat tamen, seu non procedit in probabiliter ignorante obitum possessoris, ut docet præter Panor. *in c. post electionem, de concess. prabend.* Auctor Analyt. Comment. ad hanc Reg. *q. 3. nu. 13.* rejecta opinione Gomesii *ad Reg 20. de Impet. benef. virent. q. 2. in fin.* & Philip. Decii *in l. ult. nu. 17. C. de pact.* Oldrad. *cons. 302 Infrascripta nu. 7.* Rebuff. *in tract. Nominat. quæst. 23. post nu. 22.* Io. Selva *de benef. part 3 quæst 11. col. 7. in fi.* & ratio est, quod cessat in hoc casu ratio utriusque cōstitutionis, nimirum ambitio, & votum captandæ mortis alienæ, ut qui ad beneficium viventis non adspirabat, quem mortuū putabatur publicè ferebatur. Verùm, etiamsi inhabilis non sit talis impetrans ob bonam fidem, videtur tamen quod non debeat consequi lucrum ex sua ignorantia contra jus commune, & sic quod sua ignorantia non potest operari, quod tempus quo currit in vita defuncti debeat ei prodesse, & computari ad conficiendum tempus verisimilis notitiæ, & ad satisfaciendum huic Reg. ad finē acquirendi beneficii, sed satis esset quod attendatur ad finem excusandi eum à pœna, & inhabilitate: ita ut secundum hanc Regulam obtinere posset si inveniretur prior in data, & post tempus verisimilis notitiæ, quod tempus nunquam incipit nisi ab ipso obitu, nec unquam præcurrere potest etiam ex fama quantumvis publica, & ex justissimis caussis orta. Et 12 sic licet justa ignorantia prosit ad excusandum à pœna dicti cap. primi & dictæ regulæ xx. non tamen prodest ad convalidandam collationem præproperam: tùm quia illic damnum, hic verò lucrum versatur; tùm quia hæc regula non

aliud

aliud considerat, quam tempus ab ipso obitu usque ad collationem, & in eo (ut aiunt) pedes figit, & sic non debet ultra citrave transgredi: ut notat glossa penultima *in fi. in l. si non fuerint. pro socio* Cœpola *in tractatu de simulat. contract. in 11. præsumpt. col.* IIII. Unde non refert quantum ad hanc regul. XXVIII. an obitus fuerit publicus, vel occultus, in loco mortis, vel alibi: modò verè decesserit: quia satis est quòd ab aliquo, vel secreto sciri potuit, & quòd inter obitum. & collationem sit tempus sufficiens ad notificandum, vel accedendum, collatori, sive per terram, sive per mare, inspecta dispositione, & qualitate temporis, & itinerum: ut præter Gomesium hic *quæst. quinta.* notat Auctor Analyt. Comment. ad ad hanc Reg. *num.* 15. *& seqq.*

D *Cùm sit pænalis & exorbitans*) Eòque non extendenda ad alium, quàm mortis casum *Papon lib. 3. tit. 4. arrest. 2. Rebuff in praxi ad hanc Reg. gloss. 4. incip. per obitum.* ne quidem ad patronorum præsentationem *Mohedan. decis. 30. de prebend. num. 2.* Mors enim civilis naturali non æquiparatur, nisi in casibus à jure expressis, id quod latè probat Mandosius *hic quæst one 7. numero 3.* Nam in exorbitantibus etiam in paritate rationis, locus non est extensioni *Auth. Quas actiones, ubi Bart. alij C. de sacro, & Eccles. Curt. jun. consil. 6. num. 16. & cons. 10. num. 8. vers. confirmantur præmissa.* ubi scribit communem, & onus probandi non incumbit impetranti, sed danti de regula, supposito quòd impetrans probaverit obitum præcessisse, non tamen probaverit diem obitus ex doctrina Bart. *in l. in illa ff. de Verb. oblig.* & debet probare concludenter de non verisimili notitia, ut fuit resolutum coram D. Aldobrandino de anno 1557. *teste Nicol Garcia tract. de Benef part 5. cap. 1. num. 45. & seqq.* Obitus autem probatur per testes deponentes de voce & fama junctis adminiculis *Farinacius decis. 496. num. 2. part. 2. in Noviss.* & ex fide parochi. Idem Farinacius *d. decis. 496. num. 4.* consule etiam Mascard. tract. de probatio. *conclus. 1056. 1057. & seqq.* 22 23

E *In casibus à jure expressis*) Atque hanc esse receptiorem, tutioremque Canonistarum opinionem testatur Gomes *ad Reg. de Impet. benef. vacant. per ob. fam. Card. quæst 5. num.* 4. cui adde Mandos. hic *quæst. 7.* qui pro hac parte negativa, quod nimirùm Regula hæc in obitu civili locum sibi vendicare nequeat plura adducit, confutatis quæ pro adversa parte militare videbantur argumentis. 24

F *Unus cursor in x. diebus*) Tempus verisimilis notitiæ Leodio Romam esse IX. dierum, Rota tùm sæpiùs, tùm novissimè in una Bullarum resignationis Canonicatus S. Pauli de anno 1619. decidit. Lutetia Romam sex diebus, Lugduno quinque, Tolosa septem. Cæterùm multa de verisimilitudine si quis volet videre, consulat ... *in interpr. l. si unquam in pr. C. de Revoc donat.*

G *Arbitrio judicis*) Hoc ipsum probat & sequitur Menochius *de arb. jud. lib. 2. cent. 3. casu 206, num. 4.* & Mandos. *hic quæst 4. ante num. 7.* sive iter sit per mare,

 sive

sive per terram ut loquitur Rebuff. *in addit. ad hanc Reg. insi.* adde Joannem Lucium *lib. 1. Placitorum Curiæ Parisien. tit. 4. Placito xj.*

Argumenta in Reg. XXIX. INNOCENTII VIII. *quæ est* PAULI V. XXX.

1. SOla signatura tribuit jus illam habenti.
2. Signaturam tantùm habens non potest molestare possessorem.
3. Executor non potest fulminare processum nisi visa bulla.
4. Practica Procuratorum in producendo sumptum bullæ.
5. Regula hæc an procedat in officiis profanis?
6. An Regula hæc habeat locum in Brevi Apostolico supplicatione signata introclusa?
7. Appellatione commissionis non venit Breve Papæ.
8. Appellatione Commissionis simplicis non venit Commissio in qua continetur supplicatio.
9. Appellatione simplicis non venit compositum.
10. Commissionis verbum comprehendit Commissionem simplicem tantùm.
11. In Commissione attenditur tempus præsentationis.
12. An hæc Regula locum obtineat in præsentato à Patrono, vel proviso ab Ordinario, qui caussam curat committi litteris non expeditis.
13. An dispositio hujus Regulæ procedat in Brevibus Apostolicis?
14. An Regula ista obstabit, si litteræ sint quidem confectæ, sed non productæ.
15. Quid si litteræ non fuerint confectæ tempore præsentationis commissionis, sed statim post præsentationem fuerint expeditæ?
16. Papa an huic Regulæ derogare possit, & quid operetur ejusmodi derogatio.
17. Clausula derogatoria hujus Regulæ.
18. Executor ante præsentationem litterarum nulliter procedit.
19. Sumptum Bullæ probat.
20. Sumptum ex registro supplicationum non probat.

Regula XXIX. INNOCENTII VIII. *quæ fit XXX.* PAULI V.

NON VALEANT COMMISSIONES CAUSSARUM NISI LITTERIS EXPEDITIS.

ITem quòd omnes & singulæ caussarum commissiones, quas in anteà fieri contigerit obtentæ, vel occasione concessionum duntaxat Apostolicarum de beneficiis

nefi iis Ecclesiasticis gratiarum, super quibus Apostolicæ litteræ confectæ non fuerint, ac processus desuper habendi, nullius sunt roboris, vel momenti.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *Ista regula cassat commißiones fiendas super beneficiis concessis per gratiam Apostolicam,*
B *ac quibus non sunt litteræ Apostolicæ confectæ, & processus desuper habendos: & hoc est contra jus commune: quia ut superius sæpè dixi, per solam signaturam acquiritur jus plenum sine expeditione Bullarum de jure,* sufficiat text. cum gloss. in c. institutionis 1
xxv q. 1. & alia jura allegavi supra regula xxv. *tamen ista regula disponit contrarium, tum propter quandam æquitatem: quia ille, qui habebat signaturam, tantùm molestabat possessorem, & postea forte faciebat aliquam fa... eam in expediendo, &c. tum etiam quia Iudex ignorabat fundamentum suæ jurisdictionis, &c.* argum eorum quæ dicit Bert. in l. multùm interest ff. de con lit. & de non l. & Innoc. in c. prudentiam de off. dele. licèt Bart. alleget eum in cap cùm contingat eod. tit. *& ideo ista* 2
C *regula practicatur etiam in exspectativis. Nam executor datus in exspectativa, non potest fulminare processum, nisi visa bulla alias non valet Et ideo hodie tenetur una cautela: quia cum bulla datur expedita, postquam est in plumbo* ut dixi superius in x. regula. & ad hoc facit cap. licet de crim. fals. *habens exspectativam potest ire ad plumbum cum suo executore: & ille executor cùm videt ibi bullam, & se Iudicem ibi datum, potest fulminare processum, prout aliàs ego feci, tanquam executor unius pauperis, &c.* 3

D *Sed ut non detur objectum de ista regula, est practica procuratorum, quod in judicio producunt sumptum bullæ, & non ipsam bullam, ut non videatur illud quod est scriptum retrò, scilicet expedita tali die.* 4

Item ponderandum est verbum de Beneficiis *positum hic, ex quo videtur non idem esse in aliis, pono quòd Papa concessit alicui jurisdictionem, vel possessionem temporalem, vel perpetuam in aliquo castro vel civitate, & iste antequam expediat bullas, facit caussam committi contra intrusum, an valeat ista commissio? & certè dicendum est quòd sic, quia ista regula est exorbitans, ergo debet restringi ad terminos, in quibus loquitur,* cap. quæ à jure communi exorbitant de Reg. jur lib 6 & cap. odia & cap. in penis d. tit. & lib. *& sic aliàs respondi in curia, & nescio quid fuerit judicatum: sed hoc credo verum, dummodo bulla postea producatur in jure.* 5

Item vidi dubitari, & est casus meus nunc in Rota: pone quod Papa providit mihi de beneficio, & mandat per Breve suum, supplicatione signata interclusa, quòd Iudex in partibus ponat me in possessione, vel assignet mihi beneficium, an habeat locum tunc regula 6
E *ista? & certè dicendum est quòd non: quia appellatione commissionis non venit Breve Papæ: per quod etiam videtur idem &c. ex supplicationibus interclusis, quòd Papa ex certa scientia vult hoc fieri,* arg. l quidem consulebant ff. de re judic. 7
F *Item vidi dubitari, quia appellatione commissionis simplicis non venit commissio in qua continetur supplicatio: nam species cui aliquid additur de genere alterius speciei, mutat* 8

nomen, casus cap. statutum de elect. lib. VI. juncto c. licet canon. de elect. eo lib. *facit quod dicit Abb.* cap. bonæ 1. de postul. prælat. qui allegat dictum cap. & facit l. qui venenum ff. de ver. sig. *Item quia appellatione simplicis non continetur compositum quando materia est odiosa, casus est* in c. dilectio. de consanguin. & affin. *licet gloss. cum text.* Instit. de actio. §. 1. *videtur dicere contrarium*, & in l. 11. ff. de verb. oblig. 9
vel doct. plenè. *Sed ibi dixi legendo hic Romæ, ultra Bart. Bald. Ang. Ioann. de Imo. & Ludo. pont. quos vidi ibidem, quòd quando omnia comprehensa sint plura sub genere numerantur particulariter in aliqua dispositione, tunc appellatione simplicis comprehenditur etiam compositum ex illis simplicibus, & sic procedunt dicta iura, & pone exemplum supra, in XV. regulæ & ibi dixi aliquid de hoc, sed quando non numeratur omnis species sub genere, ut in hac Regula, ubi non numeratur, nisi tantùm una species scilicet commissionis, sequitur quod non comprehenditur commissio composita cum supplica interclusa*, & sic procedat dictum c. statutum de elect. lib. VI. & c. quod dilectio. de consang. & offi. *Item quia commissio tantùm intelligitur secundùm communem usum loquendi, qui in istis debet attendi*, l. cùm de lanionis §. asinam ff. de fund. instruc. c. quamvis de verb. sig. *sed appellatione commissionis non intelligitur nisi commissio simplex, quæ fit in curia: ergo de Brevi non debet intelligi, in hoc tamen arbitror, quòd si etiam commissio fieret ad partes per rescriptum, contra hanc regulam, quòd non valeret, quia in hoc attenditur verum tempus datæ* c. super eo de ap. *sed in commissione attenditur tempus præsentationis* c. 1. de rescript. & c. ut debitus de ap. *in Brevi autem, in quo supplicatio est inclusa, secùs esset dicendum, per prædicta. In dubio tamen nolo expedire bullas in causa mea: quia* 11
nolo ponere jus meum in judicio aliorum.

Item pondero hic verbum processus desuper habendi, &c. *quia in Regula* Pauli *erat* habiti & habendi, &c. *sed melius est ut hic: quia in principio dicitur* quas in antea, &c. *& etiam in Regula* Pauli *dicitur illud verbum, & credo hic ea quæ dixi in aliqua parte in regula superius dicta, scilicet XXV.*

COMMENTARIA JO. A CHOKIER.

A *Per gratiam Apost.*) An hæc Reg. locum habeat in præsentato à patrono, vel proviso ab Ordinario, qui novam commissionem obtinuit, & committit caussam litteris non expeditis, latè in utramque partem disputat Mandos. *hic q.* 6 & Gomes. *q.* 12. *ad Reg. de non jud. juxta form. supplic.* & quid in Brevibus, an ei obstet Regula ista tractat idem Mandos. *q.* 7. *num.* 4. ubi probat, & sequitur opinionem negativam, probatam quoque Glossographo nostro, *vers. Item vidi dubitari*, quæ non examino properans ad Regulas celebriores. 12 13

B *Non sunt litteræ confectæ*) At quid si confectæ sint sed non productæ, an obstabit Regula? Mandosius *hic q.* 8. rejecta contrariâ opinione tuetur negativam. Et quid si litteræ non fuerint confectæ tempore præsentationis commissionis, sed 14

statim

statim & immediatè post illius præsentationem fuerint expeditæ, an adhuc Reg. ista obstet? Idem Mandos. hic *quæst.* 9. probat affirmativam, quibus rationibus, tu ... leto.

C *Nam Executor datus*) Executorem ante præsentationem litterarum nulliter procedere tenuit etiam Rota *in una Pamplonen Illegitimitatis* 5. *Decembris* 16.8. *coram R.P.D. Iusto. cuius decisio extat apud Farinacium part.* 2. *decis.* 166. *num.* 11. *in Noviss.* 16

D *Sumptum bullæ*) Et tale sumptum probat *Flam. Paris. lib.* 8. *quæst.* 2. *num.* 20. & *lib.* 10 *quæst.* 1. *num.* 19. *Put. decis.* 28. *de prebend.* neque ullius ad hoc opus est citatione, ut respondit D. Wamelius *cons.* 133. *num.* 2. *tom.* 1. secus si sit sumptum de registro supplicationum, quia tale sumptum non facit fidem *Bellam decis* 257. *Flam. d. quæst.* 2. *num.* 19.

E *Et certe dicendum est quòd non*) Consule Mandos. *hic quæst.* 7. *num.* 4. *vers. Contraria opinio.*

F *Papa ex certa scientia*) Regulæ huic derogari posse pulchrè ostendit Mandos. *hic quæst.* 13. *num.* 2. & 3. subjicitque derogationem hoc operari, ut litteris non expeditis commissio caussæ jurisdictionem Judici tribuat, lisque pendere dicatur, quòd secus esset, si regula non derogaretur. Clausula autem derogatoria est ejusmodi: *Non obstantibus Cancellariæ regulis, illa præsertim qua cavetur dicitur, ut Commissiones non valeant, &c.* Cui clausulæ solet signatura aliam addere quæ priorem temperat, videlicet: *Dummodò litteræ expediantur ante terminum ad articulandum, & interim non censeatur vera lis, nec sit locus regulæ de Surrogandis*; idque ad compescendam nonnullorum malitiam & ambitionem, qui minus justè lites super beneficiis aliorum introducebant, ea tantùm spe, ut reo præmoriente, beneficio regulæ de Surrogandis in re litigiosa venirent præferendi, *Vestr. in sua praxi l.* 3. *c.* 11. *num.* 4. Cessante d. clausula non inducetur lis ex sola imperratione commissionis, cùm requiratur ipsa citatio, *Farin. dec.* 81. *num.* 1. *p.* 1. *in Noviss.* 17

Argumenta in Reg. XXX. Innocentii VIII. *quæ est XXX.* Pauli V.

1. Hac Regula extenditur etiam ad familiares Cardinalium morientes in Curia Romana.
2. Ista Reg. non habet locum, nisi in vacatione per mortem.
3. Hæc Regula non obtinet in renunciationibus familiarium Cardinalium.
4. Item in vacationibus ob delictum.
5. Familiaris Cardinalis factus familiaris alterius Cardinalis, si familiaris ille moriatur, debet requiri consensus prioris Cardinalis.

6. Dictio *Idem* denotat identitatem juris, licèt diversitatem facti, estque declarativa, & ampliativa.
7. Familiaris Card. factus familiaris Papæ sub hac Regula non comprehenditur.
8. Persona Papæ loquentis intelligitur hic excepta.
9. Familiaris Papæ licèt esse desinat, beneficia tamen ejus, quæ tempore familiaritatis obtinebat, mortuo Papa, remanent successori reservata.
10. An hæc Reg. locum obtineat in Officialibus Sedis Apostolicæ, alioqui familiaribus Cardinalium.
11. Appellatione Cardinalium, an comprehendatur Papa.
12. Constitutio Cardinalium facta in conclavi, tempore electionis Innocentii circa hanc Regulam.
13. An beneficia familiaris Cardinalis transiens ad familiaritatem Papæ sint reservata?
14. Legatum pauperibus relictum, intelligitur etiam relictum servientibus ipsis.
15. Familiares Papæ qui dicantur.
16. Satis est ad effectum hujus Regulæ exprimere per æquipollens nomen Cardinalis.
17. Impetrans debet exprimere nomen Cardinalis, etiam absentis à curia, licèt ipsius consensus non requiratur.
18. Cardinalis à curia abesse non debet citra licentiam Papæ.
19. Cardinalis absens à curia privilegio hujus Reg. non gaudet, nisi obtineat prærogativam præsentium.
20. Cardinales absentes à curia non participant in annatis.
21. Papa consilium Cardinalium sequi non tenetur.
22. An hæc Regula locum obtineat in surrogatione juris familiaris unius Cardinalis.
23. Quando statutum, vel lex posterior tollat primam.
24. An dispositio hujus Regulæ cesset in gratia motûs proprii?
25. An satis sit quo ad effectum hujus Reg. quòd consensus superveniat post impetrationem?
26. Familiaris Cardinalis eo mortuo factus familiaris alterius, an consensus hujus intervenire debeat?
27. Mortuo familiari Cardinalis præsentis in curia, hujus consensus, non illius Card. absentis cujus antè fuerat familiaris requiritur.
28. Impetrans beneficium alicujus familiaris Cardinalis à curia absentis, nomen & titulum illius exprimere debet.
29. Sublato uno privilegio, non censetur sublatum aliud.
30. Quid dicendum in Cardinali absente ex caussa venationis? vel absente brevi reversuro?
31. Hanc Regulam ampliavit Julius III.
32. An vacante officio per obitum familiaris Cardinalis locus sit huic Regulæ?
33. An beneficia Jurispatronatus sub hac Regula comprehendantur? & quid in Commendatis? quid in beneficiis resignatis ex caussa permutationis? quid in beneficiis vacantibus

bus per promotionem? quid in Coadjutoriis?

34. Beneficia vacantia per resignationem non veniunt sub dispositione hujus Regulæ: ut nec beneficia vacantia per assecutionem incompatibilis, vel professionem religionis, vel per uxorationem, aut si beneficia sint litigiosa.

35. An sub hac Regula comprehendantur beneficia vacantia ex caussa resig per Regulam de infirmis?

36. Familiaris Cardinalis ad effectum hujus Regulæ quis dicatur.

37. Familiaritas ut inducatur, ad minus durare debet ad quadrimestre continuum.

38. Victus non sufficit, nisi adsit qualitas commensalitatis.

39. Familiaritas quo pacto probetur. Familiaritas ad effectum reservationis quomodo consideretur in civitate & Diœcesi Leodiens.

40. Hæc Reg. non habet locum in vacationibus ob delictum, limita ut ibi.

41. Beneficium ibi vacat, ubi privatio facta est, sive persona quæ delictum commisit ibi sit, sive non. Familiaritas Papæ præferenda familiaritati Cardinalis, & licèt familiaritas Papæ morte dissolvatur, durat tamen affectio.

42. An huic Regulæ sit locus si cum familiaritate concurrat reservatio beneficiorum de quibus in 1. Regula, & in extravag. Ad regimen.

43. Pontifex creatus an adstringatur, seu ligetur constitutionibus Cardinalium in conclavi factis?

44. Non en & titulus saltem Cardinalis absentis exprimi debet, etiam si consensus illius non requiratur.

45. Cardinalis absens gaudet privilegio hujus Regulæ, si habeat indultum præsentialitatis.

46. Vicarius Cardinalis absentis, qui indultum habet præsentialitatis, consensum præstare potest.

47. Princeps non tenetur sequi consilia suorum Senatorum.

48. Hæc Regula etiam locum obtinet in gratia motûs proprii.

49. Consensus Cardinalis post impetrationem intervenire potest.

50. Secundus impetrans cum consensu Cardinalis præfertur primo impetranti sine consensu, aut eo ex post facto interveniente.

51. Familiaris unius Cardinalis, factus illo mortuo familiaris alterius Cardinalis, utrius consensum requirere debeat?

52. Si Cardinalis ante præstitum consensum moriatur, quid juris?

53. Consensus Cardinalis de quo in hac Regula expressus esse debet.

54. Ejusmodi consensus per scripturam probari debet.

55. Stylus Rom. Curiæ pro lege servandus est.

56. Quid si Cardinalis consentire nolit?

57. Privilegia & indulta Cardinalibus concessa temere per Papam revocari non debent.

58. Bene-

58. Beneficium Principis latissimè interpretandum.
59. Brevi absens habetur pro præsente quoad effectum hujus Regulæ: secus si Cardinalis diu absit.

Regula XXX. Innocentii VIII. *quæ est XXXI.* Pauli V.

DE IMPETRANTIBUS BENEFICIA PER OBITUM FAMILIARIUM CARDINALIUM.

ITem voluit quòd impetrans beneficium vacans per obitum familiaris alicuius Cardinalis tenetur exprimere nomen, & titulum ipsius Cardinalis: & si ille in curia fuerit, ejus ad id accedat assensus, aliàs desuper gratia sit nulla: & idem servari voluit etiam, si dicti familiares ipsorum Cardinalium, familiares esse desierint, seu ad aliorum Cardinalium familiaritatem similem transierint, quoad beneficia, quæ durante familiaritate priori obtinuerunt, & in quibus ipsi priori familiaritate durante, jus eis competierit, ita quòd ad illa Cardinales, quorum prius familiares fuerunt, suum habebunt adhibere consensum.*]

GLOSSEMA ALPHONSI.

ISta Regula dicit, quòd impetrans beneficium vacans per obitum familiaris alicujus Cardinalis, quod debet exprimere nomen, & titulum Cardinalis: & si Cardinalis in Curia sit, debet habere consensum illius Cardinalis, aliàs quòd gratia sit nulla, & idem vult servari, etiamsi desierit esse familiaris ipsius Cardinalis, vel transiverit ad familiaritatem alterius Cardinalis in beneficiis quæ habebat tempore prioris familiaritatis: quia ille debet consentire, & non secundus: hoc dicit ista regula: & venit ad complacendum Cardinalibus, ut possint ipsi, qui habent onera in sustinendo familiam, & laborando pro eis, quòd habeant etiam commodum, ut debeant consentire in provisionibus quas fecerit Papa de vacantibus per obitum familiarium Cardinalium.

Et quia ista regula loquitur indistinctè de beneficiis vacantibus per obitum familiarium Cardinalium indistinctè debent intelligi l. de pretiosi. de publ. junct. leg. 1. eod. tit. 1
C in princ. *ideò sequitur, quòd etiamsi familiaris moriatur in curia, oportet servare hanc regulam, licèt illa beneficia regulariter sint generaliter Papæ reservata, ea reservatione,*

quæ

quæ continetur in corpore juris in c. 1 1 de præbend lib. vi. Tamen Papa imponit sibi ipsi legem in hoc: & sic prædicatur in curia: ideo non debet mutari, l. minime ff. de leg b.

D Item ponderandum est hic verbum per obitum familiaris, &c. Ex hoc sequitur, quod ista regula non habet locum in alia vacatione: quia mors civilis in hoc casu non æquiparatur naturali, cùm hoc non sit expressum in jure, sufficiat gloss. in c. susceptum de re- 2
E script. lib. vi. Ergo: Et ratio est, quia beneficia familiaris Cardinalis sunt reservata per regulam tertiam, suprà: & ideo si familiaris Cardinalis vult renuntiare sive in curia, sive extra curiam, oportet quòd collatio fiat per Papam. Et propterea Papa in hoc non vult derogare suæ dispositioni liberæ, quam habet de conferendo sine consensu Cardinalis, &c. 3

Ex quo sequitur, quòd si familiaris facit aliquod delictum in partibus, propter quod est privatus ipso facto, putà simoniam publicam, sive hæresim: tunc si unus impetrat benefi- 4
F cium istius, non debet observare hanc regulam, per hoc verbum hic positum. per obitum. &c.

Idem si Episcopus in partibus privet eum beneficiis suis propter aliquam caussam, quod potest facere, licet non posset ea conferre secundum c. postulasti, & quod ibi notatur per Doct. de foro compet. tunc si unus impetret à Papa illa beneficia, non debet servare hanc regulam per prædicta.

Et ponderandum etiam est illud verbum: & idem servare voluit. &c. Ex quo sequitur, quod etiam in secundo casu quando familiaris Cardinalis transivit ad alium Cardinalem, quòd si moriatur debet requiri consensus prioris Cardinalis, aliàs gratia est nulla. Et ista clausula posita in primo responso debet etiam intelligi quoad sequentia, ex quo declaratur, cap. de multa de præbend. Et non curo allegare jura vulgaria, & hoc per hoc verbum idem, quod denotat identitatem juris, licèt diversitatem facti, & est declarativum & ampliativum leg. idem est ff. si ager. vect. juncta l. 1. 5 6

Item ponderandum est verbum hic positum familiaritatem similem transierit. &c. Ex quo verbo apparet, quod si familiaris Cardinalis transeat ad familiaritatem Papæ, quòd non debet servari ista regula, quæ est exorbitans, facit c. volentes de offic. leg. &c. antiqua de privileg. Item quia persona Papæ loquentis intelligitur excepta, c. pen. & cap. venientes de jurejur. 7 8

G Ex quo sequitur quod ista regula non habet locum si unus fuit familiaris Papæ, qui postea transivit ad familiaritatem Cardinalis etiam mortuo Papa: quia illa beneficia sunt reservata Papæ ratione affectionis, secundùm constitutionem Papæ Pauli, & ideo non debet requiri consensus Cardinalis ad cujus familiaritatem transivit: nam ista regula loquitur de familiaribus Cardinalium, & non de familiaribus Papæ, ergo, &c. arg. l. de pretio ff. de publicana. Nam si Papa voluisset intellexisse de familiaribus Papæ, expressisset arg. 9
H c. ad audientiam de decim & sic postea consului per prædicta.

Dico idem de collectoribus vel officialibus Sedis Apostolicæ: putà de Protonotariis, & similibus: quia licèt sint familiares Cardinalium, non habet in eis locum ista regula: 10

Item circa istam regulam vidi practicari in curia, familiaris Cardinalis litigabat cum uno alio, & lite pendente fuit mortuus, an in surrogatione juris illius per collitigantem debet servari ista regula, tam in expressione nominis Cardinalis, quam etiam de ejus consensu? & finaliter fuit conclusum in Rota quod non: quia illud privilegium non derogat privilegio Regulæ superioris XXVII. *de collitigantib. ergo, &c. pro & contra facit l. in [illegible]* l. III. C. de prox. sacr. scr pt. lib. XII. *& quod ibi dicit Bar. de duobus statutis: sed pro hac parte benefecit, quod dicit Bar.* in extravag ad reprimendum in verb. non obstantib. *ubi dicit, quòd illud quod dicitur per ultimam legem vel statutum non revocari primam vel primum, quando in prima est clausula derogatoria; est verum, nisi de ea fiat in secunda mentio: sed in alia regula est clausula derogatoria, scilicet* quòd nullius sit roboris, &c. *Ergo sequitur, quòd cùm in ista non fiat mentio de prima in ordine, non videtur tollere eam, & hoc* per l. non est novum & per l. ideoque ff. de legib. *Item dicit ibi Bar. quòd etiamsi prima lex non habeat clausulam derogatoriam, tamen non tollitur per secundam, etiamsi in secunda sit clausula derogatoria, scilicet non obstante aliqua lege, si non est omninò contraria primæ: sed possent reduci ad concordiam, & sic intelligi ibi dictas leges* & cap. I. de constit. lib. 6. *& allegat bona jura in* 3. q. incipiente. Quid ergo dices in statuto, in versiculo: sed si statuto: *& sic in casu nostro etiamsi prima regula non habeat clausulam derogatoriam quoad l. dicendo, non obstante aliqua alia lege, tamen non tollitur per istam, ex quo non est omninò contraria, & ista etiam non habet clausulam derogatoriam, & sic practicatur in curia.*

O 22

23

Item ultra prædicta posses reperire cautelam, ut non obstet ista regula, scilicet quòd facias per favores signari supplicationem motu proprio: quia ista regula dicit de impetrante, ergo aliud esset si motu proprio Papa signentur beneficia facit l. I. C. de pet. 90. sub l. b. X. & l. III. ff. quod quisque juris in I. respon. *& sic esset cautela pro Papa qui se excusaret cum Cardinali, ac etiam pro impetrante est cautela: Sed dubito an Cardinalis tunc si esset magni ponderis, faceret declarari contrarium: nescio tamen pro nunc, an si Papa declararet in tali casu, tolleret jus quæsitum hoc pro nunc.*

P 24

Q *Sed vidi dubitari, an in causa istius regulæ, sufficit quòd consensus Cardinalis interveniat post impetrationem? & in hoc vidi unum in curia dubium: quia unus impetravit non habito consensu Cardinalis, & secundus post, & habuit consensum Cardinalis, & postea primus etiam habuit consensum quis istorum debet præferri? & fui interrogatus de hoc: Sed quòd secundus præferatur allego text* in cap. si pro te de rescript. lib. VI. & gloss. in cap per tuas de condit. app. *& non dico aliud, quia pendet in Rota quæstio, sed quoad primum casum, credo quòd sic,* arg. c. si pro te, de rescript. l b. 6.

R 25

S *Item ex ista deciditur dubium si unus familiaris Cardinalis eo mortuo transivit ad familiaritatem alterius, si ipse moriatur in familiaritate vel extra eam, an iste secundus debet præstare consensum, ex quo primus est mortuus, qui non potest præstare consensum? & certè pro parte affirmativa, facit* c. I. §. fi. Ne Sed. vacant. lib. 6. *licèt loquatur de consilio tantùm: & pro ista parte facit verbum* habebunt *hic positum, quod est futuri tempo-*

26

tuor mensis, etiam ante Cardinalatum fuisse probarentur, decernens irritum. &c.

Item idem D.N. ad evitandas lites & contentiones, quæ ex præcedenti sua constitutione oriri possent, vestigiis prædecessorum suorum inhærendo, voluit, statuit, & ordinavit, quòd si beneficia, quæ per obitum familiarium continuorum commensalium eorundem Cardinalium, in futurum vacabunt (cessantibus Apostolicis reservationibus) ad alterius Cardinalis collationem, vel aliam dispositionem pertinere deberent, in dicta præcedenti constitutione non comprehendantur, quoad hoc ut in provisionibus talium beneficiorum super expeditione litterarum illius Cardinalis, cujus familiaris defunctus ille extitit, consensus requiri debeat, sed beneficia hujusmodi ad collationem, & quamvis aliam dispositionem Cardinalis Ordinarii Collatoris, ut præfertur liberè spectare censeantur. Et si apud Sedem Apostolicam beneficia hujusmodi per obitum dictorum familiarium vacaverint, tunc in provisione talium beneficiorum super expeditione litterarum illius Cardinalis exigatur consensus, si in Roman. Curia præsens fuerit, ad quem eorundem collatio vel dispositio, ut præfertur, pertinere deberet. Hactenus Constitutiones Julii III. per quas limitari & declarari vides ea, quæ in Innocentii Regula constituta sunt. Nam per dictam priorem Constitutionem, usque ad verba *Item idem, &c.* limitatur quòd in Regula Innocentii VIII. dicitur, videlicet quòd consensus Cardinalis requiritur, quando Cardinalis est in curia, & ejus familiaris moritur, tunc Papa non confert sine illius consensu, limitatur inquam, quia dicta prior constitutio excipit nisi illud beneficium esset generaliter Papæ reservatum, vel ratione officii, videlicet Scriptoris, &c. vel quia est major dignitas in Ecclesia Pontificali, tunc Papa sine alicujus consensu conferet. Per secundam verò constitutionem, quæ incipit *Item idem D.N. &c.* limitat dictam Regul. in eo videlicet, quòd si collatio beneficii familiaris Cardinalis spectet ad alium Cardinalem, tunc collatio liberè poterit fieri ab illo; nec requiretur consensus alterius Cardinalis, in cujus erat servitio familiaris defunctus: quia privilegiatus Cardinalis, non debet uti privilegio adversus alium privilegiatum Cardinalem *text & ibi Bar. in l. quas actiones C. de Sacros. Eccles. Rebuff. in addit. ad hanc Reg.* Cæterùm adverte ab his constitutionibus ne latum quidem unguem ferè recessum esse ab aliis exinde Pontificibus ad nostra usque tempora, quemadmodum ex illorum Regulis videre licet.

B *Beneficium vacans*) Dubitationem hîc movet Quintil. Mandosius *q. 2.* an va- 32
cante officio per obitum familiaris Cardinalis, locus sit huic Regulæ? Is postquam in utramque partem suo more discussit quæstionem, eam distinctiunculâ

resolvit ut nimirùm non vacent officia merè temporalia, vel mixta, sed tantùm Ecclesiastica: tu illum consule: explicatam enim habebis primam partem additionis Julii III. suprascriptæ: quam ne actum agam, studio prætermitto.

C *Indistinctè de beneficiis*) Non tamen sub hac Regula comprehendentur beneficia Juris patronatûs *per tot. Mandosii hic quæst.* 4. *num.* 5. *in fi.* & *seqq.* ut nec beneficia commendata juxta opinionem quorundam *Mandos. quæst.* 7. nec beneficia ex caussa permutationis renunciata *Gomes hic quæst.* 4. Quid autem in beneficiis familiaris Cardinalis electi in Episcopum? Vide Mandos. *quæst.* 15. & quid in coadjutoria cum futura successione? consule eundem *quæst.* 30. & Gomes. *quæst.* 25.

D *In alia vacatione*) Et sic beneficia vacantia per resignationem familiaris Cardinalis non venient sub dispositione hujus Regulæ, de quo exstat Decisio Rotæ apud Cassad *dec.* 5. 16. *de præbend.* quod & noster hic notat probatque Flam. Paris. *de resign. benef. lib.* 7. *quæst.* 28. *num.* 4. & *lib.* 8. *q.* 10. Rebuff. *in addition. ad hanc Regul. in pr.* 34

Item beneficia vacantia per assecutionem incompatibilis, vel cucullæ monasticæ professionem, vel per uxorationem non comprehendentur sub hac Regula: quia illa loquitur de morte naturali, non civili, ut noster subjicit, & proinde ad mortem civilem extendi non debet: cùm Regulæ Cancellariæ sint stricti juris, eoque strictam recipiant interpretationem, *Cassad. dicta dec.* 5. 16. *num.* 5. *gloss.* & *DD. in cap. susceptum de Rescript in* 6. *Auctor. Analyt. Commentary ad Reg. de Infirmis, num.* 353.

Sic nec Regulæ huic locus erit, si quis litiget cum familiari alicujus Cardinalis: quia tunc petendo subrogationem non tenetur consensum requirere Cardinalis, quia casus est à Regula diversus *Gomes. ad Reg. de surrogand. q.* 5. Rebuff. *in addit. ad hanc Reg.* Habebit tamen locum regula in vacatione per obitum inducta de infirmis, nec opus erit exprimere modum vacationis inductæ, *Nicol. Garcia tract. de benef. part* 5. *c.* 1. *n.* 169.

Sed an beneficia vacantia ex caussa resignationis per Regulam de Infirmis comprehendantur sub dispositione hujus Regulæ? Partem affirmativam contra Gomesium probat ac defendit Mandos. *hic q.* 6. *num.* 2. & *seqq.* motus ea potissimum ratione, quod vacatio per obitum inducta per Reg. de Infirmis resign. est vera vacatio, & non ficta, contra quam tamen voluit Gomes. rationibus quidem quæ solidè à Mandosio refutantur. Si igitur familiaris Cardinalis resignet beneficium, deinde infra xx. dies de eadem infirmitate decedat, non potest impetrari per obitum, nisi servando formam statutam per hanc Regulam, videlicet exprimendo nomen, & titulum Cardinalis, sub cujus familiaritate resignans obtinuerat beneficium illud, &c. Cæterùm, malè restringit Gomesius potestatem 35

tem

tem Papæ, quasi is facere non possit in terminis hujus Regul. ut vera sit vacatio per obitum, cum in titulis beneficiorum Papa habeat plenitudinem potestatis, quod & rectè annotavit Auctor Analyt. Comment. *ad Regulas de Infirmis sub num.* 191.

E *Beneficia familiaris Cardinalis*) Familiares ad effectum hujus Regulæ illi sunt, & qui continuum apud Cardinales habent victum & habitationem, & qui obsequiis Cardinalium insistentes obsonia illorum etiam extra domum accipiunt, si tamen in necessariis quà domi, quà foris illis adsint *Gomes. q 13. vers. est tamen ulterius.* Ast notandum est, talem familiaritatem seu habitationem ad minus durare debere per quatuor menses & quidem continuos. Requirit enim hæc Regula continuam commensalitatem per spatium quatuor mensium; ergo non possunt discontinui esse isti menses, sed continui: quod enim uno contextu fieri debet, non valet diversis temporibus factum *l. continuus de verb. oblig. Specul. tit de his quæ fiunt à Pral. sine cons. c. Paris. cons.* 159. *An statutum num.* 16. *vol.* 4. Nec etiam sufficeret victum habere, nisi etiam adsit æqualitas familiaritatis, Gomes. *d. loco vers. Secus verò*: cùm plerumque expensæ præbeantur, vel ob eleemosynam, vel amicitiam, quo casu beneficia non cadunt sub reservatione 11. Reg. supra, nisi tamen una cum expensis sit in obsequio Cardinalis. Nam licèt expensæ extra domum præbeantur, si tamen domi famuletur, continuus dicetur familiaris Cardinalis, ut not. Simonet. *de reservat. q* 35. At Leodii ex constitutione Eugeniana ij dicuntur familiares, qui actu veraciter, & sine fraude essent familiares continui commensales Cardinalium, hujusmodique familiaritas censeri duntaxat debet durare, quamdiu eorum servitiis insisterent. Probari autem hæc familiaritas debet testibus, non litteris, aut per assertionem Cardinalis. *Abb. in cap. cùm dilectus in fi. de clericis non resident. Feliy in cap. cùm nostra de rescript.* latè Mascardus *tract. de Probatio. conclus.* 756. *incip. extat regula Cancellariæ, &c.* Simonet. *de reservat. d. q.* 35. Farinacius *decis.* 681. *num* 2. Vide quoque Crescentium *decis.* 18. *de probat.* Mohedan. *decis.* 2. *de rescript.* Gabrielium. *tract. com opin. tit de testib. concl.* 10. Hypoll. Bonacossa *tract. de servis, & famulis, quæst.* 4. Farinacium *in noviss. part* 2 *decis.* 656. *num.* 8. quæ decisio est Rever. P. D. Coccini *in una Aster s. pensionis* 11. *Martij* 1615. ubi insuper fuit dictum quòd familiaritas semel probata durare præsumatur, etiamsi familiaris alteri Principi ad modicum tempus inservierit, *& decis.* 116. *coram Rever. & Illustriss. Card. Bononien.* ubi decisum extat familiaritatem etiam probari ex rotulo familiarium junctis adminiculis: sed in probanda familiaritate Papæ, sufficit sola ipsius assertio, aut ejus litteræ. Simonetta *d. tract. quæst.* 36. *num.* 6. adeò, ut in contrarium probatio non admittatur, *Capitaquen. decis.* 386. *lib.* 1. quod intellige dummodò talis assertio principaliter de facto ejus proprio sit probata, secùs si sit enunciativè, & propter aliud emanata, *Roman. cons.* 180, *num.* 3. Simonetta *quæst.* 36. *num.* 7. quem etiam vide *ibid. num.* 26.

36 37 38

num. 16. ubi scribit adhuc familiaritatem probari per unum testem, & communi fama cum aliis qui audiverunt Papam appellare aliquem familiarem *per not. Putei decis.* 134 *lib.* 3.

F *Non debet observare*) Adstipulatur Boetius *decis.* 206. *num.* 9. ubi dicit regulam
hanc non extendi ad casum privationis ex delicto, dummodò tamen privatio 40
fieret in curia, Gomes. *hic quæst.* 7. quia si extra eam, cessat difficultas, ex quo ibi
censeretur vacare beneficium ubi quis privatur, Rota *decis* 85. *in antiq.* quod
verum, quando est ibi persona, ubi privatur: quia si esset alibi, censeretur vacare ibi, ubi est persona: cæterùm a Gomesio in hoc dissentit Simonetta *d. tract. quæst.* 29. *num.* 5. & 6 ubi authoritate Mandosii scribit beneficia privati ibi vacare, ubi privatio facta est, etiamsi persona quæ privata est, sit extra privationis locum.

G *Familiaris Papæ*) Vide quæ apposite de hac re scribit Cassad. *decis. fin. de Præbend.* & in terminis hujus quæstionis videatur decisio Rotæ 1251. apud Seraphinum *de Anno* 1597. *Decemb.* 15. in qua fuit dictum, quòd beneficia Nicolai della Genga familiaris Cardinalis de Sabellis, & qui sub eodem Cardinale fuerat conclavista tempore electionis Sixti V. quique post obitum dicti Cardinalis de Sabellis & vivente adhuc Sixto transierat in familiaritatem Cardinalis de Aragonia fuisse S. Sedi reservata etiam post mortem Sixti; utpotè quòd familiaritas ejusdem Sixti sit præferenda posteriori Cardinalis, quòd majus lumen offuscet minus, & quòd beneficia semel affecta semper manent affecta. Neque obstare, quòd Conclavistæ videantur ficti familiares Papæ, quia fuit resolutum, quòd Conclavistæ fuerint creati à Sixto V. veri indubitati, & non ficti familiares, & mandat eos haberi pro talibus cum decreto irritanti, & clausula sublata. &c. quo casu non admittitur probatio in contrarium: nam Papæ attestatio de facto proprio, probationem in contrarium non admittit Caputaquen. *Decis.* 386. *lib.* 1. Simonetta *de Reservat. q.* 36.

H *Vel Officialibus Sedis Apostolicæ*) Maximè per declarationem Julii III. suprascri- 42
ptam in pr. quæ vult huic regulæ non esse locum, si cum familiaritate, de qua in Regula, concurrat reservatio ratione officiorum, de quibus in 1. Regula, & in Extravag. ad Regimen. vers. ac etiam de Præbend. Et proinde valebit collatio Papæ absque consensu Cardinalis *Cassad. decis.* 9. *de præbend.* Rebuff. *in Addit. ad hanc Reg.*

I *Propter unam commissionem*) Summus tamen Pontifex non adstringitur ne- 43
cessariò ad istas conventiones seu constitutiones Cardinalium in conclavi factas ex opinione Abb. *in c. sicut nostris in 3. not. vers. ex hoc habes, de jurejur.* Bart. *consil.* 1. *lib.* 1. *per tot.* quorum sententia si vera est, tuta non erit opinio Alphonsi nostri, quam propterea non probat Cassad. *Decis. ult. de Præbend. num.* 7. *in fi.* quòd ejus-

ejusmodi constitutio, cujus meminit Alphonsus, tempore electionis Innocentii VIII. per Cardinales facta non exstet: & ut exstaret, ab ea recedere potuerunt alii Pontifices, præterquam quòd legibus, non exemplis sit judicandum, *l. Nemo judex C. de sent. & interl. om. jud.*

K *Ad familiaritatem familiarium*) Vide quæ notavi ad Reg. 3. suprà in verb. *Beneficii familiarium aliorum familiarium.*

L *Etiamsi non sit in curia*) Licèt absentis Cardinalis consensus non requiratur in impetratione beneficii familiaris Cardin. tamen nomen & titulus exprimi debet: quia Regula juris est, quòd sublato uno ex duobus, non censetur aliud removeri gloss. *Si domus ff. de servit. verb. præd. cap. ex tuarum de Auct. & usu pall.* Gomes. *hic q.* 16. latè Mandos. *quæst.* 21. 44

M *Non participat de hoc privilegio*) Fallit, nisi absens habeat indultum præsentialitatis, per quod absenti conceduntur omnes prærogativæ, favores, & gratiæ ac privilegia, quibus gaudent Cardinales præsentes, quo casu illius Vicarius consensum præstare poterit Gomes. *hic quæst.* 22. Mandos. *quæst.* 23. *num.* 5. quo in loco limitationem hanc variis firmat argumentis, quæ videto si usus postulat, ut & Anast. Germonium *in suo eleganti tractatu de indultu Cardinalium.* 45 46

N *Non teneatur sequi*) Humanitatis enim est, non necessitatis consilia à Senatoribus exquirere: unde Theodosius inquiebat. Humanum esse edicta fieri consensu Senatorum *C. de leg. l. Humanum & ibi Cynus Boni. de Vito in proœm. clem. §. hac sanè num.* 36. Plura hac de re videto apud Illustriss. Card. Palæotum *in tract. de Sacri Consistori consultat. part.* 1. *art.* 4. ubi quærit, an Papa utens plenitudine potestatis teneatur necessariò consilium Cardinalium requirere; & resolvit cum distinctione, ut si ex consilii petitione possit Resp. incommodari, Papam in eo petendo minus esse adstrictum, verbi gratia, si res in consilio proponenda moram non pateretur, vel periculum aliquod insigne immineret si res detegeretur, vel quid simile. Si verò nullum damnum sequi possit ex consilii communicatione, tunc dicunt Cardinalium sententias explorare debere: cùm hæc consilia non in detrimentum, sed in præsidium ac robur Pontificiæ dignitatis fuerint instituta: quod autem prodesse potest, minimeque nocet, evidens est à sapientibus viris semper amplectendum esse. *Ita Illustrissimus Cardinalis Palæotus d. loco & art.* 5. 6. 7. & 8. 47

O *Conclusum in Rota quòd non*) Idem sentit Gomes. *ad Reg. de Surrog. col. litig. quæst.* 5. & *ad hanc Reg. quæst.* 8. & Mandos. *hic q.* 9. ubi quoque idem esse scribit in Gratia si neutri: quibus argumentis videto.

P *Suppl cartonem motu proprio*) Immò quod non obstante clausula motus proprii obstet hæc Reg. impetranti ben. famil. Card. sine illius consensu multis probat rationibus Gomes. *hic quæst.* 1. *vers. Quid dicendum?* 48

Q *Post impetrationem*) Partem affirmativam acriter tuetur Mandos. *hic quæst.* 17. 49
num. 5. 6. *& seqq.* cui adde Gomes. *hic quæst.* 28. *vers. sed omnibus dimissis* : quam in
curia & cancellaria Rom. receptam esse scribunt, faciunt not. Farinacii *Decis.*
272. *num.* 13.

R *Quod secundus præferatur*) Et cum eo Mandos. *hic quæst.* 18. qui adversus Go-
mes. *quæst.* 29. concludit secundum impetrantem consensum Cardinalis priùs ob-
tinentem præferri debere, & ejus gratiam solùm subsistere, non autem gratiam
primi impetrantis, & consensum hujusmodi postea obtinentis.

S *Item ex quo declaratur dubium*) Super hac quæstione vide fusissime Gomes. hic 51
quæst. 18. qui quò proclivius quæstionem solvat, illam in varios articulos & casus
distinguit, quos si libitum est, videat Lector cum Mandosio *q.* 29. quibus addat
Achillem de Grassis *Decis.* 378 *super hac Reg.* quo in loco affirmativam cum no-
stro Glossographo tuetur.

T *Vel mortuus*) Quid juris si ante præstitum vel obtentum consensum moriatur 52
Cardinalis? Vide Mandos. *quæst.* 20.

V *Dicendum est quod sic*) Hanc Auctoris nostri opinionem sequitur Gomes. *quæst.*
16. quam Rotæ auctoritate firmat.

X *Habeat ejus consensum*) Et quidem expressum : consensus enim de quo in hac 53
Reg. expressus esse debet, ut tenet Rota *decis.* 15. *de off. deleg. in No.* Put. *decis.* 1. *ad
hanc Reg.* Flam. Paris. *de Resig. ben. lib.* 8. *q.* 10. Ideo ejusmodi Cardinalis consen- 54
sus per scripturam probari debet, quando litteræ expediuntur, atque ita servat
stylus Rom. Curiæ, qui pro lege servari debet *C. quam gravi de crim. falsi. arg. text.
in cap. pro recta vers. cum igitur de Confirm. util. vel inutil. Abb. & Feliη in cap. ex part.* 1. 55
de Rescript. Lud. Rom. cons 376. *quæstio est num.* 12. Quòd si Cardinalis provisioni per
Papam factæ nolit consentire, tum non ad superiorem recurreretur, ut vult Go-
mes. *quæst.* 30. quia nusquam hoc in jure cautum reperitur, ut Cardinalis cogi
possit ad consentiendum teste Mandos. *hic quæst. ult.* sed Papa huic Regulæ nomi- 56
natim derogare debet, quod rarenter admodum facere solet, ne quod meritò
Sac. Rom. Eccl. Cardinalibus concessum est privilegium, inane, elusorium, &
temporale reddatur, quod esse non debet. Zasius *in l. Si à colono num.* 21. *de verb.
oblig.* Gonz. *ad Regul.* 8. *Cancellar. gloss.* 9. §. 2. *num.* 11. licèt enim privilegia à 57
Principe revocari possint, seu iis ipsi derogare possint, etiam sine caussa, non ta-
men debet iis derogari si concessa sint, personis benemeritis, quales sunt Illustr.
Cardinales, qui toti Orbi prælucent, ut stellæ in firmamento Bal. *in l. quæ ex re-
lationibus not.* 3. *C. de leg. Curt. jun. cons* 174 *num.* 4. Decius *cons.* 186. *&* 292. *num.* 7.
& ista regula contra Principem tanquam beneficium Principis est extendenda 58
ad not. in l. beneficium, de constit. Principum.

Y *Videtur quòd sic*) Hanc quoque sententiam probat Mandosius hic *quæst.* 22.
num. 2. *in fi. & seqq.* quam tamen sic temperat Gomesius hic *quæst.* 17, *in fi.* dum- 59
modò

modò Cardinalis longo tempore non sit absens: quia tunc consensus ejus non erit necessarius, ratio est, quia talis absens reputatur pro mortuo, inquit, *per not. DD. in cap. Præsentata de Testib. Jo. And. in cap. S[illegible] de off. deleg. in 6.*

Argumenta in Reg. XXXI. Innocentii VIII.

1. IN Bullis Apostolicis non ponitur signatura fiat, vel concessum.
2. Intellectus hujus Regulæ.
3. Hæc Regula extenditur, etiamsi habens signaturam per concessum sit posterior.
4. Item etiamsi habens per concessum sit graduatus, vel alias privilegiatus & habens per fiat non sit talis, & num. 14.
5. Generalis locutio generaliter intelligenda.
6. Generalia verba non extenduntur ad ea, de quibus non est dictum vel cogitatum.
7. Limitatur hæc Regula, nisi habens per fiat surreptitiè impetraverit.
8. Quod nullum est, nullum potest producere effectum.
9. Limitatur rursum hæc Reg. nisi habens per concessum esset prior tempore.
10. Papa non intendit tollere jus quæsitum alteri.
11. Datarius non potest lacerare supplicationem signatam per concessum: nec in Cancellaria potest arrestari ad instantiam partis.
12. Regula hæc in quibus differat à Regula moderni Pontificis.
Signatura fiat ut petitur significat gratiam de præsenti.
13. Regula xxv. de non judicando juxta formam supplicat. quando cesset.
14. Habens per fiat præfertur habenti per concessum, etiam graduato vel privilegiato.
15. An hæc Regula locum habeat in pensionibus ac signaturis ad beneficia vacatura.
16. Habens per fiat præfertur habenti per concessum etiamsi sit possessor.
17. Prior in data si sit, habens per concessum præfertur habenti per fiat.
18. Limitatur hæc Regula, ut non procedat in concursu gratiarum si neutri.
19. Uter præferatur, an habens per fiat motu proprio, an verò per fiat ut petitur.

Regula XXXI. INNOCENTII VIII. *quæ est XXXIII.* Pauli V.

SIGNATURA PER FIAT PRÆFERTUR ALTERI PER CONCESSUM.

ITem voluit quòd concurrentibus eadem die super quocumque beneficio per *fiat*, * & per *concessum* signaturis, ex eis per *fiat* habens, alteri præferatur. *

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *ISta Regula non erat in Regulis* Sixti *impressis, sed* Pii *&* Pauli. *sic ut in veritate esset*
dubium quomodo deberet practicari hodie hæc Regula: nam in Bullis non ponitur per
fiat, *vel per* concessum. *sed in utraque Bulla ponitur nomen Papæ tantùm, & si dicamus*
in expeditione Bullarum, quòd debet expediri tantùm per fiat, *& non per* concessum *in* 1
Cancellaria, vel in camera, certè non dicit hoc ista regula, sed casu posito, quòd sic intellige-
retur, hoc haberet locum quando arrestaretur per adversarium: sed si non arrestatur, &
utraque Bulla esset expedita, tunc quomodo debet practicari in judicio, dubito, quia alia
B *una Regula* XXV. *suprà dicit, quòd non adhibeatur fides supplicationi, sed bullis tantum,*
nisi forsan dicamus, quod circa hoc esset danda ista regula de mandato Vice-Cancellarii, &c.
ut dicit Regula XXVI. *suprà, hodie tamen credo, quod practicaretur cum commißione per*
placet, *aliàs quomodo posset deduci in judicio signatura per* concessum, *& per* fiat *stante*
illa Regula per prædicta.

Et pono exemplum in hac regula pro minus intelligentibus, si unus impetrat beneficium
a Papa, & ipse signat prout consuevit facere, fiat ut petitur, *& ego impetro eadem die à* 2
Vice-Cancellario, vel ab alio cui data est potestas signandi, usque ad certam quantitatem,
C *putà Vice-Cancellario per regulas cancellariæ, vel alteri per bullam, qui signat* per con-
cessum ut petitur &c. *tunc ille præferretur mihi, quia habet per* fiat: *hoc dicit ista Reg.*
quod aliqualiter concordat cum jure communi arg. c. si a Sede de præb. l. VI. *& eorum*
quæ dicunt ibi Doct. Sed de practica ego dubito, etiam in prædictis duobus modis: vel aliàs
potest practicari in Datario, qui debet dare supplicationes: quia si viderit quòd ea die esset
impetratio facta per concessum. *& per* fiat, *quod potest retinere, vel resecare illam quæ*
fuit per concessum, *& dare illam quæ fuit signata per* fiat: *sed tunc obstabit illud quod*
inferius dicam. Casu tamen quo practicaretur in Datario, & ipse non faceret, tunc in
can-

cancellaria posset fieri ad petitionem partis, si non fiat in cancellaria, tunc posset fieri in judicio per regulam: Is qui in jus succedit alterius, de reg. jur. lib. 6. & regula, Qui in jus ff. eo. tit. sed de modo practicandi dubitatur: crederem tamen esse necessariam commissionem ut dixi.

Item intelligo eam, etiamsi habens signaturam per concessum *sit posterior, & hoc videtur dicere, cùm loquitur indistinctè, licet videatur facere contra prædictum c. si a Sede de præb. lib. 6. alias quasi de nihilo deserviret ultra jus commune,* faciunt not. in cap. Si Papa de privileg. lib. VI. & in cap. si duo de procur. eod lib. *in hoc tamen remitto me ad Rotam: quia ex quo ista Regula loquitur in terminis juris communis, deberet intelligi secundum jus commune, ut superius dixi, & faciunt jura vulgaria.* 3

Item ponderandum arbitror hic verba, ibi, concurrentibus signaturis, &c. *nam non dicit Regula, quod impetrantes sint concurrentes, id est, quòd sint aliàs pares, sed tantum*
D *dicit de signaturis concurrentibus, &c. ex quo sequitur, quòd etiamsi impetrantes sint inæquales, quod habeat locum ista regula: & sic regula prærogativarum suprapòsita non haberet locum hic.*

Item si habens signaturam per concessum *sit graduatus, vel aliàs prærogativatus, &* 4
habens per fiat, *non sit talis, quod nihilominus præferatur habens per* fiat: *hoc tamen vel-*
E *lem declarari. Sed pro ista parte faciunt jura vulgaria dicentia, quòd generaliter di-* 5
ctum, generaliter debet intelligi, sufficiat cap. si Romanorum XIX. distinct. *sed pro*
contraria parte facit, quia verba generalia non extenduntur ad ea, de quibus non est di- 6
ctum vel cogitatum leg. cum Aquiliana ff. de transac. hoc dicit gloss. fin. in cap. ne quis arbitretur XXII. quæst. II. *ad hoc etiam facit ista regula in dictis verbis; & fortè hoc esset verius per prædicta.*

Limito etiam hanc regulam, nisi habens per fiat, *surreptitiè impetraverit: quia tunc al-*
ter debet sibi præferri, quia quod nullum est, nullum debet producere effectum, ut dicit Ol- 7
drad. consil. CVI. quod incipit, quod littera executoria in princip. & allegat no- 8
ta. in leg. cùm pater §. curatorum ff. de leg. II. & posuit illud consilium in fi. de verb. signific. & de exec. rejud. & sæpiùs suprà dixi, facit regula quæ contra jus, de regulis juris lib. VI. & ad hoc faciunt supradicta.

Item limito eam in quantum loquitur de eodem die, nisi appareret de hora: quia tunc
F *si habens per* concessum, *probaret prioritatem signaturæ per horam, licet eadem die debe-*
ret præferri alteri habenti per fiat, & *potest hoc probari per testes ut dicit gloss. nota.* in c. 9
duobus de rescrip. lib. VI. & in d. c. si a Sede. *Cum quibus transeunt Doct. & Domin. ibi, & non obstat ista regula quæ dicit tantum de die, quia debet intelligi nisi probet de prioritate horæ: nam Papa non intendit tollere jus quæsitum alicui ut dicit alia regula, & hoc*
G *est de jure communi* l. I. §. Si quis à Principe ff. ne quid in loco pub. cap. quamvis de rescript. lib. sexto. *& ad prædicta facit gloss. decreti quam superius allegavi* XX. quæst. II. c. ne quis arbitretur: *quia Papa non cogitavit de hoc, ergo, &c. Ex quibus infero, quòd propter has caussas non potest Datarius lacerare supplicationem signatam per* con-

 cessum

ce lum, *nec possit eum retinere concurrentem cum alia signata per Papam, id est per fiat: nec in Cancellaria potest arrestari in expeditione bullarum, etiam ad instantiam partis: sed in Rota, vel coram judice competente debet de hoc judicari, maxime si per partem exceptiatur.* 11

Hic solebat esse una Regula tempore Sixti, *quæ dabat prærogativam Cardinalibus conferendi omnia beneficia spectantia ad collationes eorum: & illam aliàs glossavi: sed quia hic non reperio in impressis, non oportet extendere verba, maxime quia arbitror eam iniquam quoad Curiales, & quoad exspectantes, & etiam quoad officiales Curiæ.*

COMMENTARIA JO. CHOKIER.

A *Ista Regula*) Auctior facta est hæc Regula primùm per Julium III. qui post dictionem *per fiat*, adjecit *etiam ut petitur*, & post dictionem *alteri*, subjecit *per concessum etiam motu proprio habenti præferatur*: deinde per Gregorium XIII. qui post vocem *præferatur*, adjecit, *etiamsi in illa per concessum prægnantiores, & quantumlibet privilegiatæ essent clausulæ*: quas clausulas ut alii exinde Pontifices secuti sunt, ita tollunt varia dubia, quæ ex illa Innocentii oriri poterant, utpote quæ variis modis amplient Regulam Innocentii suprascriptam, & maximè quoad clausulam motus proprii, cujus alioqui qualitas potentior est omnibus aliis, teste Jo. And. *in c. duobus, num. 5. in fin. de Rescript. in 6.* Cassad. *Decis. 9. num. 3. in f. de prabend.* Attamen licèt illa adjecta sit signaturæ *per concessum*, non propterea tamen præferetur habenti signaturam per *fiat*, licèt sint qui velint utrique clausulæ eandem vim & potestatem inesse, sed de nihilo. Nam clausula *fiat ut petitur*, significat gratiam de præsenti, id est dicere, ut nunc fiat, ut [illegible] consensus perfectus sit, & tum consensu suo irrevocabili Princeps ligetur, non in futurum, seu in tempus expeditarum sigillatarumque litterarum [illegible] videatur Felin. *in cap. 1. de Constitut.* Calder. *in cap. Quisquis de ele[illegible]* [illegible] *de amortisat. bo[illegible] cap. 2[illegible]*. quod verum est, quando subjecta materia [illegible] gratiam contineret; secùs tamen quando in supplicatione plura ponuntur, quorum aliqua gratiam continent, aliqua verò justitiam, quæ secundùm jus regulantur, nam tali casu si Papa talem supplicationem per *fiat ut petitur* signaret, Papa solùm concedere videretur ea quæ justitiam concernunt, & ea, quæ secundùm jus commune sunt, & hoc casu propter rerum mixturam illud verbum *fiat* à sui natura exorbitaret. & per consequens gratiam inducere videretur, Gomez. *ad Reg. de Non jud. juxta form. supp. q. 16. vers. Est tamen [illegible].* 12

B *[illegible] Regul. xxv.*) Illa non obstat, nec procedit, quando supplicatio producitur pro declaratione litterarum, & ad probandum circumstantias, & qualitates 13

litates gratiæ & an illa sit per *fiat*, an per *concessum*: ideoque bonum est, inquit Rebuffus *in praxi in 2. part. signat. num.* 13. producere signaturam, alioqui ex bullæ tenore dignosci non potest. Unde quisque [illegible] tam bullam, quàm signaturam conspiciat, & ex illis veritatem elicere poterit.

C *Signandi usque ad certam quantitatem*) Vide infra Reg. 68

D *Quid habeat locum ista Regula*) Idem sentit Mandosius *hîc quæst.* 3. & [illegible] 14
scribens in pluribus caussis fuisse judicatum pro habente signaturam per *fiat*, etiamsi habens per *concessum* sit graduatus, seu privilegiatus, etiamsi sit in possessione. Rebuff. *in praxi part. 2. signaturæ num.* 11. *per cap. Si à Sede de Præb.* quid in signaturis ad beneficia vacatura? quid in pensionibus? Vide eundem Mando- 15
sium *quæst.* 6. & 8.

E *Nisi ordinarius præferatur*) Etiam possessori, ut dixi, habenti per concessum Cassad. *Dec.* 5. 14. *de Præbend.* Rebuff. *d. loco.* 16

F *Nisi appareret de hora*) Hanc nostri Auctoris limitationem probat, pluribusque argumentis confirmat Mandos. *hîc quæst.* 5. *num.* 3. & *seqq.* qui quoque in 17
subsequenti quæstione 10. hanc ipsam regulam aliter limitat, ut videlicet non procedat in concursu gratiarum si neutri, quibus argumentis, tu videto: sed uter 18
præferatur, habensne gratiam per *fiat motu proprio*, an verò per *fiat ut petitur*? Videatur Mandos. *q.* 13 & 14.

G *Ut dicit alia Regula*) Supra Reg. XVII. De non tollendo jus quæsitum.

Argumenta in Reg. XXXII. Innocentii VIII. *quæ est* XXXIV. Pauli V.

1. Verbum prætendet in hac Regula, refertur tantum ad tempus præsens & præteritum, non futurum.
2. Illa sumenda est interpretatio, quæ benignior est.
3. Per verba sequentia, intelliguntur præcedentia.
4. Hæc Regula locum non habet in vacatione per sententiam.
5. Caussa non dicitur beneficialis, cùm agitur de privatione facti.
6. Pacificus quis dicatur ad affectum hujus Regulæ, & num. 24.
7. Lis non dicitur mota antequam ille cui movetur sciat se citatum.
8. Satis est citationem fuisse decretam intra sex menses.
9. Potest quis reputari pacificus possessor quoad quædam, licet lis sit illi per alios mota: & quid si lis fuerit cum prædecessore possessoris annalis? & post num. 33.

10. Gra-

10 Gradus & nobilitas non exprimenda illa in non habenti.

11. Illam expressionem etiam excusat fama in contrarium, vel probabilis ignorantia.

12. Evocatio intra sex menses intelligitur a tempore datæ impetrationis non exped. bullarum.

13. Verbum *extunc* denotat extremitatem temporis & num. 36.

14. Annus quo debet finire impetrans litem, incipit currere à die citationis sive fuerit missa intra sex menses, sive sub finem eorundem.

15. Tempus hujus Reg non currit contra impetrantem si per opponentem mora injiciatur, de quo tamen protestari debet.

16. Verba in hac Regula *debeat & teneatur* necessitatem important.

17. Per sequentia declarantur præcedentia.

18. Intellectus verborum *alius modus vacationis non veniat*.

19. Gratia *si neutri* quando habeat locum.

20. Cautela adversus hanc Regulam.

21. An hæc Regula defendat execrabilem.

22. Intellectus verborum *certo modo vacare prætendit* & num. 66.

23. Regula hæc in quo per novissimos Pontifices sit aucta.

24. An appellatione beneficii ad effectum hujus Regulæ veniant officia?

25. An sub hac regula comprehendantur præstimonia, pensiones, beneficia manualia, hospitalia Commendæ, Vicariæ perpetuæ, beneficia Juris patronatus, & Capellaniæ, quæ in titulum dantur? & quid de reservatis?

26. Annus pacificæ possessionis incipit currere à die adeptæ possessionis beneficii quod impetratur, isque continuus esse debet.

27. Beneficium ipso facto, & ipso jure, quomodo & quibus modis vacare dicatur, & qui sint utriusque vacationis effectus?

28. In vacatione ipso jure, sive ipso facto, an requiratur sententia declaratoria.

29. Homicida privandus demùm beneficio per sententiam, ideo ante illam potest resignare, quod limita in resignatione simplici, non in favorem; & dummodò homicidium non sit qualificatum.

30. Accusatione vel inquisitione pendente, utrùm criminosus possit resignare sua beneficia. Item privatione facta ubi beneficia vacare censeantur.

31. Hæc Regula locum non habet in vacatione per sententiam.

32. Pacificus possessor quis dicatur ad eff[illegible] hujus Regulæ.

33. C[illegible]tatus etiam nulliter dum tamen processus sit introductus, non dicitur pacificè possidere.

34. Satis est ad effectum hujus Regulæ pacificam esse possessi[illegible] [illegible]d titulum, eti[illegible] piat.

35. S[illegible] n[illegible]

36. Limitatur nisi lis esset notoriè calumniosa; vel n.i.i actor non compareret.
37. Quid in possessore citato vigore clausulæ : *Omnes alios interesse habentes, &c.*
38. Quid in eo , in quem citatio fuit quidem executa, sed non in judicio reproducta.
39. Relatio cursoris requiritur, ut citatio executa censeatur.
40. Statuta debent declarari secundùm jus commune.
41. Possessor mittens mandatum pro cura habetur pro ritè citato.
42. Possessor annalis non gaudet beneficio hujus Reg. si ipsius cedens per annum pacificè non possederit.
43. Hodie in quacumque impetratione primæ parti hujus Regulæ derogari solet.
44. Papa solet. parte instante, tempus sex mensium prorogare ; & quando.
45. Dictio *Extunc* extremitatem temporis significat.
46. Annus de quo in Reg. incipit currere à die citationis executæ, etiamsi ante sex menses sit emissa.
Superveniente impedimento facto partis, vel Judicis, non currit tempus impedito.
47. [illegible] prærogativam à Papa, quid observare debeat ?
48. [illegible] empus [illegible] Reg [illegible]
res excipere de non servata hujus Regulæ forma possunt.
50. Verbum *tenetur* importat necessitatem.
51. Obtinens gratiam motus proprii an Regulam hanc observare teneatur ?
52. Motus proprius tollit subreptiones & facit subsistere gratiam, quæ aliàs corrueret.
53. Motus proprius nihil operatur contra verisimilem mentem concedentis, nec in his, quorum plenam notitiam Princeps non habet.
54. Pœna 50. Ducat. de qua in Reg. an hodie exigatur.
55. An ista Reg. locum sibi vendicet extra Curiam coram Legato, vel Ordinario ?
56. Difficiliùs [illegible] quàm Papa circa [illegible] administrationes.
57. Legatus [illegible] Regulis [illegible] tor.
58. [illegible] Reg [illegible] vacationis [illegible] tenere ?
59. [illegible]
60. [illegible]

4 c p. 5 er- habet suffi- de Jur- non fuit sibi gl. ff. not. in verbo

gulæ sola detentio, etiam asinina, & injusta, per annum tamen pacifica, etiamsi possessor fructus non percipiat.

63. An impetranti qui ignorabat aliquem esse annalem possessorem, obstet dispositio hujus Reg.

64. Ignorantia excusat eum, qui certat de damno vitando, non eum qui de lucro captando.

65. Regula de annali potest opponi in quacumque instantia.

66. Intellectus verborum hujus Regulæ: *quod certo modo vacare prætendit.*

Regula XXXII. Innocentii VIII. *quæ est XXXIV.* Pauli V.

DE ANNALI POSSESSORE.

ITem, idem Dominus noster ut improbi lites exquirentium motus reprimantur, voluit, statuit, & ordinavit, quòd quicumque beneficium Ecclesiasticum, tunc per annum immediatè præcedentem pacificè possessum, & quod certo modo vacare prætendit, deinceps impetraverit, nomen, gradum, & nobilitatem possessoris ejusdem, & quot annis illud ipse possedit; & specificam & determinatam caussam, (ex qua constare clarè poterit, quòd nullum ipsi possessori in dicto beneficio jus competat) in hujusmodi impetratione exprimere, & infra sex menses ipsum possessorem ad judiciũ evocari facere, caussámque ex tunc desuper infra annum, usque ad sententiam diffinitivam inclusivè prosequi debeat, & teneatur. Alioquin impetratio prædicta, & quæcunque inde secuta, nullius existant firmitatis, & idem impetrans de damnis & interesse possessorem prædictum, propter ea contingentibus ei satisfacere, & si possessorem ipsum injustè, frivolè, ac indebitè molestasse repertus exstiterit, quinquaginta florenos auri persolvere Cameræ Apostolicæ sit astrictus; nec alius quàm præmissæ vacationis modus, etiam

jam per litteras si neutri, aut surrogationis, vel aliàs, sibi quoad hoc, ut hujusmodi beneficium ea vice consequi vel obtinere valeat, quomodolibet suffragetur, illudque nullatenus in anteà litigiosum propterea censeatur. *

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *ISta Regula dicit, quòd si quis impetret beneficium ab aliquo per annum pacificè possessum, & dicit vacare ipso facto, quod debet exprimere nomen, gradum, & nobilitatem*
B *ipsius possessoris, & per quot annos possederat. Item caussam determinatam, quare aliquod*
C *jus eidem competit in dicto beneficio, & debet extunc facere eum evocari infra sex menses, ac caussam infra annum finire, aliàs quòd impetratio, & inde secuta sunt nulla, & tenetur sibi ad interesse ad omne damnum, &c. & si frivolè vel dolo eum molestat, tenetur ad quinquaginta Ducatos Cameræ Apostolicæ, nec alius modus vacationis sibi proderit, etiam per viam surrogationis, vel si neutri, nisi primus; nec dicetur litigiosum illud beneficium amplius. hoc dicit ista notabilis Regula. Et ad ejus declarationem ponderandum est istud verbum* vacare prætendet, &c. *quod verbum, licèt de jure posset referri ad utrumque* 1
tempus etiam futurum, ut vult gloss. in l. 11. stipulationum aliàs §. stipulatio ff. de verb. ob. *quam not.* Ang. & Joan. *de Imo. & idem not.* Ang. in auth. ut Judic. sine quoquo suffr. § si igitur juncta gloss. col. 11. *tamen isto casu tantùm refert præsens & præteritum, & non futurum: quia debemus in benigniorem partem interpretari, ut* 2
dicit Ang. in d. §. *& allegat.* l. solemus ff. de condit. & demon. & cap. 11. de constit. lib. vi. & Bart. in l. verbum oportebit ff. de verb. sign. *& hoc præmaximè, quia*
per verba sequentia immediatè sequuntur præcedentia; l. fi. §. cui dubia ff. de vino tri. & oleo 3
leg. cap. pervenit cum gloss. xviii. distinct.

Sed infrà dicitur, quòd debet exprimere impetrans caussam, quare jus nullum competat possessori; ergo sequitur, quòd illa regula loquitur de beneficio vacanti ipso facto, & non per sententiam fiendam: & ideo si unus in forma juris petit aliquem privari beneficio suo, 4
D *quia est ei interessu, & sibi conferri, non habet locum ista regula, & ad hoc facit: quia tunc non dicitur caussa beneficialis quando agitur de privatione facti, sicut vult* gloss. in cap. 5
E 11. ut lite pendente lib. vi. *ideo primus potest renunciare simpliciter, vel ex caussa permutationis: sed sic secundus non, ut vult* d. gloss. in fin. *& ratio est, quia secundus habet jus in beneficio quousque privetur, sed primus non: quia nemo dat quod non habet,* sufficiat c. ... solvendum ff. de despon. imp. *& facit quod dixi suprà in* Reg. XXVII. *de surrogatione.*

Et pondero verbum pacificè possessum, &c. *& pono* pacificè, *idest, quia non fuit sibi lis super eodem beneficio mota, & tunc quis dicitur pacificè possidere, ita vult gl. ff. not.* in

 verbo

F verbo anteà juncto text.in cle.1.de se quæst.pos & *non debet exponi pacificè, id est,*
juridicè, ut exponit gloss. in cap. Placuit XVI. quæst.VI. in verbo pacificè, *& non suf-*
ficeret quoad istam regulam, nec quoad sequentem, quòd infra annum caussa fuisset com-
G *missa contra eum: sed oporteret quòd esset citatus, ut sentit gloss.* juncto text. in d. cle.
nam lis non dicitur mota antequam citat ille cui movetur: quia citatio habet tres partes,
scilicet quando decernitur, item quando executa est, item quando fit relatio ut dicit Joan.
And. in cap Romana §. contrahentes de foro compe. lib. VI. *& Sicu. refert. & se-*
quitur in cap. fin. de offi. leg. & Bald. in l. omnis §. verùm si apparitur C. de Episc.
& cle. *Ideo quoad istam regulam, & quoad sequentem, crederem sufficere citationem fuis-*
se executam, licèt nondum fuerit relatio facta, faciat cle 11. cum gloss. ut lite pen- 8
dente.

Et per verba istius regulæ ibi evocari facere, &c. *videtur, quod satis est, quòd infra*
H *sex menses sit decreta citatio: & sic audivi tenuisse Rotam: sed certè posset dici contra-*
rium per supradicta, salva determinatione Rotæ, & per verba istius regulæ videtur, quòd
etiamsi lis sit inter alios cum eodem, quòd non dicatur quoad istam regulam pacificè possi-
dere cum isto qui movet litem argum. l. naturaliter ff. de usuca. *Licèt contra hoc faciat,* 9
quod vult Anton. *& etiam* Sicu. in c. illud de præsumpt.

Item in quantum hic dicitur de expressione gradûs & nobilitatis possessoris, *de-*
I *bet intelligi in habentibus gradum, vel nobilitatem: aliàs, quod non est, non potest expri-*
mi: quia non potest quis desiisse habere, quod nunquam habuit l. non potest ff. de reg. jur. 10
l. decem de verb. oblig. & d. c. ad dissolvendum. *& sufficiat quoad hoc fama, quod*
non est graduatus, vel nobilis: quia nobilitas consistit in reputatione, scilicet quòd differat
ab aliis plebeis, ut dicit Bart. in repetitione l. 1. C. de dig. lib. XII. *Idem de gradu, quia*
si unus est factus clandestinus Doctor, tamen nesciebatur publicè, tunc impetrans non dicere- 11
tur in culpa: sufficiat Regula Ignorantia de regul. jur. lib. VI. *& quodibi &* in l. reg.
ff. de jur. & facti ignor.

K *Item in quantum textus dicit hîc, quòd* extunc infra sex menses facere evocari, 12
&c. *debet intelligi à tempore datæ impetrationis, & non à tempore expeditionis bullarum,*
de quo sufficiant notata in clem. fin. de rescript. *& hoc apparet per verbum* extunc,
L *quod denotat momentaneam computationem ab illo tempore, faciat* gloss. in clem. 11.
in fin. de hæred. *ac denotat lapsum temporis, & extremum, ut dicit* gloss. in clem. 1. in 13
verbo extunc, de jure patronatûs, quæ allegat leg. 111. ff. de condition. & de-
monst.

Item in quantum hîc dicitur, quòd caussam debet facere expediri usque ad diffi- 14
M nitivam infra annum, &c. *debet intelligi à tempore citationis factæ: & credo quòd sic*
intelligat Rota, puta ubicumque duplex terminus simul actori & reo datur ad aliquid a-
gendum, debet intelligi lapso primo termino, faciat l. contra majores, & quod ibi dicit
Bald. C. de inoff. test. *& licèt detur hîc dilatio sex mensium ad citandum, tamen si ante*
sex menses ille citetur, non debet expectari tempus sex mensium, sed statim currit annus
gloss.

N gloss. estnotabilis & ibi no. eam Domi. in c. cupientes §. hac generali in verbo
O commode de elect. lib. vi. Et credo quòd iste annus currat isti, ut faciat quantum in se est, quoad expeditionem caussæ: sed si faciat quantum in se est, & adversarius ponit aliquas exceptiones, putà quòd est nobilis, vel graduatus, & quòd non fuit hoc expressum in bul- 15
P la, &c & Iudex interim dubitet, & altercatur super istis exceptionibus, tunc si probentur, benè est pro possessore, sed si non probentur, non currit tempus illius regulæ, secundùm ea quæ dicit Baldus in simili in dict. leg. contra majores C. de inoff. testa, & in leg. 1. Cod. de jura. cal. & gloss. ad hoc quam not. ibi Domin. in cap. cupientes §. quòd si per xx. de election. lib. vi. in verbo comparere, & in verbo videbitur. Tamen debet
Q pro testari quod non stat per eum, aliàs forte curreret sibi terminus, sufficiat gloss. in dict. 16
§. quòd si per xx. verbo posita.

Item in quantum hic dicitur, quòd debeat & teneatur, &c. Ista duo verba necessi-
R tatem importans præcisam: de verbo debet, sufficit gloss. in clem. Attendentes. de statu Reg. & de verbo teneatur. gloss. in cap. per hæc, de hæred. lib. 6.

Item in quantum hic dicitur de pœna quinquaginta Ducatorum Cameræ applicandorum: Quæro per quem debet applicari, an per Iudicem caussæ, sive per Auditorem Cameræ & ad instantiam cujus? & si non habet unde solvat, an debet luere in corpore? ex quo venit ista pœna imponenda propter dolum, vel fraudem, non curo hic insistere: quia
S nunquam vidi solvi istam pœnam: quia omnia sine quibus, &c. leg. 11. de Jurisdict. omn. jud. & cap Præterea de offic. deleg. & si non haberet, unde solveret, verberaretur, sufficiat cap. reprehensibilis de app. in Curia tamen credo, quòd Procurator fiscalis se potest intromittere etiam coram Auditore Cameræ vel caussæ: quia est emergens, vel incidens quasi. o argum. cap. 1. de ordin. cog.

Vnum tamen non omittam: quia ista caussa & similis est beneficialis, ex quo ille est privatus ipso jure, ideo etiam in prima instantia posset committi tanquam beneficialis in cu-
T ria, ut dicit Regula quinta de potestate Vice-Cancellarij: tamen si pars est in partibus, du-
V bito quod caussa committeretur in Curia in prima instantia.

Item dicitur hic, quòd alius modus vacationis non veniat, nisi primæ vacationis etiam per litteras si neutri, vel surrogationis, &c. debet intelligi nisi præmissa serventur quoad expeditionem caussæ, prout suprà dicitur, &c. & sic intelligit totus mundus istam litteram: & pro hoc intellectu facit littera sequens, quæ dicit quòd istud beneficium non censetur litigiosum, id est, post lapsum dictorum terminorum, & sic per sequentia declaratur præcedens cap. pervenit xviii. di. & dict. leg. fin. de vino trit. & ole. leg. cum concordantiis & alleg. gloss. ibi. 17

Sed ego dubito, quid sonent ista verba: nam si impetratio sit nulla, cum inde secutis, quid est hoc dicere, quòd non veniat alius modus, quàm expressus, &c.? & certè non esset valde iniquum dicere, quòd etiamsi velit iste impetrans prosequi infra tempus debitum, non veniat alius modus vacationis, nisi expressus: quasi dicat, etiamsi dicatur in bulla, vel alio quovis modo, &c. tamen non veniat alius modus quàm expressus, etiam in gratia si 18

neutri, sive prosequatur iste impetrans, sive non: & hoc apparet per dictionem nec, *ibi positam*, ut est gloss. no. juncto. text. in l. lege Cornelia ff. ad leg. Corn. de Sycar. *sed quia totus mundus aliter intelligit, nolo ego esse Martinus legum. qui erat semper solus in opinionibus suis*, & hoc per l. minimè ff. de legib. *vel potest intelligi, quòd etiam sit restitutus ad prosequendum caussam ex dispensatione, &c.* pro hoc facit gloss. fin. juncto text. in cap. Licèt Episcopus de præbend. lib. VI. contra l. apud Julianum, §. constat ff. de leg. I. *Sed intelligendo prout communiter intelligitur, vult dicere iste §. quòd per viam si neutri, etiam ultra terminos prædictos, debet iste admitti ex primo modo expresso, & non aliter: & idem in via surrogationis post annum; Verbi gratia: Ego impetravi beneficium tuum, quia eras hæreticus; & non fui prosecutus infra annum, tunc impetratio mea est nulla* ut hic: *sed si contingat te mori, vel promoveri, non debeo surrogari nisi ex jure priori quod expressi: & idem est in gratia si neutri, dicendo quòd nec mihi, nec tibi competit jus, & tunc venit primus modus vacandi, & etiamsi docuero, quòd ex alio modo vacandi non competit jus: & hoc vult dicere iste finis.* Tamen verbum etiam *hic positum facit in contrarium: sed secundùm hunc intellectum, hoc habet verum de gratia si neutri impetrata antequam labatur terminus,* ut vult hic text. *secus si gratia si neutri impetretur post lapsum temporis hic statutum: quia jam non valet talis gratia, ex quo beneficium non est litigiosum: & hoc est quod vult iste versiculus: nam gratia si neutri, non habet locum, nisi quando beneficium est litigiosum, ut ex forma eius apparet: quia mandatur Iu...ci caussæ, quòd si reperit neutri litigantium jus competere, &c. sed nullus erat litigans, quia lis erat extincta, &c.* 19

Tamen cautela contra hanc regulam potest esse duplex: Prima, quòd impetrans si non potest sinere caussam prose infra annum, procuret habere sententiam contra se infra primum annum, & postea prosequatur, & durabit lis in perpetuum, ut hic fundatur juncta decretali penultima de Iudic. Item secunda cautela est, quòd alius amicus impetrantis iterùm impetret pro se, & hic non habebit locum ista regula quoad illam. per totum titulum C. res inter alios acta, & cap. quamvis, de re judicata. *& hæc pro nunc.* 20

Hic tamen non omittam unam quæstionem, quam vidi practicari in Curia, si unus possidet unum beneficium curatum pacificè per decennium, vel aliàs, & adeptus est aliud simile pacificè, & sine dispensatione per aliquot menses, & sic est privatus utroque per extravagant. execrabilis, *vel primò tantùm,* per capit. de multa de præbendis. *ego impetro primum, antequam labatur annus, an habeat locum ista regula? &* Rota *sententiavit quòd sic: Sed mihi videtur quòd non: quia iste primus postquam vacavit primum, non possedit per annum, ergo, &c. & hoc fundo, quia ista lex semper loquitur* leg. Ariani C. de hæret. *sed hic dicitur* tunc immediatè, *ergo, &c.* 21

Item dicit deinceps: *&* quod certo modo vacare prætendit, *per quæ & alia verba hic posita, videtur quòd cum uno constructo ponerentur, debet intelligi utrumque verbum cum qualitatibus hic positis, scilicet infra annum à tempore impetrationis.* 22

Item

Z *Item hic dicitur*, quod tunc vacare prætendit, &c. *& per alia verba hic posita videtur, id est, à tempore impetrationis; &c. teneatur, quod est infra;* ad hoc facit doctrina Bart. in l. talis scriptura ff. de leg. 1. *& idem dico de hæretico; sed aliter alicui Domino visum fuit, nescio si ille non habuit vota Dominorum, vel voluerunt finivisse, & in hac opinione fuit Dominus Nicolaus de Castello Abbreviator de Parco majori.*

COMMENTARIA JO. CHOKIER.

A ISTA Regula) Annectenda est in extremo hujus Regulæ post verbum *censeatur*, appendicula hæc, ex constitutione Julii III. quam quoque cæteri Pontifices ad nostra usque tempora Regulæ huic inseruerunt: *Quod etiam extendi voluit ad impetrantes beneficia Ecclesiastica cuiuscumque qualitatis per privationem, & amotionem, vel aliàs propter commissa, excessus, & crimina, vacantia vel vacatura: & similiter ad impetrantes beneficia tanquam vacantia per devolutionem* Quæ quidem Appendicula hoc consilio addita fuit, quò majus frenum impetrantibus imponeretur, qui temerario & ambitioso ausu, beneficia annalium possessorum impetrant: siquidem dubitari poterat, an sub hac Regula comprehenderentur omnia beneficia cujuscumque qualitatis præsertim cùm hæc Regula sit pœnalis, eòque non extendenda *l. 3. in fin. ff. de prævaricat. cap. statutum §. quod cùm sit pœnale de electio. in 6. c. in pœnis de Reg. jur. in 6.* Cassad. *Decis. 16. num. 5. & decis. 23. num. 6. de præbend.* Rursùm, dubitari poterat, an sibi locum vindicare posset in impetratione eventuali, quæ est cùm quis supplicat aliquem privari beneficio, propter delictum, & in eventum privationis petit sibi illud conferri: & dubitandi rationem movere poterant verba istius Reg. *& quod certo modo vacare prætendit:* nam impetrans ob privationem futuram, certo modo beneficium non prætendit vacare saltèm tempore impetrationis. Itaque consulto & prudenti consilio, quo scrupulus omnis tolleretur, Julius III. aliique exinde Pontifices dictam ampliationem subjecerunt: quam clauserunt posteriores alia iterùm ampliatione, nimirùm, regulam hanc in omni impetratione beneficiorum, quæ à Papa, tanquam devoluta, impetrantur, quoad omnes ejus partes servandam esse, etiamsi ejusmodi impetrationes motu proprio factæ sint, ut posteà dicam. 23

B *Si quis impetret beneficium*) An beneficii appellatione, quoad effectum hujus Regulæ veniant officia? Rebuff. *in praxi ad hanc Reg. in gloss. 3.* scribit ex ratione hujus Reg. beneficii appellatione, venire officia & dignitates Ecclesiasticas, *per* 24

gloss.

cedulam, *nec potest eam retinere concurrentem cum alia signata per Papam, id est, per fiat: nec in Cancellaria potest arrestari in expeditione bullarum, etiam ad instantiam partis: sed sola Rota, vel coram judice competente debet de hoc judicari, maxime si per partem excipiatur.* 11

Hic solebat esse una Regula tempore Sixti, *quæ dabat prærogativam Cardinalibus conferendi eorum beneficia spectantia ad collationes eorum: & illam alias glossavi: sed quia hic non reperio in impressis, non oportet extendere verba, maxime quia arbitror eam inutiquam quoad Curiales, & quoad exspectantes, & etiam quoad Officiales Curiæ.*

COMMENTARIA JO. CHOKIER.

A *Ista Regula*) Auctior facta est hæc Regula primùm per Julium III. qui post dictionem *per fiat*, adjecit *etiam ut petitur*, & post dictionem *alteri*, subjecit *per concessum etiam motu proprio habenti præferatur*: deinde per Gregorium XIII. qui post vocem *præferatur*, adjecit, *etiamsi in illa per concessum pregnantiores, & quantumlibet privilegiatæ essent clausulæ*: quas clausulas ut alii exinde Pontifices secuti sunt, ita tollunt varia dubia, quæ ex illa Innocentii oriri potuissent, utpote quæ variis modis amplient Regulam Innocentii suprascriptam, & maximè quoad clausulam motus proprii, cujus alioqui qualitas potentior est omnibus aliis, teste Jo.And. *in c.duobus, num.5.in fin.de Rescript.in 6.* Cassad. *Decis. 9.num.3.in f. de prabend.* Attamen licèt illa adjecta sit signaturæ *per concessum*, non propterea tamen præferetur habenti signaturam per *fiat*, licèt sint qui velint utrique clausulæ eandem vim & potestatem inesse, sed de nihilo. Nam clausula *fiat ut petitur*, significat gratiam de præsenti, id est dicere, ut nunc fiat, ut [illegible] consensus perfectus sit, & tum consensu suo irrevocabili Princeps ligetur, non [illegible], seu in tempus expeditarum sigillatarumque litterarum [illegible] videatur Felin. *in cap.1.de Constitut.* Calder. *in cap.Quisquis de elect.* [illegible] *de amort.fat. lib.1.cap.16.* quod verum est, quando subjecta materia solam gratiam contineret; secus tamen quando in supplicatione plura ponuntur, quorum aliqua gratiam continent, aliqua verò justitiam, quæ secundum jus regulatur, nam tali casu si Papa talem supplicationem per *fiat ut petitur* signaret, Papa solùm concedere videretur ea, quæ justitiam concernunt, & ea, quæ secundùm jus commune sunt, & hoc casu propter rerum mixturam illud verbum *fiat* à sui natura exorbitaret, & per consequens gratiam inducere videretur, Gomez *ad Reg. de Non jud. juxta form. supp. q.16. vers. Est tamen unum.* 12

B *Quæ una Regula xxv.*) Illa non obstat, nec procedit, quando supplicatio producitur pro declaratione litterarum, & ad probandum circumstantias, & qua- 13

litates

litates gratiæ & an illa sit per *fiat*, an per *concessum*: ideoque bonum est, inquit Rebuffus *in praxi in 2. part signat. num.* 13. producere signaturam, alioqui ex bullæ tenore digno ei non potest. Unde quis cautus esse debet, ut tam bullam, quàm signaturam conspiciat, & ex illis veritatem elicere potent.

C *Signandi usque ad certam quantitatem*) Vide infra Reg. 68

D *Quod habeat locum ista Regula*) Idem sentit Mandolius *h. c quæst.* 3. & Gomesius 14 scribens in pluribus caussis fuisse judicatum pro habente signaturam per *fiat*, etiamsi habens per *concessum* sit graduatus, seu privilegiatus, etiamsi sit in possessione. Rebuff. *in praxi part. 2. signaturæ num.* 11. *per cap. Si à Sede de Prabend.* quid in 15 signaturis ad beneficia vacatura? quid in pensionibus? Vide eundem Mandosium *quæst.* 6 *&* 8.

E *Nisi prius ... præferatur*) Etiam possessori, ut dixi, habenti per concessum Cassad. *Dec. f.* 14. *de Præbend.* Rebuff. *d. loco.* 16

F *Nisi appareret de nova*) Hanc nostri Auctoris limitationem probat, pluribusque argumentis confirmat Mandos. *h. quæst.* 5. *num.* 3. *& seqq.* qui quoque in 17 subsequenti quæstione 10. hanc ipsam regulam aliter limitat, ut videlicet non procedat in concursu gratiarum si neutri, quibus argumentis tu videto. sed uter 18 præferatur, habensne gratiam per *fiat motu proprio*, an verò per *fiat ut petitur*? Videatur Mandos. *q.* 13 *&* 14.

G *Vt dicit alia Regula*) Supra Reg. XVII. De non tollendo jus quæsitum.

Argumenta in Reg. XXXII. Innocentii VIII. *quæ est* XXXIV. Pauli V.

1. Verbum prætendet in hac Regula, refertur tantùm ad tempus præsens & præteritum, non futurum.
2. Illa sumenda est interpretatio, quæ benignior est.
3. Per verba sequentia, intelliguntur præcedentia.
4. Hæc Regula locum non habet in vacatione per sententiam.
5. Caussa non dicitur beneficialis, cùm agitur de privatione facti.
6. Pacificus quis dicatur ad affectum hujus Regulæ, & num. 24.
7. Lis non dicitur mota antequam ille cui movetur sciat se citatum.
8. Satis est citationem fuisse decretam intra sex menses.
9. Potest quis reputari pacificus possessor quoad quædam, licet lis sit illi per alios mota: & quid si lis fuerit cum prædecessore possessoris annalis? & post num. 33.

10. Gra-

10 Gradus & nobilitas non exprimenda illam non habenti.

11. Illam expressionem etiam excusat fama in contrarium, vel probabilis ignorantia.

12. Evocatio intra sex menses intelligitur a tempore datæ impetrationis non exped. bullarum.

13. Verbum *extunc* denotat extremitatem temporis & num. 36.

14. Annus quo debet finire impetrans litem, incipit currere à die citationis sive fuerit missa intra sex menses, sive sub finem eorundem.

15. Tempus hujus Reg non currit contra impetrantem si per opponentem mora injiciatur, de quo tamen protestari debet.

16. Verba in hac Regula *debeat & teneatur* necessitatem important.

17. Per sequentia declarantur præcedentia.

18. Intellectus verborum *alius modus vacationis non veniat*.

19. Gratia *si neutri* quando habeat locum.

20. Cautela adversus hanc Regulam.

21. An hæc Regula defendat execrabilem.

22. Intellectus verborum *certo modo vacare prætendit* & num. 66.

23. Regula hæc in quo per novissimos Pontifices sit aucta.

24. An appellatione beneficii ad effectum hujus Regulæ veniant officia?

25. An sub hac regula comprehendantur præstimonia, pensiones, beneficia manualia, hospitalia Commendæ, Vicariæ perpetuæ, beneficia Juris patronatus, & Capellaniæ, quæ in titulum dantur? & quid de reservatis?

26. Annus pacificæ possessionis incipit currere a die adeptæ possessionis beneficii quod impetratur, isque continuus esse debet.

27. Beneficium ipso facto, & ipso jure, quomodo & quibus modis vacare dicatur, & qui sint utriusque vacationis effectus?

28. In vacatione ipso jure, sive ipso facto, an requiratur sententia declaratoria.

29. Homicida privandus demùm beneficio per sententiam, ideo ante illam potest resignare, quod limita in resignatione simplici, non in favorem; & dummodò homicidium non sit qualificatum.

30. Accusatione vel inquisitione pendente, utrùm criminosus possit resignare sua beneficia. Item privatione facta ubi beneficia vacare censeantur.

31. Hæc Regula locum non habet in vacatione per sententiam.

32. Pacificus possessor quis dicatur ad effectum hujus Regulæ.

33. Citatus etiam nulliter dum tamen processus sit introductus, non dicitur pacificè possidere.

34. Satis est ad effectum hujus Regulæ pacificam esse possessionem quoad titulum, etiamsi fructus non percipiat.

35. Si reus habens notitiam citationis nondum executæ & veniat ad causam, lis dicitur pendere.

36. Li-

36. Limitatur nisi lis esset notoriè calumniosa; vel nisi actor non compareret.

37. Quid in possessore citato vigore clausulæ: *Omnes alios interesse habentes, &c.*

38. Quid in eo, in quem citatio fuit quidem executa, sed non in judicio reproducta.

39. Relatio cursoris requiritur, ut citatio executa censeatur.

40. Statuta debent declarari secundùm jus commune.

41. Possessor mittens mandatum procura habetur pro ritè citato.

42. Possessor annalis non gaudet beneficio hujus Reg. si ipsius cedens per annum pacificè non possederit.

43. Hodie in quacumque impetratione primæ parti hujus Regulæ derogari solet.

44. Papa solet, parte instante, tempus sex mensium prorogare; & quando.

45. Dictio *Extunc* extremitatem temporis significat.

46. Annus de quo in Reg. incipit currere à die citationis executæ, etiamsi ante sex menses sit emissa. Superveniente impedimento facto partis, vel Judicis, non currit tempus impetranti.

47. Impetrans prærogativam à Papa, quid observare debeat?

48. An tempus hujus Regulæ currat impetranti, si intra annum possessor citatus cessit beneficio, vel decessit.

49. Non solum is cujus beneficium impetratum est, sed illius etiam successor aut cessionarius, aliique possessores excipere de non servata hujus Regulæ forma possunt.

50. Verbum *tenetur* importat necessitatem.

51. Obtinens gratiam motus proprii an Regulam hanc observare teneatur?

52. Motus proprius tollit subreptiones & facit subsistere gratiam, quæ aliàs corrueret.

53. Motus proprius nihil operatur contra verisimilem mentem concedentis, nec in his, quorum plenam notitiam Princeps non habet.

54. Pœna 50 Ducat. de qua in Reg. an hodie exigatur.

55. An ista Reg. locum sibi vendicet extra Curiam coram Legato, vel Ordinario?

56. Difficiliùs fallitur Ordinarius, quàm Papa circa suæ jurisdictionis administrationem.

57. Legatus eodem stylo, iisdemque Regulis uti debet, ac ipsorum conditor.

58. Modus vacationis de quo in hac Reg. an debeat prætendere tempore vacationis, sic quod posteà in progressu judicii non possit alium prætendere?

59. Mens & cogitatio talis præsumi debet, qualis ex verbis apparet.

60. An hæc Regula procedat in gratia *Si neutri.*

61. An hæc Reg. defendat execrabilem si possedit per annum, & quid in intruso, & privato per non promotionem? ibid.

62. Sufficit quoad effectum hujus Regulæ

gulæ sola detentio, etiam asinina, & injusta, per annum tamen pacifica, etiamsi possessor fructus non percipiat.

63. An impetranti qui ignorabat aliquem esse annalem possessorem, obstet dispositio hujus Reg.

64. Ignorantia excusat eum, qui certat de damno vitando, non eum qui de lucro captando.

65. Regula de annali potest opponi in quacumque instantia.

66. Intellectus verborum hujus Regulæ: *quod certo modo vacare prætendit.*

Regula XXXII. Innocentii VIII. *quæ est XXXIV.* Pauli V.

DE ANNALI POSSESSORE.

ITem, idem Dominus noster ut improbi lites exquirentium motus reprimantur, voluit, statuit, & ordinavit, quòd quicumque beneficium Ecclesiasticum, tunc per annum immediatè præcedentem pacificè possessum, & quod certo modo vacare prætendit, deinceps impetraverit, nomen, gradum, & nobilitatem possessoris ejusdem, & quot annis illud ipse possedit; & specificam & determinatam caussam, (ex qua constare clarè poterit, quòd nullum ipsi possessori in dicto beneficio jus competat) in hujusmodi impetratione exprimere, & infra sex menses ipsum possessorem ad judiciū evocari facere, caussàmque ex tunc desuper infra annum, usque ad sententiam diffinitivam inclusivè prosequi debeat, & teneatur. Alioquin impetratio prædicta, & quæcunque inde secuta, nullius existant firmitatis, & idem impetrans de damnis & interesse possessorem prædictum, propterea contingentibus ei satisfacere, & si possessorem ipsum injustè, frivolè, ac indebitè molestasse repertus exstiterit, quinquaginta florenos auri persolvere Cameræ Apostolicæ sit astrictus; nec alius quàm præmissæ vacationis modus, etiam

tiam per litteras si neutri, aut surrogationis, vel aliàs, sibi quoad hoc, ut hujusmodi beneficium ea vice consequi vel obtinere valeat, quomodolibet suffragetur, illudque nullatenus in anteà litigiosum propterea censeatur. *

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *ISta Regula dicit, quòd si quis impetret beneficium ab aliquo per annum pacificè posses-*
B *sum, & dicit vacare ipso facto, quod debet exprimere nomen, gradum, & nobilitatem*
C *ipsius possessoris, & per quot annos possederat. Item caussam determinatam, quare aliquod jus eidem competit in dicto beneficio, & debet extunc facere eum evocari infra sex menses, ac caussam infra annum finire, aliàs quòd impetratio, & inde secuta sunt nulla, & tenetur sibi ad interesse ad omne damnum, &c. & si frivolè vel dolo eum molestat, tenetur ad quinquaginta Ducatos Cameræ Apostolicæ, nec alius modus vacationis sibi proderit, etiam per viam surrogationis, vel si neutri, nisi primus; nec dicetur litigiosum illud beneficium ampliùs. hoc dicit ista notabilis Regula. Et ad ejus declarationem ponderandum est istud verbum* vacare prætendet, &c. *quod verbum, dicèt de jure posset referri ad utrumque* 1
tempus etiam futurum, ut vult gloss. in l. 11. stipulationum aliàs §. stipulatio ff. de verb. ob. *quam not.* Ang. & Joan. *de Imo. & idem not.* Ang. in auth. ut Judic. sine quoquo suffr. § si igitur juncta gloss. col. 11. *tamen isto casu tantùm refert præsens & præteritum, & non futurum: quia debemus in benigniorem partem interpretari, ut* 2
dicit Ang. *in d. §. & allegat.* l. solemus ff. de condit. & demon. & cap. 11. de constit. lib. vi. & Bart. in l. verbum oportebit ff. de verb. sign. *& hoc præmaximè, quia* 3
per verba sequentia intelliguntur præcedentia, l. fi. §. cui dubia ff. de vino tri. & oleo leg. cap. pervenit cum gloss. xviii. distinct.

Sed infrà dicitur, quòd debet exprimere impetrans caussam, quare jus nullum competat possessori; ergo sequitur, quòd illa regula loquitur de beneficio vacanti ipso facto, & non per sententiam ferendam: & ideo si unus in forma juris petit aliquem privari beneficio suo, 4
D *quia est ex mente sua, & sibi conferri, non habet locum ista regula, & ad hoc facit: quia tunc non dicitur caussa beneficialis quando agitur de privatione facti, sicut vult* gloss. in cap. 5
E 11. ut lite pendente lib. vi. *ideo primus potest renunciare simpliciter, vel ex caussa permutationis: sed sic secundus non, ut vult d.* gloss. in fin. *& ratio est, quia secundus habet jus in beneficio quousque privetur, sed primus non: quia nemo dat quod non habet,* sufficiat c. [illegible] solvendum ff. de despon. imp. *& facit quod dixi suprà in* Reg. xxvii. *de surrogatione.*

Et pondero verbum pacificè possessum, &c. *& pono* pacificè, *idest, quia non fuit sibi lis super eodem beneficio mota, & tunc quis dicitur pacificè possidere, ita vult gloss. not. in*

F verbo anteà juncto text. in cle. I. de se quæst. pos *& non debet exponi pacificè, id est, juridicè, ut exponit gloss.* in cap. Placuit XVI. quæst. VI. in verbo pacificè, *& non sufficeret quoad istam regulam, nec quoad sequentem, quòd infra annum caussa fuisset com-*
G *missa contra eum: sed oporteret quòd esset citatus, ut sentit gloss.* juncto text. in d. cle. *nam lis non dicitur mota antequam sciat ille cui movetur: quia citatio habet tres partes, scilicet quando decernitur, item quando executa est, item quando fit relatio ut dic t* Joan. And. in cap. Romana §. contrahentes de foro compe. lib. VI. *& Sicu. refert. & sequitur* in cap. fin. de offi. leg. & Bald. in l. omnis §. verùm si apparitur C de Episc. & cle. *Ideo quoad istam regulam, & quoad sequentem, crederem sufficere citationem fuisse executam, licèt nondum fuerit relatio facta,* faciat cle II. cum gloss. ut lite pendente. 8

Et per verba istius regulæ ibi evocari facere, &c. *videtur, quod satis est, quòd infra*
H *sex menses sit decreta citatio: & sic audivi tenuisse Rotam: sed certè posset dici contrarium per supradicta, salva determinatione Rotæ, & per verba istius regulæ videtur, quòd etiamsi lis sit inter alios cum eodem, quòd non dicatur quoad istam regulam pacificè possidere cum isto qui movet litem* argum. l. naturaliter ff. de usuca. *Licèt contra hoc faciat,* 9
quod vult Anton. *& etiam* Sicu. in c. illud de præsumpt.

Item in quantum hic dicitur de expressione gradûs & nobilitatis possessoris, *de-*
I *bet intelligi in habentibus gradum, vel nobilitatem: aliàs, quod non est, non potest exprimi: quia non potest quis desiisse habere, quod nunquam habuit* l. non potest ff. de reg. jur. 10
l. decem de verb. oblig. & d. c. ad dissolvendum. *& sufficiat quoad hoc fama, quod non est graduatus, vel nobilis: quia nobilitas consistit in reputatione, scilicet quòd differat ab aliis plebeis, ut dicit* Bart. in repetitione l. I. C. de dig. lib. XII. *Idem de gradu, quia si unus est factus clandestinus Doctor, tamen nesciebatur publicè, tunc impetrans non diceretur in culpa: sufficiat Regula* Ignorantia de regul. jur. lib. VI. *& quod ibi &* in l. reg. ff. de jur. & facti ignor. 11

K *Item in quantum textus dicit hîc, quòd* extunc infra sex menses facere evocari, 12
&c. *debet intelligi à tempore datæ impetrationis, & non à tempore expeditionis bullarum, de quo sufficiant notata* in clem. fin. de rescript. *& hoc apparet per verbum* extunc,
L *quod denotat momentaneam computationem ab illo tempore, faciat* gloss. in clem. II.
in fin. de hæred. *ac denotat lapsum temporis, & extremum, ut dicit* gloss. in clem. I. in 13
verbo extunc, de jure patronatûs, quæ allegat leg. III. ff. de condition. & demonst.

Item in quantum hîc dicitur, quòd caussam debet facere expediri usque ad diffi- 14
M nitivam infra annum, &c. *debet intelligi à tempore citationis factæ: & credo quòd sic intelligat Rota, puta ubicumque duplex terminus simul actori & reo datur ad aliquid agendum, debet intelligi lapso primo termino,* faciat l. contra majores, & quod ibi dicit Bald. C. de inoff. test. *& licèt detur hîc dilatio sex mensium ad citandum, tamen si ante sex menses ille citetur, non debet expectari tempus sex mensium, sed statim currit annus*
gloss.

N gloss. est notabilis & ibi no. eam Domi. in c. cupientes §. hac generali in verbo O commode de elect. lib. vi. *Et credo quòd iste annus currat isti, ut faciat quantum in se est, quoad expeditionem caussæ: sed si faciat quantum in se est, & adversarius ponit aliquas exceptiones, putà quòd est nobilis, vel graduatus, & quòd non fuit hoc expressum in bul-* 15 P *la, &c. & Iudex interim dubitet, & altercatur super istis exceptionibus, tunc si probentur, benè est pro possessore, sed si non probentur, non currit tempus illius regulæ, secundùm ea quæ dicit* Baldus *in simili* in dict. leg. contra majores C. de inoff. testa, & in leg. 1. Cod. de jura. cal. & gloss. ad hoc quam not. ibi Domin. in cap. cupientes §. quòd si per xx. de election. lib. vi. in verbo comparere, & in verbo videbitur. *Tamen debet* Q *protestari quod non stat per eum, aliàs forte curreret sibi terminus,* sufficiat gloss. in dict. 16 §. quòd si per xx. verbo posita.

Item in quantum hic dicitur, quòd debeat & teneatur, &c. *Ista duo verba necessi-* R *tatem important præcisam: de verbo* debet, *sufficit* gloss. in clem. Attendentes. de statu Reg. *& de verbo* teneatur. gloss. in cap. per hæc, de hæred. lib. 6.

Item in quantum hic dicitur de pœna quinquaginta Ducatorum Cameræ applicandorum: *Quæro per quem debet applicari, an per Iudicem caussæ, sive per Auditorem Cameræ, & ad instantiam cujus? & si non habet unde solvat, an debet luere in corpore? ex quo venit ista pœna imponenda propter dolum, vel fraudem, non curo hic insistere: quia* S *nunquam vidi solvi istam pœnam: quia omnia sine quibus, &c.* leg. 11. de Jurisdict. omn. jud. & cap. Præterea de offic. deleg. *& si non haberet, unde solveret, verberaretur,* sufficiat cap. reprehensibilis de app. *in Curia tamen credo, quòd Procurator fiscalis se potest intromittere, etiam coram Auditore Cameræ vel caussæ: quia est emergens, vel incidens quasi. o* argum. cap. 1. de ordin. cog.

Unum tamen non omittam: quia ista caussa & similis est beneficialis, ex quo ille est privatus ipso jure, ideo etiam in prima instantia posset committi tanquam beneficialis in cu- T *ria, ut dicit Regula quinta de potestate Vice-Cancellarii: tamen si pars est in partibus, du-* V *bito quod caussa committeretur in Curia in prima instantia.*

Item dicitur hic quòd alius modus vacationis non veniat, nisi primæ vacationis etiam per litteras si neutri, vel surrogationis, &c. *debet intelligi nisi præmissa serventur quoad expeditionem caussæ, prout suprà dicitur, &c. & sic intelligit totus mundus istam litteram. & pro hoc intellectu facit littera sequens, quæ dicit quòd istud beneficium non censetur litigiosum, id est, post lapsum dictorum terminorum, & sic per sequentia declaratur præcedens* cap. pervenit xviii. di. & dict. leg. fin. de vino trit. & ole. leg. cum concordantiis & alleg. gloss. ibi. 17

Sed ego dubito, quid sonent ista verba: nam si impetratio sit nulla, cum inde secutis, quid est hoc dicere, quòd non veniat alius modus, quàm expressus, &c.? & certè non esset valdè inconveniens dicere, quòd etiamsi velit iste impetrans prosequi infra tempus debitum, non veniat alius modus vacationis, nisi expressus: quasi dicat, etiamsi dicatur in bulla, vel alio quovis modo, &c. *tamen non veniat alius modus quàm expressus, etiam in gratia si* 18

 neutri,

neutri, sive prosequatur iste impetrans, sive non: & hoc apparet per dictionem nec, ibi positam, ut est gloss. no. juncto. text. in l. lege Cornelia ff. ad leg. Com. de Sycar. sed quia totus mundus aliter intelligit, nolo ego esse Martinus legum, qui erat semper solus in opinionibus suis, & hoc per l. minimè ff. de legib. vel potest intelligi, quòd etiam sit restitutus ad prosequendum caussam ex dispensatione, &c. pro hoc facit gloss. fin. juncto text. in cap. Licèt Episcopus de præbend. lib. VI. contra l. apud Julianum, §. constat ff. de leg. I. Sed intelligendo prout communiter intelligitur, vult dicere iste §. quòd per viam si neutri, etiam ultra terminos prædictos, debet iste admitti ex primo modo expresso, & non aliter: & idem in via surrogationis post annum; Verbi gratia: Ego impetravi beneficium tuum, quia eras hæreticus; & non fui prosecutus infra annum, tunc impetratio mea est nulla ut hic: sed si contingat te mori, vel promoveri, non debeo surrogari nisi ex jure priori quod expressi: & idem est in gratia si neutri, dicendo quòd nec mihi, nec tibi competit jus, & tunc venit primus modus vacandi, & etiamsi docuero, quòd ex alio modo vacandi non competit jus: & hoc vult dicere iste finis. Tamen verbum etiam hic positum facit in contrarium: sed secundùm hunc intellectum, hoc habet verum de gratia si neutri impetrata antequam labatur terminus, ut vult hic text. secus si gratia si neutri impetretur post lapsum temporis hic statutum: quia jam non valet talis gratia, ex quo beneficium non est litigiosum: & hoc est quod vult iste versiculus: nam gratia si neutri, non habet locum, nisi quando beneficium est litigiosum, ut ex forma eius apparet: quia mandatur Iudici caussæ, quòd si reperit neutri litigantium jus competere, &c. sed nullus erat litigans, quia lis erat extincta, &c. 19

Tamen cautela contra hanc regulam potest esse duplex: Prima, quòd impetrans si non potest finire caussam pro se infra annum, procuret habere sententiam contra se infra primum annum, & postea prosequatur, & durabit lis in perpetuum, ut hic fundatur juncta decretali penultima de Iudic. Item secunda cautela est, quòd alius amicus impetrantis iterùm impetret pro se, & hic non habebit locum ista regula quoad illam. per totum titulum C. res inter alios acta, & cap. quamvis, de re judicata. & hæc pro nunc. 20

Hic tamen non omittam unam quæstionem, quam vidi practicari in Curia, si unus possidet unum beneficium curatum pacificè per decennium, vel aliàs, & adeptus est aliud simile pacificè, & sine dispensatione per aliquot menses, & sic est privatus utroque per extravagant. execrabilis, vel primò tantùm, per capit. de multa de præbendis. ego impetro primum, antequam labatur annus, an habeat locum ista regula? & Rota se sententiavit quòd sic: Sed mihi videtur quòd non: quia iste primus postquam vacavit primum, non possedit per annum, ergo, &c. & hoc fundo, quia ista lex semper loquitur leg. Ariani C. de hæret. sed hîc dicitur tunc immediatè, ergo, &c. 21

Item dicit deinceps: & quod certo modo vacare prætendit, per quæ & alia verba hic posita, videtur quòd cum uno constructo ponerentur, debet intelligi utrumque verbum cum qualitatibus hîc positis, scilicet infra annum à tempore impetrationis. 22

Item

Z Item hic dicitur, quod tunc vacare prætendit, &c. *& per alia verba hic posita videtur, id est, à tempore impetrationis; &c. teneatur, quod est infra;* ad hoc facit doctrina Bart. in l. talis scriptura ff. de leg. 1. *& idem dico de hæretico; sed aliter alicui Domino visum fuit, nescio si ille non habuit vota Dominorum, vel voluerunt finivisse, & in hac opinione fuit Dominus Nicolaus de Castello Abbreviator de Parco majori.*

COMMENTARIA JO. CHOKIER.

A *Ista Regula*) Annectenda est in extremo hujus Regulæ post verbum *censeatur*, appendicula hæc, ex constitutione Julii III. quam quoque cæteri Pontifices 25 ad nostra usque tempora Regulæ huic inseruerunt: *Quod etiam extendi voluit ad impetrantes beneficia Ecclesiastica cuiuscumque qualitatis per privationem, & amotionem, vel aliàs propter commissa, excessus, & crimina, vacantia vel vacatura: & similiter ad impetrantes beneficia tanquam vacantia per devolutionem* Quæ quidem Appendicula hoc consilio addita fuit, quò majus frenum impetrantibus imponeretur, qui temerario & ambitioso ausu, beneficia annalium possessorum impetrant: siquidem dubitari poterat, an sub hac Regula comprehenderentur omnia beneficia cujuscumque qualitatis præsertim cùm hæc Regula sit pœnalis, eòque non extendenda *l. 3. in fin. ff. de prævaricat. cap. statutum § quod cùm sit pœnale de election. in 6. c. in pœnis de Reg. jur. in 6.* Cassad. *Decis. 16. num. 5. & decis. 23. num. 6. de præbend.* Rursùm, dubitari poterat, an sibi locum vindicare posset in impetratione eventuali, quæ est cùm quis supplicat aliquem privari beneficio, propter delictum, & in eventum privationis petit sibi illud conferri: & dubitandi rationem movere poterant verba istius Reg. *& quod certo modo vacare prætendit:* nam impetrans ob privationem futuram, certo modo beneficium non prætendit vacare saltèm tempore impetrationis. Itaque consulto & prudenti consilio, quo scrupulus omnis tolleretur, Julius III. aliique exinde Pontifices dictam ampliationem subjecerunt: quam clauserunt posteriores alia iterùm ampliatione, nimirùm, regulam hanc in omni impetratione beneficiorum, quæ à Papa, tanquam devoluta, impetrantur, quoad omnes ejus partes servandam esse; etiamsi ejusmodi impetrationes motu proprio factæ sint, ut posteà dicam.

B *Si quis impetret beneficium*) An beneficii appellatione, quoad effectum hujus 24 Regulæ veniant officia? Rebuff. *in praxi ad hanc Reg. in gloss. 3.* scribit ex ratione hujus Reg. beneficii appellatione, venire officia & dignitates Ecclesiasticas, *per gloss.*

dium, non tamen qualificatum, utpote cujus auctor sit privatus ipso jure, *cap.1. de homicid. in 6. Pet. de Anchor. consil.* 150.) est privandus suo beneficio per sententiam, *ut in cap. Clericus Ne cler. vel. Mon. cap. ex litteris de excess. prelat.* Nicol. Garcia *tract. de benef. part.* 11. *cap.3.* §. *num.* 98. ubi hac de re latè, quem vide. Ideo potest quis ante sententiam privationis resignare, cùm non anteà sit privatus, *cap. fraternitatis de cler. excomm.* Felin Dec. *& a.y in cap.2. de rescript.* Covar. *in relectio. Clem. si furiosus* §.3. *num.7.* dummodò tamen merè & absolutè resignet ad manus Ordinarii, & non in favorem, inquit Auctor Analyt. Comment. nam ita expresse loquuntur jura omnia, quæ de eo qui sententiam sua cessione prævenit, meminerunt, quæ sunt tria tantùm, aut ad summum quatuor, videlicet cap. dudum in fin. de electio. c. Per tuas in fin. de Simonia c. ex litteris c. ult. de excess. prælat. & si resignet coram Papa, vel Legato in favorem certæ personæ ut assolet, tunc non valet resignatio, nec collatio tanquam subreptitia. Fit enim in fraudem sententiæ, & ad eludendum Judicem, & judicium impendens, quod si fuisset expressum, Papa nunquam admisisset resignationem, aut non tam de facili, quod satis est. Ideòque facit legi, & Judici injuriam, & veluti in fraudem alienat, quæ alienatio rescindi debet, & in pristinum statum reponi *l. Si aliquis ff. de donat. caussa mort. l. In fraudem, l. aufertur ff. de jure Fisci.* Auctor. Analyt. Comment. *ad Reg. de Infirm. n.* 368.

Atque hæc limitatio licèt probabilitatem aliquam, ut sic loquar, præ se ferat, habeatque præter jam citatum suos asseclas, attamen verior, & communior est contraria opinio, quam etiam probat Rebuffus *in praxi tit. de modis amitt. ben. num.* 50. ut scilicet subsistat renunciatio ante sententiam privationis, sive illa facta sit simpliciter, sive in favorem; quæ opinio, etsi indubiè procedat, ubi renunciatio, & cessio simpliciter fit, in renuntiatione tamen in favorem, idem dicendum adstruit D. Joan. Gutierrez *lib.2. Canonicarum quæst. cap. de clerico homicida. num.* 30. Nam qui renunciat, inquit, jure suo utitur, & ideo nullam fraudem committit: quippe qui sibi ipsi consulturus, vel amico, vel consanguineo eidem beneficio renunciat, non ut alteri noceat, ut in simili specie consideravit Covar *in d. Clem. si furios.* [illegible] *3. part. Relect.* dum reprobat Anton. de But. *consil.* 43. tenentem [illegible] renunciationem nullam esse, quoties ea facta fuerit post sententiam [illegible], quasi ea in fraudem impetrantis fiat: Dicit enim Covar. [illegible] verum esse, cùm suo jure utatur renuncians, ut sibi, amico, vel consanguineo consulat: Igitur valebit renunciatio beneficii facta in favorem alterius, cùm [illegible] fiat, neque præsumi debeat in fraudem, sed ut renuncians sibi, amico, consanguineo consulat, & in nostris terminis hoc expressè probat Tho. Ferrat. *cau.* [illegible] 44 quem sequitur Gomesius *ad hanc regulam quæst.* 42. & alii, quos citat Gutierrez *d. loco*, & Flam. Paris. *Tract. de Resignat. benefic. lib.3. q.16.*

Nec officit quod dictum est, Papam non ita ex facili admissurum fuisse resignationem, si ei innotuisset judicium pendere: quoniam illud non solet exprimi, nec tenetur ad id resignans, ut expresse cavetur *in Decis. 5. de sent. & re jud. in antiq.* quam decisionem adversus Dominicum *consil. 105. col. ult. vers. ex his potest*, & Rebuff. probat & sequitur idem Gutierrez *d. cap. 5. num. 35.* ubi scribit clericum homicidam ante sententiam privationis posse renunciare beneficio, etiamsi alius id prius impetraverit, & in eventum privationis, nisi tamen in impetratione apposita fuerit clausula expressa, *quod renunciatio lite pendente facta cedat in utilitatem impetrantis*, quia tunc posset procedere opinio Dominici *d. consil. 105.* sentientis faciendam esse mentionem accusationis, vel inquisitionis pendentis, qua quidem mentione non facta, non subsisteret resignatio Flam. Parif. *d. quaest. 16. num 24, & seqq.* ubi varias subiit ampliationes, inter quas est illa *sub num. 34.* quod criminosus pendente inquisitione vel accusatione possit sua resignare beneficia, etiam post illorum impetrationem à tertio factam, modò tamen ignoraverit impetrationem: si enim sciebat impetrationem factam esse ab alio, tunc renunciatio facta per ipsum in favorem alicujus esset invalida ob clausulam decreti irritantis positam in impetratione facta per tertium *cap. Tibi qui de rescript. in 6. cap. Dudum de praebend. cap. 1. de concess. praebend. in 6.* & etiam quia tunc videtur facta in fraudem, & praejudicium juris illi tertio acquisiti. Jo. *de Ana. cap. 13. de coll. deteg.* Barbat. *consil. 11. col. 15. lib. 1.* & potest resignatio fieri coram Ordinario, simpliciter quidem, & coram Papa in favorem cum limitatione tamen dicta Flam. Parif. *d. q. 16.* 30

Insuper adverte, quòd communis sententia, quae habet; quòd clericus privandus beneficio per sententiam ob crimen ab eo commissum privatione dignum possit pendente judicio resignare, limitatur ut non procedat, quando quis esset privatus ipso jure à Canone propter crimen id inducens, prout sunt plura ejusmodi crimina, de quibus Rebuff. *de pacific. poss. num. 319, & seqq.* ut suprà dixi, *& ad Reg. VIII. gloss. 7.* 31

Denique notandum est, quòd beneficium ibi vacare censetur, ubi privationis sententia lata est: unde qui Romae beneficiis per sententiam privatus est, dicta beneficia Romae vacare censentur; non autem in loco, in quo beneficium reperitur situm, quod extende etiamsi persona sic privata, extra privationis locum inveniatur, Rota *Decis. 35 aliàs 86. de Praebend. in antiq.* Simonetta *Tract. de reservat. quaest. 29.* Postremò adverte, quòd in vacatione per sententiam modo quo suprà dictum est, locum non habet haec Reg. quia potest quandocumque renunciare ante sententiam cum limitatione jam dicta; secùs autem in privatione ipso jure; ut noster Glossographus hic quoque ostendit: obstante etiam Reg. XXXVIII. infra quod neuter permutantium jus acquirat; nisi quilibet ipsorum jus habuerit in beneficio per ipsum resignato; verba haec super quaestione mo-

modò vertitur caussa in Rota coram R P.D.Coccino inter D.Joannem Lassaux Pastorem de Haccuria Diœcesis Leodien.contra D.Joannem Fechier, cujus Rotæ decisioni lubens equidem acquiescam.

E *Potest renuntiare simpliciter, vel ex caussa permut.*) Hoc an ita sit planius à me explicatum habes in tract meo de Permut. benef. *part.1.quæst.*xxx.& ex iis quæ modò dixi.

F *Non debet exponi pacificè, id est, juridicè*) Planè, nam ille demùm pacificus possessor dicitur, qui nullam controversiam patitur juris, neque facti judicialem, vel 32 extrajudicialem *Geminia cons.*78.*col.*2.*vers.ad secundum Card.*Tuschus *tom.6. pract. concl.num,*1.Ideoque citatus nulliter, dummodò processus sit introductus, non dicitur pacificè possidere: quia non sine lite, & controversia possidet Rebuff. *in praxi ad hanc Reg gloss.*6.à quo tamen in hoc articulo dissidet Gomes.*hic quæst.*45. 33 quo in loco variè docet, per citationem nullam, vel nulliter factam non interrumpi annalem pacificam possessionem, immò requiri perturbationem in ipsa possessione, vel fructibus, quæ qualiter intelligantur, consule Mandos. *hic quæst.* 23.& Auctorem Analyt.Comment.*hic ampliat.*14. *&* *DD. in Clem.Gratia de Rescript.* Denique satis est, ad effectum hujus Reg. pacificam esse possessionem quoad titulum, etiamsi fructus non percipiat, ut contra Gomesium *quæst.*47. docet Rebuff. *gloss.*6 *vers. asserit etiam.* quod secus erit quoad vitium execrabilitatis, quia quod ad illius effectum requiritur possessio, quæ producat præsentem 34 fructuum acquisitionem, ut notat D.Wamesius *cons.*234.*num.*2.*&* 9. id quod latiùs ostendi infrà ad Reg. *de Dispensation.quoad incomp.*

G *Quòd esset citatus*) Idem si non citatus veniat ad caussam per se, vel per procuratorem: Nam quoties reus habeat notitiam citationis nondùm executæ venit ad caussam, lis dicitur verè introducta Mandos.*hic quæst.*3.quod limita primò, 35 nisi lis notoriè esset calumniosa Ca Tad. *Decis*5.*num* 3.*ut lite pendente.* Limita secundò, nisi actor non compareat; nam per citationem processus non dicitur inchoatus Actore non comparente Bald. *in l. post edictum* §. 1. *ff. de Iudic.* *&* *in l.* 1. *num* 1 *ff. de in jus voc. Alex.* *&* *Ias. in Rub d.tit. Anchor.cons.*97.*num.*4. Sed quid dicendum in possessore citato vigore clausulæ, *omnesque alios interesse habentes, &c.* Vi- 36 de Mandos. *hic quæst.*36.& Farinacium *Decis.*18. *num.*2.*part.*2. *in Novis.* Ubi coram Illustriss. Cardin.Bononiensi anno 1603. Martii 3. fuit dictum dictam clausulam operari, ut possit citari etiam non comprehensus in citatione, & 37 quid in eo, in quem citatio fuit executa, sed non in judicio illam reproduxit? 38 Vide eundem Mandosium, *quæst.* 35. *&* 66. *in fine* eleganti distinctione utentem.

H *Sed certe posset dici contrarium*) Ego quoque ita sentio. Nam licèt Regula hæc exigere tantùm citationis executionem videatur, ibi *ad judicium evocari facere*, tamen cùm citatio non aliter subsistat, nisi accedat cursoris, vel nuncii relatio,

l hac autem §. *non defendi ibi* Bart. *ff Quib. ex caus. in poss. eat Hostien. in cap. Quoniam contra de probation. vers. citati omnes ubi exponit citationes, id est, nunciorum responsiones seu relationes*, censuerim non sufficere quoad effectum hujus Regulæ citationes infra sex menses impetrationem, sed insuper executionem & relationem, statuta enim debent declarari secundùm jus commune *Leg. si servi C. de Noxal. Alex. cons.* 125. *col pen.* Alciat. *in cap. Cùm contingat num.* 157. *de Iurejur.* Farin. *Decis.* 165. 39
num. 2. *part* 1. *in Noviss.* quod singulariter limita, nisi possessor mittat mandatum pro cura: quia illud æquipollet citationi executæ, & à die executionis illius incipiet annus currere ad prosequendum teste Mandosio hic *quæst.* 73. *quem vide, ut & quæst* 35. *num.* 10. *& quæst. in fin. & quæst.* 67. ubi quærit, quid citatio continere debeat, ut regulæ satisfiat. 40 41

hh *Etiamsi lis sit inter alios*) Finge Titium possessorem annalem beneficii quod accepit à Mevio, cui lis erat mota, nec eo vivo finita, an hic Mevius juvetur beneficio hujus Regulæ? Pro negativa resolvit Rota apud Mohedan. *Decis.* 14. *de caussa poss. & propr.* quia cùm semper lis duret, nec finiatur per sententiam executioni demandatam Cassador. *Decis.* 14. *sub Reg. num.* 11. beneficium dicitur infectum ad quemcumque vadat: quod secùs esset, si aliquo possidente moveretur lis inter alios; quia si possessor non fuisset citatus, efficeretur Annalis, & gauderet beneficio Regulæ. In triennali verò prædicta non haberent locum: quia in casu supradicto gauderet possessor triennalis Regula de triennali, si ipse nunquam fuisset in lite, licèt esset lis inter alios, quando ipse incepit possidere, quia Regula de Triennali extinguit lites antiquas, ut ex illius textu patet. Rursus finge Titium resignatarium, non esse annalem, sed ipsius resignantem, an dictus Titius resignatarius uti possit exceptione hujus Regulæ? Dubitationem movet quòd verba Regulæ sint in rem prolata, & per consequens beneficium potiùs, quàm personam concernat, & proinde videtur, quòd quilibet possidens beneficium tutus sit dispositione dictæ Regulæ: Hoc tamen non obstante verior est opinio negativa, quam post Cassad. *Decis* 16. *super Regulis* tenuit Flam. Paris. *de resignat. benefic. lib.* 3. *quæst.* 5. *num.* 51. Nec obstat, quod in contrarium allegatum est, quia negatur Regulam esse realem: nam etsi ad hoc videantur adesse conjecturæ, tamen attendendus est stylus C. *quam gravi de crimin. falsi Verall. decis.* 331. *part.* 3. secundum quem Regula est personalis, cùm loquatur de possessore, & intelligenda eo durante. 42

I *De expressione gradus & nobilitatis*) Hodie in quacumque impetratione, sive per [illegible], sive per resignationem, sive certo modo, sive sint provisiones *perinde valere* [illegible] & similes huic primæ parti Regulæ derogari solet quoad scilicet expressionem gradus nobilitatis, & temporis, quo possedit is, cujus beneficium impetratur. 43

Atten-

K *A tempore datæ impetrationis*) Idem sentit Gomesius *quæst.* 67. & Rebuff. *in praxi ad hanc Regu. gloss.* 14. quo in loco scribit Papam instante parte solere tempus istud sex mensium prorogare, dummodò tamen necdum sit elapsum, alioqui cessante prorogatione, si impetrans non vocaverit in judicium annualem possessorem, & à die citationis intra annum judicium terminari non fecerit, intrabit dispositio hujus Reg. quod & notat Illustriss. Cardin. Seraphinus *Decis.* 683. *num.* 2. 44

L *Lapsum temporis*) Adde Præsidem Everardi *in consul.* 5. *num.* 10. Ias. *in leg.* 1. §. 1. *numero* 13. *ff. Si quis jus dic. non obtemper. & in leg. in subslit. numero* 6. *ff. de vulg. & Pupill. leg. Si bis Legatum* 4. *ff. de condition. & demonstration. in fine, ibi hic articulus tunc extremi quinquennij tempus significat.* Flam. Paris. *de resignat. benefic. lib.* 11. *quæst.* 2. *num.* 15. 45

M *A tempore citationis factæ*) Ac potiùs executæ, ut antè notavi, probatque Mandos. *hic q.* 72. *n.* 3.

N *Sed statim curret annus*) A die nimirùm citationis executæ, etiamsi ante sex menses sit emissa: caussa enim dilationis attenditur, quâ finitâ, finitur dilatio, etiamsi totum tempus non sit elapsum Castren. *in leg. Si quis hæres ita ff. de acquir. hæreditat* nam caussa dilationis sex mensium fuit, ut interim possessor, sive in Rom. Curia, sive extra eam existens, vocari possit, quo vocato, cessavit jam caussa dilationis, Mandos. *dicta quæstione* 72. *in fine.* 46

O *Quantum in se est*) Sufficit enim quòd non stet per eum, quamvis intra annum sententia pronunciata non fuerit Gonzalez *ad Regulam* 8. *gloss.* 2. §. 1. *num.* 17. *argum. Cl. in quibus de appellat. & ibi DD. c. ex ratione & ibi DD. ex d. tit.* Sed quia plerumque caussa intra annum finiri non potest, vel intra sex menses dictari supervenientibus nimirùm impedimentis, quæ contingunt vel partis facto, vel judiciis, aliisque modis, de quibus Philipp. Franc. *in cap. ex ratione de appellation.* Ideo solent impetrantes à Papa derogationem etiam secundæ partis Regulæ impetrare, aut saltèm obtinere prorogationem, protestando quòd per ipsos non stet, ut hic subjicit noster, cui adde Rebuff. *in praxi ad hanc Reg. gloss.* 15. Verum advertendum hic monet Mandos. *quæst.* 76. ut prorogationem à Papa impetrans sit intra sex menses ad citandum, vel intra annum ad caussam prosequendum, alioqui si id non exprimat, prorogatio ipsi non proderit: tunc enim non prorogatione, sed nova opus esset concessione, *Argum. l. Sed si manente ff de Precario l. Si cum dies in pr. ff. de arbit. sicut et in Auth. Si tamen in fi.* 1. *C. de Temp. appell.* Boer. *Decis.* 283 *num.* 11 formulam porrò prorogationis obtinendæ à Papa, vide apud Mandos. *d. quæst.* 76 *n* 3. 47

P *Non currit tempus illius Regulæ*) Sed an currat impetranti, si intra annum possessor citatus cessit beneficio, vel decessit? partem affirmativam tenet Rebuff. *ad hanc Regulam gloss.* 14. ut scilicet non imputetur impetranti si non fuerit prosecutus usque ad sententiam, si possessor conventus cedat, vel is decedat, intra annum *per not.* Cassador. *Decis.* 16. *ad hanc Reg.* quæ doctrina etiam obtinet in impetrante, qui iisdem ex caussis intra sex menses possessorem ad judicium evocavit. Idem Cassad. *Decis.* 17. *& d. decis.* 16. Aliud tamen videtur voluisse Gomes. *his quæst.* 62. *vers. Præterea*, quo in loco scribit impetrantem teneri intra annum à regula præfixum, sententiam obtinere contra cessionarium, vel surrogatum, si quis detur, alioquin ex stylo curiæ procedetur per contradictas contra interesse putantes, quibus citatis validè in ipsos pronuntiatur. Nam cùm hæc Regula inquit, sit realis, quilibet etiam centesimus possessor excipere contra impetrantem, & illum sub prætextu non servatæ Regulæ excludere poterit, & absolutoriam ab ipsius impetratione petere *juxta decis.* 1. *de re jud. in No. & c. fin. de jurejur.* satisque erit huic possessori, si prædecessor ipsius per annum possederit *juxta d. decis.* 1. Itaque generaliter Regula hæc amplianda est in omni successore, & tam activè, quam passivè. Unde sive is qui per annum pacificè possedit moriatur, vel cedat, sive simpliciter, sive in favorem, sive caussa permutationis, competit successori eadem exceptio, ut is qui impetravit ex defectu juris defuncti, vel cedentis, sive eo vivo, sive post cessum, vel decessum impetraverit in quantum vult fundari in incapacitate, privatione, vel defectu juris dicti possessoris, teneatur ostendere se omnia in impetratione sua Papæ, vel Legati expressisse quæ requirit hæc Regula, alioquin non minùs excludetur per quemvis successorem, quàm per ipsummet annalem possessorem si non cessisset, vel decessisset, ut notat Auctor Analyt. Comment. ad hanc Reg. 48 49

Q *Necessitatem important*) Adde textum in Clem. Exivi de Parad. so, col. 4. §. Idem ordo, ibi quod ubicumque ponitur in Regula hoc vocabulum *Teneatur* obtinet vim præcepti &c. de verb. signific. l. Prætor in pr. ff. de Eden. l. Debet ff. Nautæ caup. stab. Rebuff. ad Concord. Rub. de Collat. §. 1. in verb. Debeat. Sed an obtinens gratiam *motus proprii* teneatur Regulam hanc observare? dubitationem movet, quòd motus proprius tollit subreptiones, & facit subsistere gratiam, quæ aliàs corrueret *Cap. Si motu proprio de Prabend. in 6. Geminianus cap. Si eo tempore vers. ego crederem de Rescript. in 6.* Eo tamen non obstante partem affirmativam tenet Mandosius *hic quæst.* 49. rejecta distinctione quam affert Gomesius *hic quæst.* 10. & bene: quia cùm hæc Regula lata sit publicæ utilitatis caussa, & ad fraudes, & lites repellendas, non censetur Papa huic Regulæ velle derogare per clausulam motus proprii, quæ nihil operatur contra mentem verisimilem concedentis Joan. And. *in d. cap. Si motu proprio Alex. consil.* 50 51 52 53

fl. 205. *lib.* 7. Bellam. *Decis.* 392. *& decis.* 474. Rota *decis.* 445. *in antiq.* Felii *in cap. 1* *nostra de Rescript.* Nec in his, quorum Princeps non habet plenam notitiam, ut in circumstantiis, de quibus in hac Regula, quæ sunt facti, Bald. *in l. ult. C. de crimin. Sacril.* Felii *in cap. Caussam quæ de test.* b.

R *De ista pœna 50. Ducat.*) Gomesius hic *quæst.* 40. rectè scribit pœnam hanc non esse in usu, saltèm ut pars victrix illam exigat. Nam hodie rei possessores sola condemnatione expensarum, & nullitatis impetrationis adversarii, sunt contenti, cum absolutione ab illius impetitione; nisi dicamus Fiscum Romanum illam posse exigere coram Auditore Cameræ, vel Caussæ, ut noster Glossographus hic subjicit. 54

S *In curia tamen*) Sed an Regula hæc locum obtineat extra Curiam coram Legato vel Ordinario? Placet opinio negantium: hoc potissimùm argumento, quòd cesset in illis ratio quæ viget in Papa: cùm illi præsumantur habere notitiam & cognitionem personarum, & vacationis beneficiorum, & quis illa possideat, & quamdiu possederit: atque ita difficilius fallitur Ordinarius, quam Papa circa administrationem suæ jurisdictionis *arg. text. in cap. Quosdam de præsumption. cap. irrefragabili de offic. ord. clem. 1. eod.* Decius *cons.* 224. *incip. in casu proposito, sub fin.* atque hanc opinionem multifariam secuta est Rota; præsertim quoad Ordinarium: nam in provisione Legati Regulam habere locum contra Gomesium *hic quæst.* 9. existimat Mandos. *quæst.* 50. & Auctor Analyt. Comment. *hic num.* 115. atque ita decisum fuisse in una Colonien. Canonicatus 2. Junii 1574. testatur Illustriss. Card. Seraphinus *Decis.* 285. *num.* 9. & ratio est, quòd eadem Regulæ ratio militet in Legato quæ in Papa: cùm ille æquè atque iste decipi ex facili possit in collationibus, neque ita exactam notitiam personarum, & beneficiorum suæ provinciæ habere, quam Ordinarius in sua Diœcesi; præterquàm quòd Legatus eodem stylo, iisdemque Regulis uti debet, ac ipsarum conditor Papa, ut notat M. in Analyt. Comment. *ad hanc Reg. ampliat.* 2. 55 56 57

T *Quod alius modus*) Sed an modum illum certum vacationis prætendere debeat tempore impetrationis, sic quòd posteà in progressu judicii non possit alium prætendere? Mandos. ex professo quæstionem hanc tractat, latèque discutit, & tandem sic illam solvit: quòd licèt impetrans debeat probare certum aliquem modum vacandi; tamen cum eodem tempore quo impetravit, verbi gratia per obitum, vel per resignationem obtinuerit etiam clausulam, *sive alio quovis modo*, impetrans præsumitur cogitasse, si ex illo modo quem expressit, vincere non posset, alium sub illa generali clausula comprehensum designaret: mens enim & cogitatio talis præsumi debet, qualis ex verbis apparet *l. Labeo ff. de suppell. leg. l in ambiguis ff. de regul. jur.* nec enim potest esse majus mentis testimonium, quàm qualitas inspecta verborum, Cassador. *lib.* 5. *Var.* Cassadorus *Decis.* 6. 58 59

etiam in quacumque instantia, Cassad *Decis.* 12. *num.* 1. *sup. Reg.* Farnacius *Decis.* 601. *num.* 1. hæc enim Regula favorabilis est, ut vult Flam. Paris. *de Resign. benef. lib.* 3. *quæst.* 5. *num.* 18. Denique adverte possessori annali non suffragari hanc Regulam, quò minùs pœnam impositam vitet ob non publicationem *per not.* Flam. Paris. *d. tract. lib.* 11. *q.* 6. *num.* 90. 65

Z *Quod certo modo vacare prætendit)* Quanquam hæc Regula de annali, loquatur de beneficio, quod certo modo vacare prætenditur, & secundùm aliquos debeamus intelligere de certo modo non expresso, & quando in impetratione dicitur propriè per ista verba tantùm, *certo modo vacare*, nihilominus Rota tenet, ut habeat locum etiam in impetratione per obitum, vel per resignationem, vel alio modo expresso, quia & obitus, & resignatio dicitur certus motus vacandi Ita Crescentius *des.* 11. *de Renunciat.* 66

Regula XXXIII. Innocentii VIII. *quæ est XXXV.* Pauli V.

1. Beneficium sine Canonica institutione obtineri nequit.
2. Hæc Regula locum tantùm habet in personis, quæ sunt aliàs habiles ad beneficia.
3. Dispositio hujus Regulæ cessat in spuriis, & aliis personis minùs habilibus, & num. 41. 50.
4. Origo possessionis attenditur quoad effectum hujus Regulæ.
5. Non est recedendum à verbis constitutionis, etiam exorbitantis.
6. Hæc Regula cessaret, si quis electus sine confirmatione possideret: Item si sine provisione vigore acceptationis possideret.
7. Per electionem non acquiritur jus in re, sed ad rem, & num. 60.
8. Appellatione electionis intelligitur de confirmata, vel de ea, quæ requirit confirmationem.
9. Hæc Regula locum obtinet etiam in electionibus, quæ confirmationem non requirunt.
10. Triennium de quo in hac Reg. debet esse continuum.
11. Dictio *Per* denotat continuationem omnimodam.
12. Possessio pacifica qualiter intelligatur quoad hanc Regulam, & numer 63.
13. An is, qui possidet fructus, cui alioqui

alioqui lis mota est, dicatur pacificè possidere; & quid si non moveatur lis, sed possidet fructus.

14. Reservatio generalis in corpore juris clausa una tantùm reperitur.

15. Collatio beneficii devoluti per alium quàm Papam facta, nulla est.

16 Devolutio non includit reservationem generalem.

17. Beneficium licèt sit devolutum, uniri tamen potest per Episcopum.

18. Possessio beneficii triennalis. defendit possidentem quoad possessionem non quoad titulum.

19 Possessio beneficii, an det titulum in beneficio.

20 Confirmatio Papæ ex certa scientia, id quod aliàs à principio erat nullum validum, & firmum redditur & num.76.

21. Intrusus quis dicatur.

22. Habens Canonicum titulum, etiamsi violenter ingrediatur possessionem non dicitur intrusus.

23. Interpretatio verborum Regulæ *Antiquas lites penitùs extinguentes*, &c.

24. Pendere non dicitur, cui renunciatum est.

25. Lis finita non dicitur, nisi per sententiam, quod limita ut hîc infrà, & num. 34. in fin.

26. Citatione facta, debet quolibet anno renovari per aliquem actum.

27. Regula hæc an habeat locum in impetratione facta post pacif. triennalem possessionem, sive in forma juris, sive per vacationem ipso facto de commissis ante triennium.

28. An exceptio hujus Reg. obstet Impetranti ob non solutionem mediæ annatæ.

29. Regula ista locum habet in privato ipso jure, vel per sententiam.

30. Carens titulo, non dicitur intrusus, quoad effectum hujus Regulæ.

31. Ista Regula licèt defendat possessionem, non tamen inducit titulum, & num.72.

32. Beneficium Ecclesiasticum potest quis detinere, etiam sine institutione canonica quoad effectum hujus Regulæ.

33. Alia interpretatio verborum hujus Reg. *Antiquas lites, &c.*

34. Qui dolo desiit possidere lite pendente, potest semper conveniri.

35. Exceptio firmat Regulam.

36. Excommunicatus possidens triennio ex titulo colorato juvatur beneficio hujus Reg.

37. Excommunicatus possidet, juvaturque hac Reg.

38. Secus erit, si spolietur.

39. Hæreticus possidet nec repellitur beneficio hujus Regulæ, num. 8, contra num. 82.

40. Defensio non tollitur excommunicato.

41. Spurius, homicida, & quicumque alius inhabilis utitur exceptione hujus Reg.

42. Commendatarius an hac Reg. se tueri possit?

43. Hæc Reg. in quo aucta sit per novissimos Pontifices.

44. An beneficii appellatione quoad Reg. effectum veniant officia?

45 Be-

45. Beneficii appellatio in materia favorabili latior est.

46. Hæc Regula comprehendit etiam hospitalia quæ dantur in titulum.

47. An uniones sub hac Regul. comprehendantur?

48. Per unionem extinguitur nomen & effectus beneficii.

49. Hæc Regula non tuetur eum qui possidet duo curata; nec eum, qui possidet beneficium manuale: nec resignatarium qui non publicavit resignationem.

50. Quid in beneficio Jurispatronatus?

51. An in spuriis & aliis personis inhabilibus hæc Regula locum obtineat?

52. Verbum *quicumque* in hac Regula restringitur ad personas habiles.

53. Illegitimi etiam hac Reg. defenduntur.

54. Præsumpta dispensatio quæ fundatur in Reg. de Triennali non habet locum in illegitimis, qui beneficia obtinent in Ecclesiis, ubi eorum patres beneficium habent.

55. Dispositio quæ respicit commodum publicum, non recipit restrictionem ad habilitatem personarum.

56. Mulieres in dignitare Ecclesiastica constitutæ an sub hac Regula comprehendantur?

57. Beneficii appellatione non venit dignitas.

58. De qua Simonia hæc Regula loquatur de realine. an etiam de conventionali? & quomodo probetur Simonia.

59. Definitio Simoniæ Realis, & Conventionalis, deque pœna utriusque.

60. An Simoniacus ignorans se tueri possit exceptione hujus Regulæ?

61. Sufficit à primordio tituli justi possidere, licet ex post facto vitiosus ex simonia reddatur.

62. Per solam electionem sine confirmatione jus in re non tribuitur: limita ut ibi.

63. Ubicumque lex designat certum tempus, illud debet esse continuum in odiosis, alias secus.

64. An triennium hujus Reg. currat contra minorem?

65. Pacifica possessio de qua in Reg. ut intelligatur: & an qui possidet fructus, dicatur pacificè possidere?

66. An pacifica possessio interrumpatur per citationem nullam?

67. Citatio geminata pro valida habetur, etiamsi fuerit malè executa.

68. Comparens ad caussam cum mandato pro cura habetur pro legitimè citato.

69. Septem privilegia reservationis per obitum apud Sedem.

70. Hæc Regula loquitur tantùm de reservatione beneficiorum vacant. per obitum in Curia.

71. Dicta reservatio non censetur comprehensa sub quacumque dispositione, nisi de illa fiat specialis & individua mentio.

72. Indulta Cardinalium non extenduntur ad beneficia vacantia in Curia, nisi in Ecclesiis suis titularibus in urbe existentibus.

73. Beneficia devoluta an sint reservata?

74. Devoluta quæ dicantur beneficia.

75. Duobus modis conferuntur beneficia devoluta

 76. An

76. An sicut Ordinariis, ita etiam Legatis & Nunciis currat semestre ad conferendum beneficia devoluta?

77. Legatus à latere concurrit sicut & Papa cum omnibus Ordinariis in collatione beneficiorum: estque inter eos locus præventioni.

78. Hæc Regula defendit tantùm possessorem etiam malæ fidei quoad possessionem, non quoad titulum.

79. Hæc Reg. non extenditur ad petitorium.

80. Dispositio hujus Reg. non afficit Ordinarium.

81. Possessio triennalis an acquirat titulum possidenti: & an defendat execrabilem contra tertium?

82. Effectus Confirmationis Papalis qui sint.

83. Intrusus ad effectum hujus Regulæ quis dicatur.

84. Intrusus in beneficio licèt sit bonæ fidei, an beneficia spectantia ad illius collationem conferre possit?

85. An hæreticus defendatur ope hujus Regulæ?
Adversus intrusos extat Constitutio Pii IV. decernens sequestrum. Ibid.

86 Simoniacus an audiatur in possessorio judicio? & quid in Simoniaco ignorante, an juvetur beneficio hujus Regulæ?

87. Interpretatio verborum Antiquas lites, &c. remissivè.

88. Coloratus titulus quomodo hîc consideretur.
An titulus prædecessoris transferatur in successorem quoad triennalem possessionem.

89. Casus in quibus quis nec coloratum titulum habere dicatur.

90. Hæc Regula contenta est titulo præsumpto.

91. Nec cogit execrabilem prodere suam dispensationem.

92. Titulus invalidus non dat colorem.

93. Vitiosus ingressus dari non debet in beneficialibus: admittitur tamen invalidus titulus quoad dispositionem hujus Regulæ.

94. An hæc Regula loquatur de personis habilibus?

95. An Regula ista locum habeat in Commendatariis?

Regula XXXIII. INNOCENTII VIII. *quæ est XXXV.* Pauli V.

DE TRIENNALI POSSESSORE.

ITem, statuit, & ordinavit idem D. N. quod si quicumque Ecclesiastica beneficia qualiacumque sint, absque Simoniaco ingressu * ex Apostolica vel ordinaria collatione aut electione, & electionis hujusmodi

modi confirmatione seu præsentatione & institutione illorum, ad quos beneficiorum hujusmodi collatio & provisio, electio, præsentatio, seu quævis alia dispositio pertinet, per triennium pacifice possederint (dummodò in beneficiis hujusmodi si dispositioni Apostolicæ ex aliqua reservatione generali in corpore juris clausa reservata fuerint, se non intruserint) super eisdem beneficiis taliter possessis nequeant molestari, nec non impetrationes quaslibet de beneficiis ipsis sic possessis factas, irritas, & inanes censeri debere decrevit, antiquas lites super illis motas penitùs extinguendo.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *HÆc Regula est notabilis, & quotidiè practicatur: & dicit quòd possidens beneficium pacificè per triennium, ex collatione illius ad quem pertinet beneficiorum collatio, &c. dummodò non habuerit ingressum Simoniacum, vel beneficium non sit reservatum in jure, quòd ampliùs super illo non posset molestari, & quòd impetrationes factæ de illo beneficio tanquam de vacanti sunt nullæ, & extinguit lites antiquas, &c. h. d.*

B *Sed quià sæpè & sæpiùs dubitavi de extrema parte istius Regulæ, videtur mihi quòd alij minores me debeant dubitare. Ideo primò dicam aliqua puerilia pro curialibus, quia cùm de jure non potest aliquod beneficium obtineri sine canonica institutione* c. 1. de reg. jur. lib. VI. *Sequitur quod etiamsi unus habeat beneficium per mille annos, si tamen non habeat canonicum titulum, semper possum illud beneficium impetrare, tamen ista regula dicit contrarium saltem post triennium. Secundò dico, quòd licèt de jure canonico non perit instantia* c. penult. de jud. *tamen videtur hîc quod triennio pereat instantia, & etiam jus principale.* 1

C *Et antequam veniam ad intellectum hujus Regulæ, declarabo aliqua vocabula, Primò dicitur hîc:* Si quicumque Ecclesiastica beneficia, &c. *& dico quòd debeat intelligi de habilibus, aliàs ad possidendum, quia jura loquentia de personis intelliguntur de idoneis* l. ut gradatim ff. de muner. & honor. & c. eunuchus lv. di. & gloss. in l. 1. C. de Sacros. Eccle. *Ideo dico quòdsi Laicus possideret, vel spurius, vel mulier, quod non habet locum ista regula per prædicta.* 2 3

D *Item ibi*, absque simoniaco ingressu, &c. *Ex quo sequitur, quòd si unus à principio habuit possessionem ex collatione Ordinarij alicujus beneficii reservati, & tamen lapso aliquo tempore fuit visum quod erat reservatum, & commisit simoniam cum illo qui impetraverat, quòd etiam tunc locum haberet ista regula per illud verbum hîc positum: quia à principio non habuit ingressum simoniacum; ergò si posteà habuit cum simonia, non potest* 4

test ampliùs impetrari: *quia non est recedendum à verbis constitutionis, etiam exorbitantis* arg. l. non aliter ff. de leg. III. & l. de pretio ff. de public. *& sic audio fuisse sententiatum in Rota: ita quod post triennium fuit cassata impetratio facta ab alio tertio in Hispania.* 5

Item hic dicitur, & electionis hujusmodi confirmatione, &c. *Ex quo sequitur, quòd ista Regula non haberet locum, si quis tantùm ex electione, vel confirmatione possideret, & idem dicerem, si sine provisione vigore acceptationis possideret* ut cap. fin. de concess. præbend. lib VI. *& ratio est, quia per electionem non acquiritur jus in re, sed ad rem, ut vult gloss.* not. in clem. I. in verbo colla ut lite pend. *licet gloss.* in c. quanto LXIII. dist. *velit contrarium, quod Sen. tenet, ut arbitror* in c. nobis de jure pa. *sed veritas est ista, quòd per confirmationem electionis acquiritur jus in beneficio electo, & appellatione electionis simpliciter prolata intelligitur de confirmata, vel de ea quæ requirit confirmationem propriè sumpto vocabulo, ut dicit gloss.* sing. in verb. electioni in clem. quia contingit de Relig. dom. *quam not. ibi Card. & infert ex ea unum aliud bonum dictum, sed si volumus tenere illud quod dicit Abb. corroboratur per illud quod dicit* Oldr. consil. CXLVI. *quod posui in tit. de elect. & de concess. præbend. quod incipit, Factum est tale, debet intelligi de electione impropriè sumpta, quæ non requirit confirmationem, sed statim electus potest administrare, ut sunt aliquæ præbendæ electivæ* per cap. ut in Eccles. Zamorum *& istæ tales non sunt propriè electivæ.* per dictam gloss. & per illud quod dicit ibi Card. in d. clem. quia contingit: tamen in Rota vidi sententiari per Ant. de Grassis contrarium, sed ista est veritas; *& in istis dicitur potius collatio, quàm electio, & sic loquitur* Old. *in dicto suo consilio. Ex quo infero, quòd in illis talibus beneficiis etiam ex sola electione sive confirmatione, habeat locum ista Regula quia illa electio habetur pro collatione, ergo, &c.* facit glos. in cap. si postquam de elect. lib. VI. & in c. 6 7 8 9

E I. de tempor. ord. c. I.

Item inquantum ista regula dicit, per triennium, &c. *debet intelligi de triennio continuo. Itaque si per unum diem tantùm infra triennium non possidebat, non habet locum privilegium hujus regulæ: quia dictio* Per *denotat continuationem omnimodam.* l. urba- 10 11

F na §. pernoctare ff. de verb. sig. & ad hoc facit l. si qui ita ff. de condi. instit. *& quod ibi dicit* Bald *qui dicit de dictione* per *juncta tempori, quod tempus continuum esse significat.*

G *Item inquantum hic dicitur* pacificè, *debet intelligi, id est, si non fuit sibi mota lis,* ut dicit glos. in clem. I. de sequestr. pos. & fru. in verbo ante, *& non expono pacifice,* 12 *id est juridicè* ut dicit glos. in c. placuit XVI. quæst. 6. qua de re dixi supra regula proxima, *& sic practicatur, quod licet quis possideat, & habeat fructus, tamen si lis ei sibi* 13 *mota, non dicatur pacificè possidere; idem dico si non moveatur sibi lis, sed non possidet majorem partem fructuum; tunc non dicitur pacificè possidere,* ut vult glos. in cap. commissa de elect. lib. VI. & aliqui Doct. in c. constitutus II. de Appell. *Inde dicit* Bellamera in d. clem. *Quod si unus molestatur super perceptione fructuum, tamen possi-*

des

det ipse majorem partem, quòd dicitur pacificè possidere, pro quo facit gloss. in d. cap.
H conmi ssa, *& in hoc ut non dicatur pacificè possidere, satis est quod fuit sibi ius mota per unum, vel quod molestatur ab illo, ut non percipiat majorem partem fructuum, etiam quoad alios qui non molestaverunt.* argum. l. naturaliter de usucap. *licet videatur contra l. fin. c. de rei vendic. & facit pro & contra, ut dicunt Doct. maxime* Anton. & Sicu. in c. illud de præsumpt *de quo aliquid dixi suprà regula proxima.*

Item in quantum hic dicitur, ex aliqua resignatione generali in corpore juris clausa, &c. *hic videtur quòd aut Compilatores hujus Regulæ, & etiam tempore Sixti, & Pauli erraverunt, aut ego sum bubulus, nam* XXIII. *annis volvi & revolvi jus canonicum, & civile, quorum* XXII. *practicavi in curia, & legi hic quinque, & in partibus tribus: tamen nunquam reperi reservationem in corpore juris clausam, nisi unicam tantùm, videlicet in vacantibus in Curia: & hoc casu Curia extenditur ad duas dietas* c. 11. & c. 14
I præsenti de præb lib. VI.

Sed si hoc esset verum, quare dicitur hic, & ex aliqua reservatione? &c. *Ideo credo, quòd sicut unus fecit à principio, sic omnes alij secuti sunt nunc eum: & suffecisset dicere* dummodò in curia non vacaverint: *nisi velis dicere, quòd est alia reservatio in corpore*
K *juris clausa: videlicet, quando est beneficium devolutum ad Papam, de quo lapso tempore nullus potest se intromittere, & si conferat, nihil valet* c. licèt de sup. neg. præl. & gloss. ibi, & in cap. 11. de concess. præbend. *Item quando Ecclesia inferior est subjecta Papæ: quia tunc ejus collatio pertinet Papæ* c. fin. de renunt. secundùm aliquos; *sed istæ non dicuntur reservationes generales, sed quædam collatio particularis, nec Cancellaria utitur istis reservationibus, cogitandum tamen est quòd licèt beneficium sit devolutum, tamen potest uniri per Episcopum,* ut in c. licut de supp. neg. prælat. secundùm Fœder. de Senis in suo cons. *licèt gloss. & Domin.* in c. si tibi absenti de præb. lib. VI. *dicant contrarium. Item potest conferri per Legatum* gloss. in clem. si de beneficio de præb. & in c. 1. de off. leg. lib. VI. *Item per executorem* ut in d. clem. Item c. fin. de renunt *non facit ad casum: quia ibi pertinebat jure speciali, scilicet quia Papa sibi concessit privilegium: tamen unus magnus Abbreviator dixit mihi, illum casum pro singulari quòd ista erat reservatio generalis; sed certè non est reservatio sed collatio ordinaria, & ita dixit mihi Nicolaus de Castello, qui tenet opinionem illam quòd non sit nisi unica reservatio, & quod fuit error Abbreviatorum.* 15 16 17

Item dicitur hic, quòd de beneficiis taliter possessis nequeant molestari, &c. *ex isto textu dicunt Domini de Rota viventes nunc, quòd ista Regula tantùm defendit possidentem triennio pacificè à possessione tantùm, & non à proprietate, & ad hoc allegat gloss.* 18
not. in c. contingit, de dolo, & contum. *ex qua notat ibi Sicu. quòd si quis possideat beneficium per decem annos inter præsentes, quòd ampliùs potest se defendere a Domino illius beneficij licèt ipse non efficiatur beneficiatus quoad proprietatem. Item ad hoc allegatur dictum Innoc.* in c. 1. de offic. Vicar. & in c. fin. de sup. neg. prælat. *& allegavit*

gavit mihi hoc unus Audi or, qui habebatur de majoribus in jure canonico & civili, & dixit mihi, quòd habuit ista constitutio ortum à quadam constitutione facta in Consilio Constantien. quæ fuit approbata in Concilio Basilien. & sic volunt Domini de Rota; quia ista regula non dat titulum, & sic sententiavit Villadiego de consilio Dominorum Auditorum 19
suorum, contra Benedictum cubiculariū Papæ, de mense Februarii anno lxxix. *qui ceciderat à possessione cujusdam monasterii, &c. & ego tenebam quòd ista regula daret titulum: & ad hoc allegabam c. cura de jure Patron. ubi apparet, quòd etiam quoad titulum videtur quis habere jus si bona fide possidet, & hoc vult dicere gloss. in* cap. Si possessiones xvi. quæst. iii. ibi, vel die, &c. *& ad hoc facit etiam gloss.* in d. cap. *Cura quam not. ibi Sicul. & optima glos.* in prima solutione ad dictum c. cura xvi. quæst. vii. in c. Si quis deinceps. *Item ad prædicta allego. c.* Si a Sede de præbend. lib. vi. *ubi cæteris paribus, etiam in beneficialibus possessio dat titulum, & facit quod dicit ibi Ioan. de Imol, licèt domi videatur claudicare. Item ad hoc facit quod dicit* Bald. *& dicit esse singulare* in l. quamvis C. de fideicommiss. in i. colum. *ubi dicit quòd ea, quæ tendunt ad perfectionem mandati, tacitè includuntur: & ex hoc colligit ibi, quòd cùm unum conceditur, videtur & aliud concedi quod sequitur ad illud:* & concordat. ff. de servitut. urb. præd. leg. Servitutes §. Si domo, *& ex hoc consului in Curia, quòd si Papa mandat aliquem non molestari super fructibus & possessione alicujus beneficii, quod per hoc videtur adjudicasse sibi beneficium, & sic sententiavit* Rota in una caussa de Vallado in Portugallia: & pronuntiavit Gaspar auditor.

Sed mandat Papa hic ipsum non molestari qui possedit triennio, ergo videtur sibi dare jus percipiendi fructus: sed jus percipiendi licitè fructus est ipse titulus, ergo, &c. per di-
N ctam legem: *ex quo sequitur, quòd si iste esset spoliatus, posset petere restitutionem, etiamsi objiceretur sibi quod non habet titulum: quia ipse posset dicere quod habet ex hac regula ut dixi. Tamen posset ad hoc responderi, quod quoad possessionem beneficii posset restitui. Sed tunc ego replicarem* d. c. i. de eo qui mit. in pos. lib. *6. & de hoc addo hic ea quæ dixi superius in* xv. *regula in* iii. *prærogativa: & decisionem hujus dubii relinquo dictis Dominis: quia posset dici mihi, quòd ista regula requireret titulum præcedentem, ergo, &c. dicerem, quòd etiamsi titulus esset invalidus primus, tamen hic validatur: ergo sequitur, quòd est novus titulus, etiam quoad judicialia, & quoad Deum: quia licèt confirmatio*
O *non faciat firmum, nisi quod aliàs est legitimum, tamen si Papa facit ex certa scientia,* 20
tunc videtur quòd nullum erat à principio facere firmum, ut dicit glos. notab. in c. Placuit in fin. xxi. quæst. vi. *& sic est in casu nostro, & sic credo verius salva authoritate Sedis Apostolicæ: nam si contrarium esset verum, daretur materia spoliandi possessores, &c.*

P *Item in quantum hic dicitur,* dummodò se non intruserint, &c. *Debet intelligi isto modo, quia licèt aliàs de jure non dicatur intrusus, etiam qui per vim intrat possessionem alicujus beneficii. si aliàs habet titulum ad illius beneficium, tamen quando benefi-* 21
cium est reservatum generaliter, ut hic, licèt habeat titulum, censetur intrusus facit

quod

quod not. Domi. in c. cum qui de præb. lib. VI. *ubi dicit quod habens canonicum titu-*
Q *lum, etiam si violenter ingrediatur beneficium non dicitur intrusus : sed quando est bene-* 22
ficium reservatum non censetur habere titulum, ergo &c : Item inquantum hic irritan-
tur impetrationes factæ de dictis beneficiis sic possessis , sequitur unus intellectus ad verba
R *sequentia ibi ,* antiquas lites penitus extinguentes &c : *ut sit sensus : quod si*
unus possideret etiam ante istam regulam triennio aliquod beneficium pacificè , & si post 23
triennium unus alius impetret illud, quod non valeat impetratio , & si postea fuerit mo-
S *ta lis etiam ante istam Regulam, quod exstinguitur ista lis antiqua, & isto modo potest in-*
telligi ista Regula : videlicet, quod etiamsi impetratio sit facta ante triennalem possessio-
nem pacificam, quod nihil valet, & etiam quod exstinguit lites antiquas super hoc.

Sed certè super hoc ultimo dubitavi quid vult dicere antiquas lites penitus ex-
stinguendo &c : *& consului Doctores doctos & ipsi intelligebant prout intellexi :*
& ego sic intelligo, videlicet quod si unus possidet unum beneficium , & tu citas eum su
per eodem beneficio , & tamen ipse postea percepit fructus pacificè per triennium , &
tu per totum triennium nihil facis contra eum quod ipse dicitur pacificè possidere , non
obstante illa lite antiqua mota ante triennium ; quia illam exstinguit Papa , & hoc vult
dicere aperte ista littera , & quod hoc sit verum hoc fundo : quia quando tu non prose 24
queris litem per te motam, videris habere eam pro derelicta : & ideò non dicitur jam lis
pendere, ut dicit glos. notab. in verbo prosequatur in clem. I. ut lite pendente &
illam alleg. decis. Rotæ CCCCXV. quæ incipit Item si lite pendente *& tamen*
illa eadem decisio dicit, quod nunquam lis finitur in curia nisi per sententiam. Ideò Ro-
ta practicat hodie contra istum intellectum meum propter illam decisionem, etiamsi du- 25
ret lis per mille annos , sed supra in XXVII. *Regula de surrogatione dixi contra illam*
decis. & allegavi dictam cle. I. et cap. I. de lit. contest. lib. VI. *& alia jura. & conclu-*
do hic prout ibi dixi, & illa glo. debet intelligi , quando unus renunciat liti : quia quoad
eum non dicitur lis pendere l. postquam liti C. de pact. *vel alias ex conjecturis appa-*
ret , quod non vult prosequi, quod relinquitur arbitrio judicantis ut not. gl. in l. fulcimus
§. 1. ff. ex quibus causs. in pos. eatur. & facit c. non solum XI. quæst. III. & cap.
quem progenitores XV. q. I. & c. dilecti. de ap. *& ista præsumptio est propter illud*
triennium quod dicit ista Regula , puta si infra triennium non fuit citatus ad aliquem
actum , & etiam loquitur ista Regula quoad caussas futuras post regulam. per l. leges C.
de legi. *& ad caussas præteritas per verbum* possederit *hic positum , & potest refer-*
ri ad præteritum subjunctivi , & ad futurum juxta glo. in cap. II. de constit. lib. V. &
c. I. de cler. non resi. lib. VI. *& quia lex semper loquitur ,* l. Arriani C. de hæret.
sequitur quod etiã potest dici antiqua lis etiã post Regulam. Et dicitur pacifice possidere iste
ante trienniũ citatus, sed infra trienniũ non, per istã Regulã, si habeat fructus pacificè, &
quod dico hic refero ad Regulã XXVII. *supra loquentẽ de surrogatione : & illud quod dixi*
ibi refero hic caussa brevitatis, & sic pro isto intellectu meo , vidi quod Anton. de Casarellis

maximus advocatus tenuit, & consuluit, & allegavit ut per Bald in l. si sit §. 1. ff. de leg. 1. & in l. Titius ff. de act. empt. & vend. *Rota tamen prosequendo stylum suum tenet contrarium: quia in caussa mea allegavi hoc, & non profuit. Ideò est hodie inter Curiales receptum, quod si citas unum semper in quolibet anno, facias aliquem actum vel infra triennium & sic fit hodie.* 26

Et ex prædictis tollitur unum dubium curiosorum, quod si unus tempore Sixti *possedit duobus annis, & undecim mensibus pacificè, & tempore* Innocentij *alio mense post quam facta est illa Regula, vel ante, quod sit tutus, licet regula* Sixti *sit mortua, tamen quia ista refertur ad præterita, etiam ista regula tuetur eum ut supra dixi.*

Item ista regula posset habere locum in impetratione facta post pacificam possessionem triennalem, sive in forma juris, sive per vacationem ipso facto de commissis ante triennium ex quo indistinctè loquitur: tamen melius est dicere de secundo modo, & non in forma juris quia tunc non esset caussa beneficialis ut dicit glo. in c. 11. ut lite pendente lib. vi. 27

Vidi tamen dubitari si unus possedit beneficium sex annis, & ego impetro illud, quia non solvit mediam annatam, & secundum bullam Pij est privatus ipso facto. & ex primo per quod annos possederit, secundum regulam supra proximam, tamen non peto derogari huic Regulæ, an potest postea mihi opponi de hac regula? & crederem quod non quia Papa videtur ibi facile derogare arg. c. 1. de constitut. lib. vi & eorum quæ notantur maximè per Bartol. in l. si quis in principio testamenti ff. de leg. iii. & per Doctor. in cap. 1. de exces. præla. lib. vi. *maximè quia non est ibi clausula derogatoria: tamen ad cautelam semper ponitur in supplicatione*, & cum derogatione &c. 28

Et per hoc infero, quod hac Regula habeat locum in privato ipso jure, vel per sententiam argum. l in rebus §. fin. cum l. sed si manente quæ sequitur ff. de precarijs *& credo quod habet locum ista Regula etiam contra judicem* arg. cap. conquerente de restitut. spoliat. *& ad prædicta facit, quia etiamsi iste careat titulo, tamen non dicitur intrusus, ex quo continuat suam primam possessionem quam habebat per dicta jura & hoc vult ista Regula considerans initium ingressus.* & facit cap. eum qui, in princip. & quod ibi notat Dominic. de præbend. lib. vi. *maximè. quia ista Regula non dat titulum secundum Dominos de Rota, sed tantum defendit possessorem, & sic respondeo ad cap. 1.* de reg. jur. lib. vi. *quæ dicit quod nemo potest beneficium obtinere sine institutione, sed non dicit quod non possit possidere, facit quod dicit Abbas* in cap. litteris de restit. spol. *sed tenendo intellectum quem tenet Rota, nescio quid est dicere secundum Dominos Auditores,* antiquas lites penitus exstinguendo? *licet interrogaverim aliquos ex eis, & si aliquis dixerit antiquas lites, quæ duraverunt per decem annos ante illud triennium, ut in simili dicit glo.* in cle. 1. de reb. Eccle. & in l. fi. ff. si ager vecti vel emphy. pe. *dico quod ista regula est una truffa quia tunc etiam obstaret d. decisio Rotæ, quæ dicit quod nunquam exstinguitur lis, nisi per sententiam in Curia, & in tam-* 29 30 31 32 33

ista tum aliqui volunt sequi illam decis. quod etiam si viderint clarè istam Regulam finire lites, tamen volunt potius stare decisioni Rotæ, quam decisioni Papæ, & ideò videtur sibi, quod esset dicere contra veritatem boni tamen, vel Doctores contrarium credunt, & intelligunt aliqui alij antiquas lites, *scilicet cum antecessore, secus cum isto novo possessore, ita dixit mihi Iac. de Rizonib. Abbreviator de maiori parco bonus iurista, sed nihil allegavit, ideo &c. sed quia ex quo desiit iste possidere lite pendente, præsumitur quod successor sit dolosus & intrusus* ar. c. quia C. de judic. & c. sæpe de rest. spol. & c. 1. de alie mut jud. & c. significavit de rescript *& ille qui desiit dolo possidere lite pen. potest semper conveniri, & sententia lata contra eum præiudicaret successori per prædicta iura, & per multa alia, & sic practicatur. Item postea consului dominum Nicol. de Castello & respondit mihi quod nesciebat intelligere aliter quam ego hic dico, & remisit me ad D. Antonium de Eugulo antiquum procuratorem, qui dixit mihi quod in hoc ipse habuit sententiam contra, sicut ego in caussa mea, & quod ista Regula non est in hoc intelligibilis, & quod illi qui composuerunt, etiam non intellexerunt & quod deberent vocari Advocati & procuratores & Auditores quando componuntur Regulæ, tamen nolunt maiores &c. ideo dico. ex quo obscure loquitur ista Regula in hoc perinde habetur atque si non fuisset condita* l. de ætate. §. nihil ff. de interog. act. *ego tamen sic intelligo sicut dixi: tamen Rota contrarium practicat: puto tamen propter prærogativam Curiæ, quod salvetur dicta decisio saltem in lite pen. in curia, scilicet quod non finiatur lis, nisi per sententiam, ut dicit decis. prædicta: sed extra curiam ad minus servaretur illud quod dixi: ex quo omnes literati sic intelligunt: sed non servatur, nisi indistinctè & male &c.* 34

Vltimo dico ponderanda hæc verba istius regulæ: nam hic non requiritur aliud ad eius verificationem, nisi titulus coloratus & possessio &c. excipiuntur tantum duo casus. ergo sequitur quod in alijs ista regula est firma, nam exceptio firmat regulam & ultra iura vulgaria allego ad hoc c. licet in fi. de elec. & c. 11. in prin. & in fin. de conjug. lepro. 35
ex quo sequitur quod etiamsi excommunicatus possederit trienno ex titulo colorato aliquod beneficium, quod potest juvare hac regula: quia nulli dubium quod excommunicatus potest possidere beneficium, cum possessio sit quid facti potius, quam iuris l. 1. §. si vir. uxori. ff. de acqui. pos. c. cum nostris. de concess. præben. *ergo ea quæ sunt facti non possunt iure civili vel alio positivo infringi ut in d* §. si vir. *ergo sequitur quod cum excommunicatus potest possidere* facit c. item cum quis &c. in litteris de restit. spol. *quod in eo habet locum ista regula, idque quoad hoc, ut non molestetur ut hic secus dico de restitutione si spolietur: quia tunc obstaret sibi exceptio excommunicationis, ut dicunt tres glo. vulgares* in cap. 1. xxxiii. dist. & cap. ex insinuatione de proc. & in c. dilectus de Rescript. 36 37 38

Item per prædicta dico idem in hæretico, quoad possessionem facti, quousq; spolietur, & sic 39

sic tollo distinctionem Doctorum in c, de judic. *quoad casum cujus regulæ, & credo quod sic practicat Rota: & est verum: quia sic dixit mihi Dominus Petrus Ferrera Hispanus, doctissimus vir, & allegavit mihi quoad istam regulam, quia defensio non tollitur excommunicato*, c. cum inter de except. *ergò &c.* 40

X *Item ex prædictis infero quod hæc Regula habet locum etiamsi possessor sit spurius, vel homicida, vel quicumq; alius inhabilis, ex quo indistinctè loquitur: sed in rei veritate debet intelligi de personis habilibus*, argum. l. ut gradatim ff. de mun. & hon. *tamen communiter tenetur & malè.* 41

Y *Item hic vidi in curia unam quæstionem, scilicet an commendatarius ad vitam potest se defendere cum ista regula? & certè prima facie videbatur quod sic, ex quo habet coloratum titulum &c. tamen contrarium credo verius: nam est certum quod iste non habet titulum, sed tantum depositum*, arg. l. commendata ff. de verb. sign. *& eorum* 42

Z quæ dicit gl. in c. si constiterit, de accus. *Item quia iste non possidet* ut l. licet §. 1. ff. de postul. l. rei comodæ ff. commodati, in arg. *ergò &c: & sic credo pronuntiasse Rotam, tamen crederem hoc verum si hoc molestaretur per habentem titulum ipsius beneficij de novo, vel alias: quia ille dicitur verus prælatus ut dicit gloss.* in c. nemo de elect. lib. VI. *& non commendatarius ut dicit illa glo. Sed si alius etiam commendatarius molestaret eum, crederem habere locum istam regulam: quia in pari caussa &c.* de reg. jur lib. VI. *& crederem quod licet dicatur quod commendarius non possideat, ut dixi, tamen hoc verum quando dominus verus deposuit, secus si judex: quia tunc possidet, sicut dicimus de sequestro, ut not.* in dicta l. licet, & facit lex interdum ff. de

aa acquir. pos. *sed sic est in casu nostro, ergò &c: nescio tamen an Auditores moderni reciperent hoc; nam dicunt quod non est beneficium commenda, per superius dicta, & quia beneficium debet esse perpetuum* c. præcepta lv. distinct. & notatur in cap. veniens de fil. præb. *sed dico quod satis est perpetuum, quoad vitam obtinens in commendam* arg. l. 1. ff. pro soc. cum gloss. *& forte non esset magnum hoc tenere pro veritate, & idem quod dico de commenda, dicerem de administratione quæ etiam non dat titulum, ut in alia regula superius latius dixi.*

COMMENTARIA JO. A CHOKIER.

A HÆc Regula) Ista INNOCENTII Regula in nulla sui parte est immutata per alios Pontifices, nisi quod Adrianus VI. post verba *absque simoniaco ingressu* addiderit ista *ex quovis titulo*: idque ideò, ut ista Regula comprehenderet etiam commendas super quibus antea controvertebatur in Rota, teste Sarniensi *hic in præfat. & in q. 5.* & hæc Reg. celebris est & famosa ut omni-

omnibus notum est, ideò indiget accuratiori, licet succincta investigatione.

B *Quicunque Ecclesiastica beneficia*) An beneficij appellatione veniant officia 44
quoad effectum hujus Regulæ? venire, dummodo sint Eccl-siast. (de quibus loquitur cap. *cum accessissent de Constit & in cap. Consulere de Simonia*) adseris hic Gomes *quæst.6.* nam verbum hoc *beneficium* in materia favorabili latissimè debet interpretari *c.1. de Reg. iur. in 6* adeò etiam ut comprehendat ex opinione 45
quorundam hospitalia, quæ tamen dantur in titulum, & conceduntur ad vitam titulati: nam cum sint eo casu beneficia Ecclesiastica, *Selva de beneficio p. 2 q.11. nu.13 in fi Rebuff. in praxi tit de devolut nu.73 & in tract. Nominat. q.15. nu. 13. Hoyeda de Incomp. in Præfat. nu. 4. in fi.* dubium non est Regulam hanc comprehendere, etiam hujusmodi hospitalia, cujus tamē qualitatis probatio incumbit 46
alleganti, *Mohed. decis. 18. de Caussa pos. & propr* secus esset si non concederentur in titulum, sed tantum in administrationem: quia eo casu non sunt beneficia ut scribit præter alios Hiero. Gonzalez *ad Reg.8. Cancell.* Flam. Paris. *de Resig. bene. lib. 11. q. 3* ac proinde sub hac Reg. non comprehenduntur *Gomes. hic q. 7. Mohed. d. decis.18. de caussa poss & prop. Simonetta tract. de Reser. ben. q.7.* Quid de 47
beneficio unito; non comprehendi sub hac Regula, præsertim si unio sit perpetua, rectè censuit post Gomes. *quæst. 8.* Hiero. Gonzalez *ad d. Reg. 8. glo. 5. §. 7. nu.9.* nam per unionem exstinguitur nomen & effectus beneficij *DD. in c. cum* 48
accessissent de constit glo. in clem. per litteras, de præbend. nec etiam vacare potest cū sit extinctum. *Anto Faber, lib. 1. definit. Foren. tit. 2. definit. 64.* Ex quibus efficitur Regulam hanc locum non habere in ejusmodi beneficijs, & ita servare in praxi Cancellariam Romanam omnes adstruunt, atq; ita superioribus annis decidit, Rota *in una Valemina Parochialis coram R. P. D. Coccino 5. Iuly 1610.* Sic nec Regula hæc tuebitur possessorem duorum curatorum, ut resolvisse sacram 49
congregationem Concilij refert Navar *cons. 20. de Præb.* quod tamen intellige, dummodo talis possessor nullum habeat titulum, sed se intrusit de facto sine alicujus provisione in beneficijs, vel fuit declaratus per sententiam privatus titulo, ita contrariantes opiniones conciliat Gomes. *ad hanc Reg q.10. sub finem, ubi Primus est quando execrabilis &c:* licet extent S. Congregationis Illust. Cardinalium S. Concilij Trid. quibus resolvitur possessorem incompatibilium non defendi dispositione hujus Regulæ de Trienali, quas vide apud Wames. *cons. 233. in addit. de Præbend* & Nicol. Garciam *tract. de ben. p. 11. c. 5. nu. 379.* & ratio est quia contra Concilij Tridentini decreta non intrat hæc Regula, ut in una viseten, Canonicatus resolvit Rota *coram R. P. D Coccino, 5. Iuly 1610.* quæ decisio extat apud Farinacium *decis. 310. p 2. in noviss.* Insuper non tuebitur hæc Reg. Precistam, qui nominatus est ad primam vacaturam, vel qui acceptavit in casu non concesso *Guimer. ad prag. sanctio tit. de pacif. poss. in pr.* Deniq; non defendet possessorem beneficiorum manualium *Mohedan. decis. 169. Anast. Germon.*

de Indult. Cardinal. §. *Regularia numero 37. Farinacius decisio. 667.* Denique nec triennalem resignatarium, qui non publicavit, quia incurret in pœnam Constitutio. Gregorij XIII. de publicandis resignatio. *Flamin. Parif. de resignatio. benefi. libro 11. quæstio 6.* Postremò nec eum qui impetravit ante tempus verisimilis notitiæ, ut diximus ad Regulam XXVIII. numer. 17. At quid dicendum in beneficio jurispatronatus? Regulæ locum esse post Gomes. *hic quæstio 9.* respondit Dominus Wames. *consil. 263. tom. 1.* Quid in commenda? pro affirmativa extat. decisio. 16. Mohedan. *titul. de cans. possessor. & proprietat.* Aliud in Præceptorijs ad nutum amovibilibus, quia in istis Regulæ de Triennali, ut & de annali locum non habebunt *Mohed. decis. 10. dict. titul.*

Laicus vel spurius, vel mulier) De Laico non est dubium: quia Laicus 51
non est persona habilis ad beneficia, *cap. cum adeo de Rescript. cap. ex litteris de transact.* De illegitimis & spuriis idem dicendum, ex quo illi omnium jurium spiritualium sint incapaces *cap. si gens Anglorum 56. distinctio. Rebuff. in praxi titul. de dispensat. super defectu natal.* nec videtur obstare verbum universale hic positum *quicumque*: quia illud restringendum videtur ad personas habiles 52
Geminia. & Petr. de Anchor. in cap. 2. de prabend. in 6. Contra tamen resolvit Rota apud Gomes. quæ rejecta Alphonsi nostri opinione censuit illegitimos 53
etiam ista regula defendi, *Gomes. hic quæstio. 2. versicul. Tamen istis.* cum præ- 54
sumantur dispensati; quæ præsumta dispensatio non habet locum contra decretum Concilij Trident. nimirum in illegitimis, qui beneficia obtinent in ecclesiis ubi eorum patres beneficia habent. Nec movet quod dictum est verba universalia restringi ad personas habiles: quia ultra responsiones quæ possunt colligi ex limitationibus per Jas. *in leg. fideiussor. §. Prætor ff. qui satisd. cogant*, limitatur dicta conclusio non habere locum quando lex loquitur taxativè excipiens duo genera personarum, ut hic, videlicet Intrusorum & Simoniacorum: quia tunc casus non excepti comprehenduntur sub Regula *ut in cap. 2. ubi Abb. de Coniug. lepro.* præsertim quando Regula concernit commodum publicum, ut hic, quo casu non recipit restrictionem de habi- 55
litate personarum *Bart. leg. si quis in gravi §. utrum, ibi text. ff. ad Senatusconsult. Syllan. leg. 1. Cod. de Sacrosanct. Eccles.* De muliere, dicimus cum 56
Sarniensi *hic quæstio 3.* comprehendi sub hac Regula eam quæ habet dignitatem, qualis est Abbatissa, & Priorissa perpetua. Nec obstat quod Regula lo- 57
quatur de beneficiis, quorum appellatione non venit dignitas *clem. 1. de sequest. possessor. & fruct. cap. ad aures ubi Dominic. de Rescript. & in cap. fine. de Prabend.* quia hoc fallit, ubi concurrit mens & ratio eadem dispositionis maximè in materia favorabili, qualis est hæc, *gloss. in clem. Auditor. de Rescript. & in cap. 1. de Reg. iur. in 6.*

D *Absque simoniaco ingressu*) Dubitatur de qua Simonia hæc Regula loquatur, an de reali tantum, an etiam de conventionali, de mentali enim certum est Regulam hanc non loqui. Prius explicandum est in gratiam juniorum, quæ dicatur simonia conventionalis, & quæ Realis: Realis est quando pacto interveniente, pecunia vel res aliqua pecunia æstimabilis, seu temporalis confertur pro re spirituali, eritque completa etiamsi non omnia hinc inde, sed pro parte tantum sunt adimpleta, *Navar. cons. 6. de Simonia, & in Manuali.* & tales simoniaci sunt ipso facto privati beneficijs, & incidunt in excommunicationem latæ sententiæ, à qua nisi à S. Pontifice, non possunt absolvi, *text. in extravag. cum detestabile de Simonia in cap. cum detestabile ex. de Simonia.* Conventionalis est, quando tantum est pactum pretium pro re spirituali, nondum tamen ex utraque parte pactum est adimpletum, puta datum pretium, nondum tamen datum beneficium, aut datum beneficium nondum datum pretium, nam quando ex utraque parte completa est pactio, Simonia realis est, *Navar. in Manual. cap. 23. numero 100. & consil. 103. de Simonia.* 58 59

Et in hac specie Simoniæ conventionalis controvertunt DD. an sicut pœna realis est privatio ipso facto beneficij, & excommunicatio latæ sententiæ, ita & in ista, Navar. *in cap. fin. de Simonia* tenet non incurri dictam pœnam donec detur pretium, Cardinal. Toletus *in summa lib. 5. cap. 94.* adstruit incurri, dicitque communem hanc sententiam ubique receptam, quam & probat Joan. de Anania *in cap. in nobis de Simonia.* Redoanus de Simon. *parte 4 cap 9. num. 7. & part 2 cap. 17. numero 24. & capite 11. numero 32.* Rebuff. *in praxi titul. de Simonia in Resignatione, num 9 text. in capite nobis fuit. de Simonia.* Quæ postrema opinio etiam arridet Gomesio *hic quæstione 12.* nam promissio, inquit, & datio pari passu ambulant, non solum in materia spirituali, sed etiam in alia profana, *text. in leg. fi. Cod. ad leg. Aquil.* & sicut ille qui per simoniam realem acquisivit beneficium, tenetur illud dimittere: ita ille qui per solam promissionem de dando illud consecutus fuit, *Fely in cap. tua nos & ibi Abb. de Simonia. idem Abb. in capite cum ad nostram de election. in 3 not.* Hæc opinio si vera sit haud dubium est, quin Regula nostra procedet etiam in simoniaco conventionali, qui perinde beneficio dictæ Regulæ non defenderetur, cum ex dictis æquè habeat vitiosum ingressum atque simoniacus realis. *Gomesius dicta quæstione 12. versicul. Quid dicendum?* Limita tamen conclusionem non procedere in simoniaco ignorante: ut quia pater, vel frater, aut consanguineus aliquid dedit pro dando beneficio, filio vel fratri aut consanguineo, eo penitus ignaro & nescio, quia talis non conscius 60

pacti

pact simoniaci defenderetur ope hujus Regulæ *Gomes. d. quæst. vers. Et ita qua dicti fuerunt, etiamsi in ejusmodi casu vera sit commissa Simonia cap. nobis, ibi DD. de Simonia.* Licet autem defendatur talis ignorans Simoniacus exceptione hujus Regulæ, non tamen tutus est in conscientia nisi petat absolutionem à Sanctiss. cum nova provisione, quo casu datur talis clausula: Et committatur Ordinario in cujus manibus antequam ad absolutionem & alia præmissa procedat Ordinarius N. Capellaniam prætactam realiter dimittere teneatur imposita Oratori aliqua gravi pœnitentia salutari eum absolvat, & si absolutione ejusmodi facta ipsi Ordinario constiterit quod Simonia prætacta ignorante prorsus dicto Oratore à principio commissa fuerit, ac per diligentem examinationem illum ad id idoneum repererit, Capellaniam prætactam ei ex misericordia conferat, *vel sic*: Si absolutione facta ipse Ordinarius repererit præmissa vera esse prout superius enarratur, & præsertim quod Simonia ejusmodi per Oratorem commissa non fuerit, nec eam committi procuraverit, super quo ejusdem Ordinarij conscientia oneretur, ac per diligentem examinationē adhibitis &c. dictam Ecclesiam Oratori ex misericordia conferat, *vel sic*: Et committatur Ordinario in cujus manibus antequam ad absolutionem & novam provisionē procedat ipse N. dictum beneficium Ecclesiasticum realiter dimittere omninò teneatur. Imposita &c: utrique illorum pro præmissis pœnitentia salutari arbitrio suo, & quoad novam provisionem N. faciendam cum clausula, Si de meritis & idoneitate alias &c: & dummodo simoniam prætactam prorsus ignoraverit. *Si vero simonia sit à sciente & illam procurante commissa, solet apponi decretum de dimittendo hoc modo*: Et committatur Ordinario in cujus manibus antequam ad absolutionem & alia præmissa procedat dictus Orator eandem Ecclesiam sancti N. realiter & cum effectu liberè dimittere omnino teneatur, ac eodem Oratore ab executione suorum ordinum arbitrio ejusdem Ordinarij suspenso & citra novam provisionem. Secundò limita, non procedere quando aliquid fuisset promissum, vel datum post collationem vel provisionem beneficij: quia tali casu non committitur simonia, & proinde possessor defenderetur exceptione hujus Regulæ: quia sufficit quod à principio habuit titulum, licet alioqui ex post facto committatur Simonia, ut etiam hoc innuit noster Glossographus, *ibi ergo* si postea, adde Jo Andre. & Abb. *in cap. veniens de Testib.* atq; ita censuisse Rotam scribit Gomes. *d. qu. vers. secundo principaliter.* 61

Porrò, quomodo probetur simonia paucis examinandum est. Et quidem quia illa occultè committi solet, sufficiunt probationes præsumptivæ *text. in c. per tuas ibi DD. de Simonia Gomes. ad hanc Reg. quæst. 17. subst.* Attamen debent esse concludentes & vehementes præsumptiones, & tales ut Reum de crimine convincant *glo. in cap. Insinuatam in gloss. ult. de Simo. Fely in cap. super his nu. 2. de accusat.*

accusat.quod etiam procedere in crimine confidentiæ decidit Rota *in una Hispalen. pretensæ simoniæ 7. February 1596. coram Illust. Blanchetto & in una Lucana coram Illust. & Reverend Card. Bononien. 27. Februarij 1606.* quas refert Farinacius *decis. 358. p. 2. in Noviss.* Nec in ijs probandis admitterentur testes inimici, *textus in c per tuas. c. licet ibi DD. de Simonia.* Nam licet bulla Pij V. in §. *cæterum criminosi* admittat testes quoscumq; & exceptiones omnes rejiciat, tamen exceptio capitalis inimicitiæ non propterea censetur rejecta, *d. cap. licet, & cap. per tuas, Farinacius d. decis. 358.* Secundò probatur cum res temporalis data est pro re spirituali in vim & executionem præcedentis tractatus, ut multis Rotæ decisionibus modernis docet Farinacius *d. decis. 338 nu. 11. part. 2. in Noviss.* Tertio probatur ex remissione debiti, probata tamen conventione præcedenti *Mascard de Probat. conclus.* MCCCXII. *vol. 2 Farinacius decis.* 108. *nu.* 5 *part.* 1. *in Noviss.* quæ probatio, ut relevet, talis esse debet, ut probet quicquid factum fuit in executionem præcedentis conventionis seu tractatus. *Farinacius d. decis.* 358 *nu.* 11. Sed quid si consignatio facta fuerit incontinenti post resignationem beneficii, an ex ea præsumatur Simonia? Rota *in una Leodien. Canonicatus coram R P. D. Pirovano 8. Iulij 1612. quæ extat apud Farin. decis.* 418 *nu.* 4. *p.* 1. *in Noviss.* decidit non præsumi, quia actus quamvis eadem die facti, non dicuntur correspectivi ad inferendum simoniam. *Mohed. Decis. 3. de Simonia Put. dec.* 17. *lib.* 1. Quartò probatur per confessionem illam committentis *c. presbyter 15. quæst. 5. Roland. à Valle cons. 31. nu. 1. vol. 3.* Quintò per famam, Mascard. *d. conclus.* Rota tamen *d. decis. 358 n. 8.* decidit simoniam non probari per famam. *Put. decis. 171. nu. lib. 2* Confidentia autem quæ simoniæ species est, nimirum cum quis confidit quod alter acceptans beneficium sibi postea vel alteri conferat, probatur iis præsumptionibus quas habes in bulla Pij V. & explicatas latè per Flam. Paris. *tract. de confid. quæst. 65 66 67 68. 69, & seq.* Hodie confidentiæ crimen requirit plenam & concludentem probationem & in ea non admittuntur conjecturæ, & præsumptiones, nisi sint tales, quæ necessariò concludant, & convincant confidentiam, ut dictum fuit *in una Lucana confidentiæ 27. Februarij* 1606. *nu.* 1. *coram Illust & Rever. Card. Bononien. quæ extat apud. Farinac. decis.* 108. *nu* 1. *part.* 1. *in Novissimis.*

E *Ex sola electione sive confirmatione*) Idem sentit hic Gomes. quæst. 35 26 Nam per solam electionem, inquit, sine confirmatione jus in re non tribuitur, nec per eam potest haberi titulus coloratus, quod tamen secus esset si electio facta fuerit ab iis qui confirmandi haberent potestatem, quia talis electio jus plenum in re & per consequens, titulum coloratum tribuit & habetur eiusmodi electio loco provisionis per not. Felii *in c eam te num.* 4. *in fi. de Rescript.* Sed hodie secus est, attenta Constitutione Julij III. de data anni 1553. de qua infra, *in verb. Dummodo se non intruserit.*

gavit mihi hoc unus Audi.or, qui habebatur de majoribus in jure canonico & civili, & dixit mihi, quòd habuit ista constitutio ortum à quadam constitutione facta in Consilio Constantien. quæ fuit approbata in Concilio Basilien. & sic volunt Domini de Rota; quia ista regula non dat titulum, & sic sententiavit Villadiego de consilio Dominorum Auditorum suorum, contra Benedictum cubiculariũ Papæ, de mense Februarii anno lxxix. *qui ceciderat à possessione cujusdam monasterii, &c. & ego tenebam quòd ista regula daret titulum: & ad hoc allegabam c. cura de jure Patron. ubi apparet, quòd etiam quoad titulum videtur quis habere jus si bona fide possidet, & hoc vult dicere gloss. in* cap. Si possessiones xvi. quæst. iii. ibi, vel die, &c. *& ad hoc facit etiam gloss.* in d. cap. *Cura quam not. ibi Sicul. & optima glos.* in prima solutione ad dictum c. cura xvi. quæst. vii. in c. Si quis deinceps. *Item ad prædicta allego. c.* Si a Sede de præbend. lib. vi. *ubi cæteris paribus, etiam in beneficialibus possessio dat titulum, & facit quod dicit ibi Ioan. de Imol, licèt domi videatur claudicare. Item ad hoc facit quod dicit* Bald. *& dicit esse singulare* in l. quamvis C. de fideicommiss. in 1. colum. *ubi dicit quòd ea, quæ tendunt ad perfectionem mandati, tacitè includuntur: & ex hoc colligit ibi, quòd cùm unum conceditur, videtur & aliud concedi quod sequitur ad illud:* & concordat. ff. de servitut. urb. præd. leg. Servitutes §. Si domo, *& ex hoc consului in Curia, quòd si Papa mandat aliquem non molestari super fructibus & possessione alicujus beneficii, quod per hoc videtur adjudicasse sibi beneficium, & sic sententiavit* Rota in una caussa de Vallado in Portugallia: & pronuntiavit Gaspar auditor. 19

Sed mandat Papa hic ipsum non molestari qui possedit triennio, ergo videtur sibi dare jus percipiendi fructus: sed jus percipiendi licitè fructus est ipse titulus, ergo, &c. per dictam legem: *ex quo sequitur, quòd si iste esset spoliatus, posset petere restitutionem, etiamsi objiceretur sibi quod non habet titulum: quia ipse posset dicere quod habet ex hac regula ut dixi. Tamen posset ad hoc responderi, quod quoad possessionem beneficii posset restitui. Sed tunc ego replicarem* d. c. 1. de eo qui mit. in pos. lib. 6. *& de hoc addo hic ea quæ dixi superius in* xv. *regula in* iii. *prærogativa: & decisionem hujus dubii relinquo dictis Dominis: quia posset dici mihi, quòd ista regula requireret titulum præcedentem, ergo, &c. dicerem, quòd etiamsi titulus esset invalidus primus, tamen hic validatur: ergo sequitur, quod est novus titulus, etiam quoad judicialia, & quoad Deum: quia licèt confirmatio non faciat firmum, nisi quod aliàs est legitimum, tamen si Papa facit ex certa scientia, tunc videtur quòd nullum erat à principio facere firmum, ut dicit glos. notab.* in c. Placuit in fin. xxi. quæst. vi. *& sic est in casu nostro, & sic credo verius salva authoritate Sedis Apostolicæ: nam si contrarium esset verum, daretur materia spoliandi possessores, &c.* 20

Item in quantum hic dicitur, dummodò se non intruserint, &c. *Debet intelligi isto modo, quia licèt aliàs de jure non dicatur intrusus, etiam qui per vim intrat possessionem alicujus beneficii, si aliàs habet titulum ad illius beneficium, tamen quando beneficium est reservatum generaliter, ut hic, licèt habeat titulum, censetur intrusus facit* 21

quod not. Dom. in c. cum qui de præb. lib. VI. ubi dicit quod habens canonicum titu-
Q *lum, etiam si violenter ingrediatur beneficium non dicitur intrusus: sed quando est bene-* 22
ficium reservatum non censetur habere titulum, ergo &c: Item inquantum hic irritantur impetrationes factæ de dictis beneficiis sic possessis, sequitur unus intellectus ad verba
R *sequentia ibi*, antiquas lites penitus extinguentes &c: *ut sit sensus: quod si unus possideret etiam ante istam regulam triennio aliquod beneficium pacificè, & si post* 23
triennium unus alius impetret illud, quod non valeat impetratio, & si postea fuerit mo-
S *ta lis etiam ante istam Regulam, quod exstinguitur ista lis antiqua, & isto modo potest intelligi ista Regula: videlicet, quod etiamsi impetratio sit facta ante triennalem possessionem pacificam, quod nihil valet, & etiam quod exstinguit lites antiquas super hoc.*

Sed certè super hoc ultimo dubitavi quid vult dicere antiquas lites penitus exstinguendo &c: *& consului Doctores doctos & ipsi intelligebant prout intellexi. & ego sic intelligo, videlicet quod si unus possidet unum beneficium, & tu citas eum super eodem beneficio, & tamen ipse postea percepit fructus pacificè per triennium, & tu per totum triennium nihil facis contra eum quod ipse dicitur pacifice possidere, non obstante illa lite antiqua mota ante triennium; quia illam exstinguit Papa, & hoc vult dicere aperte ista littera, & quod hoc sit verum hoc fundo: quia quando tu non prose-* 24
queris litem per te motam, videris habere eam pro derelicta: & ideò non dicitur jam lis pendere, ut dicit glos. notab. in verbo prosequatur in clem. I. ut lite pendente & illam alleg. decis. Rotæ CCCCXV. quæ incipit Item si lite pendente *& tamen illa eadem decisio dicit, quod nunquam lis finitur in curia nisi per sententiam. Ideò Ro-* 25
ta practicat hodie contra istum intellectum meum propter illam decisionem, etiamsi duret lis per mille annos, sed supra in XXVII. *Regula de surrogatione dixi contra illam decis. & allegavi dictam* cle. I. et cap. I. de lit. contest. lib. VI. *& alia jura. & concludo hic prout ibi dixi, & illa glo. debet intelligi, quando unus renunciat liti: quia quoad eum non dicitur lis pendere* l. postquam liti C. de pact. *vel alias ex conjecturis apparet, quod non vult prosequi, quod relinquitur arbitrio judicantis ut not. gl.* in l. fulcimus §. I. ff. ex quibus causs. in pos. eatur, & facit c. non solum XI. quæst. III. & cap. quem progenitores XV. q. I. & c. dilecti. de ap. *& ista præsumptio est propter illud triennium quod dicit ista Regula, puta si infra triennium non fuit citatus ad aliquem actum, & etiam loquitur ista Regula quoad caussas futuras post regulam. per l* leges C. de legi. *& ad caussas præteritas per verbum* possederit *hic positum, & potest referri ad præteritum subjunctivi, & ad futurum juxta glo.* in cap. II. de constit. lib. V. & c. I. de cler. non resi. lib. VI. *& quia lex semper loquitur,* l. Arriani C de hæret. *sequitur quod etiã potest dici antiqua lis etiã post Regulam. Et dicitur pacificè possidere iste ante trienniũ citatus, sed infra trienniũ non, per istã Regulã, si habeat fructus pacificè, & quod dico hic refero ad Regulã* XXVII. *supra loquentẽ de surrogatione: & illud quod dixi ibi refero hic caussa brevitatis, & sic pro isto intellectu meo, vidi quod Anton. de Casarellis*

maximus advocatus tenuit, & consuluit, & allegavit ut per Bald in l. si sit §. 1. ff. de leg. 1. & in l. Titius ff. de act. empt. & vend. *Rota tamen prosequendo stylum suum tenet contrarium: quia in caussa mea allegavi hoc, & non profuit. Ideo est hodie inter Curiales receptum, quod si citas unum semper in quolibet anno, facias aliquem actum vel infra triennium & sic sit hodie.* 26

Et ex praedictis tollitur unum dubium curiosorum, quod si unus tempore Sixti *possedit duobus annis, & undecim mensibus pacificè, & tempore* Innocentij *alio mense, postquam facta est illa Regula, vel ante, quod sit tutus licet regula* Sixti *sit mortua, tamen quia ista refertur ad praeterita, etiam ista regula tuetur eum, ut supra dixi.*

Item ista regula posset habere locum in impetratione facta post pacificam possessionem triennalem, sive in forma juris, sive per vacationem ipso facto de commissis ante triennium ex quo indistinctè loquitur: tamen melius est dicere de secundo modo, & non in forma juris. quia tunc non esset caussa beneficialis ut dicit glo. in c. II. ut lite pendente lib. VI. 27

Vidi tamen dubitari si unus possedit beneficium sex annis, & ego impetro illud, quia non solvit mediam annatam, & secundum bullam Pij *est privatus ipso facto, & ex primo per quod annos possederit, secundum regulam supra proximam, tamen non peto derogari huic Regulae, an potest postea mihi opponi de hac regula? & crederem quod non quia Papa videtur ibi facile derogare* arg. c. 1. de constitut. lib. VI & eorum quae notantur maximè per Bartol. in l. si quis in principio testamenti ff. de leg. III. & per Doctor. in cap. 1. de excess. praela. lib. VI. *maximè quia non est ibi clausula derogatoria: tamen ad cautelam semper ponitur in supplicatione*, & cum derogatione &c. 28

Et per hoc infero, quod haec Regula habeat locum in privato ipso jure, vel per sententiam argum. l. in rebus §. fin. cum l. sed si manente quae sequitur ff. de precarijs *& credo quod habet locum ista Regula etiam contra judicem* arg. cap. conquerente de restitut. spoliat. *& ad praedicta facit, quia etiamsi iste careat titulo, tamen non dicitur intrusus, ex quo continuat suam primam possessionem quam habebat per dicta jura & hoc vult ista Regula considerans initium ingressus.* & facit cap. eum qui, in princip. & quod ibi notat Dominic. de praebend. lib. VI. *maximè, quia ista Regula non dat titulum secundum Dominos de Rota, sed tantum defendit possessorem, & sic respondeo ad cap.* 1. de reg. jur. lib. VI. *quae dicit quod nemo potest beneficium obtinere sine institutione, sed non dicit quod non possit possidere, facit quod dicit Abbas* in cap. litteris de restit. spol. *sed tenendo intellectum quem tenet Rota, nescio quid est dicere secundum Dominos Auditores,* antiquas lites penitus exstinguendo? *licet interrogaverim aliquos ex eis, & si aliquis dixerit antiquas lites, quae duraverunt per decem annos ante illud triennium, ut in simili dicit glo.* in cle. 1. de reb. Eccle. & in l. fi. ff. si ager vecti vel emphy. pe. *dico quod ista regula est una truffa: quia tunc etiam obstaret d. decisio Rotae, quae dicit quod nunquam exstinguitur lis, nisi per sententiam in Curia; & in tan-* 29 30 31 32 33

in ta tum aliqui volunt sequi illam decis. quod etiamsi viderint clarè istam Regulam finire lites, tamen volunt potius stare decisioni Rotæ, quam decisioni Papæ, & ideo videtur sibi, quod esset dicere contra veritatem boni tamen, vel Doctores contrarium credunt, & intelligunt aliqui alij antiquas lites, scilicet, cum antecessore, secus cum isto novo possessore, ita dixit mihi Iac. de Rizomb. Abbreviator de maiori parco bonus iurista, sed nihil allegavit, ideo &c. sed quia ex quo desiit iste posidere lite pendente, præsumitur quod successor sit dolosus & intrusus ar. c. quia C. de judic. & c. sæpe de rest. spol. & c. 1. de alie mut jud. & c. significavit de rescript & ille qui desiit dolo posidere lite pen. potest semper conveniri, & sententia lata contra eum præiudicaret successori per prædicta iura, & per multa alia, & sic practicatur. Item postea consului dominum Nicol. de Castello & respondit mihi quod nesciebat intelligere aliter quam ego hic dico, & remisit me ad D. Antonium de Eugulo antiquum procuratorem, qui dixit mihi quod in hoc ipse habuit sententiam contra, sicut ego in caussa mea, & quod ista Regula non est in hoc intelligibilis, & quod illi qui composuerunt, etiam non intellexerunt & quod deberent vocari Advocati & procuratores & Auditores quando componuntur Regulæ, tamen nolunt maiores &c. ideo dico, ex quo obscure loquitur ista Regula in hoc perinde habetur atque si non fuisset condita l de ætate. §. nihil ff. de interog. act. ego tamen sic intelligo sicut dixi: tamen Rota contrarium practicat: puto tamen propter prærogativam Curiæ, quod salvetur dicta decisio saltem in lite pen. in curia, scilicet quod non finiatur lis, nisi per sententiam, ut dicit decis. prædicta: sed extra curiam ad minus servaretur illud quod dixi: ex quo omnes literati sic intelligunt: sed non servatur, nisi indistinctè & male &c. 34

Vltimo dico ponderanda hæc verba istius regulæ: nam hic non requiritur aliud ad eius verificationem, nisi titulus coloratus & possesio &c. excipiuntur tantum duo casus. ergo sequitur quod in alijs ista regula est firma, nam exceptio firmat regulam & ultra iura vulgaria allego ad hoc c. licet in fi. de elec. & c. 11. in prin. & in fin. de conjug. lepro. 35
ex quo sequitur quod etiamsi excommunicatus possederit trienno ex titulo colorato aliquod beneficium, quod potest juvare hæc regula: quia nulli dubium quod excommunicatus potest posidere beneficium, cum possesio sit quid facti potius, quam iuris l. 1. §. si vir. 36
uxori. ff. de acqui. pos. c. cum nostris. de conces. præben. *ergo ea quæ sunt facti non possunt iure civili vel alio positivo infringi ut in* d §. si vir. *ergo sequitur quod cum excommunicatus potest posidere* facit c. item cum quis &c. in litteris de restit. 37
spol. *quod in eo habet locum ista regula, idque quoad hoc, ut non molestetur ut hic secus dico de restitutione si spolietur: quia tunc obstaret sibi exceptio excommunicationis, ut dicunt tres glo. vulgares* in cap. 1. XXXIII. dist. & cap. ex insinuatione de procu. & in c. dilectus de Rescript. 38

Item per prædicta dico idem in hæretico, quoad possesionem facti, quousq; spolietur, & sic 39

sic tollo distinctionem Doctorum in c, de judic. *quoad casum cuius regulæ, & credo quod sic practicat Rota: & est verum: quia sic dixit mihi Dominus Petrus Ferrera Hispanus, doctissimus vir, & allegavit mihi quoad istam regulam, quia defensio non tollitur excommunicato,* c. cum inter de except. *ergò &c.* 40

X *Item ex prædictis infero quod hæc Regula habet locum etiamsi possessor sit spurius, vel homicida, vel quicumq; alius inhabilis, ex quo indistinctè loquitur: sed in rei veritate debet intelligi de personis habilibus,* argum. l. ut gradatim ff. de mu. & hon. *tamen communiter tenetur & malè.* 41

Y *Item hic vidi in curia unam quæstionem, scilicet an commendatarius ad vitam potest se defendere cum ista regula? & certè prima facie videbatur quod sic, ex quo habet coloratum titulum &c. tamen contrarium credo verius: nam est certum quod iste non habet titulum, sed tantum depositum,* arg. l. commendata ff. de verb. sign. *& eorum* 42
Z quæ dicit gl, in c. si constiterit, de accus. *Item quia iste non possidet* ut l. licet §. 1. ff. de postul. l. rei comodæ ff. commodati, in arg. *ergò &c: & sic credo pronuntiasse Rotam, tamen crederem hoc verum si hoc molestaretur per habentem titulum ipsius beneficij de novo, vel alias: quia ille dicitur verus prælatus ut dicit gloss.* in c. nemo de elect. lib. VI. *& non commendatarius ut dicit illa glo. Sed si alius etiam commendatarius molestaret eum, crederem habere locum istam regulam: quia in pari caussa &c.* de reg. jur lib. VI. *& crederem quod licet dicatur quod commendarius non possideat; ut dixi, tamen hoc verum quando dominus verus deposuit, secus si judex: quia tunc possidet, sicut dicimus de sequestro, ut not.* in dicta l. licet, & facit lex interdum ff. de
aa acquir. pos. *sed sic est in casu nostro, ergò &c: nescio tamen an Auditores moderni reciperent hoc; nam dicunt quod non est beneficium commenda, per superius dicta, & quia beneficium debet esse perpetuum* c. præcepta lv. distinct. & notatur in cap. veniens de fil præb *sed dico quod satis est perpetuum, quoad vitam obtinens in commendam,* arg. l. 1. ff. pro soc. cum gloss. *& fortè non esset magnum hoc tenere pro veritate, & idem quod dico de commenda, dicerem de administratione quæ etiam non dat titulum, ut in alia regula superius latius dixi.*

COMMENTARIA JO. A CHOKIER.

A HÆc *Regula*) Ista INNOCENTII Regula in nulla sui parte est immutata per alios Pontifices, nisi quod Adrianus VI. post verba *absque simoniaco ingressu* addiderit ista *ex quovis titulo*: idque ideò, ut ista Regula comprehenderet etiam commendas super quibus antea controvertebatur in Rota teste Sarniensi *hic in præfat. & in q. 5.* & hæc Reg. celebris est & famosa ut omni-

omnibus notum est, ideò indiget accuratiori, licet succincta investigatione.
B *Quicunque Ecclesiastica beneficia*) An beneficij appellatione veniant officia 44
quoad effectum hujus Regulæ? venire, dummodo sint Ecclesiast. (de quibus
loquitur cap. *cum accessissent de Constit & in cap. Consulere de Simonia*) adseris hic
Gomes *quæst.6.* nam verbum hoc *beneficium* in materia favorabili latissimè de-
bet interpretari *c.1. de Reg. iur. in 6* adeò etiam ut comprehendat ex opinione 45
quorundam hospitalia, quæ tamen dantur in titulum, & conceduntur ad vitam
titulati: nam cum sint eo casu beneficia Ecclesiastica, *Selva de beneficio p. 2 q.11.
nu.13. in fi Rebuff. in praxi tit de devolut nu.73 & in tract. Nominat. q.15. nu. 13.
Hoyeda de Incomp. in Præfat. nu. 4. in fi.* dubium non est Regulam hanc compre-
hendere, etiam hujusmodi hospitalia, cujus tamē qualitatis probatio incumbit 46
alleganti, *Mohed. decis. 18. de Caussa poss. & propr* secus esset si non concederentur
in titulum, sed tantum in administrationem: quia eo casu non sunt beneficia ut
scribit præter alios Hiero. Gonzalez *ad Reg. 8. Cancell.* Flam. Paris. *de Resig. be-
ne. lib. 11. q. 3* ac proinde sub hac Reg. non comprehenduntur *Gomes. hic q. 7.
Mohed. d. decis. 18 de caus. poss. & prop. Simonetta tract. de Reser. ben. q.7.* Quid de 47
beneficio unito; non comprehendi sub hac Regula, præsertim si unio sit per-
petua, rectè censuit post Gomes. *quæst. 8.* Hiero. Gonzalez *ad d. Reg 8. glo. 5. §.
7. nu. 9.* nam per unionem extinguitur nomen & effectus beneficij *DD. in c. cum* 48
accessissent de constit glo. in clem. per litteras, de præbend. nec etiam vacare potest cū
sit extinctum. *Anto Faber, lib. 1. defin. Foren. tit. 2. defin. 64.* Ex quibus ef-
ficitur Regulam hanc locum non habere in ejusmodi beneficijs, & ita servare in
praxi Cancellariam Romanam omnes adstruunt, atq; ita superioribus annis de-
cidit, Rota *in una Valeminæ Parochialis coram R. P. D. Coccino 5. Iuly* 1610. Sic
nec Regula hæc tuebitur possessorem duorum curatorum, ut resolvisse sacram 49
congregationem Concilij refert Navar *conf. 20. de Præb.* quod tamen intellige,
dummodo talis possessor nullum habeat titulum, sed se intrusit de facto sine ali-
cujus provisione in beneficijs, vel fuit declaratus per sententiam privatus titu-
lo, ita contrariantes opiniones conciliat Gomes. *ad hanc Reg q.10. sub finem, ubi
Primus est quando execrabilis &c:* licet extent S. Congregationis Illust. Cardina-
lium S. Concilij Trid. quibus resolvitur possessorem incompatibilium non de-
fendi dispositione hujus Regulæ de Trienali, quas vide apud Wames. *conf.
233. in addit. de Præbend* & Nicol. Garciam *tract. de ben. p. 11. c. 5. nu. 379.* & ra-
tio est quia contra Concilij Tridentini decreta non intrat hæc Regula, ut in
una viseten. Canonicatus resolvit Rota *coram R. P. D Coccino, 5. Iuly 1610.* quæ
decisio extat apud Farinacium *decis. 310. p 2. in noviss.* Insuper non tuebitur hæc
Reg. Precistam, qui nominatus est ad primam vacaturam, vel qui acceptavit in
casu non concesso *Guimer. ad prag. sanctio tit. de pacif. poss. in pr.* Deniq; non de-
fendet possessorem beneficiorum manualium *Mohedan. decis. 169. Anast. Germon.*

de Indult. Cardinal. §. *Regularia numero 37. Farinacius decisio. 667.* Denique nec triennalem resignatarium, qui non publicavit, quia incurret in pœnam Constitutio. Gregorij XIII. de publicandis resignatio. *Flamin Paris de resignatio. benefi. libro 11. quæstio 6.* Postremò nec eum qui impetravit ante tempus verisimilis notitiæ, ut diximus ad Regulam XXVIII. numer. 17. At quid dicendum in beneficio jurispatronatus? Regulæ locum esse post Gomes. *hic quæstio 9.* respondit Dominus Wames. *consil. 263. tom. 1.* Quid in commenda? pro affirmativa extat, decisio. 16. Mohedan. *titul. de caus. possessor. & proprietat.* Aliud in Præceptorijs ad nutum amovibilibus, quia in istis Regulæ de Triennali, ut & de annali locum non habebunt *Mohed. decis. 10, dict. titul.*

Laicus vel spurius, vel mulier) De Laico non est dubium: quia Laicus 51 non est persona habilis ad beneficia, *cap. cum adeo de Rescript. cap. ex litteris de transact.* De illegitimis & spuriis idem dicendum, ex quo illi omnium jurium spiritualium sint incapaces *cap. si gens Anglorum 56. distinctio. Rebuff. in praxi titul. de dispensat. super defectu natal.* nec videtur obstare verbum universale hic positum *quicumque*: quia illud restringendum videtur ad personas habiles 52 *Geminia. & Petr de Anchor. in cap. 2. de prabend. in 6.* Contra tamen resolvit Rota apud Gomes quæ rejecta Alphonsi nostri opinione censuit illegitimos 53 etiam ista regula defendi, *Gomes hic quæstio. 2. versicul. Tamen istis.* cum præ- 54 sumantur dispensati; quæ præsumta dispensatio non habet locum contra decretum Concilij Trident nimirum in illegitimis, qui beneficia obtinent in ecclesiis ubi eorum patres beneficia habent. Nec movet quod dictum est verba universalia restringi ad personas habiles: quia ultra responsiones quæ possunt colligi ex limitationibus per Jas. *in leg. fideiussor. §. Prætor ff. qui satisd. cogant*, limitatur dicta conclusio non habere locum quando lex loquitur taxativè excipiens duo genera personarum, ut hic, videlicet Intrusorum & Simoniacorum: quia tunc casus non excepti comprehenduntur sub Regula *ut in cap. 2. ubi Abb. de Coniug. lepro.* præsertim quando Regula concernit commodum publicum, ut hic, quo casu non recipit restrictionem de habi- 55 litate personarum *Bart. leg. si quis in gravi §. utrum, ibi text. ff. ad Senatusconsult. Syllan. leg. 1. Cod. de Sacrosanct. Eccles.* De muliere, dicimus cum Sarniensi *hic quæstio 3.* comprehendi sub hac Regula eam quæ habet dignita- 56 tem, qualis est Abbatissa, & Priorissa perpetua. Nec obstat quod Regula loquatur de beneficiis, quorum appellatione non venit dignitas *clem. 1. de sequest.* 57 *possessor. & fruct. cap. ad aures ubi Dominic. de Rescript. & in cap. fine. de Prabend.* quia hoc fallit, ubi concurrit mens & ratio eadem dispositionis, maximè in materia favorabili, qualis est hæc, *gloss. in clem. Auditor. de Rescript. & in cap. 1. de Reg. iur. in 6.*

Absi-

D *Atque simoniaco ingressu*) Dubitatur de qua Simonia hæc Regula loquatur,
an de reali tantum, an etiam de conventionali, de mentali enim certum est Re- 58
gulam hanc non loqui. Prius explicandum est in gratiam juniorum, quæ di-
catur simonia conventionalis, & quæ Realis: Realis est quando pacto inter-
veniente, pecunia vel res aliqua pecunia æstimabilis, seu temporalis confertur 59
pro re spirituali, eritque completa etiamsi non omnia hinc inde, sed pro parte
tantum sunt adimpleta, *Navar. cons. 6. de Simonia, & in Manuali.* & tales simo-
niaci sunt ipso facto privati beneficijs, & incidunt in excommunicationem la-
tæ sententiæ, à qua nisi à S. Pontifice, non possunt absolvi, *text. in extravag.
cum detestabile de Simonia in cap. cum detestabile ex. de Simonia.* Conventionalis
est, quando tantum est pactum pretium pro re spirituali, nondum tamen ex u-
traque parte pactum est adimpletum, puta datum pretium, nondum tamen da-
tum beneficium, aut datum beneficium nondum datum pretium, nam quando
ex utraque parte completa est pactio, Simonia realis est, *Navar. in Manual. cap.
23. numero* 100. *& consilio 3. de Simonia.*

Et in hac specie Simoniæ conventionalis controvertunt DD. an sicut pœ-
na realis est privatio ipso facto beneficij, & excommunicatio latæ sententiæ,
ita & in ista, Navar. *in cap. fin. de Simonia* tenet non incurri dictam pœnam do-
nec detur pretium, Cardinal. Toletus *in summa lib. 5. cap. 94.* adstruit incurri,
dicitque communem hanc sententiam ubique receptam, quam & probat Joan.
de Anania *in cap. in nobis de Simonia.* Redoanus de Simon. *parte 4 cap 9. num.
7. & part 2 cap. 17. numero 24. & capite 11. numero 32.* Rebuff. *in praxi titul. de
Simonia in Resignatione, num 9 text. in capite nobis fuit. de Simonia.* Quæ postre-
ma opinio etiam arridet Gomesio *hic quæstione* 12. nam promissio, inquit &
datio pari passu ambulant, non solum in materia spirituali, sed etiam in alia pro-
fana, *text. in leg. si. Cod. ad leg. Aquil.* & sicut ille qui per simoniam realem acqui-
sivit beneficium, tenetur illud dimittere: ita ille qui per solam promissionem
de dando illud consecutus fuit, *Fely in cap. tua nos & ibi Abb. de simonia. idem
Abb. in capite cum ad nostram de election. in 3 not.* Hæc opinio si vera sit haud du
bium est, quin Regula nostra procedet etiam in simoniaco conventionali, qui
perinde beneficio dictæ Regulæ non defenderetur, cum ex dictis æquè
habeat vitiosum ingressum atque simoniacus realis. *Gomesius dicta quæ
stione 12. versicul. Quid dicendum?* Limita tamen conclusionem non pro-
cedere in simoniaco ignorante: ut quia pater, vel frater, aut con- 60
sanguineus aliquid dedit pro dando beneficio, filio vel fratri aut
consanguineo, eo penitus ignaro & nescio, quia talis non conscius
pacti

accusat. quod etiam procedere in crimine confidentiæ decidit Rota *in una Hispalen. pretensæ simoniæ 7. February 1596. coram Illust. Blanchetto & in una Lucana coram Illust. & Reverend Card. Bononien. 27. Februarij 1606.* quas refert Farinacius *decis. 358 p. 2. in Noviss.* Nec in ijs probandis admitterentur testes inimici, *textus in c. per tuas. c. licet ibi DD. de Simonia.* Nam licet bulla Pij V. in §. *cæterum criminosi* admittat testes quoscumq; & exceptiones omnes rejiciat, tamen exceptio capitalis inimicitiæ non propterea censetur rejecta, *d. cap. licet, & cap. per tuas, Farinacius d. decis. 358.* Secundò probatur cum res temporalis data est pro re spirituali in vim & executionem præcedentis tractatus, ut multis Rotæ decisionibus modernis docet Farinacius *d. decis. 338 nu. 11. part. 2. in Noviss.* Tertio probatur ex remissione debiti, probata tamen conventione præcedenti *Mascard de Probat. conclus.* MCCCXII. *vol. 2. Farinacius decis. 108. nu. 5 part. 1. in Noviss.* quæ probatio, ut relevet, talis esse debet, ut probet quicquid factum fuit in executionem præcedentis conventionis seu tractatus. *Farinacius d. decis. 358 nu. 11.* Sed quid si consignatio facta fuerit incontinenti post resignationem beneficii, an ex ea præsumatur Simonia? Rota *in una Leodien. Canonicatus coram R. P. D. Pirovano 8. Iulij 1612. quæ extat apud Farin. decis. 418 nu. 4. p. 1. in Noviss.* decidit non præsumi, quia actus quamvis eadem die facti, non dicuntur correspectivi ad inferendum simoniam. *Mohed. Decis. 3. de Simonia Put. dec. 17. lib. 1.* Quartò probatur per confessionem illam committentis *c. presbyter 15. quæst. 5. Roland. à Valle cons. 31. nu. 1. vol. 3.* Quintò per famam, Mascard. *d. conclus.* Rota tamen *d. decis. 358 n. 8.* decidit simoniam non probari per famam. *Put. decis. 171. nu. lib. 2.* Confidentia autem quæ simoniæ species est, nimirum cum quis confidit quod alter acceptans beneficium sibi postea vel alteri conferat, probatur iis præsumptionibus quas habes in bulla Pij V. & explicatas latè per Flam. Paris. *tract. de confid. quæst. 65 66 67 68. 69, & seq.* Hodie confidentiæ crimen requirit plenam & concludentem probationem & in ea non admittuntur conjecturæ, & præsumptiones, nisi sint tales, quæ necessariò concludant, & convincant confidentiam, ut dictum fuit *in una Lucana confidentiæ 27. Februarij 1606. nu. 1. coram Illust & Rever. Card. Bononien. quæ extat apud. Farinac. decis. 108. nu 1. part. 1. in Novissimis.*

E *Ex sola electione sive confirmatione)* Idem sentit hic Gomes. quæst. 35 26 Nam per solam electionem, inquit, sine confirmatione jus in re non tribuitur, nec per eam potest haberi titulus coloratus, quod tamen secus esset si electio facta fuerit ab iis qui confirmandi haberent potestatem, quia talis electio jus plenum in re & per consequens, titulum coloratum tribuit & habetur eiusmodi electio loco provisionis per not. Felii *in c. eam te num. 4. in fi. de Rescript.* Sed hodie secus est, attenta Constitutione Julij III. de data anni 1553. de qua infra, *in verb. Dummodo se non intruserit.*

F *De triennio continuo)* Huc facit dictum Baldi *in cap. cum viginti de off. deleg.* ubi scribit quod ubicumque lex designat certum tempus illud debet esse continuum, videlicet de momento ad momentum, maximè in odiosis ut hic, licet in favorabilibus aliud dicendum esset per not. glo. *in l. opinionem ff. de minor.* & latè *Inno. in clem. si de ætat. & qual.* Sed an currat ejusmodi triennium contra minorem? vide Gomes. *hic quæst. 15.* qui quæstionem hanc solvit eleganti distinctione, quam si usus postulat vide.

G *Mota lis ut dicit &c.)* Judicialis vel extrajudicialis *Inno. card. & alij DD. in clem. Gratiæ de Rescript.* sed ex opinione Innoc. & Hostien. *in cap. de constitutus 2. de electio.* Pacificus possessor dicitur qui percipit fructus, licet illi moveatur lis super titulo beneficij, quæ sententia hodie explosa est per Rotam, retenta opinione prædicta DD. *in d. clem. Gratiæ*, à qua quoque stat noster Glossographus hic, ibi, *quod licet possideat.* Nam talis interruptio requiritur quæ perceptionem fructuum & perturbationem concernat, juxta ea quæ not Baldus *in leg. ordinarij 4. col. vers. deinde quero ego de Rei vind gloss. in l exstat ff. quod caussa.* Itaq; probo quod postea subjicit Glossographus cum videlicet qui non possidet majorem partem fructuum, non dici pacificè possidere, etiamsi lis ipsi non moveatur: quia requiritur molestatio iudicialis vel extraiudicialis, ut notavi supra ad Reg. de annali in glo. verbi *non debet.* 64 65

H *Si non fuit sibi lis mota)* Quid si citatio fuerit nulla, an interrupta censeatur possessio? Pro negativa plura adducit Gomes. *ad hanc Reg. de Annali quæst. 45.* ad quam se remittit *in q. 34. de Triennali*: quibus in locis scribit quod non solum citatio nulla non interrumpit pacificam possessionē, sed etiam citatio malè executa: quod limitandum, nisi citatio nulla fuisset geminata: quia tunc interrumperet pacificam possessionem. *Alex. ad Apostill. Baldi in leg. cum notissimi de Præscript. 30. annorum* allegat glo. *in l. quibus idem ff. de verb. obligat.* ut & quando post decretam citationem, amittit possessor mandatum pro cura, & apud actuarium comparet procurator, nam tunc desinit pacificè possidere, licet non appareat de executione in principalem, *Achilles de Grassis decis. 5. ad hanc Reg.* 66 67 68

I *Videlicet in vacantibus in Curia)* Per obitum scilicet apud S. Sedem Gomesius *hic q. 31. vers. Primum igitur &c.* qui septem privilegia specialia cumulat huius reservationis in corpore iuris clausæ, quæ habetur *in c. 2. & cap. præsenti de Præbend in 6.* & de qua propriè loquitur hæc Regula, ut clarè cum nostro Alphonso ostendit idem Gomes. *d. q. 3 vers. Circa tertium* & Rebuff. *in concordata in forma mandati Apostolici*, & novissimè Nicol. Garcia *in tract. de benef. part. 5. cap. 1. nu. 132* Ac licet aliæ quoq; reperiantur Reservationes in corpore iuris clausæ, quas supra tetigi & suo ordine enumerat idem Gomesius *vers. Prima est &c.* tamen hæc Regula de istis non loquitur, sed tantum de Reservatione, de 69 70

que

qua *In d.c.* 2.ubi dispositioni S. Sedis reservantur beneficia vacantia per obitum in Curia, quæ reservatio cæteris dignior, & efficacior est: propterea nisi de illa fiat specialis, & individua mentio non censetur comprehensa sub quacumque dispositione Papæ, nisi tamen in gratia motus proprij, quo casu possessorem juvabit Regula, alias non *Geminia in d cap.2 n. 14. Præses Everardi consil. 237.nu. 4. & seqq. Rota decis. 4. de Prabend. in no. Aen. de Falcon. tract. de Rescri. qu.4. principali effectu 36. per tot. & effectu 43 & Simonetta eod. tract. q 73. num 1. q.83 nu.4* & hoc quidem in dispositione Papæ, nam si det facultatem alicui motu proprio conferêdi quæcumque beneficia reservata, & ubicumque vacantia, adhuc non venient vacantia apud Sedem, ut scribit Geminia, *in d. c.2. num.14. vers sed quid si Papa*: id quod novissimè Gregorij XIIII. constitutione incip. sanctissimus de anno 1591. extensum etiam est ad Cardinales, ut nulla ijs indulta concessa suffragentur, quoad beneficia vacantia in Curia, nisi sint de beneficijs in suis Ecclesijs titularibus de Vrbe consistentibus, quod & alibi tradit Anast. Germon Jurisc. Romanus *in suo insigni tract de Indultis Cardinalium*. Ratio præmissorum est, quia Papa difficilius movetur ad concedendum gratiam de his beneficijs vacantibus apud Sedem, cum intendat ille semper specialibus, & dilectis personis, veluti suis familiaribus, ministris in vinea Domini laborantibus providere. Ideò solet addi in signatura clausula *præterquam per obitum apud Sedem*: ut notat Rebuff *in praxi in 3 parte sig. in gl verbo alia clausula nu. 15.*

K *Videlicet quando est beneficium devolutum*) Immo beneficia devoluta non 71 sunt reservata, cum ea conferat jure communi, quod secus est in reservatis, utpote quæ conferat iure plenitudinis potestatis, *Lapus alleg. 84. nu. 5. vers. de beneficijs Rota decis. 3 de off. deleg. & decis. 774. nu 2. part. lib. 3. Aeneas de Falcon. de Rescr. 2. q. principali, nu. 12. in fi. Hieron. Gonzalez ad Reg.8. Cancell, glos. 11. nu. 60.* devolvuntur autem beneficia, si eorum collatio non fiat intra sex men- 72 ses, ad superiorem, idq; gradatim, *c. licet de supplend. neg. prælat cap. 2. de concess. prabend.* idq; non solum in collatione, sed etiam in electione, *Abb. in c. dilectus ibi text. de concess. præb. nu.2. & alij?* & præsentatione, si patroni sint Ecclesiastici, nam laici quatuor dumtaxat menses habent *c. unico §. verum de iure patron. in 6. Innoc. d. c. licet Abb. in c. quia diversitatem nu. 18. & in c. ex parte nu. 13. de Conces. præb,* & dicti sex menses dati ad conferendum sunt à tempore scientiæ vacationis numerandi, *d. c. quia diversitatem in fi d c. licet ibi Innoc. Rebuff. in praxi tit. de devolut. numero* 10. & ita resolvit Rota *in una Placentina Parochialis coram D. Seraphino 28. Iunij 1585 & coram D. Bubalo 24 Martij 1586* vel à tempore quo scire potuit, & debuit, ut quando Episcopus est in propria Diocęsi &c: *Mascard. de probat, conclus. 879. nu. 10. Abb. in d. c licet Zerola in praxi Episcop. 2. part. verbo devolutio §. 2.* & sic resolutum fuit *in una Burgen. Canonicatus 27. Martij 1583, coram D. Bubalo* & dicti sex menses currunt de momento ad momentum à tem-

pore scientiæ vacationis, ita quod si beneficium vacavit, & fuit nota vacatio, à Martij hora 9. usq; ad primam Septemb. hora 10. per totam, & non post, providere poterunt *Mandosf de electio novorum prælat. part.* 1. *c.* 3. *Rota in una Civitatis Castellaniæ* 18. *Iunij* 1557. *coram Illust. Quirogæ* quam ad longum refert Nicol. Garcia *de benef. part.* 10. *cap.* 2. *nu.* 20. Idem dicendum in provisione nulla, puta si provident intra tempus, sed indignis, seu inhabilibus & incapacibus *c. cum in cunctis* §. *fi. ubi DD. de electio c licet de supplen. neg. prælat. Garcia d. part.* 10. *c.* 3 *nu.* 2. adhuc enim locus est devolutioni. Porrò, duobus modis quis impetrare potest 73
beneficia devoluta, vel tanquam ad S. Sedem Apostolicam devoluta, juxta Lateranen. statuta Concilii, & tunc debet probari devolutio gradatim iuxta supradicta vel tanquam devoluta ad inferiores ob negligentiam primi collatoris vel, ob non præsentationem patroni in tempore iuxta Reg. 42. infra: quia Papa potest conferre cum Episcopo, seu Archiepiscopo, aut Capitulo ad quos est 74
facta devolutio, *Abb in d c quia diversitatem nu.* 5. & tunc sufficit probare negligentiam *Garcia d. c,* 3. *nu.* 20. *& seqq.* ubi subjicit quod collatio facta à secundo collatore, verbi gratia Archiepiscopo ante factam devolutionem non valet, cum antea is non habeat facultatē conferendi: nec convalescet etiamsi primus non conferat infra tempus *Felij in c. cum ex officij de Præscript. nu.* 37. *Rebuff. d. tit. de devolut. nu.* 12. etiamsi collatio esset facta simpliciter, non dicendo Jure devoto *Garcia d. c.* 3. *nu.* 32. Sed an sicut Ordinariis, ita etiam Nunciis & Legatis currat semestre istud ad conferendum? Negat Gambarus *de off. & potest Legati lib.* 3. *nu.* 14. *&* 622. Nam devolutio non potest ab eo ferri, nisi ad Papam, cum nulli alij subsit, & devoluta ad Papam ipse confert. Adverte etiam quod Legatus de latere concurrit in sua provincia sicut & Papa in collatione beneficiorum cum quolibet Ordinario, quo dq; inter eos sit locus præventioni *c. si à Sede Apostolica de præb. in* 6. *glo & DD in c.* 1. *de off. leg.* etiam in mensibus ordinarijs concessis per Reg. Cancell *Gamb. d. lib.* 3 *Gomes. de expect. nu* 16. & fuit resolutum in una Assasien. beneficij 9. Martij 1587. idq; procedere non obstantibus Concordatis Germaniæ, & Galliæ post Gonzalem. *ad Reg* 8. § 2 *proœm. nu.* 54. tradit Nicol. Garcia *de benef. part.* 6. *c.* 3. *nu* 42. 75

A possessione tantum) Hoc est, hæc Reg. defendit possessorem quoad 76
possessionem, etiam malè fidei possessorem *Crescentius decis.* 1. *de sent & re iud.* sed non quoad titulum, seu proprietatem ut dicit Felij *in c. sicut nu* 31. *de sent. & re iud.* Ideoq; nemo impedietur, quo minus in petitorio doceat possessorem triennalem esse intrusum, quod secus est p-ssessorio: quia non audietur opponens aliquid contra possessionem, *Felij d. loco* Hincque fit ut Ordinarius post triennalem possessionē possit amovere possessorem sine tit & alteri conferre: quia Ordinario non obstat Reg. ut in terminis dicit Felij *d. nu.* 31. *vers neque tollitur Ordinarijs &c* & sic rectè concludit hic noster Glossographus, quod Reg. hæc

hæc non det titulum in beneficio. Igitur defendet Regula tantum possessorem super possessione, non tamen illum qui spolio convenitur: nam licet Reg disponat possessores triennales excludere agentes, etiam habentes bonum titulū, non tamen sic accipi debet ut illa exclusio veri tituli, fiat per occupationem & usurpationem, *arg. l. famosi ff. ad l. Iul Maiest.* Siquidem ut rectè notat Gomes. *quæst.* 11. nulla lex vel statutum eum sensum recipere potest, ut per illud credatur conditor spoliatores in sua occupatione tueri, & electos & spoliatos à restitutione excludere *text. & glo. not. in l. si qua loca C. de fund. & salt. rei Dominicæ & in l. auctoritate C. unde vi*. Postea tamen Auctor noster *in vers. quod ista Reg. daret titulum &c*: videtur ab istis dissentire nihilq; certi resolvere, sed Felij & Gomesij opinio verior est, quam etiam videtur postea sequi *in vers. maximè quia.*

M *Ista Regula daret titulum*) Idem videtur sentire Rebuff. *de Pacif. poss. nu.* 7. 79 Navar. *cons.* 4 *nu.* 4. *& seqq. de off. jud. ord.* quibus in locis etiam scribit quod trieonalis possessio pacifica defendit etiam execrabilem, etiam non monstrata dispensatione, dummodo allegetur (quod & probat Flam Paris. *de Resig. ben. lib.* 11. *q.* 14.) & non sit intrusus: verum ut supra diximus *num.* 49. ab ista opinione recessit Rota.

N *Posset petere restitutionem*) Atque ita censuit Senatus Sabaudiæ apud Ant. 80 Fabrum *lib.* 1. *definit. Florens. tit.* 2. *definit.* 73. neque enim hæc Regula tuetur possessorem contra quem agitur spolio, ut infra dicemus.

O *Tamen si Papa facit*) Tres effectus confirmationis Papalis affert Mand. 81 *ad Reg. de Vnion & union. confirmat. in q* 9 *nu.* 7. quorum primus est ille quem hic Auctor affert, nimirum ut suppleat defectum ejus quod est invalidum *cap. quoties de pact Farinacius decis.* 672. *nu.* 5. *part.* 2. *in Noviss.* ubi dicit quod confirmatio valet in vim novæ concessionis, quando confirmans intendit plus dare quam in confirmato contineatur *& decis.* 303. non tamen in præjudicium tertij, *idem Farinacius decis* 114. *nu* 5. *cap* 1 *cum glo. verb. auctoritatem ibi DD. de transact* Secundus est, ut ipsi facto majorem præstet auctoritatem *cap. fin. cum glo. vers. auctoritate* 11. *distinct.* Tertius, quod sine ejus licentia non poterit retractari, quod ipse confirmavit *cap.* 2. *de confir. util. & inutil* & istos tres effectus ponit glo. *in c. fin. Fater* 17. *q.* 4. Adverte tamen quod confirmatio non trahitur ad id de quo actus confirmationis non disponit ut resolvit Rota *coram Reu. D. P. Coccino in una Bremen. Præpositura* 4 *Iulij* 1614.

P *Dummodo se non intruserit*) Intrusus ad effectum hujus Regulæ duobus 82 modis dicitur. Primo qui obtinuit provisionem beneficij reservati, vel alterius per simoniam, ut in hac Regula dicitur. Secundò, intrusi ad effectum hujus Reg. & Reg. de Annali censentur, nec fructus faciunt suos, qui possident beneficia Ecclesiastica, vel dignitates, earumvè administrationẽ accipiunt ante expeditionem litterarum vel confirmationẽ obtentam ex constitutionem Julij 3. *de data anni* 1553. *Maij* 2. *Pontificatus* 4. vide Piacesium in praxi Episcopali

in Proœmio nu 4. & seq. sed hoc cessat in patria Leodiensi, ut dixi ad Reg III. supra. Deniq; intrusus non dicitur promotus ad ordinem in beneficio requisitum *c. licet canon. de electio. in 6.* quem tamen defendet hæc Reg. non etiam si promoveri jussus per sententiam, non est promotus *Gomes. ad hanc Reg. q. 10.* nisi post sententiam manserit in possessione per triennium continuum, nam ex illa triennali possessione præsumitur dispensatus saltem ad tempus, dummodo alleget dispensationem. Cæterum si non alleget, & appareat clarissimè neque promotum, neque dispensatum, nulla ratio est, ut magis juvetur Regula, quam ut dispensetur de nunquam promovendo: Ita decidit Senatus Sabaudiæ apud Ant. Fabrum. *lib. 1. tit. 2 definit. 90.* Sed utrum intrusus in beneficio reservato, puta decanatu, & habitus, & reputatus pro Decano, & in possessione existens possit beneficia vacantia ad collationem decani pertinentia conferre quæstionem hanc discutit Simonetta *de Reser. ben. q. 44.* & resolvit pro negativa motus auctoritate Rotæ *decis. 4. de Præb.* quem sequitur Gonzalez ad Reg. VIII. Cancell. *gl. 45 §. 2. nu. 44. & seqq.* & ratio est quod possessio beneficij reservati careat omni juris adminiculo, imò possessionem non habeat, obstante reservatione, ut dixi ad Reg. VIII.

Q *Censetur intrusus*) Ideò habent coloratum titulum, si vigore illius accepit possessionem propria auctoritate, sine licentia superioris, & eam per triennium pacificè continuarit, tutus erit exceptione hujus Regulæ; licet quoad alios juris effectus secus sit, Rebuff. *in praxi tit. de modis amittendi benef. num. 28, Gomes. hic quæst 39. per not. DD. in cap. cum qui, de Præbend. in 6.*

Verùm quia Simoniacus hæretico comparatur, an sicut ille non defenditur ope illius Regulæ, ita etiam istum non defendi respondit Rebuff. *d. tit. nu. 27,* quicquid dicat hic Alphonsus supra nu. 39. carent enim hæretici omni beneficio, & auxilio juris *c si adversus de hæreticis* Adverte interim quod adversus intrusos habemus constitutionem Pij IV. de data 1560. Octobris 26. per quam datur Ordinarijs, & delegatis facultas decernendi sequestrum super fructibus, & reditibus beneficiorum constito summariè, & extrajudicialiter beneficium vacasse in mensibus reservatis, vel alias reservatum non esse.

Sed nec Regula hæc, ut neq; Regula de Annali defendet eum qui non publicavit resignationem, ut patet ex ipsa Gregorij XIII. constitutione notatque D. Azorius *lib. 7 Instit. moral. moral c. 24. in fi.* ut nec eum qui impetravit beneficium viventis juxta opinionem quorundam apud Mandos. ad Reg. 21. q. 12. & ad Reg. de triennali.

R *Non censetur habere titulum*) Idem in beneficio simoniace adepto ut habet Regula. Hunc simoniacum non audiri in possessorio adstruit Cassad. *decis. 1. de simonia.* ut nec possessorem contra quem agitur de spolio *Covar. in c. Possessor* 83

de Reg.

de Reg. jur. in 6. part. 2. Relect. §. 10. *num.* 10 sive spolium, inquit, contigerit per violentiam, sive absque ea contigerit, idque fundatur ex Consilio Basilien. ibi citato, quod & probat noster Sotto supra *numero* 19. adverte tamen possidentem beneficium habitum per simoniam se ignorante commissam habere titulum coloratum & gaudere beneficio hujus Regulæ *Lessius de Iust. & iure lib.* 2. *cap.* 35. *num* 140. & ita tenuit Rota in una civitaten. Confidentiæ 25. Janua. 1593. coram Illust. Mantica. *Garcia tract. de benef. part.* 8. *cap.* 1. *num.* 15. licet non videatur tutus in conscientia nisi petat absolutionem à Papa cum nova provisione, ut supra diximus *nu.* 58.

S *Antiquas lites penitus exstinguentes*) Quoniam cum auctor noster, tum Jacobus Simonetta & Lud. Gomesus, aliique non pauci ingenia sua multimodis 84 fatigarunt super interpretatione horum verborum, quæ alioqui tantam obscuritatem præferunt, ut Delio aliquo natatore opus habeant, nolo hic ceù octavus sapientum verba pro illorum luce multa afferre: sufficiat tantum lectorem remisisse ad Lud. Gomesium *hic quæst.* 6. quo in loco multorum opinionem affert, & suam tandem ipse promit auctoritatibusque plusculis confirmat.

T *Per sententiam*) Huc refer quæ scripsi *ad Reg.* XXVII. *de surrog. collitig. in glos. verbi si non sententietur num.* 41.

V *Titulus coloratus*) Dupliciter potest hic considerari titulus coloratus. Primo modo, quoad effectum istius regulæ, secundo modo quoad effectus juris 85 communis ut supra in voce *intrusi* diximus. Quoad effectum istius regulæ certa hæc conclusio ponenda est inquit hic Gomes. *quæst.* 27. & 28. quod ille dicitur habere coloratum titulum, qui habet ab eo qui originaliter potest conferre, eligere, & confirmare, licet ex accidenti sint impediti. Denique omnis ille dicitur habere titulum coloratum qui non excluditur in hac Regula; ideoque illi soli discoloratum titulum ad effectum hujus regulæ habere dicuntur, qui habent titulum per simoniam vel de beneficio reservato reservatione in corpore juris clausa: quia isti duo casus excepti in Regula firmant Regulam in contrarium in casibus non exceptis *lib. nam quod liquidæ ff. de penu. leg. Mascard. tract. de probat. vel* 3. *concluf.* 1384. *nu.* 14.

Sed an titulus prædecessoris transferatur in successorem? finge quod Titius possedit aliquod beneficium pacificè titulo colorato per biennium, quod post obitum illius confertur Mevio, qui illud etiam possedit pacificè per annum, supervenit Sejus qui vult inquietare in petiterio Mevium: qui excipit de hac possessione triennali in se à suo decessore continuata: quæritur quid juris? Guimer. *ad Pragm. sanctio tit. de Pacif. poss. verbo hactenus possedit*, respondit quod Mevius non juvabitur possessione sui prædecessoris: quia in titulis bene-

ficiorum,

ficio um, qui omninò sunt singulares, possessio unius non juvat alium, cum in talibus non cadat successio iuris vel facti.

Sed an vitium litigiosi transeat in tertium qui habet caussam ab aliquo ex collitigantibus ex dispositione huius Regulæ? hanc quæstionem proposui supra *ad Reg. de Surrogandis nu.* 35.

Verùm ut redeam unde diverti, adverte plures alios esse casus, in quibus 86
quis non coloratum titulum habere dicitur, licet non ad effectum istius Reg. Primò, in specie *cap. de multa de præbend & in extravag. execrabilis eod. tit.* ut late probat Gomes. *hic quæst.* 10. *vers. Istis tamen non obstantibus*: quo in loco probat execrabilem, seu possidentem duo beneficia incompatibilia (modo tamen non sit talis declaratus per sententiam, ut idem Gomes notat *q* 24. *vers. non obstat etiam*) nequaquam excludi beneficio istius regulæ; idque ea ratione quod dispositio istius Regulæ excipit tantum duos casus, in quibus Papa statuit Regulam non habere locum; ergò in aliis non exceptis regula firma manet *d. l. nam quod liquide, &c*: quod maximè procedit in eo qui diu possedit incompatibilia, ut puta per decennium, quia tum militat pro eo titulus dispensationis præsumptus, *Navar. cons.* 4. *de off. ord. & cons.* 20. *de Præb.* & Regula hæc contenta est titulo præsumpto *Cassad dec.* 2. *de causs. poss. & propr. nu.* 2. *&* 3. *dec.* 8. *super reg. Cancell. Greg. Tholos. de ben. cap.* 25. *nu.* 15. *Navar. cons.* 4 *tit. de off ord. num.* 6. 87
& cons. 20 *de præb. Flam. Paris. de resig. lib.* 11. *q.* 14. *nu.* 27 *& lib.* 3. *q* 6 *& lib.* 10. *nu.* 9 etiam non dispensatione monstrata, modo tamē ea allegetur *Navar d cons.* 88
4. *num.* 9. *Gomes. q.* 26. Si tamen constet de aliquo titulo invalido præambulo, tum non juvabitur beneficio huius Regulæ, nam ubi manifestè probari potest 89
de fundamento invalido, huiusmodi titulus non dat colorē *Boerius in dec. Burdig. decis* 24. *num.* 6. quia dicitur emanare de facto, & non de iure *Felij in c. in nostra de Rescript. Mascard. d. conclus nu.* 15. & hoc est perpetuum in beneficialibus, ut vitiosus ingressus nunquam dari debeat, ideò cautius fecerit possessor triennalis, si titulum non exhibeat, alleget tamen coloratum ut omninò injustam possessionē non habuisse videatur. At si titulum exhibeat invalidū quidem & nullius momenti, sed tamen non vitiosum, magis est, ut locus sit Regulæ extra casus in ea exceptos; sive quod d. Regula nullius veri tituli probationem exigat, sive quod super nullitate & invaliditate tituli videatur possessor tacitè dispensatus ab Episcopo qui certis temporum curriculis omnium beneficiorū in sua Diœcesi constitutorum, & statum, & possessores inquirere ex officio tenetur, atq; ita ex Gomes. *q.* 10. *in fi.* resolvit Senatus Sabaudiæ *in una Parochialis Eccles. prid. Kal. Septemb.* 1588. teste Ant. Fabro *in suo C. lib.* 1 *tit.* 2. *definit* 5. *& definit* 56. In animæ tamen judicio non erit tutus; imò tenebitur is beneficiū dimittere quoties sciverit sibi Canonicum tit. ad id obtinendum deficere Covar. *tom.* 1. *Relect. in c. Possessor p.* 2 §. 10. *nu.* 10. *de reg. jur. in* 6. Secundus casus qui non tribuit

buit

buit titulum coloratum, est in eo qui recipit Episcopatum, *juxta c. Cùm in cunctis, §. cùm vero de electio.* Tertius est in collatione facta à Vicario Generali, quæ non est colorata, cùm non habeat potestatem conferendi, *cap. fin. de off. Vicar. in 6.* Quartus est in collatione facta ab Ordinario, cui erat ab executore inhibitum propter decretum litterarum, de quo per gloss. *in c. Si solidè de concess. prebend. in 6.* quia talis non dicitur habere titulum coloratum, ut tenet Gaspar de Perusio *in Tract. de reservat.* Quintus casus est, quando habens titulum ingreditur possessionem beneficii præter superioris auctoritatem, ut not. Innoc. *in cap. Bonæ 2. de post. Prælat. & in c. Litteris de rest. spol.* etiamsi talis cum titulo habeat executoriales canonizatorias tituli, ut tenet stylus Rotæ, de quo meminit Felii *in c. ad probandum col. 4. de re jud.* Denique titulus coloratus videtur dici posse ubicumque non inducitur privatio à jure, etiam quòd sit defectus in conferente, *Lapus alleg. in 16. an valeat collatio num. 2. & 3. & alleg. 103. sæpè mihi num. 2.* Notandum postremò, si negetur possessorem titulum coloratum habere, non probandum esse per possessorem, sed per actorem, ut notat ex communi DD. opinione Gomes. *hic quæst. 43.* Atque hi quidem tituli discolorati obsunt quoad dispositionem juris communis, non etiam quoad effectum hujus Regulæ. Denique adverte titulum coloratum supervenientem pendente triennio non tueri triennalem possessorem, Guimer *ad pragm. Sanctio. tit. de Pacif. possess. in pr.*

X *Vel homicida*) Vide suprà Regulam proximam in glos. verbi *de beneficio vacante ipso facto.*

Y *De personis habilibus*) Ut communis opinio ita esset, ei tamen adversatur, ut supra ostendi, in verbo laicus vel spurius, opinio Rotæ, cujus auctoritas majoris est ponderis, quàm communis DD. opinio, ut scribit Hieron. Guchalon *ad Reg. Dei y lura sanguinis de reg. jur. num. 42.*

Z *Tamen contrarium credo verius*) Hanc auctoris nostri opinionem, etsi validissimis videatur niti argumentis, eam tamen rejicit Gomesius *hic quæst. 5.* motus diversis Rotæ præjudiciis, quæ ibi in medium producuntur, tandemque post variam veri inquisitionem, resolvit Regulam istam etiam locum habere in Commendis perpetuis: neque obstare videtur, quod pro contraria sententia affert 29
hic Auctor, scilicet quòd commendatarius non habeat titulum: quia hoc procedit in Commenda temporali, in qua non datur plena dispositio, nec conversio in proprios usus: aliter atque in perpetua Gomes. *d. loco vers. dicta igitur omnia Doctorum:* cui adstipulatur Abb. *in c. Cùm olim col. penult. de rerum permut.* Itaque opinio firmatur per verba quæ Hadrianus VI. huic Reg. adjecit *ex quovis titulo,* quibus verbis dubium non est comprehendi Commendam, sive illa sit propriè titulus, sive impropriè, quod & probavit Rota Mohedani *Dec. 16. de caussa poss. & propr.*

Non est beneficium Commenda) Est tamen velut titulus beneficii, ut dicit decisio Rotæ apud Farinacium *Decis.141.n.6.part.1.in Noviss.* Sed hodie difficultas per nostrum proposita, cessat per clausulam Adriani VI. ibi, *ex quovis titulo* suprà initio positam.

Argumenta in Reg. XXXIV. INNOCENTII VIII. *quæ est XXXVI.* Pauli V.

1. HÆc Regula obviat fraudibus hominum.
2. Fraus fit huic Regulæ, quando resignans constituit se possidere nomine resignatarii.
3. Mutata caussâ possessionis fraus non præsumitur.
4. Veritas prævalet opinioni.
5. Publicatio resignationis qualiter fiat in curia.
6. Possessio ad effectum hujus Reg. peti potest coram Notario & testibus.
7. Interpellatio ubi requiritur, sufficit extrajudicialis.
8. Resignans si moriatur in possessione resignatio nulla est, & beneficium vacat per obitum: & quid si non moriatur, sed vivit post tempus hic statutum?
9. Potentia adverbii *quoque*.
10. Resignatione facta in partibus beneficii reservati ignorante resignatario, qui tempore lapso venit ad curiam, an habeat locum terminus hujus Regulæ?
11. Terminus statuti nunquam est peremptorius, si probetur impedimentum.
12. Auctarium huic Reg. datum est per Julium III.
13. Hæc Regula, ut & Julii III. & Constitutio Pii V. partim immutata, partim abrogata est per Greg. XIII.
14. Constitutio Gregorii XIII. est hodie in viridi observantia.
15. Quæ sit differentia inter hanc Innocentii regulam & Pii V. sive Gregorii XIII. constitutionem: cujus requisita, forma & effectus examinantur, & quæ beneficia sub illius dispositione comprehendantur.
16. Duplex caussa finalis est hujus Reg.
17. Omnes omninò adstringuntur ad dispositionem hujus Reg. sive Constit. Greg. XIII. quantacumque resignantes dignitate fulgeant, etiam Cardinalitia.
18. Commendatarii sub hac Regula comprehenduntur.
19. Renunciationes in favorem non subsistunt coram Ordinariis, ideo purè & simpliciter fieri debent; & hæc simplex renũciatio caussas requirit.
20. Resignans constituens se nomine resignatarii possidere an ligetur dispositione hujus Regulæ?
21. Facta publicatione resignatarius post adeptam possessionem potest resignanti locare fructus beneficii resignati, qui si moritur in possessione tanquam conductor, beneficium non vacat per obitum.

22. Re-

22. Recipiens beneficium si constituat dimittentem vel ejus parentes ad percipiendum & locandum fructus beneficii resignati, confidentiam committit, limita ut ibi.

23. Gregoriana per æquipollens adimpleri nequit.

24. Publicatio est quoque necessaria in resignationibus coram Ordinariis, & quidem juxta formam Constitut. Gregorianæ: etiamsi resign. fiat coram Ordinario, & provisio per Papam.

25. Quo in loco, & quo tempore publicatio fieri debeat.

26. A publicatione & pœna Constitut. Gregorianæ qui excusentur.

27. Casus fortuitus, infirmitas, oblivio, paupertas, &c. ignorantia collationis factæ, minor ætas, non excusant à pœna Gregor. constitutionis. Et quid si mors Papæ impediverit, quò minùs litteræ expedirentur?

28 Prorogatio temporis publicationis ob justam caussam, vel restitutio obtenta, impetranti non prodest, nisi derogatum sit Regulæ XVI. suprà.

29. Clausulæ apponi solitæ in restitutione: & intellectus clausulæ *dummodò tempore datæ præsentium, &c.* Utri incumbat onus probandi non publicationem, an impetranti ob non publicationem, an verò opponenti?

30. Publicatio præsumitur facta tempore opportuno.

31. Negativa probanda est per eum qui se in ea fundat, sive sit negativa juris, sive facti, sive qualitatis.

32. Triennalis possessor nõ tenetur docere de publicatione: limita, ut ibi. Resignatario non publicanti non prodest Regula hæc, nec de Annali.

33. Præsumptio publicationis resultans ex triennali possessione quando possessorem non juvet.

34. Probatio non publicationis sufficit per conjecturas, & quæ illæ?

35. Non dicitur publicatio nisi fiat coram multitudine, vel quando transit in publicum.

36. Negativa non publicationis probatur ex eo, quòd infra tempus datum ad publicandum non habuit resignatarius collationem, sine qua possessio adipisci non potest.

37. Resignatarius cessionis juris, an publicare teneatur?

38. Papa an possit derogare, ut quis non teneatur publicare?

39. Possessio quoad effectum hujus Regulæ includit detentationem.

40. Quid si resignans moriatur in possessione, & quid in possessione litigiosa?

41. Fructuum perceptio per resignantem inducit præsumptionem confidentiæ, quæ tamen præsumptio tollitur, cùm constat de caussa, ex qua percepti fuerunt.

42. An publicandi onere excusetur quis, quando resignatio beneficii facta fuit liberè ad manus Papæ.

F *De triennio continuo*) Huc facit dictum Baldi *in cap. cum viginti de off. deleg.* ubi scribit quod ubicumque lex designat certum tempus illud debet esse continuum, videlicet de momento ad momentum, maximè in odiosis ut hic, licet in favorabilibus aliud dicendum esset per not. glo. *in l. opinionem ff. de minor.* & latè *Inno. in clem. si de atat. & qual.* Sed an currat ejusmodi triennium contra minorem? vide Gomes. *hic quæst. 15.* qui quæstionem hanc solvit eleganti distinctione, quam si usus postulat vide.

G *Mota lis ut dicit &c.*) Judicialis vel extrajudicialis *Inno. card. & alij* DD. *in* 64
clem. Gratiæ de Rescript. sed ex opinione Innoc. & Hostien. *in cap. de constitutus 2. de electio.* Pacificus possessor dicitur qui percipit fructus, licet illi moveatur lis super titulo beneficij, quæ sententia hodie explosa est per Rotam, retenta opinione prædicta DD. *in d. clem. Gratiæ,* à qua quoque stat noster Glossographus hic, ibi, *quod licet possideat.* Nam talis interruptio requiritur quæ percep- 65
tionem fructuum & perturbationem concernat, juxta ea quæ not Baldus *in leg. ordinarij 4. col. vers. deinde quero ego de Rei vind glos. in l. exstat ff. quod caussa.* Itaq; probo quod postea subjicit Glossographus eum videlicet qui non possidet majorem partem fructuum, non dici pacificè possidere, etiamsi lis ipsi non moveatur: quia requiritur molestatio iudicialis vel extraiudicialis, ut notavi supra ad Reg. de annali in glo. verbi *non debet*.

H *Si non fuit sibi lis mota*) Quid si citatio fuerit nulla, an interrupta censeatur possessio? Pro negativa plura adducit Gomes. *ad hanc Reg. de Annali quæst. 45.* 66
ad quam se remittit *in q 34. de Triennali*: quibus in locis scribit quod non solum citatio nulla non interrumpit pacificam possessionē, sed etiam citatio malè executa: quod limitandum, nisi citatio nulla fuisset geminata: quia tunc interrumperet pacificam possessionem. *Alex. ad Apostill. Baldi in leg. cum notissimi de* 67
Præscript. 30. annorum allegat glo. *in l. quibus idem ff. de verb. obligat.* ut & quando post decretam citationem, amittit possessor mandatum pro cura, & apud actuarium comparet procurator, nam tunc definit pacificè possidere, licet non appareat de executione in principalem, *Achilles de Grassis decis. 5. ad hanc Reg.* 68

I *Videlicet in vacantibus in Curia*) Per obitum scilicet apud S. Sedem Gomesius *hic q. 31. vers. Primum igitur &c.* qui septem privilegia specialia cumulat 69
huius reservationis in corpore iuris clausæ, quæ habetur *in c. 2. & cap. præsenti de Prebend in 6.* & de qua propriè loquitur hæc Regula, ut clarè cum nostro Alphonso ostendit idem Gomes. *d. q. 3 vers. Circa tertium* & Rebuff. *in concordata in forma mandati Apostolici,* & novissimè Nicol. Garcia *in tract. de benef. part. 5. cap. 1. nu. 132* Ac licet aliæ quoq; reperiantur Reservationes in corpore iuris 70
clausæ, quas supra tetigi & suo ordine enumerat idem Gomesius *vers. Prima est &c.* tamen hæc Regula de istis non loquitur, sed tantum de Reservatione, de

qua

qua in d.c. 2. ubi dispositioni S. Sedis reservantur beneficia vacantia per obitum in Curia, quæ reservatio cæteris dignior, & efficacior est: propterea nisi de illa fiat specialis, & individua mentio non censetur comprehensa sub quacumque dispositione Papæ, nisi tamen in gratia motus proprij, quo casu possessorem juvabit Regula, alias non *Geminia in d cap. 2 n. 14. Præses Everardi consil. 237. nu. 4. & seqq. Rota decis. 4. de Præbend. in no. Aen. de Falcon. tract. de Reseru. qu. 4. principali effectu 36. per tot. & effectu 43 & Simonetta eod. tract. q 73. num 1. q. 83 nu. 4* & hoc quidem in dispositione Papæ, nam si det facultatem alicui motu proprio conferēdi quæcumque beneficia reservata, & ubicumque vacantia, adhuc non venient vacantia apud Sedem, ut scribit Geminia, *in d. c. 2. num. 14. vers sed quid si Papa:* id quod novissimè Gregorij xiiii. constitutione incip. sanctissimis de anno 1591. extensum etiam est ad Cardinales, ut nulla ijs indulta concessa suffragentur, quoad beneficia vacantia in Curia, nisi sint de beneficijs in suis Ecclesiis titularibus de Vrbe consistentibus, quod & alibi tradit Anast. Germon Jurisc. Romanus *in suo insigni tract. de Indultis Cardinalium.* Ratio præmissorum est, quia Papa difficilius movetur ad concedendum gratiam de his beneficijs vacantibus apud Sedem, cum intendat ille semper specialibus, & dilectis personis, veluti suis familiaribus, ministris in vinea Domini laborantibus providere. Ideò solet addi in signatura clausula *præterquam per obitum apud Sedem:* ut notat Rebuff *in praxi in 3 parte sig. in gl verbi alia clausula nu. 15.*

K *Videlicet quando est beneficium devolutum*) Immo beneficia devoluta non 71
sunt reservata, cum ea conferat jure communi, quod secus est in reservatis, utpote quæ conferat iure plenitudinis potestatis, *lapus alleg. 84. nu. 5. vers. de beneficijs Rota decis. 3 de off. deleg. & decis. 774. nu 2. part. lib. 3. Aeneas de Falcon. de Rescr. 2. q. principali, nu. 12. in fi. Hieron. Gonzalez ad Reg. 8. Cancell. glos. 11. nu. 60.* devolvuntur autem beneficia, si eorum collatio non fiat intra sex men- 72
ses, ad superiorem, idq; gradatim, *c. licet de suppleud. neg. prælat cap. 2. de concess. præbend.* idq; non solum in collatione, sed etiam in electione, *Abb. in c. dilectus ibi text. de concess. præb. nu. 2. & alij?* & præsentatione, si patroni sint Ecclesiastici, nam laici quatuor dumtaxat menses habent *c. unico § verum de iure patron. in 6. Innoc. d. c. licet Abb. in c. quia diversitatem nu. 18. & in c. ex parte nu. 13. de Concess. præb,* & dicti sex menses dati ad conferendum sunt à tempore scientiæ vacationis numerandi, *d. c. quia diversitatem in fi d c. licet ibi Innoc. Rebuff. in praxi tit. de devolut. numero 10.* & ita resolvit Rota *in una Placentina Parochialis coram D. Seraphino 28. Iunij 1585 & coram D. Bubalo 24 Martij 1586* vel à tempore quo scire potuit, & debuit, ut quando Episcopus est in propria Diocęsi &c: *Mascard. de probat, conclus. 879. nu. 10. Abb. in d. c licet Zerola in praxi Episcop. 2. part. verbo devolutio § 2.* & sic resolutum fuit *in una Burgen. Canonicatus 27. Martij 1583, coram D. Bubalo* & dicti sex menses currunt de momento ad momentum à tempore

pore scientiæ vacationis, ita quod si beneficium vacavit, & fuit nota vacatio, à Martij hora 9. usq; ad primam Septemb. hora 10. per totam, & non post, providere poterunt *Mandos. de electio novorum prælat. part. 1. c. 3. Rota in una Civitatis Castellaniæ* 18. *Iunij* 1557. *coram Illust. Quiroga* quam ad longum refert Nicol. Garcia *de benef. part.* 10. *cap.* 2. *nu.* 20. Idem dicendum in provisione nulla, puta si provident intra tempus, sed indignis, seu inhabilibus & incapacibus *c. tum in cunctis* §. *fi. ubi DD. de electio c licet de supplen. neg. prælat. Garcia d. part.* 10. *c.* 3 *nu.* 2. adhuc enim locus est devolutioni. Porrò, duobus modis quis impetrare potest 73
beneficia devoluta, vel tanquam ad S. Sedem Apostolicam devoluta, juxta Lateranen. statuta Concilii, & tunc debet probari devolutio gradatim iuxta supradicta vel tanquam devoluta ad inferiores ob negligentiam primi collatoris vel, ob non præsentationem patroni in tempo re iuxta Reg. 42. infra: quia Papa potest conferre cum Episcopo, seu Archiepiscopo, aut Capitulo ad quos est 74
facta devolutio, *Abb in d c quia diversitatem nu.* 5. & tunc sufficit probare negligentiam *Garcia d. c.* 3. *nu.* 20. *& seqq.* ubi subjicit quod collatio facta à secundo collatore, verbi gratia Archiepiscopo ante factam devolutionem non valet, cum antea is non habeat facultatẽ conferendi: nec convalescet etiamsi primus non conferat infra tempus *Felij in c. cum ex officij de Præscript. nu.* 37. *Rebuff. d. tit. de devolut. nu.* 32. etiamsi collatio esset facta simpliciter, non dicendo Jure devoto *Garcia d. c.* 3. *nu.* 32. Sed an sicut Ordinariis, ita etiam Nunciis & Legatis currat semestre istud ad conferendum? Negat Gambarus *de off. & potest Legati lib.* 3. *nu.* 14. *&* 622. Nam devolutio non potest ab eo ferri, nisi ad Papam, cum nulli alij subsit, & devoluta ad Papam ipse confert. Adverte etiam quod Legatus de latere concurrit in sua provincia sicut & Papa in collatione beneficiorum cum quolibet Ordinario, quo dq; inter eos sit locus præventioni *c. si à Sede Apostolica de præb. in* 6. *glo & DD in c.* 1. *de off. leg.* etiam in mensibus ordinarijs concessis per Reg. Cancell *Gamb. d. lib.* 3 *Gomes. de expect. nu* 16. & fuit resolutum in una Assasien. beneficij 9. Martij 1587. idq; procedere non obstantibus Concordatis Germaniæ, & Galliæ post Gonzalem. *ad Reg* 8. § 2 *proëm. nu.* 54. tradit Nicol. Garcia *de benef. part.* 6. *c.* 3. *nu* 42. 75

A possessione tantum) Hoc est, hæc Reg. defendit possessorem quoad 76
possessionem, etiam malè fidei possessorem *Crescentius decis.* 1 *de sent & re iud.* sed non quoad titulum, seu proprietatem ut dicit Felij *in c. sicut nil* 31. *de sent. & re iud.* Ideoq; nemo impedietur, quo minus in petitorio doceat possessorem triennalem esse intrusum, quod secus est p- ssessorio: quia non audietur opponens aliquid contra possessionem, *Felij d. loco* Hincque fit ut Ordinarius post triennalem possessionẽ possit amovere possessorem sine tit & alteri conferre: quia Ordinario non obstat Reg. ut in terminis dicit Felij *d. nu.* 31. *vers neque tollitur Ordinarijs &c* & sic rectè concludit hic noster Glossographus, quod Reg.

hæc

hæc non det titulum in beneficio. Igitur defendet Regula tantum possessorem super possessione, non tamen illum qui spolio convenitur: nam licet Reg disponat possessores triennales excludere agentes, etiam habentes bonum titulũ, non tamen sic accipi debet ut illa exclusio veri tituli, fiat per occupationem & usurpationem, *arg. l. famosi ff. ad l. Iul Maiest.* Siquidem ut rectè notat Gomes. *quæst.* 11. nulla lex vel statutum eum sensum recipere potest, ut per illud credatur conditor spoliatores in sua occupatione tueri, & electos & spoliatos à restitutione excludere *text. & glo. not. in l. si qua loca C. de fund. & salt. rei Dominicæ & in l. auctoritate C. unde vi.* Postea tamen Auctor noster *in vers. quod ista Reg. daret titulum &c*: videtur ab istis dissentire nihilq; certi resolvere, sed Felij & Gomesij opinio verior est, quam etiam videtur postea sequi *in vers. maximè quia.*

M *Ista Regula daret titulum*) Idem videtur sentire Rebuff. *de Pacif. poss. nu.* 7. 79
Navar. *cons.* 4 *nu.* 4. *& seqq. de off. jud. ord.* quibus in locis etiam scribit quod trieonalis possessio pacifica defendit etiam execrabilem, etiam non monstrata dispensatione, dummodo allegetur (quod & probat Flam Paris. *de Resig. ben. lib.* 11. *q.* 14.) & non sit intrusus: verum ut supra diximus *num.* 49. ab ista opinione recessit Rota.

N *Posset petere restitutionem*) Atque ita censuit Senatus Sabaudiæ apud Ant. 80
Fabrum *lib.* 1. *definit. Florens. tit.* 2. *definit.* 73. neque enim hæc Regula tuetur possessorem contra quem agitur spolio, ut infra dicemus.

O *Tamen si Papa facit*) Tres effectus confirmationis Papalis affert Mand. 81
ad Reg. de Vnion & union. confirmat. in q 9 nu. 7. quorum primus est ille quem hic Auctor affert, nimirum ut suppleat defectum ejus quod est invalidum *cap. quoties de pact Farinacius decis.* 672. *nu.* 5. *part.* 2. *in Noviss.* ubi dicit quod confirmatio valet in vim novæ concessionis, quando confirmans intendit plus dare quam in confirmato contineatur *& decis.* 303. non tamen in præjudicium tertij, *idem Farinacius decis* 114. *nu* 5. *cap* 1 *cum glo. verb. auctoritatem ibi DD. de transact* Secundus est, ut ipsi facto majorem præstet auctoritatem *cap. fin. cum glo. vers. auctoritate* 11. *distinct.* Tertius, quod sine ejus licentia non poterit retractari, quod ipse confirmavit *cap.* 2. *de confir. util. & inutil* & istos tres effectus ponit glo. *in c. fin. Fater* 17. *q.* 4. Adverte tamen quod confirmatio non trahitur ad id de quo actus confirmationis non disponit ut resolvit Rota *coram Reu. D. P. Coccino in una Bremen. Præpositura* 4 *Iulij* 1614.

P *Dummodo se non intruserit*) Intrusus ad effectum hujus Regulæ duobus 82
modis dicitur. Primo qui obtinuit provisionem beneficij reservati, vel alterius per simoniam, ut in hac Regula dicitur. Secundò, intrusi ad effectum hujus Reg. & Reg. de Annali censentur, nec fructus faciunt suos, qui possident beneficia Ecclesiastica, vel dignitates, earumvè administrationẽ accipiunt ante expeditionem litterarum vel confirmationẽ obtentam ex constitutionem Julij 3. *de data anni* 1553. *Maij* 2. *Pontificatus* 4. vide Piacesium in praxi Episcopali

in Proœmio nu 4. *& seq.* sed hoc cessat in patria Leodiensi, ut dixi ad Reg III. supra. Deniq; intrusus non dicitur promotus ad ordinem in beneficio requisitum *c. licet canon. de electio. in 6.* quem tamen defendet hæc Reg. non etiam si promoveri jussus per sententiam, non est promotus *Gomes. ad hanc Reg. q.* 10. nisi post sententiam manserit in possessione per triennium continuum, nam ex illa triennali possessione præsumitur dispensatus saltem ad tempus, dummodo allegeт dispensationem. Cæterum si non alleget, & appareat clarissimè neque promotum, neque dispensatum, nulla ratio est, ut magis juvetur Regula, quam ut dispensetur de nunquam promovendo: Ita decidit Senatus Sabaudiæ apud Ant. Fabrum. *lib.* 1. *tit.* 2 *definit.* 90. Sed utrum intrusus in beneficio reservato, puta decanatu, & habitus, & reputatus pro Decano, & in possessione existens possit beneficia vacantia ad collationem decani pertinentia conferre quæstionem hanc discutit Simonetta *de Reser. ben. q.* 44. & resolvit pro negativa motus auctoritate Rotæ *decis.* 4. *de Præb.* quem sequitur Gonzalez ad Reg. VIII. Cancell. *gl.* 45 §. 2. *nu.* 44. *& seqq.* & ratio est quod possessio beneficij reservati careat omni juris adminiculo, imò possessionem non habeat, obstante reservatione, ut dixi ad Reg. VIII.

Q *Censetur intrusus*) Ideò habent coloratum titulum, si vigore illius accepit possessionem propria auctoritate, sine licentia superioris, & eam per triennium pacificè continuarit, tutus erit exceptione hujus Regulæ; licet quoad alios juris effectus secus sit, Rebuff. *in praxi tit. de modis amittendi benef. num.* 28, *Gomes. hic quæst* 39. *per not. DD. in cap. eum qui, de Præbend. in 6.*

Verùm quia Simoniacus hæretico comparatur, an sicut ille non defenditur ope illius Regulæ, ita etiam istum non defendi respondit Rebuff. *d. tit. nu.* 27, quicquid dicat hic Alphonsus supra nu. 39. carent enim hæretici omni beneficio, & auxilio juris *c. si adversus de hæreticis* Adverte interim quod adversus intrusos habemus constitutionem Pij IV. de data 1560. Octobris 26. per quam datur Ordinarijs, & delegatis facultas decernendi sequestrum super fructibus, & reditibus beneficiorum constito summariè, & extrajudicialiter beneficium vacasse in mensibus reservatis, vel alias reservatum non esse.

Sed nec Regula hæc, ut neq; Regula de Annali defendet eum qui non publicavit resignationem, ut patet ex ipsa Gregorij XIII. constitutione notatque D. Azorius *lib.* 7 *Instit. moral. moral c.* 24. *in fi.* ut nec eum qui impetravit beneficium viventis juxta opinionem quorundam apud Mandos. ad Reg. 21. q. 12. & ad Reg. de triennali.

R *Non censetur habere titulum*) Idem in beneficio simoniace adepto ut habet Regula. Hunc simoniacum non audiri in possessorio adstruit Cassad. *decis.* 1. *de simonia.* ut nec possessorem contra quem agitur de spolio *Corar. in c. Possessor de Reg.* 83

de Reg. jur. in 6. part. 2. Relect. §. 10. *num.* 10 sive spolium, inquit, contigerit per violentiam, sive absque ea contigerit, idque fundatur ex Consilio Basilien. ibi citato, quod & probat noster Sotto supra *numero* 19. adverte tamen possidentem beneficium habitum per simoniam se ignorante commissam habere titulum coloratum & gaudere beneficio hujus Regulæ *Lessius de Iust. & iure lib.* 2. *cap.* 35. *num* 140. & ita tenuit Rota in una civitaten. Confidentiæ 25. Janua. 1593. coram Illust. Mantica. *Garcia tract. de benef. part.* 8. *cap.* 1. *num.* 15. licet non videatur tutus in conscientia nisi petat absolutionem à Papa cum nova provisione, ut supra diximus *nu.* 58.

S *Antiquas lites penitus exstinguentes*) Quoniam cum auctor noster, tum Jacobus Simonetta & Lud. Gomesus, alijque non pauci ingenia sua multimodis fatigarunt super interpretatione horum verborum, quæ alioqui tantam obscuritatem præferunt, ut Delio aliquo natatore opus habeant, nolo hic ceù octavus sapientum verba pro illorum luce multa afferre : sufficiat tantum lectorem remisisse ad Lud. Gomesium *hic quæst.* 6. quo in loco multorum opinionem affert, & suam tandem ipse promit auctoritatibusque plusculis confirmat. 84

T *Per sententiam*) Huc refer quæ scripsi *ad Reg.* XXVII. *de surrog. collitig. in glos. verbi si non sententietur num.* 41.

V *Titulus coloratus*) Dupliciter potest hic considerari titulus coloratus. Primo modo, quoad effectum illius regulæ, secundo modo quoad effectus juris communis ut supra in voce *intrusi* diximus. Quoad effectum istius regulæ certa hæc conclusio ponenda est inquit hic Gomes. *quæst.* 27. & 28. quod ille dicitur habere coloratum titulum, qui habet ab eo qui originaliter potest conferre, eligere. & confirmare, licet ex accidenti sint impediti. Denique omnis ille dicitur habere titulum coloratum qui non excluditur in hac Regula; ideoque illi soli discoloratum titulum ad effectum hujus regulæ habere dicuntur, qui habent titulum per simoniam vel de beneficio reservato reservatione in corpore juris clausa: quia isti duo casus excepti in Regula firmant Regulam in contrarium in casibus non exceptis *lib. nam quod liquidæ ff. de penu. leg. Mascard. tract. de probat. vol* 3. *conclus.* 1384. *nu.* 14. 85

Sed an titulus prædecessoris transferatur in successorem? finge quod Titius possedit aliquod beneficium pacificè titulo colorato per biennium, quod post obitum illius confertur Mevio, qui illud etiam possedit pacificè per annum, supervenit Sejus qui vult inquietare in petiterio Mevium : qui excipit de hac possessione triennali in se à suo decessore continuata : quæritur quid juris? Guimer. *ad Pragm. sanctio tit. de Pacif. poss. verbo hactenus possedit.* respondit quod Mevius non juvabitur possessione sui prædecessoris: quia in titulis bene-

ficiorum,

ficio um, qui omninò sunt singulares, possessio unius non juvat alium, cum in talibus non cadat successio iuris vel facti.

Sed an vitium litigiosi transeat in tertium qui habet caussam ab aliquo ex collitigantibus ex dispositione huius Regulæ? hanc quæstionem proposui supra *ad Reg. de Surrogandis nu.* 35.

Verùm ut redeam unde diverti, adverte plures alios esse casus, in quibus 86 quis non coloratum titulum habere dicitur, licet non ad effectum istius Reg. Primò, in specie *cap. de multa de præbend & in extravag. execrabilis eod. tit.* ut late probat Gomes. *hic quæst.* 10. *vers. Istis tamen non obstantibus*: quo in loco probat execrabilem, seu possidentem duo beneficia incompatibilia (modo tamen non sit talis declaratus per sententiam, ut idem Gomes notat *q.* 24. *vers. non obstat etiam*) nequaquam excludi beneficio istius regulæ; idque ea ratione quod dispositio istius Regulæ excipit tantum duos casus, in quibus Papa statuit Regulam non habere locum; ergò in aliis non exceptis regula firma manet *d. l. nam quod liquide, &c*: quod maximè procedit in eo qui diu possedit incompatibilia, ut puta per decennium, quia tum militat pro eo titulus dispensationis præsumptus, *Navar. cons.* 4. *de off. ord. & cons.* 20. *de Præb.* & Regula hæc contenta est titulo præsumpto *Cassad dec.* 2. *de causs. poss. & propr. nu.* 2. & 3. *dec.* 8. *super reg. Cancell. Greg. Tholos. de ben. cap.* 25. *nu.* 15. *Navar. cons.* 4 *tit. de off ord. num.* 6. 87 *& cons.* 20 *de præb. Flam. Paris. de resig. lib.* 11. *q.* 14. *nu.* 27 *& lib.* 3. *q* 6 *& lib.* 10. *nu.* 9 etiam non dispensatione monstrata, modo tamē ea allegetur *Navar d cons.* 88 4. *num.* 9. *Gomes. q.* 26. Si tamen constet de aliquo titulo invalido præambulo, tum non juvabitur beneficio huius Regulæ, nam ubi manifestè probari potest 89 de fundamento invalido, huiusmodi titulus non dat colorē *Boerius in dec. Burdig. decis* 24. *num.* 6. quia dicitur emanare de facto, & non de iure *Fely in c. in nostra de Rescript. Mascard. d conclus nu.* 15. & hoc est perpetuum in beneficialibus, ut vitiosus ingressus nunquam dari debeat, ideò cautius fecerit possessor triennalis, si titulum non exhibeat, alleget tamen coloratum ut omninò injustam possessionē non habuisse videatur. At si titulum exhibeat invalidū quidem & nullius momenti, sed tamen non vitiosum, magis est, ut locus sit Regulæ extra casus in ea exceptos; sive quod d. Regula nullius veri tituli probationem exigat, sive quod super nullitate & invaliditate tituli videatur possessor tacitè dispensatus ab Episcopo qui certis temporum curriculis omnium beneficiorū in sua Diœcesi constitutorum, & statum, & possessores inquirere ex officio tenetur, atq; ita ex Gomes. *q.* 10. *in fi.* resolvit Senatus Sabaudiæ *in una Parochialis Eccles. prid. Kal. Septemb.* 1588. teste Ant. Fabro *in suo C. lib.* 1 *tit.* 2. *definit* 5. *& desinit* 56. In animæ tamen judicio non erit tutus; imò tenebitur is beneficiū dimittere quoties sciverit sibi Canonicum tit. ad id obtinendum deficere Covar. *tom.* 1. *Relect. in c. Possessor p.* 2 §. 10. *nu.* 10. *de reg. jur. in* 6. Secundus casus qui non tribuit

buit titulum coloratum, est in eo qui recipit Episcopatum, *juxta c. Cùm in cunctis, §. cùm verò de electio.* Tertius est in collatione facta à Vicario Generali, quæ non est colorata, cùm non habeat potestatem conferendi, *cap. fin. de off. Vicar. in 6.* Quartus est in collatione facta ab Ordinario, cui erat ab executore inhibitum propter decretum litterarum, de quo per gloss. *in c. Si solidè de concess. prabend. in 6.* quia talis non dicitur habere titulum coloratum, ut tenet Gaspar de Perusio *in Tract. de reservat.* Quintus casus est, quando habens titulum ingreditur possessionem beneficii præter superioris auctoritatem, ut not. Innoc. *in cap. Bona 2. de post. Pralat. & in c. Litteris de rest. spol.* etiamsi talis cum titulo habeat executoriales canonizatorias tituli, ut tenet stylus Rotæ, de quo meminit Felii *in c. ad probandum col. 4. de re jud.* Denique titulus coloratus videtur dici posse ubicumque non inducitur privatio à jure, etiam quòd sit defectus in conferente, *Lapus alleg. in 16. an valeat collatio num. 2. & 3. & alleg. 103. sæpè mihi num. 2.* Notandum postremò, si negetur possessorem titulum coloratum habere, non probandum esse per possessorem, sed per actorem, ut notat ex communi DD. opinione Gomes. *hic quæst. 43.* Atque hi quidem tituli discolorati obsunt quoad dispositionem juris communis, non etiam quoad effectum hujus Regulæ. Denique adverte titulum coloratum supervenientem pendente triennio non tueri triennalem possessorem, Guimer *ad pragm. Sanctio tit. de Pacif. possess in pr.*

X *Vel homicida*) Vide suprà Regulam proximam in glos. verbi *de beneficio vacante ipso facto.*

Y *De personis habilibus*) Ut communis opinio ita esset, ei tamen adversatur, ut supra ostendi, in verbo laicus vel spurius, opinio Rotæ, cujus auctoritas majoris est ponderis, quàm communis DD. opinio, ut scribit Hieron. Guchalon *ad Reg. Decij lura sanguinis de reg. jur. num. 42.*

Z *Tamen contrarium credo verius*) Hanc auctoris nostri opinionem, etsi validissimis videatur niti argumentis, eam tamen rejicit Gomesius *hic quæst. 5.* motus diversis Rotæ præjudictis, quæ ibi in medium producuntur, tandemque post variam veri inquisitionem, resolvit Regulam istam etiam locum habere in Commendis perpetui: neque obstare videtur, quod pro contraria sententia affert 29
hic Auctor, scilicet quòd commendatarius non habeat titulum: quia hoc procedit in Commenda temporali, in qua non datur plena dispositio, nec conversio in proprios usus; aliter atque in perpetua Gomes. *d. loco vers. dicta igitur omnia Doctorum:* cui adstipulatur Abb. *in c. Cùm olim col. penult. de rerum permut.* Istaque opinio firmatur per verba quæ Hadrianus VI huic Reg. adjecit *ex quovis titulo,* quibus verbis dubium non est comprehendi Commendam, sive illa sit propriè titulus, sive impropriè, quod & probavit Rota Mohedani *Dec. 16. de caussa poss. & propr.*

22. Recipiens beneficium si constituat dimittentem vel ejus parentes ad percipiendum & locandum fructus beneficii resignati, confidentiam committit, limita ut ibi.
23. Gregoriana per æquipollens adimpleri nequit.
24. Publicatio est quoque necessaria in resignationibus coram Ordinariis, & quidem juxta formam Constitut. Gregorianæ: etiamsi resign. fiat coram Ordinario, & provisio per Papam.
25. Quo in loco, & quo tempore publicatio fieri debeat.
26. A publicatione & pœna Constitut. Gregorianæ qui excusentur.
27. Casus fortuitus, infirmitas, oblivio, paupertas, &c. ignorantia collationis factæ, minor ætas, non excusant à pœna Gregor. constitutionis. Et quid si mors Papæ impediverit, quò minùs litteræ expedirentur?
28 Prorogatio temporis publicationis ob justam caussam, vel restitutio obtenta, impetranti non prodest, nisi derogatum sit Regulæ XVI. suprà.
29. Clausulæ apponi solitæ in restitutione; & intellectus clausulæ *dummodò tempore datæ præsentium, &c.* Utri incumbat onus probandi non publicationem, an impetranti ob non publicationem, an verò opponenti?
30. Publicatio præsumitur facta tempore opportuno.
31. Negativa probanda est per eum qui se in ea fundat, sive sit negativa juris, sive facti, sive qualitatis.
32. Triennalis possessor nõ tenetur docere de publicatione: limita, ut ibi. Resignatario non publicanti non prodest Regulæ hæc, nec de Annali.
33. Præsumptio publicationis resultans ex triennali possessione quando possessorem non juvet.
34. Probatio non publicationis sufficit per conjecturas, & quæ illæ?
35. Non dicitur publicatio nisi fiat coram multitudine, vel quando transit in publicum.
36. Negativa non publicationis probatur ex eo, quòd infra tempus datum ad publicandum non habuit resignatarius collationem, sine qua possessio adipisci non potest.
37. Resignatarius cessionis juris, an publicare teneatur?
38. Papa an possit derogare, ut quis non teneatur publicare?
39. Possessio quoad effectum hujus Regulæ includit detentationem.
40. Quid si resignans moriatur in possessione, & quid in possessione litigiosa?
41. Fructuum perceptio per resignantem inducit præsumptionem confidentiæ, quæ tamen præsumptio tollitur, cùm constat de caussa, ex qua percepti fuerunt.
42. An publicandi onere excusetur quis, quando resignatio beneficii facta fuit liberè ad manus Papæ.

Regula XXXIV. INNOCENTII VIII. *quæ est* XXXIV. PAULI V.

DE PUBLICANDIS RESIGNATIONIBUS.

ITem idem D.N. statuit, & ordinavit, quòd quæcumque ecclesiastica beneficia, sive in Rom. Curia, sive extra eam resignata, nisi de illis factæ resignationes, si in Rom. Curia infra sex menses, * si extra dictam Curiam factæ sint, infra mensem, extunc ubi dicta beneficia consistunt, publicatæ, & possessio illorum ab eis quos id contingit, petita fuerit, si resignantes illa postmodùm in eorundem resignatorum possessione decesserint, non per resignationem, sed per obitum hujusmodi vacare censeantur: collationes quoque * de illis tanquam per resignationem vacantibus factæ, & inde secutæ, nullius sint roboris, vel momenti.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *HÆc Regula dicit, quòd si beneficia sint resignata sive in curia, sive extra eam, & resignatio non fuerit publicata, si ibi fuit facta infra sex menses, & extra curiam si ibi facta fuit infra unum mensem, & possessio petita non fuerit ab eo cui facta fuerit collatio, quòd si moriatur in possessione illius, ille qui renunciavit, quod censetur vacare per mortem, & non per resignationem, & quòd collatio sit facta per resignationem non valet h.d.*

B *Et certè ista regula est maximè æquitatis, & est certa; quia obviat hic Papa malitiis & 1
fraudibus Curialium: nam unus poterat resignare beneficium secretò, & posteà manebat in possessione, & cùm impetrabatur per mortem illius, apparebat ille primus qui impetraverat per resignationem, &c. ideò Papa providet circa istas fraudes hic, & ad hanc regulam* facit l. sicut §. supervacuum ff. quib. mod. pig vel hypo. sol.

Contra istam regulam tamen hodie fit fraus, & vidi de facto, quod si unus renunciat alteri, & fit sibi collatio per Ordinarium, vel per Papam, & tenetur secretè, tunc ille qui re-
C *nuntiat secrete constituit se possidere nomine alterius, quod potest fieri in beneficialibus se- 2*
D *cundùm unum intellectum* c. cùm venissent de rest. spol. *& tunc satisfit huic Regulæ, tamen semper ille possidet: quia tamen mutata est caussa possessionis, tunc non præsumitur*

fraus

fraus per l. 1. C. de do. ante nupt. ibi Bal. hoc notat ad limitationem d. §. supervacuum, *& sic fraus qua probari non potest, prodest facienti* l. si in fraudem, cum gloss. 3
C. de leg. & Bal. ibi not. ego allego c. requisisti de test. in fin. cum gloss. *quod intelligo verum jure fori, sed non jure poli*, arg. c. erubescant. xxxii. dist. 4

E *Et ista Regula facit contra praesumptionem juris: nam est certum, quòd veritas praevalere debet opinioni* c. veritate cum gloss. 8. dist. *tamen hoc verum, nisi Princeps certus de veritate mandet praeferri opinionem, ut in casu isto: & potest Princeps facere, ut plenè declarat* Bar in l. is qui pro empto ff. de usucap. *& quia hic dicitur de publicatione, tamen quoad istam Regulam satis est quòd capiatur pro ostensione, vel notificatione fienda illi*
F *resignanti* facit gloss in l. 11. C. de petit. bon. sub lib. x. c. nulli fas xix. dist. *Ideo in Curia si ibi esset renuntians, satis esset quòd sibi notificaretur provisio coram Notario &* 5
testibus: sed ex supradictis arbitror sufficere, si fiat in Cancellaria, vel in Camera Apostolica, facit gloss. in auth. de non eligendo secundo nuben. §. fin in verbo proclamata, *& quod ex ea notat Angelus ibi: & idem credo si non sit praesens renuntians in curia, quod procurator publicet ibi in Cancellaria, quando renuntiat nomine alterius: licèt aliqui publicent in audientia contradictarum, & sic fit hodie in audientia contradictarum ex*
G *abundanti.*

Item in quantum hic dicitur quòd possessio petatur, *crederem fore satisfactum si coram Notario & testibus petatur, licet non judicialiter: quia quando fit mentio de interpellatione, sufficit unica extrajudicialis* ut est gloss. in c. si Episcopus xviii. dist. & ibi 6
dicit Domin. facit gloss. & ibi Doct. in cap. cum causa de offic. deleg. & clem. 7
1. de deci.

Item ponderanda sunt verba hic posita, in quantum ponunt conditionem, scilicet, si resignantes in possessione moriantur, &c. *& posteà dicitur quòd collatio ipsorum beneficiorum. tanquam per resignationem vacantium, non valeat, &c. ex quo sequitur, quòd*
H *cassatur hic illa collatio, vel provisio Papa facta per reservationem, quando resignans moritur in possessione, &c. sed si non moriatur in possessione vel possidet, sed vivit post triennium* 8
hic statutum, tunc quia illa conditio est resolutiva. & si non existit, sequitur quòd dispositio non habeat locum arg l. 11. ff. de in diem addictione l. cedere diem ff. de verb. sign.
& facit quod dicit Old. in cons. cclxxx. in iii. colum. quod incipit, Allegationes: *& sic sequitur quòd si unus dedit mandatum de resignando in Curia, & procurator resignavit, sed non fuit facta diligentia de qua hic, tunc si ille qui dedit mandatum vivit, quod semper ille cui facta est resignatio, potest expedire bullas, & habere possessionem: & ista Regula non obstat, immò juvat per praedicta: & sic audio sententiatum fuisse in Palatio. & ad hoc facit etiam adverbium* quoque *hic positum, quod copulat, & est similitudinarium ex. cursivum ad praecedentia; & de ejus natura est praecedentium omnium & eorum antecedentium repetitionem judicare, ut probat* Oldr. cons. ciii. quod incipit. quaesitum est, & alleg. l. in repetendis ff. de leg. iii. & de fund. instru. l. Seiae §. Gaio. 9
sed sic ponitur hic, ergo, &c.

Omitto ponere hic, si resignatio fuit facta in partibus beneficii reservati: sed ille in cujus favorem facta fuit nescivit tunc, sed tempore aliquo lapso ante mensem scivit, & venit ad Curiam, an habeat locum terminus hujus Regulæ? & circa hoc alia sufficiat pro nunc una doctrina Bald. in c. quoniam de prohib. seu alien. *per Lor. qui notat ibi, quòd terminus juris [illegible]el statuti, nunquam est peremptorius, si legitimum probetur impedimentum, & tale est illud, ergo, &c. & allegat ibi multa jura, quæ sufficiant ad alios casus.* 10 11

COMMENTARIA JO. A CHOKIER.

A HÆc Regula) Huic INNOCENTII Regulæ addidit Julius III. post verba *infra sex menses*, sequentia, *à die data supplicationis, non à die præstiti consensus computandos*: & in fine post verba *collationes quoque*: addidit, *& quævis aliæ dispositiones.* Quorsum autem istæ appendiculæ sint huic Regulæ insertæ, in discussione Regulæ dicam. Sed adverte primùm hanc Regulam eodem collineare, quo Regula de Infirmis, ne videlicet beneficia fiant hæreditaria, & ne Ordinariis & exspectantibus illudatur: aliæ porrò caussæ finales hujus Constitutionis dabuntur infrà. Verùm notet Lector, tam hanc INNOCENTII Regulam, quàm Julii, & aliorum exinde Pontificum à temporibus GREGORII XIII. ad ætatem usque PAULI V. Pontificis Max. fœliciter hodie regnantis inclusivè, Regulis Cancellariæ non esse insertam, sed omissam, propterea quòd multifariam, ut posteà ostendemus, ea sit immutata vel abrogata per Constitutionem dicti GREGORII XIII. de data 1583. Non. Januarii, quæ nunc est in viridi observantia, & derogatoria etiam Constitutionis PII V. eodem tendentis, ut scriptum reliquit Flam. Paris. *lib. 11. de resign. benef. in fin. præfationis, & quæst. 11. num. 49.* estque hodie adeò usu passim recepta, ut non possit allegari eam in partibus non fuisse publicatam, ut idem notat Parisius *d. lib. quæst. 9. num. 6.* licèt in Hispania, ut nonnulli volunt, quoad resignationes & permutationes coram Ordinariis factas usu non receptam dicant, ut notat Nicolaus Garcia *Tract. de benef. c. 3. §. 4. num. 289 part. 11.* In aliis verò provinciis adeò est recepta, ut non servata illius forma, resignationes & permutationes sive coram Papa, sive coram Ordinario factæ, nullius sint roboris, beneficiaque uti reservata possint à Papa impetrari, Flam. Paris. *d. lib. 11. quæst. 7. n. 7. & 37.* 12 13

Hoc autem interest inter hanc INNOCENTII Regulam, & GREGORII, sive etiam PII V. constitutioné. *Primò*, quòd illa tria copulativè requirebat ad effectũ ut fingeretur vacare per obitum, videlicet ut non facta sit publicatio, ut capta non sit, vel petita possessio. Item quòd resignans in possessione post sex menses decedat, adeò, quod quoties non constabat de morte in possessione, non erat locus 15

Regu-

Regulæ ut notat Gomesius *ad hanc Reg. quæst.* 15. Cujus tamen opinionem reprobat Auctor Analyt. Comment. ad hanc regulam *num.* 12. *& seqq.* asserens sufficere, si constet resignantem post tempus hic designatum decessisse in possessione; Istæ autem Constitutiones casum obitûs in possessione sustulerunt, ut patet per verba dictæ Constitutionis Pianæ, *etiamsi resignantes vel cedentes extra possessionem eorundem beneficiorum civiliter, vel naturaliter decesserint*; Et illa Gregorianæ in pr. ibi: *& possessione non habita*: quæ exstant apud Flam. Paris. *d. lib.* 11. *in præfat.*

Secundò hoc interest, quòd in hac Regulà detur tempus ad publicandum in Rom. Curia sex mensium; extra verò Curiam, ut putà coràm Ordinariis locorum tempus unius mensis, quod & in dictà Piana Constitutione cautum erat: At verò per Gregorii XIII. Constitutionem in Rom. Curia dantur sex; si verò extra novem menses: & infra hæc tempora resignatarius litteras quoque expedire debet, ut latè notat Flam. Paris. *de resign benef lib.* 11. In iis autem renunciationibus seu simplicibus, seu ex caussa permutationis, (nam etiam in his Regula hæc locum habet, ut videre est in Constitut. Gregoriana; atque ita etiam decidit amplissim. Ordo Senatorius Sabaudiæ *Anno* 1595. teste Anton. Fabro *lib.* 1. *defin. foren. tit.* 2. *definit.* 79.) quæ fiunt etiam extra Curiam, sed coràm Ordinariis locorum, vel Legatis de latere, unius mensis spatium iis præscribitur, ut admittant, rejiciant, aut conferant, & provisus debet publicare intra tres menses: alioquin collatio erit nulla, & beneficium censeatur vacare eo ipso in curia duntaxat, possitque à quolibet in petrari; tenetur que eo casu impetrans etiam publicare intra tempora præscripta, quod notandum est, licèt de his latè & distinctè constet per dictam Gregorii constitutionem, quæ etiam statuit dictos menses computandos à data provisionis, seu concessionis gratiæ, non etiam à die præstiti consensus, vel datæ supplicationis, ut habet hæc Regula, saltem ut aucta est per Julium III. & proinde dictum tempus statim à data provisionis continuò currit, sive resignatio sit pura, vel conditionalis, sive simplex, sive in favorem, sive caussa permutationis, sive aliter, sive etiam resignatio fiat in curia, sive extra eam, sive apud Legatum, vel Ordinarium, cùm hæc Regula, sive etiam dicta Gregoriana constitutio in rem scripta sit, Zerola *in praxi Episcopali in verbo Renunciatio.*

Tertiò, per hanc Regulam beneficium, in cujus possessione moriebatur resignans, vacabat per obitum, ut notat hic noster Auctor, *vers. ex quo sequitur quòd cuffatur, &c.* Per Constitutiones autem Pii V. & Gregorii XIII. non ita: nam ejusmodi beneficia sunt Papæ reservata, à quo ob non factam publicationem impetrari debent, nec inferior potest se in collatione beneficiorum sic vacantium intromittere, & conferendo nulla est collatio, Rota *Decis.* 3. *num.* 1. *de off.*

Legat.

Legat.in no.& decis.1 de Rer.permut Flam.Parif. *d.lib.11.quæst.7.num.*34. *& seqq.*& hoc sive resignatio fiat in Curia, vel extra eam, ut si ille cui collatum beneficium vacans per renunciationem simplicem ab Ordinario non publicet, collatio sit nulla, & beneficium illud pariter sit reservatum, & de eo non poterit Ordina- 11 rius disponere. Flam. *d.quæst.num.*40.

Quartò, hæc Regula computat tempus sex mensium à die datæ supplicationis, ut patet: vel, ut aliqui volebant à die præstiti consensus Gomes. *hic quæst.*7. Hæc autem Gregoriana Constitutio à data concessionis gratiæ, ut liquet ex verbis, *à data concessionis, non etiam à die præstiti consensus numerandos*; Navar. *cons. 36. num. 4. de Simonia.*

Quintò, dicta Gregorii Constitutio comprehendit etiam resignationes ex causa permutationis ut diximus. Item Commendarum, & Jurispatronatus, 12 ut notat etiam Illustriss. Card. Seraphinus *in suu decis. decis.* 1289. & Cessiones quorumcumque jurium & litis, ac etiam Retrocessiones de quibuscumque beneficiis Ecclesiasticis. Flam.Paris. *d.lib.*11.*quæst.*5.*num.* 54. sive beneficium sit simplex, dummodò non sit rurale, (quo casu Gregoriana statuit, ut in Ecclesia parochiali, intra cujus limites beneficium consistit publicatio fiat) sive cum dignitate, sive non. Flam.Paris. *ad d.lib.quæst.*3.*per tot.* Insuper comprehenduntur sub dispositione hujus Constitutionis GREGORII XIII. beneficia Jurispatronatûs, 13 ut & beneficia Consistorialia, minora tamen, ut Abbatiæ, & similia, quæ etsi sint Consistorialia, solent tamen provideri extra Consistorium; secùs in cessione Episcopatûs, & Archiepiscopatus, & similium, quæ per dictam Constitut. PII V. & GREGORII XIII. in Consistorio providentur Paris. *d. quæst.* 3. Item beneficia litigiosa, *ut etiam habetur in d. Constit.* Item hospitalia, tam quæ dantur in titulum, quàm quæ in administrationem Paris. *d.q.*3.*num.*45. Farinacius *dec. 668. in Antiquis.* Item Regularia *idem* Paris. *num.*86.& Commendæ, *idem d. lib.*11.*quæst.* 5.*num.*32.& beneficia reservata, *idem d.quæst.*3.*num.*4.ut & ea, quæ jure devolu- 14 to conferuntur, quippe beneficia devolvuntur cum omni onere, & qualitate, Seraphinus *dec.* 1363.*num.*2.*&* 4.*in una Parochial. Mediolan. de anno* 1600. *lunæ* 19. *Maij.* Denique beneficia etiam electiva comprehendentur sub dispositione dictæ Constitutionis cùm militet eadem ratio. Flam.Paris. *lib.* 11. *de resignat. benef.quæst.*3.*n.*30. At verò, hæc nostra Innocentii Regula non usquequaque definiebat, quæ beneficia venirent sub illius dispositione, quemadmodum constat ex diversis quæstionibus, in quibus frustrà se fatigavit Dom. Gomesius, neque Auctor Analyt. Comment. *ad hanc Reg.* ubi iste à num.47.usque ad n.ferè 100. variè 15 se torquet in quæstione per eum proposita, an hæc videlicet Regula locum habeat in beneficiis resignatis, ante contractum Matrimonii, vel ingressum religionis, ut puta si talis resignans possessionē post tempus hujus Reg. retineret, & postea tertius beneficiū resignatū impetraret: nam tum eo casu tertius non admittebatur

batur per hanc Regulam juxta opinionem Gomesii *hic qu. 19. & aliorum*: Sed jam aliud dicendum est per prædictam Gregorii Constitutionem, quæ tamen locum non habet in beneficiis vacantibus per adeptionem aliorum juxta decretum apponi solitum de dimittendo liberè ad manus Sanctissimi intra duos menses, ut fuit resolutum in una Feltren. parochialis 10. *Novemb. 1600. coram D. Lancellotto. Garcia d. §. 4. nu. 334.*

Sextò, tempore hujus Innocentii Regulæ, publicatio fieri poterat in quocunque loco beneficii resignati, *Gomesius hic quæst. 9. vers. Tamen ex quo textus Geminia conf. 75. in causa, in fin.* At verò, dicta Constitutio mandat fieri publicationem in Ecclesia beneficii resignati, vel in Cathedrali Ecclesia, vel Metropolitana vel alia superiori Ecclesia, cui beneficium resignatum vel cessum subest, ubi frequens populus ad missarum solemnia convenerit, sive diebus festivis sive non, exhibitis litteris Apostolicis, vel earum transumpto authentico, & declaratione qualitatis beneficii, nominisque, & cognominis resignantis, ac illius in cujus favorem ejusmodi gratia facta est, ita ut verisimiliter hæc omnia possint ad omnium notitiam pervenire, dicendo v. g. No-
" tum sit omnibus quatenus N. resignavit ad manus suæ Sanct. beneficium sim-
" plex, Ecclesiæ divi Petri hujus Civitatis, seu beneficium curatum Ecclesiæ
" loci de N. hujus Diœcesis, & de eo facta est gratia Mevio ut ex his bullis seu
" litteris Apostolicis, aut transumpto authentico, quas in manus habeo. Nec opus est litteras ipsas legere, nec earum datam *Flam. Parif. lib. 11. qu. 6. nu. 41* debetque talis publicatio fieri alta, & intelligibili voce, nec in choro tantum sed in ipsa Ecclesia. unde publicatio facta in choro coram Canonicis & Præsbyteris duntaxat, est nulla, ut fuit resolutum in una Tarentinæ Canonicatus 12. *Maij 1589. coram D. Orano Flam. Parif. d. q. 6. num. 18. Nicol. Garcia tract. de beneficiis part. 11. cap. 3. §. 4. num. 294.* Insuper affigitur valvis Ecclesiæ diploma quod contineat ea quæ dicta sunt, nimirum resignationem, ac beneficii qualitatem & invocationem, nominaque, & cognomina resignantis, ac illius in cujus gratiam facta est, eo modo quo dictum in publicatione, licet aliqui velint affigi copiam integram ipsarum litterarum ut ait Flam. Parif. *d. qu. 6. num. 56. & 59.* Ideòque cum requirantur actus publici, non satis erit si resignatarius publicè missus sit in possessionem beneficii (quod tamen censuit sufficere Senatus Sabaudiæ apud Ant. Fabrum *lib. 1. definit. Forens. tit. 2. definit. 14 & definit. 59.*) cum ultra illud requiratur solemnitas publica, ut supra, *Achilles de Grassis decis. 189. per not. Cassad. decis. 26. super Reg. Flam. Parif. d. lib. 11. qu. 6. nu. 7. cum seqq. Rebuff. in praxi ad hanc Reg. glo. 10. verbo Publicata* ubi etiam scribit eum qui vult publicare, & capere possessionem beneficii resignati debere habere Notarium illius Ecclesiæ, in qua beneficium situm est, & ille instrumentum possessionis conscribere debet, qui si recuset, alter Notarius ejusmodi possessionis instrumentum conscribere poterit. Sed istud non requiritur ad

Constitutione Gregoriana. sed sufficit per quemcumque Notarium publicare, servatis tamen iis quæ per illam servari mandatur. Sunt autem qui tria conjunctim requirant ut sit locus dictæ Constitutioni. Primò ut non sit facta publicatio intra tempus hic definitum. 2. ut non sit petita possessio. 3. ut resignans decesserit in possessione intra dictum tempus: ex quibus, si vel unum desit non est locus Regulæ, & beneficium per resignationem, non per obitum vacare intelligitur, tametsi mortuus sit qui resignavit, *Gomes. ad hanc Reg. q.15 Anton. Faber lib. 1. definit. Forens. tit. 2. definit. 6c.* Adverte tamen quod de stylo
„ solet dari nova provisio ob non publicationem resignationis cum clausula:
„ Et committatur Ordinario &c. & cum decreto quod Orator resignationem
„ hujusmodi publicare & alia omnia ad quæ ex præscripto d. Constitutionis te-
„ netur facere infra tres menses proximos debeat & teneatur: & dummodo non sit alteri jus quæsitum nec ullos fructus perceperit. si enim percepisset & hoc non narret, gratia esset nulla, de hac nova provisione vide Gomesium *ad hanc Reg. q.* 11. ubi scribit novam provisionem etiam nullam æquipollere publicationi; licet in alia omnia eat Flam. Parif. *d. lib.* 11. *q.* 6. *nu.* 116. Sed & dantur prorogationes quarū prima est ad quatuor menses: & sic formatur Supplica-
„ tio: Beatissimè Pater alias beneficio simplici vacante in Ecclesia N. vacante per
„ liberam resignationem N. de illo quod obtinebat in manibus S. V. sponte fa-
„ ctam & admissam, devoto S. V. Oratori Petro Apostolica auctoritate provi-
„ deri mandatum fuit: Cum autem Pater Sancte dictus Orator certis ex caussis
„ præpeditus resignationem hujusmodi juxta formam constitutionis Grego-
„ rii Papæ XIII. prædecessoris vestri de publicandis similibus resignationibus
„ editam infra tempus in ea præfixum publicari facere non speret, supplicat
„ igitur humiliter Sanctitatis vestræ Orator prætactus, quatenus sibi specia-
„ lem gratiam faciens, novem menses sibi à dicta constitutione præfixos, in-
„ fra quos adhuc existit, ad alios quatuor menses à fine prætactorum novem
„ mensium computandos, quibus durantibus resignationibus hujusmodi pub-
„ licare, ac omnia alia juxta prætactam constitutionem quomodolibet tene-
„ tur facere, & adimplere, liberè & licitè valeat, Apostolica authoritate pro-
„ rogare, extendere, & ampliare dignetur, de gratia speciali, non obstanti-
„ bus prætacta, ac aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis cæ-
„ terisque contrariis quibuscumque cum clausulis oportunis &c:
Alia prorogatio datur item ad tres menses, & alia ad duos &c. sed istæ prorogationes censentur factæ cum eisdem qualitatibus & conditionibus quibus primus actus fuit celebratus.

B *Quia obviat hic Papa)* Romanus *in consil.* 433. *col.* 2. *vers. Secundo considero*, scribit duplicem esse caussam finalem hujus Regulæ. Prima, ut collator habeat notitiam, ne ex collatione inducantur lites. Secunda, ut fiat nota tertio, & cuicūq; prætendenti interesse. Tertia additur ex Apostol. ut populus agnoscat 16
suum

suum pastorem, & obvietur multis fraudibus quæ ex clandestinis resignationibus oriuntur *Flam. Paris. d. lib.* 11. *q.* 1. *per tot.* ubi etiam *nu.* 38. scribit adeò esse favorabilem hanc Regulam, ac potius Gregorii XIII. Constitutionem, ut omnes omninò quantacumque dignitate, etiam Cardinalatitia fulgeant, teneantur ad publicationem beneficiorum resignatorum, ut latius exemplificat q. 4. Unde cum favorabilis sit, extendetur ad Commendatarios seu Commendas resignantes, *ut supra diximus num.* 15. *vers. Quarto hæc Regula* sive perpetuæ sint *Gomes. hic q.* 4. *Io. Franciscus Leonis tract. Thes. Fori Eccles. part.* 2. *cap.* 4. *num.* 40. sive temporales, quæ nimirum fiunt favore personæ cui propter temporariam incapacitatem tantisper commendatur, *Auctor Analytici Commentarii ad hanc Reg. num.* 306. Ubi subjicit in dubio præsumi Commendam perpetuam, & benè: quia ita per abusum fieri solet & abusus imperitorum facit jus *l.* 3. *in fin. ff. de supell. leg.* id est, communem opinionem rei, cui jus adaptatur prout ex facto jus oritur. Sive igitur resignans tenebat idem beneficium in Commendam, eo quod aliud incompatibile possidebat in titulum, sive ex eo quod nondum erat in ætate habili, vel nondum in sacris, sive ex eo quod secularis esset, beneficium autē regulare, vel contra, idē est, quod de vero titulario quo ad hanc Regul. & etiam omnes alios effectus regulariter. Quod autem dictum est de Commenda temporali, debet intelligi de simplici custodia redditioni rationum obnoxia, juxta cap. *Nemo deinceps de electio in* 6. Secus si ideò temporalis est, quia Papa noluit ei conferre in titulum, donec esset in ætate, vel sacris initiatus, aut Monachismum professus, & ideò interim commendavit, quia semper gratia perpetua est, & data ad hoc ut perpetua sit, & pro vero titulo habetur ex quo perpetua esse potest *text. in l. sufficit ibi Alex. & Ias. de Condict. indeb. l. iurisperitos in pr. de excus. tut. Alex. cons.* 215 *num.* 6. *& cons.* 215. *num.* 5. *lib.* 2. Præterea extenditur dicta Constitutio ad unionem validam beneficii resignati, ut patet ex verbis in pr. *& quæcunque aliæ dispositiones sive temporales, sive perpetuæ.* quæ verba *dispositiones perpetuæ* intelliguntur de unionibus, teste Nicol. Garcia *de benef. part.* 11. *c.* 3. §. 4 *num.* 286. Extenditur etiam d. Constitutio ad secundum Resignatarium, sive primus publicaverit, sive non, ut expressè habetur in Constitutione Gregorii *in pr. ibi pluresq; & quotquot &c.* Flam. Paris. de Resig. *lib. q.* 4. *nu.* 20. Insuper extenditur dicta Constitutio Gregorii XIII. ad Impetrantes beneficia ob non publicationem perindè atque si obtinuissent per resignationem, ut patet ex illius verbis ibi: *Et quicumque sic impetrans &c.* & si plures impetraverint, is præ omnibus obtinebit, qui primus publicationem suæ impetrationis, fecerit, & possessionem adeptus fuerit, aut petierit, ut habetur in dicta Constitutione. Denique extenditur seu ampliatur dicta Constitutio, ut quoties ex defectu publicationis non factæ juxta ipsius formam contigerit resignationē esse nullam, non possit resignans repetere beneficium reservatum, neq; agere spolio,

17

18

quia omne jus ab eo cecidit; quamvis alias regulariter ubi ex aliqua caussa resignatio redderetur nulla, & nisi beneficiũ re ipsa resignatario acquiratur nunquam ab ipso resignante jus abdicetur & ad illud redire posset *Flam. Parif. lib. 1.q.3. Stephanus Quaranta in Summa Bullarii verbo: Beneficiorũ resignatorũ publicatio.*

C *Collatio per Ordinarium)* Non alienum est in gratiam juniorum hic subtexere, renunciationem in favorem coram Ordinariis non subsistere, ut est communis DD. sententia apud Fusc. de visitatione *lib. 2.c.28.n.20.* lateque probat Auctor Analijt. comment. ad Reg. de infirmis *nu. 101. & seq.* ideo debet fieri purè & simpliciter, & hæc simplex renunciatio caussas requirit quæ exstant in constit. Pii V. 58. quæ incipit *Quanta Ecclesiæ* quas fusè dilatat Quaranta *in sum. Bullarii verbo Beneficiorum resignationes*: sed ego brevitatis caussa sub compendio referam. sunt igitur istæ; Si resignans sit senex, aut infirmus, vel corpore impeditus, puta morbo qui impedit quem promoveri, vel promotum administrare, aut si sit vitiatus, seu deformatus, ut putà cœcus utroque oculo; claudus manu, aut pede; mutilatus, gibbosus, aut crimini obnoxius, ob quod nimirum veniret privandus, aut si sit censuris Ecclesiasticis irretitus, aut si non debet aut potest Ecclesiæ seu beneficio inservire, utpote propter scandalosam vitam, vel morbum caducum &c. si etiam unum aliud, vel plura obtinuerit beneficia, si insuper religionem sit ingressurus, vel matrimonium contracturus, si sint inimicitiæ capitales, denique ordinarii admittunt renunciationes beneficiorum in casibus expressis in cap. nisi cum pridem de renunciat. ut statuit eadem Piana constitutio; & sunt istæ: consciẽtia criminis, debilitas corporis, defectus scientiæ, malitia plebis, scandalum, & personæ irregularitas.

Atque ex his caussis admitti solent renunciationes coram ordinariis; qui tamen prius ad duo animadvertere debent 1. an renunciantes sint in sacris constituti: nam tum renunciationes non admittere debent nisi aliunde habeant unde commode vitam sustentare queant *Quaranta d. loco, Vers. attamen ut renunciatio.* qua de re latius agam infra *ad Reg. de consensu in resignat. &c.* ubi etiam habes ipsam Pianam Constitutionem. Secundò, ut admittentes ex supradictis caussis non conferant consanguineis, seu affinibus, ut familiaribus resignantis, vel suis, ex eadem Piana constitutione, quæ, ut inquit Flam. Paris. *lib. 5. de resig. ben. q. ult.* est nunc in viridi observantia, & quotidie practicatur: ideò Lector consulat eundem Flaminium fusissimè & distinctè illam explicantem.

Pœna autem dictæ Constit. est suspensio Ordinariorum à collatione, electione, & institut. beneficiorum, donec a S. Pontifice absolutionem obtinuerint, qui vero beneficia contra formam d. Constit. receperint, eadem pœna alligantur, præterquam quod ejusmodi renunciationes nullius sint roboris & effectus, Licet Quaranta *ubi supra*, aliud velit ex Flam. paris. *lib. 5. de resig. ben. q. ult. nu. 223.* ubi scribit Ordinarium demum incurrere pœnam suspensionis in d.

in d. Constit. expressam, si conferat beneficia coram ipsis resignata personis ibi prohibitis; non etiam si conferat ex aliis caussis quam ibi relatis: licet eo casu, resignationes sint nullæ propter decretum irritans, ibi quod si secus & quicquid præter & contra formam &c.

D *Constituit se possidere)* Rebuff. *in praxi ad hanc Reg. in glo. 13. in fi.* inter alias hujus Reg. limitationes & hanc nostri Auctoris producit, videlicet nisi resignans constituat se possidere nomine resignatarii, quo casu Reg. ista locum 19 non habebit, *Rota decis. 150. in No.* requiritur tamen, inquit, etiam hoc casu 20 publicatio: alias Regula locum haberet. Cujus doctrina si vera est, quid proderit Resignatario secreta resignatio, de qua hic noster Alphonsus? certè crederem illi non prodesse: nam licet ignoranti non currat tempus, nec ignoranti fraus possit adscribi, cessetque hoc casu ratio hujus Regulæ, tamen quia per ejusmodi secretas renunciationes fieret fraus Regulæ, existimarim cum Rebuffo Regul. istam adhuc locum habere *d. gloss. 13. numero* 29. quod secus esset si resignans maneret in possessione, & posteà resignatarius post adeptam possessionem, & publicationem, resignanti fructus locaret, & is in possessione tanquam conductor moreretur: quia tùm non vacaret beneficium per obitum, quia resignatio fuit publicata, & possessio apprehensa, unde cessaret 21 hæc Regula, sicut in eo videmus, qui retinet usumfructum *l. quisquis C. de Donat. Boer. ad consuet. Bitur. tit. de Donatio. §. 1. Rebuff. d. §. 13. nu.* 17. Sed de his post paulò uberius dicemus.

E *Non iure poli)* Quia resignans per resignationem amisit jus percipiendi fructus, cum amiserit beneficium & possessionem *cap. post translationem §. rursus de renuntiat. cap. inter de Præbend.* Ideò Pius V. *in constitut. 87. quæ incip. Intolerabilis*, statuit censeri & præsumi confidentiam, si recipiens beneficium constituerit dimittentē vel ejus parentes, aut propinquos, ad percipiendum vel locandum fructus beneficii dimissi, & illi vel illis de fructibus perceptis aut percipiendis donationem fecerit. quod & notavit Navar. *cons. 78. de Simonia* hoc 22 tamen limita, quoties ejusmodi constitutio, remissio, seu precarium ilicò factū post resignationem, secus si postea aliquo tempore interjecto, vel ex aliqua causa, nam hoc casu nulla committitur simoniaca confidentia, ut fuit resolutū in una Oriolen. confidentiæ 1 *Febr.* 1591. *coram Bubalo Nicol. Garcia de ben. p. 11. c. 3. §. 2. nu.* 198. qui citat Flam. Paris. *de confidentia q. 27. & 49. & q. 31. nu.* 29. ubi ait, in fortioribus terminis de donatione fructuum facta per resignatarium resignanti, ex ea quidem induci præsumptionem confidentiæ si ejusmodi donatio facta fuerit ilicò, & alia concurrant quæ talem præsumptionē roborent.

F *Coram Notario & testibus)* Tempore Innocentii VIII. & ante Constitutiones Pii V. & Gregorii XIII. dubitabatur, ubi, & quomodo facienda erat publicatio: unde noster Alphonsus existimavit sive resignatio fieret in Curia, sive non, satis esse factum Regulæ si publicaretur resignatio in Cancellaria,

 vel

vel Camera Apostolica, aut Audientia contradictarum vel coram Notario & testibus. Gomesius verò, *ad hanc Reg. qu. 9. vers. Tertius casus est.* quem sequitur D. Wamesius *cons. 245. num. 6.* qui scribit sufficere publicationem in simplicibus beneficiis curam animarum non requirentibus quomodocumque 23
hoc est vel coram Notario Cancellariæ & testibus, vel in Audientia contradictarum, vel alias coram Notario & testibus. At nunc cum ex dictis Constitutionibus *Pii V.* & *Gregorii* XIII. habeamus formam publicationis expressam, à qua non licet recedere ne quidem dato æquipollenti *Flam. Paris. d. lib. 11. qu. 12. num. 4.* propter Decretum irritans, non est quod inhæreamus sententiæ nostri Alphonsi, aut Gomesii, vel D. Wamesii.

Notandum autem quando resignatio fit extra Curiam coram Ordinariis locorum, publicationem quoque necessariam esse juxta formam in dicta Gregoriana præscriptam, & ante notatam, ut & liquet ex illius verbis, ibi, *de beneficiis autem quæ deinceps &c. Farinacius decis. 661. per tot. & 665. in Antiq.* etiamsi resignatio esset facta in manibus ordinarii, & provisio facta per S. 24
Pontificem *Flam. Paris. d. lib. qu. 5. num. 4. & latè probat auctor Analyt Comment ad hanc Regulam quæst. 12. num. 255. & seqq.* quod & probavit Rota *in una Aretina præbendæ 27. Febr. 1595. coram D. Pampilio.* imò etiamsi resignatio esset nulla & invalida, ut in d. constit. habetur, & fuit dictum in una Lugdunens. Canonicatus 8. *Iunii 1598. coram D. Litta.* nisi nulla esset ex defectu consensus: tunc enim non intraret vacatio ex dicta constitutione ob non publicationem, ut fuit dictum in una Hispalen. & Corduben. præstimoniorum 14. *Iunii 1600. coram Illustr. Lancellotto Nicolao Garcia tract. de beneficiis p. 11. c. 3. §. 4. num. 277.* In Hispaniis verò, non intrat dispositio hujus Regulæ in resignationibus & permutationibus coram Ordinariis, ut notat idem Garcia *d. §. 4. num. 289.*

Item notandum, publicationem debere fieri in Ecclesia beneficii resignati, idq; intra missarum solemnia ut diximus. Excusatur tamen quis à publicatione & pœna dictæ Gregorianæ ob justam caussam metus, belli puta imminen- 25
tis, pestis, hostium, ob adversarii vel tertii aut judicis factum, quo casu resti- 26
tutioni in integrum locus tantum erit, aliudve justum impedimentum, *Gomes. hic q. 13. Rom. cons. 433. incip. Quod primum in pr. Card. Tuscus pract. conclus. tom. 6. conclus. 101. nu. 5.* his quippe casibus sufficiet publicare in loco viciniori, ita ut verisimiliter ad notitiam Ordinarii & aliorum pervenire poterit, necessitas enim excusat à formali satisfactione verborum ex quo menti Regulæ satisfit, *Lud. Rom. d. cons. 433. per textum in clem. caussa §. verum de electio. Felin. in c. cum dilecta col. 32. vers. limita 7. de rescript.* Unde non excusabitur quis ob casum fortuitum, infirmitatem, oblivionem, metum reverentialem, paupertatem, 27
multitudinem negotiorum, *Flam. Paris. d. lib. 11. q. 13. per tot.* nec deniq; ob ignorantiam pupillaris ætatis, ut disertè probat Auctor Analyt. Comment. *ad*

hanc

hanc Reg. num. 237. *& seqq.* Flam. *d. tract. lib.* 11. *q.* 4. *nu.* 33. *& Rebuff. in addit. ad hanc Reg.* & Stephanus Quaranta *in summa Bullarii verbo Ben. resig. publicatio vers. Tertio amplia*: tum quia resignatio non acceptata, & publicata resolvitur, ut idem scribit *num.* 238. tum quia est quod resignatarius sibi imputet, cur intra sex vel novem menses non obtinuerit bullas, & non publicavit suam provisionem, unde cum per eum steterit, sibi imputet *l. in iure ff. de Reg. iur. Rebuff. in praxi ad hanc Reg. glo.* 12. Quod fallit si provisus per resignationem non potuerit facere expedire bullas suæ provisionis ad nanciscendam intra sex menses possessionem, quia Papa mortuus esset, & sedes vacaret longo tempore, tum enim tempus non curreret, nec beneficium dicetur vacare per obitum, licet resignans moriatur possessor *arg. c. significante de Pignor. not. in c. accedens de procur. gl. in c. cum bellicam* 34. *q.* 2. *gl. in c. Pastoralis* 7. *q.* 1. *Stephanus Quaranta in summa Bullarii verbo ben. resig. publicatio.* ubi dicit communem & de stylo Curiæ receptam esse conclusionem, neque de isto impedimento facienda est protestatio, quia ibi urget necessitas, sine ipsa excusatur impeditus, *glo. in verbo protestari tit. de Pacificis possess. in prag. sanctio, post bart. in l. Senatus ff. de off. præsid. Abb. in c. plerumque de rescript. Ruzeus tract. iuris Regal.* 4. *privileg. in fi.* licet aliud velle videatur Rebuff. *ad hanc Reg. gloss.* 12. suadetque ut in tali eventu, mortis videlicet Papæ ut iterum resignetur coram Ordinario, qui conferet isti resignatario non valenti obtinere bullas, & ex collatione accipiet possessionem, & sic resignans non morietur in possessione, & ista secunda resignatio in hoc valebit ut resignans suæ cedat possessioni.

Interea adverte, si ob justam caussam, puta metus, infirmitatis, vel aliam, ut supra, aut ex aliis causis (quas tamen verificare non tenetur impetrans, *ut notat Flam. d. q.* 7. *lib.* 11.) prorogatum esset tempus publicationis, vel adversus illud restitutio obtenta, ejusmodi gratia pro nihilo esset impetranti, nisi derogatum esset Regulæ de jure quæsito non tollendo, *ut fuit resolutum in una Astoricen.* 29. *May* 1590. Ideoq; in restitutione apponi semper solet ista restrictiva: Et dummodo tempore datæ præsentium non sit alicui ob lapsum tempus hujusmodi in dicto beneficio specialiter jus quæsitum, & dicta publicatio intra quatuor menses proximos fiat, & cũ expressione quod Orator ex dicto beneficio nullos fructus percipit. Pro eo verò qui obtinuit prorogationem & petit aliam, datur hæc clausula: Et cum decreto quod Orator resignationem prætactam publicare, & alia in dicta constitutione contenta adimplere omninò teneatur intra tres menses proximos, alias præsens gratia nulla sit eo ipso, & dummodo ob lapsum dictorum mensiũ prorogatorum non sit hactenus alicui in dicta Ecclesia specialiter jus quæsitũ. Et adverte quod ista clausula *Dummodo tempore præsentium &c.* non inducit conditionem suspensivam executionis gratiæ, sed præservat tantum jus alterius, ut si de eo constet, gratia pro non facta habeatur *Card. Seraphin. dec.* 1494. *n.* 12. & in tantũ præservat jus alterius ut etiam Canon.

præser-

præservat jus ad rem quæsitum *Seraph. decis.* 1274. quod intellige validum & canonicum, non coloratum, *Putei decis. 90. num. 5. lib. 1.*

Dubium autem est utri incumbat onus probandi non publicationem, an Impetranti ob non publicationem, an verò opponenti? Flam. Paris. *d. lib.* 11. *q.* 14. in utramque partem hanc quæst. discutit, & tandem resolvit Impetranti probationem negativæ, dicitque communem, quam probat diversis Rotæ decis. quibus adde Farinacium *decis.* 37. *p.* 2. & ratio est, quia publicatio præsumitur facta in tempore opportuno, *Mascard. conclus.* 732. *nu.* 5. tum etiam quia negativa probanda est per illum, qui in ea se fundat, sive negativa sit juris, sive facti, sive qualitatis, estque communis opinio, *per not. Gabrielii lib. 1. com. conclus. tit. de Probat. conclus. 6. Mascard. de probat. conclus.* 1092. *alias* 1087 *nu. 1. Rota in una Cremonen. Monasterii 19. Decemb. 1583. coram S. D. N. Clemente VIII & in una Verdun. Canonicatus coram D. Gysio 19. Julii 1589.* 29 30 31

Ex qua resolutione duæ formantur conclusiones.

Prima, publicationem præsumi factam per Resignatarium, & quidem in tempore, nec teneri id probare, maximè si ipse possederit per triennium beneficium resignatum, quia ex triennali præsumitur publicatio, ut fuit resolutum sæpius in Rota *teste Nicol. Garcia de benefic. p. 11. c. 3. num. 313. & Farinac. dec. 671. num.* 2. licet si probetur non publicatio, non prosit triennalis, imò nec decennalis possessio. *Flam. Paris. de Resig. lib. 11. q. 6. nu. 92. & 112.* & sic non publicanti Resignatario non prodest Regula de Triennali, nec de Annali *Flam. d. qu. nu.* 19. quia resignans amisit titulum & possessionem beneficii *Rota decis. 1. nu. 3. de Renunciat. in antiq. Paris. consil. 176. nu. 4. & 5.* nec potest habere coloratum titulum qualem requirit hæc regula: quia titulum coloratum habere dicitur, qui illud habet ab habente de jure facultatem conferendi *Lap. allegat. 16. Abb. in c. in litteris de restit. spol. Gomes. hic q.* 10. & ob non publicationem titulus habitus ab habente facultatem conferendi, reducitur ad non titulum ex dispos. Constit. *Pii V. 32. Ioan. Francisc. Leonis p. 2. Thesauri Eccles. c. 4. num.* 31. Attamen, in dubio non publicationis juvabitur triennalis, beneficio hujus Regulæ, quod & probat Auctor Analyt. Comment. *ad hanc Reg. qu.* 4. Nam sicuti triennalis defendit execrabilem, & non promotum ad sacros ordines intra annum, & præsumit dispensationem quæ pendet de facto superioris, ut ante ostendimus, & clarè docet Paris. *d. q. 14. nu. 27. & seqq.* ita multò magis debet defendere resignantem, qui habet titulum & possessionẽ, ut præsumi debeat publicatio, quæ pendet a facto ipsius, & non requiritur aliquod factum superioris, *atq. ita fuit resolutum in una Piacentina applicationis fructuum 24. Febr. 1584. coram D. Bubalo, & 3. Iunii eiusdem anni* coram D. Orano celebratæ memoriæ viro, cui ingenium illustre multamque morum elegantium natura dederat, quemque manebat major honorum claritudo, nisi præmaturè fato concessisset. Eidem Orano adstipulatur 32

letur in una Ripana beneficij 15. Septembris 1599. D. Sacratus vir quoq; multiformi doctrina praeditus. & Senat. Saband. teste Ant. Fab. lib. 1. defin. Forens. tit. 2. definit. 80. ubi fuit decisum in resignatione beneficii facta ex caussa permutationis, licet admissa esset ab Ordinario, vel à Papa si tamen resignans in beneficii possessione manserit post publicatam intra tempus constitutum, resignationẽ, nova provisione non indigere, si in ea possessione per continuum trienniũ steterit: sed hoc intellige nisi constet, de non publicatione, ut praedixi, quo casu nova erit opus provisione; soletq; eo casu apponi clausula: *Et committatur Ordinario &c. & cum decreto quod d. Orator resignationem huiusmodi publicare, & alia omnia, ad quae ex praescripto dictae constitutionis tenetur facere infra tres menses proximos debeat & teneatur.* quod iterum intellige dummodo non sit alteri jus quaesitum: quod semper intelligitur etiamsi in gratia non apponatur, ut diximus supra ad Reg. de non tollendo jus quaesitum. nu. 15. Restitutionem tamen ad publicandum non esse publicandam tenuit Rota in una Oxomen. coram. R. P. D. Robusterio 2. Decemb. 1583. ut nec prorogationem teste Flam. Paris. *de Resig. lib. 11. qu. 7. num. 71.* 33

Denique quod diximus ex triennali possessione inferri & praesumi publicationem, limita primò non procedere, quando sumus in spolio: nam tunc neque triennalis hunc effectum produceret, ut praesumatur publicatio, *Paris. d. q. nu. 31. Nicol. Garzia d. c. 3. §. 4. nu. 315. Stephanus Quaranta in summa Bullarij verbo Benef. resig. publicatio.* Limita secundò, non procedere quoties superior vellet videre publicationem, tunc tenetur resignatarius illam ei exhibere, *Idem Paris. numero 34.*

Secunda conclusio sit, Impetrantem beneficium vacans ob non factam publicationem à resignatario, teneri docere de non publicatione *Stephanus Quaranta in summa Bullarij, verbo Benef. resig. publicatio, vers. adveniente tamen casu.*

Haec autem probatio sufficiet per conjecturas, ut si impetrans probaret fuisse relaxatas litteras resignationis in fine termini dati ad publicandum, ut impossibile sit litteras transmissas potuisse esse ad locum, ubi erat facienda publicatio *arg. l. filium 1. de his qui sunt sui vel alieni iur. Paris. d. q. nu. 56. Hercul. tract. de Negativa nu. 60. & 328. Quaranta ubi supra vers. Modus autem probandi.* Deinde per testes per quos affirmativa sciri potuit, verbi gratia, per Canonicos & alios clericos qui solent in Ecclesia diebus festis divinis interesse, *Bar. l. non aliter ibi text. C. de Advoc. divers. iud. Abb. Felij. & alii in c. tertio loco de Probat. latè Hercul. in tract. de Probat. negat. num. 162. Panor. cons. 99. lib. 1. gl. in cle. 1. verbo publicè de sepult. Barbat. in c. si quis contra de foro comp.* ubi tenent non dici publicatum nisi coram multitudine, vel nisi transierit in publicam notitiam, usq; adeò ut etiamsi alias esset notorium seu notoria resignatio aliis quã Canonicis & aliis missae solemnibus interessentibus, non propterea Impetrãs liber esset ab onere probandi ut scriptum reliquit Auctor Analyt. comment. *ad hanc Reg. nu. 262. & seq.* 34 35

Barbat. & Panor. dictis locis. Postremò negativa non publicationis probatur ex eo quod infra tempus datum ad publicandum non habuit resignatarius collationem, sine qua possessio adipisci non potest. nam Constitutio intelligitur de valida possessione, & apprehensione possessionis, sine qua collatio nulla est *c. 2. ne sede vacante c. pastoralis de Privileg. & ita fuit resolutum coram D. Orano in caussa Iacen. portionis 14. Maij 1593. & coram D. Pamphilio in caussa Leodien. Canonicatus 23. Maij 1597.* in qua fuit resolutum intrare vacationem ex d. Constitutione, si non est petita possessio infra tempus d. Constitutionis, etiam quod resignatio alias fuerit nulla. *Garcia d. c. 3. §. 4. num. 319.* 36

Sed quid in cessione juris? v. g. aliquis resignat beneficium bullis non expeditis & sic possessione non habita, quod potest, *per not. Flam. Parif. de resign. ben. lib. 11. qu. 24. per tot.* an ipsius resignatarius publicare teneatur? teneri satis evincunt verba Constit. *Gregorij* XIII. de publicandis, ibi *Nec non litis & iurium quorumcumque cessiones &c.* 37

An autem Papa possit derogare, ut quis non teneatur publicare resignationem vel cessionem? Dubium non est quin possit, quia ejus est tollere, cujus concedere *l. ult. C. de legib.* Sed non solet nisi in gratiam Magnatum, vel ex favore singulari & exorbitanti; & in tali casu apponitur clausula hæc: 38

Et cum opportuno Decreto sive Indulto quod tàm A. quam B. prætacti præsentem confirmationem, cessionem, illius admissionem, surrogationem, collationem etiam provisionem prædictam seu illam concessionem, aliaque præmissa juxta Constitut. Fœl. record. *Gregorij* pp. XIII. prædecessoris vestri super modo & forma publicandi resignationes beneficiorum Ecclesiasticorum & similes cessiones publicare aut publicari facere, aliaque in d. Constit. contenta adimplere minimè teneatur, nec tamen Ecclesia prætacta ob non publicationem hujusmodi vacet, nec vacare dici possit, minimeque tam A. quam B. aliquam inhabilitatem, aliasve pœnas in dicta Constitutione contentas vel alias desuper quomodolibet inflictas ullatenus incurrant, nec incurrisse censeantur. Ita quod eidem B. suam antiquã & pristinam possessionem dictæ ecclesiæ absque aliarum litterarum super præsentibus facienda expeditione continuare & retinere, ac in ea permanere liberè & licitè, non obstantibus eadem Constit. & Constit. Julii pp. III. & prædecessoris vestri de non retinenda possessione beneficiorum Ecclesiasticorum litteris non confectis, quibus hac vacante specialiter & expresse ac sufficienter derogare, & sub qua etiã præsentes minimè comprehensas esse, nec fore decernere, & declarare placeat latissimè exten. & quoad decretum & indultum hujusmodi sola præsentium signatura sufficiat, & ubiq; fidem faciat, & in judicio & extra, Regula contraria non obstante. Verùm, ut dixi, non nisi magno cum favore & paucis speranda hæc gratia concedetur. At prorogatio passim cõceditur, ut diximus, ut & restitutio

In Au-

G *In Audientia Contradictarum*) Vide Roman. *Conf. 337. num. 7. uerf. Sed Regula.* Card. Tuſchum *Pract. concluſ. tom. 6. concluſ.* 101. *num.* 7.

H *Quando reſignans moritur in poſſeſſione*) Hæc verba includunt etiam detentationem, ut Rota tenuit *in una Albulen. Præſtimoniorum apud Achillem de Grasſis ſuper hac Reg. deciſ.* 4. *num.* 392. 39

Sed quid ſi reſignans moriatur in poſſeſſione litigioſa? diſtinguendum, ut ſi reſignans de facto incumbebat poſſeſſioni etiam fiduciariæ, quam recredentiam vocant, & moriatur non facta publicatione per reſignatarium, locus ſit huic regulæ, alias juri communi, *Auctor Analyt. Comment. ad hanc Regul. qu.* 24. 40 Intereà adverte, quod licet fructuum perceptio per reſignantem poſt reſignationem inducat præſumptionem confidentiæ, *ut fuit reſolutum in una Conſentina confidentiæ* 4. *Febr.* 1591. *coram R. P. D. Orano poſita per Farinacium deciſ.* 102. nihilominus purgatur hæc præſumptio conſtituto de cauſſa ex qua percepti fuerunt: nam contra quatuor conjecturas datas à Pio V. admittitur probatio in contrarium & ita communiter practicatur, *Nicolaus Garcia tract. de benef. p.* 11. *c.* 3. §. 2. *num.* 197.

I *Omitto hic ponere*) Conſimilem Hypotheſim format auctor Analyt. comment. *ad hanc Reg. num.* 237. finge Epiſcopum, beneficii reſignatione admiſſa, 41 contuliſſe illud abſenti, cui non innotuit niſi poſt duos aut octo menſes, tuncque acceptavit, ſed poſt alios 15. dies reſignans in poſſeſſione deceſſit antequam reſignatarius publicaſſet, qui mox poſt obitum veniens, vult proviſum per obitũ excludere, an ſit locus huic regulæ? pro affirmativa, videlicet quod beneficium, vacet per obitum, & quod nullo modo proſit publicare poſt obitum tempore lapſo ſecutum, reſpondit Auctor Analyt. Comment. *num.* 238. nec obſtat juſta ignorantia abſentis, & ceſſionem, & collationem ſibi factam ignorantis: tum quia certat de lucro; hæc autem Regula ſive Greg. Conſtitutio, lata eſt ad obviandum fraudibus & litibus, & multiplicibus damnis Reip. & ſic damnum collatarii ſeu proviſi cedere debet damno Reip. *l. actione* §. *labeo ff. pro ſocio Novel. de non alien.* §. *quia verſ.* tum quia, cum hæc Regula lata ſit in rem, reſignatarius ab initio nihil prorſus juris acquirit, niſi cum onere reali reſolubilitatis per hanc Regulam & ipſa reſignatio ab initio habet hunc ſtatum implicitum in hoc caſu, quo ſecuto nullo damno cenſetur is affici, cujus jus reſolvitur, ſed jure communi, ſecundum rei naturam uti, *l. ult. ubi Alex. & DD. alij ff. ſi ex. noxal. cauſſa agat.* Sed quid ſi reſignatio fuit facta liberè in manibus Papæ, an reſignatarius adſtringatur onere hujus Regulæ? pro negativa 42 reſolvit Rota in una Feltren. Parochialis coram R. P. D. Lancellotto, cujus meminit Farinacius *part.* 1. *deciſ. noviſſ. deciſſ.* 296. *num.* 4. *in fin. in Noviſſ.*

Argumenta in Regul. XXXV. INNOCENTII VIII. *quæ est* XXXVI. PAULI. V.

1. APpellatio ab interlocutoria subsistit quando gravamen non potest reparari in diffinitiva.
2. Obscuritas Regulæ in una illius parte à Glossogropho detecta.
3. Hæc Reg. non habet locum extra Curiam.
4. Jure civili non appellatur ab interlocutoria, nisi subsit gravamen irreparabile.
5. Quibus in casibus interlocutoria vim diffinitivæ habere dicatur. Item ex Concilii Trident. decreto non licet appellare ab Interlocutoria.
6. In appellatione ab interlocut. caussa gravaminis inseri debet.
7. An à simplici & mera interlocutoria appellans saltem de nullitate agere possit.
8. Ex dispositione Concilii Trident. jus Civile sequendum in recipienda appellatione ab interlocutoria: quod & sequitur Camera imperii.

Regula XXXV. INNOCENTII *VIII.* *quæ est* PAULI V. *Regula.* XXXVII.

DE NON APPELLANDO ANTE DIFFINITIVAM.

ITem idem D. N. ut litibus finis celerius imponatur, & litigantium parcatur sumptibus & expensis, suorum prædecessorum constitutionibus & statutis inhærendo, statuit & ordinavit, quod in caussis in Romana Curia pendentibus, & quas imposterum in ea quovis modo contigerit agitari, nulli ante diffinitivam sententiam, liceat appellare, nec appellatio, si fuerit commissa, debeat admitti, nisi ab interlocutoria quæ vim habeat diffinitivæ, vel à gravamine minime concernente negotium principale, quod non possit per appellationem à definitiva sententia reparari, nullæque caussæ appellationum hujusmodi committantur, nisi in commissione exprimatur, quod interlocutoria vim diffinitivæ habeat, vel gravamen sit tale,

tale, quod in appellatione à diffinitiva non valeat reparari: alioquin appellationes & commissiones in posterum, & quicquid inde secutum fuerit, nullius sint roboris vel momenti, commissionibus appellationum jàm judicibus præsentatis & exhibitis in suo robore permansuris, in quibus latis super eisdē sententiis secundò vel alias ulterius ab eis non liceat appellare: appellantes verò & appellationes etiam ab interlocutoriis & gravamine hujusmodi, suo vel alterius nomine prosequentes, si succubuerint ultra expensas, & damna, ad quæ resarcienda de iure condemnatus compellitur, xx. florenis auri pœna mulctentur.

GLOSSEMA ALPHONSI.

ISta Regula dicit quod in Romana Curia nullus potest appellare ante diffinitivam sententiam, nec eius appellatio debet admitti nisi appelletur ab inter locutoria habente vim diffinitivæ, vel á gravamine non concernente negotium principale, quod non posset per appellationem á diffinitiva sententia reparari: & quod si appelletur, non committatur caussa appellationis, nisi exprimatur unus modus prædictorum, alias appellatio, & commissio sint nullæ, & quidquid inde secutum fuerit, tamen de commissionibus præteritis, de quibus est sententiatum nihil disponit, de quibus á sententiis iam latis non posset appellari amplius, si non sunt gravamina vel sententiæ de quibus supra, & si aliquis aliter appellaverit, si succubuerit, ultra expensas & damna debet mulctari pœna xx. ducatorum, h. d.

Et ista regula habet in se æquitatem, licet sit contra ius canonicum, c. super eo.lib. 6. de app.*concordat tamen cum iure civili, etiam in casibus hic expresis, ut quia grava-* 1
A *men non potest reparari in diffinitiva, ut si iudex mandet aliquem torqueri* ut l. 11. ff. de ap. recipien. & ibi Bart.*vel si sententia vim haberet diffinitivæ, ut vult glo.* in authen. habita C. ne fil. pro pat. *& eodem modo pono exemplum hic, & in similibus. & ista Regula sæpè deducitur ad iudicium. & est clara, præterquam ibi* in quibus latis super eisdem sententiis secundo vel alterius ab eis non liceat appellare. *Hic auderem dicere cum Iurisconsulto* in l. Dominicus ff. de test. *quod aut ego non intelligo te, aut stulta est sententia tua. quis enim dubitat quod etiam ab interlocutoria, vel gravamine non potest utroque iure tertio appellari?* c. directè, de ap. & cap. sua eod. tit. & C. ne liceat tertio appellare per totum. *si hoc est verum, quid dicit iste compilator in præsentia Papæ, quod si sententiatum est secundo vel ulterius, non liceat appellare amplius, & sic si ulterius, id est tertio, est sententiatum, in quo deseruit ista regula? & ideò credebam quod est hic mendosa littera, quæ debet dici secundo vel alius* 2

 & tunc

& tunc sequatur, ulterius non liceat ab eis appellare &c. sed ego habeo duos libros apud me, ubi sunt prædicta verba & etiam in libro regularum Sixti, *sed si non sit illud verbum* alias *debet hic subaudiri* arg. l. verbum volo C. de fideicom. *sicut verbum* quondam *subaudiatur ad orationem legalem ut est glo.* in l. libertum Cod. de nupt. *quam commendat ibi Bald.*

Sed de cauda huius Regulæ non me intromitto: quia istos viginti duca. nunquam vidi solvi in curia: sed si solverentur, cui deberent solvi, & ad cuius instantiam? dixi aliquid supra in Regula xxxii. *& notandum tamen est hic, quod ipsa Regula non habeat locum* 3
B *extra curiam id est, extra muros Urbis, vel Curiæ, per verba posita hic in princ. & non dico curiam hic extendi ad duas diætas* secundum c. præsenti de præb. lib. vi. per ibi not. per Doct.

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

A *Concordat tamen cum civili)* Quo jure non appellatur ab Interlocutoria nisi tale gravamen contineat, quod per appellationem à diffinitiva reparari 4 nequeat *text. in l. ante sententiæ C. Quor. appellat. non recip. Bart. in l. post sententiam num. 3. C. de sent. & interlocut. omn. iud. & in l. ante sententiam num. 12. & 26. de appellat. recip.* quo in loco scribit toties ab interlocutoria appellari posse, quoties per appellationem à diffinitiva gravamen ita perfectè reparari non potest, quin aliquale præjudicium faciat, adde Francum *in c. cum cessante num. 9. cum seq. de appellat.* Gonzalem *ad Reg. 8. Cancell. gloss. 9. §. 1. in Annotat. cont. nullitates &c. num. 175. cum seqq.* ubi exactè docent quando seu quibus in casibus interlocutoria habeat vim diffinitivæ, & ex quibus id cognosci possit, vide quoque hac de re Vestrium in Praxi *lib. 3. c. 10. num. 6.* Guidonem Papæ *dec. 75 art. 30. in summa C. de appell. §. appellare quis potest.* Sed & novissimo S. Concilio 5 Decreto statutum est, non licere appellare, nisi post sententiam diffinitivam & interlocutoriam quæ vim diffinitivæ habeat *sess. 24. de Reform. cap. 20.*

Porrò inolevit ille usus, ut in appellatione ab interlocutoria caussa gravaminis inseratur, ut post Bart. *in leg. ait prætor §. permittitur ff. de minor.* scribit 6 D. Marchesanus *tract. commissionum p. 2. commis. 1. num. 46.* quod secus est in appellatione à diffinitiva, in qua nulla requiritur caussæ expressio, ut not. Bart *in l. 1. §. fin. in prin. ff. de appellat.* Paulus Piasecius *in praxi Episcop. p. 2. c. 5. num. 102.* sed an in simplici & mera interlocutoria appellans saltem de nullitate agere possit? consule Guidonem Papæ *decis. 436. num. 80.* 7

B *Non habet locum extra Curiam)* Hodie ex dispositione Concilij Tridentini sess. 24. cap. 20. in recipienda appellatione ab interlocutoria jus civile ut diximus sequendum est: quod & sequitur Camera Imperii, teste Gail. *in obser-* 8 *vat.*

vac. lib. 1. observat. 129. Plura ad hanc Regulam vide Rebuff. ad Concord. Franciæ Rub. de Frivolis appellat.

Argumenta in Reg. XXXVI. INNOCENTII VIII. *quæ est* PAVLI V. XXXVII.

1. IN caussa beneficiali etiã post conclusionem in caussa possunt produci testes & instrumenta.
2. Etiam in caussa profana, de æquitate Rotæ post conclusionẽ in caussa possunt produci testes, & instrumenta.
3. Ut in caussa benef. produci possint testes & instrumenta post conclusionem, expresse ei debet derogari.
4. Cautela contra hanc Regulam.
5. In arbitrariis bonum est habitare judicem favorabilem.
6. Regulæ sequentes concernunt expeditiones litterarum.
7. Papa non præsumitur velle alteri jus quæsitum tollere.
8. Post conclusionem in caussa probationes & instrumenta produci non possunt.
9. Facta conclusione, dicitur liquere de caussa.
10. Limitationes Regulæ *post conclusionem in caussa &c.*
11. Hæc Regula est ultima regularum judicialium.

Regula XXXVI. INNOCENTII VIII, *quæ est* XXXVIII. PAVLI V.

NON STETVR COMMISSIONI POST CONCLVSIONEM.

ITem statuit, & ordinavit, quod in Commissionibus de iustitia etiam Consistorialibus per eam, seu de eius mandato, vel auctoritate, in caussis in quibus conclusum existat in posterum concedendis, etiamsi in eis de conclusione hujusmodi implicitè, vel explicitè mentio facta fuerit, nihil censeatur esse concessum, nisi per concessionẽ Commissionis hujusmodi conclusioni derogetur expresse.

GLOSSE-

GLOSSEMA ALPHONSI.

Ista Regula dicit quod in commissionibus iustitia, etiam consistorialibus, si expresè non derogetur conclusioni, quod nihil valent, etiamsi implicitè fiat mentio de conclusione
A *h. d. Et est regula satis aqua, & est unus effectus conclusionis in caussa etiam beneficiali quasi hodie non prosit, quia etiam post conclusionem possunt produci testes & instrumenta ut dicit decisio Rota v. quia non requiritur conclusio in caussa beneficiali* clc. sæpè cum 1
B glo. §. fi. de verb. sig. *quamquam de aquitate Rota etiam in caussa prosana post conclusionem possunt admitti testes & instrumentum ut dicit decisio* clx. in fi, quæ incipit Item latis tribus sententiis contra c. cum dilectus de fide instr. *& hoc ex aequitate c. pastoralis in fin. de caussa poss. hic tamen est unus effectus conclusionis etiam in caussa* 2 *beneficiali, alios non numero hic, sed in alia fortè regula nominabo. unum tamen volo* 3 *dicere quod istud nomen conclusio, non reperitur in textu de iure civili ut dicit Bal.* in c. cum in jure de off. deleg. *sed renunciatio sic.*

Hodie tamen fit cautela contra hanc Regulam in Curia, quod etiamsi sit conclusum, ille qui vult habere commissionem aliquam in caussa beneficiali, vel alia, producit certas materias de novo. vel aliquos testes, & tunc per admissionem videtur tacitè rupta conclusio, ut dicit decisio Rota, & Siculus in d. c. cum dilectus, *& tunc postquam est rupta conclusio, præsentatur commissio, & valet, & sic oportet in istis habere Iudicem favorabilem, cum ipse possit non admittere si velit,* arg. jurium superius allegatorum, 4 *tamen si admittit valet,* arg. d. c. pastoral. de caussa poss. *ideò in arbitrarijs est bonum habere Iudicem favorabilem ut dicit glo.* in Regula in judiciis de Regulis juris lib. VI. in fin. 5

Istas alias Regulas sequentes quia concernunt Abbreviatores, quomodo debent expedire bullas, & quas, & circa stylum suum, & circa stylum Cancellaria; item de potestate Vicecancellarij. non glossabo ad longum, ideò non me extendam in eis, quia esset ponere falcem in messem alienam, tamen succinctè aliquid dicam. 6

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

A *Satis aqua*) Planè; nam alias Papa jus alteri quæsitum ex conclusione tolleret, id quod velle nunquam præsumitur *c. ex p. 2. in fin. & c. super eo de off. deleg. c. ex multiplici in verbo unde quia non fuit nostra intentionis, de Dec. c. quamvis de Rescript. in 6. Lud. Rom. cons. 176. in fin.* qua de re latius diximus supra ad Reg. de non tollendo jus quæsitum. 7

B *De aequitate Rota*) Cui adversatur dispositio juris canonici *in c. cum dilectus de fide instru. c. Auditu de Procurat.* per quos text. Felii, *Innocentius*, & alii, pro

Regula

Regula tradunt, post conclusionem in caussa probationes facti & instrumenta produci non posse, quod & probat Jas. *in Repet. L. admonendi num. 50. cum seq. ff. de Iureiur. Socin. Reg* 84. *DD. in c. pastoralis, verbo conclusum, de caussa poss. & propr.* maximè in caussis profanis & ordinariis, ut scribit Ant. Gravat. ad Vestrium. Ratio est, quia facta conclusione dicitur liquere de caussa, *gl. in c. significaverint in verbo liquere de testibus.* prædicta autem conclusio quot patiatur limitationes, vide apud Mathesil. *singul.* 54. Gail. *lib.* 1. *observat.* 107. *numer.* 5. *& seqq.* Vestrium *in praxi lib.* 4. *c.* 4. *num.* 25. 8 9 C 10

Istas Regulas sequentes) Et sic ista Regula est ultima judicialium, & vix practicatur, inquit Gomesius *hic*, propter facilem conclusionis derogationem.

Argumenta in Regul. XXXVII. INNOCENTII VIII. *quæ est* PAVLI V. XXXIX.

1. PEr appositionem manus Papæ beneficium amovibile fit perpetuũ & irrevocabile.
2. Papa non censetur derogare juri antiquo & religioni.
3. Non obstante collatione Papæ monachus potest à suo Prælato ex caussa removeri à beneficio.
4. Cautela contra hanc Regulam.
5. Gesta contra mandati formam sunt nulla.
6. Papa majorem sibi potestatem reservat quam confert.
7. Curæ pretium esset si Papa certas regulas faceret concernentes litterarum expeditiones per suam Cameram.
8. Secretarius Papæ an poterit solus Bullam corrigere postquam expedita est.
9. Non creditur in præjudicium alterius attestanti sibi quid mandatum à Papa vivæ vocis oraculo.
10. Motus proprii Papæ tollit tantum subreptiones.
11. Monachus habens prioratum à Papa tenetur renuntiare ad mandatum Abbatis si Papa non dixerit quod non removeretur.
12. Beneficium manuale consuetudine factum perpetuum Monacho per Papam collatum non potest amoveri ad nutum superioris.

Regula XXXVII, Innocentii VIII. *quæ est* XXXVIII. Pauli V.

DE LITTERIS RELIGIOSORUM EXPEDIENDIS.

ITem voluit, & ordinavit, quod si aliqui religiosi petant aliquod beneficium ad nutum revocabile cum clausula, quod exinde pro solo nutu Abbatis vel Superioris non possint amoveri litteræ quoad clausulam ipsam nullatenus expediantur, nisi idem D. N. ponat in signatura quod non possint amoveri, vel ad partem clausulam ipsam concedàt.

GLOSSEMA ALPHONSI.

IN ista Regula dicitur quod si Monachus impetret beneficium suæ religionis quod qui-
dem possit Abbas vel superior suus ad nutum removere ab habente quando si placet, &
petit Monachus quod non possit ad nutum superioris amoveri, quod Abbreviatores non
ponant istam clausulam, nisi in supplicatione ponat Papa in signatura quod non possit
amoveri, vel in clausulis infra in supplicatione positis hoc petatur, & Papa dicat sim-
pliciter, fiat ut petitur: hoc dicit, & ratio dubitandi videbatur, quod licet beneficium
sit ad nutum revocabile: tamen quia Papa apposuit manus, videbatur, quod foret irre-
vocabile argum. cap. ut nostrum de app. & cap. 1. ut Ecclesiastica beneficia: & 1
ideò videbatur quod etiam Abbreviatores & Vicecancellarius possint expedire bullas; ex
quo in supplicatione hoc petatur, & Papa simpliciter concessit. Sed ratio decisionis est,
quod Papa non vult præiudicare religioni & antiquo iuri: nam Monachus est stricti iuris,
ex quo posuit hominem supra se, ut dicit glossa in cap. si verè XVI. quæstione in fin. 2
ideò non vult Papa quod indirectè Monachus ab obedientia Abbatis sit exemptus, unde li-
cet Papa conferat alicui beneficium, non propterea sequitur quod à suo Prælato non
possit ex caussa privari illo beneficio quia reatus omnem excludit honorem l. moveor
Cod. si ser. expor. *& hoc volt Bald.* in cap. illud. de ma. & obed. alias deberet 3
dicere in c. per tuas eod. tit. ubi bonus text. & gloss. de hoc & ibi Doctor. in
cap. cum in distribuendis de temp. ord. & ibi Joan. And. *Item, licet Bald.* in d.
cap. *dicat, quod si monachus habet Prioratum à Papa, quod non tenetur renunciare ad*
mandatum Abbatis, & alleg. Ioan. Andr. in cap. cum inter, de elect. *& credo quod*

debuit

debuit allegasse in dicto cap. cum in distribuendis: tamen hoc verum, quando Papa dice ret quod non removeretur, alias secus: faciat gloss. iuncto text. in clc. prima de supp.
A negligentia prælatorum.

Et ex ista regula, iuncta illa supra XXV. potest quod Auditor coram quo producitur talis Bulla expedita, quod visa supplicatione, ubi non sunt verba Papa hic posita, potest remittere bullas corrigendas ad Cancellariam, & tunc corrigerentur illæ Bullæ per illam Regulam: tamen cautela est hodie contra istam Regulam, quod expediantur Bullæ per 4
Cameram, & tunc quia Papa apposuit manus, non se potest Cancellaria intromittere, argument. dictorum jurium, *& sic practicatur hodie, tam in Rota quam in Cancellaria, licet dicatur hic quod nullatenus exprimantur, & sic videtur quod factum contra formam mandati sit nullum,* leg. diligenter ff. mandati & cap. cum dilecta de re- 5
script. *tamen hoc habet locum in expedita bulla per Cancellariam, quia ista est Regula Cancellariæ & non Cameræ, ubi maiorem Papa penes se potestatem reservavit, quam hic tradidit* in cap. dudum & cap. quamvis Joan. II. de præben. lib. VI. *Ideò esset* 6
bonum, utile & sanctum, quod faceret etiam aliquas constitutiones Papa, quoad Cameram, etiam secretam, sicut quoad Cancellariam, maximè circa expeditiones bullarum, 7
quæ etiam expediuntur sine supplicationibus quotidie: ideò in talibus bullis si posset haberi una commissio, quod corrigerentur secundum tenorem supplicationis, benè eßet, sin 8
autem oportet quod habeat patientiam Abbas. Et non credo quod Secretarius solus poßet
B *corrigere Bullas etiam in registro bullarum postquam bullæ sint expedita, quia Papa apposuit manus ut dixi, etiamsi dicat hoc factum de mandato Papæ vivæ vocis oraculo sibi facto, quia sibi non crederetur etiam Cardinali & in praeiudicium alterius, etiam in curia,* sufficiat gloss. not. de sentent. excommun. cap. sicut & ego allego aliam in 9
cap. nuper eodem titul. *& hoc vult Ioan. Andr.* in cap. quod super his, de fide instrument. *de quo satis dixi in quæstionibus Cardinalium, & pro nunc sufficiant hæc: & credo quod etiam Cancellaria servaret hanc Regulam, licet supplicatio sit signata motu proprio, maximè si eßet facta una Regula quod motus proprius tantum tollat subreptiones, & non operatur alium effectum, pro quo facit gloß.* in clem. ff Romanus de præ- 10
bend. *& credo quod ista non sit danda: ideò si Auditor mitteret bullam ad Cancellariam ut dixi, dubito an poßet facere, & an Cancellaria deberet obedire ipsi, quia dicetur sibi quo iure defendis villas &c.* VIII. dist. quo jure, *nec vidi fieri tempore meo.*

COMMENTARIA IO. A CHOCKIER.

A *Quod non removeretur*) Adstipulatur Rebuff. *in addit. ad hanc Regulam per not. Archid. in c. præsenti de off. ord. in 6.* vel nisi beneficium alias manuale factū esset perpetuum consuetudine vel præscriptione, ut fieri potest, *Molu in Repert. verbo religiosus non potest consentire num. 9. Gambar. tract. de off. leg. lib. 4. c. 1. nu. 19. text. in cap. cum de ben. 5. de præb. in 6.* maximè si ejusmodi consuetudo. vel præscriptio processerit à tempore, quo sciente & patiente illo qui jus removendi prætendit, fuit aliquis provisus in titulum perpetuum, & talis provisio habuit effectum *Gonzales ad Reg. 8. Cancell. glo. 5. §. 6. num. 24 & seqq.*

B *Non credo quod secretarius*) Vide hac de re Vestrium *in praxi lib. 1. c. 7.* ubi latè de officio & potestate Secretarii Apostolici.

Argumenta in Regul. XXXVIII. INNOCENTIJ VIII. *quæ est* XI. PAULI V.

1. HÆc Regula conformis est juri communi.
2. Cautela contra hanc Regulam.
3. Camera Apostolica rarò servat reg. hanc, ut & aliquot sequentes.
4. Clausulæ istius Regul. etiamsi non apponantur, pro appositis tamen de jure habentur.
5. An hæc Reg. sit de dandis.
6. Compermutans si non habuerit jus in beneficio renunciato, an alter possit redire ad suum beneficium, sine nova collatione?
7. Cautela pro compermutante ubi constat alterum nullum jus habuisse in beneficio.
   Clem. Auditor de Rescript. an habeat locum extra Curiam?
8. Ampliorem Jurisdictionem habet extra Curiam Delegatus, quam Auditores.
9. Clausulæ istius Regul. de jure insunt contract. permutationū, ideò si non apponantur, non vitiant Reg.
10. De jure permutatio nō subsistit nisi benfic sint permutātibus propria.
11. Compermutans potest redire ad suum beneficium sine nova collatione, consensu tamen superioris accedente, si alter nihil juris habebat in beneficio permutato.
12. Renunciatio ex caussa permutationis veram inducit vacationem.
13. Permutatione effectum non secuta, quando liceat auctoritate propria regredi ad beneficium.
14. Jus non abdicatur à resignante vel compermutante, nisi resignatarius, vel

vel compermutans acceptet.
15. Possessio beneficii non simpliciter cessa, sed in favorem, non abdicat jus à cedente, nisi probetur ab eo captam fuisse, ad cujus favorem cessa fuit.

Regula XXXVIII. INNOCENTII VIII. *quæ est* PAVLI V. *Regula*. XL.

DE CLAVSVLA PONENDA IN LITTERIS PERMUTATIONUM BENEFICIORUM.

ITem si committatur alicui beneficii resignationis receptio, ponatur clausula, Attentè quod provideas &c. etsi ex caussa permutationis resignationes fiant, ponatur clausula quod Neutri permutantium jus acquiratur, nisi quilibet ipsorum jus habuerit in beneficio per ipsum resignato.

GLOSSEMA ALPHONSI.

I*Sta Regula dicit quod si committatur alicui quod recipiat resignationem alicuius beneficii, debet Abbreviator ponere in Bulla,* Attentè quoque provideas, quod in renunciatione prædicta, vis, metus, ac aliqua simoniaca pravitas non interveniat &c. *& hoc est quando simpliciter debet fieri renunciatio: sed si committatur sibi quod recipiat ex caussa permutationis, tunc debet poni clausula ista,* quod neutri permutantium jus acquiratur, nisi in quantum quilibet ipsorum jus habuerit &c. *hoc dicit. Et de prima clausula oportet divinare quid velit dicere, sed referas te ad capitula Abbreviatorum: nihilominus tamen illa est quam dixi, & fundatur in cap. super hoc de renunc. & de secunda clausula est aqua ista regula, quia solet ex caussa permutationis in supplicatione illa clausula* vel alio quovis modo vacaverit &c: *nam si tunc ponatur ista clausula de qua in Regula nihil prodest illa clausula*, vel alio quovis modo vacaverit: *quod est utile ad limitationem glos. & doct.* in c. susceptum de rescript. lib. VI. *& ad limitationem decisionis Rotæ quam superius allegavi.* 1

Item non posset dici tunc quod quando Papa confirmat id quod alias de se est nullum videtur aliquid facere de novo si facit ex certa scientia ut dicit Glos. not. in c. placuit XVI. q. VI. *tamen quando ponitur ista clausula hic expressa, secus esset: quia non videtur Papa facere ex certa scientia: ideo cautela posset esse contra istam Regulam, quod si vis transire Bullas cum clausula* vel alio quovis modo ex ipsius vel alterius &c: *sine* 2

illa clausula, sicut expediri per Cameram, ubi rarò servantur istæ Regulæ. & credo quod 3
non sit danda ista Regula: quia non conveniunt ipsi expeditionem Bullarum, etsi non ponantur istæ clausulæ, tamen intelliguntur de iure, maximè illa secunda, quia nemo po-
A *test plus iuris in alterum transferre, quam sibi competere dignoscatur,* c. nemo de reg. 4
jur. lib. vi. c. quod autem, de jure patr. *Ideo Auditor caussæ præter hoc non debet mittere bullas ad Cancellariam si non est ista clausula in eis. Item quia non est danda ista regula ut dixi. Cogitandum tamen est quando danda est Regula vel non: quia si habet decre-* 5
tum, irritans est danda: alias secus: Ita dixit mihi Iacobus de Rizomb. Abbreviator bene stylatus & doctus.

Et per hanc clausulam positam in bullis permutationum vidi dubitari in Curia, si com-
permutans non habet ius in beneficio renunciato per se, & de hoc apparet per sententiam, 6
an alius potest redire ad beneficium suum propria auctoritate absque nova collatione? & certe videbatur quod sic: quia ipse cui est facta collatio ex caussa permutationis nullum ius habet in beneficio per hanc clausulam, & facit ad hoc text. notab. in c. si beneficia de præb. lib. vi. *& hoc vult Io. And.* in capitulo unico, de rerum permut. lib. vi. *quem sequitur Fredericus* in tract. permut. in viii. q. *& etiam ibi Doctores loquuntur quando ista clausula non ponitur, ergo è fortiori quando ponitur ista clausula huius Regulæ: sed certe licet videatur ipsa veritas, tamen communiter tenetur contrarium,*
B in dictis locis & decis. Rotæ cccxxv. quæ incipit. Item si intelligimus & ccci. quæ incipit item si apponatur spoliato, *& pro hac ratione videtur facere, quia si-*
cet ille non habuerit ius in beneficio, quod obtinuit caußa permutationis, per hanc clausulam, & per iura superius allegata, tamen ille qui renunciavit, etiam non habet ius in
C *eo,* facit c. 1. de rer. permut. lib. vi. & glo. in c. si propter tua debita de rescrip. eodem lib. *& sic potest dicere ille qui possidet, quod quoad eum, liberè possidet* l. fi. C. de rei vend. & l. loci §. competit ff. si servitus vendic. *Opinio tamen contraria videtur valde æqua* arg. cle. auditor de rescript. & d. c. si beneficia. *Tamen cautela* 7
est quod habeat ille commissionem in Curia, quod constito de non iure compermutantis, committatur Auditori, quod canonizet primum titulum, &c. & sic fuit practicatum in Rota ut dixit mihi Salmeron. & etiam credo quod per rescriptum potest fieri commissio ad partes per conquestum isto modo, quod iste iudex pronuntiet illud beneficium esse debitum illi compermutanti propter fraudem, & tunc potest sibi de illo providere arg. cle auditor de rescript. *per rationem scilicet ut circuitus evitetur*, licet glo. ii. *ibi dicat quod illa cle. non habeat locum extra curiam. & hoc tenet Cardin.* ibi *sed Io. de ligna videtur dicere oppositum*, ibi, *& hoc maximè, si collatio spectabat ad Papam, ut vult gl. in fi.* ibi *& Siculo* in c. super de off. deleg. *& hoc videtur verius: quia extra Curiam à fortiori debet evitari circuitus, quam in Curia. ergò &c: Item quia ampliorem iurisdi-* 8
ctionem habet Legatus extra curiam, quam Auditores in Curia propter præsentiam &c.

CCLV.

COMMENTARIA IO. ACHOKIER.

A *Tamen intelliguntur*) Sunt enim clausulæ quæ de jure insunt, ideò si non ap-
ponantur, non vitiant gratiam, quia Papa præsumitur habere notitiam de 9
consuetis apponi *Cresc. decis.* 14. *de Preb* maximè si secunda clausula non appo-
natur: cum de jure permutatio non subsistat nisi permutantibus beneficia sint
propria, *text. in c.* 1. *& ibi DD. in verbo sua beneficia de Rer. permut. in* 6. *Fred. de Senis*
tract. de permut. q. 10. ubi scribit quod quando unus ex permutantibus habet jus
in beneficio, alter verò non, quod permutatio ipso jure non subsistat, cum ad
hoc ut permutatio valeat, jura velint ut beneficia sint permutantibus propria
c. ut venerabilis de exceptio DD. in d. c. 1. Hinc placuit Curiæ Burdigalensium te- 10
ste Paponio *lib.* 2. *tit. de Resignat. arresto* 16. permutationē cum Mevio factam
à Titio, cujus jam ante beneficium per Sempronium certo modo erat impe-
tratum, non sustitisse, nec Mevii resignationem exinde secutam in præjudiciū
dictæ impetrationis valuisse.

B *Communiter tenetur in contrarium*) Eidem opinioni & ego subscribo, motus
auctoritate Rotæ *in una Gerundinen. Præstimonii* 5. *Iuly* 1593. *coram Litta. & in u-*
na Cochen. apud Achillem de Grassis decis. 403. *Aufrery ad decis. Capellæ Tholosanus* II
260. *in fi. Marian. Socini cons.* 168. *in pr.* ubi scribit hanc sententiam magis esse
communem & in praxi receptam, qua de re latius scripsi in tract. de permutat.
benef. *p.* 3. *cap.* IX. *num.* 3. & ratio est, quia per resignationem etiam ex caussa
permutationis inducitur vera vacatio utriusque beneficii compermutati &
permutatione expedita neuter permutantium habet jus in suo pristino bene-
ficio, dictis juribus quibus, adde Rotam Besignet. *decis.* 3. *utrum permutantes,*
de rer. permut.

C *Qui renunciavit etiam non habet ius*) Non: cum renunciatio ex caussa permu-
tationis veram inducat vacationem, & sic tituli extinctionem *VVamesius consil.*
237. *num.* 10. *vel* 1. *& consil.* 251. *vol.* 1. *Marian. Socinus consil.* 168. *in pr. Achill. de* 12
Grass. decis. 403. *num.* 4. atque ita, vel opus est nova collatione *DD. supra citati*
vel saltem consensu, seu authoritate superioris, qui est ad instar collationis in
ejusmodi regressu, sive reversione, *Redoanus tract. de Simonia p.* 2. *c.* 10. *num.* 28.
Staph. de litt. grat. tit. de var. mod. vacat §. 1. *num.* 14. id quod pluribus ostendi in d.
meo tract. de permut. ben. *c.* 9. *p.* 3. Verùm, quæ ibi & supra scripsi, sic velim in-
terpretari, ut tum demum non liceat propriâ authoritate regredi ad beneficiū
à se ex caussa permutationis dimissum, si collatio & acquisitio sic vacantis be- 13
neficii facta sit, & resignatarius seu compermutans illius possessionē acceperit
nimirum

nimirum quia tunc resignatio plenum effectum sortita est, & vacationis modus sublatus est: ita ut superveniente caussa resolvente effectum permutationis, non restituatur beneficium sine nova collatione, vel sine aliqua Judicis præcedente sententiâ declaratoriâ, ut aperte ostendit Rebuff. *ad hanc Reg. de publ. resig. num.* 31. & Socinus *cons.* 168. *in fin.* quod secus esset, si res adhuc esset integra, & nuda dumtaxat resignatio, quam secuta non fuisset collatio, aut permutantis acceptatio, quæ nisi interveniat, abdicatur jus à resignante seu compermutante *c. si tibi absenti, de præb. in 6. Lucius lib. 2. placit. Curiæ Parisien. placit.* 7. *tit.* 4. *ubi in terminis*, adde Card. Seraphinum *dec.* 773. *num* 4. *&* 12. inquiens 14
possessionem beneficij non simpliciter cessam, sed in favorem, non abdicare jus à cedente, nisi probetur ab eo captam fuisse, ad cujus favorem cessa fuit. & 15
supradicta distinctio placuit D. Wames. *cons.* 341. *in fin. vol.* 2. & puto equidem esse æquissimam, & unà mecum Claris. D. Joan. And. Opicinus eques auratus & in Romana Curia Advocatus percelebris, & ingenij amœni, atque sagacissimi. An autem interim resignanti cedant fructus, dicam infra ad Reg. xliiii. de Consensu in resignat. num. 12.

Argumenta in Reg. XXXIX. Innocentii VIII. *quæ est* XXXVI PAVLI. V.

1. PApa ponendo clausulam supplentes omnem defectum, quos defectus supplere videatur.
2. Non sufficit quoad effectum hujus Regulæ supplicationem signatam per *Concession.* vel *fiat*, nisi addatur *ut petitur.*
3. Motus proprius, quos tollat defect.

Regula xxxix. Innocentij viii. *quæ est* xli. Pauli v.

DE SVPPLENDIS DEFECTIBVS.

ITem voluit quod si petantur suppleri defectus in genere nullatenus littera desuper concedatur, nisi in petitione desuper huiusmodi defectus exprimantur, vel per *fiat ut petitur* supplicatio signata fuerit.

GLOSSE.

GLOSSEMA ALPHONSI.

Ista Regula dicit quod si in supplicatione petantur suppleri defectus, aut contractus vel processus &c. in genere, non debet poni ista clausula in genere, nisi in petitione exprimantur isti defectus, vel nisi supplicatio sit signata hoc modo, fiat ut petitur: *quia tunc omnia petita veniunt etiam in genere, hoc dicit.*

Et est aqua ista Regula, quia alias est altercatio inter Doctores, si Papa confirmat cum clausula supplentes de plenitudine potestatis defectus, si qui intervenerint *&c. quos defectus Papa videtur supplere. & communiter tenetur quod refertur ad defectus quoad solemnitatem iuris, sed non quoad defectus personarum, puta legitimatis vel irregularitatis, nec quoad defectus iuris naturalis, scilicet consensus,* ut tenet specul. tit. de legato §. nunc ostendendum & Host. in c. 1. de transla. & Abb. ibi & in c. inter dilect. in VIII. col. de fide instru. qui etiã refert & sequitur istos Doct. *sed Papa vult hic quod etiam quoad defectus iuridicos non ponatur ista clausula; si tamen svis quod ponatur, vadas ad Cameram, & ibi solvens unam taxam ultra debitum, & habebis, & proderit tibi quoad ignorantes.* 1

Et not. quod non sufficeret signatura per concessum, *etiamsi dicat hic,* concessum ut petitur *&c. item non sufficeret quod sit signata per Papam isto modo scilicet* fiat, *nam si non additur* ut petitur, *nihil fit, per ista verba hic posita, á quibus non est recedendum* l. non aliter & l. ille aut ille ff. de lega. III. *sed quoad signaturam per* concessum *contrarium vidi in curia, pro quo facit regula, potest quis per alium 68. de reg. iur. lib. VI. tamen in hoc casu dubium esset, an haberet locum ista regula.* 2

COMMENTARIA IO. ACHOKIER.

QVoad defectus iuris naturalis) Adstipulatur Gomesius *ad reg. de non iudicando iuxta form. supplic. q. 16.* ubi scribit quando Papa apponit clausulam in commissione *supplentes &c.* eum censeri tollere defectus juris positivi, puta contra solemnitates à jure requisitas, non etiam defectus juris positivi, puta contra solemnitates à jure requisitas, non etiam defectus juris naturalis, qualis est partis citatio, vel consensus &c. *Ioan. And. & Abb. in c. per venerabilem, Qui filij sunt legitimi,* ubi dicunt quod Papa non potest inducere matrimonium supplendo consensum, cum ille sit de jure naturali, ut & partis citatio: quinimò ne quidem tolluntur defectus juris positivi per Papam, nisi supplicatio signata sit per *fiat ut petitur* ut hic in Regul. dicitur, vel nisi defectus exprimantur, quorum expressio adeò est necessaria, quod etiamsi dispensatio concessa fuerit motu proprio, nihilo magis relevet *And. Sicu. in c. ab excommunicato* 3

 col. 2.

col. 2. de Rescript. tamensi ex opinione Gomesii *loco dicto* prædicta And. Sicu. doctrina dubitabilis videatur, nisi illa intelligatur procedere in defectibus personarum, quia in defectu solemnitatis actuuum non videretur vera, eò quia talis defectus etiam in genere per clausulam motu proprio, & ex certa scientia purgatur, ut probat Alex. *cons. 79. col. 5. vers. circa sextum lib. 1.* Plura de tollendis & sanandis variis defectibus vide apud Gomes. *d. loco.*

Argumenta in Regul. XL. INNOCENTII VIII. *quæ est* XLII. PAULI. V.

1. Papa derogando juri patronatus laicorum non censetur derogare juri patronatus Ducum, Marchionum &c. nisi hoc expresse dicatur.
2. Nullum tempus statutum est ad instituendum quem in beneficio.
3. Superior potest assignare tempus inferiori infra quod instituat, alias devolvetur collatio ad eum.
4. Patrono non præsentante infra tēpus, nec Episcopo infra sex menses instituente, collatio devolvitur ad Archiepis. & ab illo ad Papam.
5. Papa potest derogare Juri patronatus laicorum.
6. Legatus etiam à latere non potest derogare juri patronatus laicorum:
7. Quid in jure patronatus laici & clerici conjunctim?
8. Dispositio generalis Papæ non cōprehendit Reges, & principes.
9. An hæc regula sit de dandis.
10. Regulæ quæ habent decretum irritans solent dari.
11. Omnes Ecclesiæ Cathedrales Hispaniæ, sive etiam Castellæ, & Galliæ, sunt de in repatronatus Regis nec Papa confert.
12. Papa reservat sibi institutionem in dictis Ecclesiis.
13. Papa potest sibi legem imponere.
14. An Rex Franciæ habeat jus patronatus in Episcopatibus sui regni?
15. Hæc Regula aucta est per Julium III & Clementem octavum: & in quo.
16. Patrono non præsentante intra tēpus, jus devolvitur ad superiorem.
17. Specificè & determinatè tantū Papa derogare potest Juri patronatus Illustrium personarum: quod ampliatur multis modis.
18. Præsentationis definitio: estq; duplex.
19. Patronus Ecclesiasticus habet sex menses ad præsentandum à die notitiæ vacationis.
20. Patronus Ecclesiasticus quis?
21. Patronus Laicus quatuor mēses habet ad præsentandum.
22. Quid intersit inter Patronum Ecclesiasticum & Laicum.
23. Papa non solet derogare juri patronatus Regum & Principum. & si derogaret, non attenderetur in Hispania.
24. Legatus de latere an conferat bene

ficia jurispatronatus Ecclesiastici.
25. Papa simpliciter conferens cẽsetur juripatronatus clericorum derogare, si illud sit solum præscriptione, vel privilegio acquisitum.
26. Reservationes Apostolicæ non cõpræhendunt beneficia Jurispatronatus laicorum, quoad præsentationem tollendam.
27. Patronus Ecclesiasticus non variat post electionem, etiamsi à principio indignum præsentaverit.
28. Nominatio simoniaca, illiusque acceptatio nulla est.
29. Laicus potest præsentare accumulando.
30. Patronus Ecclesiasticus indignum præsentando, privatur jure præsentandi.
31. Papa potest derogare juri patronatus mixto.
32. Legatus à latere potest conferre ecclesiam spectantem ad patronum ecclesiasticum, secus si ad laicum, limita ut ibi.
33. Forma dandi Regulas cancellariæ.
34. Collatio beneficii juris patronatus laici valet, sciẽte patrono post quatuor menses.

Regula xl. INNOCENTII VIII. *quæ est* xlii. Pauli v.

DE DEROGATIONE IVRISPATRONATVS.

ITem voluit quod super quovis ecclesiastico beneficio de iure patronatus laicorum non expediãtur litteræ, nisi ponatur expressè, quod tale beneficium tanto tempore vacuerit, quod ejus collatio est ad Sedem Apostolicam legitimè devoluta *, vel ad id patronorum accedat assensus. & si per ipsum iuri patronatus hujusmodi derogare contigerit *, si jus hujusmodi ad aliquem Regem, Ducem, Marchionem, vel alium Principem pertineat, & de hoc in litteris provisionis vel mandati de providendo de dicto beneficio, mentio facta non fuerit, non censetur iuri hujusmodi fore quomodolibet derogatum.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *ISta Regula dicit quod si impetretur beneficium iurispatronatus laicorum & supplicatio sit signata, tamen bulla non debent expediri nisi cum illa clausula*, quod tanto tempore vacaverit beneficium, quod ejus collatio sit ad Sedem Apostolicam

 legitimè

legitimè devoluta: vel alia clausula, quod Papa providet impetranti, dum tamẽ
ad id patronorum accedat assensus. Si tamen Papa derogat iuri patronatus laico-
rum quoad beneficium impetratum, tunc non censetur derogare iuri patronatus Regis, 1
Ducis, vel Marchionis, vel alterius Principis, nisi hoc expresse dicatur in derogatione, hoc
dicit not. anter ista regula. Sed certe quod dicit primum ista regula, videlicet si tanto tẽ-
pore vacaverit &c. pro nunc nescio intelligere hoc, nisi uno modo ut dicam. Nam de iure
B nullum tempus est statutum ad instituendum, nam institutio est ad præsentationem patro- 2
ni, & collatio sine præsentatione, & sic loquitur totus titulus de Instit. & quod hoc sit ve-
rum quod nullum tempus est statutum ad institutionem, sufficiat decisio Rotæ CCX. quæ
incipit: Item secundum omnes Dominos, & hoc etiam dicit Abb. cap. II. de
concess. præb. imò Superior potest assignare tempus inferiori, etiam breve infra quod
instituat, alias devolvetur collatio ad eum, ut dicit Abb. supra & sentit decis. su-
prædicta. Sed si hoc est verum, quomodo collatio debet devolvi ad Papam si nullũ tempus 3
est statutũ á iure? sed debet intelligi quod patronus non præsentavit infra tempus: & tunc
iam non dicitur institutio, sed collatio, & Episcopus ad quem pertinebat institutio non
contulit infra sex menses, & tunc non devolvitur ad Archiepiscopum, & de Archiepis-
copo ad Papam, d. capit. secundo de concess. præb. & tunc nullum præiudicium fit 4
patrono laico: vel si forte pertinebat institutio ad inferiorem Prælatum Episcopo: &
tunc per negligentiam patroni devolvitur collatio ad Episcopum, ut dicit glos. singu-
laris in clem. 1. de suppel. negl. prælat. quam not. Abb. in dicto cap. 2. & tunc
per negligentiam ipsius Episcopi &c. devolvitur prout supra dixi; alias non posset hic in-
telligi nisi in mera collatione, & non in institutione, quæ non devolvitur si patronus non
C fuit negligens per prædicta iura & per iura vulgaria.

Quoad secundam clausulam hic positam videlicet dum tamen consensus patronĩ 5
accedat &c. hoc est certum quod Papa potest derogare iuri patronatus laicorum, ut no-
tatur in c. dilectus de offic. leg. &c. cum dilectus de jure pat. & facit glo. & ibi
Domi. in c. II. de præbend. lib. VI. Tamen in dubio non videtur derogare iuri ipsius
cap. super eo. de offic. deleg. cum alijs multis & ideò se iustificat hic satis: sed ego
intellexi quod fuit expedita una bulla hic in Curia per Cameram sine supplicatione in qua 6
D Papa derogabat iuri patronatus laicorum ut dicit gl. & malè: De legato verò, etiam
de latere, quod non possit derogare iuri patronatus laicorum non est dubitandum per d.
c. dilectus de offic. leg. &c. cum dilectus de iure patron. 7

Vidi tamen dubitari in curia, an posset derogari iuri patronatus laici & clerici con-
iunctim, & in legatione Domini Ulipbonen. ego respondi quod non: & allegabam Abb. in
d. c. dilectus in fin. col. qui refert Gasparẽ de Al. pro & contra & allegat Abb.
gl. in c. unico de jure pat. lib. VI. hæc tamen q. non venit coram legato: sed alij
tenebant contrarium. & hoc facit pro caussa Prioratus Eulginen. diœc. maximè quia ibi
legatus non derogavit iuri pat. laici & clerici: & si fecisset nihil valuisset, per prædicta. 8

Circa tertium est notandum, quod quantumcumq; sit dispositio generalis non videtur

comprehendere

comprehendere Reges & alios magnos Principes, & ad hoc sufficiat c. si. de off. deleg. lib. VI. & cap. ne aliquid de privil. lib. eo de quo dixi satis in quæstionibus Cardinalium in XVII. quæstio, & per prædicta jura & per jura vulgaria, & hæc pro nunc.

E *Et circa istam ultimam partem, credo quod esset danda ista Regula: quia concernit iustitiam. Item quia continet quasi decretum irritans ibi*, non censeatur juri hu- 9
jusmodi quomodolibet derogatum &c. facit quod dicit Anton. in clem. I. super gloss. in verbo nullatenus de sequest.

Et quando habet decretum irritans solet dari, ut dixit mihi Iacob. de Rizonibus Ab- 10
breviator, bonus canonista. sed cautela posset esse circa utraque quod transiret bulla per Cameram cum una taxa ulteriori, & ista regula non obstaret: quia est regula Cancellariæ, & non Cameræ, ut dixi supra in XXXVI. Regula: Non stet commissioni &c:

Et per finem huius Regulæ posset dici quod ex quo omnes Ecclesiæ Cathedrales Hispa-
F *niæ, id est Castellæ & Galliæ pertineant ad ius patronatus Regis Castellæ* per text. sin- 11
gul. in cap. cum longè LXIII. distinctio. & in cap. de hoc §. fin. cum glo. de simonia, *quod provisio facta per Papam de Ecclesia Cathedrali sine præsentatione, vel*
G *consensu Regis, non valeat: & hoc etiam fundare possem etiam de iure communi* cap. decernimus XVI. quæst. VIII. *ex quo etiam sequitur quod si aliter fiat, Rex potest resistere provisioni Papæ aliter factæ*, de quo allego in similibus Innocent. in cap. quod sicut de electio. & ibi Doctor. & in cap. super his de accusat. & Doctores maxime Abb. in cap. I. & cap. cum terra & cap. cum inter universas de elect. & non curo allegare Domi. in c. cum certa de elect. *& non obstat quod Papa supra in II. Regula reservat omnes Cathedrales Ecclesias sibi &c. quia potest dici quia non intelligitur de illis, ubi Reges habent ius patronatus, ex quo Papa non facit mentionem iuris patronatus Regum per hanc Regulam. Verum est tamen quod si pertineat ad ius patronatus, quod Papa videtur reservare quoad se illud quod pertinet* 12
ad inferiores Prælatos scilicet quod non instituatur:

Item quod non eligant Canonici, & quod Archiepiscopus non confirmet, sed non derogat iurispatronatus Regum, per supradicta, & ad hoc facit l. I. §. pomponius ff. quod cum falso tut. juncto c. si eo tempore de elect. lib. VI. *quia ista possunt dividi: ideò valet reservatio quoad partem, & quoad aliam partem non. Ex quo sequitur quod Rex Castellæ debet præsentare Episcopos Papæ, & non Archiepiscopis suis, tamen Papa tenetur providere præsentato per Regem, alias potest dici, salva auctoritate Sedis Apostolicæ, quod non valet eius provisio, per supradicta, & per hanc Regulam: nam Papa potest sibiipsi imponere legem per clausulam derogatoriam, si non facit mentionem de illa clausula. hoc est quod dicit Bal.* in præl. feu. in XIII. col. quem sic intelligo: *& allegat* 13
Io. Mo. in c. I. de constit. lib. VI. *& pro hoc facit pragmatica Francia*, juncto c. ha-

buit. alias est §.xvi. q. 1. *sed de Rege Franciæ non est textus expresè in Episcopatibus: nec etiam de alijs Regibus, sed de Regibus Hispaniæ sic, ut dicit: & dictum Archidiaconi* in c. lectis lxiii. dist. *quod sequitur Bald.* in prœmio decretalium in iiii. col. & in capitulo quanto de judic. *loquitur de iure patronatus quod capitur pro protectione quam habet quilibet Rex in Ecclesiis Cathedralibus sui Regni, ratione solij, & non aliter.* 14 15

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

A *Ista Regula)* Hodie auctior facta est hæc *Innocentij* Regula per alios pontifices: nam Julius iii. post verba *legitimè est devoluta*, addidit, *vel quia tempus patronis laicis ad præsentandum à iure præfixum lapsum existat*, quod est quatuor mensium à vacatione beneficii; *c. unico, de Iurepatr. in 6.* CLEMENS verò viii. post verba *derogare contigerit*, addidit: *Iurispatronatus huiusmodi mentio dispositivè ac specificè & determinatè, non autem conditionaliter fiat.* Hasque ampliationes probavit quoque PAULUS V. ter maximus pontifex, ut in ipsius Regulis apparet. sed quorsum addita prima sit, non satis video, nec ipse Rebuffus: cum satis constet, quod etiam citra eam jus devolvatur ad superiorem, quando intra tempus præstitutum patronus non præsentavit, *iuxta clem. unicam ubi glo. Cardin. de supple. neg. prælator.* nisi dicas, ut inquit Rebuffus, *in praxi in tertia p. signaturæ verbo Nec non*; quod elapso tempore præsentationis non est devolutum jus ad Papam, sed ad Episcopum, vel alium instituentem; quod si instituens non conferat, devolvitur ad alium, donec ad Papam devolutum fuerit. secunda verò clausula addita est, ut magis servaretur illæsum jus patronatus illustriũ personarum: unde si non sit ei specificè & determinatè derogatum, ejusmodi provisio erit nulla, *ut in simili notat* Innocent. *in c. quod sicut de electio.* quia alias non censeretur juri Regis, vel principis derogatum *Felij in tract. quando litteræ Apost. noceant patronis Ecclesiarum num. 1. Lessius de Iust. & iure lib. 2. c. 34. dubit. 9 num. 36.* ea enim quæ notabiliter fiunt, nisi specialiter notentur, videntur quasi neglecta *l. Item apud §. ait prætor, de Iureiur.* licet ante tempora Julij iii. conditionaliter derogabatur, non autem præcisè, seu specificè, & subsistebat provisio, sed nunc requiritur specifica derogatio: quod procedit, etiamsi Papa mandaret provideri de beneficio ad cujuscunque dispositionem pertinente, quia non comprehendet dispositionem spectantem ad præsentationem laicorum *Covar. pract. q. c. 36. num. 2. Felij d. tract. num. 2.* ubi etiam ulterius ampliat etiamsi Papa scriberet proprio motu: imò etiamsi in litteris diceretur quod provideatur Titio de beneficio, quod spectaret ad alicujus præsentationem: quia non intelligeretur jus patronatus laicum comprehensum sub ejusmodi dispos-

dispositione, & etiamsi diceretur ad præsentationem quorumcumque, maximè si hanc Regulam attendamus, quæ dat formam dispositioni Papæ: quæ etiã extenditur ad permutationes quæ fiunt in Rom. Curia quia non valent non facta mentione juris patronatus laicorum, ut diximus in tract. de permut. ben. *p.1.c.18. & seq.* Denique ampliatur etiamsi jus patronatus competat ex privilegio Papæ, & non ex fundatione & etiam in beneficijs reservatis, ut sigillatim de his scribit Felij. *in d. tract. num. 3. 4. 5. 6. & seqq.* potest enim Papa concedere ex privilegio ut quis efficiatur patronus alicujus Ecclesiæ, Paulus *de Cittadinis de Iurepatronatus, vers. pro sexta causa.*

Patronus non præsentavit infra tempus) Præsentationem definit Panormit. *in* 18
B *cap. ea noscitur, de his quæ fiunt à Prælat.* ut sit personæ alicujus per patronum Episcopo, vel alteri ad quem institutio pertinet legitimè facta exhibitio: eaque duplex est: quædam enim fit à patrono Ecclesiastico, & hic habet sex menses 19
ad præsentandum à die notitiæ vacationis computandos *d.c. unico de Iurepat. in 6. Rota decis. 566. in antiq.* Dicitur autem patronus ecclesiasticus is qui ex bonis 20
Ecclesiæ fundavit Ecclesiam, vel habet jus illud ratione Ecclesiæ, ut tradit *gl. in cle. ult. de Iurepat.* Abb. *c. illud de Iurepat.* Rochus de Curte *de Iurepat. q. 4.* Paulus de Cittadinis *in eod. tract. de Iurepat. q. 4.* Flam. Paris. *tract. de resig. ben. lib. 2. q. 4. nu. 40.* & tantum temporis quoque habebit ad præsentandum laicus, si jus patronatus sit mixtum, puta, quando duo sunt patroni quorum alter laicus, alter Capitulum, & Decanus, vel Pastor: nam tunc laicus propter societatem habebit sex menses ut not. Jo. And. & Archid. & Lessius *de Iust. & iure lib. 2. c. 34. dub. 6.* 21
quando autem fit præsentatio à patrono laico solum, tum quatuor habet menses ad præsentandum *d. c. unico*, diciturque patronus laicus quando Ecclesiam fundavit ex suo matrimonio, vel jus habuit ab eo qui eam de patrimonio, & bonis matrimonialibus construxerat *c. cum dilectus de iurepat. Flam. Paris. d. loco.*

Hoc autem interest inter utrumque. Primò, ut provisio facta per Papam de 22
beneficio jurispatronatus laici sit nulla, nisi vel lapsum sit tempus à jure præfixum ad præsentandum, vel patronorum accesserit consensus, deinde nisi expressé in litteris per clausulam derogatoriam exprimatur ut diximus, & notant DD. *in c. 3. de preb. in 6. arg. c. super eo de off. deleg.* Nec sufficit ut in litteris collationis dicatur, Conferimus Petro hoc beneficium ad cujuscumque præsentationem, vel collationem pertineat: sed expressè ut diximus debet derogare patronatui laico, ut testatur Rotæ decisio 331. & docet Covar. *pract. q. c. 36. num. 2* quod & probat Leo Lessius *tract. de Iust. & iure d. c. 34. dub. 8. num. 36.* eoque casu Papa potest conferre absque ullo patronorum consensu ut fuit resolutum in una litteren. beneficii 13. *Novemb. 1615. coram R.P.D. Verospio quæ extat apud Farinacium dec. 688. p. 1. in Noviss.* Quod si sit jus patronatus Regum, vel Principum id ipsum debet exprimi determinatè, ut habetur in Reg. CLEMENTIS VIII. quamquam

ista clausula, scias expediri per Cameram, ubi raro servantur istæ Regulæ. & credo quod 3
non sit danda ista Regula: quia non concernit ipsi expeditionem Bullarum, etsi non ponantur istæ clausulæ, tamen intelliguntur de iure, maxime illa secunda, quia nemo po-
A *test plus iuris in alterum transferre, quam sibi competere dignoscatur,* c. nemo de reg. 4
jur. lib. vi. c. quod autem, de iure patr. *Ideo Auditor caussæ præter hoc non debet mittere bullas ad Cancellariam si non est ista clausula in eis. Item quia non est danda ista re-*
gula ut dixi. Cogitandum tamen est quando danda est Regula vel non: quia si habet decre- 5
tum, irritans est danda: alias secus: Ita dixit mihi Iacobus de Rizomb. Abbreviator bene stylatus & doctus.

Et per hanc clausulam positam in bullis permutationum vidi dubitari in Curia, si com-
permutans non habet ius in beneficio renunciato per se, & de hoc apparet per sententiam, 6
an alius potest redire ad beneficium suum propria auctoritate absque nova collatione? & certe videbatur quod sic: quia ipse cui est facta collatio ex caussa permutationis nullum ius habet in beneficio per hanc clausulam, & facit ad hoc text. notab. in c. si beneficia de præb. lib. vi. *& hoc vult Io. And.* in capitulo unico, de rerum permut. lib. vi. *quem sequitur Fredericus* in tract. permut. in viii. q. *& etiam ibi Doctores loquuntur quando ista clausula non ponitur, ergo à fortiori quando ponitur ista clausula huius Regulæ: sed certe licet videatur ipsa veritas, tamen communiter tenetur contrarium,*
B in dictis locis & decis. Rotæ cccxxv. quæ incipit. Item si intelligimus & cccl. quæ incipit item si apponatur spoliato, *& pro hac ratione videtur facere, quia licet ille non habuerit ius in beneficio, quod obtinuit caussa permutationis, per hanc clausulam, & per iura superius allegata, tamen ille qui renunciavit, etiam non habet ius in*
C *eo,* facit c. 1. de rer. permut. lib. vi. & glo. in c. si propter tua debita de rescrip. eodem lib. *& sic potest dicere ille qui possidet, quod quoad eum, liberè possidet* l. fi. C. de rei vend. & l. loci §. competit ff. si servitus vendic. *Opinio tamen contraria videtur valde æqua* arg. cle. auditor de rescript. & d. c. si beneficia. *Tamen cautela* 7
est quod habeat ille commissionem in Curia, quod constito de non iure compermutantis, committatur Auditori, quod canonizet primum titulum, &c. & sic fuit practicatum in Rota ut dixit mihi Salmeron. & etiam credo quod per rescriptum potest fieri commissio ad partes per conquestum isto modo, quod iste iudex pronunciet illud beneficium esse debitum illi compermutanti propter fraudem, & tunc potest sibi de illo providere arg. cle auditor de rescript. *per rationem scilicet ut circuitus evitetur, licet glo.* II. *ibi dicat quod illa cle. non habeat locum extra curiam. & hoc tenet Cardin. ibi sed Io. de ligna videtur dicere oppositum,* ibi, *& hoc maximè, si collatio spectabat ad Papam, ut vult gl. in fi.* ibi *& Siculo* in c. super de off. deleg. *& hoc videtur verius: quia extra Curiam*
à fortiori debet evitari circuitus, quam in Curia, ergò &c: Item quia ampliorem iurisdi- 8
ctionem habet Legatus extra curiam, quam Auditores in Curia propter præsentiam &c.

COM-

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

A TAmen intelliguntur) Sunt enim clausulæ quæ de jure insunt, ideò si non apponantur, non vitiant gratiam, quia Papa præsumitur habere notitiam de 9
consuetis apponi *Cresc. decis.* 14. *de Præb.* maximè si secunda clausula non apponatur: cum de jure permutatio non subsistat nisi permutantibus beneficia sint propria, *text. in c.* 1. *& ibi DD. in verbo sua beneficia de Rer. permut. in* 6. *Fred. de Senis tract. de permut. q.* 10. ubi scribit quod quando unus ex permutantibus habet jus in beneficio, alter verò non, quod permutatio ipso jure non subsistat, cum ad hoc ut permutatio valeat, jura velint ut beneficia sint permutantibus propria *c. ut venerabilis de exceptio DD. in d. c.* 1. Hinc placuit Curiæ Burdigalensium te- 10
ste Paponio *lib.* 2. *tit. de Resignat. arresto* 16. permutationẽ cum Mevio factam à Titio, cujus jam ante beneficium per Sempronium certo modo erat impetratum, non sustitisse, nec Mevii resignationem exinde secutam in præjudiciũ dictæ impetrationis valuisse.

B *Communiter tenetur in contrarium*) Eidem opinioni & ego subscribo, motus auctoritate Rotæ *in una Gerundinen. Præstimonii* 5. *Iuly* 1593. *coram Litta. & in una Cochen. apud Achillem de Grassis decis.* 403. *Aufrerij ad decis. Capellæ Tholosanus* 11
260. *in fi. Marian. Socini cons.* 168. *in pr.* ubi scribit hanc sententiam magis esse communem & in praxi receptam, qua de re latius scripsi in tract. de permutat. benef. *p.* 3. *cap.* IX. *num.* 3. & ratio est, quia per resignationem etiam ex caussa permutationis inducitur vera vacatio utriusque beneficii compermutati & permutatione expedita neuter permutantium habet jus in suo pristino beneficio, dictis juribus quibus, adde Rotam Besignet. *decis.* 3. *utrum permutantes, de rer. permut.*

C *Qui renunciavit etiam non habet ius*) Non: cum renunciatio ex caussa permutationis veram inducat vacationem, & sic tituli extinctionem *VVamesius consil.* 237. *num.* 10. *vel* 1. *& consil.* 251. *vol.* 1. *Marian. Socinus consil.* 168. *in pr. Achill. de* 12
Grass. decis. 403. *num.* 4. atque ita, vel opus est nova collatione *DD. supra citati* vel saltem consensu, seu authoritate superioris, qui est ad instar collationis in ejusmodi regressu, sive reversione, *Redoanus tract. de Simonia p.* 2. *c.* 10. *num.* 28. *Staph. de litr. grat. tit. de var. mod. vacat* §. 1. *num.* 14. id quod pluribus ostendi in d. meo tract. de permut. ben. *c.* 9. *p.* 3. Verùm, quæ ibi & supra scripsi, sic velim interpretari, ut tum demum non liceat propriâ authoritate regredi ad beneficiũ à se ex caussa permutationis dimissum, si collatio & acquisitio sic vacantis be- 13
neficii facta sit, & resignatarius seu comperm utans illius possessionẽ acceperit

nimirum

nimirum quia tunc resignatio plenum effectum sortita est, & vacationis modus sublatus est: ita ut superveniente caussa resolvente effectum permutationis, non restituatur beneficium sine nova collatione, vel sine aliqua Judicis præcedente sententiâ declaratoriâ, ut aperte ostendit Rebuff. *ad hanc Reg. de publ. resig. num.* 31. & Socinus *conf.* 168. *in fin.* quod secus esset, si res adhuc esset integra, & nuda dumtaxat resignatio, quam secuta non fuisset collatio, aut permutantis acceptatio, quæ nisi interveniat, abdicatur jus à resignante seu compermutante *c. si tibi absenti, de preb. in 6. Lucius lib. 2. placit. Curiæ Parisien. placit.* 7. *tit.* 4. *ubi in terminis*, adde Card. Seraphinum *dec.* 773. *num.* 4. *&* 12. inquiens 14
possessionem beneficij non simpliciter cessam, sed in favorem, non abdicare
jus à cedente, nisi probetur ab eo captam fuisse, ad cujus favorem cessa fuit. & 15
supradicta distinctio placuit D. Wames. *conf.* 341. *in fin. vol.* 2. & puto equidem esse æquissimam, & unà mecum Claris. D. Joan. And. Opicinus eques auratus & in Romana Curia Advocatus percelebris, & ingenij amœni, atque sagacissimi. An autem interim resignanti cedant fructus, dicam infra ad Reg. xliiii. de Consensu in resignat. num. 12.

Argumenta in Reg. xxxix. Innocentii viii. *quæ est* xxxvi Pauli. v.

1. PApa ponendo clausulam supplentes omnem defectum, quos defectus supplere videatur.
2. Non sufficit quoad effectum hujus Regulæ supplicationem signatam per *Concessum*, vel *fiat*, nisi addatur *ut petitur*.
3. Motus proprius, quos tollat defect.

Regula xxxix. Innocentij viii. *quæ est* xli. Pauli v.

DE SUPPLENDIS DEFECTIBUS.

ITem voluit quod si petantur suppleri defectus in genere nullatenus littera desuper concedatur, nisi in petitione desuper huiusmodi defectus exprimantur, vel per *fiat ut petitur* supplicatio signata fuerit.

GLOSSE.

GLOSSEMA ALPHONSI.

Ista Regula dicit quod si in supplicatione petantur suppleri defectus, aut contractus vel processus &c. in genere, non debet poni ista clausula in genere, nisi in petitione exprimantur isti defectus, vel nisi supplicatio sit signata hoc modo, fiat ut petitur*: quia tunc omnia petita veniunt etiam in genere, hoc dicit.*

Et est aequa ista Regula, quia alias est altercatio inter Doctores, si Papa confirmat cum clausula supplentes de plenitudine potestatis defectus, si qui intervenerint 1
&c. quos defectus Papa videtur supplere. & communiter tenetur quod refertur ad defe-
A *ctus quoad solemnitatem iuris, sed non quoad defectus personarum, puta legitimatis vel irregularitatis, nec quoad defectus iuris naturalis, scilicet consensus*, ut tenet specul. tit. de legato §. nunc ostendendum & Host. in c. 1. de transla. & Abb. ibi & in c. inter dilect. in VIII. col. de fide instru. qui etiã refert & sequitur istos Doct. *ed Papa vult hic quod etiam quoad defectus iuridicos non ponatur ista clausula; si tamen svis quod ponatur, vadas ad Cameram, & ibi solvens unam taxam ultra debitum, & habebis, & proderit tibi quoad ignorantes.*

Et not. quod non sufficeret signatura per concessum, *etiamsi dicat hic*, concessum 2
ut petitur *&c. item non sufficeret quod sit signata per Papam isto modo scilicet* fiat, *nam si non additur* ut petitur, *nihil fit, per ista verba hic posita, á quibus non est recedendum* l. non aliter & l. ille aut ille ff. de lega. III. *sed quoad signaturam per* concessum *contrarium vidi in curia, pro quo facit regula, potest quis per alium 68. de reg. iur. lib. VI. tamen in hoc casu dubium esset, an haberet locum ista regula.*

COMMENTARIA IO. ACHOKIER.

Qvoad defectus iuris naturalis) Adstipulatur Gomesius *ad reg. de non iudican-* 3
A *do iuxta form. supplic. q. 16.* ubi scribit quando Papa apponit clausulam in commissione *supplentes &c.* eum censeri tollere defectus juris positivi, puta contra solemnitates à jure requisitas, non etiam defectus juris positivi, puta contra solemnitates à jure requisitas, non etiam defectus juris naturalis, qualis est partis citatio, vel consensus &c. *Ioan. And. & Abb. in c. per venerabilem, Qui filij sunt legitimi*, ubi dicunt quod Papa non potest inducere matrimonium supplendo consensum, cum ille sit de jure naturali, ut & partis citatio: quinimò ne quidem tolluntur defectus juris positivi per Papam, nisi supplicatio signata sit per *fiat ut petitur* ut hic in Regul. dicitur, vel nisi defectus exprimantur, quorum expressio adeò est necessaria, quod etiamsi dispensatio concessa fuerit motu proprio, nihilo magis relevet *And. Sicu. in c. ab excommunicato*

col. 2. de Rescript. tamen si ex opinione Gomesii *loco dicto* prædicta And. Sicu. doctrina dubitabilis videatur, nisi illa intelligatur procedere in defectibus personarum, quia in defectu solemnitatis actuum non videretur vera, eò quia talis defectus etiam in genere per clausulam motu proprio, & ex certa scientia purgatur, ut probat Alex. *cons. 79. col. 5. vers. circa sextum lib. 1.* Plura de tollendis & sanandis variis defectibus vide apud Gomes. *d. loco.*

Argumenta in Regul. XI. INNOCENTII VIII. *quæ est* XLII. PAVLI. V.

1. PApa derogando juri patronatus laicorum non censetur derogare juri patronatus Ducum, Marchionum &c. nisi hoc expresse dicatur.
2. Nullum tempus statutum est ad instituendum quem in beneficio.
3. Superior potest assignare tempus inferiori infra quod instituat, alias devolvetur collatio ad eum.
4. Patrono non præsentante infra tempus, nec Episcopo infra sex menses instituente, collatio devolvitur ad Archiepis. & ab illo ad Papam.
5. Papa potest derogare Juri patronatus laicorum.
6. Legatus etiam à latere non potest derogare juri patronatus laicorum.
7. Quid in jure patronatus laici & clerici conjunctim?
8. Dispositio generalis Papæ non comprehendit Reges, & principes.
9. An hæc regula sit de dandis.
10. Regulæ quæ habent decretum irritans solent dari.
11. Omnes Ecclesiæ Cathedrales Hispaniæ, sive etiam Castellæ, & Galliæ, sunt de in repatronatus Regis nec Papa confert.
12. Papa reservat sibi institutionem in dictis Ecclesiis.
13. Papa potest sibi legem imponere.
14. An Rex Franciæ habeat jus patronatus in Episcopatibus sui regni?
15. Hæc Regula aucta est per Julium III & Clementem octavum: & in quo.
16. Patrono non præsentante intra tempus, jus devolvitur ad superiorem.
17. Specificè & determinatè tantū Papa derogare potest Juri patronatus Illustrium personarum: quod ampliatur multis modis.
18. Præsentationis definitio: estq; duplex.
19. Patronus Ecclesiasticus habet sex menses ad præsentandum à die notitiæ vacationis.
20. Patronus Ecclesiasticus quis?
21. Patronus Laicus quatuor mēses habet ad præsentandum.
22. Quid intersit inter Patronum Ecclesiasticum & Laicum.
23. Papa non solet derogare juri patronatus Regum & Principum. & si derogaret, non attenderetur in Hispania.
24. Legatus de latere an conferat bene

ficia jurispatronatus Ecclesiastici.
25. Papa simpliciter conferens cēsetur juripatronatus clericorum derogare, si illud sit solum præscriptione, vel privilegio acquisitum.
26. Reservationes Apostolicæ non cōpræhendunt beneficia Jurispatronatus laicorum, quoad præsentationem tollendam.
27. Patronus Ecclesiasticus non variat post electionem, etiamsi à principio indignum præsentaverit.
28. Nominatio simoniaca, illiusque acceptatio nulla est.
29. Laicus potest præsentare accumulando.
30. Patronus Ecclesiasticus indignum præsentando, privatur jure præsentandi.
31. Papa potest derogare juri patronatus mixto.
32. Legatus à latere potest conferre ecclesiam spectantem ad patronum ecclesiasticum, secus si ad laicum, limita ut ibi.
33. Forma dandi Regulas cancellariæ.
34. Collatio beneficii juris patronatus laici valet, sciēte patrono post quatuor menses.

Regula xl. INNOCENTII VIII. *quæ est* xlii. Pauli V.

DE DEROGATIONE IVRISPATRONATVS.

ITem voluit quod super quovis ecclesiastico beneficio de jure patronatus laicorum non expediātur litteræ, nisi ponatur expresse, quod tale beneficium tanto tempore vacuerit, quod ejus collatio est ad Sedem Apostolicam legitimè devoluta *, vel ad id patronorum accedat assensus. & si per ipsum juri patronatus hujusmodi derogare contigerit *, si jus hujusmodi ad aliquem Regem, Ducem, Marchionem, vel alium Principem pertineat, & de hoc in litteris provisionis vel mandati de providendo de dicto beneficio, mentio facta non fuerit, non censetur juri hujusmodi fore quomodolibet derogatum.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *Ista Regula dicit quod si impetretur beneficium iurispatronatus laicorum & supplicatio sit signata, tamen bulla non debent expediri nisi cum illa clausula*, quod tanto tempore vacaverit beneficiun, quod ejus collatio sit ad Sedem Apostolicam

 legitimè

legitimè devoluta: *vel alia clausula*, quod Papa providet impetranti, dum tamẽ ad id patronorum accedat assensus. *Si tamen Papa derogat iuri patronatus laicorum quoad beneficium impetratum, tunc non censetur derogare iuri patronatus Regis, Ducis, vel Marchionis, vel alterius Principis, nisi hoc expresse dicatur in derogatione, hoc dicit not. anter ista regula. Sed certè quod dicit primum ista regula, videlicet* si tanto tẽpore vacaverit &c. *pro nunc nescio intelligere hoc, nisi uno modo ut dicam. Nam de iure* 1
B *nullum tempus est statutum ad instituendum, nam institutio est ad præsentationem patroni, & collatio sine præsentatione, & sic loquitur totus titulus de Instit. & quod hoc sit verum quod nullum tempus est statutum ad institutionem, sufficiat decisio Rotæ* CCX. quæ incipit: Item secundum omnes Dominos, & hoc etiam dicit Abb. cap. 11. de concess. præb. *imò Superior potest assignare tempus inferiori, etiam breve infra quod instituat, alias devolvetur collatio ad eum*, ut dicit Abb. supra & sentit decis. supradicta. *Sed si hoc est verum, quomodo collatio debet devolvi ad Papam si nullũ tempus est statutũ á iure? sed debet intelligi quod patronus non præsentavit infra tempus: & tunc iam non dicitur institutio, sed collatio, & Episcopus ad quem pertinebat institutio non contulit infra sex menses, & tunc non devolvitur ad Archiepiscopum, & de Archiepiscopo ad Papam*, d. capit. secundo de concess. præb. *& tunc nullum præiudicium fit patrono laico: vel si forte pertinebat institutio ad inferiorem Prælatum Episcopo: & tunc per negligentiam patroni devolvitur collatio ad Episcopum*, ut dicit glos. singularis in clem. 1. de suppel. negl. prælat. quam not. Abb. in dicto cap. 2. *& tunc per negligentiam ipsius Episcopi &c. devolvitur prout supra dixi; alias non posset hic intelligi nisi in mera collatione, & non in institutione, quæ non devolvitur si patronus non*
C *fuit negligens per prædicta iura & per iura vulgaria.* 2 3 4

Quoad secundam clausulam hic positam videlicet dum tamen consensus patroni accedat &c. *hoc est certum quod Papa potest derogare iuri patronatus laicorum*, ut notatur in c. dilectus de offic. leg. &c. cum dilectus de jure pat. & facit glo. & ibi Domi. in c. 11. de præbend. lib. VI. *Tamen in dubio non videtur derogare iuri ipsius* cap. super eo. de offic. deleg. cum alijs multis *& ideò se iustificat hic satis: sed ego intellexi quod fuit expedita una bulla hic in Curia per Cameram sine supplicatione in qua* 5 6
D *Papa derogabat iuri patronatus laicorum* ut dicit gl. & malè: *De legato verò, etiam de latere, quod non possit derogare iuri patronatus laicorum non est dubitandum* per d. c. dilectus de offic. leg. &c. cum dilectus de iure patron. 7

Vidi tamen dubitari in curia, an posset derogari iuri patronatus laici & clerici coniunctim, & in legatione Domini Vlipbonen. ego respondi quod non: & allegabam Abb. in d. c. dilectus in fin. col. qui refert Gasparẽ de Al. pro & contra & allegat Abb. gl. in c. unico de jure pat. lib. VI. hæc tamen q. non venit coram legato: *sed alij tenebant contrarium. & hoc facit pro caussa Prioratus Eulginen. diœc. maximè quia ibi legatus non derogavit iuri pat. laici & clerici: & si fecisset nihil valuisset, per prædicta.* 8

Circa tertium est notandum, quod quantumcumq; sit dispositio generalis non videtur

comprehendere

comprehendere Reges & alios magnos Principes, & ad hoc sufficiat c. si. de off. deleg. lib. vi. & cap. ne aliquid de privil. lib. eo de quo dixi satis in quæstionibus Cardinalium in xvii. quæstio, & per prædicta jura & per jura vulgaria, & hæc pro nunc.

E *Et circa istam ultimam partem, credo quod esset danda ista Regula: quia concernit iustitiam. Item quia continet quasi decretum irritans ibi*, non censeatur juri hujusmodi quomodolibet derogatum &c. facit quod dicit Anton. in clem. I. 9
super gloss. in verbo nullatenus de sequest.

Et quando habet decretum irritans solet dari, ut dixit mihi Iacob. de Rizonibus Abbreviator, bonus canonista. sed cautela posset esse circa utraque quod transiret 10
bulla per Cameram cum una taxa ulteriori, & ista regula non obstaret: quia est regula Cancellariæ, & non Cameræ, ut dixi supra in xxxvi. Regula: Non stet commissioni &c:

Et per finem huius Regulæ posset dici quod ex quo omnes Ecclesiæ Cathedrales Hispa-
F *niæ, id est Castellæ & Galliæ pertineant ad ius patronatus Regis Castellæ* per text. sin- 11
gul. in cap. cum longè lxiii. distinctio. & in cap. de hoc §. fin. cum glo. de simonia, *quod provisio facta per Papam de Ecclesia Cathedrali sine præsentatione, vel*
G *consensu Regis, non valeat: & hoc etiam fundare possem etiam de iure communi* cap. decernimus xvi. quæst. viii. *ex quo etiam sequitur quod si aliter fiat, Rex potest resistere provisioni Papæ aliter factæ*, de quo allego in similibus Innocent. in cap. quod sicut de electio. & ibi Doctor. & in cap. super his de accusat. & Doctores maximè Abb. in cap. I. & cap. cum terra & cap. cum inter universas de elect. & non curo allegare Domi. in c. cum certa de elect. *& non obstat quod Papa supra in II. Regula reservat omnes Cathedrales Ecclesias sibi &c. quia potest dici quia non intelligitur de illis, ubi Reges habent ius patronatus, ex quo Papa non facit mentionem iuris patronatus Regum per hanc Regulam. Verum est tamen quod si* 12
pertineat ad ius patronatus, quod Papa videtur reservare quoad se illud quod pertinet ad inferiores Prælatos scilicet quod non instituatur:

Item quod non eligant Canonici, & quod Archiepiscopus non confirmet, sed non derogat iuripatronatus Regum, per supradicta, & ad hoc facit l. 1. §. pomponius ff. quod cum falso tut. juncto c. si eo tempore de elect. lib. vi. *quia ista possunt dividi: ideò valet reservatio quoad partem, & quoad aliam partem non. Ex quo sequitur quod Rex Castellæ debet præsentare Episcopos Papæ, & non Archiepiscopo suo, tamen Papa tenetur providere præsentato per Regem, alias potest dici, salva auctoritate Sedis Apostolicæ, quod non valet eius provisio, per supradicta, & per hanc Regulam: nam Papa potest sibiipsi imponere legem per clausulam derogatoriam, si non facit mentionem de illa clau-*
sula, hoc est quod dicit Bal. in præl. feu. in xiii. col. quem sic intelligo: *& allegat* 13
Io. Mo. in c. I. de constit. lib. vi. *& pro hoc facit pragmatica Francia*, juncto c. ha-

dispositione, & etiamsi diceretur ad præsentationem quorumcumque, maximè si hanc Regulam attendamus, quæ dat formam dispositioni Papæ: quæ etiā extenditur ad permutationes quæ fiunt in Rom. Curia quia non valent non facta mentione juris patronatus laicorum, ut diximus in tract. de permut. ben. *p.1.c.18.& seq.* Denique ampliatur etiamsi jus patronatus competat ex privilegio Papæ, & non ex fundatione & etiam in beneficijs reservatis, ut sigillatim de his scribit Felij. *in d. tract.num. 3. 4. 5. 6. & seqq.* potest enim Papa concedere ex privilegio ut quis efficiatur patronus alicujus Ecclesiæ, Paulus *de Cittadinis de Jurepatronatus, vers. pro sexta causa.*

Patronus non præsentavit infra tempus) præsentationem definit Panormit. *in* 18
B *cap. ea noscitur, de his quæ fiunt à Prælat.* ut sit personæ alicujus per patronum Episcopo, vel alteri ad quem institutio pertinet legitimè facta exhibitio: eaque duplex est: quædam enim fit à patrono Ecclesiastico, & hic habet sex menses 19
ad præsentandum à die notitiæ vacationis computandos *d.c. unico de Iurepat. in 6. Rota decis.566. in antiq.* Dicitur autem patronus ecclesiasticus is qui ex bonis 20
Ecclesiæ fundavit Ecclesiam, vel habet jus illud ratione Ecclesiæ, ut tradit *gl. in cle. ult. de Iurepat.* Abb. *c. illud de Iurepat.* Rochus de Curte *de Iurepat. q. 4.* Paulus de Cittadinis *in eod. tract. de Iurepat. q. 4.* Flam. Paris. *tract. de resig. ben. lib. 2. q. 4. nu. 40.* & tantum temporis quoque habebit ad præsentandum laicus, si jus patronatus sit mixtum, puta, quando duo sunt patroni quorum alter laicus, alter Capitulum, & Decanus, vel Pastor: nam tunc laicus propter societatem habebit sex menses ut not. Jo. And. & Archid. & Lessius *de Iust. & iure lib. 2. c. 34. dub. 6.* 21
quando autem fit præsentatio à patrono laico solum, tum quatuor habet menses ad præsentandum *d. c. unico*, diciturque patronus laicus quando Ecclesiam fundavit ex suo matrimonio, vel jus habuit ab eo qui eam de patrimonio, & bonis matrimonialibus construxerat *c. cum dilectus de iurepat. Flam. Paris. d. loco.*

Hoc autem interest inter utrumque. Primò, ut provisio facta per Papam de 22
beneficio jurispatronatus laici sit nulla, nisi vel lapsum sit tempus à jure præfixum ad præsentandum, vel patronorum accesserit consensus, deinde nisi expresse in litteris per clausulam derogatoriam exprimatur ut diximus, & notant DD. *in c. 3. de preb. in 6. arg. c. super eo de off. deleg.* Nec sufficit ut in litteris collationis dicatur, Conferimus Petro hoc beneficium ad cujuscumque præsentationem, vel collationem pertineat: sed expresse ut diximus debet derogare patronatui laico, ut testatur Rotæ decisio 331. & docet Covar. *pract. q. c. 36. num. 2* quod & probat Leo Lessius *tract. de Iust. & iure d. c. 34. dub. 8. num. 36.* eoque casu Papa potest conferre absque ullo patronorum consensu ut fuit resolutum in una litteren. beneficii *13. Novemb. 1615. coram R.P.D. Verospio quæ extat apud Farinacium dec. 688. p. 1. in Noviss.* Quod si sit jus patronatus Regum, vel Principum id ipsum debet exprimi determinate, ut habetur in Reg. CLEMENTIS VIII.

quamquam

Quartò, patronus Ecclesiasticus scienter indignum præsentando, privatur 30
jure præsentandi; secus est autem in laico *gloss. in cap. Cum vos de offic. ord. & ibi Ioan And.*

C *Papa non potest derogare*) Hodie derogatur in totum in casibus infra scriptis. Primò in vacatione per obitum apud Sedem. Secundò, in vacatione per resignationem ex caussa permutationis. Tertiò, quando beneficium vel jus patronatus est litigiosum. Quartò, quando patroni in præsentatione commiserunt simoniã. Quintò, quando provisio est pro filio patroni vel pro cõpatrono. Sextò, quando Juspatronatus est mixtum, *Mohed. dec. 156. in. fi.* quia in tali mixtura eminet qualitas patronatus laicalis, *Felin in tract. quando litt. Apost. noceant patronis Ecclesiast. Flam. Paris. de resignat. benef. lib. 2. q. 4. Nicol. Garcia de ben. p. 5. c. 1.* 31
§. 11. num. 583.

Verùm adverte, quod in nova provisione beneficij Jurispatronatus laicorũ quo cavetur ne quis illud obtinere possit, nisi præsbyter existat, adjici solet clausula sequens: Et dummodo provisiones sint in hoc concordes, & quod du-
„ rante minorennitate donec Orator Sacerdos fiat, beneficium prætactum de-
„ bitis non fraudetur obsequiis, sed in reliquis fundatio servetur: & si Orator
„ adveniente legitima ætate non se fecerit ad dictos ordines promoveri, benefi-
„ cium prætactum vacet eoipso, & Orator ad restitutionem fructuum interim
„ perceptorum teneatur: & committatur in forma dignum novissima, & verifi-
„ cato imprimis dicto Jurepatronatu ex fundatione vel dotatione coram loci
„ Ordinario. Nota insuper quod concesso Jurepatronatus cum clausula quod non possit derogari &c. non censetur derogatum per simplicem derogationem ex defectu intentionis concedentis, ut resolvit Rota *in una Lucana Canonicatus 14. Maij* 1590. *coram R. P. D. Bubalo*, quæ extat apud Farinacium *dec. 4. num. 7. p. 2. in Noviß.* Denique quomodo probetur Jus patronatus sive laicum, sive Ecclesiasticum, hic non dico: quia non est hujus loci, adeatur Mascardus *tract. de Probat. vol. 2.* Menoch. *de Præsumpt.* Farinacius *dec. 360. & 374. 548. & 235. p. 2. in Noviß.* Rochus de Curte, Lambertinus, & Paulus de Cittadinis, & alii qui scripserunt de Jurepatronatus ex professo.

D *De Legato verò*) Hinc etiam collige, quod Juspatronatus Ecclesiasticorum non ita latè pateat, ut Juspatronatus laicorum. Nam potest Legatus de late- 32
re conferre Ecclesiam spectantem ad patronum ecclesiasticum; quod aliud est in ecclesia ad patronum laicum spectante, quia non potest tunc talis legatus, vel prælatus, talẽ ecclesiam conferre *ut not. in c. cum dilectus de Iurepat. Nicol. Garcia de ben. p. 5. c. 3. nu. 63. qui multos citat*, quod limita nisi competat jus laico præsentandi ex consuetudine vel privilegio *Fred. de Senis cons. 65. Staphil. de litter. grat. tit. de modo & forma præsent. vers. quarto venditione:* quia valent litteræ apost. non facientes de eo mentionem: nam cessat ratio de retrahendo à fundatione

Eee ex

ex quo præsupponitur quod patroni ex præscriptione non fundaverint *Cardinal. consil. 61. incip. vacante, Garcia dict. cap. 3. num. 72.*

E *Quod esset danda)* Vt istud tyrones intelligant, repetant quæ scripsi supra *ad Regul. 28. de Regulis Cancellariæ producendis* Formam verò dationis Regularum 33
Cancellariæ ponit Hieronij. Paulus *in lib. cui titulum fecit Provinciale ecclesiarum sive practica Cancellariæ* quem librum à S. Apostolica approbatum scribit Card. 34
in clem. 2. §. Irritum in 3. q. de electio.

F *Ius patronatus Regis Castellæ)* Idem sentit Flam. Parif. *de Resig. lib. 2. q. 4. nu.* 42. Porrò de jurepatron. Regum Castellæ sive Hispaniæ, vide Gregor. Lopez *in c. cum longè 63. dist. & lib. 1. tit. 6. lib. 1. Recopilationis ubi Azuedo*, Palacios Rubios *in c. per vestras. de donat. inter vir & uxor & in libello de beneficijs in Curia vacantibus* §. 8. Covar. *in Reg. Possessor 2. p. §. 10. num. 5. & 6.* Spino *de Testam. gl. 4. n.* 13. Bobadillum *in sua politica lib. 2. c. 18. num.* 215. & alios relatos per Nicol. Garciam *de ben. p. 5. c. 1. §. 4. num.* 214.

De jure patronatus autem Regum Galliæ vide Carolum de Grassal. *lib. 2. Regalium Franciæ, iure tertio*, Ægidium le Maistre *in suu dec.* Guiliel. Bened. *in Repet. c. Raynutius, de testam. verbo. Et uxorem nomine Adalasiam num.* 78.

Porrò prædicti Reges habent jus præsentandi Episcopos Papæ, à quo facienda est provisio, ut notat hic Glossographus & Garcia d. loco. Huicque juri patronatus Regibus competenti nunquam per Papam derogatur ut diximus etiam si beneficia apud Sedem vacent, ut præter alios scribit Rebuff. *in praxi in 3. p. signatura verbo iure patronatus num.* 64. & Flam. Parif. *lib. 2. de resig. qu. 4. nu.* 47. Nec obstat quod Reg. 2. supra reservat Cathedrales: quia non intelligitur de illis ubi Reges habent jus patronatus, ut rectè præter nostrum Glossographum, notat Palacios Rubios *in d. libello de benef. in Curia vacant.* §. 11. & Covar. *pract. quæst. cap. 35. num. 2. & 6.*

G *Sine consensu Regis non valeat)* Limita singulariter, nisi Rex vel patronus de quibus impetrans non fecit mentionem, scientes hoc, taceant per quatuor menses: quia collatio remanet valida, & nequeant amplius opponere.
Ita Felij. *in d. tract. quando litteræ Apostolicæ noc. patron. Eccles.* qui citat Cardinal *in Clem. 1. col. 15. vers. sed post longam. de Supple. neg. prælat.* alias limitationes vide apud eundem Felij. *d. tract. num. 11. & seqq.* vide etiam Farinacium *decis.* 686. ubi ponit sex casus quibus devolutio juris patronatus locum habet.

Argumenta in Reg. XLI. Innocentii VIII. *quæ est* XLIII. Pavli V.

1. INcongruum est beneficium regulare dare clerico in commendam.
2. Talis præsumitur responsio qualis fuit petitio.
3. In provisionibus commendarum, debet adesse signatura *fiat ut petitur de commenda*; alioquin non subsistũt limita ut ibi.
4. Secunda jussio habetur pro certa scientia & pro proprio motu.
5. Papa si provideat proprio motu, censetur derogare huic Regulæ.
6. Camera expediret ejusmodi litteras secus Cancellaria.
7. Alius quam Papa beneficia regularia seculari commẽdare non potest.
8. Episcopus, nec etiam Imperator, vigore facultatis illi datæ de conferendis ben. secularib. & regularibus conferre potest regularia secularibus vel è contra, quod limita ut ibi.
9. Dispositio concilii Trident. de conferendis benef. regularibus personis secularibus.
   Decretum Congregat. Card. interp. Concilij.
10. Quid juris si provisus contra formam hujus Reg. spolietur?
11. Concilium Trident. expresse disponit non esse conferenda benef. regularia aliis quam regularibus professis.
12. Papa commendans ad vitam moriente commendatario remanet beneficium affectum.
13. Ordinar. an provideat de Comen.

Regula XLI. Innocentii VIII. *quæ est* XLIII. Pavli V.

DE COMMENDIS.

ITem voluit quod nulli seculari de regulari, nec religioso de seculari, beneficiis, de commenda detur, nisi in signatura super petitione Commendæ hujusmodi, de Commenda ipsa mentio fiat.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *ISta Regula dicit quod Cancellaria non debet dare commendam alicuius beneficij religiosorum clerico seculari, nec beneficij secularis religioso, etiam si ostendatur supplicatio sig-*

tio signata per Papam, nisi in signatura fiat mentio de commenda, hoc dicit.

Et est aqua ista regula: quia incongruum est quod beneficium Regulare detur in commendam clerico, nec contra, arg. c. Deus qui, de vita & honest. cler. & cap. inno- 1
B vamus XVI. q. 1. *tamen ratio dubitandi fuit, quia ex quo in corpore supplicationis hoc petebatur, & signatura fuit indistincta, quod debeat venire illud quod petebatur: quia talis præsumitur esse responsio, qualis fuit petitio*, text. cum glo in c. inter dilectos de fide instr. *ergo si petebatur monasterium in commendam, & Papa dicat fiat ut petitur,* 2
videbatur venire: tamen Papa ligat sibi manus hic, quod non veniat, nisi dicta signatura fiat ut petitur de commenda, & pro primo, faciat decisio. Rotæ lxvi. quæ incipit. Item si petatur quod caussa commissa & lxxvi. quæ incipit. 3
Item si petatur committi hanc caussam. *Tamen intelligo Regulam quo ad Cancellariam, sed Camera benè expediret per prædicta. Item intelligo hoc verum, nisi etiam in clausulis infra supplicationem positis iterum petatur; quia si Papa etiam ibi dicat* fiat, *ut supra, illa secunda iussio habetur pro certa scientia, & pro motu proprio* leg. 4
nec damnosa & ibi not. Bald. Cod. de precib Imperator. offe. *& si Papa faceret ex certa scientia, & ex hoc constaret, videretur derogare huic Regulæ* argument. leg. quidam consulebat ff. de regul. juncta clement. 1. ut lite pendente 5
in fin. *& ideò Cancellaria deberet expedire, sed dubito an hoc tempore faceret, ideò cautela est quod vadas ad Cameram si habeas talem signaturam contra hanc Regulam* 6
hoc pro nunc. Regula autem ista non debet esse de dandis: sed bene credo quod Camera transiret per iura supradicta.

COMMENTARIA IO. à CHOKIER.

A **S**upplicatio signata per Papam) Nec enim alius præter ipsum potest sic commendare, *c. cum singula de præb. in 6. Ant. Faber lib. 1 definit. Forens. tit. 2. defin. 9.* Nisi illam potestatem alteri delegaverit, ut plerumque Cardinalibus indulgere solet, & legatis à latere; aliàs non, *Faber d. loco* unde prohibetur Episcopo commendare regularia secularibus, & secularia regularibus *Rebuff. in praxi tit. de devolut. nu. 83.* Sic nec Imperator vigore facultatis illi datæ conferendi beneficia secularia & regularia, poterit conferre regularia secularibus, vel è contra, sed conferre habebit secularia secularibus, & regularia Regularibus *Achil. de Grassis decis. 9. de restit. spol.* quod nota ad ulteriorem explicationem eorum quæ nuper scripsi ad preces primarias Cæsaris, *Sectio. 2. verbo Secularibus:* posset tamen Imperator in ejusmodi eventu, vel Episcopus, in defectum clericorum Regularium, vel è contra, conferre regularia secularibus, & secularia regularibus 7 8

regularibus: quia tunc necessitas non habet legem *text. Inter c. quatuor §. sed si seculares de Relig. dom. Hoieda de Incomp. ben. 2. p. c. 9. num. 15. Gonzales ad Regul. 8. Cancellaria glo. 8. nu. 43. Si tamen &c.* Denique possent conferri ab Ordinariis collatoribus clericis secularibus, qui habitum illius religionis ubi cōsistit beneficium suscipere, & professionem admittere promiserint, ut statuit Concil. Trid. *in c. 10. sess. 14. de reformat. ibi Regularia beneficia in titulum regularibus professis provideri consueta.* Circa quod decretum S. Congregatio Illust. Cardi- 9
" nalium Interpretum dedit hanc declarationem 12. Decembr. 1585. Præter Pa-
" pam Ordinarii Collatores possunt conferre Regularia beneficia in titulum
" Regularibus professis provideri consueta, etiam secularibus, qui illius Ordi-
" nis habitum omninò suscipere, & professionem emittere teneantur: quia hoc
" caput loquitur generaliter, & intelligit de Ordinariis: nam quando vult intel-
" ligere de Papa, illum nominat. Et de habitu illud est ita strictè observatum ut
" etiam cum Papa providet, adjiciatur clausula sequens: Et cum decreto quod
" infra sex menses à data præsentium computandos habitum suscipere, & statim
" anno probationis elapso professionem Regularum antedictarū emittere omninò teneatur, alioqui præsens gratia nulla sit eo ipso.

Interea adverte si Regularis habuit beneficium seculare à Papa aut Episcopo, vel Imperatore, & spolietur, licet sit inhabilis respectu tituli, competet tamen illi possessorium, & consequenter facit fructus suos: quia potuit esse dispensatus vel præscribere, non quidem titulum, quia titulus beneficialis non acquiritur præscriptione *c. 1. de Reg. iur. in 6.* sed ipsa beneficii natura, faciendo de seculari monasticum, & è contra *Ita Fely. in c. in nostra n. 44. de rescript. cui adde Achill. de Grassis d. dec. 8. d. tit. ubi ait 40. annos præscribi mutationem statue.* 10

Incongruum est, Ideò Concil. Trid. *d. Sess. 14. c. 10.* expressè statuit ne be- 11
B neficia regularia in titulum Regularibus professis provideri consueta, non aliis quam religiosis illius ordinis conferantur: quod & repetitur in Sess. 25. c. 21. Quod adeò observatur in Gallia ut religioso S. Laurentii, Ordinis S. Benedicti, convolanti ad Monasterium S. Jacobi ejusdē ordinis, non possit provideri de beneficio regulari dependente à dicto monasterio S. Jacobi, etiamsi in illo actu habitet *arg. l. est verum C. de Incol. lib. 10. & l. Cum neque eod. tit. l. Libertus §. sola ff. ad municip. Paponius in arrestu Curiæ Parisien. tit. lib. 2. tit. 4. arresto 7.* Si tamen Papa commendet ad vitam ejusmodi beneficia, & commendatarius moriatur, talia beneficia remanent affecta per illam commendam post- 12
quam Papa apposuit manus in illa, adeò quod nullus inferior pro ea vice posset illa conferre, seu de illo se intromittere, *Rebuff. in praxi in forma signaturæ simpl. provisionu verbo affectum.* Hodie tamen de stylo Curiæ, quod nota, Ordinarius potest providere de beneficio quod fuerat commendatum per Papam cessante

Commenda, etiamsi ante Commendam esset reservatum non obstante affectione, dummodo tamen hoc beneficium ex sui natura non esset alteri reservatum. In Ecclesiis verò parochialibus, papa non vult hodie admitti Regulares obstante Concilio Lateranensi *cap. Monachi de Statu Monacho.* Tametsi S. Congregatio Ill. Card. Interpretum Concilii declaraverit ex necessitate videlicet ob penuriam Sacerdotum & cum Sanctiss. dispensatione & ad tempus, quoad scilicet Episcopus provideret de clerico seculari, Regulares nonnunquam admitti ad parochiales, ut notat Nicol. Garcia *in tract. de ben. p. 7. c. 10. num. 20. & seqq.* Denique adverte quod per Concordata Germaniæ Regularia beneficia sub expectativis gratiis non cadunt, ut constat ex Concordatis, ibi *Ipsaque Regularia.* Plura de beneficiis sæcularibus & regularibus ad nauseam licet videas, apud Nicol. Garciam *tract. de ben. part. 7. c. 10. per tot.*

Argumenta in Reg. XLII. Innocentii VIII. *quæ est* XLIV PAVLI. V.

1. Dispositum in prima dispositione videtur repetitum cum ejusdem clausulis & substantiis in reformatione.
2. Papa reformando bullam non intendit cuiquam afferre præjudiciū.
3. Regula cui inest verbum Annullans non est danda.
4. Hæc Regula est de dandis.
5. Secunda supplicatio signata per concessum expedietur juxta primam reformationem, quæ signata est motu proprio.
6. Papa non cēsetur alicui afferre præjudicium cum clausula Motus proprii, vel non obstantibus &c.

Regula XLII. Innocentij VIII. *quæ est* XLI. Pauli V.

DE REFORMATIONIBVS.

ITem quod super quibuscumque reformationibus signatis super impetrationibus quorumcumque beneficiorum vacantium, vel certo modo vacaturorum, in quibus petitur quod litteræ sub prima data expediri possint, si ex hujusmodi expeditione sub tali data cui-

quam

quam videatur fieri posse præiudicium, litteræ, super ipsa prima data nullatenus expediantur, nisi reformationes hujusmodi verba *Fiat* & sub prima data signatæ fuerint.

GLOSSEMA ALPHONSI.

*Ista Regula dicit quod si aliqua reformatio fiat super prima impetratione beneficiorum
vacantium, vel vacaturorum, & petatur in supplicatione sub prima data, quod nullo
modo detur in expeditione, si posset fieri aliquod præiudicium tertio, nisi signatura dicat
quod sic fiat, & sub prima data, h. d. Et ratio dubitandi fuit, quia quicquid dicitur in*
A *prima dispositione, videtur cum eisdem clausulis & substantiis pictum in reformatione, &* 1
è converso, casus est in l. talis scriptura juncta l. seq. ff. de leg. 1. *ergo sic videbatur*
B *hic. Sed ratio dicendi est, quia Papa non vult quod alicui fiat præiudicium* c. quamvis 2
de rescript. lib. VI. l. nec avus C. de eman. lib. *sed si petatur in supplicatione, &
signatura fiat simpliciter in aliis quam beneficialibus, tunc cancellaria deberet dare per
hanc regulam, quæ tantum loquitur de beneficiis vacantibus &c. quia est pœnalis, ex quo
annullat.* ut dicit glos. in c. decet de immun. ecc. lib. VI. *ergò debet restringi* c. in
pœnis de reg. jur. lib. VI. *Et credo quod ista regula deberet dari per verbum* nullatenus expediantur *hic positum, quod videtur annullare ipso facto* glo. est sing. in cle. 1.
de sequestr. pos. & ibi Ant. not. *Et licet regula cum verbo annullans non solet dari,
tamen ista quia est æqua deberet dari saltem ex commissione Papæ, si non sufficeret petitio* 3
facta Vicecamellario, & credo quod etiam Camera non daret sub data reformationis 4
*sine ista signatura hic posita: ideo consulendum esset habenti pecunias, quod primam supplicationem expediret sub prima data, & secundam reformationem sub secunda data,
propter multa quæ non possunt breviter dici.*

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

A *In prima dispositione*) Unde si prima supplicatio sit signata motu proprio, &
deinde fiat reformatio illius quæ signetur per concessum, ut petitur, vel simpliciter, intelligetur hæc secunda concessio etiam motu proprio, licet non 5
fuerit expressum: quia fit relatio ad primam, secundum quam ultima intelligitur, & ista bulla expedietur motu proprio referens se ad primam signaturam, *Rebuff. in praxi in forma novæ provisionis §. interdum opposita num. 9. per textum in l. asse toto ff. de hæred. instit. adde Franc. Marcum decis. 429. part. 1.* Porrò quando Notarius vel datarius possit corrigere datam vel impetrationem, & in

quibus vide per Bart. & Decium *in l. si librarius ff. de regulis iuris* Panor. Imò & Felij. *in cap. ex litteris de fide instrum.*

B *Papa non vult*) Etiamsi in gratia sit adjecta clausula *motus propry*, vel *non obstan. &c.* quæ quidem non videntur sic ampliare gratiam, ut auferant jus alteri 6
ut scribit Gemin. *in c. quamvis 15. num. 4. de rescript.* nisi Papa expreßè dicat, *Rota decis.* 19. *Crescent. decis. 5. de conceß. præb.*

Argumentà in Regul. XLIII. INNOCENTIJ VIII. *quæ est* XLIIII. PAVLI V.

1. Quid distet renunciatio à cessione?
2. Verbum *Nullatenus*, annullat actum ipso jure perinde ac clausula irritãs.
3. An Camera admitteret resignationẽ non servata forma hujus regulæ.
4. Curia de qua in Regula quo pacto accipiatur.
5. Cancellaria non solebat admittere procuratorem ad renunciandum post annum, sed Camera secus.
6. Consensus pensionarii de quo in reg. ut intelligatur, ut & num. 9.
7. In Curia sufficit consensus procuratoris pensionarii.
8. Hæc Regula inventa est ad fraudes tollendas.
10. Consensus debet præstari per resignantem, aut procuratorem ad hoc specialiter constitutum.
11. Consensus quando extendi debeat. Constitutio Clementis VIII. de extend. consensibus non est in usu. Ib.
12. Consensus præstari potest etiã post obitum resignantis, quod extenditur, etiamsi probaretur constituentem mutasse voluntatem, nisi tamen ejusmodi voluntatis mutatio fuerit intimata procuratori constituto, vel ipsi Resignatario.
13. Consensus non potest post obitum præstari, quando resignans porrexit supplicationẽ, & postea constituit procuratorem ad consentiendum resignationi; nam si moriatur resignans, procurator post ejus mortem non potest præstare consensum.
14. Resignans à quo tempore desinat facere fructus suos.
15. Resignatio conditionalis non abdicat jus nisi adimpletis conditionib.
16. Jus non abdicatur à resignante nisi beneficium acquiratur resignatario quod intellige, ut ibi.
17. Quamdiu quis sustinetur in officio potest administrare & conferre.
18. In resignatione conditionali possessio demũ transit à resignante in resignatarium sive compermutantem quando resignatio seu compermutatio suum sortita est defectum,
19. Permutatione non sortita effectum an permutans propria auctoritate redire possit ad suum beneficium.
20. Jus & titulus beneficii non cẽsetur à resignante abdicatus, donec possessio

ceſſio & titulus ſit reſignatario quæſitus: & interim poſſeſſio ſemper remanet penes reſignantem.

21. Auctior facta eſt hæc Regula per noviſſimos pontifices, & in quo.

22. Uter reſignatariorum ſit præferendus? an poſterior in cōſenſu, an vero anterior in cōſenſu, ſed in data prior.

23. Reſignanti liberū eſt pœnitere antequam præſtetur conſenſus in cancellaria vel Camera.

24. Licet ex parva data videatur datus conſenſus adeo ut poſt obitum reſignantis poſſit præſtari conſenſus formalis, nihilominus reſignans poteſt adhuc pœnitere.

25. Res dicitur adhuc integra poſt parvam datam.

26. Locus eſt pœnitētiæ donec & quouſque datus ſit formalis conſenſus in Camera vel Cancellaria.

27. Si reſignans moriatur poſt ſignatā ſupplicationum ante præſtitum conſenſum in Camera vel Cancellaria, beneficium vacat per obitum & non per reſignationem.

28. Procurator conſtitutus ad reſig. an dum poteſt revocari à domino etiā ſupplicatione ſignata & dato parvo conſenſu, intimando revocationem in Camera vel Cancellaria.

29. Quid ſi in revocatione commiſſus ſit aliquis error?

30. Quid de revocatione mandati procuriæ per litteras?

31. Reſignatio requirit ſpeciale mandatum, quod fallit, quando procurator cum generali mandato eſſet conſtitutus ad tranſigendum in caſu deciſ. 11. Creſcentii de procur.

32. Appellatione beneficii veniunt etiā dignitates & perſonatus ad effectum hujus regulæ: non tamē Epiſcopat⁹

33. Conſenſus etiam induci poteſt per ſolam ſupplicationis porrectionem ex ſententia Mohedani.

34. Data ſupplicationis attenditur & retrotrahitur.

35. Litteris non expeditis nihil prodeſt reſignatio ad effectum capiendæ poſſeſſionis.

36. Capiens poſſeſſionem ex ſola ſupplicatione ſignata, dicitur intruſus, & amittit jus in beneficio ſi quod habet.

37. Differentia inter renuntiationem, & reſignationem.

38. Hodie admittitur ceſſio juris quod quis habet ex ſupplicatione ſignata & regiſtrata etiam in favorem, & litteris non expeditis.

39. Præſentis in Curia reſignantis requiritur conſenſus, non autem procuratoris, & quid in reſignationibus Cardinalium?

40. Ultra conſenſum reſignantium vel cedentium in beneficiis Juriſpatronatus, requiritur conſenſus patronorum, & quomodo præſtetur hujuſmodi conſenſus, & quid in beneficiis electivis? quid in iis quæ ſunt ad denominationem Cardinalium.

41. Conſenſus formalis ſolet præſtari in Camera vel Cancellaria.

42. Conſenſum hodie præſtare non eſt neceſſe intra tempus conſtitutum per Clementem VII.

43. Rota deciſ. de præſtādis cōſenſibus

44. Conſenſus præſtitus à procuratore etiā poſt quatuor menſes à morte reſignantis vacat, quod fallit ut hic,

45. Conſenſum imponentis penſionē

Fff ſufficit

sufficit præstari per resignantem vel resignatarium ex intervallo.

46. De stylo Curiæ non recipiuntur consensus conditionales in reservationibus pensionum.

47. Derogatio hujus Regulæ quando concedatur.

48. Clausulæ apponi solitæ in reservationibus pensionum.

49. Clausula in reservationibus pensionum pro parochialibus.

50. Verbum *liberi* in reservationibus pensionum quid importet.

51. Clausula *dummodo remaneant* debet justificari per pensionarium.

52. Consensus pensioni præstitus ab eo cui de beneficio nulliter provisum erat, non præjudicat ei cui beneficium legitimè obtigit.

53. Hæc Regula an sit de dandis?

54. Tenor Constitutionis Pij V.

55. Ordinarij resignationes ben. admittere non debent nisi is qui resignat habeat aliunde unde commodè vivere possit.

56. Ordinarij recipientes resignationes ex caussis in Constitutione Piana relatis, non possunt conferre suis aut resignantium familiaribus, consanguineis aut affinibus.

57. Ordinarii quomodo admittant resignationes eorum qui sunt religionem ingressuri.

58. Resignatio beneficii an valeat ad cujus titulum est quis ordinatus non facta mentione tituli in supplicatione etto quod facta sit mentio resignantem habere unde commodè aliunde vivere possit, & quid de stylo Curiæ? num. 65.

59. Concilium Trid. Sess. 21. cap. 2. prohibet non admitti resignationem beneficii ad cujus titulum quis est ordinatus, nisi constito quod aliunde vivere commodè possit.

60. Beneficium surrogatum beneficio ad cujus titulum quis est promotus ad S. Ordines. resignari non potest, nisi facta mentione quod sit surrogatum ei ad cujus titulum fuerat resignans promotus, & quod habeat aliunde &c.

61. Renunciatio beneficij facta sub pensione sufficienti ad congruam sustentationem, non tamen facta mentione quod ad illius titulum quis sit promotus, non valet.

62. Permutationes beneficiorum sunt nullæ non facta mentione quod permutans ad titulũ beneficii permutati fuit sacris ordinatus, nisi permutatio sit æqualis.

63. Navarri consilium 23. lib. 3. expenditur.

64. Flaminij Parisii opinio defenditur ejusque formulæ resignationẽ considerantur.

65. Stylus Curiæ in resignationibus benef. ad cujus titulum quis est ordinatus.

66. Stylus Curiæ Roman. attendendus est.

67. Stylus Curiæ Rom. facit jus, non solum in Curia, sed etiam in partibus.

68. Sententia contra stylũ lata est nulla.

69. Constitutio Papæ non potest tolli per contrarium usum sine ipsius Papæ scientia & expresso consensu.

Regula

Regula xliii. INNOCENTII viii. *quæ est* xliiii. PAVLI V.

DE CONSENSV IN RESIGNATIONIBVS & pensionibus.

ITem voluit & ordinavit quod super resignatione cuiuscumque beneficii, Ecclesiastici seu cessione iuris in eo quam in manibus suis, vel in Cancellaria Apostolica fieri contigerit, Apostolicæ litteræ nullatenus expediantur, nisi resignans vel cedens si præsens in Romana Curia fuerit personaliter, alioqui per procuratorem suum ad hoc ab eo specialiter constitutum expeditioni hujusmodi in eadem Cancellaria expresse consenserit & iuraverit, ut est moris, * nec litteræ resignationis, vel assignationis etiam motu proprio cuiusvis pensionis annuæ super alicuius beneficii fructibus expediri possint, nisi de consensu illius qui dictam pensionem persolvere tunc habebit.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *IStaRegula dicit quod resignatio beneficij quæ fit in manibus Domini nostri Papæ, vel in Cancellaria Apostolica, non expediatur cum apostolicis litteris, nisi resignans, vel*
B *cedens iuri, si præsens fuerit in Rom. Curia personaliter, alias per procuratorem suum ad*
C *hoc specialiter constitutum, videlicet ad resignandum tale beneficium, consenserit expe-*
D *ditioni huiusmodi in Cancellaria: & iuret quod non intervenerit fraus, dolus, vis, metus nec aliqua simonia, nec litteræ pensionis, vel assignationis pensionis etiam motu proprio*
E *imposito expediantur, nisi de consensu illius qui talem pensionem imponit, hoc dicit. & est* E
æqua ista regula propter fraudes quæ fiebant in Curia, quas ad longum referre laboriosum esset, plus [illegible]; & nota differentiam hic inter renunciationem & cessionem:
F *nam resignatio est [illegible] ius possidet beneficium, sed cessio iuris quod habet in eodem, & nescio pro [illegible] dare iure hoc: & credo quod renunciatio vel resignatio aliquando ponitur pro cessione & è contra,* ut patet in tit. de Renunciat. juncto c. veniens & c. sane, eod. tit. & c. solicitè de rest. spol. & cap. accepta eod. tit. & l. postquam litu C. de pact. & cap. cum prædam eo. lib.

G *Item ponderandum est istud verbum* nullatenus expediantur *hic positum, quod annullat actum ipso iure, ut dicit glo.* in verbo nullatenus in cle. 1. de sequestr. poss. 2
& fru. *& ibi dicit Ant. quod idem est dicere* nullatenus fiat, *vel* omninò, *& similia verba, quando dicere* si secus actum fuerit decernimus irritum & inane, *& hoc etiam not. Domi.* in c. Romana §. sententias de app. lib. VI. ex dicto Joan. And. ibi. *Ex quo sequitur quod resignatio aliter facta, vel saltem expeditio non valet per praedicta. Et ex hoc sequitur quod etiam in Camera non debet talis expeditio fieri, sed quia regula loquitur de consensu habendo in Cancellaria, dubito an Camera admitteret, &* 3
credo quod sic.

H *Item inquantum Regula ista loquitur de praesenti in Curia, debet hic capi Curia pro muris tantum Civitatis, vel ad plus pro praesenti in suburbus. & non debet intelligi Curia pro duabus dietis* arg. c. praesenti §. loca de praebend. lib. VI. *per locum à speciali,* 4
& Cancellaria non solebat admittere procuratorem ad renunciandum post annum, &
I *fundatur eius equitas in c. super hoc, de Renunciat. & cap. quia non est verisimile de praesumpt. & Camera tamen sic.* 5

Item in quantum in fine dicitur de consensu imponentis pensionem *non debet in*
K *telligi si praesens est per se: sufficit enim per procuratorem, ut superius dicitur. nam illa oratio superius dicta, est perfecta, & ista etiam de per se: ideò ibi scriptum hic repeti* 6
non debet nec hic ibi, facit quod dicit Bart. in l. talis scriptura ff. de leg. 1. *ideò credo, quod in impetratione pensionis satis est, quod etiam praesens in Curia consentiat per procuratorem specialem,* ad hoc facit Regula, quod quis potest per alium de regul. 7
juris lib. VI. *& non scio si Cancellaria hoc admitteret propter pertinaciam Abbreviatorum, sed de Camera certus sum. Et ista regula est de dandis ex quo habet decretum irritans, ut superius dixi, & in Regula supra proxima.* 8
L

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

I*sta Regula*) Haec Regula fuit edita ad tollendas fraudes, quae possent oriri, ut notat noster Alphonsus: quia posset quis nomine alterius porrigere sup-
A plicationem resignationis & alium privare beneficiis *Sarn. de publ. resig. q. 7. n. 3* 9
& 4. Nam consensus per supplicationem sufficiebat de jure communi *Cassad. decis. 1. de Reg. Mohed. decis. 5.* Igitur ad tollendas fraudes, cautum est requiri consensum praestitum per se, vel per procuratorem specialiter ad hoc solum constitutum. *Sarn. d. q. 7. Boer. decis. 345. num. 5.* Isque consensus extendi de- 10
bet pro expeditionibus litterarum per Notarios Camerae, vel Cancellariae in libri solitis, *Flam. Paris. de resig. ben. lib. 8. q. 8. num. 126. & seq.* & quidem intra 11
tres menses in materiis Franciae, & in aliis infra 15. dies, à die praestationis istorum consensuum, sive à die missae supplicationis per datarium ad Registrum vel summistam, computandos, ex constit. Clement. VII. 19. incip. *Sanctiss. in Christo Pater, & D. N.* quae tamen constitutio non est in usu, ut infra ostendam.

Caeterum,

Cæterùm, consensus perficiens resignationem, nedum vivo resignante præsta-
ri potest, sed etiam post mortem illius, dummodo supplicatio fuerit per procu- 12
ratorem vivo resignante porrecta, & signata, & datata, super quo est extrava-
gans Alex. VI. & Leonis X. apud Flam. Paris. *lib. 9. q. 24. nu. 14. & 15.* & est commu-
nis conclusio, quam amplia procedere, etiamsi probaretur constituentem ante
ejus mortem mutasse voluntatem. nam si illa voluntas revocata, non fuit inti-
mata, juxta *clem. 1. de Renunciat.* potest procurator eo mortuo præstare con-
sensum formalem in Camera, vel Cancellaria, *Flam. Paris. lib. 9. q. 25 nu. 12. &
d. q. 24. nu. 24.* ubi etiam *nu. 26.* dicit, & rectè, non obstare d. dec. Cassad. *nu. 2.*
quia illa intelligenda est de revocatione valida cum intimatione facta, vel resig-
natario, vel ipsi procuratori, vel Notariis Cameræ, vel Cancellariæ *Flam. Paris.
dict. lib. 9. q. 26. & 27.* Limita dictam conclusionem, ut non procedat, quoties 13
principalis porrexit supplicationem, & postea constituit procuratorem ad cō-
sentiendum resignationi: Nam si moriatur principalis iste procurator post e-
jus mortē, non potest præstare consensum, quia respectu ipsius procuratoris
res non est integra, cum nihil fecerit, & per consequens expirat mandatum.

Adverte interim, quod à die præstiti consensus desinat resignans fructus 14
facere, & incipiunt deberi resignatario, quia per consensum abdicatur omne
jus, dominium, & possessio beneficii à resignante, *Gonzalez ad Reg.* VIII. *Cancel.
glo. 15. §. 2. nu. 41. & seqq. Flam. Paris. de Resig. lib. 1. q. 6. num. 38.* licet Garcias
tract. de ben. p. 2. c. 1. num. 126. velit fructus beneficii resignati cedere resigna-
tario statim à die datæ; secutus opinionem Gomesij *ad Reg. de publicandis quæ-
stio. 7. num. 2. & aliorum*, idque etiamsi resignans non habuerit notitiam admis-
sionis resignationis.

Et hæc quidem vera sunt in simplicibus beneficiis, & curatis; nam in Cano-
nicatibus, & præbendis Hispaniæ, & totius ferè Europæ [qui aliquando va-
lent ter mille aureos, ut sunt Canonicatus Toletani, & Hispalenses in Hispa-
nia, fructus non exprimuntur, nisi ad XXIIII. duc. exceptis tamen canonicati-
bus, & præbendis S. Petri, & S. Joannis Lateranensis de Urbe, qui solent ex-
prim. ad 50.] aliud dicendum est: quia tamdiu resignans lucrabitur fructus,
quamdiu licitè insistit possessioni, & resignatarius non intimat suo resignanti
litteras suas; & ratio rationis est, quia fructus isti consistunt in distributioni-
bus quotidianis qui non debentur, nisi residentibus, & divinis interessentibus,
ideoque æquum est resignantem eos lucrari, qui adhuc residet in canonicatu,
quæ opinio non displicet Nicol. Garciæ *tract. de ben. p. 2. c. 1. num. 169.*

Verùm aliam ego pono distinctionem, nimirum inter resignationē simplicē
& conditionalem qualis est quæ fit ex caussa permutationis, videlicet quod sim
pliciter resignans statim abdicat jus à se, & remanet absq; tit. in resignatione 15
verò conditionali, non abdicat, jus nisi adimpletis conditionibus, *Moh. dec. 2. de*

Renunciat. Flam. Parif. lib. 1. q. 3. num. 8. 47. & 49. ubi scribit non abdicari jus à resignante, nisi beneficium resignatum acquiratur resignatario in cujus favorem fuit facta cessio: namq; semper videtur facta cum conditione, dummodo beneficium quæratur resignatario *Mohed. decis. 58. 83. & 341. Collect. in c. Iniustum nu. 2. de Rer. permut. Anast. Germon. tract. de Indult. Card. §. nec non quarumcumque nu. 23.* quod verum est quando permutans seu cedens post cessionem incumbit adhuc possessioni corporaliter *Illust. Card. Seraphinus decis. 773. num. 1. & 12.* quo casu resignans, cedens, aut compermutans poterit fructus percipere & beneficia spectantia ad collationem illius beneficii conferre: quamdiu enim sustinetur in officio, administrare potest & conferre *Rebuff. in tr. Nominat. q. 14. n. 157. Flam. Parif. lib. 1, q. 7.* Hinc fit, ut in resignatione conditionali, possessio demum transeat à resignante in resignatarium seu compermutantem, quando effectum sortita est resignatio seu permutatio: si enim non sequatur, videtur resolvi possessio ipso jure in ipsum resignantem, ex caussa permutationis. Ita in terminis Rota *Rota decis. 67. Nota quod resignans, in antiq.* quod multo magis procedit quādo facto compermutantis alter adipisci non potest possessionem beneficij cōpermutati: adeò ut is possit reverti ad beneficium à se dimissum, etiam propria auctoritate, ut multi volunt quos refert D. Wamesius *cons. 341. nu. 8. in fi. de Rer. permut. vol. 2.* maxime si beneficii resignati vel permutati non fuerit capta possessio; quippe tum resignatio hæc conditionalis non est sortita effectū, nec vacationis modus sublatus, quod secus est ubi resignatarius resignati beneficij accepit possessionem, namq; absq; nova collatione, resignans non potest redire propria auctoritate ad suum beneficium, *Rebuff. ad reg. de publicandis resig. n. 31.* Sed & hanc nostrā distinctionem probavit & cōfirmavit Clar. Jctus Joan. And. Opicinus, multæ & variæ vir eruditionis, & in alma Urbe Advocatus celeberrimus, hac potissimum ratione, quod nondum completa & perfecta resignatione per dimissionem possessionis, jus & possessio illa primæva necdum eradicata, adhuc remaneant in resignante ad quemcumq; effectum possessionis etiā redintegrandæ: quia donec possessio & titulus sit verè resignatario quæsitus, non censetur à resignante ablatus & ante acquisitionem resignatarii in resignationibus in favorem certæ personæ (qualis est ea quæ fit ex caussa permutationis) adhuc resignans dicitur possidere, & titulum coloratum habere præsertim contra tertium; cum multa intervenire possint quo minus beneficiū quæratur resignatario *Achil. de Grassis decis. 10. num. 4. de restit. spol. Put. decis. 158. num. 4 lib. 3.* Ideòque possessio semper manere dicitur penes resignantem qui non videtur deposuisse animum possidendi, donec cum effectu acquiratur resignatario, maximè si semper, etiam post, de facto incubuit possessioni, ut resolvit Rota *apud Card. Seraphinum dec. 773. num. 12. & 14.*

16
17
18
19
20

Præambulis hisce quæstionibus ita expeditis, redeo ad nostram Regulā in

quia notes, post *Innocentium* VIII. alios postea Pontifices ad nostra usque tempora post verba, *ut est moris*, clausulam hanc addidisse: *& si ipsum resignantem, seu cedentem pluries super uno, & eodem beneficio in favorem diversarum personarum successive consentire contigerit, voluit Sanct. sua, quod primus consensus tenere debeat, & alij posteriores consensus, ac litteræ illorum protextu, etiam sub priori data, expeditæ, pro tempore, nullius sint roboris vel momenti.* Quæ quidem clausula eò adjecta fuit, quò omnis dubitandi ansa tolleretur super prælatione diversorum resignatariorum, quibus ab uno, eodemque, prævio illius consensu, beneficium resignatum erat, dubitabatur enim uter præferri deberet, an is cui præstitus erat consensus postremò, an verò ille, qui licet in data esset posterior, tamen prius habuit consensum? in quo diversi diversa sentiebant teste Crescentio *decis. 1. de conceß. præbend.* Sed tandem placuit pontificibus, qui Innocentium secuti sunt, anteriorem in consensu, licet in data posteriorem præferendum, ut habet jam dicta clausula. Cujus ratio est, quod cum resignanti liceat pœnitere antequam præstetur consensus in Cancellaria, vel Camera, *Flam. de resignat. lib. 1. q. 12. & lib. 9. q. 25. num. 4. Mohedanus decis. 4. de simonia*, potuit idem resignans secundo loco resignare, quod cum fecerit, & consensum super secunda primo præstiterit, statim secunda resignatio est perfecta, & resignatarius secundus acquirit jus, ideòque posterior consensus, ac litteræ illius prætextu, etiam sub priori data expeditæ, nullius erunt roboris vel momenti, ut hic statuitur. Secundò, quod cum ex primo consensu sit abdicatum omne jus à resignante, juxta communes conclusiones sequitur quod alii consensus nullius sint roboris, & momenti, tanquam dati ab eo, qui nullum jus habebat: nemo enim potest dare, quod non habet, *Flam. Paris. de resig. ben. lib. 8. qu. 8. num.* 110. Porrò, quod dixi resignantem posse pœnitere, & revocare resignationem ante præstitum per ipsum, vel ejus procuratorem consensum in Cancellaria, vel Camera, amplia hoc procedere etiamsi supplicatio fuerit signata & datata, etiam post parvam datam & præstitũ parvum consensum intimando in Camera, vel Cancellaria dictam revocationem *Flam. Paris. d. q. 12. num.* 40. *& seqq.* Nam quamvis ex parvæ datæ annotatione post porrectionem supplicationis videatur datus consensus dans robur & valorem gratiæ [adeò ut post mortem resignantis possit præstari consensus formalis in Camera vel Cancellaria *Flam. Paris. de Resig. ben. lib. 1. q. 12. num. 33.*) Nihilominus vera est sententia posse resignantem etiam post parvam datam pœnitere: quia parva data describitur à Notariis, & ut plurimum remanet penes Impetrantes seu illorum procuratores, quibus licet eas lacerare, & pro arbitrio retinere, & supplicatio datatur per Datarium, & tamen non Datarius & Notarii, sed Pontifex beneficia concedit. Unde res adhuc dicitur integra post parvam datam, seu parvum consensum, & per consequens licita

21

22

23

24

25

erit

erit pœnitentia *Flam. Parif. d. q.* 12. *num.* 37. & 42. quod ampliatur procedere etiamsi in suprascriptione supplicationis dicatur resignantem dedisse consensum: nam donec & quousque non est datus formalis consensus, qui est cum expressè datur in Camera vel cancellaria, & extenditur à Notario, licitum est de stylo curiæ recedere, *Caputaquen. decis.* 217. *part.* 1. *num.* 8. *Flam. Parif. lib.* 8. *qu.* 8. *num.* 40. & 43. & idem dicendum in permutationibus beneficiorum, ut latius ostendi in tract. de permut. benef. 26 27

Ex quo infertur 1. quod talis resignans vel permutans potest pœnitere, & retinere beneficium si vult, aut resignare in favorem alterius porrigendo aliam supplicationem, & super ea consensum præstando in Cancellaria vel Camera, & iste obtinebit beneficium *Mohed. decis.* 189. *de Renunciat. Flam. Parif. d. q.* 12. *num* 50. Secundò infertur quod si resignans moriatur post signatam 28
supplicationem ante præstitum consensum in Camera vel Cancellaria beneficium vacat per obitum & non per resignationem *Put. decis.* 92. *num.* 6. *lib.* 2. *Flam. Parif. d. q.* 12. *num.* 54. Tertiò, ut etiam post solutam compositionem possit resignans pœnitere, ante tamen præstitum consensum in Camera vel Cancellaria. *Mohed. d. decis.* 189. Quartò infertur quod si quis constituit procuratorem ad resignandum & iste porrexit supplicationem quæ fuit signata & 29
& postea præstitit parvum consensum, poterit nihilominus Dominus revocare procuratorem intimando in camera vel Cancellaria dictam revocationem & licet nihil de revocatione consensus exprimat, id tamen sufficiet, etiamsi revocatio consensus esset nulliter facta, dummodo constet de mente revocantis *Flam. Parif. d. q.* 12. *num.* 47. *ubi scribit communem.*

Hæc enim est practica inquit *Mohed. decis.* 5. *de Renunciat.* ut signata supplicatione, de qua requiritur consensus in Cancellaria seu Camera si subest aliquis defectus propter quem actus ipso jure est nullus, tunc fit reformatio ad primam supplicationem, vel nova provisio tollens defectum, & pro expeditione consensus primus sufficit. Nec obstat Regula de Extēdendis consensibus: quia loquitur de consensu qui præstatur in Camera seu Cancellaria pro expeditione litterarum non de consensu perficiente resignationem; & cum consensus pro expeditione sit præstitus iterum non est præstandus: quia esset quid non necessarium & superfluum *Mohed. d. decis.*

Sed dubitatur, an si Dominus certiorem reddiderit procuratorem per litteras, ut existat, donec & quousq; alias à se recipiat, possit nihilominus dictus 30
procurator interim resignare, & præstare consensum? non posse respondit Flam. Parif. *d. lib.* 9. *q.* 28. sunt enim hujusmodi litteræ loco intimationis revocationis mandati per not. Jas. *in l. centesimus* §. *si ita stipulatus numero.* 14. *ff. de verb. oblig.* quod ampliatur etiamsi illæ litteræ pervenerint ad manus procuratoris post supplicationem signatam, & datatam, nam per receptionem litterarum

litterarum non poteſt ulterius procedere, nec ad præſtandum conſenſum devenire *Flam. d. quæſt.* 28.

B *Ad hoc ſpecialiter conſtitutum*) Eſt enim reſignatio ſive ceſſio donatio, quæ 31
requirit ſpeciale mandatum *l. filiusfamilias ff. de donat. Card. in Clem.* 1. *in opp. de renunciat. Flam. Pariſ. de Reſignat. benef. lib. quæſt.* 6. *in fin.* ſi tamen vigore reſignationis vel ceſſionis data eſſet compenſatio æquivalens, tum videretur poſſe expediri reſignationem vigore mandati generalis *Creſcentius deciſ.* 11. *de Procurat.*

C *Tale beneficium*) Appellatione beneficii hic veniēt dignitates & perſonatus *Card. Tuſchus Pract. concluſ. iuris tom.* 6. *concluſ.* 99. *in fin.* non tamen Epiſcopatus, *Flam. Pariſ. de reſignat. ben. lib.* 8. *quæſt.* 5. *num.* 6. 49. *& ſeqq.* Et ratio eſt: 32
quia ceſſet finis hujus Conſtitutionis: Nam renunciationes Epiſcopatuum fiunt in Conſiſtorio præſentibus Cardinalibus, ut ibidem dicit Flaminius, & ſubdit alias rationes, quas vide.

Conſenſerit) Conſenſum etiam induci per ſolam ſupplicationis porrectio- 33
D nem per Dominum vel procuratorem non obſtante etiam clauſula de extendendo infra quindecim dies, ſcribit Mohedanus *deciſ.* 5. *de Renunciat.* & Caſſad. *deciſ.* 4. *de Renunciat.* quod intellige quoad valorem gratiæ, non autem ut ſatisfaciat huic Regulæ, quæ vult litteras non eſſe expediendas, niſi reſignans per ſe vel procuratorem expeditioni hujuſmodi in Cancellaria conſenſerit; 34
attenditur autem data ſupplicationis, quæ data ponitur in litteris in quarum tergo apponitur conſenſus de ſtylo Cancellariæ, Ideò in bullis poni videmus, *Hodie in manibus noſtris reſignavit &c. Flaminius Pariſ. de Reſignatione beneſ. lib.* 8. *quæſt.* 8. *num.* 28. & 111. Et ſic conſenſus retrotrahitur ad tempus datæ, etiamſi ſit præſtitus multo tempore poſt, *Flam. Pariſ. d. quæſt.* 8. Hinc infertur quod ſi quis porrexit ſupplicationem, quæ fuit ſignata, & poſtea fecit aliam reſignationem, ſi deinde conſentit primæ ſupplicationi ſignatæ, conſenſus retrotrahitur ad diem datæ ipſius proviſionis, per conſequens tenet prima reſignatio *Caſſad. d. deciſ.* 1. *de Renunciat. Flam. Pariſ. d. q.* 8. *num.* 113. ſignanter attenta ſuprascripta Regulæ clauſula, *Et ſi ipſum reſignantem ſeu cedentem pluries &c.*

E *Nec litteras*) Quibus alioqui non expeditis non prodeſt reſignatio: cum 35
non poſſit capi poſſeſſio, & multo minus fructus ſine litteris, ut eſt cautum in conſtit. 83. Julij III. quæ hodie ad ungvem obſervatur, teſte Flam. Pariſ. *d. q.* 8. *num.* 1. Imò capiens poſſeſſionem ex ſola ſupplicatione ſignata, dicitur intruſus, omneque jus, quod in beneficio habet, amittit, & de cætero ad illud obtinendum inhabilis redditur. *Mandoſ. ad Reg. de non iudicand. iuxt. form. ſup.* 36
q. 3. *num.* 4. plura hac de re vide Nicolaum Garciam *tract. de beneſ. part.* 4. *cap.* 1. *numer.* 47. *& ſeqq. Flam. d. q.* 8

F *Et nota differentiam inter renunciationem & cessionem*) Flamin. Parif. *lib. 1. resignat. ben. q. 1. num. 70.* nullam constituit differentiam inter renunciationem, cessionem, & resignationem; licet *lib. 2. q. 24. vers. & hac conclus.* scribat de stylo Cancellariæ cessionem dici, cum quis resignat jus quod habet ex supplicatione signata, & registrata, & admittitur, ejusmodi cessio etiam in favorem, 37
Seraph. dec. 182. Mandos. in prax. sign. grat. tit. resignationes col. 3. vers. beneficij obtenti, ubi dicit resignationem seu cessionem admitti his verbis, scilicet, *possessione habita vel non habita, ac forsan litteris non expeditis resignare proponat prout resignat, & cedit. Flam. Parif. d. loco.* ubi num. 2. subjicit, quod hodie solet narrari quod litteræ non sint expeditæ, & non de facili, inquit, admitteretur hujusmodi resignatio ad favorem, nisi cum magna intercessione: ego tamen vidi concedi. 38

Annullat actum ipso iure) Et sic requiritur quod præsens in Curia personaliter præstet consensum, ideòque non poterit constituere procuratorem, *Abb. in c. ult. de iuram. calum. Flam. Parif. lib. 8. de resignat. ben. qu. 8. num. 22.* etiamsi sit in magna dignitate, etiam Cardinalatus. Unde videmus Cardinales quando resignant, quod præstant consensum per scedulam, quam mittunt Notariis, vel ipsi Notarii accedunt ad eorum palatia ad recipiendum consensum, ut inquit Navarrus *in c. accepta oppos. 7. num. 27. de restit. spol.* quod limita non procedere in Camera: Nam quando præstatur ibi consensus Notarii Cameræ admittunt procuratores etiam præsentium *Flam. Parif. lib. 9. de resig. quæst. 12. & lib. 8. qu. 8. num. 23.* G 39

Cæterùm, adverte quod licet ad effectum perficiendæ resignationis requiratur consensus resignantis vel cedentis; sunt tamen aliqua beneficia quæ aliorum adhuc requirunt consensum pro validitate resignationis, ut sunt beneficia Jurispatronatus, in quibus requiritur ultra consensum resignantis & admissionem Papæ etiam patroni, sive laici, sive clerici. *DD. in c. ult. de renunciat. Rochus de Curte in tract. de Iurepat. verbo honorificum, col. 3. Covar. pract. q. c. 36. nu. 9.* quomodo autem præstetur ejusmodi consensus, notat Flam. Parif. *de resig. ben. lib. 8. qu. 10. num. 4. & 5.* ubi scribit quod hujusmodi consensus potest præstari ante provisionem, in provisione, & post provisionem. Secundò beneficia electiva, in quibus debent consentire ij qui jus eligendi habent, *Zabarella in cle. unica num. 18. de renunciat. Flam. Parif. d. q. 10. num. 11.* Tertio beneficia quæ sunt ad denominationem alicujus Cardinalis, nam in his consensum ipsius requiri scribit idem Flam. *d. q. num. 14.* Sed in aliis beneficiis quæ non sunt ad denominationem Cardinalium, an requiratur eorum consensus si illa per eorum familiares resignentur? idem Parif. *d. qu. 10. num. 28.* scribit non requiri, idque diversis Rotæ decisionibus, quas ipse cum videto 40

H *Credo quod sic*) Omninò; nam recepta praxis & stylus Curiæ Rom. est 41
quod

quod soleat præstari consensus in Camera vel in Cancellaria, *Mohedan. decis. 5. nu. 1. de renuntiat. Put. decis. 111. lib. 3. Flam. Paris. de resig. ben. lib. 8. q. 8.* & si alibi quis consentiat nulliter consentit, quia paria sunt non præstare consensum, & præstare absq; solemnitate requisita *Put. decis. 360. nu. 6. lib. 2.* Ideoq; novo consensu in tali eventu opus erit. *Paris. de resig. ben. d. lib. 8. q. 8. nu. 11.* sed hoc intelligunt, dummodo præstetur consensus intra tempus definitum per Con- 42
stitutionem Clement. VII. ut supra, sed malè quia jam dicta constitutio exolevit, ut resolvit Rota, *in una Conchen. beneficij 14. Novemb. 1611. coram R. P. D. Damasceno*, extat apud Farinacium *decis. 356. part. 1. in Novissimis*, quæ quia elegãs est, & creberrimo usu venire potest hic inserendam censui, & talis est:

Dubitandi, an Constitutiones felicis recordationis Clementis VII. & aliorum Antecessorum de extendendis consensibus in libris Cameræ intra 15. dies a die missæ obstarent Gregorio, qui illas non observavit, & quia Gregorius pro sui defensione faciebat totum fundamentũ in non usu prædictarum constitutionum, difficultas fuit restricta ad duo. Primum an probaretur dictus nõ usus. Secundum an probatus relevaret.

Quo ad primum, fuit dictum, constare de non usu ex plurimis consensibus spacio septuaginta annorum præstitis post quindecim dies à die missæ, quorum copia fuit data pro parte Gregorij, nec non etiam ex testibus curialibus, & practicis pro ejus parte examinatis, & ex fide septem Notariorum Cameræ, hoc idem attestantium, & ulterius ex decis. Oradini in caussa Barchinonen. Canonicatus 10. Octobris 1594. 24. Maij 1558. hoc idem per testes usq; tunc examinatos affirmantibus.

Quibus non obstare visum fuit, quod multi consensus fuerint etiam præstiti intra quindecim dies, unde infertur istum usum tanquam difformem non suffragari ex allegatis, quia fuit responsum, constitutiones habere duas partes; primam, quod consensus debeant extendi infra quindecim dies, alteram quod illis non extensis resignatio sit nulla, & beneficium moriente resignante vacet per obitum. Prima pars admittitur variè observata, secunda verò nequaquam cum non probetur, quod non aliquando ob non extensum consensum intra 15 dies fuerit annullata resignatio, ita in proposito respondet. *Dec. cons. 11. num. 12. vers. & considerandum est.*

Ulterius fuit dictum, quando diversitas reperitur in actibus, qui se compatiuntur cum consuetudine, talis diversitas non impedit consuetudinem, sive desuetudinem, quia qui potest extendere post quindecim dies, multo magis intra quindecim dies, unde extensio facta intra quindecim dies, non attribuitur observantiæ Constitutionis, sed facultati facientis, ita *Dec. post Bart. dicto cons. 11 nu. 12. vers. tertio & ultimo. Farnc. de invent. part. 3. nu. 93.* faciunt tradita per *Alexand. cons. 108. num. 15. vol. 2. Anchar. consil. 339. num. 7. in fin. vers. ad*

secundam, Cravet. conf. 197. num. 12. vers. optime facit Roland. conf. 53. num. 3. vol. 2. Rota in causa [illegible] Martij 1580. coram Robusterio relata inter diver. impress. decis. 294. num. 6. par. 2.

Non etiam obstare visum fuit, quod in pluribus decisionibus fuit habita ratio istarum Constitutionum, nempe apud *Veral. in manusc. 225. lib.* Veronen. Sancti Zenonis coram Aldobrandino, qui postea fuit Clemens Papa VIII. de qua inter divers. impress. decis. 21 part. 1. & in alia Veronen. pensionis 27. Junij 1590. coram Illustriss. Plato, quia in prædictis decisionibus minimè fuit actum de non usu prædictarum Constitutionum. Nam decisio Veral. firmat tantum Constitutionem Clem. esse extravagantem, non autem simplicem regulam Cancellariæ, decis. Clem. Papæ VIII. dictam Constitutionem præsupponendo disputat de intellectu. & ante disputationem super usu causa fuit concordata, ut fuit repertum in illius adnotationibus, decisio coram Illustr. Plato fuit facta una parte Informante & sic nemine opponente de non usu, propterea quando fuit formaliter actum de usu, & examinatis testes, Rota censuit pro non usu, & in dicta Barchinonen. Oradini.

Similiter fuit dictum non obstare, quod Constitutiones adhuc observentur quo ad multa, nempe in descriptionem consensuum in libris Cameræ, adnotatione Missæ super supplicatione, & similibus, quia fuit responsum non esse novum, quod Constitutio servetur quo ad aliqua, & quo ad alia abeat in desuetudinem. *Rum. conf. 55. in fin. lib. [illegible] num. 2. versic. nec etiam obstat. lib. 3. Gabr. conf. 78. num. 9. lib. 2. Aragon. [illegible]*

Circa secundum, Domini habebant pro [illegible], quod non usus, sive contrarius usus populorum sine consensu Papæ nihil potest operari contra validitatem constitutionum Apostolicarum, ex latè deductis in Romana [illegible] cordia S. Petri die 13. Novembris 1609. 11. Januarii & 12. Februarii 16[illegible] coram R. P. D. Cavalerio.

Difficultas erat in hoc casu, quod iste non usus, sive contrarius usus fuit observatus in [illegible] cancellaria Apostolica, quæ dicitur organum Papæ. *Cas. decis. 2. num. 7. super reg. de union. Cas. de Grass. dec. 1. num. [illegible] probat.* unde inferebatur non solum ad scientiam ipsius Papæ, quæ regulariter inferetur ex scientia ejus Officialium *Bar. in l. si publicanus §. in omnibus in 1. ff. de public. & vect. g. Cravet. de antiq. p. 4. §. absolutus num. 23. Beer. dec. 254. num. 19. Alex. cons. 64. num. 5[illegible]. cum aliis per Surd. cons. 429. nu. 54.* verum etiam ad consensum, qui colligitur tam ex eo quod quicquid gessit cancellaria videtur gestum ab ipsomet Papa, cujus ipsa est organum, ex alleg. sup. & sic ipsemet Papa videtur fuisse, qui legem abrogavit, non subditi, dicitur enim factum [illegible] si ipse gesserit cum aliis, *[illegible] cons. 117. num. 2. [illegible] num. 2[illegible] [illegible] cons. 2. num. [illegible]* Rota in causa Salamantina jurisdictionis 17. Maij 1577. coram bon. mem.

Cardinali

„ Cardinali Seraphino relata inter diverſ. impreſſ. deciſ. 171. nu. 2. part. 1. & in „ cauſa Oxomen. beneficii 24. Octobris proximi coram me: Quam etiam ex al„ tero, nempe quia iſte non eſt uſus, ſive contrarius uſus fuit in Romana Curia, „ infra parietes Sacri Palatii. Unde ſummi Pontifices ob nullam aliam cauſam „ videntur tacuiſſe, quam quia contenti fuerint, prædictas constitutiones in de„ ſuetudinem abire. Et per prædictam rationem, quod non uſus, ſive contra„ rius uſus fuerit obſervatus in Cancellaria Apoſtolica, quæ eſt organum „ Papæ, & dictæ conſtitutiones fuerint abrogatæ, concluſit Rota in deciſ. Ora„ dini ſupra allegatis.

„ Cæterum, quatenus prædicta poſſent pati difficultatem circa abrogationẽ „ dictarum Conſtitutionum, conſiderabant Domini, quod Gregorius non in„ tendit ſuſtinere, quod dictæ conſtitutiones amplius non legent, immò offert „ ſe paratum illas in futurum ſemper obſervare, ſed dicit ſe excuſandum à pœ„ na dictarum conſtitutionum, propter juſtam cauſſam quam ex prædictis ha„ buit, credendi, quod non eſſet amplius in uſu, ſi quidem communis error ex„ cuſat à pœna. *l. 1. vel. in l. quis fit. §. apud Labeonem ff. de ædil. edic. cum cumulat. per* „ *Rolandum c. 96. num. 6. cum pluribus ſequent. lib. 2. Surd. conſ. 327. num. 51*

„ Et pœna videtur eſſe, quod quis per non extenſionem conſenſus in certo „ tempore amittat jus ſibi delatum ex gratia Apoſtolica, quem conſenſum reſig„ nantis, indubitatum eſt, tunc temporis adfuiſſe, pœna enim eſt amittere jus „ quæſitum *gl. in c. pastlis. verſ. nullatenus 36. q. 2. & in c. fi. verb. ex vi, & ibi Abb. nu.* „ *7. in fi. de ver. patron. Rom. conſ. 226. in princ. Pariſ. conſ. 5. num. 193. vol. 4. Surd.* „ *deciſ. 7. num. 13. & 232. num. 9. ad fi.*

„ Et jus dicitur quæſitum per ſolam ſignaturam papæ. *Put. deciſ. 94. nu. 2. part.* „ *2. Capu. aq. d. c. 30. pa. 3.* fuit dictum in cauſſa Barchinonen. Prioratus 9. Maij „ 1547. coram Moliedano relata inter diverſ. impreſſ. deciſ. 7. lib. 1. part. 3. in „ Tuden. beneficij 9. Maij 1578. coram Illuſtriſs. Blancetto. quæ eſt. 418. num. 3 „ par. 1. diverſ. & in Cuſentina penſionis 13. Jan. 1599. coram bon. mem. Litta; „ in Pampilonen. parochialis 21. Aprilis 1510. coram D. Attrebaten.

„ Etenim litterarum expeditio, & extenſio conſenſus, non fit ad ſubſtantiam „ gratiæ, ſed ad probationem. *Gemin. conſ. 106. num. 6. verſ. in contrarium Rot. dec.* „ *8. num. 3. de reſig. in antiq. Mohed. deciſ. 9. ut lit. pend. Veral. dec. 267. par. 1.*

„ Ex quibus apparet tot maniſeſtè conſtitutiones, quas Flam. Pariſ. multis ver„ bis deſcenſſit in explicatione d. Clementinæ.

Poſt annum. Hodie tamen valet conſenſus præſtitus à procuratore, etiam 44 poſt quatuor annos à morte Reſignantis, quod fallit ſi ultra lapſum temporis appareat mutata illius voluntas *Mohed. dec. 31. de Renunciat.* ſitque revocatio inſinuata procuratori vel reſignatario, vel ſi procurator vivo reſignante ſupplicationem non porrexit. *Caſſad. deciſ. 1. de Renunciat. Flam. Pariſ. de Reſig. ben. lib. 9.*

 quæſt.

quaest. 24. nu. 9. Quid autem si mandatum fuerit conditionale, videlicet reservatis sibi fructibus & regressu? an adhuc post mortem resignantis possit procurator consensum praestare? vide Crescentium decis. 9. de Renunciat.

K *De consensu imponentis pensionem.* Sufficit quod ejusmodi consensus praestetur per Resignantem & Resignatarium ex intervallo, non enim requiritur ut uno & eodem tempore interveniat *Flam. Paris. d. q. 8. nu. 87.* 45

Interim adverte primum, quod de stylo Cancellariae non recipiuntur consensus conditionales in reservationibus pensionum, sed tantum liberi *Illust. Card. Seraphinus dec. 1455. num. 6.* & expressi, ideò in bullis solet poni tibi quoad vixeris, vel procuratori tuo ad hoc speciale mandatum à te habenti per N. cujus ad hoc accedit assensus & successores suos Canonicatum praetactum pro tempore quomodolibet obtinentes annis singulis pro una videlicet in B. Joan. Baptistae, & altera medietatibus ejusdem pensionis in Dñi nostri Jesu Christi Nativitatum festivitatibus in Civitate N. vigore praesentium, nec alias, alioquin praesens reservatio nulla sit eo ipso, integrè persolvenda, authoritate earundem tenore praesentium reservamus, constituimus, & assignamus &c. 46

Insuper adverte, quod solet huic Regulae derogari primò, quoties confertur beneficium absenti cum reservatione pensionis *Flam. Paris. d. q. 8. num. 117. citat q. Card. Paris. cons. 5. num. 56. vol. 4. Gigan. de Pens. q. 10. 7. & 11.* Nam Papam posse reservare pensionem absque consensu beneficiati communiter est receptum, & pluries fuit resolutum in rota. quod vidi nuper in una Canonicatus N. quem Paulus V. gravamit pensione 50. ducatorum in favorem praepositi dictae Ecclesiae, derogando in eo nominatim huic Regulae, & Concordatis, & Indulto Episcopi de data anni 1610. Kalendis Septemb. Secundo, quoties resignatur, ut nostri loquuntur in favorem minoris absentis: nam tunc derogatur, & Papa contentatur non esse necessarium minoris consensum, & per consequens resignatio non potest annullari ob non praestitum consensum, *ut fuit resolutum in una Acheront, coram Oradino 4. May 1554.* Sed nota de stylo Curiae quod in resignationibus cum pensionis reservatione, si fructus non excedant medietatem, apponi solet clausula: *quorum medietatem pensio ipsa non excedit*; sin excedant medietatem, ponitur clausula post verba: super dictis N. fructibus, *ad valorem annuum c. duc. ascenden.* In resignatione verò parochialium cum pensione debet exprimi tempus per quod resignans obtinuit, ut videatur si mereatur pensionem, & si fructus non excedant ducatos cxx. non reservatur pensio, quia remanere debent c. ducati liberi pro Rectore; & ponitur clausula: *Et dummodo ex fructibus dictae Ecclesiae centum ducati liberi pro illius Rectore pro tempore existente annuatim remaneant*, qui centum ducati intelliguntur juxta valorem ducatorum in qualibet regione ex sententia Sarnen. 47 48 49

ad

ad Reg. de Valore qu. 9. licet clauſula: *Dummodo remaneant centum ducati pro Rectore*, ſoleat intelligi de Ducatis de Camera, ex quo fructus narrantur in ducatis de Camera & illa clauſula: de Ducatis ſimilibus. Verbum autem liberi in dicta clauſula importat, ut nullum ſit gravamen & diminutio, *Rotæ dec. 298. part. 1. diverſor. vide Garciam in tract. de benefic. part. 1. c. 5. à num. 375.* Interea adverte quod clauſula iſta: *dummodo remaneant &c.* debent juſtificari per penſionarium, etiamſi agatur contra eum, qui conſenſit penſioni, cum per eam gratia fiat conditionalis. *Farinacius dec. 417. num. 1. par. 1.* quod fallit quando dicta clauſula non eſt appoſita reſervationi penſionis, ſed conſecutive ad modificandum, & limitandum clauſulam præcedentẽ, etiamſi aliæ penſiones annuæ ultra præfatas aliis perſonis aſſignatæ exiſtant *Farinacius dicta dec. 417.* 50 51

Denique & poſtremò adverte quod conſenſus penſioni præſtitus ab eo cui de beneficio nulliter proviſum erat, non præjudicet ei, qui beneficium legitimè obtinuit *Idem Farinacius dec. 437. part. 1. num. 1. in noviſſ.* ubi etiam fuit dictum conſenſum præſtitum ante obtentum beneplacitum Apoſtolicum, etiam cum juramento præſtitum non valere. 52

L *De dandis* Negat tamen Caſſadorus *deciſ. 1. de Renunciat. num. 6.* & Illuſtriſſimus Cardinalis Seraphinus *deciſ. 1465. num. 7.* ubi ſcribit hanc Regulam expeditiones litterarum concernere citatque Creſcentium *deciſione 9. de Procurat.* 53

Tenor verò Conſtitutionis Pij V. 58. quæ præſcribit formam Reſignationis coram Ordinarijs de qua ſupra & ad Reg. de Public. hic eſt: 54

„ Pius Epiſcopus ſervus ſervorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.
„ Quanta Eccleſiæ Dei incommoda omni tempore attulerit, & nunc quoti-
„ die magis afferat miniſtrorum in eam ingreſſio vitioſa, jam late perſpiciant,
„ & cum mœrore expendant Præſules omnes & Paſtores, quando hæc pernicies
„ cæterarum omnium maxima tam multas orbis eccleſias impie violarit. Quia
„ vero hoc malum in cæteris frequens, tum maxime in beneficiorum, & offici-
„ orum eccleſiaſticorum dimiſſione admittitur, nemini moleſtum eſſe debet,
„ quod perinde de reprimendis quotidianis fraudibus, quæ hac in re frequen-
„ tiores internaſcuntur, certam aliquam rationem tandem inituri, officij noſtri
„ partes in prohibenda omnibus interim reſignationum hujuſmodi receptione
„ paulo ſeverius interpoſuerimus, omneſque beneficiorum interim reſignan-
„ dorum diſpoſitiones quæ fierint, in irritum revocaverimus, ac etiam decre-
„ verimus nullum per eas in illis, jus neque titulum, vel coloratum tam in peti-
„ torio, quam in poſſeſſorio ipſis proviſis tribuere, quin etiam eos ad illa dein-
„ ceps obtinenda perpetuo inhabiles fore.
„ Collatores verò alias in illorum diſpoſitione etiam tanquam devolutionis
jure

jure sese interponere non posse, sed in eis, ut verè vacantibus, sive per Romanos Pontifices sive alios collatorum eorundem superiores, uti præventum esset, liberè provideri. Nunc autem intendentes institutum hoc nostrum, quo sanctuarium Domini cupimus illibatum auctore Domino prosequi, ac simul quantum in nobis est cavere, ne resignationes ipsæ dehinc pro cujusque arbitrio, nullisque, vel certè levibus causis passim, & temere admittantur, prohibitionem, & alia prædicta ac cætera omnia nostris super his litteris contenta eatenus relaxamus, ut post hac Episcopi, & alij facultatem habentes eorum duntaxat resignationes recipere & admittere possint, qui aut senio confecti, aut valetudinarij, aut corpore impediti, vel vitiati, aut crimine obnoxij, censurisque ecclesiasticis irretiti, aut nequeunt, aut non debent Ecclesiæ, vel beneficio inservire, seu qui unum aliud vel plura beneficia obtinuerint, vel quos ad aliud contigerit promoveri religionem quoque ingressuri, vel matrimonium contracturi, si statim postea id re ipsa exequantur, denique cum quis ex aliis casibus acciderit, qui constitutione fœlicis recordationis Innocentij III. de dimittendis cathedralibus Ecclesijs, edita continentur.

Qui etiam ob capitales inimicitias nequeunt, vel non audent in loco beneficii residere securi. Sed nec horum ullus sacro ordini mancipatus, nisi religionem ingressurus valeat ullo modo beneficium, vel officium ecclesiasticum resignare, nisi aliunde ei sit quo in vita possit commodè sustentari. Adhæc beneficiorum, & officiorum permutationes admittere, quæ canonicis sanctionibus & Apostolicis constitutionibus permittuntur. Caveant autem Episcopi & alij prædicti, itemque omnes Electores, præsentatores, & patroni tam Ecclesiastici, quam laici quicunq; sint, ne verbo quidem, aut nutu, vel signo futuri in hujusmodi beneficijs, & officijs successores ab ipsis resignantibus, aut alijs eorum significatione vel hortatu designentur, aut de his assumendis promissio inter eos, vel etiam intentio qualiscunq; intercedat. Cæterum præcipimus, atq; interdicimus, ne ipsi Episcopi, aut alii collatores de beneficijs, & officijs resignandis prædictis, aut suis, aut dimittentium consanguineis, affinibus, vel familiaribus etiam per fallacem circuitum multiplicatarum in extraneos collationum studeant providere, quod si secus, ac etiam quicquid præter, vel contra formam prædictorum fuerit à quocunq; temerè attentatum, id totum ex nunc vires, & effectum decernimus non habere. Qui verò contrafecerint, ut in eo quo deliquerint puniantur, à beneficiorum, & officiorum collatione, nec non electione, præsentatione, confirmatione, & institutione, prout cuiq; competierit, tamdiu suspensi remaneant, donec relaxationem à Romano Pontifice meruerint obtinere & qui talia beneficia seu officia receperint, eos prædictis pœnis volumus subjacere. Et nihilominus ii etiam qui sic suspensis conferre, eligere, præsentare, confirmare, vel instituere ausi fuerint, excommunicationis

pœn

quo ad personas, quo verò ad capitula, & conventus à divinis suspensionis sententias ipso facto promulgamus, quibus etiam nullus alius quam ipse Romanus Pontifex sive absolutionis, sive relaxationis gratiam (excepto mortis articulo) valeat impertire. prohibitione, & literis nostris prædictis nihilominus in cæteris omnibus, & perpetuò valituris. Non obstantibus quibuscunque privilegijs, indulgentijs, & literis Apostolicis generalibus, & specialibus quibuscunq; Episcopis, & alijs superioribus, ac inferioribus ecclesiarū prælatis, nec non ecclesiis, monasteriis, & capitulis, conventibus, collegiis, & universitatibus, eorumq; & aliis personis etiam Regia Imperiali majestate prædictis, sub quacunque verborum forma, & conceptione concessis, per quæ effectus præsentium impediri posset quomodocumq;, vel differri, etiamsi de eis ipsorumque totis tenoribus ad verbum, ac de propriis nominibus eorum, nec non ecclesiis, monasteriis, locis, ordinibus, & dignitatibus, de quibus nec non caussis propter quas illa concessa sunt, specialem & expressam præsentibus fieri oportet mentionem. Cæterùm jubemus easdem præsentes ad valvas basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & in acie Campi Floræ publicari, & earum exempla affigi. Volumusque eas sic publicatas omnes & singulos perinde afficere, & obligare, ac si illis ipsis fuissent singulariter intimatæ, exemplis quoq; prædictis etiam impressis, manuque Notarii publici, & sigillo prælati ecclesiastici, vel ejus curiæ obsignatis, eandem prorsus fidem adhiberi, quæ ipsis præsentibus si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ relaxationis, præcepti, interdicti, decreti, promulgationis, jussionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1568. Cal. Aprilis Pontificatus nostri Anno tertio.

Ex qua constitutione Pij videt Lector eas admitti resignationes coram Ordinariis, quæ fiunt ex caussa senij, vel infirmitatis, aut si resignans sit corpore impeditus, utpotè ob lepram, scabiem herculeam, paralysim, apoplexiam, morbum comitialem, chiragram: vel vitiatus, qualis est cœcus utroque oculo, claudus, loripes, gibbosus, aut alias notabiliter diminutus qualibet corporis parte, aut crimini obnoxius, veluti Simoniacus, Homicida, Adulter, concubinarius, insordescens in excommunicatione, perjurus, Blasphemus ante privationis sententiam, vel censuris ecclesiasticis subjectus, aut qui nequit ecclesiæ inservire, quales sunt prioris capitis exempla; quibus adde clericum bannitum, damnatum, mutum & qualemcunq; irregularem, deniq; ob vitam scandalosam, & probrosam, imperitiā, sive illiteraturam, morbum caducum, execrabilitatem, seu beneficiorum incompatibilium pluralitatem, status mutatio-

nem, utpotè si clericus contrahat matrimonium, vel cucullam monasticam sumat, denique ob caussas relatas in c. Nisi cum pridem de Renunciat. Ad extremum Ordinarij poterunt recipere renunciationes beneficiorum obtentorum per eos, qui nequeunt, aut non audent in loco beneficii residere propter capitales inimicitias. Prohibetur tamen Ordinariis ne beneficia ad ipsorum manus renunciata conferant suis vel dimittentium consanguineis, affinibus, vel familiaribus, ut nunc dicemus. Atque hæ sunt caussæ, quæ moverunt Pium V. ut Ordinariis facultatem daret recipiendi renunciationes beneficiorum, cum illæ omnem fraudem excludant, ut latè & copiosè tradidit, sigillatimque explicat Flam. Paris. *lib. 5. de Resig. ben. q. 6. usque ad num.* 173. quo in loco Ordinarijs duo observanda præmonet. 55

Nimirum primum ut si renuncians in sacris ordinibus sit constitutus, videant an habeat aliunde ex quo commodè vivere possit, alias non admittant renunciationes, ut patet ex verbis constitutionis Pij V. ibi *Sed nec horum ullus sacro ordini mancipatus valeat ullo modo beneficium (nisi religionem ingressurus) vel officium Ecclesiasticum resignare, nisi ei aliunde sit quo in vita commodè possit sustentari.* & ratio est ne in opprobrium & dedecus Ecclesiastici ordinis mendicare resignans cogatur.

Secundum, ut Ordinarij admittentes resignationes ex caussis supra relatis, non conferant illa beneficia suis, aut resignantium consanguineis, & affinibus, vel familiaribus, etiam per circuitum, ut habetur in dicta Constit. Pij V. ibi. *Cæterum præcipimus &c.* & ratio est: quia resignatio in favorem coram Ordinarijs est illicita. *Fusc. de Visit. lib. 2. c. 28. num. 29. & Simoniaca, ut ostendi in tract. de Permut. p. 2. c. 25.* quia debet esse pura, *Flamin. de Resignat. lib. 8. cap.* 49 quæ tamen Constit. non servatur in Hispania quoad prædictos, teste Garcia *de Ben. 11. c. 3. n.* 272. Cæterùm, circa ista duo notabilia sunt adhuc duo observāda. 56

Primum, quod in verbis d. Constit. habetur Ordinarium posse admittere resignationem religionem ingressuri, intelligendum esse, non de habitus susceptione, sed professione, ut scilicet paulò antequam profiteatur, seu jam ad ipsam professionem accingitur, liceat Novitio renunciare ad manus Ordinarij, *Nicol. Garcia de ben. part. 11. c. 9. num.* 24. reprobata Fusci & Flaminij opinione, quem vide, ut & num. 28. ubi scribit Novitium lucrari interim fructus, sive is profiteatur, sive exeat. 57

Alterum est altioris indaginis; nimirum an valeat resignatio beneficij ad cujus titulum est quis ordinatus, non facta mentione tituli in supplicatione, esto quod facta sit mentio resignantem commodè habere ex quo vivere possit. Pro cujus quæstionis solutione plures formantur conclusiones.

Prima, non valere resignationem quando non est expressum, quod Resignans habet aliunde unde vivat, ita disponit Concil. Trid. *sess. 21. c. 2.* Beneficium (inquit)

(inquit) ad cujus titulum quis fuit sacris ordinatus, resignari non potest, nisi facta mentione quod ad illius titulum fuit promotus. Neque ea resignatio admittatur, nisi constito, quod aliunde commodè vivere possit, & aliter facta resignatio nulla sit. Cui consentit Congregatio Cardinalium, hac declaratione anni 1588. *Fuit (inquit) dubitatum an pro forma traditum esset, ut resignans teneatur facere mentionem se ad titulum illius fuisse promotum, adeò quod per aequipollens adimpleri non possit. Et fuit resolutum pro forma traditum esse à Concil. stante clausula annullativa, & quod Concil. negativè loquitur.* Ita Tolet. c. 48. *lib. 1. summae nostrae 18. in fine,* Azorius *lib. 7. instit. moral. tom. 2. cap. 2 q. 7.* Flam. *lib. 5. de resig. q. 6. num. 175.* Garcia *p. 2. c. 5. num. 192.* Salcedo *pract. crim. canonica c. 18. num. 8.* Et ita fuit resolutum in Rota anno 1588. de mense Maij *in una Salamantina* coram R.P.D. Orano Leodieñ. Rotae Auditores celeberrimo, cujus nomen quoties citatur, toties maximae Jurisprudentiae juxta ac eloquentiae consummatio audientis animo oboritur. Et in una Hispalensi coram Illust. Plato. 17. *Iunij eodem anno.* videri potest Flam. supra. Et lib. 8. q. 7. Idem fuit resolutum in una Aretina plebis 4. Decemb. anno 1600. coram D. Millino. 59

Secunda Conclusio, non sufficere expressionem quod resignanti remanebat, unde viveret, sed etiam necessariò exprimendum, quod ad titulum illius beneficij fuerit ordinatus, ita Concil. supra allegatum & Authores. tùm quia Concil. Trid. utramq; expressionem requirit, & quod sit promotus ad titulum talis beneficii, & quod habeat unde vivere possit, *ita Flam. supra num. 36. Gonz. ad lez. glo. 5. §. 10. num 35.* tum quia ut supra dixit Congregatio forma dicti Concilij per aequipollens adimpleri non potest, Idem tenet Azor. *lib. 7. c. 25. qu. 6.*

Tertia conclusio, in sacris constitutus, non potest ullo modo beneficium resignare, etiamsi ad illius titulum non sit promotus, nisi aliunde habeat unde commode vivere possit, Ita Pius V. in d. constit. 56. cujus verba supra retuli atque ita de stylo servari refert *Garcia 2. part. cap. 5. num. 189. Flam. lib. 3. de resig. q. 14. num. 3.* Azor. *lib. 7. c. 2. q. 7.*

Quarta Conclusio, beneficium surrogatum illi beneficio, ad cujus titulum quis erat promotus, non potest resignari, nisi facta mentione, quod sit surrogatum ei ad cujus titulum fuerat resignans promotus, & quod habeat unde commodè vivat, Ita Garcias *supra num. 210. & alij Ibid.* & Joannes Guitierrez *cons. 42. num. 1.* 60

Quinta conclusio, renunciatio beneficii facta sub pensione sufficienti ad congruam sustentationem, non tamen facta mentione quod ad illius titulum sit quis promotus, non valet. Ratio est, quia ut dictum est supra, est forma sub qua vult Concilium resignari talia beneficia, & indistinctè annullatur resignatio aliter facta. Ita tenet Congregatio Concilii cujus verba refert *Garcia d. p. 2. n. 215.* in hunc modum: Congregatio (inquit) censuit Conciliũ intrare &c: 61

Petrus Ledesina c. 7. post 10. conclus. Azorius *supra cap. 15. quæst. 5. Flam. d. quæst. 6. num. 41.*

Decretum Concilii Trid. supra relatum habet etiam locum in permutationibus beneficiorum talium, quæ sunt nullæ non factâ mentione quod permutans ad titulum beneficii permutati fuit sacris ordinatus, nisi permutatio sit æquivalens, ut Congregatio censuit *super d. c. 2. ibi*, & aliter facta permutatio nulla est. Congregatio, inquit, censuit non procedere hoc in æquivalenti, & quod procedat etiam in permutatione tradit Gonzalez *glo. 5. §. 10 à num. 43.* dicens ita resolutum in una Mutinensis Canonicatus *anno 1602. coram D. Litta.* quæ decisio jam luci data est per Farinacium, qui illam non tribuit R. P. D. Littæ, sed Illustr. Reverendiss. D. Cardinali Bononien. estque relata in 2. par. decis. novissimarum decis. 269. sub die 4. Decemb. 1609. 62

Plura videri poterunt apud citatos auctores, qui satis insinuant hæc dicta de stylo Rom. Curiæ, cum Seraphino *decis. 1471. sub finem.*

Objicitur præmissis Navarrus *lib. 3. Consil. 23.* qui dicit valere resignationem hujusmodi, in foro conscientiæ non facta mentione tituli, & credit ita judicaturos Præsides Prætorii supremi Papæ, si eorum tribunali subjiciatur. 63

Respondeo 1. ex consilio Navarri satis constare fuisse de stylo, ut fieret mentio in supplicatione quod esset quis ordinatus ad titulum beneficii, nam si stylus ille non fuisset in usu, cessasset facilè disputatio, & si contrarius fuisset stylus, Navarrus illum à se stare dixisset. 2. adduxisset saltem aliquod exemplū ad probandum illum stylum, quod certè non potuisset deesse in Curia Rom. 3. non dixisset se credere, sed certò scire coram Prætoriis supremis judicandū validam talem collationem non facta mentione tituli. 4. tantum dicit fore validam collationem beneficii sub pensione ducentorum ducatorum resignati, nulla facta mentione quod in simili aut aliis collationibus fuerit unquam ab illis supremis Prætoriis judicatum, cum constet ex supradictis non semel contrarium fuisse resolutum in Rota. Addo & decisiones quæ reperiuntur apud Gonzalem & Flamin. fuisse posteriores Navarro, sicut & declarationes Concilii Cardinalium anno scil. 1588. quæ prævalent certè longè ejus authoritati, & non dubito quin si istas resolutiones vidisset Navarrus, mutasset sententiam nondum satis confirmatam ab ullo authore. Addi posset Navarrum à simili sententiam nostram confirmare *lib. 1. de tempor. ordinat. conf. 41.* ubi *num. 2.* dicit renunciationem tituli ab Ordinario ad Diaconatum esse ipso jure nullam *per cap. 2. Concil. Trident. Sess. 21.* Idem Navarrus *eod. lib. conf. 16. numero 14.* ita loquitur: Consilium habet titulū hujusmodi sine licentia Episcopi nullatenus renunciari posse, & verbum *nullatenus* inducit nullitatem actus ipso jure. Sunt etiam Navarro posteriores Toletus *cap. 48. supra* Flam. Azor. Garcia. *nu. 192.* Joannes Gutierrez *supra.* Denique fatetur Navarrus *in fin. d. conf. 23.* multos ordinarios

ordinarios & delegatos particulares judicaturos eam collationem non valere, quia neutra consilij conditio fuit in illa expressa.

Objicitur 2. Flaminius, tanquam variabilis, qui *lib. 2. qu. 6.* & alibi, senserat in ejusmodi resignatione necessariò exprimendum ad titulum beneficij istius fuisse ordinatum, & tamen *lib. 8. qu. 7.* ponere formam resignationis à Pio V. datam, quæ tantum requirit ut exprimatur resignantem habere sufficientia ad vitam. 64

Sed respondetur 1. Flaminium fuisse & haberi authorem doctissimum. qui etsi non placet uni & alteri, placet tamen propè omnibus peritis rei beneficiariæ. placet Garciæ supra. *num. 192.* ubi citatur in confirmationem hujus sententiæ. placet Gonzalez *in Reg. 8. Cancell. glo. 5, §. 10. num. 35.* placet Azorio *tom. 2. supra citato*, & alij quotquot de resignat. tractant illo lubenter utuntur, ejusque auctoritati innituntur.

Respondetur 2. Flaminium non revocare *lib. 8.* quæ dixit *lib. 2.* sed confirmare his verbis *qu. 7. num. 48.* „Et si fuerit ordinatus ad titulum illius beneficij, „hoc necessariò est exprimendum: Quod verò affert formam Pij V. quæ hoc non exprimit, non ideò varius est, sed sapienter innuit duas formas Resignationis unam constitutionis Pij V. quæ inquit Azor. *supra c. 19.* datur Ordinariis tanquam formula observanda in admittendis resignationibus extra Curiam Romanam, & illa generalis est pro omnibus resignationibus apud illos, ut necessariò debeat exprimi, quod sufficienter habeat Resignans ad vivendum si sit in sacris. Nec in ea constitutione per aliquam clausulam derogatur Concilio Trid. cui certè derogandum est, ut desinat operari. attamen forma est Concil. Trid. quæ servanda est in resignat. beneficij ad cujus titulum est quis ordinatus. atque hoc satis insinuatum est ab authoribus supra citatis. nam Garcia *num. 192.* affert formam Concil. Trid. *num. verò 198.* affert bullam Pij V. Azor. verò *lib. 7. c. 19. q. 5.* affert formam Pij V. & illam dicit apud Ordinarios servandam: & c. 25. citat. Concil. Trid. *sess. 21. c. 2.* & omninò observandum dicit. Neque verò putandus Toletus, Seraphinus, & alij ignorasse bullā illam, & tamen Toletus hæc ait: Nam verba Concilij vim habent decreti irritantis, potentiamque tollentis faciendi contrarium. Et Seraphinus *dec. supra citata in fine.* concludit debere quendam Hieronymum manuteneri in possessione beneficii ad cujus titulum fuerit ordinatus, quia, inquit, fuerat ordinatus ad illius titulum, & illud non expresserat: cui decisioni conformis est decisio 269. in Nouissimis part. 2. apud Farinacium, quæ est Illust. & Rever. D. Card. Bononien. *de anno 1609. Decemb. 4.*

Unde concludimus rectè Farinacium sustinere exprimendum esse, quod ad titulum beneficii fuerit promotus, & scitè afferre formam Pij V. quæ omnibus aliis, etiam resignationibus servanda est apud Ordinarios: Non enim ibi dicit

secundum, Cravet. cons. 197. num. 12. vers. optime facit Roland. cons. 53. num. 3. vol. 2. Rota in causa Parmen. [illegible] 14. Martij 1580. coram Robusterio relata inter diver. impress. decis. 294 num. 6 par. 2.

Non etiam obstare visum fuit, quod in pluribus decisionibus fuit habita ratio istarum Constitutionum, nempe apud *Veral. in manuscript. 225. lib.* Veronen. Sancti Zenonis coram Aldobrandino, qui postea fuit Clemens Papa VIII. de qua inter diversi impress. decis. 21[illegible] par. 1. & in alia Veronen. pensionis 27. Junij 1590. coram Illustriss. Plato, quia in prædictis decisionibus minimè fuit actum de non usu prædictarum Constitutionum. Nam decisio Veral. firmat tantum Constitutionem Clem. [illegible] extravagantem, non autem simplicem regulam Cancellariæ, decis. Clem papæ VIII. dictam Constitutionem præsupponendo disputat de intellectu, & ante disputationem super usu causa fuit concordata, ut fuit repertum in illius adnotationibus, decisio coram Illustr. Plato fuit facta una parte Informante & sic nemine opponente de non usu, propterea quando fuit formaliter actum de usu, & examinati testes, Rota censuit pro non usu, & in dicta Barchinonen. Oradini.

Similiter fuit dictum non obstare, quod Constitutiones adhuc observentur quo ad multa, nempe in descriptionem consensuum in libris Cameræ, adnotatione Missæ super supplicatione, & similibus, quia fuit responsum non esse novum, quod Constitutio servetur quo ad alia, & quo ad alia abeat in desuetudinem. *Rum. cons. 55. in fin. lib. [illegible] Corn. cons. [illegible] num. 2. versic. nec etiam obstat. lib. 3. Gabr. cons. 8. num. 9. lib. 2 Aragon. [illegible]*

Circa secundum, Domini habebant pro indubitato, quod non usus, sive contrarius usus populorum sine consensu papæ nihil potest operari contra validitatem constitutionum Apostolicarum, ex latè deductis in Romana concordia S. Petri die 13. Novembris 1609. 11. Januarii & 12. Februarii 16[illegible]. coram R. P. D. Cavalerio.

Difficultas erat in hoc casu, quod iste non usus, sive contrarius usus fuit observatus in ipsamet cancellaria Apostolica, quæ dicitur organum Papæ. *Cassad. decis. 2. num. 7. super reg. de union. Cæs. de Grass. dec. 1. num. [illegible] probat.* unde inferebatur non solum ad scientiam ipsius papæ, quæ regulariter infertur ex scientia ejus Officialium *Bar. in l. si publicanus §. in omnibus n. 1. ff. de public. & vect. g. Cravet. de antiq. p. 4. § absolutè num. 23. Boer. dec. 254. num. 19. Alb. cons. 64. num. 51. cum aliis per Surd. cons. 429. nu. 54.* verum etiam ad consensum, qui colligitur tam ex eo quod quicquid gessit cancellaria videtur [illegible] ipsemet Papa, cujus ipsa est organum, ex alleg. supra, & sic ipsemet Papa videtur fuisse, qui legem abrogavit, non sublatam [illegible], dicitur enim factum [illegible] si ipse gesserit cum alio, *[illegible] cons. 17. num. 2. [illegible] num. 2[illegible] [illegible] cons. [illegible] 2. num. 12. col. [illegible]* Rota in causa Salamantina jurisdictionis 17. Maji 1577. coram bon. mem.

Cardinalis

Cardinali Seraphino relata inter diversf. impresf. decis. 171. nu. 2. part. 1. & in causa Oxomen. beneficii 24. Octobris proximi coram me: Quam etiam ex altero, nempe quia iste non est usu, sive contrarius usus fuit in Romana Curia, in [illegible] parietes Sacri Palatii. Unde summi Pontifices ob nullam aliam causam videntur tacuisse, quam quia contenti fuerint, prædictas constitutiones in desuetudinem abire. Et per prædictam rationem, quod non usus, sive contrarius usus fuerit observatus in Cancellaria Apostolica, quæ est oculus Papæ, & dictæ constitutiones fuerint abrogatæ, conclusit Rota in decis. Oradini supra allegatis.

Cæterum, quatenus prædicta possent pati difficultatem circa abrogationẽ dictarum Constitutionum, considerabant Domini, quod Gregorius non intendit sustinere, quod dictæ constitutiones amplius non legent, immò offert se pariter illas in futurum semper observare, sed dicit se excusandum à pœna dictarum constitutionum, propter iustam caussam quam ex prædictis habuit, credendi, quod non esset amplius in usu, si quidem communis error excusat à pœna. [illegible] *in l. quæ sit §. apud Labeonem ff. de ædil. edic. cum cumulat. per* [illegible] *96. num. 6. cum pluribus sequent. lib. 2. Surd. cons. 327. num. 51.*

Et pœnæ videtur esse, quod quis per non extensionem consensus in certo tempore amittat ius sibi delatum ex gratia Apostolica, quem consensum resignantis, [illegible], tunc temporis adfuisse, pœna enim est amittere ius quæsitum *glo. in* [illegible] *verb. nullatenus 36. q. 2. & in c. fi. verb. ex vi, & ibi Abb. nu. 7. in fi.* [illegible] *patron. Rom. cons. 226. in princ. Paris. cons. 5. num. 193. vol. 4. Surd. decis. 7. num. 13. & 232. num. 9. ad fi.*

Et ius dicitur quæsitum per solam signaturam papæ. *Put. decis. 94. nu. 2. part. 2. Capu.* [illegible] *30. par. 3.* fuit dictum in caussa Barchinonen. Prioratus 9. Maij 1547. coram Mohedano relata inter diversf. impresf. decis. 7. lib. 1. part. 3. in Tuden. beneficij 9. Maij 1578. coram Illustriss. Blancetto. quæ est. 418. num. 3 par. 1. divers. & in Cusentina pensionis 13. Jan. 1599. coram bon. mem. Litta; in Pampilonen. parochialis 21. Aprilis 1510. coram D. Attrebaten.

Etenim litterarum expeditio, & extensio consensus, non fit ad substantiam gratiæ, sed ad probationem. *Genuin. cons. 106. num. 6. vers. in contrarium Rot. dec. 87. num. 3.* [illegible] *in antiq. Mohed. decis. 9. ut lit. pend. Veral. dec. 267. par. 1.*

Ex quibus [illegible] constitutiones, quas Flam. Paris. multis verbis defendit in explicatione d. Clementinæ.

Post annum) Hodie tamen valet consensus præstitus à procuratore, etiam 44
post quatuor annos à morte Resignantis, quod fallit si ultra lapsum temporis appareat mutata illius voluntas *Mohed. dec. 31. de Renunciat.* sitque revocatio intimata procuratori vel resignatario, vel si procurator vivo resignante supplicationem non porrexit. *Cassad. dec. 1. de Renunciat. Flam. Paris. de Resig. ben. lib. 9.*

 quæst.

quaest. 24. *nu.* 9. Quid autem si mandatum fuerit conditionale, videlicet reservatis sibi fructibus & regressu? an adhuc post mortem resignantis possit procurator consensum praestare? vide Crescentium decis. 9. de Renunciat.

K *De consensu imponentis pensionem*, Sufficit quod ejusmodi consensus praestetur per Resignantem & Resignatarium ex intervallo, non enim requiritur ut uno & eodem tempore interveniat *Flam. Paris. d. q.* 8. *nu.* 87. 45

Interim adverte primum, quod de stylo Cancellariae non recipiuntur consensus conditionales in reservationibus pensionum, sed tantum liberi *Illust. Card. Seraphinus dec.* 1455. *num.* 6. & expressi, ideò in bullis solet poni, tibi quoad vixeris, vel procuratori tuo ad hoc speciale mandatum a te habenti per N. cujus ad hoc accedit assensus & successores suos Canonicatum praetactum pro tempore quomodolibet obtinentes annis singulis pro una videlicet in B. Joan. Baptistae, & altera medietatibus ejusdem pensionis in Dñi nostri Jesu Christi Nativitatum festivitatibus in Civitate N. vigore praesentium, nec alias, alioquin praesens reservatio nulla sit eo ipso, integrè persolvenda, authoritate earundem tenore praesentium reservamus, constituimus, & assignamus &c. 46

Insuper adverte, quod solet huic Regulae derogari primò, quoties confertur beneficium absenti cum reservatione pensionis *Flam. Paris. d. q.* 8. *num.* 117. *citatq. Card. Paris. cons.* 5. *num.* 56. *vol.* 4. *Gigan. de Pens. q.* 10. 7. & 11. Nam Papam posse reservare pensionem absque consensu beneficiati communiter est receptum, & pluries fuit resolutum in Rota. quod vidi nuper in una Canonicatus N. quem Paulus V. gravavit pensione 50. ducatorum in favorem Praepositi dictae Ecclesiae, derogando in eo nominatim huic Regulae, & Concordatis, & Indulto Episcopi de data anni 1610. Kalendis Septemb. Secundò, quoties resignatur, ut nostri loquuntur in favorem minoris absentis: nam tunc derogatur, & Papa contentatur non esse necessarium minoris consensum, & per consequens resignatio non potest annullari ob non praestitum consensum, *ut fuit resolutum in una Acheront, coram Oradino* 4. *May* 1554. Sed nota de stylo Curiae quod in resignationibus cum pensionis reservatione, si fructus non excedant medietatem, apponi solet clausula: *quorum medietatem pensio ipsa non excedit*, sin excedant medietatem, ponitur clausula post verba: super dictis N. fructibus, *ad valorem annuum c. duc. ascenden.* In resignatione verò Parochialium cum pensione debet exprimi tempus per quod resignans obtinuit, ut videatur si mereatur pensionem, & si fructus non excedant ducatos cxx. non reservatur pensio, quia remanere debent c. ducati liberi pro Rectore; & ponitur clausula: *Et dummodo ex fructibus dictae Ecclesiae centum ducati liberi pro illius Rectore pro tempore existente annuatim remaneant*, qui centum ducati intelliguntur juxta valorem ducatorum in qualibet regione ex sententia Sarnen. 47 48 49

ad

ad Reg. de Valore qu. 9. licet clausula: *Dummodo remaneant centum ducati pro Rectore* soleat intelligi de Ducatis de Camera, ex quo fructus narrantur in ducatis de Camera, & illa clausula: de Ducatis similibus. Verbum autem *liberi* in dicta clausula importat, ut nullum sit gravamen & diminutio, *Rota dec. 298. part. 1. diversor. vide Garciam in tract. de benefic. part. 1. c. 5. a num. 375.* Interea adverte quod clausula ista: *dummodo remaneant &c.* debent justificari per pensionarium, etiamsi agatur contra eum, qui consensit pensioni, cum per eam gratia fiat conditionalis. *Farinacius dec. 417. num. 1. par. 1.* quod fallit quando dicta clausula non est apposita reservationi pensionis, sed consecutive ad modificandum, & limitandum clausulam præcedenté, etiamsi aliæ pensiones annuæ ultra præfatas aliis personis assignatæ existant *Farinacius dicta dec. 417.* 50 51

Denique & postremò adverte quod consensus pensioni præstitus ab eo cui de beneficio nulliter provisum erat, non præjudicet ei, qui beneficium legitimè obtinuit *Idem Farinacius dec. 437. part. 1. num. 1. in noviss.* ubi etiam fuit dictum consensum præstitum ante obtentum beneplacitum Apostolicum, etiam cum juramento præstitum non valere. 52

L *De dandis* Negat tamen Cassadorus *decis. 1. de Renunciat. num. 6.* & Illustrissimus Cardinalis Seraphinus *decis. 1465. num. 7.* ubi scribit hanc Regulam expeditiones litterarum concernere citatque Crescentium *decisione 9. de Procurat.* 53

Tenor verò Constitutionis Pij V. 58. quæ præscribit formam Resignationis coram Ordinarijs de qua supra & ad Reg. de Public. hic est: 54

" Pius Episcopus servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.
" Quanta Ecclesiæ Dei incommoda omni tempore attulerit, & nunc quotidie magis afferat ministrorum in eam ingressio vitiosa, jam late perspiciant, & cum mœrore expendant Præsules omnes & Pastores, quando hæc pernicies cæterarum omnium maxima tam multas orbis ecclesias impie violarit. Quia vero hoc malum in cæteris frequens, tum maxime in beneficiorum, & officiorum ecclesiasticorum dimissione admittitur, nemini molestum esse debet, quod perinde de reprimendis quotidianis fraudibus, quæ hac in re frequentiores internascuntur, certam aliquam rationem tandem inituri, officij nostri partes in prohibenda omnibus interim resignationum hujusmodi receptione paulo severius interposuerimus, omnesque beneficiorum interim resignandorum dispositiones quæ fierint, in irritum revocaverimus, ac etiam decreverimus nullum per eas in illis, jus neque titulum, vel coloratum tam in petitorio, quam in possessorio ipsis provisis tribuere, quin etiam eos ad illa deinceps obtinenda perpetuo inhabiles fore.
" Collatores verò alias in illorum dispositione etiam tanquam devolutionis

jure sese interponere non posse, sed de eis, ut verè vacantibus, sive per Romanos Pontifices sive alios collatorum eorundem superiores, uti præventum esset, liberè provideri. Nunc autem intendentes institutum hoc nostrum, quo sanctuarium Domini cupimus illibatum auctore Domino prosequi, ac simul quantum in nobis est cavere, ne resignationes ipsæ dehinc pro cujusque arbitrio, nullisque, vel certè levibus caussis passim, & temere admittantur, prohibitionem, & alia prædicta ac cætera omnia nostris super his litteris contenta eatenus relaxamus, ut post hac Episcopi, & alij facultatem habentes eorum duntaxat resignationes recipere & admittere possint, qui aut senio confecti, aut valetudinarij, aut corpore impediti, vel vitiati, aut criminibus obnoxij, censurisque ecclesiasticis irretiti, aut nequeunt, aut non debent Ecclesiæ, vel beneficio inservire, seu qui unum aliud vel plura beneficia ... vel quis ad aliud contigerit promoveri religionem quoque ingressuri, vel matrimonium contracturi, si statim postea id re ipsa exequantur, denique cum quis ex aliis casibus acciderit, qui constitutione fœlicis recordationis Innocentij III. de dimittendis cathedralibus Ecclesijs, edita continentur.

Qui etiam ob capitales inimicitias nequeunt, vel non audent in loco beneficii residere securi. Sed nec horum ullus sacro ordini mancipatus, nisi religionem ingressurus valeat ullo modo beneficium, vel officium ecclesiasticum resignare, nisi aliunde ei sit quo in vita possit commodè sustentari. Ad hæc beneficiorum, & officiorum permutationes admittere, quæ canonicis sanctionibus & Apostolicis constitutionibus permittuntur. Caveant autem Episcopi & alij prædicti, itemque omnes Electores, præsentatores, & patroni tam Ecclesiastici, quam laici quicunq; sint, ne verbo quidem, aut nutu, vel signo futuri in hujusmodi beneficijs, & officijs successores ab ipsis resignātibus, aut alijs eorum significatione vel hortatu designentur, aut de his assumendis promissio inter eos vel etiam intentio qualiscunq; intercedat. Cæterum præcipimus, atq; interdicimus, ne ipsi Episcopi, aut alii collatores de beneficijs, & officiis resignandis prædictis aut suis, aut dimittentium consanguineis, affinibus, vel familiaribus, etiam per fallacem circuitum multiplicatarum in extraneos collationum audeant providere, quod si secus, ac etiam quicquid præter, vel contra formam prædictorum fuerit à quocunq; temerè attentatum, id totum ex nunc vires, & effectum decernimus non habere. Qui verò contrafecerint, ut in eo quo deliquerint puniantur, a beneficiorum, & officiorum collatione, nec non electione præsentatione, confirmatione, & institutione, prout cuiq; competierit, tamdiu suspensi remaneant, donec remissionem a Romano Pont. meruerint obtinere & qui talia beneficia seu officia receperint eos prædictis pœnis volumus subjacere. Eos nihilominus item, qui sic suspensis conferre, eligere, præsentare, confirmare, vel instituere ausi fuerint, excommunicationis

quo ad personas, quo verò ad capitula, & conventus à divinis suspensionis sententias ipso facto promulgamus, quibus etiam nullus alius quam ipse Romanus Pontifex sive absolutionis, sive relaxationis gratiam (excepto mortis articulo) valeat impertire: prohibitione, & literis nostris prædictis nihilominus in cæteris omnibus, & perpetuò valituris. Non obstantibus quibuscunque privilegijs, indulgentijs, & literis Apostolicis generalibus, & specialibus quibuscunq; Episcopis, & alijs superioribus, ac inferioribus ecclesiarũ prælatis, necnon ecclesiis, monasteriis, & capitulis, conventibus, collegiis, & universitatibus, eorumq; & aliis personis etiam Regia Imperiali majestate prædictis, sub quacunque verborum forma, & conceptione concessis, per quæ effectus præsentium impediri posset quomodocumq; vel differri, etiamsi de eis ipsorumque totis tenoribus ad verbum, ac de propriis nominibus eorum, necnon ecclesiis, monasteriis, locis, ordinibus, & dignitatibus, de quibus nec non causis propter quas illa concessa sunt, specialem & expressam præsentibus fieri oportet mentionem. Cæterùm jubemus easdem præsentes ad valvas basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & in acie Campi Floræ publicari, & earum exempla affigi. Volumusque eas sic publicatas omnes & singulos perinde afficere, & obligare, ac si illis ipsis fuissent singulariter intimatæ, exemplis quoq; prædictis etiam impressis, manuque Notarii publici, & sigillo prælati ecclesiastici, vel ejus curiæ obsignatis, eandem prorsus fidem adhiberi, quæ ipsis præsentibus si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ relaxationis, præcepti, interdicti, decreti, promulgationis, jussionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1568. Cal. Aprilis Pontificatus nostri Anno tertio.

Ex qua constitutione Pij videt Lector eas admitti resignationes coram Ordinariis, quæ fiunt ex caussa senij, vel infirmitatis, aut si resignans sit corpore impeditus, utpotè ob lepram, scabiem herculeam, paralysim, apoplexiam, morbum comitialem, chiragram: vel vitiatus, qualis est cæcus utroque oculo, claudus, loripes, gibbosus, aut alias notabiliter diminutus qualibet corporis parte, aut crimini obnoxius, veluti Simoniacus, Homicida, Adulter, concubinarius, insordescens in excommunicatione, perjurus, Blasphemus ante privationis sententiam, vel censuris ecclesiasticis subjectus, aut qui nequit ecclesiæ inservire, quales sunt prioris capitis exempla; quibus adde clericum bannitum, damnatum, mutum & qualemcumq; irregularem, deniq; ob vitam scandalosam, & probrosam, imperitiã, sive illiteraturam, morbum caducum, execrabilitatem, seu beneficiorum incompatibilium pluralitatem, status mutatio-

nem, utpotè si clericus contrahat matrimonium, vel cucullam monasticam sumat, denique ob caussas relatas in c. Nisi cum pridem de Renunciat. Ad extremum Ordinarij poterunt recipere renunciationes beneficiorum obtentorum per eos, qui nequeunt, aut non audent in loco beneficii residere propter capitales inimicitias. Prohibetur tamen Ordinariis ne beneficia ad ipsorum manus renunciata conferant suis vel dimittentium consanguineis, affinibus, vel familiaribus, ut nunc dicemus. Atque hæ sunt caussæ, quæ moverunt Pium V. ut Ordinariis facultatem daret recipiendi renunciationes beneficiorum, cum illæ omnem fraudem excludant, ut latè & copiosè tradidit, sigillatimque explicat Flam. Paris. *lib. 5. de Resig. ben. q. 6. usque ad num.* 173. quo in loco Ordinarijs duo observanda præmonet. 55

Nimirum primum ut si renuncians in sacris ordinibus sit constitutus, videant an habeat aliunde ex quo commodè vivere possit, alias non admittant renunciationes, ut patet ex verbis constitutionis Pij V. ibi *Sed nec horum ullus sacro ordini mancipatus valeat ullo modo beneficium (nisi religionem ingressurus) vel officium Ecclesiasticum resignare, nisi ei aliunde sit quo in vita commodè possit sustentari.* & ratio est ne in opprobrium & dedecus Ecclesiastici ordinis mendicare resignans cogatur.

Secundum, ut Ordinarij admittentes resignationes ex caussis supra relatis, non conferant illa beneficia suis, aut resignantium consanguineis, & affinibus, vel familiaribus, etiam per circuitum, ut habetur in dicta Constit. Pij V. ibi, *Cæterum præcipimus &c.* & ratio est: quia resignatio in favorem coram Ordinarijs est illicita. *Fusc. de Visit. lib. 2. c. 28. num. 29. & Simoniaca, ut ostendi in tract. de Permut. p. 2. c. 25.* quia debet esse pura, *Flamm. de Resignat. lib. 8. cap.* 49 quæ tamen Constit. non servatur in Hispania quoad prædictos, teste Garcia *de Ben. 11. c. 3. n. 270.* Cæterùm, circa ista duo notabilia sunt adhuc duo observãda. 56

Primum, quod in verbis d. Constit. habetur Ordinarium posse admittere resignationem religionem ingressuri, intelligendum esse, non de habitus susceptione, sed professione, ut scilicet paulò antequam profiteatur, seu jam ad ipsam professionem accingitur, liceat Novitio renunciare ad manus Ordinarij, *Nicol. Garcia de ben. part. 11. c. 9. num.* 24. reprobata Fusci & Flaminij opinione, quem vide, ut & num. 28. ubi scribit Novitium lucrari interim fructus, sive is profiteatur, sive exeat. 57

Alterum est altioris indaginis; nimirum an valeat resignatio beneficij ad cujus titulum est quis ordinatus, non facta mentione tituli in supplicatione, esto quod facta sit mentio resignantem commodè habere ex quo vivere possit. Pro cujus quæstionis solutione plures formantur conclusiones.

Prima, non valere resignationem quando non est expressum, quod Resignans habet aliunde unde vivat, ita disponit Concil. Trid. *sess. 21. c. 2.* Beneficium (inquit)

(inquit) ad cujus titulum quis fuit sacris ordinatus, resignari non potest, nisi facta mentione quod ad illius titulum fuit promotus. Neque ea resignatio admittatur, nisi constito, quod aliunde commodè vivere possit, & aliter facta resignatio nulla sit. Cui consentit Congregatio Cardinalium, hac declaratione anni 1588. *Fuit (inquit) dubitatum an pro forma traditum esset, ut resignans teneatur facere mentionem se ad titulum illius fuisse promotum, adeò quod per aequipollens adimpleri non possit. Et fuit resolutum pro forma traditum esse à Concil. stante clausula annullativa, & quod Concil. negativè loquitur.* Ita Tolet. *c.48. lib.1. summae nostrae 18. in fine,* Azorius *lib. 7. instit. moral. tom.2. cap.2 q.7.* Flam. *lib. 5. de resig. q.6. num. 175.* Garcia *p.2. c. 5. num. 192.* Salcedo *pract. crim. canonica c.* 18. *num.* 8. Et ita fuit resolutum in Rota anno 1588. de mense Maij *in una Salamantina* coram R.P.D. Orano Leodieñ. Rotae Auditores celeberrimo, cujus nomen quoties citatur, toties maximae Jurisprudentiae juxta ac eloquentiae consummatio audientis animo oboritur. Et in una Hispalensi coram Illust. Plato. 17. *Iunij eodem anno.* videri potest Flam. supra. Et lib. 8. q. 7. Idem fuit resolutum in una Aretina plebis 4. Decemb. anno 1600. coram D. Millino. 57

Secunda Conclusio, non sufficere expressionem quod resignanti remanebat, unde viveret, sed etiam necessariò exprimendum, quod ad titulum illius beneficij fuerit ordinatus, ita Concil. supra allegatum & Authores: tùm quia Concil. Trid. utramq; expressionem requirit, & quod sit promotus ad titulum talis beneficii, & quod habeat unde vivere possit, *ita Flam. supra num. 36. Gonz. ad lez. glo. 5. §. 10. num 35.* tum quia ut supra dixit Congregatio forma dicti Concilij per aequipollens adimpleri non potest, Idem tenet Azor. *lib. 7. c. 25. qu. 6.*

Tertia conclusio, in sacris constitutus, non potest ullo modo beneficium resignare, etiamsi ad illius titulum non sit promotus, nisi aliunde habeat unde commode vivere possit, Ita Pius V. in d. constit. 56. cujus verba supra retuli atque ita de stylo servari refert *Garcia 2. part. cap. 5. num.* 189. *Flam. lib. 3. de resig. q.* 14. *num.* 3. Azor. *lib. 7. c. 2. q. 7.*

Quarta Conclusio, beneficium surrogatum illi beneficio, ad cujus titulum quis erat promotus, non potest resignari, nisi facta mentione, quod sit surrogatum ei ad cujus titulum fuerat resignans promotus, & quod habeat unde commodè vivat, Ita Garcias *supra num. 210. & alij Ibid.* & Joannes Guitierrez *cons. 42. num. 1.* 60

Quinta conclusio, renunciatio beneficii facta sub pensione sufficienti ad congruam sustentationem, non tamen facta mentione quod ad illius titulum sit quis promotus, non valet. Ratio est, quia ut dictum est supra, est forma sub qua vult Concilium resignari talia beneficia, & indistinctè annullatur resignatio aliter facta. Ita tenet Congregatio Concilii cujus verba refert *Garcia d. p. 2. n. 215.* in hunc modum: Congregatio (inquit) censuit Conciliū intrare &c: 65

ordinarios & delegatos particulares judicaturos eam collationem non valere, quia neutra consilij conditio fuit in illa expressa.

Objicitur 2. Flaminius, tanquam variabilis, qui *lib. 2. qu. 6.* & alibi, senserat in ejusmodi resignatione necessariò exprimendum ad titulum beneficij istius fuisse ordinatum, & tamen *lib. 8. qu. 7.* ponere formam resignationis à Pio V. datam, quæ tantum requirit ut exprimatur resignantem habere sufficientia ad vitam. 64

Sed respondetur 1. Flaminium fuisse & haberi authorem doctissimum, qui etsi non placet uni & alteri, placet tamen propè omnibus peritis rei beneficiariæ. placet Garciæ supra. *num.* 192. ubi citatur in confirmationem hujus sententiæ. placet Gonzalez *in Reg.* 8. *Cancell. glo.* 5. §. 10. *num.* 35. placet Azorio *tom.* 2. *supra citato,* & alij quotquot de resignat. tractant illo lubenter utuntur, ejusque auctoritati innituntur.

Respondetur 2. Flaminium non revocare *lib.* 8. quæ dixit *lib.* 2. sed confirmare his verbis *qu.* 7. *num.* 48. „Et si fuerit ordinatus ad titulum illius beneficij, hoc necessariò est exprimendum: Quod verò adfert formam Pij V. quæ hoc non exprimit, non ideò varius est, sed sapienter innuit duas formas Resignationis unam constitutionis Pij V. quæ inquit Azor. *supra c.* 19. datur Ordinariis tanquam formula observanda in admittendis resignationibus extra Curiam Romanam, & illa generalis est pro omnibus resignationibus apud illos, ut necessariò debeat exprimi, quod sufficienter habeat Resignans ad vivendum si sit in sacris. Nec in ea constitutione per aliquam clausulam derogatur Concilio Trid. cui certè derogandum est, ut desinat operari. attamen forma est Concil. Trid. quæ servanda est in resignat. beneficij ad cujus titulum est quis ordinatus. atque hoc satis insinuatum est ab authoribus supra citatis. nam Garcia *num.* 192. adfert formam Concil. Trid. *num. verò* 198. adfert bullam Pij V. Azor. verò *lib.* 7. *c.* 19. *q.* 5. adfert formam Pij V. & illam dicit apud Ordinarios servandam: & c. 25. citat. Concil. Trid. *sess.* 21. *c.* 2. & omninò observandum dicit. Neque verò putandus Toletus, Seraphinus, & alij ignorasse bullã illam, & tamen Toletus hæc ait: Nam verba Concilij vim habent decreti irritantis, potentiamque tollentis faciendi contrarium. Et Seraphinus *dec. supra citata in fine.* concludit debere quendam Hieronymum manuteneri in possessione beneficii ad cujus titulum fuerit ordinatus, quia, inquit, fuerat ordinatus ad illius titulum, & illud non expresserat: cui decisioni conformis est decisio 269. in Nouissimis part. 2. apud Farinacium, quæ est Illust. & Rever. D. Card. Bononien. *de anno* 1609. *Decemb.* 4.

Unde concludimus rectè Farinacium sustinere exprimendum esse, quod ad titulum beneficii fuerit promotus, & scitè adferre formam Pij V. quæ omnibus aliis, etiam resignationibus servãnda est apud Ordinarios: Non enim ibi dicit

 Pius V.

Pius V. sufficere in omni resignatione si exprimatur hoc tantum, nempe resignantem habere unde aliunde vivat, sed ait necessarium esse hoc exprimere in omnibus, in ijs verò ad quorum titulum est quis ordinatus, satis jam constabat ex Concilio Trid. illud necessario exprimendum esse. Nec contrarium ulla decisione decretum, vel ab aliquo authore confirmatum, præterquã Navarro, qui non decisum, sed forte decidendum in summo prætorio credit, quod quidem non credidisset, si multas Rotæ decisiones, Cardinaliumque declarationes in contrarium vidisset. unde Scholiastes in Navarrum editum anno 1601. Venetiis apud Joannem Gulelium *conf. lib. 1. de renunciat. conf. 4. quod communiter habetur lib. 3. conf. 23.* sub finem rectè hæc subjicit: Advertendum referri Sacram Congregationem censuisse ejusmodi renunciationem esse nullã, ex quo non sit expressum resignantem ad illius titulum promotum, quæ expressio pro forma requiritur. hæc autem ãotatio, una est ex ijs, quæ, si quando sententia Doctoris minus probabilis visa est, magis receptam, & præsertim à Concilij Trid. Illust. Card. Congregatione magis probatam demonstrat, ut dicitur in ipso libri titulo. Quid quod ipse Navar. in Manuali *c. 22. de Sacramēto Ordinis in fi.* citat, probatque decretum Concilij Trid. d. sess. 21. c. 2. quod ordinatus nimirum ad titulum beneficij non possit illud resignare nisi constet eum aliunde habere unde commodè vivere possit feceritque mentionem se ad titulum illius beneficii fuisse promotum?

Nihilominus adversus communem hanc Doctorum scholam, sunt qui in alia eant omnia, dicantque ex stylo Curiæ Romanæ sufficere in resignationibus exprimere, resignantem in sacris ordinibus constitutum habere aliunde ex quo vivere commodè possit, omissa expressione ipsum fuisse promotum ad sacros ordines sub titulo illius beneficii resignati. 65

De quo stylo, inquiunt, Cancellariæ, sexcentorum possent produci pragmaticorum in Rom. Cancellaria exercitatissimorum elogia.

Quibus in tali casu credendum esse tradunt Farin. *decis.* 197. *num.* 4. Guitierrez *Canonicarum q. lib.* 1. *c.* 33. *num.* 35. Flam. *de resig. lib.* 3. *q.* 6. *num.* 28. Bartol. *in l. de quibus num.* 21. *ff. de legibus.*

Quo stylo supposito, Rotæ decisiones, & sacræ Congregationis declarationes oppositum tradentes cessare viderentur. tum quia stylus Cancellariæ facit jus, & est attendendus *c. ex litteris de Rescript. c. quam gravi de crimine falsi, Verallus decis. 332. n. 2. p. 3. Gigas de pensio q. 54. num. 2. Mandos. ad Reg. Cancell. 10. q. 5. num. 6. item ad Reg. 3. q. 10. n. 7. & ad Reg. 8. q. 41. n. 13. Sarn. ad Reg. de Collit. Surrog. Fl. de Resig. lib. 10. q. 2. num. 15.* tum quia mentem Principis aperit & declarat *Mandos. ad Rubric. Cancell. q. 2. num. 3.* tum quia quæcumq; fiunt in Camera vel Cancellaria dicuntur fieri in consistorio, imo in conspectu Papæ, *Flam. de Resig. lib. 9. q. 26. nu. 3. & 5. Gomes. ad Reg. de triennali qu. 7. §. praterea.* Ideòque

stylus

ſtylus Rom. Curiæ facit jus & tollit omnem dubitationem facti, *Gomeſ. ad Reg. de imp. ben. vacant per obitum q. 6. verſ. ſed ulterius* non ſolum in Curia, ſed etiam in 67
partibus *Gravet. ad Veſtrium lib. 5. c. 3. n. 6. Garcia de ben. p. 1. c. 5. num.* 88. quem proinde ſervare tenentur omnes inferiores Eccleſiæ. *Gomeſ. in præmio Reg. q. 2. §. quarto pro iſt. 1. p. Guttierrez Canonicarum q. lib. 1. c. 33. nu. 35. in fi. Card. in cle. quamvis in princip. de appellat.* adeò ut ſententia contra ſtylum lata ſit nulla. *Præſ. Everardi in loco a ſtylo Curiæ num. 3. Flam. de reſig. lib. 10. q. 2. num. 16. 17.* Judexque litē faciat ſuam *Greg. de penſ. q. 58. num. 2.* Nec requiritur ut is ſit obtentus in judicio contradictorio, aut deciſione aliqua papali firmetur, ſed ſufficit obſervantia, crediturque peritis ita atteſtantibus *Flam. lib. 3. q. 6. num. 28. Gravetta de Antiquit. temp. part. 1. num. 36. Garcia. de ben. d. c. 5. num.* 88. 68

Stante proinde prædicto ſtylo de non exprimenda qualitate promotionis ad ſacros ordines ex titulo, ſuper quo ordinatur, non videtur poſſe dari de nullitate Reſignationis.

His æqua bilance trutinatis judicet lector, utra magis opinio ſit ſequenda: certè in re tam ſinuoſa & perplexa operæ pretium eſſet S. Pontificem adire, cujus eſt interpretari, nedum Decreta Concilij, ſed hanc vel illam DD. opinionem probare vel rejicere, maximè in iſto caſu quo pragmatici peritiſſimi & callentiſſimi Rom. Cancellariæ rarò exprimūt reſignantem fuiſſe promotum ad titulum beneficij reſignati. Interim non ex eo cautum arbitrarer reſignanti ut ei liceret invalidare reſignationem à ſe factam, quia pro reſignatario ſtaret illud juris axioma, quod error juris dubij excuſet, ut fuit ſæpius reſolutum in Rota, & nominatim in una Viſiten. Canonicatus, de qua dicam infra ad Reg. Diſpenſ. ad duas parochiales. Itaq; deciſionem hujus quæſtionis relinquo judicio S. D. N. Pauli V. qui ut eſt in omnibus facultatibus & ſcientiis conſummatiſſimus, ita verus eſt flos delibatus eximiæ pietatis atq; prudentiæ. De cætero, haud dubium eſt, quin prædicta conſtit. piana ſit in his locis in viridi obſervantia, comprehendetq; quæcumq; beneficia, exceptis tamen beneficiis Juriſpatronatus eccleſiaſtici, quæ licet ad manus Ordinarii liberè reſignare & per illum conferre etiam familiaribus reſignantium, per not. Garciæ *tract. de ben. p. 11. c. 3. n. 268. & ſeqq.* ubi ſcribit ita declaratum fuiſſe per Gregorium ejus nominis XIII. & iſte caſus à paucis menſibus evenit in una beneficii ſimplicis ſeu capellaniæ propè & extra eccleſiam Tongren. de anno 1621. coram Officiali Leodien. uti Executore Apoſtolico. Neque adverſus hanc obſervantiam allegari poteſt recens aliquis uſus contrarius: quia Conſtitutio Papæ non poteſt tolli per contrarium uſum ſine ipſius Papæ ſcientia & conſenſu, neq; ſufficeret tacitus ipſius conſenſus, Rota in una Romana concordiæ *coram R. P. D. Cavalerio* 69
12. Februarij 1610. quæ deciſio extat apud Farinac. *part. 1. dec. 221. nu. 5. & 6. in Noviſſ.* quam etiam confirmat deciſio Rev. D. Damaſceni ſupra, ibi *Difficultas in hoc caſu.*

Argumen-

Argumenta in Regul. XLIIII. INNOCENTIJ VIII. *quæ est* XLV. PAULI V.

1. IMpetrationes sunt ambitiosæ.
2. Impetrans per ingressum religionis, debet probare actu ingressum.
3. An Regula hæc sit de dandis ?
4. Camera Apostolica an bullas concederet contra hanc Regulam.
5. Beneficium non vacat per ingressum religionis sed per professionem.
6. Per professionem inducitur beneficii & pensionis vacatio.
7. Concilium Tridentinum annullat resignationes Novitii religionem ingressi ante duos menses præcedentes.
8. Resignatio ingredi volentis religionem subsistit, si ante susceptum habitum, vel ingressum religionis facta sit: Limita ut hic.
9. Resignans tenetur facere mentionem quod ad titulum beneficii fuit promotus nec sufficeret si postea constiterit illum habere aliunde ex quo commodè vivere possit.
10. Monachus ante professionem potest renunciare coram Ordinario, neque ante professionem vacabit hujusmodi beneficium. & quid de fructibus ?
11. Novitius non potest renunciare nisi intra duos menses proximos ante professionem cum facultate Episcopi vel ejus Vicarii.
12. Quid si cucullam monasticam sumens sit Ordinatus ad titulum beneficii ?
13. Episcopus non debet beneficia ingredientis religionem conferre, nisi facta professione.

Regula xliiii. INNOCENTII VIII. *quæ est* xlv. PAULI V.

DE INGRESSU RELIGIONIS.

ITem quod non dentur litteræ super beneficiis vacaturis per ingressum religionis, nisi ille præcesserit datam desuper petitionis.

GLOSSE.

GLOSSEMA ALPHONSI.

Ista Regula dicit quod si impetretur beneficium vacaturum per ingressum religionis e-licuius quod non expediantur litteræ desuper nisi ingressus religionis præcesserit datam petitionis vel signatæ supplicationis, hoc dicit: & ratio dubitandi posset esse quia habetur pro cincto qui de proximo est cingendus l. penult. ff. de milit. test. & licet tempore datæ non esset religiosus sed statim intravit religionem, satis videbatur quod iste haberet intentum per prædicta, sed statim intravit religionem, satis videbatur quod iste haberet intentum per prædicta, sed ratio decisionis est, quia impetrationes sunt ambitiosæ c. fi. 1
de resbript. lib. VI. *ideò ambitioni impetrantis debet occurri. nam si dicat quod beneficiatus ingressus est religionem, mentitur, & si expressisset fortè ita de facili non habu-*
A *isset, ergò &c.* arg. c. postulasti de rescript. & quod ibi not. Joannes de Imola & Abb. *Item per ingressum religionis impetrans debet verificare actu ingressum, & non habitu: quia sunt verba restrictiva, ut dixi, ergo &c.* arg. l. non potest desiisse 2
de reg. jur. *& credo quod iste impetrans in expeditione debet hoc probare in Cancellaria quod ingressus erat ille ante datam ex quo est pars suæ intentionis etiamsi foret negativa,* sufficiat l. ei qui dicit ff. de prob. & quod dicit Barthol. in l. illa, ubi legit. legem hoc jure ff. de verbor. oblig. *& dubito an sit danda ista regula, quia non annullat: tamen crederem quod si unus impetraret per ingressum religionis, & tunc ille non*
B *impetraverat, & alius postea impetravit per verum ingressum, quod ille secundus in data debet obtinere per ea quæ superius dixi: & tunc deberet dari ista regula, quia concernit ius alterius, & etiamsi non daretur Iudex, sic deberet iudicare,* arg. d. c. postulasti. 3
Ideò cautela est quod ponas in supplicatione per ingressum religionis iam præteritum, ut dicitur, vel de proximo futurum Titij, &c. & tunc dubito quod signaretur supplicatio: tamen si signaretur possent litteræ expediri per Cancellariam arg. hujus regulæ: *cuius verbis debemus inhærere & non recedere ab illis* arg. l. non aliter de leg. III. *& credo quod Camera transiret bullas contra hanc regulam secundum consuetudinem suam.* 4
Vnum tamen non omittam, quia beneficium non vacat per ingressum religionis, sed per professionem tacitam, vel expressam c. beneficium de reg. jur. lib. VI. *ideò ista regu-* 5
C *la non debet intelligi ut aliqui curiosi Curiales intelligunt, scilicet quod beneficium ipso facto vacat per ingressum religionis, quia debet intelligi secundum d. c. beneficium videlicet per ingressum religionis vacaturu per professionem tacitam, vel fiendam: & ista vocatur specialis reservatio, quæ non revocatur per revocationem expectativarum ut dixi, supra in regula X, & hoc est quod vult dicere illa Regula præterquam secundum quod consueverunt litteræ per Cancellariam expediri &c.*

COMMENTARIA IO. à CHOKIER.

A *Actu ingressum)* Non quod tum non vacet, sed vacabit facta professione ut infra dicitur: Nam per professionem inducitur beneficii vacatio *c. beneficium de Reg. iuris in 6. Sylv. verbo religio 2. qu. 8. Abb. in c. quod dei de statu Monach. D. Tho. 22. qu. ult. art. 7. Abb. in c. admonet col. ult. vers. oppono quod de renunciat.* & sicut vacant beneficia per professionem, ita etiam per illam extinguitur pensio, *Gigas de Pensio. qu. 53. Caputaquen. decis. 223. part. 2. atque ita fuit resolutum in una Cesenaten. pensionis 24. Ian. 1594. coram* D. *Gysio* : quamvis contradicat *Kebaff. de Pacif. posseß. num. 157.* 6

Quia non annullat) Concilium tamen Trid. Sess. 25. c. 16. de Regul. annullat hujusmodi renunciationes. ordinat enim quod nulla renunciatio aut obligatio Novitij ante professionem facta etiam cum juramento vel in favorem cujuscumq; caussæ piæ valeat, nisi cum licentia Episcopi sive ejus Vicarij fiat intra duos menses proximos ante professionem, ac non alias intelligatur suum effectum sortiri nisi secuta professione, aliter verò facta irrita sit, & nullius effectus: Concilium tamen non habet locum si renunciatio facta sit ante susceptum habitum, vel ante ingressum religionis (quamvis renuncians foret acceptatus) ideoque subsistet, nisi tamen donatio vel renunciatio facta fuerit intuitu religionis ingrediendæ, tunc tanquam facta in fraudem Decreti Concilij locus esset illius dispositioni, ex sententia Congregationis Concilij

B (margin, beside line 2 of the preceding paragraph); 7; 8

Adverte tamen quod dixi cessare Concilij dispositionem subsistereque renunciationem beneficij factam ante susceptum habitum, vel ingressum religionis, dummodo non sit beneficium ad cujus titulum resignans esset ordinatus nisi hoc Sanctiss. fuisset expositum ex alio Concilij decreto Sess. 21. cap. 2. ubi resignans tenetur facere mentionem se ad titulum illius beneficii fuisse promotum, & aliter resignatio facta nulla sit, etiamsi postea constiteit ordinatum tempore resignationis beneficij habere aliunde unde commodè vivere possit, *Garcia tract. de Benef. part. 2. c. 5. num. 192. & seqq.* qua de re fusè scripsi supra ad Reg. de consensu in resignationibus. 9

C *Per professionem)* Unde cum beneficium vacet facta professione, ut dictum est, poterit Monachus ante professionem renunciare etiam coram Ordinariis ut patet ex constitutione Pij V. 58. ibi, *Religionem quoque ingressuri vel matrimonium contracturi,* nec ante professionem vacabit cum habeat annum probationis, intra quem potest exire *glossa in c. benef. de reg. in 6.* & interim lucrabitur sive postea exeat, sive postea profiteatur, fructus inquã qui in absentia percipi 10

solent

ſolent, cum ſit abſens ex juſta cauſſa *c. relatum de cler. non reſident. Nicol. Garcia de Benef. p. 11. c. 9. num. 28.* licet interim debeat per alium deſervire beneficio ſi ſervitium illud requirit *Garcia d. c. num. 29.* ubi ſubjicit quod ſi eſt curatum debet obtinere licentiam ab Ordinario in ſcriptis juxta Concilium Trid. *Seſſ. 25 c. 1. de reformat.* & ſi nollet dare, recurrendum eſſet ad Superiorem ut ibid. addit. Adverte inſuper quod talis religionem ingreſſus non lucrabitur fructus ſi ſint beneficia non habentia fructus in abſentia, ut ſunt nonnulli canonicatus & præbendæ quorum fructus reſidendo lucri fiunt, inquit *Garcia d. c. 9. num. 31.* 11
Adverte ſecundo quod talis Novitius debebit renunciare intra duos menſes proximos ante profeſſionem cum licentia Epiſcopi, vel ejus Vicarii, & aliter facta renunciatio erit irrita, & nullius effectus ex decreto Concilij Trid. *d. c. 1. & Seſſ. 25. c. 16. de reg.* quod decretum etiam habere locum, quando quis renunciat ante ingreſſum, ſeu intuitu ingreſſus religionis reſolvit S. Congregatio: nam videtur facta in fraudem, & hoc quando ordinatus ad titulum illius beneficii non habet aliunde ex quo vivere poteſt: nam his caſibus non debet admitti reſignatio, niſi habeatur certitudo de profeſſione, & eo modo quo dictum eſt, & de ſtylo exprimitur in ſupplicatione *Flam. Pariſ. de reſig. ben. lib. 3. c. 13.* 12
Item habet locum in quacumque renunciatione beneficiorum, ut ſæpius cenſuit S. Congregatio Concilij teſte eod. Flam. Pariſ. *dicta qu. 13. num. 5.*

Ex his igitur colligitur faciendam eſſe reſignationem de conſenſu ſuperiorũ ante duos menſes profeſſionis, idque non caret ratione, ne temerè quis renunciet dum eſt Novitius, & poſtea contingat carere beneficio, & Monachatu, ſi fortè non admittatur ad profeſſionem, vel ipſe poſtea nolit profeſſionem emittere juxta ea quæ ſcribit Abb. *in c. ex transmiſſa num. 5. de renunciat.* ex quo etiam ſequitur Epiſcopum non debere admittere reſignationem ejuſmodi beneficij, illud conferre niſi factâ profeſſione, ut præter placitum S. Congregationis, notat quoque Zechius *de ben. c. ult. num. 2. §. mente etiam captus.* atque ita intelligenda verba Conſtitutionis 58. Pij V. ibi *Religionem ingreſſuri*, ſcilicet *per profeſſionem.* notat Nicol. Garcia *d. c. 9. num. 23.* & non per habitus ſuſceptionẽ, ut voluit Fuſcus & Flam. Pariſius *lib. 5. qu. ult. de reſig. ben.* 13

Agumenta in Reg. XLV. INNOCENTI VIII. *quæ eſt* XLVI. PAVLI V.

1. IMpetratio beneficij in genere nec ſpecificato modo vacandi, eſt nulla.
2. Valeret impetratio ſecundi, ſpecificato modo vacandi, non etiam prima.
3. Hæc Reg. eſt de dandis ex quo habet

decretum irritans, vel annullans.

4. Secundus Principis jussus habetur pro certa scientia, & num. 7.

5. Quod unico contextu dicitur, habetur pro uno actu, licet pluries repetatur.

6. Impetrans tenetur facere mentionē de vacatione & de modo vacandi.

7. Impetrās an sit arctandus ad probandum omnia crimina narrata.

8. Impetrans beneficiū ob crimen privatione dignum, quam clausulam habeat inserere ne criminosus interim possit resignare.

9. Secunda jussio habetur pro certa scientia quando secundum rescriptum mentionem facit de primo.

Regula XLV. Innocentij VIII. *quæ est* XLVI. Pauli V.

NON VALEAT IMPETRATIO FACTA PER MODUM IN CANCELLARIA EXPRIMENDUM.

ITem voluit quod si petatur aliquod beneficium vacans per modum in Cancellaria Apostolica exprimendum, talis impetratio non valet, nec litteræ desuper expediantur.

GLOSSEMA ALPHONSI.

Ista Regula dicit quod si impetretur aliquod beneficium vacans per modum in Cancellaria Apostolica exprimendum, quod talis impetratio non valet, nec litteræ desuper expediantur: hoc dicit & est clara: & ratio dubitandi potuit esse, quia ex quo beneficium, & eius collatio pertinebat ad Papam, satis erat dicere in genere Tale beneficium vacat Sup. S. V. quod dignetur mihi illud conferre & si Papa dicat fiat ut petitur, videtur valere talis impetratio, ex quo petitio, & signatura sint generales. ideò comprehendit quamlibet speciem sub se comprehensam arg. c. solitæ de maio. & obed. cum infinitis. *Et ratio decidendi est in contrarium, & si impetretur in genere nec nominatur persona, nec modus vacandi, tamen si Papa sciret ita de facili non concederet, ideò* 1 *impetratio est nulla,* facit dictum c. postulasti de rescript. & quod dixi supra regula proxima. *ideò si secundus impetraret, & exprimeret verum modum vacandi, illa impetratio valeret, & non prima, per istam regulam, iuncta d. c. postulasti, & quia ista Regula annullat impetrationem credo quod etiam Camera non daret, etiamsi verus* 2 *modus vacandi exprimeretur. Tamen credo quod ista sit danda, ex quo habet decretum irritans, vel annullans ut dixi, & crederem quod si in clausula supplicationis etiam hoc peteretur*

B *peteretur & in corpore etiam, quod tunc non haberet locum ista Regula, ex quo Papa bis mandat, & secundus iussus habetur pro certa scientia vel pro motu proprio*, ut in l. nec damnosa C. de precibus impera. offe. & ibi dicit Bald. & facit gl. in verbo aliis, quam not. ibi Ang. in authen. de non alien. aut permu. §. quia verò simile col. 11. *nisi dicas quod id quod nititur unico contextu habetur pro uno actu, licet pluries repetatur*, facit glo. in l. si convenerit la. 1. ff. de pign. act. & gl. in c. ab eo de appel. lib. vi. & quod dicit Bald. in proœmio C. & glo. in c. suam de appel. *ideò dubito quod Cancellaria etiam hoc reciperet, sed de Camera non dubito, si est pecunia, ideò permittas bene taxari talem bullam ut transeat per Cameram.*

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

A *Impetratio est nulla*) Olim ante hanc Regulam non erat necesse exprimere modum vacationis ut not. Geminian. *in c. susceptum num. 10. de Rescript. in 6. Lapus alleg. 6.* facta enim simpliciter mentione vacationis, includebatur omnis modus vacationis *glo. in Clem. 1. verbo Quamvis de Preb. & glo. in c. si propter de Rescript. in 6.* sive per mortem beneficiatii, vel per translationem, vel denique per amotionem, aut privationem, ista enim est summa vacantium beneficiorũ divisio *c. nisi iam pridem c. post translationem c. ult. de Renunciat. c. susceptum ibid. DD. de Rescript. in 6.* Nunc verò per hanc regulam Impetrans tenetur facere mentionem de vacatione, & de modo vacandi, alias impetratio & provisio est nulla, ut hic dicitur & notat obiter Mohed. *decis. 33. de preb.* & Felij *in c. in nostra de rescript.* quia alias multæ committebantur fraudes, & cauti pragmatici nunquam exprimebant modum, teste Rebuffo *in addit. ad hanc Reg.* Licet in signatura possit dici quod major & uberior expressio fieri possit, & etiam solet Papa uno modo vacandi expresso dicere, & alio quovis modo, ut notum est, & tradunt DD. *in c. susceptum de rescript. in 6.* Sed hæc Reg. statuit, ut saltem unus modus vacandi exprimatur si plures sint. Quod si plura delicta in supplicatione expresserit petatque committi quibusdam probis viris, ut si eis de præmissis vel altero præmissorum constiterit dictum N. privet, tunc Papa consuevit delere illa verba *Vel altero præmissorum*: quia postquam Impetrans diffamat aliquem de pluribus criminibus deberet arctari ad probandum omnia quibus illum diffamat, alias pœna talionis tenetur vel ad diffamationis pœnam, *text. in c. super his ubi DD. de accus. c. licet Heli de Simonia Staphil. de litt. gratiæ fol. 176. vers. Notandum est. Rebuff. d. loco.* ubi quoq; notat quod si quis impetret beneficium per privationem debet ne interim resignet inserere istam clausulam: *Et cum decreto quod resignatio cedat in favorẽ impetrantis*; quod solet concedi post primam privationis sententiam, & rarissimè ante, *ut not.* Staphil. *d. loco* & ego alibi. 6 7 8

 Pro

B *Pro certa scientia*) Adde And. Gail. *lib. 1. obser. Cameræ obser. 35. num. 6.* quod tamen limita singulariter ut procedat, quando secunda jussio, vel secundum rescriptum facit expressam mentionem de primo : alias ista geminatio non haberet effectum, per not. Bald. *in l. 2. C. de petit. bon. sublatu lib. 2.* Jas. *in l. nec damnosa C. de precib. imp. offer.*

Argumenta in Reg. XLVI. INNOCENTII VIII. *quæ est* XLVII. PAVLI V.

1. IUdex delegatus principis potest subdelegare.
2. Industria Judicis videtur electa, ubi à Papa datur per signaturam.
3. Vicecancellarius Papæ an possit aliquem substituere.
4. Hæc Regula non est de dandis.
5. Delegatus summi principis sententiam suam exequi potest.
6. Delegatus potest subdelegare si sit delegatus sumi principis, aliter non.
7. Ubi est electa industria personæ, delegatus etiã à summo principe subdelegare non potest.
8. Per clausulam; Tuam conscientiam onerantes, censetur electa industria personæ.
9. Multo magis cum Papa sic rescribit, per teipsum cognoscas, vel exequaris : nam tunc ne quidem partium consensu poterit subdelegare.
10. Delegatus vel subdelegatus ab Ordinario, subdelegare non potest.
11. Exceptio in subdelegantem inutiliter proponitur post litem contestatam.

Regula XLVI. Innocentii VIII. *quæ est* XLVII. PAVLI. V.

DE EXECVTIONE FACIENDA.

ITem voluit, statuit & ordinavit, quod quotiescumque per signaturam suam vel de ejus mandato factam super exequendis aliquibus cum adjectione proprii nominis vel dignitatis cujusvis Iudex datur, litteræ desuper expediantur cum expressione, quod idem Iudex executionem faciat per seipsum.

GLOSSE-

GLOSSEMA ALPHONSI.

Ista Regula dicit quod quando Papa dat aliquem iudicem super expediendis aliquibus negotiis vel caussis de mandato Papæ per suam signaturam vel de eius mandato factam tunc sive exprimatur nomen dignitatis iudicis in expeditione litterarum, debet exprimi quod idem iudex executionem huiusmodi faciat per seipsum h. d.

Et hæc Regula est contra multa iura dicentia quod iudex potest subdelegare si est de-
A *legatus Principis*, sufficiat c. pastoralis de offic. deleg. *& hoc de iure canonico, ne* 1
B *videatur obstare lex* fin. ff. de offic. ejus cui mand. est jurisd. & l. more majorum ff. de jurisd. om. jud. *ergò, &c. Sed ratio decidendi est, quia videtur electa industria*
C *personæ, quando datur à Papa per signaturam, & ideò ne sine caussa possit subdelegare,* 2 *mandat hic Papa, quod ponatur ista clausula*, pro qua facit cap. fine. §. is autem de off. deleg.

Sed ista Regula non habet locum in rescriptis quæ communiter emanant sine signatura Papæ, vel eius mandato facto, ergò non debemus recedere á verbis: quia rescripta sine signatura expediuntur. & hoc nota: quia fundandur iure communi omnia rescripta scilicet Conquestus, ad audientiam, Quæ nobis, Dilecti &c.

Et per supradicta videtur quod Vicecancellarius non potest ponere in officio suo alium Regentem Cancellariæ, cum eius industria sit electa: tamen contrarium est verum, ut in- 3 *fra dicam de sua potestate: quod facit contra dicentes quod non habet potestatem nisi secundum regulas Cancellariæ, & ista regula nec facit pro, nec contra aliquem, ideò nescio si sit danda, & credo quod non: quia concernit expeditionem tantum litterarum & non* 4 *habet decretum irritans.*

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

A *Contra multa iura)* Omninò: cum delegatus summi Principis sententiam suam exequi possit, text. in c. quærenti de off. jud. deleg. DD. in c. signi- 5 ficasti d. tit. & in l. à judice C. de judic.

Si est delegatus Principis) Intellige summæ potestatis; puta Imperatoris, vel Papæ, aut alterius non recognoscentis superiorem: secus est in delegatis E- 6
B piscoporum, Comitum, Marchionum vel Ducum: nam isti non possent subdelegare: quia illorum leges vel constitutiones censentur jus prætoriũ & non civile, *ut per Bart. in l. S. in pr. ff. de verb. oblig. notat Ias. in l. A. Iudice num. 11. vers. tertio limita C. de Iudic.* atqui ad hoc ut delegatus à Principe possit subdelegare, necesse est quod delegatio fiat à tali Principe cujus constitutio censeatur jus civile,

civile, & non prætorium *Iaſ. d. loco.*

C *Electa induſtria perſonæ)* Quo caſu delegatus etiam à Principe ſummæ poteſtatis non poteſt ſubdelegare quia ab ejus perſona recedi non poteſt ut decidit ROTA *in una Peruſina Concordia* 10. *Iuny* 1603. *coram* R. P. D. *Pamphylio.* quæ deciſ. extat apud Farinacium *part.* 2. *deciſ.* 462. *num.* 3. *in Noviſſ. per cap. ſi. de off. deleg. ubi latè DD.* ſcribunt quando dicatur vel cenſeatur electa induſtria perſonæ, vide etiam ſupra ubi notat per clauſulam *Tuam conſcientiam oneramus*, cenſeri electam perſonæ induſtriam *per not. Bald. in c. ſi pro debilitate col.* 4. *de officio deleg. Panor. in c. cum in veteri per illum text. de electio.* multo magis quando Papa ſic mandat, per te ipſum cognoſcas vel exequaris, ut hic dicitur: nam tunc, ne quidem de partium conſenſu poſſet ſubdelegare, quaſi tunc electa ſit ejus induſtria *Iaſ. d. num.* 11. *verſ. ſexto limita.* In ſubdelegato verò vel delegato ab ordinario perſpicuum eſt illum non ſubdelegare: cum non habeat propriam Juriſdictionem, ſed mandatum, & ſic alieno beneficio utatur *text. in l. more maiorum cum l. ſeq. ff. de iuriſ. om. iud. & in d. leg. á iudice*, ubi latiſſimè Jaſon qui inter cæteras limitationes ponit hanc, niſi partes non ſe apponant delegationi: quia lite conteſtata coram ſubdelegato amplius apponi non poſſet; cum ſit exceptio dilatoria quæ litæ conteſtata tollitur, *l. Pomponius §. Ratihabitionis ff. de Procur. l. Ita demum* C. *eodem Iaſon. d. l, A. Iudice num.* 10. C. *de iudic.*

7 8 9 10 11

Argumenta in Regul. XLVII. INNOCENTII VIII. *quæ eſt* XLVIII. PAVLI. V.

1. Publicæ honeſtatis juſtitia dirimit matrimonium.
2. An expreſſa affinitate cenſeatur expreſſa aut comprehendi publicæ honeſtatis Juſtitia.
3. Quando ſtatutum dat certam formã non oportet perſcrutari aliam ſcripturam etiamſi in ea fiat mentio alicujus ſcripturæ.
4. Hæc Reg. non eſt danda, quia concernit litterarum expeditionẽ, nec habet decretum irritans.
5. Matrimonium cum rapta quando valeat.
6. An ſtante diſpenſatione Papæ in gradu prohibito, cenſeatur quis abſolutus ab excommunicatione Cle. 1. de conſang. & affin.
7. Matrimonium contrahere impedior cum ea quæ cognitionis vinculo cõjuncta eſt ipſi cum qua ſponſalia ante traxi.
8. Gradus affinitatis in publicæ honeſtatis juſtitia, quis hodie attendatur ex conſtit. Concilij Trid.
9. Papa diſpenſans ſuper impedimẽto publicæ honeſtatis juſtitiæ, cẽſetur diſpenſare ſuper legitimate filiorũ

etiam

etiam respectu successionum & hæreditatum.

10. Nuncio Hispaniæ solet dari facultas dispensandi super quocumque impedimento publicæ honestatis ex sponsalibus.

11. Papa potest dispensare quoad raptam si velit.

12. An in impetratione dispensationis in gradu affinitatis sit necessaria expressio impedimenti Iustitiæ publicæ honestatis.

Regula XLVII. Innocentij VIII. *quæ est* XLVIII. PAVLI V.

DE DISPENSATIONABVS IN GRADIBVS CONsanguinitatis vel affinitatis.

ITem voluit, quod in litteris dispensationum super aliquo gradu consanguinitatis, aut alias prohibito, ponatur clausula *Si mulier rapta non fuerit*: & si scienter, ponatur clausula addita in quaterno.

GLOSSEMA ALPHONSI.

ISta Regula dicit, quod quando petitur dispensatio à Papa super aliquo gradu prohibito á iure consanguinitatis & affinitatis, aut etiam publicæ honestatis, tunc Cancellaria, vel etiam Pœnitentiaria ponit clausulam, dummodo tamen dicta mulier rapta non fuerit: *& si expressum est quod scienter contraxerunt matrimonium, debet poni clausula addita in quaterno Cancellariæ, quæ dicit quod separentur ad tempus, quousque ad arbitrium Commissarij congruentem egerint pœnitentiam, & postea dispensetur secum: hoc dicit.*

A *Ceterùm in quantum textus hic exprimit gradum consanguinitatis, vel affinitatis, vel* 1
B *alias prohibitum, istud ultimum intelligi debet de publicæ honestatis Iustitia: puta si frater meus contrahit matrimonium cum maiori septennio, vel minori XII. tunc licet ibi non sit affinitas, tamen est publicæ honestatis iustitia, quæ etiam dirimit matrimonium* c. litteras & cap. accessit de despon. impub. & cap. juvenis de sponsa. & cap. unico eod. tit. lib. VI. *ideo si ego volo secum contrahere, oportet habere dispensationem*
C *à Papa, & debet servari ista Regula. & si dicatur quod expressa affinitate etiam hic venit ... publicæ honestatis iustitia,* ut vult glo. in verbo II. & III. in cap. non debet de consang. & affin. *...men debet intelligi quando dispensatur principaliter super affinit. & tunc in consequentiam veniat publicæ honestas, alias secus: nam ubi est publicæ honestas* 2

tantum, tunc debet exprimi per se: & sic intelligitur glo. contraria in arbore consanguinitatis, secundum Abb. in d. c. non debet, *ideò fuit necesse hic ponere ista verba obscura: quia refert se ad aliam scripturam, & in hoc casu perinde est, ac si totus ille tenor illius clausulæ insereretur. ideò oportuit illum quaternum videre*, facit c. cum venerabilis de exc. & auth. si quis in aliquo documento C. de edend. *Nec obstat illud quod dicit Baldus* in c. 1. §. fi. qualiter olim feu. alien. pote. coll. x. *qui dicit quod quando statutum per se certam dat formam, non oportet perscrutari aliam scripturam, etiamsi in ea fiat alicuius scriptura mentio: quia illud verum est quando insereretur illa clausula: alias secus, per ea quæ dixi; & sic loquuntur iura facientia mentionem de edictu Pratorum in primo casu.* ut dicit Baldus *& ideò debuisset hic inseri ista clausula; & audio quod Pœnitentiaria servat hanc Regulam, sed de separatione nescio, & Camera etiam debet illam servare.* 3

D *Existimo autem quod non sit danda, quia concernit expeditionem & non habet decretum irritans, & credo quod si istæ clausulæ non ponantur, sed simpliciter, transeat bulla, quod coram Iudice commissario posset opponi, & quod redderetur subreptitia bulla* arg. c. quod dilecto & cap. quia circa & quod ibi not. maximè per Doct. de consang. & affin. juncto c. postulasti de Rescript. *Tamen ponitur ista clausula ad iustificationem Ecclesiæ; & prima clausula, scilicet* dummodo rapta non fuerit, *fundatur in c. fin. à contrario sensu in fin. de rapt. nam licet de iure* 4

E *canonico valeat matrimonium contractum cum rapta, dum tamen dissensus transeat in consensum, tamen hoc verum si alias sint habiles personæ ad contrahendum* ut in d. c. fin. 5

F *Item secunda clausula* quod separentur, *fundatur breviter in c. ex litteris, de consang. & affinit.*

COMMENTARIA IO. à CHOKIER.

A VEl alias prohibitum) An autem eo ipso quod Papa dispensat matrimonium contractum in gradu prohibito sint absoluti qui contraxerunt ab excommunicationis rigore cle. 1. de consang. & affin. absque eo quod in rescripto de excommunicatione fiat mentio? vide Rom. *cons.* 306. concludentem quod sint absoluti. Plura de dispensationibus consule Bonaguid. de Aretio *tract. de dispensat.* & Ioan. Rondeum Gallum *in simili tract. de dispensat. per Episcop. volu.* 14. *tract. Oceani iuris* vide etiam Rebuff. *in praxi tit. de dispensat. in grad. prohib. glo.* 7. *per tot.* & ad nauseam Sanchez de matrimonio *lib.* 8. *per tot.* 6

B *De publica honestate*) Quæ exprimenda est quæ requirantur in dispensatione publica honestate, consanguinitate affinitate vide Sanchez *d. lib. disp.* 24.

C *Et debet servari ista Regula*) Adde aliud exemplum publicæ honestatis justitiæ, puta quæ ex legitimis sponsalibus sive de futuro, sive de præsenti (non 7

tamen

tamen sub conditione contractis *Covar. tom. 1. part. 2. c. 6. §. 2. num. 4.*) mulieris oritur, quæ conjuncta est ei, cum qua nunc vir matrimonium contrahere desiderat: ut ecce si cum Berta sponsalia contraxerim, nunc cum Gemma, quæ Bertæ cognationis vinculo est conjuncta, matrimonium contrahere, publica honestate impedior: turpissimi enim visum est exempli, ut ei quis nubere valeat, cujus conjunctam sponsalia frangendo deceperit, ne in eandem ejus nubendo conjunctæ quasi injuriam cumulet. Adde & alia impedimenta publicæ honestatis, quæ latè recenset Sanchez de matrimonio *lib. 7. per totum.* Illud certum ex matrimonio contracto per verba de præsenti etiã non consummato, oriri affinitatem vel impedimentum Justitiæ publicæ honestatis, & fortius & majùs vinculum, quam impedimentum Justitiæ publicæ honestatis ex sponsalibus de futuro, ut resolvit S. Congregatio Interpretum Concilii Trid. *ad Sess. 24. c. 3.* Oritur etiam impedimentum ex sponsalibus contractis per verba, seu exteriora signa consensum exprimentia, etsi interior consensus desit, *Covar. tom. 1. p. 2. c. 6. §. 2. num. 3. & Thom. Sanchez d. lib. 7.* ubi plena manu hæc tractat. Conjunctio tamen in publicæ honestatis justitia attendi debet non ut olim usque ad quartum gradum *c. non debet de consang. & affinit.* cum ea restricta sit 8
intra primum gradum ex dispos. Concil. Trid. *sess. 24. c. 3. de Reform.* Lancellot. *lib. 2. instit. iuris Canonici tit. quæ matr. imped. poss. §. publicæ quoque honestatis*, & latè Sanchez *de matr. lib. 7. disput. 67. num. 10.* quod impedimentum Papa tollere potest & dispensando in consequentiam dispensat super legitimitate filiorum, etiam respectu hæreditatum & successionum, de quo in *c. per venerab. &c. referente qui Filij sunt legit. Lancell. d. tit. §. fin. in glo. verb. permissionem*, qua de re proxima reg. dicemus. Adverte tamen quod in Hispania etiam Nuntius dispensat super quocumque impedimento publicæ honestatis, ubi sponsalia solum intercesserint, dummodo mulieres raptæ non sint, *Nicol. Garcia tract. de ben. p. 11. c. 5. §. 4. num. 367.* An autem in dispensationis impetratione in gradu affinitatis sit necessaria expressio impedimenti Justitiæ publicæ honestatis, vide Boerium *decis. 263. num. 38.* & Sanchez *d. loco.* 9 10

D *Debet illam servare*) Papam posse non obstante hac reg. dispensare, dummodo accedat parentum consensus Rebuff scribit, licet non soleat ingeri, 11
cum res foret mali exempli, *tit. de dispensat. in grad. prohibit. glo. 6.*

E *Dissensus transeat in consensum*) Nedum raptoris, & raptæ, sed & parentum, secundum Barbat. *consil. ultim. in fin. volum. 2.* quem refert Rebuffus *dicto tit. & glos.*

F *Secunda clausula quod separentur*) Rebuff. *hic in addit.* hæc ita explicat, quod si raptor scienter contraxerit cum rapta, & petatur dispensatio a Papa, tunc apponetur clausula in Quinterno posita, ut separentur ratione delicti pro

tempore, quousque ad arbitrium Commissarij congruam egerint pœnitentiam. *c. ex litt. de eaqui cog. consf. uxo.* & postea dispensetur cum illis, & facta dispensatione, omnes pœnæ legales cessabunt, ut videtur innuere glossa *in cap. cum de pucll. 36. quæst. 2.*

Argumenta in Regul. XLVIII. INNOCENTIJ VIII. *quæ est* XLIX. PAULI V.

1. Legitimatus per Papam non censetur legitimatus in præjudicium venientium ab intestato.
2. Legitimatus per Imperatorem non censetur dispensatus quoad ordines nec quoad beneficium.
3. Contrariorum eadem est disciplina.
4. Rescripto Papæ vel privilegio non derogatur juri tertij.
5. Hæc Reg. non est danda.
6. Filius præsbyteri hic legitimari per Papam non potest, ut succedat in bonis præsbyteri: secus si dispensetur ex certa scientia, ut num. 7.
8. Hæc Reg. loquens de venientibus ab intestato intelligitur non solum de filijs, sed etiam de alijs remotioribus.
9. Pii V. Constitutio vetans filiis spuriis, eorumque filiis & consanguineis aliquid relinquere.
10. An Legitimatus excludat à successione parentum, filias, quæ à statuto privantur successione parentum extantibus masculis, & quid in feudis?
11. Hodie Papa dispensat ad obtinenda quæcumque beneficia exceptis dignitatibus, & præbendis in cathedralibus, ac principali in collegiata.
12. Episcopus potest dispensare cum illegitimis ex quocumque coitu ad minores ordines & beneficia sine cura.
13. Pius V. annullavit legitimationes de naturalibus spuriis factas in præjudicium venientium ab intestato.
14. Dispensatio est ostendenda ordinariis inquirentibus.

Regula XLVIII. INNOCENTII VIII. *quæ est* XLIX. PAULI V.

DE DISPEN. SUPER DEFECTU NATALIUM.

Item voluit, quod in dispensationibus super defectu natalium, quod possint succedere in bonis temporalibus, ponatur clausula, quod nō præjudicetur illis, ad quos successio bonorum ab intestato pertinere debeat.

GLOSSE-

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *Ista Regula dicit quod si dispensetur cum aliquo, ut possit succedere in bonis temporalibus, quod debet poni clausula* quod non præjudicetur illis qui ab intestato succedere deberent. *h. d. ista regula. Et posset poni exemplum in terris Ecclesiæ; quia alias in terris Imperij sunt aliqui Doctores qui velint tenere, quod Papa posset legitimare, quoad temporalia, & quoad successiones: sed an hoc verum, vide Doctores* in c. per Venerab. qui fil. sint. legit *tamen sicut legitimatus per Imperatorem non censetur legitimatus quoad ordines, neq; quoad beneficium ut ait glo.* in c. Imperatores. x. dist. & in c. 1. lix. dist. & in c. per venit cr. dist. *& hoc communiter tenetur, etiam* per Bald in proœm. Cod. *ergò idem potest dici à contrario, cum contrariorum eadem sit disciplina* Instit. de his qui sunt sui vel alien. jur. in pr. 1 2 3

Et ista clausula fundatur in c. naturales & ibi not. Si de feu. fuerit controver. *& per dicta Doctorum* in d. capitul. & in cap. tanta ff. qui fil. sint legit. *& credo per dicta iura, aliaque vulgaria dicentia quod per rescriptum vel privilegium non derogatur iuri tertij, quod etiamsi non ponatur ista clausula, tamen intelligitur: sed quia agitur hic ut iustificet se Ecclesia cum clausulis subintellectis, & quia hic concernitur præiudicium tertij, credo quod etiam esset danda etiam in terris Ecclesiæ. Camera tamen ut credo, posset expedire sine ista clausula; ex quo subintelligitur, ut dixi.* 4

Cæterum, quid operatur ista clausula, & an Papa possit legitimare in terris Regum vel Imperatorum quoad temporalia, non est meum hoc dicere, sed remitto ad ea quæ dixi in d. c. post Doct. legendo hic Romæ. *& credo quòd non sit danda; cum concernat expeditionem litterarum, & non habet decretum irritans.* 5

B *Unum tamen non omittam circa legitimationem, quod etiam in terris Ecclesiæ Papa non potest ex ordinaria potestate legitimare filium præsbyteri: quia fit præiudicium Ecclesiæ cui bona sunt clerici obligata pro mala administratione Ecclesiæ quam gessit sicut dicit Dominic. de Imperatore in terris imperij in hoc casu,* in cap. quo jure, juxta fin. VIII. dist. *si tamen ipse faceret ex certa scientia, valeret: quia nullus potest dicere sibi, cur ita facis? ut dicit glossa* in c. quanto, de translat. prælato. 6 7

COMMENTARIA IO. à CHOKIER.

A *Illis qui ab intestato)* Hæc Regula disponit legitimationem per Papam fieri debere absque præjudicio venientium ab intestato. Ideò statuitur hic ut in 8 huiusmodi dispensatione apponatur clausula hic posita, & hodie adjici solet adhuc alia clausula: citra bona emphyteutica & feudalia ecclesiastica. unde in confirmatione legitimationis factæ per Comitem Palatinum videlicet Princi-

ceptis dignitatibus & præbendis in Cathedralibus,ac principali in collegiata, idem Garcia *p.7.c.2.num.* 71. qui subjicit in beneficii impetratione non esse faciendam mentionem dispensationis jam factæ per not. Rebuff *d. tit. num.* 63. *& ita fuit resolutum in una Burgen. Abbatia* 1. *iunij* 1584. *coram D. Blanchetto.* Cæterum adverte, quod Episcopus dispensare potest cum illegitimis ex quocumque coitu, etiam damnato ad minores, & beneficium sine cura *glo. & DD. c.* 1. *de filijs Presb.* Non tamen super pluralitate beneficiorum, neque ad majores ordines, & beneficia curata neque ad dignitates, vel personatus etiam sine cura, neque denique in Canonicatibus Ecclesiarum Cathedralium, sed requiritur in his dispensatio Papæ, ut sigillatim docet D. Garcias *d. c.* 2. *num.* 47. *& seqq.* hujusmodique dispensatio est ostendenda ordinariis inquirentibus *Pet. Gregorij tract. de benef. c.* 25. *num.* 12. 13. 14 15

B *Filius Presbyteri)* Vide Covar. *tit. de sponsat. & matrim. cap.* 8, Cæterum Pius V. revocavit, seu annullavit legitimationes de naturalibus spuriis factas in præjudicium venientium ab intestato, & vocatorum ex testamento, dummodo non sint sortitæ effectum, deinceps que revocat, facultatem legitimandi in præjudicium vocatorum ex testamento, & disponendi de bonis tam Ecclesiasticis, quam patrimonialibus, non tamen hospitalibus exposit orum, & orphanorum, ut latius in ejus constit. *edita* 5. *die Martij* 1572. *anno Pontificatus* 7. videre est.

Argumenta in Reg. XLIX. INNOCENTII VIII. *quæ est* L. PAVLI V.

1. Dispensatio super defectu natalium, vel ætatis nulla est, nisi gratia specialiter sit facta super dispensatione.
2. Talis præsumitur responsio qualis fuit petitio.
3. Princeps unico verbo non intendit evertere jura multis vigiliis elucubrata.
4. Hæc Regula concernit expeditionē litterarum, ideò non est danda.
5. In quacumque dispensatione etiam restringibili verba debent aliquid operari.
6. Sufficit tamen quod quadantenus operentur.
7. Gratia super defectu ætatis fit in duobus annis.
8. Papa conferendo minori beneficiū facta mentione dispensationis, non censetur dispensatus.
9. Gratia non faciens mentionem dispensationis, quoad illum habetur pro nulla.
10. Stylus Curiæ semper attēdendus est
11. Restrictiva quam solet dare Papa in dispensatione ætatis ad Cathedralē.

12. In

12. In quibus casibus Princeps promovendo inhabilem præsumatur cum illo dispensare.
13. Gratia facta minori vel bastardo est odiosa & strictè interpretanda.
14. Gratia super beneficiis & dispensationibus strictissimè interpretanda.
15. In gratia papæ nihil debet esse supervacaneum.

Regula xlix. Innocentii viii.

DE DISPENSATIONE SUPER DEFECTU ÆTATIS

ITem quod per quamcumque signaturam in quavis gratia nullatenus dispensatio veniat, nisi dicta gratia totaliter effectum dispensationis hujusmodi concernat, vel aliter nihil conferret, vel operaretur: & si super defectu ætatis sit dispensatio hujusmodi, de duobus duntaxat annis dari valeat, habita prius per testes idoneos, vel alias informatione quoad hoc de idoneitate personæ cui dicta dispensatio conceditur.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *Ista Regula dicit, quod per quamcumque signaturam in quavis gratia, nulla dispensatio veniat nisi super dispensatione principaliter sit facta, alias nihil operetur; & si* 1
dispensetur super defectu ætatis debet Cancellaria dare de duobus annis tantum constito sibi alias de idoneitate personæ, hoc dicit. Pone exemplum: si minor xx. annis, vel bastardus dicit se minorem, vel bastardum, & impetrat beneficium curatum à Papa, tunc in primo vel in secundo casu Regulæ, si Papa dicit, fiat ut petitur, *non propterea videtur quod Cancellaria debet dispensare cum isto, nisi sicut dicitur in exceptionibus. & ratio dubitandi est, quia ex quo exprimitur defectus & Papa respondet ad petita videtur ex hoc dispensare: quia talis præsumitur responsio qualis fuit petitio* c. Inter dilectos de fide 2
instru. per text. & glo. *ideò videtur Princeps dispensare* arg. l. quidam consulebant ff. de re jud. *Sed ratio dicendi fuit, quia Princeps non concedit ea quæ sunt stricti iuris*
B *unico verbo; ne videatur destruere iura multis vigiliis condita unico verbo* arg. leg. si quando C. de inoff. test. & l. præcipimus C. de ap. *& ista Regula concernit expe-* 3
ditionem litterarum, ibi, per quamcumque signaturam &c. *ideò non deberet dari ad producendum in iudicio: quia non annullat actum & non dirigitur iudicibus. Item ex* 4
ista

ista regula non illud quod fundatur iure: quia dicitur quod in quacunque dispensatione
D *etiam restringibili verba debent aliquid operari. c. si Papa de privil. lib. vi. cum simil. lib.* 5
tamen sufficit quod operentur aliquem effectum etiam si ille effectus non sequatur in to- 6
tum illud quod verba sonat. hoc fundatur hic, & hoc facit glos. not. in c. si duo 1. resp. de procur. lib. vi. quam not. ibi Domin. ad hoc: & pro hoc etiam facit quod ipse dicit in c. ei qui de praeben. lib. vi. in vi. vii. col. & allegat etiam illam glos. ad limitationem d. c. Si Papa, etiam s. a. glo. in verbo occupantis in eo c. ad hanc Regulam quam etiam ibi not. Domin. Camera tamen expediret bullas super tali signatura: ideò si cautus, quod ibi facias expediri: quia Rota neque aliquis iudex non curat nec debet curare de signatura Papae: sed de bullis ut dicit Regula Cancellariae, & superius dixi. non tamen foret contra iustitiam, immò consonum iuri, quod si aliter expediretur bulla, quam hic exprimatur, quod daretur commissio per placet quod constito de supplicatione, & de hac Reg. Auditor non daret fidem dictae bullae, sed dubito quod signaretur sine favoribus.

COMMENTARIA. IO. A CHOKIER.

A De *duobus annis tantum*) Et sic in xxiii. anno poterit dispensari, ut minor curatum obtinere possit: & hodie ista Regula (inquit Rebuffus *in prax: tit. de dispensat. ratione aetatis nu. 10.*) servatur in legationibus, sed coram 7
Papa, si constitutus in xviii. anno impetret beneficium exprimendo aetatem, & Papa respondeat in signatura, *fiat, & cum derogatione Regulae*: tunc dispensatus censetur dispensatus etiamsi sit minor xv. annis, & hoc ratione derogationis Regulae. Quod si nullam fecerit impedimenti aetatis mentionem, nequaquam 8
illud beneficium retinere potest, sed infra sex menses resignare ei permittitur, nulla tamen sibi reservata pensione ex resolutione S. Gongreg. Interpretum Consilij Trid. *ad c. 12. sess. 24.* etiam supposita scientia minoris aetatis, videlicet quod Papae fuerit talis minor ostensus, & quod ex aspectu corporis talis apparet, quia stylus Curiae in hoc attendendus est: (etiam in omnibus alijs Curijs & extra statum Ecclesiasticum existentibus, Rota apud Farinacium *dec. 196. nu. 2. part. 1. in Noviss.*) talis autem hic stylus est, ut quando Papa dispensat cum 9
aliquo, quod hoc expressè dicat, & fiat de eo diploma *Oldrad. cons. 328. nu. 6. & 7.* Semper enim stylus attendendus est, adeò quod etiam littera reputetur falsa, in qua stylus, & consuetus modus scribendi non extitit observatus *Oldrad.* 10
d. cons. 328. Si autem Papa dispensat super aetate ad canonicatum in Cathedrali,
» solet dare hanc restrictivam Si canonicatum, & praebendam hujusmodi orato-
» ri ante xxii aetatis suae annum conferri contigerit, cum primum illorum pos- 11
» sessionem assecutus fuerit, litterarum studio in aliqua universitate approbata seu

" Collegio, aut Gymnasio, donec ad XXII. ætatis hujusmodi annum pervenerit, " actu incumbere debeat, nec interim stallum in choro, nec vocem in capitulo ipsius Ecclesiæ habere possit *vel istam* : Et cum decreto, quod dictus orator " cumprimum XXII ætatis suæ annum attigerit, ad subdiaconatus ordinem, & si " canonicatus, & præbenda prætacti alios sacros ordines requirant ad illos ætate " legitima sibi suffragante ex tunc proximè successivis futuris temporibus à jure " statutis se promoveri facere omninò teneatur: alioqui præsens gratia nulla sit, " ipsique canonicatus, & præbenda hujusmodi vacent in eo ipso.

B *Ideo videtur Princeps)* In quibus casibus Princeps promovendo inhabilem ad dignitatem, præsumatur illum dispensare, videatur Mascardus *tract. de probat. vol. 3. conclus. 1236.*

C *Quæ sunt stricti iuris)* Nam gratia facta v. g. minori, vel bastardo est odiosa, 15 & strictè interpretanda : tùm propter naturam gratiæ, tùm propter conditionem personæ. propter naturam gratiæ, quia quæcumque gratia super beneficiis & quæcumque dispensatio strictissimè interpretatur, *c. 1 §. fin. de filiis Presbyt. in 6. ubi Franc. nu 4. Felsi in c. fi. de Simonia Gutierrez lib. 2. Canon. q. 6. 15. nu. 127.* 14. & proinde de uno casu ad alium etiam majorem rationem habentem extendi non debent, Gutierrez *d. loco nu. 124. Garcia de ben. p. 1. c. 6. nu. 58. ubi multos allegat*, tum propter conditionem personæ, quæ de jure communi, est inhabilis ad talem gratiam *Oldradus conf. 325. incip. Thema quæstionis tale*: tamen de jure communi, & cessante hac Regula, si Papa ei qui minorem, vel bastardum se dixit, beneficium conferat, ususque sit Papa etiam verbo dispensamus, videtur illum dispensare, *per not. Bald. in l. Imperialis §. similes C. de Nuptiis Rebuff in praxi tit. de dispensat. vers. contrarium communiter tenetur nu. 11.* alias secus *Oldrad. conf. 326. col. & d. conf. 328.* Cæterum an Episcopus dispenset super ætate scripsi supra *ad Reg. 17. De ætate nu. 17.* An autem possit contra Decreta Conciliorum dispensare, aliaque in quibus Episcopi eorumque Vicarij dispensent, consule D. Io. Gutierrez *lib. 1. Canon. c. ibi passim.*

D *Verba debent aliquid operari)* Maximè Papali, ubi neque una syllaba vacare debet *glo. in verbo tanquam in c. Solitæ de Maior. & obed. Staphil. de litt. grat. tit. de Vi & potestate clausul. §. 1. nu. fin. Put. decis. 56. in fin. lib. 1. Rota decis. 121. num. 25. part. 1.*

ARGU-

Argumenta in Regul. XLVIII. INNOCENTII VIII.

1. HÆc Regula concernet expeditionem litterarum : ideò non est danda.
2. Nobiles qui dicantur ?
3. Bastardi nobilium an sint nobiles ?
4. Baccalaurei dicuntur graduati in Hispania.
5. Hæc Reg. expuncta est ex regulis Posteriorum Pontificum.
6. Nobilitatis definitio.
7. Princeps quos vult potest nobilitare.
8. Nobiles qui distinguantur à generosis ;
9. Gentils hômes du nom & d'armes.
10. Fidalguia in Hispania , quæ nobilitas ?
11. Nobilis in lata significatione etiam dicitur qui non est nobilitatis antiquæ.
12. Nobiles de antiqua nobilitate, qui præsummatur esse.
13. Nobilitas quanto antiquior est , tanto honoratior.
14. Præsumptio nobilitatis quando cesset
15. Nobilitatis probatio dependet à moribus & consuetudinibus regionum.
16. Nobilis potest haberi in uno loco , & in alio haberi ignobilis.
17. Causa scientiæ in testimonio nobilitatis, quæ debeat esse.
18. Nobilitas probari potest ex antiquis familiæ instrumentis.
19. Nobilitatis probatio in perillustri Cap. Leodien. qualis esse debeat.
20. Reputatio communis, & opinio quæ de jure sufficit ad probandam nobilitatem (licet admittat probationem in contrarium) & in Hispania Hidalguiam debet esse immemorialis.
21. Nobilitas etiam probatur ex antiquis habitationibus , & ex eo quod quis fuit admissus inter Nobiles.
22. Nobilitas unius fratris non probat nobilitatem alterius.
23. Quis dicatur esse de familia antiqua.
24. Talis quis præsumitur, qualis nominatur.
25. Ius patronatus probatur per insignia alicujus familiæ sculpta in Ecclesia.
26. Vsus insignium seu armorum gentilitiorum à quo tempore cœptus sit.
27. Imago apud Veteres pro nobilitate, & quæ illa ?
28. Imagines in thecis ligneis, & in atrijs ædium collocabantur, diebusque festivis, & lætitiæ aperiebantur.
29. Imagines funera defunctorum sequebantur, in perticisque oblongis collocabantur.
30. Ius Imaginis ponendæ quibus competeret.
31. Armorum seu insignium gentilitiorum usus apud quos primum.
32. Cymerium Veteribus quid ?
33. Insignia Collateralium distincta esse debent ab insignijs stipitis seu primo geniti familiæ ejusque successorum.
34. Primogenito decedente , secundo genitus insignia familiæ gestat integra.
35. Brizeure Gallis quid ?
36. Ius Paragij apud Gallos.
37. Mos inter nobiles ut insignia descendentium discriminentur ab insignijs

primogeniti.
38. Author per transennam originem suam ostendit.
39. Majorum stemmata plurimum valent apud posteros ad honorem &c.
40. Præclara Ciceronis sententia.
41. Parum prosunt stemmata sine virtute
42. Ciceroni cognomen fuit ignobile, sed illustre factis reddidit.
43. Doctores ijsdem gaudent privilegijs quibus nobiles.
44 Hidalgi, sive Fidalgi Etymon.
45. Nobilis est cujus mater plebeia, pater nobilis.
46 Gallorum proverbium, La verge anoblit.
47. Plebeia nupta Nobili gaudet privilegio Nobilitatis, si tamen post obitum mariti nubat plebeio excidit privilegio quæsitæ nobilitatis
48. Etymon dictionum Paganus, & Villanus.
49. Non omnis qui ruri habitat, ignobilis est, etiamsi proprijs manibus arva colat.
50. Nobilitatem generis amittunt, qui viles & sordidas artes exercent
51. Nobilitas an amittatur mercatura.
52. Honoratior est eorum nobilitas qui civitatem incolunt.
53. Nobilis verè est qui è nobilibus ortus, quique exemptus est ab oneribus & tributis plebeorum, nihilque refert, habitet ne is in civitate, & vocetur Bourgeois, sive Burger.
54 Nobilitati non officit qui Iudicem aut Advocatum egit.
55. Procuratoris officio amittitur nobilitas quod limitatur apud Sabaudos, ut hic.
56. Prærogativa hujus regulæ gaudebit natus ex nobili matre, & patre ignobili, vel è contra, quod non obtinet in privilegio nobilitatis.
57. Baccalaurei Etymon.
58. Alciati opinionem non probat Author, neque D. Argentrei.

Regula L. Innocentij VIII.

DE DIPENSATIONIBVS SVPER DEFECTV natalium ex nobilibus & graduatis.

ITem voluit quod super defectu natalium dentur graduatis, seu de magnis nobilibus genitis per simplicem signaturam quatuor, etiamsi Canonicatus & præbendæ Cathedralium seu Collegiatarum Ecclesiarum, & per *Fiat ut petitur*, ultra hoc dignitates etiamsi majores post pontificalem, & principales in Collegiatis Ecclesijs, aliis verò per *Fiat* tria, & per *Fiat ut petitur* quatuor si petan-

petantur, dummodo Canonicatus & præbendæ Cathedralium Ecclesiarum, vel dignitates non existant.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *Ista Regula dicit quod si unus petat dispensari secum super defectu natalium & ad beneficia, quod si ille sit graduatus vel de magnis nobilibus per signaturam Papæ simplicem, scilicet* fiat, *debent sibi dari* IIII. *beneficia etiamsi canonicatus & præbendæ Cathedralium Ecclesiarum existant, sed per signaturam* fiat ut petitur, *tunc debet addi*; etiamsi dignitates majores post Pontificalem vel principales in collegiatis Ecclesijs existant. *Si verò non fuerit de magnis nobilibus genitus, debet sibi dari per simplicem signaturam, scilicet fiat* ad tria beneficia, *& per* fiat ut petitur, *etiam quatuor si petantur, dummodo non sint canonicatus vel dignitates &c. hoc dicit. Et quoad istas regulas loquentes per* fiat, *vel per* fiat ut petitur *&c. idem hodie practicat Cancellaria si signatura* fiat per concessum *id est per illum cui Papa committit signaturam suam, vel per Vicecancellarium* argument. leg. Item eorum §. 1. ff quod cujuscumque universitatis nomine: *quicquid sentiat Bal. in simili* in cap. naturales in 1. col. si de feud. fuerit controver. col. x. *& licet superius in alia regula dixerim contrarium, tamen audio quod aliquando sic practicatur in Cancellaria, & in hoc standum esset stylo & tolerantiæ Papæ*, argument. cap. quam gravi de crimin. fals. & cap. quod translationem de offic. leg. *& quod ibi dicit Bald. referendo Io. Ant. quod ista Regula concernit expeditionem litterarum, & non annullat: ideò non deberet dari, nec dabitur ut credo.* 1

B *Et in quantum ista regula loquitur de genitis ex magnis nobilibus, sciendum est quod nobiles dicuntur tripliciter, quidam sunt Illustres id est nati ex duobus Marchionibus, aut Comitibus qui reputantur Illustres* leg. 11. ut dign. ordo ser. lib. XII. *Alij sunt sine administratione dignitatis alicujus de prædictis: vel sunt Comites, non tamen reputantur Illustres, sed vocantur magni nobiles, ex quo sic dicuntur à nobilibus ex inferiorum nobilium genere, quia in hoc reputantur nobiles ex reputatione ut dicit Bart. latè* in repetitione leg. 1. Cod. de dign. lib. XII. & ultra eum allego cap. 1. in princip. & §. si quis verò temerario de pace jur. fir. col. x. *& de istis loquitur ista regula; quod apparet, quia ei qui parat eos graduatis &c. & alij sunt nobiles ex inferiorum nobilium genere, & isti sunt qui communiter differunt à plebeis, & reputantur majores quam plebei, & appellantur diversis nominibus, secundum usum patriæ.* 2

Nam Venetijs appellantur fortè Magnates, pro qua nominatione & nobilitate est textus in capitulo primo in pr. ibi, cum omnibus locorum primatibus &c: de pace juramento firmanda *& Florentiæ appellantur ut audio*

Majores

Maiores, & in Hispania vocantur fidalgos; ut ex dictis Bar. colligitur & hoc dicit ex-
C *presse* in d. l. 1. & *de istis non loquitur ista regula : de quo me remitto ad gl. quam feci in regula praerogatiuarum* Pauli *super qua nobilitate pugnavi in Curia ; & quidquid habeo exinde, habui meis manibus gratia Dei : & hic non oportet specificare illas nobilitates, sed satis est quod quoad primam & secundam, habeat locum ista regula , & non quoad tertiam, de qua nobilitate per Bald.* in c. quis dicatur dux col. x.

Item non est hic insistendum, an illegitimus sit nobilis : quia non fundat ille text. & iura pro & contra : & consului super hoc his, quod sic, licet Baldus & Docto, diversi vi- 3
D *deantur. Sed vnum non omittam hic : quia etiam natus ex aliqua Baronissa & aliquo villano legitimè, debet gaudere hac praerogativa huius regulae* ; faciat c. novit de judi. & ibi dicit Io. And & glo. ibi Angel. in authen. de incoest. nupt. col. LIII.

Et credo quod non sit danda ista regula. per ea quae dixi supra regula proxima. Camera tamen non curaret de ista solemnitate, sed daret ad quaecumq; , quoscumq; , & qua-
E *liacumq; , etiam sine signatura, ut iam vidi in Curia, & de graduatis hic intelligo etiam* 4
de Baccalaureis in Hispania, qui etiam ibi reputantur graduati, licet non sit in iure gradus, nisi doctoratus, vel magisterij : sed ad hoc facit glossa l. 1. C. de athe. lib. 10. *maximè quia differunt à scholaribus, ergò sunt graduati* argument, eorum quae dicit Bartolus de nobilibus in d. l. 1. de dig. lib. XII.

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

A *Ista Regula*) Haec Innocentij Regula expuncta est ex Regulis posteriorum Pontificum, quòd beneficiorum pluralitas Sacris Pontificum Constitutionibus & novissimo Sacrosancto Concilij Trid. decreto damnata sit : praeterquam quod Haec Regula concernat tantum expeditionem litterarum, ut & aliquot praecedentes & sequentes, neque extra Curiam quenquam ligant, nec solent produci, ut initio istorum Commentariorum diximus : cum illae tantum inserviant Officialibus Romanae Curiae quibus propriè scriptae promulgataeque sunt : ideò illis non immorabor: mihi enim sufficit quoad hanc Regulam illiusque praxim lectorem remisisse ad Rebuffum in praxi *tit. de Dispens. super defectu natal.* quae vero hic subjicienter, in gratiam nobilium (quorum hic mentio) & dicis causa scribentur. 5

B *Genitis ex magnis nobilibus*) Nobilitas ut noster Alphonsus definit *ad Reg. prærog. Iulij 11. part, 3. pr.* est quoddam honore privilegium proveniens ex dice antiqua, per quod quis differt ab alij communis hominibus. Quae definitio magis placet , quàm illa Bartholi qui dicit nobilitatem nihil aliud esse quam qualitas illata per Principem qua quis ultra honestos plebeios acceptus ostenditur, *in l. 1. nu 62. in pr. C. de dign. lib.* 2, ubi Baldus & alij scribunt nobilitatem 6

codicil-

codicillis Principis, vel eius benficio dari. quo pertinet illud Assueri Regis de Mardochæo, Esther c. 6. *Hoc honore condignus est quemcumque Rex voluit honorare. Gutierrez lib. 3. pract. q. 10. nu. 35.* Sacrilegij enim instar est existimare indignum, quem dignum Princeps dixerit, qui potest quos vult nobilitare ut ajunt Impp. Theodosius, Archadius, & Honorius *in lib. Sacrilegiu,* & 7
ibi glo. Castren. & Balden. C. de divers. Rescript. Verùm, isti distinguuntur à generosis hoc est ijs, qui ex genere nobiles sunt, quique se gentiles homines id est, 8
vulgari lingua *Gentils hommes,* quasi dicant se ex gente sua propria trahere nobilitatem, & illam habere antiquam; unde habere volunt *Gentils hommes du nom & d'* 9
armes, & d'anciene ligne, ou d' ancienne Cavallerie, & talis nobilitas in Hispania vocatur *Fidalguia* quam illi sic definiunt: *Fidalguia,* es Nobleza, que viene à los 10
hombres por lignane, y asi los que la tienen han de procurar que no la dannen, ni menguen. *Gutierrez d. q. 16. nu. 39.* Ex quo fit ut quamvis verbum Nobilis ἐν πλατεῖ seu in lata significatione accipiatur etiam pro nobilibus, qui non sunt de genere *l. providendum, ibi, quos meritum vitæ nobilissimos facit &c. Cod. de postul.* tamen in stricta significatione, & propria restringitur ad eos solos, qui 11
de Ducum, Marchionum, & Comitum genere procedunt, qui reputantur Illustres. Ducatus enim, Marchionatus, & comitatus faciunt præsumi qui illos tenent nobiles de antiqua nobilitate & stirpe, ut notat Mascard. *tract. de probat.* & hos tales noster Alphonsus vocat hic magnos nobiles: quanto enim antiquior est nobilitas, tanto honoratior est, *Tiraquel. de Nobilit. c. 18. Guimer. ad* 12
Prag. sanctio tit. de collatio, verbo & antiquo genere pag. 95. magisque relucet à parentibus relicta, quam à Principe sine virtute donata *Otalor. de nobilit, 3. p. c. 7. Mascard. de probat. Conclus. 1094.* In aliis porrò nobilibus cessat præsumptio nobilitatis: cum nobilitas politica non insit à natura, ideoque plenè probanda est. *Covar. Var. resol. lib. 1. cap. 16, num 10. in fi. Bona Curtil. de nobilitat. in 6. part.* licet hæc probatio videatur potius dependere à moribus, & consuetudinibus regionum *Castren. cons. 125. In quarto dubio lib. 2. Cassan. ad consuet. Burg. Rub. 4. §. 19. in verbo Entre nobles.* Et ideò potest esse aliquem haberi pro nobili in aliquo loco, & in alio esse ignobilem *per text. in l. munerum. in pr. de muneribus. & honor. Ant. Faber. lib. 9. definit. foren. tit. 29. definit. 12. num. 51, Rota in una Comen, habitus 4. Martii 1611. coram R.P. D. Lugdunen. nu. 6 quæ est decisio 297. apud Farinacium p 1. recentior.* hic fit ut probandum quem esse nobilem, testes deponentes pro ratione dicti debeant dicere se cognovisse patrem, avum, & majores eius omnes, nobiles, & nobiliter viventes, qui pro talibus se tenebant, & reputabant, nobilium, actus, mores, status, & conditiones facientes, & exercentes, & pro talibus sunt habiti & reputati inter omnes de his cognitionem habentes *Bartol. in leg. 1. numero 98. Codice de dign. lib. 12* 13
parum enim est illos nobiles fuisse nisi etiam illud accesserit ut nobiliter vixerint 14
15
16
17
18

Guid. Papæ q. 391. Sed & nobilitas generis probari potest ex antiquis familiæ instrumentis ex quibus appareat nobiles avos & proavos illius de cujus nobilitate controvertitur. Verba enim illa enunciativa licet inter alias partes, & ad aliud prolata probant, propter antiquitatem; maximè verò, si aut coram Principe aut apud Rationales Principis instrumenta illa conscripta proponantur: Neq; enim facile credendum est Principem, aut Rationales permissuros, ut nobilem se diceret, qui nobilis non esset, cum non solum publicè, sed etiam Principis intersit, ut Nobiles ab Ignobilibus distinguantur, ita Senatus Sabaudiæ 15. *Kalend. Ianuar.* 1590. quod Placitum refert Ant. Faber *lib.* 4. *definit. tit.* 14. *definit.* 17. Sed apud nos in perillustri nostro Capitulo Leodien. ex laudabili sta- 19
tuto, hoc amplius requiritur, ut testes producendi super nobilitate alicujus in Canonicum recipiendi, sint quoque ipsi nobiles, & ex nobili & generoso genere legitimè procreati, & descendentes, ac ut tales inter nobiles & generosas familias in loco originis vel residentiæ habiti, reputati, & recepti fuerint, gaudentesq; privilegiis & prærogativis nobilium, & generosorum: & talis reputatio probatur per notorietatem apud Hispanos, ut notat *D. Io. Guitierrez. lib.* 3. *pract. quæst. q.* 16. *nu.* 99. Nihilominus hujusmodi reputatio, & communis opinio, quæ 20
de jure sufficit ad probandam nobilitatem, & in Hispania Hidalguinam debet esse immemoralis *text. in l. Cognitionem de Var. & extraord. cognit. in l. providendum ibi, glo. Bald. & Salicet. C. de postulando Bart. in d. l.* 1. *nu.* 97. *Lucas de Penna in l. mulieres col.* 2. *de dignit. lib.* 12. *Fely. in c. super eo de testibus. Ripa lib.* 2. *responsf. c.* 26. *Tiraquell. de nobilitate c.* 10. *Lud. Rom. figu.* 289. *latè Otalor. de Nobilit.* 3. *p. c.* 7. Quæ tamen probatio admittit probationem in contrarium. *Tiraquell. de c.* 10. *Mascard. de conclus.* 1096. probationem dico non præsumptionem: quia reputatio, & notorietas nobilitatis est fortior, quam præsumptio ignobilitatis contraria, ut ostendit D. Gutierrez *d. loco. & lib.* 3. *practic. q. q.* 14. *num.* 124. Sed & probatur nobilitas ex antiquis habitationibus ut decisit Rota 1612. *Ianuar.* 19. *coram R. P. D. Damasceno apud Farinacium decis.* 32 *part.* 1. *& decis.* 504. 21
part. 2. ac etiam ex eo quod quis fuit admissus inter nobiles, ut resolvit eadem Rota *Rom. in una Zegobien. coram R. P. D. Damasceno* 3. *Iunij* 1613. *quæ extat apud eundem Farinacium decis.* 494. *nu.* 7. *p.* 1. licet hanc genericam probationem non sufficere putem, ubi à statuto requiritur probatio nobilitatis antiquæ, *Farin. decis.* 535. *nu.* 1. ubi etiam *nu.* 5. dicit nobilitatem unius fratris, non probari ex 22
nobilitate alterius, imò non probari nobilitatem ex eo, quod quis sit de familia nobili, cum possit esse aliquos ex eadem familia reputari nobiles, alios non item, nisi tamen probata esset nobilitas ascendentium. *Farinac. d. decis.* 535 Ideò is censebitur esse de eadem familia antiqua, cujus pater, & avus sic vocabatur. 23
& maximè si gestabant insignia gentilitia illius familiæ antiquæ, ut notat noster Alphonsus *in Reg. prærogat. Iulij* 11. 3. *p. pr. arg. l. stigmata C. de Fabric. lib.* 11. *&*

cap. Si

cap. Si Iudex laicus de sent. excom. lib. 6. Ex quo infertur, quod talis quis præsu- 24
mitur, qualis nominatur, vel ejus insignia decent, concurrente præsertim pro- 25
batione familiæ *Guimer. ad Pragmat. Sanctio. tit de collatio. ubi sup.* Hinc fit ut
jus patronatus probetur etiam per insignia alicujus familiæ sculpta in Ecclesia
*Imo cons. 60. nu. 1. & ita decisum coram R P. D. Pamphilio in una Pamphilonen. 30.
Octob 1613. quæ extat apud Farmacium decis. 518.*

Verùm, insignium mentione occurrit elegans & curiosa quæstio, à quo tem-
pore cœptus sit usus insignium gentiliorum, quæ vulgus arma nuncupat, an 26
nimirum fuerit receptus temporibus prisci ævi? sunt enim qui existimant nul-
lum insignium gentilitiorum usum fuisse temporibus Romanorum, moti potis-
simum ratione hac, quod in historijs antiquis, cum sacris, tùm profanis, nulla
eorum fiat mentio, licet de imaginibus creberrimè loquatur. Est autem ima-
go, ut Polyb· *lib. 6. Histor.* scribit, insignis alicujus viri simulachrum, oris si- 27
militudinem artificiosè effictam, coloribus, pigmentisq; adumbratam referens,
quam in atrijs domus, sive etiam bibliothecis positam, ligneo armario inclu-
debant. De his, inquam, imaginibus frequens apud scriptores nostri & anti-
qui ævi mentio, Seneca Epist. 44. *non facit nobilem atrium plenum fumosis imagi-
nibus, animus facit nobilem &c:* & 3. de benef c. 28, *Qui imagines in atrio exponunt
&c: in parte ædium collocant*; cujus ritus rationem affert Valer lib. 5. c. 8 *Effigies
majorum cum suis titulis idcirco in prima ædium parte poni solere, ut eorum virtutes po-
steri non solum legerent, verum imitarentur.* Sed & Thecis ligneis, ut dixi imagi- 28
nes istæ quæ humerorum modo tenus oris simulachrum effingebant, colloca-
bantur, sive etiam armarijs ut Plinius scribit lib. 35. *Expreßi cera vultus singulis
disponebantur armarijs, ut essent imagines quæ comitarentur gentilitia funera* atque
istæ thecæ, ut curiosè advertit I. Lypsius *lib 1. Electo.* & ante eum Alex ab Alex.
lib. 5 genial. dier. c. 24. & Carolus Sogonius *lib. 2. de antiquo jure Civium Roman.
c. 20.* diebus festis, aut lætioribus tantum aperiebantur, alias, ut videtur, clau-
sæ. Vopiscus in vita Floriani; *Tantum illud dico, Senatores omnes ea lætitia esse ela-
tos, ut domibus suis omnes albas hostias cederent, imagines frequentes aperirent, convivia
sumptuosiora præberent.* adduntque titulos imaginibus affixos, sive honorum in-
dices, rerumque in magistratu gestarum: Tibullus:

Non tua majorum contenta est gloria fama.
Nec quæris, quid quaque index sub imagine dicat.
Horatius—————*populo qui stultus honores*
Sæpe dat indignis & famæ servit ineptus.
Qui stupet in titulis.

Denique, imagines istæ, ut in diebus lætitiæ laureis fertis, & floribus orna-

bantur, ita in luctu, & gemitu familiæ, tanquam consciæ essent & tacita mœstitia funestarentur, à propinquioribus deformabantur, tantoque honore dignas putabant, ut illas cum singulis imaginum titulis, illorum præcipuè, quorum dignitas, maximèque res gestæ fuere, in exequiarum pompa extra ędes producerent, & longa serie velut familiæ decora repræsentarent, illasq; defuncto- 29
rum exequias, & una funus comitarentur, *Alex. ab Alex. d. c. 24. lib. 11. Annal.* Firmemus Taciti auctoritate: Is igitur lib. 11. Annal. scribit: *Cotta Mesallinus ne imago Libonis exequias posterorum comitaretur, censuit* Silius quoque lib. 10.

Non conjux native aderant, non juncta propinquo.
Sanguine turba virum? aut celsis de more feretris.
Præcedens prisca exequias decorabat imago.

Ex quo etiam Silij versu patet imagines deferri solitas in perticis oblongis ad instar ferculorum triumphorum, & Polyb. *lib. 6. Histor.* narrat imagines istas publicis sacrificijs illos adhibuisse, festisque diebus armarijs apertis illas exornasse? cum verò ex domesticis quispiam esset mortuus, in funere extulisse, addito, ut magnitudine quam simillimæ apparent, reliquo temporis trunco. vestibus autem exornatus si consulares; aut cum imperio fuissent, prætextis; si censorij, purpureis; si triumphales auro intextis, atque curru, fascibus, & securibus: alijsque magistratuum insignibus prælatis, in rostra perlatas. Verùm 30
enimverò istas sibi ponere non omnibus licuit, sed ijs tantum qui Curules magistratus possiderent, quorum primus fuit Aedilitas, unde Cicero in Verrem dixit se Aedilem designatum, adeptum esse antiquiorem in senatu dicendæ sententiæ locum, togam prætextam, sellam Curulem, jus imaginis, ad memoriam posteritatis prodendam. Imago autem idcircò valuit ad memoriam posteritatemque prodendam, quia inde nobilitas ducta est. Nobiles enim fuerunt qui majorum suorum imagines ostendere potuerunt. Hinc apud livium Ancus Martius nobilis dicitur una imagine Numæ, pulchrè Propert.

Tota licet veteres exornent vndique ceræ,
Atria, nobilitas sola est atque vnica Virtus.

Igitur imagines ut ex prædictis apparet memoriæ dumtaxat, & excitandæ juventutis ad virtutem caussa custodiebantur.

An ergò nullus apud antiquos, qualis apud nos insignium gentilitiorum usus? fuit certè, & quidem inter viros nobiles, quibus tantum (ut hodie teste Panor in c. dilecta de excess. prælat, & D. Beleo in quæst. illust. q. 5.) licitum arma gentilitia gestare, Exemplorum abundè est apud Ant. Tesaurum *decis. 269.* scribentem vidisse se apud amicum quendam libellum in quo aderant ar- 31
ma & insignia antiquorum Hæroum, nimirum Menelai gerentis Hipogriphum argenteũ in scuto rubeo: Aiacis Telamonij apros duos aureos in campo rubeo: Prothe-

Prothesilai duos Ursos rectos se invicem respicientes coloris nigri in campo aureo: Ulissis Hypoghriphi in campo bipartito, cujus superior pars bipartita erat, inferior cœlestis coloris: Achillis Tigrem auream in campo rubeo. Deniq; aliorum multorum huic scripturæ, & merito, haud temerè credit Thesaurus, nec ego etiam illam in magno haberem nisi scriptorum authoritatibus sententia hæc fi marctur: pro quâ affertur Atheneus *lib. Dipnosoph.* 12. *c.* 14. ubi de Alcibiade loquitur: *Nam & scutum* inquit, *habebat ex auro, eboreq; confectum in quo erat insigne, Amor, qui fulmen flexerat* & de filio Herculis, Virg. *lib.* 9.

——————Status Hercule pulchro
Pulcher Aventinus, clypeoque insigne paternum.
Centum angues, cinctamque gerit serpentibus Hydram.
Vt & Ovid. *lib.* 7. *Metaph.* ubi de Ægeo & Theseo.
Cum pater in capulo gladii cognovit eburno,
Signa sui generis.

Insuper Tranquillus *in Caligula c.* 35. scribit eum *insignia familiarum nobilissimo cuiq; ademisse Torquato torquem, Cicinnato crinem.*

Adhæc in actis Apostolorum *cap.* 28. legitur de navi Alexandrina, cui erat insigne Castorum, id est figura Castoris, & Pollucis, qui Grecis Dioscuri id est Jovis filij dicebantur. Denique Plutarchus opusculo cui titulum fecit *Decem Oratorum*, scribit Demosthenem in clypeo pinxisse bonam fortunam. Ex quibus fit ut animum inducam ne credam antiquos caruisse insinibus gentilitiis, sive eorum usum non habuisse, in quâ tamen opinione Alciatus *lib.* 5. *Parergon. cap.* 13. sed debili admodum nititur fundamento: Nam quotquot legi, in ea esse sententia vidi, ut adstruant, non solum veteres insignia, sive ut vulgo, arma gentilitia habuisse, quæ in clypeis seu scutis pingi solebant: verumetiam, Cymærium, nam sicut clypeum ornabat insigne, ita etiam galeam ornabat Cymerium, quod super imponebatur non tantum ad illius ornamentum, sed etiam ad hostium terrorem: cum galeæ, & Cymerij altitudo majorem equitis seu militis staturam ostenderet: quod aperrè indicat Polib. *lib* 6. pag. 500. verbis his: *Prater hæc omnia adornantur coralla plumea, pennisq; tribus puniceis, aut nigris erectis, longitudine fermè cubitalis, quæ cum in summo vertice cateris armis addiderint, vir quidem apparet duplo maior quam sit, eius verò aspectus pulcher, hostibusq; terribilis.* Itaq; in usu erat ut galeæ superimponeremur non solum plumæ, sed etiam aliquid terribile, & monstrosum, ac potius Cymericum, seu fantasticum, quam naturale, ut leo alatus, aut Draco flammas ore vomens, aut bos alatus, aut alia similis Chimera, unde remotâ litterâ H. Cymerium derivatur, ut notat idem Tessaurus dicto loco. Atq; ex isto veteri ritu processit, in nosq; derivavit usus

Mmm 2 ille

ille insignium gentilitiorum, quæ familiæ nobiles ab aliis itidem nobilibus discernebant. In quo tamen advertendum, ut si collateralis à stipite familiæ distincta gerat insignia, aliqua nimirum nota, aut fascia ab integris stipitis seu primogeniti familiæ insigniis, nihilo magis esse tales collaterales ignobiles, cum 33
inter familias nobiles jam ab omni ævo mos ille inoleverit, ut inter Collaterales distinctio quædam apponatur, integris manentibus insigniis penes primogenitum, eiusque successores: dignitas enim familiæ debet servari in primogenito, quo decedente secundo genitus gestat insignia familie integra, & absque 34
ulla nota aut scissura, quam Galli *brizeure* nuncupant, ut doctè, & curiosè notat, discutitq; Joannes Scohier *in suo tract. de l' Estat & comportement des armes*, 35
& novissimè D. Jo. Gutierrez Canonicus Ecclesiæ Civitaten. vir doctissimus *lib. 3. pract. q. q. 16. num. 42.* qui citat D. Jo Molina *de Primogen. Hisp. lib. 2. cap. 5. per tot.* Neq; eo secus ut dixi desinent esse nobiles, præsertim qui à Principe, vel Duce, vel Marchione de feudo investiti sunt, ut notat Eruditiss. Cujacius *lib.*
„ *2 feud. tit.* 10. verbis his: Et ita hodie quibus locis res ita geritur inter fratres,
„ ut feudum frater major natu præcipuè obtineat, & cæteris aspergat cæteram
„ partem, cæteri non minus suas partes nobiliter tenent, quam frater major na-
„ tu, nec minus dicuntur esse pares in feudo, & à majore quidem fratre dicuntur
„ feudum tenere jure paragij, gallicè *en paroye* sive *en parage*, quo sensu etiam di- 36
„ citur *Paragium* in Constit. Neapolitan *3. tit. 26.* sed ejus conditio talis est, ut
„ pro eo nullam fidelitatem fratrem fratri jurare, aut repromittere debeat. De quo jure Panagij sive Paragij vide Renat. Choppinum, *tract. de Domanio lib. 1. tit 5. & passim lib. 2.* Itaque sive frater major natu feudum nobile possideat ex asse, sive non, sive etiam integra gestet familiæ insignia, aut aliter, iusque deque est quoad Collateralium nobilitatem. Nam primogenito decedente, inquit Chassaneus, *lib. gloriæ mundi conclus. 76.* secundus poterit portare arma Domus, seu familiæ integra: & ratio est, quod jam factus sit primogenitus: nam primo defuncto, & excluso, secundus sequens dicitur primus, & tertius dicitur secundus, & sic de singulis *Guilhel. à Monteferrat. tract. de success. Regum in 2. dubio num. 35. in fi. & nu. 20.* ubi scribit moris esse inter nobiles, ut in descendentibus omnibus, præterquam in primogenito, velut in capite, ponatur aliqua differentia, 37
mediante qua ab aliis discernatur atque cognoscatur.

Atq; ita factum in familia nostra de Chokier, quæ gradatim ab antiquo derivata à nobili prosapia & feudo de Chokier propè Leodium, cujus possessores à primogenito & stipite nostro descendentes semper integra illius familiæ 38
nostræ insignia (quæ sunt crux Burgundica rubea in scuto seu campo aureo cuius apertam cassidem exornat Cymerii loco Moyses radiatus eadem cruce antrorsum insignitus) gestarunt. Majores verò mei eorumq; successores ex secundogenito descendentes, discrimen aliquod iisdem apposuerunt, quò à primo

primogeniti insignijs distincta, pro more inter nobiles recepto, apparerent;
usque dum linea primogeniti agnationis nostræ deficiente, integra resumpse-
runt Matris verò meæ primogenitores, quòd ex primogenitis ortum ducerent,
integra insignia gentilitia portarunt antiquæ & nobilis familiæ de Linster, sive
gallicæ Linchier patriæ Luxenburgensis (quæ sunt duæ rectæ fasciæ rubeæ,
quas barras vocant in scuto argenteo, cujus apertæ galeæ pelicanus aureus pul-
los fovens insidet) ex qua familia paternum genus matris meæ derivatur. Ve-
rùm, hæc obiter dicta sint: quæ alioqui invidiam ciere mihi non debent, magis
quam Alphonso nostro qui in occasione, licet alia, nobilem suam prosapiam
pandere non dubitavit ut in Reg. xv. & in Reg. Julij III. par. 3 princip. aliisque
in locis. Quid? quod Budeus, Mynsingerus, Bertrandus Argentreus, Julius
Cæsar Scaliger, Justus Lipsius, aliique sexcenti à litteris & natalibus clari, sui
claritudinem generis è re nata prodiderint, censoriam notam nequaquam ex-
perti sunt. Etenim nulla equè valida sunt præcepta ad verum æternumque ho- 39
norem, quam maiorum stemmata beneque acta vita ob oculis posita, quibus
nepotes & posteri videntes se non ex pudendis parentibus, sed ex honoratis
nobilibus ortos, mirum in modum ad virtutem accenduntur, atque ad eam ple-
rumque constantiam animique magnitudinem extimulantur, ut eò perveniant,
quò unus aliquis de multis operosæ tædio virtutis aspirare nequaquam sustine-
ret. Hinc præclare Cicero: *Optima hæreditas à parentibus traditur liberis omnique pa-* 40
trimonio præstantior, gloria virtutis rerumque gestarum, cui dedecori esse nefas, &
vitium iudicandum est. lib. 1. de off. Sola tamen stemmata sine virtute proposita
minus laudantur, sed quia interdum hi quos majorum lux nobilitavit, ag-
natam sibi quoque illorum virtutem habeant. Alias, qui sola parentum nobili-
tate gloriantur, neque morum probitatem generis splendori opponunt, mihi 41
profectò similes statuis sive Cenotaphiis videntur, in quibus præter nomen,
nihil est additamenti.

Quis enim generosum dixerit hunc, qui
Indignus genere & præclaro nomine tantum
Insignis?

In Cicerone legimus quod cum ab eius amicis moneretur suum ut cogno- 42
men mutaret, utpote quod dicteriis obnoxium erat, aliudq; adscisseret, respon-
dit se Ciceronis nomen illustrius effecturum, quam esset Catonum, aut Catulo-
rum, aut Scaurorum: nam hæ familiæ cumprimis illustres erant apud Romanos,
cum Tullius esset homo novus. Cognomen autem ideò patebat cavillis quod
à cicere vilissimo legumine dictum videretur. Quasi verò non & Fabij à fabis,
& Lentuli à lente cognomen habuisse viderentur. Parum illustris est, qui præ-
ter imagines & cognomen nihil habet nobilitatis; pulcherrimum autem nobi-

litatis genus est, quam sibi quisq; propriis virtutibus conciliat. Hincq; Alcibiadis filius *apud I. socratem Oratione de Bigis* patrem suum præcipuè dilaudat, quod cum claris esset ortus parentibus, ab illorum virtute nunquam degenerarit, neque otio ac luxu diffluens majorum virtute gloriaretur, sed tanta è vestigio animi magnitudine fuerit, ut existimaret oportere se propter semetipsum non ob illorum res gestas celebrari. Quid quæris? hoc ipsum ICti nostri satis intel- 43 lexerunt, dum Doctores hisdem voluerunt gaudere privilegiis, quibus ipsi nobiles, cum non minori sint digni nobilitatis præmio, quam ipsi milites & nobiles, atq; ita privilegia militum extenduntur ad Doctores *Cynus & Salicet. in l. 1. C. de Iuris & facti ign.* qui etiam merito nobiles reputantur *Bal. in l. providendum ibi text. C. de Postul Ripa in l. Centurio in pr. num. 15. ff. de Vulg. & pupill.* cum admittantur ad prærogativas & officia nobilium, eorumque immunitatibus gaudeant *Azeved. in l. 2. tit. 10. lib. 8. Novæ Collect. Reg. nu. 108. D. Gutierrez lib. 5. pract. quæst. q. 17. 5. & seq.* unde fit ut in nostra Reg. graduati gaudeant eadem prærogativâ, quâ ipsi nobiles, idemq; dicendum in omnibus aliis prærogativis nobilibus à jure vel statuto concessis. Sed satis sit talium: regredior ad textum Alphonsi.

C *In Hispania vocantur Fidalgos*) Etymon hujus vocis *Fidalgos* vel *Hidalgos*, 44 illud traditur nempe à Hidalgo, quasi dicas Gothi filius, ac si essent filii Gothorum, tempore quo Hispania à Mauris occupata fuit, & Gothorum Imperium penitus concidit, quasi maximè essent in oculis omnium, nobilissimique perinde ac si filij eorum essent, qui Imperium Hispaniæ novissimè tenuerant: quod ipsum nomen significare videtur: quia cum hoc nomen *Hyo* habet relationem ad patrem, quasi ex patre velit ostendere nobilitatem, & sic quod dicimus *Fidalgus*, perinde est, ac si dicamus filius Gothi. Ita Dominus Jo. Guitierrez author Hispanus *in libris pract. q. lib. 3. quæst. 13. nu. 19.*

D *Ex aliqua Baronissa, & aliquo Villano.*) Multo ergò magis natus ex matre Villana, ut illius verbo utar, & aliquo Barone, ut probat Dominus Va- 45 mel. *cons. 21. nu. 4.* & late Tiraquel. *de Nobilit. c. 18. Ant. l. 9. definit. Foren. definit. 16.* quia plebeja genere mariti nobilitatur ex Constitutione *leg. mulieres Cod. de dignit.* nobilitas enim ducitur ex genere, eò quia, ut Galli dicunt *la verge anolit* 46 *Cujacius consultatione 56.* si tamen post mariti nobilis mortem nuberet plebejo, 47 caderet dubio procul privilegio quæsitæ nobilitatis, *Ant. Faber d. lib. 9. definit. Foren. tit. 29. definit. 17.* Cæterùm, ut etymon vocis latinæ paganus à pago, ita 48 vocis barbaræ Villani a Villa, quod est prædium rusticum, *ut in leg. 1. §. sive autem ff. de fundo instructo* in quo significato Villani & rustici nobiles dici possunt a villa & rure, ideoq; non omnis est ignobilis & plebejus, quisquis ruri 49 habitat, ut inquit Jas. *in §. item Serviana nu. 26. instit. de actio.* etiam si propriis

manibus

manibus labore, dummodo viles artes non exerceat *Guido Papæ decis. 11. & 41. Tiraquell. de nobilit. c. 2. nu 54. Avenda in suo Dictionario in verbo Cavalero Vincent. de Francis decis. 128. nu. 4. Rebuff. ad Constit. Reg. tract. de Mercato. art. 1. gloss. 1. num.* 24. Viles enim & sordidas artes exercentes quales sunt qui tabernariam exercent *l hunnlem. Cod. de Incæst. nuptijs Cic. lib. 1. de offic.* nobilitatem generis 50
amittunt, licet inde non officiant liberis. Absurdum enim à patre solo auferri filijs quod non à solo patre filij habent, *Ant. Faber. definit. Foren. lib. 9. d. tit 29. definit. 1.* etiamsi nati sint eo tempore, quo jam amissa erat nobilitas, *idem Ant. Faber d. lib. 9. tit. 29. definit. 25 Tiraq. de Nobilit. c. 35.*

Quid in mercatura? amittitur nobilitas si illius usu actuque vivant, licet ipso jure reassumant nobilitatem desistendo, *Ant. Faber. lib. 9. Definit. Foren tit. 29 Definit. 1. Rebuff. d. glo. nu. 21.* quod verum intelligant in eo qui ex nobilibus 51
parentibus natus est, secus autem in eo qui de novo nobilitatus est: nam illum nobilem natura produxit; hunc non item. Idem in Francia, inquit Rebuffus litteræ à Rege impetrantur, ut negotiatio, illiusq; exercitium non noceat nobili qui exercuit mercaturam, quod verum in eo qui ex privilegio & sola Principis concessione nobilitatem sibi quæsivisset: nam si ab antiqua prosapia nobilis fuit, sola desistentia recuperat nobilitatem, neq; ulla indiget Principis rehabilitatione, *Ant. Faber. d definit. 1. Argentreus ad Consuet. Britan. art. 155. glo. 1*
Verùm ut redeam unde digressus sum, nobilis à rustico non loco ipso sed genere, virtutibus, & divitijs distinguitur, *l. si prædium. C. de præd. minor. Tiber Decian. cons 66. nu. 42. & 43. lib. 3.* Nihilominus honoratior est eorum nobilitas, qui civitatem incolunt. *Ias in §. serviana nu. 26. instit. Dominus Gutierrez pract.* 52
q. lib. 3. q. 13. nu. 50. Unde, ego manum non verterim, habitet ne in civitate, an ruri nobilis, dum ipse nobiliter & splendidè vivat, nam per not Baldi *in l. 3. quæ incipit nobiliores de Comerc. & mercat.* dicitur ille nobilis qui ex proprio suo patrimonio vivit non exercens artem mechanicã aut mercaturam *VVurmser. pract obser. lib. 1. obser. 2.* quod eatenus probo, si à nobilibus ortus si parentibus; quiq; exemptus est ab oneribus & tributis plebeiorum *l. 1. & per tot. C. de Dignit lib. 12.* 53
Ant Gomes. in l. Taurin. l. 79 nu. 6. & hunc talem nobilem habebo etiamsi habitet in Civitate, & vocetur apud nos *Bourgois* sive flandricè *Burger*, sedeatque inter cives, cum ista possint se invicem compati, ut sit civis & senator, & de genere equestri, ut decidit Rota *in una Monasterien. Canonicatus Iunij V. anni 1573. coram R. P. D Seraphino quæ est in decis ejusdem Seraphini sub nu.* 207. Imo quod Judicem aut Advocatum quispiam egerit nobilitati suæ non offecisse Placito 54
Curiæ Parisien. est decretum, *Io. Chenu in addit ad Papon. lib. 5. tit. 4 arresto 4.* aliter atque si Procurator caussarum fuerit: quia is perdet nobilitatem suam, *Chassaneus ad consuetud. Burgund. tit des droicts appartenants aux gens mariez entre gens nobles, §. 19. num. 21. Bertrand, Argentreus ad Consuet, Britania tit. des Iustices art* 40.

ar. 40. quod hactenus admittunt Sabaudi & meritò si apud inferiores Judices procuratoris officium exerceant, secus si apud Senatum quem Principis dignitatem & auctoritatem præferre hauddubium est *Ant. Faber lib 9. C. tit. 29. de finit.* 6. Cæterum, ne à lineis excidam, adque propositum redeam, gaudebit prærogativa hujus Regulæ, si quis fuerit natus ex nobili matre, & patre ignobili, vel ex patre nobili & matre ignobili, cum privilegia nobilibus concessa, competant etiam eorum uxoribus, ipsorumque liberis, quamvis illæ nobiles non sint *Io. Gutierrez in suo doctiss. tract. de Iuramento confirmatorio part.* 1. *c.* 16. *num.* 58. Atque hoc quidem quoad prærogativam hujus Regulæ, non etiam nobilitatis. Hinc fit ut si mater sit nobilis & pater vilis & plebeius, filius & descendens erit plebeius, & non gaudebit privilegio, seu prærogativa nobilitatis *tex. not. in l. Nobiliores C. de Commerc. & mercat. Ant. Gouvean ad leges Tauri l.* 79. *nu.* 7. 59

E *Baccalaureus*) Baccalaureum à baccalauri deducit Alciatus *lib.* 8. *Pareg.* *c.* 10. & Mand. *ad Reg.* 16. *Cancell. q.* 11. *nu.* 3. Nam ut Athletæ tribus olim coronis in sacris certaminibus ornabantur, *l.* 1. *C. de Athlet. lib.* 10. ut vacationem mererentur, ita & tres gradus Doctorem habere decet, nimirum primum quem à baccalaurea, qua solebant coronari, *Baccalaureum* dicunt, qui conferebatur illi qui quadriennium studijs juris operam dedisset, quem *lytam* vocabant, alterum qui *Licentiatorum* quos Justinianus *Prolytas* appellat, isti enim propter eminentiam doctrinæ licentiam Doctoralia insignia suscipiendi, unde & *Licentiati* dicuntur solo insignium honore à Magistris seu Doctoribus differentes, qui à Justiniano si prudentiam profiteantur, *Antecessores* indigetantur. Verum hæc Alciati Ætimologia non mihi arridet: magis placet illa quam prodidit Pontanus *Progym. vol.* 1. *progymnas.* 38. qui *Baccalaurei* vocem à militia deductam credit. Gallorum enim veteri lingua *batallum* prælium, & batalarios tyrones milites, quique castra sequi, & militiæ exerceri cœpissent, ac semel manum cum hoste conservissent, nominatos. Hinc postea in Academia Parisiensi perantiqua, ubi hæ promotiones videntur natæ, *Batalarios* appellari solitos, qui in studijs ingenuarum artium, quasi tyrocinium posuissent & publicè disputando specimen eruditionis suæ præbuissent, atque ita tanquam cum hoste jam condixissent. Quod ergo Alciatus & Mandos. alijq; de bacca & lauro philosophantur, frivolum est, ac nugatorium sensu Pontani, Laurus id est corona, è lauri folijs contexta, debetur Poetis tantum? (de doctis loquor; nam quis ignorat etiam Imperatorum, & militum triumphantium esse lauream?) præterea nullis, idque ob certas caussas, quarum hic non est necessaria commemoratio. Cæterùm, consuetudo & ignorantia, ut alias innumeras, sic istam vocem depravavit, ac pro *Batalarijs*, *Baccalarios*, deinde *Baccalaureos* in sermonem latinum induxit. Atque hæc etymologia propius videtur abesse à vero quam etiam illa quā tradit Dñs D. Argentreus *ad consuet. Britan. art.* 88. & *tract. de Nobilit. q.* 14. qui Bacca-

Baccalaureum deducit à voce *Buccellarius*, qui Visigothorum ævo & tempore Gregorij Turonensis Stator aut Satelles regius dicebatur.

Argumenta in Regul. LI. INNOCENTII VIII.

1. Regula hæc non comprehendit Baccalaureos iuris.
2. Clausula in fine posita, refertur ad omnia contenta in eadem dispositione.
3. Dispensatio ad duo incompatibilia, intelligitur de duobus primis.
4. Hæc regula concernit expeditionem litterarum, ideò non est danda.
5. Hæc regula non est inter regulas Pauli. v. & quare.
6. Pontifices interdum dispensant ad plura beneficia, maximè in Germania & Polonia.
7. Dispensatus ad plura beneficia intra certum tempus, quo finitio, si non dimittat aliud, primo erit privatus ipso iure, & si verumque retinere contendat, utroque.
8. Dispensatio non prodest ei cui beneficia canonicè non sunt collata.
9. Execrabilis demum excurrit pœnam execrabilitatis post pacificam secundi possessionem, non sterilem, sed quæ commodo fructuum fruatur.
10. Effectus possessionis consistit in perceptione fructuum.
11. Qui est in mora, vel negligentia quo minus fructus recipiat, censetur pacificè possidere, & incurrit in pœnam execrabilitatis.
12. Episcopus seu Legatus non potest dispensare in duobus residentiam requirentibus.
13. Clausula restrictiva in dispensatione ad duo incompatibilia. & nu. 12.
14. Gradus Baccalaureatus, non est necessarius ad gradum doctoratus in Italia nec Belgio. Sed aliud in Gallia & Hispania: & unde deducatur Baccalaureus.
15. Stylus Romanæ Curiæ est, ut dispensatus ad unum beneficium obtinendum possit in permutatione primum dimittere, & aliud admittere absque nova dispensatione.
16. Dispensatio de obtinendis duobus intelligitur de duobus primis.
17. Dispensatus ad plura beneficia censetur dispensatus à residentia.
18. Cum conceditur aliquid, omnia censentur concessa, sine quibus concessio uti non possumus.
19. Dispensatus ad duo beneficia sub eodem tecto, poterit illa retinere, etiamsi alteri beneficio sit unitum aliud in eadē Ecclesia, quamvis hoc in dispensatione non fuerit expressum.

Regula LI. INNOCENTII. VIII.

DE DISPENSATIONIBVS QVOAD INCOMPATIBILIA.

ITem voluit, ſtatuit, & ordinavit quod ſuper obtinendis incompatibilibus beneficiis in Theologia Magiſtris, & in iure Canonico vel Civili Doctoribus, & in illis cum rigore examinis, ac eadem Theologia Licentiatis, aut formatis Baccalaureis, ac magnis Nobilibus, per *Fiat quinquennium*, & addito *ut petitur*, *quod vixerit ad duo incompatibilia*, aliis verò per *Fiat biennium*, & addito *ut petitur*, triennium ad duo, dummodo non ſint duæ dignitates maiores poſt Pontificales, ſeu principales in Colegiatis Eccleſiis, aut duæ Parochiales Eccleſiæ, aut tales mixtim, cum poteſtate permutandi, ſi petatur.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *ISta Regula dicit quod quando petitur diſpenſatio quoad dua incompatibilia, & Papa dicit ſimpliciter* Fiat, *tunc graduatis hic expreßis, vel magnis nobilibus datur quinquennium in Cancellaria & ſi non ſint graduati, tunc datur biennium: ſed ſi ſignatura dicat fiat ut petitur, graduatis, & nobilibus datur quoad vixerint; alys verò ad triennium: & hoc intelligitur, dummodo non ſint duæ dignitates poſt Pontificalem aut principales in collegiatis, vel duæ parochiales, aut tales mixtim, id eſt una parochialis, & una dignitas major poſt Pontificalem &c: & datur cum poteſtate permutandi ſi petatur in ſupplicatione, hoc dicit iſta regula: quæ venit ad declarandum notata in c. de multa* 1
B *de præben. ibi* circa ſublimes & litteratas perſonas &c: *& qui ſunt iſti magni nobiles dixi ſupra Regula proxima: & non debemus excedere quoad graduatos terminos hic poſitos: ideò iſta regula non debet extendi ad baccalaurios in legibus, vel in jure canonico: quia ſi Papa voluiſſet expreßiſſet,* c. ad audientiam de decimi. *ſed quando ſimpliciter dicitur de graduatis, ſecus eſſet, ut dicit ſupra regula proxim. & iſta clauſula in fine poſita ibi* dummodo *&c: debet referri ad omnia præcedentia, tam ad graduatos, & nobi-*
C *les, quam ad alios: quia clauſula in fine poſita refertur ad omnia contenta in eadem diſpoſitione* c. inquiſitioni de app. fac. dict. doct. in l. ſi ſervus plurim. §. fin. & in l.

talis

talis scriptura & quad. in littera ibi not. ff de leg. 1. *ideo per prædictam signaturam non dispensatur ad duas parochiales, nec ad dignitates post Pontificalem &c. etiam cum magnis nobilibus, aut cum graduatis, per prædicta: & ita servatur in curia.*

D *Item in quantum hic dicitur quod detur potestas permutandi si petatur in supplica-*
E *tione, & non si petatur in Cancel, & ponitur ista clausula propter cap. non potest. §. 1. de præb. lib. vi. quia dispensatio ad duo incompatibilia intelligitur de primis duobus &c*: suffi- 3
ciat l. boves §. hoc sermone ff. de verb. sig. *credo tamen quod cum tali signatura Camera transisset tempore Sixti bullas ad vitam in virisq; hic expressis & ratio est quia de facili dispensabatur ad tria incompatibilia, ergò &c.* arg. c. quoad translationem de off. lex. *& circa hoc nobiles, & graduati habebant prærogativam verbo tenus, & non cum effectu respectu aliorum, tempore tamen Domini nostri Innoc. non de facili dispensatur, etiam cum nobili, & graduato & circa incompatibilia, & arbitror quod dubitabit hoc cancel. tamen servat hanc regulam, & credo quod non sit danda, quia concernit expedi-* 4
tionem bullarum, & tamen habet decretum irritans, & est verum.

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

I*sta regula*) Sed nec hanc Regulā suis Reg. inserverunt posteriores Pōtifices, 5
tum quod pluralitas beneficiorū canonibus sit inimica *cap. Sanctorum 70. dist.* tum quod non soleant dispensare quoad incompatibilitatem, nisi gravi urgente causa, ut nimirum quoad ejus fieri possit, conforment se sacrosancti Concilij Trident. dispositioni, quæ multifariam damnat pluralitatem beneficiorum, *ut constat. ex cap. 4. Sess. 7. & cap. 17. Sess. 24.* Et licet interdum dispensent, 6
hoc sic ex gravi aliqua causa, ut in Germania & Polonia propter hæreses, aut nobilitatem, per quam teste Staphileo *de litt. grat. tit. de Prærog. expectantium nu. 3.* sublevatur & defenditur Ecclesia, quæ per pauperes deprimitur & expilatur. Nec opus habet Papa derogare expressè Concilio Trid. cum in eo fuerit excepta auctoritas S. Sedis, ut fuit resolutum in una Bononien Prioratus *9. Junij 1609. coram R. P. D. Mauzanedo, quæ Rotæ decisio extat apud Farinacium part. 2. decis. 179. nu. 6. in Novissimis.* Verùm, quando Papa dispensat, id facit ad tempus, intra quod nisi dispensatus alterum dimittat coram Papa, vel etiam Ordinario, ut vult Rebuff. *in praxi tit. de disp. ratione ætatis in verbo quoad, dixeris nu. 9.* erit pri- 7
mo privatus ipso jure, & si retinere utrūq; cōntenderit, privabitur utroq; efficieturq; inhabilis ad alia *per extravag. execrabilis Ioann. 22. de præbend. ut supra dixi ad Reg. 1. nu. 25. vers. octavus est casus, & ad Reg. VIII. glo. VII. nu. 15. in fi.* nec ipsi proderit ejusmodi dispensatio postquam non est impleta conditio *c. super eo & c. verum de cond. appo Rebuff. in praxi tit. de dispens. ratione ætat. in glo. verbi quoad*

vixeris: Illud autem est exploratum, quod non proderit ejusmodi dispensatio ad plura ei cui non canonicè conferuntur, vel cui non sunt canonicè collata, vel ei cui irregularis, vel criminosus est ante rehabilitationem concessam *ut notat Rebuff. in praxi tit. de dispens. ratione ætatu, verbo Si tibi alias nu. 1. & seq. Gemini. in c. Si gratiosè ibi textus nu. 6. Staphil. de Rescript. Apost in forma brevis in pr. nu.* 11. 8

Quod autem dixi execrabilem seu eum qui duo incompatibilia retinere contendit iis privari, efficiq; inhabilem ad alia, juxta dictam extravag. execrabilis, intellectum habet post pacificam demum secundi possessionem, *Lessius. de Inst. & iure lib. 2. c. 34. dub. 27. nu. 141. Farinacius decis. 109. in antiq. & decis.* 657. *par. 2. in Noviss* ubi fuit dictum *coram R.P.D Buratto anno* 1615. *Marty* 13. beneficium primum non censeri vacare per assecutionem secundi beneficij, nisi dicti secundi beneficij possessio pacificè habita fuerit per duos menses. Et sic nota pacificam possessionem, ut inducatur pœna ista execrabilitatis, considerari non solum de facto, sed etiam de jure, id est non litigiosa, & absq; controversia juris, & facti judiciali, & extrajudiciali, & est communis opinio, *Archid. & Io. And. in c. Commissa de electio. Fely. in c. cum Ioannes nu. 33. de fide instru. Cassad. decis. 9. de causs poss. Sarnen. in Regul. de Triennal. q. 53. Mandos. Reg 34. q. 26. Hoieda de Incomp. c. 13. nu. 80. Mascard. de probat. conclus 183. num. 40. Navar. consilio 14 de Præbend. Ant. Faber lib. 1. definit. Forens. tit 2. definit. 31.* Imo pacifica possessio secundi intelligenda est non de possessione sterili; sed fructuum, vel majoris partis eorundem *ut tradunt DD. & text. in cap. si tibi concesso de præbend. in 6. Lessius d. nu. 141. Nicol. Garcia tract. de ben. par. 11. c. 5. §. 1 nu.* 123. cum omnis possessionis effectus consistat in perceptione fructuum *l. bonæ fidei 48. de acq. poss. Rota decis. 1. nu. 1. de restit, spol.* nisi tamen per ipsum stet quo minus recipiat *Bart. in l. qui universas §. quod per Colonum & in l. quamvis § si conductus nu. 2. ff. de acq. poss. Gonzal. ad Reg. 8. Cancell. glo. 35. num* 112. & 121. Caveat ergò dispensatus, ne lapso dispensationis tempore possideat secundum: quia dispensatio ei non proderit postquam non est impleta conditio, ut prædixi. Solet autem de stylo 9 10 11
„ Curiæ in dispensatione ad duo incompatibilia dari hæc restrictiva: Et cum de-
„ creto quod Orator habita primodictorum Canonicatus & præbendæ posses-
„ sione, seu si per eum steterit quo minus illam assequatur, juri sibi in ultimodi-
„ ctis Canonicatu & præbenda vel ad illos quomodolibet competenti cedere,
„ nec non dictis duobus annis elapsis infra mensem immediatè sequentem, ob-
„ tentos Canonicatum & præbendam dimittere omninò teneatur in manibus
„ Romani Pontificis & non alias: alioqui singuli Canonicatus, & singulæ præ-
„ bendæ hujusmodi vacent eo ipso, ita ut de illis per Sedem Apostolicam dum-
taxat disponi possit, Irritumque &c: Et in hoc eventu, non requiritur quod utriusq; habeatur pacificia possessio, ut perperam dicunt Staphil. *tit. de Qua. ita. & statu benef. §. huiusmodi nu.* 12. Hojeda *d. c. 13. nu.* 79. Nam quavis primum sit

sit litigiosum, multò magis vacabit per assecutionem secundi incompatibilis pacificè possessi, ut probat Nicol. Garcia *de ben. p 11. c, 5. nu.* 107. *per not. Innoc. inc In nostra de rescript. Navar. cons.* 14. *nu* 1. *de præbend. Rebuff in praxi tit. de tacit. renunciat. vers. Tertio qui litigat Lessius de Iust. & iure lib.* 2. *c.* 34. *nu.* 141. Sic non excusat vacationem primi, ex eo quod non expedierit bullas, sine quibus non potest capere possessionem, si per eum stat *Idem Garcia c.* 5. §. 1. *nu.* 140. ubi quoq; *in* §. 2 *nu* 171. scribit hodie esse indubitatũ ex Concilio Trid. *sess* 24. *c.* 17 *de Reformat. ibi: Dummodo utrumq; personalem residentiam non requirat*, Episcopum seu Legatum non posse dispensare super pluralitate beneficiorum residentiam requirentium, quem vide, ut & Joannem Randeum *tract. de dispensatio per Episcopos* ubi enumerat 157. casus, in quibus Episcopus dispensat, is extat in XIIII. vol. Oceani juris; vide etiam Staphileum *de litt. grat. tit. de Secunda forma expectat. num.* 4. & 5 ubi scribit nullum præter Papam posse dispensare, ut 12
unus possit obtinere duos, vel plures Canonicatus in eadem vel aliis Ecclesiis: quod verum est, inquit, si requirant residentiam, vel nisi sint tenues, & minus sufficientes ad vitæ sustentationem *Io. Anan. c. litteras de concess. præb.* & idem 13
dicendum de Canonicatu, & Parochiali, quia Papa dumtaxat solet dispensare, non autem eo inferior, *ut dicam Reg proxima*, cum autem Papa dispensat, solet dare restrictivam hanc: Volumus autem quod Canonicatus & præbenda, ac Parochialis Ecclesia ejusmodi debitis non fraudetur obsequiis, & animarum „ cura in dicta parochiali nullatenus negligatur, sed eorum congruè supportentur „ onera consueta, quodq; dictus N. eidem Parochiali deservire, & apud illam per„ sonaliter residere, nec quicquam ex ipsius servitio debito prætermittere de„ beat, ac pro illis diebus, & horis, quibus dictæ Ecclesiæ Sancti N. ratione Ca„ nonicatus & præbendæ prætactorum non inservierit, distributiones prætactas „ non lucretur. Et ejusmodi clausulam habuit nuper in sua dispensatione Dns. Hermannus Kinkius Rector Ecclesiæ Parochialis Sancti Petri oppidi Aquen. ob assecutionem Canonicatus, & præbendæ S. Adalberti ejusdem Oppidi vigore Precum Imperialium. Alias porrò similes restrictivas clausulas vide supra *ad Reg*, VIII. *Cancell. glo.* 7, *nu.* 16.

B *Non debet extendi ad Baccalaureos*) Gradus enim Baccalaureatus non est necessarius ad gradum Doctoratus saltem in Italia, sed benè in Francia jux- 14
ta Concordata, in quibus insuper præstituitur tempus studii, videlicet Baccalaureatus in jure quinquennii. Unde autem *Baccalaureus* derivetur supra scripsi ad Reg. proximam in verbo Baccalaureis, quę hic non repeto, in Theologia per sex saltem annos, & in artibus per triennium §. *præterea per collat. in Concord.* alias in Francia non potest suo juvari gradu quia promoti censentur per saltum, quibus non prodest gradus §. *monemus de collat. in Concord. Rebuff. in praxi dit. de dispens. ad plura ben, nu.* 44.

C *Ad omnia contenta*) Adde Rebuff. *in Repet. l. Unica C. de de sent quæ pro eo quod interest profero in glo. verbi & non ex quibusdam.* Farinacium *decis. 73. in Noviss.* Gabrielium *tract. commun. conclus. lib 9 conclus.* 1.

D *Detur potestas permutandi*) Quo casu etiam poterit fieri coram Ordinario *Rebuff. d. titulo verbo vel ex caussa perm.* 16

E *Intelligitur de primis duobus*) Hinc fit ut dispensatio de obtinendis duobus incompatibilibus, consumetur in duobus prioribus incompatibilibus; *Mand. ad Reg.* VIII. *Cancell q. 7. nu. 4.* nisi hoc quoq; in dispensatione expressum sit, ut dispensatus utrumq; vel alterum incompatibilium dimittere, & in locum dimissi vel dimissorum aliud recipere possit, atque ita respondit eruditiss. ille Wames. Antecessor juris in Academia Lovaniensi, magnum nostri Belgij decus & ornamentum, *in cons. 16. nu. 36. de Electio. volum.* 1. Quinimò, dispensatio obtinendi unum beneficium, restringitur ad primum & unicum, adeò ut illud ex caussa permutationis non possit dimittere, & aliud accipere ex sententia Rotæ *decis. 339. de filijs Presbyter in No.* verbi gratia, si Papa dispensat cum illegitimo super beneficio obtinendo, qui postea obtinet beneficium, quo obtento dimittit vel permutat & obtinet secundum, an possit illud retinere? Rota *d decis.* resolvit pro negativa, ex quo dispensatio sit sortita suum effectum: licet dicat contrariam sententiam esse æquiorem & benigniorem, quam etiam plusculis argumentis defendit Geminia *in c. Non potest § illud autem num.* 9. *de Præbend. in 6. adde Crescentium decis.* 1. *de Reb. Eccles non alien.* & Io And. *in c.* 1. *de filijs Presbyt.* Sed de Io. And. non est mirandum, quia cum fuerit illegitimus plus æquo favit illegitimis, ut not D. Wames. *cons. 33 nu 3. vol* 1. Itaque verior est dicta Geminiani & aliorum opinio, quam quoque probat & sequitur Felij *in c. fi. de Treug. & pace nu.* 4. Tiraquel *in l. bones §. hoc sermone num. 29.* Achilles de Grass. *decis 285 alias 1 de Concess. preb* Navar. *cons 9. de Preb.* Wames. *d. cons* 33. Quæ adeò usq; procedit, ut dispensatus ad beneficium, si illud consequatur, non possit illud resignare reservata pensione, ut contra Gigantem *de Pensio c. 18.* & Rebuff. *tit. de Dispensat. ad plura num.* 65. probat Garca *tract de ben p. 1. c. 5. nu* 156. licet secus videatur, inquit, in dispensato ad beneficia in plurali, quia effectus illius dispensationis non extinguitur per adeptionẽ primi, *Navar. cons. 26. de preb. Oldrad. cons.* 215. Sed in obtinente dispensationem ad plura beneficia recipienda, adverte quod dispensatio dicetur subreptitia, si in ea non sit expressum puod petens dispensationem alia beneficia obtinebat, etiamsi nulliter obtinuisset *c. non potest ibi glo. verbo modicum & Anchor. de preben. in 6. Gambar. de Potestate leg. lib. 10. num 287. atq; ita decidit Rota coram R. P. D. Pamp. in una Pacen. Parochial. 20. Novemb. 1613. quæ extat apud Farin. p. 1. decis 258. nu. 4. in Noviss.*

Adverte

Adverte interim quod dispensatus ad plura incompatibilia, censetur dispensatus 16
etiam quoad residentiam, adeò quod sufficit dispensatum residere in altero: 17
Cum enim aliquid conceditur, censentur omnia collata sine quibus concesso uti non possumus, *l. 2. ff. de Iurisd. om. Iud. Pet. Gregory de benef. c. 7. nu.* 8. Postremò nota quod dispensatus ad duo sub eodem tecto poterit illa retinere, etiamsi
alteri beneficio sit unitum aliud in eadem Ecclesia, quamvis hoc in dispensatio- 18
ne non fuerit expressum: Nam beneficium unitum non habetur in consideratione, cum sit extinctum, ita contra Rebuffum in praxi *tit. de Dispensat. rat. ætatis, verbo etiamsi sub eodem tecto*, tenet Garcia *de benef. p.* 11. *c.* 5. *nu.* 216.

Argumenta in Regul. LII. Innocentij VIII.

1. Papa reservat sibi semper plenitudinem potestatis.
2. Ista Regula est danda licet concernat expeditionem litterarum.
3. Episcopus an possit dispensare quoad incompatibilia sibi invicem contigua & tenuia, & nu. 5.
4. Cur Regula hæc Reg. novissimorum Pontificum non sit inserta.
5. Vicinitas Ecclesiarum non excusat ab incompatibilitate.
6. Possessor pacificus incompatibilium ipso jure privatur beneficijs, etiam sine alia monitione.
7. Decretum Concilij Trid. sess. 7. c. 4. importat canonem latæ sententiæ.
8. Num hodierno jure Episcopus dispenset quoad incompatibilia vicina.
9. Error juris valde dubij caussatus à varietate opinionum est excusabilis, & errori facto æquiparatur
10. Tenuitas fructuum an excuset ab incompatibilitate.
11. An expressio obtentorum beneficiorum inducat tacitè dispensationem.
12. Episcopus non dispensat super incompatibilitate.
13. Ut nec Legatus de latere.
14. Clausulæ dispensationis Papalis.
15. Constitutio Pij V. de retentione Canonicatus cum Parochiali, ut intelligenda.

Regula LII. Innocentij VIII. & Pauli V.

DE DISPENSAT. AD DVAS PAROCHIALES, VEL DIGNITATES.

Item voluit & ordinavit quod per quamcumque signaturam deinceps faciendam, nulli cujusvis dignitatis, status, gradus, vel conditionis fuerit, detur dispensatio quoad duas Parochiales Ecclesiae-

clesias vel dignitates maiores, post Pontificales in Cathedralibus, seu principales in Collegiatis Ecclesiis, vel unam cum reliqua ipsarum insimul retinere valeat, nisi Ecclesiæ Parochiales adeo contiguæ & invicem propinquæ sint, quod ipsis per unum commodè deserviri possit, illarumque fructus &c. insimul ultra XXIIII. florenos auri de Cam. secundum com. æstim. non valeant annuatim. & de hoc in litteris dispensationum huiusmodi expressa mentio, fiat, vel nisi super obtinendis duobus ex huiusmodi dignitatibus, seu Parochialibus Ecclesiis, in simul pro magnis Nobilibus, Magistris, vel Baccalaureis formatis in Theologia, aut Doctoribus, sive Licentiatis in altero Iurium per verba dispensamus, de Speciali sufficiens signatura habeatur, & super ipsis Parochialibus Ecclesiis in huiusmodi signatura de Parochialibus mentio fiat.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *Ista Regula quando dicit quod per quamcumq; signaturam amplius faciendam nulli cuiusvis dignitatis, status, ordinis, vel conditionis existat : detur dispensatio ad duas parochiales vel duas dignitates maiores post Pontificalem, vel principalem in collegiatis, vel mixtim : nisi Ecclesiæ parochiales adeò continuæ & exiguæ sint, quibus posset unus commodè deservire, & illarum fructus* XXIIII. *lib.&c.& quod hoc exprimatur in litteris, nisi dispensatio fiat pro graduatis his expreßis & nobilibus, per verba* dispensamus de speciali, *& de parochialibus fiat mentio : aliter si alia litteræ reperiantur, non valeant, & idem vult servari in prærogationibus dispensationum, hoc dicit.*

Et ista Regula venit ad declarationem præcedentis, & ipsa se interrogat : nam à principio dicit de quacumq; signatura, & etiam cuiuscumq; dignitatis &c postea dicit nisi pro graduatis hic expreßis dicatur, dispensamus de speciali & competens signatura &c. & in hoc non oportet altercari, quia iudicio meo credo quod iudicabitur malè ordinata.

Et in quantum hic dicitur cuiuscumq; dignitatis *&c. expono ista verba secundum quod exponit Bar.* in extravag. ad reprimendum § ad hoc. de quibus dixi in tractatu Cardin. in XVII. q & in tract. domini nostri quem ipsi direxi supra extravag. pœnitentiam de futuro concilio. *& credo quod hanc regulam non debeant transgredi etiam domini Secretarij de Camera : quia si facerent contrarium, & supplicatio esset contraria, tunc annularentur bullæ in Rota per hanc regulam, & esset sibi verecundia : tamen si Papa vult facere contrarium, potest de plenitudine potestatis quam semper videtur sibi reservare* cle. I. in fi. ut lite penden. *ideò esset cautela si Papa vult facere*

facere quod aut signetur ad longum, prout dicitur hic: aut faciat expediri bullas sine supplicatione, & tunc non habebit locum ista regula: quia non reperio ius dicens quod ad expeditionem bullarum requiratur supplicatio, facit cle. dudũ §. nos enim de sepul cum glo. ibi faciat ad hoc quod dixi supra.

Item qui sint isti nobiles dixi superius in regula L. & etiam de graduatis hic non debemus extendere ad alios graduatos per ea, quæ dixi supra regula proxima, & ista regula 2
est danda, licet concernat expeditionem litterarum, quia annullat: ergo ad commodum partis potest annullari bulla: ideò est danda.

Et in quantum hic dicitur si sint adeò contigua parochiales & in hoc credo quod Episcopus potest dispensare sine Papa, sufficiat glo. xxi. q. 1. in summa & per aliquos Doct. in c. de multa de præb & faciat c sanctorum Lxx dist. & gl. in verb à sede in c. 11. de fi. præs. lib. vi. *nam licet dispensatio contra c. de multa, non potest fieri per alium quam per Romanum Pontificem ut dicit glos.* ibi & in c. 11. de elect. *tamen in hoc casu credo quod Episcopus ob utilitatem Ecclesiæ posset hoc facere,* argu. jurium supradictorum quicquid in fi. sentiat glo. in d. c. 11.

COMMENTARIA. IO. A CHOKIER.

A ISta Regula) A caussa in superiori regula prædicta ni fallor, & hæc Innocen- 4
tij regula per alios exinde Pontifices, illorum regulis inserta non est: ideoq; in istis stylum non figam, tantum hic dicam quod Noster sub finem sui glossematis inquit, Episcopum dispensare posse aliquem ad duo incompatibilia, quando ita sunt sibi vicina, ut commodè ijs deserviri possit, jam aliud in curia practicari, quod quidem vidi in una Visceten Canonicatus Leodien. Diœces.
de anno 1510. *Iulii* 5. coram R. P. D. Coccino quæ licet spatio unius quadran- 5
tis horæ tantum distaret à parochiali Ecclesia quam ea de causa Dominus Arnoldus Canonicus Viseten. possidebat ex dispensatione Episcopi Leodien. nihilominus S. Congregatio Ill Cardinalium interpret. Concilii Trid. *in c.* 4. *sess.* 7. *de Refor.* (quia nimirum Episcopus non potuit dispensare) *Zerola in praxi Episcopali verb. ben.* §. 8. *conclus.* 7. 8. *principali ad finem Nicol. Garcia de be p.* 11. *c.* 5. *numer.* 370. declaravit solemni decreto non obstante dicta dispensatione cadere Incompatibilitatem, & si utrùmque retinere pergeret, esset utroque ipso jure pri- 6
vatus absque alia monitione: nam Concilium statuit, ut ipso jure & præsentis canonis vigore privatus existat: quæ verba important canonem latę sententiæ *Bald in l. Iulianus* 2 § *sanè circa med. C. de sacros. Eccles.* & pluries quoque ita fuit decisum in Rota *ut in palamen dimidiæ portionis* 11. *Decemb.* 1586. *& in spolettana Ca-* 7
pellania 15. *Decembris* 1591.

Sacræ autem Congregationis resolutionem, quod frequens illius usus intervenire possit hic inserendam duximus.

,, Illustriss. & Reverendiss. Domini: Cum D. Arnoldus Pellenrock obtineret
,, Ecclesiam de Richel Leodien. Diœcesis, quæ duorum dumtaxat habet admini-
,, strationem Sacramentorum, primi videlicet & ultimi, idque ex concessione Ec-
,, clesiæ Matricis, postea obtinuit ab Ordinario Canonicatum & præbendam in
,, Collegiata Ecclesia Viseten. quæ distat à prætacta Ecclesia de Richel quadran-
,, tis horæ spatio, & cum per aliquot annos utrumq; beneficium pacificè possedis-
,, set Vicarius seu Episcopus Leod. dictum Arnoldum dispensavit super retentio-
,, ne utriusque attenta prætacta exigua distantia, & exiguitate fructuum. Modo
,, idem Arnoldus recurit ad hanc S. Congregationem, & quærit 1. præsupposita
,, exiguitate distantæ & tenuitate fructuum dictorum beneficiorum, an illi obstet
,, dispositio Concilij Trid. *in c. 4. Sess. 7. de Reform. & cap. 17. 24.* ita ut deinceps
,, illa retinere non possit? 2. præsupposito obstare quoad Incompatibilitatem,
,, an sit ipso jure privatus sine ulla monitione? an verò primo tantum privandus
,, veniat?

,, Sacra Congregatio Cardinalium Concilii Trid. interpretum ad primum res-
,, pondit, huic præsbytero canonicatum & Parochialem assecuto, obstare Decre-
,, ta ipsius Concilii, & propterea utrumq; retinere non posse, Episcopiq; dispen-
,, sationem ad id ei non suffragari. Ad secundum, si utrumque retinere porrexerit, esse utroque jure privatum absque alia monitione.

Nihilominus tamen Arnoldus fuit excusatus: nam licet sit vera conclusio formata per S. Congregationem, & per Rotam quod Episcopus non poterat dispensare, nec erat necessaria alia monitio, tamen cum multi teneant Episcopum ex causse utilitatis, vel necessitatis Ecclesiæ posse dispensare, *Alphon. Oyeda de incomp. ben. p. c. 12. nu. 16. Rebuff. in praxi tit. de dispens. ad plura ben. num. 30. per not Archid. in c. licet canon. col 3. de elect. in 6.* prout de facto in casu isto dispensaverat, & alias Rota censuerit requiri monitionem in caussa Maceranen. beneficij, licet contrarium sit verum, & probatum ex sententia Ill. Card. Interpretum dictæ S. Congregationis, Ideò Rota tum censuit coram R. P. D. Coccino Arnoldum esse excusandum, tum quia pendente judicio d. Ecclesiam Parochialem reposuerat ad manus S. D. N. tum etiam quia stante diversitate opinionum, iste fuit error juris valdè dubij, qui æquiparatur errori facti, qui excusat *Felin in c. de quarta de prascript. nu. 27. Capyc. decis. 10. nu. 20. Covar. in c. possessor. c. 2. §. 7. nu. 9. vers. Tertia conclusio de Reg. iur. in 6. Put. decis. 116. num. 29. lib. 2.* Faciebat quoque pro Arnoldo quod fructus dictarum Ecclesiarum ita tenues erant ut ad congruam vitæ sustentationem possessoris non sufficeret, quo casu non induci incompatibilitatem censuit *Io. de Lignano tract. de plur. ben. in pr. & Rota dec. 484. p. 1. divers.*

(Right margin numbers: 8 beside "Nihilominus tamen…" line; 9 beside "erat ad manus S.D.N." line; 10 beside "do quod fructus" line.)

Verum, ab illa opinione recessum est, nec etiam illam attenderunt Domini in casu præmisso.

Huc

Huc etiam facit similis resolutio Ill. Cardin. interp. Concilij Triden. qua censuit Episcopum Regien. non potuisse dispensare Ludovicum Ferrarium, ut cum Parochiali obtineret Canonicatum & præbendam, adeoque ipsum ex quo diu utrumque retinuerat esse privatum utroque: tamen quia dictus Ludovicus Orator erat Sacerdos, loca erant propinqua, & tenues erant utriusque reditus, posse agi cum Serenifs. an velit dispensare & cõfirmare Unde Sanct. sua audita sententia Congregationis, damnavit factum Episcopi, nec voluit dare retentionem utriusque, fructus tamen perceptos, quos suos non fecerat, ille condonavit: & licet utroq; esset ipso jure privatus, tamen Papa ex sua benignitate concessit retentionem alterius ut maluerit. Et quemadmodum Episcopus non dispensat, ita nec Legatus de latere, dico super pluralitate beneficiorum incompatibilium *Marc. de Mantua singul. 166. Rota decis 286 Legatus de latere in No.* Quando autem Papa dispensat, solet dare clausulas restrictivas, quas habes supra in Reg. VIII glo. 7. nu. . 7.

Cæterum adverte possessorem Parochialis & Canonicatus non excusare à dispensatione Constitutionem Pij V. de data anni 1568. 8 Idus Julij, quæ incipit Cupientes: perquam residentibus in parochiali permittitur retentio non tantum simplicis Canonicatus, sed etiam dignitatis ac alterius cujuscumq; beneficii cum perceptione omnium singulorum fructuum, redituum, & proventuum ejusdem, exceptis distributionibus quotidianis & aliis quæ ex justa caussa absentes percipere solent: propterea quod, ut rectè animadvertit D. Wames. *consil 233. nu. 3. de præbend vol* 1. dicta Constitutio temporalis tantum est de illis, qui tempore promulgationis illius, ex dispensatione Apostolica antecedente, huiusmodi incompatibilia obtinebant; non etiam de illis, qui post datam dictæ Constitutionis obtenturi essent; in quibus dubium non est incompatibilitas effectum ex veteribus Canonibus *c. de multa de præbend.* atq; etiam ex Constitutione Joannis XXII *quia nonnulli de Cler. non resident.* adhuc perdurare: ut simplicis quidem beneficij adeptio & retentio parochialem habenti, non etiam alterius similis vel dissimilis curati aut dignitatis, ex cujus accessione parochialis prius obtenta ipso jure omnino vacat.

Ita Pij V. Constitutionem interpretatur D. Wamesius, *d. consil.* 233. *quem etiam vide cons.* 27. *tom.* 1. *de Translatione Episcopi.*

An autem expressio obtentorum beneficiorum inducat tacitè dispensationẽ ad plura incompatibilia vide Gonzalem *ad Reg* 8. *glo.* 15. *nu.* 27. ubi probat negativam *per cap non potest* 21. §. *fin. de præbend. in* 6. Navar. *de oratione cap.* 22. *Miscellaneo* 16. *nu.* 64.

Argumenta in Reg. LIII. INNOCENTII. VIII.

1. HÆc Regula quando non obstet.
2. Sumptum bullæ non continet tempus expeditionis ipsius bullæ.
3. Hæc Regula est de dandis quia habet decretum irritans.
4. Ex proemio oritur ratio dispositionis.
5. Hæc Regula habet locum in his dispensationibus, quæ restringuntur per regulas Cancellariæ tantum, non de alijs quæ de jure communi restringuntur.
6. Hæc Regula in quo aucta sit per novissimos Pontifices.
7. An satis sit ad effectum hujus Regulæ, si quocumque tempore litteræ expediātur.
8. Dispensatus ad tria incompatibilia, licet retineat illa bullis dispensationis non expeditis, non incidit in pœnam extravagantis execrabilis.
9. Gratia libet dicatur facta sine expeditione litterarum, non tamen sine litteris potest in exercitium deduci.
10. An in foro conscientiæ gratia dispensationis sufficiat litteris non expeditis.
11. Cautela ut sola signatura sufficiat.
12. Supplicatio sola nullius est effectus extra Curiam, nisi addatur clausula quod supplicatio sola sufficiat. Et quid in foro conscientiæ hodierno.
13. Absolutio à censuris sufficit in foro conscientiæ, etiam litteris non expeditis.
14. Hæc Regula non procedit in dispensatione concessa accessoriè simul cum provisione, seu alia conclusione sub quibus erant expeditę litteræ.

Regula LIII. Innocentij VIII.

NVLLI SVFFRAGETVR DISPENSATIO NISI LITTERIS CONFECTIS.

ITem cum concessiones super gratiis dispensationum quarumcumque quibusvis per ipsum D. N. concessarum, vel concedendarum, per Regulas Cancellariæ Apostolicæ sint provide limitatæ, licet aliquando in petitionibus super huiusmodi concessionibus oblatis multa sint petita, ne quis prætextu talium concessionum id dispensativè tenere, aut facere præsumat, ad quod concessiones huiusmodi se non extendant, voluit idem D. N. quod nulla talis dispen-

dispensatio cuiquam suffragetur, antequam super ea litteræ Apostolicæ sint confectæ.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *Ista regula dicit in effectu quod nulla dispensatio debet alicui suffragari, nisi litteræ desuper sint confectæ. hoc dicit, & ponit magnum proœmium : & credo quod sit facta in utilitatem, tam pro Officialibus quam etiam pro alijs, & hodie fit in Curia quod qui vult gaudere dispensatione, solvit duas taxas, & ponit bullam in plumbo, & quia ibi dicunt expedita satis est sibi, ut dixi superius sæpenumero : quia cum plumbo dicitur bullata bulla & expedita,* c. licet de crimin falsi *sed alia est cautela in curia, si vis quod ista* 1
Regula non obstet tibi, suadeo quod facias expediri quomodocumq; volueris, & producas
B *ejus sumptum in judicio, & non originalem, ubi retro est quando fuit expedita; sed in sumpto non ponitur. Item quod expedias per Cameram si vis solvere unam taxam ultra, ubi non ponitur quando fuit expedita. Miror tamen quomodo non invenerant modum ad tollendum has fraudes, scilicet quod etiam illud quod est retro bullam, scilicet quando fuit expedita facerent etiam registrari. Hoc tamen cum isto officio sollicitatorum sive genicerorum bene constat quando fuit expedita per librum eorum.*

Item etiam alias vidi constare per Rescribendarium & per alios computatores &c:

Et hæc Regula est danda, quia habet decretum irritans, & vidi etiam dari. Sed ponderanda sunt verba proœmij hic, ex quibus colligitur ratio totius dispositionis l. fi. ff. de hæ- 3
red. insti. & Bal. dicit in proemio C. §. quibus facit c. æ xcix dist. *per quæ verba* 4
apparet istam Regulam habere locum in his dispensationib. quæ restringuntur per regulas Cancellariæ tantum : secus de alijs quæ restringuntur tantum de iure communi per ver- 5
ba Proœmij huius : tamen cogitandum est. Unum tamen succinctè dicam, quod dispen-
C *satus ad plura incompatibilia, si illa detineat etiam bullis non expeditis, quod non incidat in pœnam extravagantis Execrabilis per verba ibi posita : & sic intellexi alias sententialum in Rota, & quia caussa pendet taceo iura.*

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

A *Ista Regula*) Convenit hæc Innocentij Regula cum alijs quas posteriores 6
Pontifices ediderunt, salvo quod in fine post vocem *cuiquam* Pius V & alij exinde addiderunt *in iudicio & extra*, ut tollatur omnis dubitatio quæ orta erat ex sola signatura dispensationis, an quis tutus esset in foro conscientiæ. Itaque

deciditur hic , neque in judicio, neque extra, id est in foro interiori ejusmodi dispensationem suffragari.

B *Producens sumptum)* Sumptum enim bullæ non continet tempus expeditionis ipsius bullæ: Satis est autem ad effectum hujus Reg. si quandocumq; & quocumque tempore expediantur bullæ ; Unde si ante finitum judicium quocumq; tempore litteræ expediantur, gratia atque suspensatio suff agabitur, quamvis in principio judicij solo verbo concessa inveniatur. Ita post soc. *cons.* 41 *nu.* 3. *&* *lib.* 3 Gomes *in reg. de non judic. jux. serm. supplic. quæst.* 6 D. Joannes Guitierrez *lib.* 4. *pract. quæst. super.* 2 *part. Novæ Collect q.* 9. *nu.* 4.

C *Non incidit in pœnam)* Ratio est quod licèt litteræ ante expeditionem non suffragentur , tamen re ipsa ipsi dicuntur dispensati, licet eis uti non possint, & sic non impeditur substantia dispensationis, sed exercitium , *Mandos. ad Reg. quod commiss. causs. &c : quæst.* 9. *Guitierrez d. loco nu.* 5. *Mohedau decis.* 3. *de rescript.* ubi scribit , quod licet gratia respectu gratiæ seu privilegij dicatur facta sine expeditione litterarum , non tamen potest sine litteris in exercitium deduci. Unde in casu d. decisionis Mohed. 3. fuit per Rotam resolutum Episcopum non potuisse vigore alternativæ de beneficio providere litteris non expeditis. Sed an in foro conscientiæ gratia dispensationis subsistat litteris non confectis ? D. Guitierrez *lib.* 4. *q. super* 2. *p No. Collect. q.* 10. scribit Hieronij. Paulum in praxi Cancell. vers. Et faciunt hæc ad quæstionẽ, partem negativam tenere, hac præsertim motus ratione, quod quando Papa concedit illã gratiam videtur concedere sub tacita conditione, quatenus litteræ inde expediantur, & mens sua atq; intentio talis præsumitur ne gratia suffragetur , nisi fuerit expedita : idq; constare ex hac Reg 53. & stylo Rom. Curiæ, qui stylus habet gratiam Papæ esse informem & non claram, nisi litteræ expediantur , quia alias gratia suum esse non habet : idemq; esse aut in omni casu, in quo esset de voluntate Papæ tacita , vel expressa, quod litteræ expediantur : quia ante expeditionem gratia sine peccato uti non posset, ut est in omnibus Commissionibus gratiosis habentibus clausulam, *Vocatis &c* vel requirentibus informationem, aut cognitionem, ut in dispensationibus super irregularitate & aliis similibus , in quibus utentes similibus gratiis litteris non expeditis, non sunt tuti in conscientia & ad fructuum restitutionem Cameræ tenentur. Secus autem in dispensationibus ad duo, & super defectu natalium & similibus, in quibus non videtur esse de mente Papæ expressa, vel tacita, quod dictæ litteræ necessariò expediantur ad hoc , ut in foro conscientiæ relevent dispensatum, sed tantum ut non suffragentur absq; expeditione, ut in hac Reg. habetur: hancq; partem negativam tuetur quoque Gemes ad Reg. de non judic. juxta form supplicat q 9 Verùm , prædictis non obstantibus contrariam tuetur sententiam doctissimus Guitierrez *d. q* 10 *nu* 4. *& seqq.*

& seq. utrique illam firmat argumentis & auctoritatibus inter quas est Abb. is *in cle. Dudum in fi.de sepultu.* quam sequuntur omnes moderni *in Rub. de Constitut.* quibus adde Rebuffum in praxi. *tit. de dispen. ad plura nu.* 41 *&* 42. qui cautelam pro securitate ponit ut faciat inscribere in signatura, quod litteræ dispensationis valeant & suffragentur in omnibus & per omnia à data præsentium perinde ac si litteræ sub dicta die expeditæ fuissent Reg. Cancell. non obstan. Sed pragmatici Rom. hoc rejiciunt, timentes jus bullę, & lucrum amittere, licet quibusdam concedant: fa. not. Mohed. *d. dec.* 3. *nu.* 2. ubi supplicationem solam nullius esse effectus extra Curiam scribit, nisi addatur clausula, *quod suppl. sola sufficiat.* Sed cum à tempore Pij V. in d. Reg ponatur *in iudicio vel extra suffragetur,* videtur non posse procedere quod ex D. Guitierrez diximus habentem solam signaturam tutum esse in foro conscientiæ, *Nicol. Garcia tract. de benef. parte.* 4. *c.* 1. *numero* 13. absolutio tamen à suspensione seu alia censura obtenta sine litterarum expeditione valebit in foro conscientiæ, & sic intelligendus Navar. *sup. consf.* 29 Nec obstat hæc Reg. quia loquitur de dispensatione. Denique non procedet Reg. in dispensatione concessa accessoriè simul cum provisione seu alia conclusione super quibus erant expeditæ litteræ: Nam tunc satis est constare de dispensatione per supplicationem *Cassad. dec.* 35. *sup. Regulis Rota dec.* 85. *lib.* 2. *& dec.* 214. *nu.* 3. *p.* 1. *divers Garcia d. c.* 1. *nu* 33. Alias limitationes quibus sola signatura suffragatur litteris non confectis sumes ex ijs quæ supra scripsi ad Reg. xxv. De non judicando juxta form. supplicat. 13

Argumenta in Regul. LIIII.

INNOCENTII VIII.

1. Hæc Regula est partim secundum jus, partim contra jus.
2. Promotio an à tempore dispensationis, an verò à possessionis pacifice sit attendenda.
3. Hæc Regula non est danda.
4. Regula hæc non est inter Regul. Pauli V. nec aliæ duæ sequentes.
5. Qui possidet beneficium contra dispositionem in cap. licet canon an fructus suos, an interim fructus suos fecerit.

Regula

REGULA LIIII.
INNOCENTII VIII.

DE NON PROMOVENDIS AD S. ORDINES.

ITem voluit, quo petentibus secum dispensari ratione beneficiorum, quod non teneantur se facere promoveri in Ro. Cu. vel in studio per *Fiat septennium*: alias verò detur *quinquennium*, dummodo infra annum à tempore datæ dispensationis hujusmodi ad Subdiaconatus ordinem sint promoti.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *Ista Regula dicit quod si petatur dispensari cum aliquo habenti parochialem ut non teneatur in Ro.Cu vel in studio promoveri, quod si Papa dicit simpliciter Fiat, datur septennium. Sed si aliter sit signata supplicatio, tantum datur quinquennium, dummodo sit promotus infra annum ad subdiaconatus ordinem, hoc dicit, & ista regula in quantum dicit de studio idem dicit ius commune, scilicet quod detur septennium per Episcopum si vult* ut in c. cum ex eo. de elect lib vi. *Sed in quantum dicit de Romana curia hoc est contra ius commune, quod dispensetur, tamen Papa ex caussa facit propter prærogativas Curialium.* 1

Et in quantum hic dicitur quod detur quinquennium si non sit signata supplicatio per fiat, *debet intelligi quando signatur per* concessum *per illum cui Papa commisit*; *alias nescio quando posset Papa facere minorem signaturam quam per* fiat. *Item ista* dummodo infra annum promotionis *&c: refertur ad totam dispositionem ex quo ponitur in fine ut dixi supra regula antecedenti per c inquisitioni de appel.*

B *Et in quantum hic dicitur* à tempore dispensationis *hoc est contra ius commune: quia etsi c. licet canon. de elect lib vi, requirit promotionem à tempore hacita possessionis pacificæ,* & si: vult c. commissa eo. tit. & lib & d. c. cum ex eo. *sed debet intelligi hoc dummodo infra annum promotionis sit habita ista dispositio, & est gratia. Camera tamen hodie per quamcumque signaturum etiam per concessum daret ad septennium: quia ista regula non est danda, & non reciperet verecundiam, quia concernit expeditionem & non annullat, Item quia verba dummodo &c. debent poni in bulla: & ita servatur.* 2

COM-

COMMENTARIA. IO. A CHOKIER.

A Ista Regula) Hanc Regulam ut & duas sequentes Gregorius xiiii. expunxit ex suis, unde ijs commentandis aut notis illustrandis non immorabor, præsertim cum ex expeditionem dumtaxat litterarum concernant Videant tamen cupidi Lectores super hac dispensatione Rebuff. *in praxi tit. de dispensat. de non promovendo & tit. de non promotis intra annum.*

B *Quia etsi cap. licet canon*) Quid si dispensatus de non promovendo diutius tempore concesso retinuerit beneficium, aut si non dispensatus retinuerit ultra annum contra dispositionem c. licet canon. an interim fructus suos fecerit? vide Paponem *lib. 3 arrest. tit 13. arresto 2.*

Argumenta in Regul. Lv.

1. Beneficiatus egens in studijs gaudere debet fructibus suorum beneficiorum.
2. Longa mora studij præsumitur quis eruditus.
3. Hæc Regul. non est danda quia concernit expeditionem litterarum.
4. Regula ista non habetur inter Reg moderni Pontificis.
5. An Canonicus absens caussa studij lucretur fructus sui Canonicatus, si illi consistant in distributionibus quotidianis.

Regula lv. Innocentij viii.

DE FRVCTIBVS IN ABSENTIA PERCIPIENDIS.

Item de fructibus in absentia percipiendis detur in Rom. Curia vel studio residendo per quamcumque signaturam septennium & alibi quinquennium.

GLOSSEMA ALPHONSI

A *Ista Regula dicit quod per quamcumq; signaturam etiam latam ita*, fiat ut petitur de fructibus percipiendis *debet dari in Romana curia*, *vel in studio residendo septennium, & alibi quinquennium tantum, hoc dicit* : *& est ratio hujus Regulæ in studio per septennium, quia licet de iure secundum veritatem deberet scholaris habere redditus beneficiorum suorum in studio*, ut not. in c licet de præb. & in c. quibusdam XXXVII. 1
B dist. ubi est gl bona & ibi latissimè Domi. & aliquid in c II. de privil. lib. VI. *& idem in Ro. curia, ubi studetur in confirmatione fidei circa constantes, licèt videant talia ex quibus deberent eam perdere* : *tamen quia in studio præsumitur quis doctus si studuerit per septennium, maximè in jure canonico ut dicit gl.* in c. cum ex eo de elect. lib. VI. 2 *ideò fuit justum quod ne Ecclesia gravaretur servitio & etiam alij conbeneficiati quod daretur studio septennium, & in curia quinquennium*, *in qua posset quis bene instrui breviori tempore propter practicam* : *Camera tamen per signaturam* fiat ut petitur *daret etiam decennium*; *sed Cancellaria servat hanc regulam, & ista regula non est danda*, 3 *quia concernit expeditionem bullarum, & non annullat.*

COMMENTARIA. IO. A CHOKIER.

A *Ista Regula*) Dixi jam ante Regulam hanc circumscriptam fuisse per Gregorium XIII. cæterosque ab inde Pontifices à Regulis suis eliminasse, quare 4 studio & operæ parcam, contentus lectorem remisisse ad Rebuffum *in praxi tit. dispens. de non resid.* ubi non pauca quæ ad hanc Reg. pertinere possunt videre licebit; ut & apud Nicol. Garciam *in tract. de Benef. par. 3. c. 2.*

B *Reditus Beneficiorum*) Dubium est in Canonicatibus, an si illorum fructus 5 consistant in distributionibus quotidianis, ut in Germania & Hispania, Canonicus illos lucretur, si absit caussa studij? Dubitationem movet, quod distributiones quotidianæ debeantur præsentibus, ut clarum est ex Concilio Trid. Nihilominus verius est deberi absenti caussa studij *per glo. in c. licet de præb. vers. distributiones, ibi, Abbas & DD.* atque ita resolvit S. Congregatio Concilij Trid. in hunc modum: Illi qui licentiâ legitimè obtentâ studiorum caussa absunt, distri- „ butiones omnes quotidianas percipere debent exceptis incertis, & quotidianis „ proventibus, qui tantum inter eos dividi solent qui quotidie sacris intersunt. „ Quam resolutionem refert Zerola *in praxi par. 1. vers. distributiones §. 3.* & Zechus *de Rep. Eccles. cap. 24. de Canonicis nu. 6. vers. 2.* Quæ interpretatio etiam extendenda est ad privilegium Martini V. concessum studiosis Academiæ Lovaniensis de fructibus beneficiorum in absentia percipiendis, ne alioqui ejusmodi

modi privilegium reddatur elusorium, si distributiones excluderentur, in quibus alioqui omnes fructus, paucis exceptis, consistunt, quod privilegium similiter extendit Eugenius IV ut nimirum studiosi Universitatis Lovanien. cum ea integritate percipiant, cum qua illos perciperent, si in locis beneficij residerent.

Argumenta in Regul. lvi. Innocentij viii.

1 Beneficium Principis est latissimè interpretandum
2. Discrimen inter æternum & sempiternum
3. Hæc Reg. non est danda
4. Quæstorum abusus sublati per Concilium Triden. & etiam in Diœcesi Leodiens. per statuta Synodalia.

REGULA LVI.

INNOCENTII VIII.

DE INDULGENTIIS.

ITem voluit quod in litteris indulgentiarum solum dentur festa per Cancellariam dari solita, & quod durent per xx. annos, nisi petatur pro una die, tunc durent perpetuò.

GLOSSEMA ALPHONSI.

R*Egula ista dicit, quod si Papa concedat Indulgentias alicui Ecclesiæ in certis festis tunc debent inferi festa quæ solent dari per Cancellariam, & durabunt per xx. an-*
A *nos, & non plus: tamen si petantur pro una die tantum in anno, tunc durabunt in perpetuum, hoc dicit. Et ratio dubitandi de xx. annis potuit esse, quia beneficium Principis latissimè est interpretandum* c. olim de verb. sig. facit c. cum dilectus de donat. & l. fi. ff. de constitut. princip. *& sic videbatur quod per signaturam Principis debeat concessio interpretari in perpetuum,* facit cap. decet concessum de regul. jur. lib vi. 1
B *Sed in contrarium facit: quæ ista Indulgentiæ sunt odiosæ, propter Quæstores qui non quærunt commodum animarum, sed potius pecuniarum,* facit cap. cum ex eo de pæn. & re clemen. cum abusionibus eo. titul. *sed quando petitur Indulgentia pro una die tantum in anno, debet durare perpetuo id est in sempiternum:*

 nam

nam hic ponitur perpetuum pro sempiterno, quia perpetuum habet finem , multis mo lis, ut no. in l. 1. ff pro socio, *& aeternum est quod semper fuit & est erit, ut Deus, & sempiternum quod habuit principium, sed non desinet, ut Anima, Angelus , servitus & dicit glos. notabilis* in l. eum debere ff. de servi Urb. praed. *& sic capitur hic perpetuum. pro sempiterno quousq; finiatur mundus. Camera tamen in hoc extenderet vires ultra regulam, iuxta signaturam Papae. Et ista regula non est danda : quia concernit tantum* 3
expeditionem litterarum, & non ponit decretum irritans.

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

A Latissimè est interpretandum) Praesertim si motu proprio sit concessum *Mohedan. decis. 9. de Privileg.* Multa de Indulgentijs vide apud Rebuff. *in addit. ad Reg Cancell. ad hanc Regulam,* & Felii *in tract. de Indulg.* & passim Canonistas.

B *Propter quaestores qui)* Horum Quaestorum abusus meritò sustulit S. Concilium Trid. *in Sess 21. c 9. & sess. 25. c. 24. & seq.* in quos etiam acriter invehitur D Navar. *tract. de Iubilaeo & Indulgen. notabili 31. nu 46.* & Zerola *in praxi Episcopali verbo quaestores* ubi adducit resolutionem S. Congregationis hanc : *Pravi eleemosinarum Quaestores, debent prohiberi non autem illi qui eleemosinas collectas in pios usus erogant* : & subjicit eandem S. Congregationem resolvisse dari posse licentiam eleemosinas cum novem circumstantiis, de quibus ibi. Deniq; horum abusus Quaestorum etiam sublati in hac patria Leodiensi per statuta Synodalia Rudolphi Episcopi Leodien.

Argumenta in Regul. LVII.

1. SEcundum privilegium non faciens mentionem priorum valet.
2. Indulgentia à quolibet novo Pontifice debet peti renovari.
3. Haec Regul. non est danda : quia concernit expeditionem litterarum.
4. Per mortem concedentis non censentur revocatae indulgentiae.

Regula LVII. INNOCENTII VIII.

quae est LII. PAULI V.

DE CLAUSIS PONENDIS IN LITTERIS INDULG.

ITem voluit quod in litteris indulgentiarum ponatur clausula quod si Ecclesiae seu Cappellae vel alias aliqua indulgentia fuerit

per

per ipsum concessa de qua inibi specialis mentio facta non est, huiusmodi litteræ sint nullæ.

GLOSSEMA ALPHONSI.

Ista Regula dicit, quod si Papa concedat aliquam indulgentiam alicui Ecclesiæ, vel capell. debet poni in litteris bullarum quod si eisdem Ecclesiæ vel capellæ aliqua alia indulgentia fuerit per ipsum concessa, quod litteræ prædictæ sint nullæ, nisi de ea aliqua specialis mentio facta sit in indulgentia, hoc dicit. Et ratio dubitandi potest esse quia secundum privilegium non faciens mentionem priorum privilegiorũ non valet glos. in c. 1. 1
de restit. & in aliis multis. *Tamen Papa facit hoc propter deceptionem sibi factam: quia si sibi fuisset facta mentio de alia indulgentia, fortè istam non dedisset saltem non ita de facili,* sufficiat c. postulasti de rescript. *& notandum est illud verbum hic positum ibi,* per ipsum concessa &c *Ex quo sequitur quod si Episcopus* secundum c. cum ex eo de poe & re *concessit ibidem indulgentiã, vel alius Pontifex Romanus, & etiamsi ibi non fiat mentio de illa, non valet ista secunda. per verba huius Regulæ, & iurium superius allegatorum. Ideò est cautela quod à quolibet Pontifice novo petatur nova indulgentia, etiam non facta mentione alterius indulgentiæ, concessæ ab alio Pontifice, vel ac* 2
aliis Pontificibus. Et ista non est de dandis: quia concernit expeditionem litterarum 3
nec habet decretum irritans: quia ista clausula debet poni in litteris; tamen si non poneretur, puta in Camera, non propterea esset nulla indulgentia prætextu huius Regulæ.

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

A *Concessæ ab alio Pontifice*) Nam tunc firmæ quoque remanebunt alterius Pontificis indulgentiæ, cum per mortem concedentis non revocentur, 4
Innoc. n. c. quod Translationem de offic leg. glo. in c. fin. de off. leg destructo tamen loco cui conceduntur indulgentiæ, censentur revocatæ, *Palud. in 4 distinct. 2. q. 4. col. 5.* Vide Nicol. Garciam *in suo tract. de ben. part. 5. c. 1. glo. 11. nu 651.* qui rectè annotat verba nostri Alphonsi supra *Non valet ista secunda,* vitiata esse, cum per errorem irrepserit negativa *Non*, ut ex serie glossematis constat. Plura de Indulgentijs, vide quæ succinctè & appositè scripsit D Jo. Franciscus Leonis Episcopus Thelesinus *p. 1. Thesauri fori Ecclesiast. c. 8. per tot.*

Argumenta in Reg. LVIII.

1. Licet in uno instrumento fiat mentio alterius instrumenti, vel privilegij, tamen constare de illo.
2. Princeps tamen si alterius instrumenti vel privilegii mentionem in uno instrumento faciat, perinde erit ac si totum insereretur.
3. Papa in his quæ facti sunt decipi potest.
4. Ista Reg non est de dandis.
5 Revocatio privilegio principali an sit revocatum ad instar.
6. Signatura habens aliquid pro expresso valet etiamsi non specificetur.

Regula LVIII. Innocentij VIII. quæ est LIII. PAVLI V.

DE INDVLGENTIIS CONCESSIS AD INSTAR.

Item voluit quod litteræ non expediantur super indulgentiis ad instar, nisi specificentur.

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

A *Ista Regula dicit quod litteræ non expediantur ad aliarum Indulgentiarum nisi illæ specificentur, hoc dicit. Et ratio dubitandi est quia licet in vno instrumento vel in alio* 1
documento fiat mentio alterius instrumenti, vel alterius privilegij, tamen debet constare de illo, per authen. si quis in aliquo documento cod. de eden. *tamen quando* 2
Princeps facit mentionem alterius instrumenti, vel alterius privilegij, perinde erit ac si totum illud insereretur ibi, casus est in cap. si Romanorum §. item si ideò & ibi gloss. 19. distinctio *& sic valet de iure etiamsi fiat mentio in genere de illo, ut ibi. Ideò videbatur quod si Papa dicit: Concedimus tibi privilegium Indulgentiarum pro tali Ecclesia ad instar alterius Ecclesiæ, tunc satis erat, licet non spe-* 3
B *cificarentur. Tamen quia Papa in his quæ sunt facti quotidie decipi potest* argument. cap. de Constitutio. in 6. *mandat hic quod non debent litteræ expediri nisi specificentur. Camera tamen credo quod expediret per prædicta iura, circa quæ facit glos.*

glos. & quod ibi dicunt DD. circa hoc, scilicet quam idem facit talis littera faciens mentionem alterius privilegij &c : & an debet ostendi primum privilegium in dicto cap. contra morem & in cap. ut veterum 9. distinctio. & in cap. Abbate de verb. signif.

4 *Et ista Regula non est danda : quia concernit expeditionem litterarum , & non annullat. Ex ista Regula quae loquitur de Indulgentijs , videtur esse contrarium in alijs privilegijs à contrario sensu , ut dicunt jura vulgaria. & facit ad hanc Regulam text. cum gloss.* in fine capitu primi de fide instrument. *& quod dicit Bald.* in capitu. primo de feudo guardiae in 1 col. o. qui allegat gloss. in dicto capite de fide instrument. *In praerogativis ad instar satis est quod fiat mentio in genere per praedicta , & sic fit hodie : tamen si revocentur principalia privilegia, an censeatur revocatum ad instar, dixi in Reg. x. & dixi quod sic , contra Bald.* in l. Privilegia C. de 5 Sacros. Eccles.

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

A *Ista Regula*) Vide ad hanc Reg. quae scribit D. Navar. in tract. de Jubilaeo & indulgen Notab 16 nu. 4.

B *Nisi specificentur*) Extra casum hujus Regulae , & Regulae XLV. & XXXVI. supra , valet semper signatura habens aliquid pro expresso , etiamsi non specificetur , litteraeque desuper factae ad instar valebunt per not : Baldi *in leg. Si privilegia Codice. de Episcopis. & cleric. citati à Filij in cap. Nonnulli numero 7. de Rescript.* 6

Argumenta in Reg. lix.
INNOCENTII. VIII.

1. Episcopi in dedicatione Ecclesiarum solent dare 4. dies indulgentiarum.
2. Indulgentiae quid operentur, & nu. 4.
3. Haec Regula non est danda.

Regu-

Regula lix. Innocentij viii.

DE TEMPORIBVS INDVLGENTIARVM.

Item voluit quod per *Fiat*, si Ecclesia Cathedralis vel insignis collegiata aut solenne monasterium fuerit, tres, alioqui duo anni, & totidem quadragenæ: & per *Fiat ut petitur*. Cathedrali, Collegiatæ, vel monasterio quatuor, aliis tres anni dentur: pro singulis vero diebus auctavarum 100 dies apponantur: & pro capella per *Fiat*, unus: & per *Fiat ut peditur*, duo anni conceduntur.

GLOSSEMA ALPHONSI.

Ista Regula dicit quod si petatur indulgentia à Papa & ipse signet fiat, *quod si sit Ecclesia Cathedralis, vel insignis collegiata, aut solemne monasterium, tunc* Cancellaria *debet dare tres annos, & totidem quadragenas: sed si non fuerit talis Ecclesia, debet dare duos annos, & totidem quadragenas; si autem signet hoc modo, scilicet* fiat ut peditur *tunc Cathedrali, vel collegiatæ, aut solemni monasterio, debent dari quatuor anni, alijs verò tres: & pro capella per* fiat *unus annus & per* fiat ut petitur *duo anni, & pro quolibet die octavarum debent dari centum dies h. d. & clara est regula*

A *Sed illud quod dicitur hic de quadragenis debet intelligi id est de* xl. *dieb. pro qualibet quadragena, & hoc habuit ortum à c. cum ex eo. de pœn. & re. ubi conceditur Episcopo quod possit dare, quadraginta dies in dedicatione Ecclesiæ, & ideò Papa qui habet plenitudinem potestatis, in hoc concedit annum, vel duos, & totidem quadragenas, ut videatur differre ab Ordinarijs.* 1

Et inquantum iste tex. dicit in secundo responso de monasterio, debet intelligi de solemni ut superius dicitur; quia omnia reguntur ab illo verbo dentur: *ergò pariformiter debent intelligi iuxta doctrinam Bart.* in l. prætor. ait § eritque differentia ff. vi bono. rapt. *& illud quod dicitur de centum diebus, intelligo quoad omnia hic comprehensa, etiam de capellis*, per c. inquisitioni de ap. cum simil

Et quid operentur istæ indulgentiæ, & quomodo debent concedi, & per quem, & de multiplici materia ipsarum non est meum hic ponere, satis posui in materia Iubilæi quam direxi fœlicis recordationis D. Sixto, Camera tamen credo quod non servaret hac, imò daret in duplum, Cancellaria tamen benè servat. Et non est danda ista regula quia concernit expeditionem, & non habet decretum irritans. 2 3

COM-

COMMENTARIA. JO. A CHOKIER.

A DE *quadragenis*) Consule Navarrum tract. de Jubilæo & indulg. fusè hæc & dilucidè tractantem, hæc enim non attinent ad praxim beneficiariam, quò modo collineamus.

B *Quid operentur Indulgentiæ*) Vide Felij in tract. sive sermo de Indulgentia plenaria Navar. Tolet. & novissimè D. Io. Franciscum Leonis Episcopum Telesinum in suo tract. fori Ecclesiast. *par* 1. *c.* 7 *per tot.* 4

Argumenta in Regul. lx. INNOCENTII VIII.

1. QValis fuit petitio talis debet esse responsio.
2. Intellectus clausulæ ultra lx. in portatis.
3. Valor beneficij non computatur in residendo sed in absentia.
4. Hæc Regula non est de dandis.
5. Incongruum esset computare valorem beneficij secundum varietatem regionum & cambiorum.
6. Anniversaria an compulentur in valore benificij.

Regula lx. INNOCENTII. VIII.

DE BENEFICIIS VACANTIBVS ET CERTO MODO VACATVRIS.

ITem voluit & ordinavit, quod in gratiis beneficialibus de vacantibus, aut certo modo vacaturis, factis quibuslibet, si plura petentur beneficia, unum cuiuscumque valoris annui per simplicem signaturam, & addita ut petitur duo aut tria & non ultra, petita beneficia veniant, dummodo illorum fructus &c. ultra lx. in portatis, vel etiam librarum Turonen parvorum communi æstimatione, sive tantundem in illa moneta non valeant annuatim.

GLOSSEMA ALPHONSI.

ISta Regula dicit, quod si petantur multa beneficia in supplicatione vacantia, vel certo modo vacatura, scilicet per promotionem alicujus &c: tunc si Papa signet hoc modo, scilicet fiat, *tunc venit unum beneficium cujuscumq; valoris; sed si signet sic, scilicet* fiat ut petitur, *tunc duo, aut tria beneficia, & non ultra veniunt, dummodo illorum fructus* lx *flor. in absentia vel centum non valeant secundum communem æstimationem h. d. & ratio dubitandi fuit, quia si multa beneficia petuntur in supplicatione, tunc si Papa dicit* fiat, *videtur concedere omnia petita* arg c. inter dilectos. cum gl. de fid. instru. *quia qualis fuit petitio, talis præsumitur responsio* l. 1. § si quis ita interogetur, de verb. 1
oblig *Tamen Papa vult restringere deceptiones curialium & cupiditates, & illud quod dicitur de valore in portatis* lx. *vel centum &c: intelligi potest duobus modis; uno modo referendo singula singulis scilicet per* fiat lx. *& per* fiat ut petitur centum, *facit gl. de re- 2
latione singulorum ad singula* in c. si quis pecunia lxxix dist. *vel potest intelligi quod ista clausula referatur ad proxima, scilicet quando dantur duo vel tria per* fiat ut petitur, *quod patet ibi* illorum &c: *& sic relatio fit in plurali, & non debet intelligi de uno tantum, & hoc patet, quia unum intelligitur cujuscumq; valoris: & tunc debet intelligi de* lx. *in portatis, sed de centum residendo, sed certè primum posset salvari, quia valor beneficij*
A *non computatur in residendo, sed in absentia, ut vult in simili* Old. consl. cxviii. quod
incip. Ex virtute gratiæ & facit gl. & quod ibi dicunt Doct in c. 1. de cler. non 3
resid lib. vi. & dec. Rotæ cxxxiii, quæ incip. Item quando impetratur certum beneficium, & facit gl. & Doct. in c. licet de præb. *& credo quod hoc practicat Cancellaria: Camera tamen daret indistinctè omnia petita: & malè; tamen sic solet fieri;*
*quia exprimitur valor omnium &c: Et ista regula non est danda: quia concernit expe- 4
ditionem litterarum, & non habet decretum irritans.*

COMMENTARIA JO. A CHOKIER.

B *SEd in absentia*) Sic tamen ut collijbi seu cambij ratio haberi non debeat, quia incongruum esset ut dixerunt Domini de rota secundum varietatem cambiorum valorem beneficij in absentia supputare, Achilles de Graffis decis. 401. 5
alias 1 super Reg. de valore. Animadverte quoque anniversaria quæ multis locis ad bonam præbendæ summam ascendunt, non etiam computari in valore beneficiorum, cum illa distributionibus quotidianis æquiparentur, Geminia. in cap consuetudinem §. de distributionibus de cleric. non resident. in 6. & licet apud plerosque desumantur ex massa præbendæ, non eò magis desinunt esse anniversaria, aut diverso jure censeri debent à distributionibus, cum illa

illa dentur ratione obsequij & personalis ministerii, puta interessentibus divinis, & pro mortuis suffragia præstantibus, ideoq; non sunt de corpore beneficii, nec sub illius valore comprehenduntur, Rota decisio. 134. in novissim. Felin in carp. ad aures numero 14. de rescript. DD. in cap. licet de præbend. 6

Argumenta in Regul. lxi. Innocentij viii.

1. Iure non cavetur ut impetrans teneatur facere mentionem valoris beneficii obtenti.
2. Conditor istius Reg. fuit Vrbanus vi.
3. Intellectus clausulæ: per marchas argenti aut sterlingorum.
4. Regula hæc inventa est propter annatas, ne taciturnitate valoris illæ defraudarentur.
5. Valor beneficii obtinendi intelligitur exceptis distributionibus quotidianis.
6. Beneficium quod datur in stipendium potest clericus conjugatus retinere.
7. Intellectus clausulæ, Iuxta ipsarum oblationes.
8. Verbum tunc denotat tempus datæ impetrationis.
9. Impetrans beneficium curatum, an non jam obtenti valorem exprimere debeat.
10. An hæc Regula sit de dandis.
11. Pensionis an sit facienda mentio in impetrationibus benefic & nu. 20.
12. Conditor hujus Regul. quia fuerit ex opinione Gomesij.
13. Vrbanus viii. quatuor edidit Reg. de valore.
14. Gratia motus proprij non includitur sub Reg. de valore.
15. Hac Reg. non habet locum in Ordinariis.
16. Valor distinctè probandus est, & non in confuso.
17. In gratia motu proprio concessa, juxta Regulas antiquas, non erat necessaria expressio valoris beneficij obtenti, nec ob omissionem dabatur vacatio: secus jure novissimo, & secundùm Regul. modernas.
18. Lite orta inter provisum Apostolicè, & à Nuncio, utri incumbat onus probandi valorem.
19. Nuncius vigore suæ facultatis, potest conferre beneficia iurispatronatus Ecclesiastici non excedentia valorem 24. Ducat. Imò & jurispatronatus laicorum ex eorum negligentia devoluta.
20. Ratio cur hæc Reg. sit condita.
21. Hodie ex generali consuetudine omnia beneficia describuntur ad XXIIII. ducat.
22. Clausulæ tollentes necessitatem exprimendi valorem.
23. Quid si falsus valor, sed major sit expressus.
24. Beneficium censetur vacare per obitum resignantis, ubi in resignatione non est expressus verus valor, atque illius resignatarius inhabilis.

25. Falsus beneficii valor seu major, seu minor expressus gratiam reddit nullam.
26. Fructus grossi attendendi sunt in absentia.
27. Valor beneficij quomodo probetur, seu æstimetur. Ibid
28. Pensionis non est facienda mentio in Impetrationibus beneficiorum.
29. Dummodo pensio sit assignata in titulum beneficii.

Regul. LIX. Innocentij VIII.

quæ est LIV. Pauli V.

DE EXPRIMENDO VALORE BENEFICIORVM IN IMPETRATIONIBVS.

ITem voluit, quod in gratiis, quas personis quibusvis de beneficiis vacantibus seu certo modo vacaturis fieri contigerit, illorũ & aliorum quorumcumq; beneficiorum, quæ dictæ personæ tunc obtinuerunt, seu de quibus eis fuerit provisum vel concessum, aut mandatum provideri, verus valor annuus per marchas argenti, aut sterlingorum, vel libras Turonensium parvorum, seu florenos auri, aut ducatos, vel uncias auri, seu aliam monetam secundum communem æstimationem exprimatur, nisi motu proprio gratiæ hujusmodi fiant: vel personæ prædictæ beneficia quæ tunc obtinuerunt, aut quibus vel ad quæ jus eis competit iuxta ipsarum oblationes aut alias dimittere teneantur, alioquin præfatæ gratiæ sint nullæ. * Et idem servetur in expectativis de beneficiis obtentis in quibus seu ad quæ impetranti ius competit, & de illorum valore.

GLOSSEMA ALPHONSI.

ISta regula dicit quod in gratijs factis de aliquibus beneficijs debet fieri expressa mentio de valore istorum beneficiorum & aliorum quæ obtinent impetrantes, & ad quæ ius habent, secundum communem æstimationem, alias dicta gratiæ sint nullæ, nisi sit gratia facta motu proprio: alias impetrans teneatur dimittere beneficia quæ obtinet per oblationem

oblationem suam, vel alias, & idem vult servari in expectativis de beneficijs obtentis, & de his in quibus sibi ius competit & de illorum valore, hoc dicit.

Et ista Reg. est praeter dispositionem iuris communis: quia non cavetur iure quod impetrans teneatur facere mentionem valoris beneficiorum, quae obtinet ut dicit glo. in verbo, vel alteri, post prin in clem. 1. de praeb. *& tenet decisio Rota* in novis CCXC. quae incipit, Item licet impetrans. *Tamen ista regula est orta ex regula Urbani* VI *quam refert ad litteram supradicta decisio & alias est in aliquibus libris in decis. sequenti, ubi recitatur quasi ad longum ista regula, & additur ibi id fore in confirmationibus pro qua facit gl quam dicit bene notandam Domi. ibi* in c. si Apostolicae de praeb. lib. VI. *& quod hic dicitur de valore beneficij obtenti & obtinendi secundum valorem marcharum sterlingorum &c: debet intelligi secundum nationes ubi sunt istae monetae: tamen si Hispanus poneret istum valorem non malitiosè, credo quod sufficeret, quia satis est facere vel dicere illud quod facit vel dicit lex* l. 1. §. penult. ff. de aleato, *& de valore obtinendi etiam non reperio tantum, nisi in extrav. ig. Io. XXII. secundum taxationem decimae, sed non secundum verum valorem, sed illa Regula Urbani hoc dicit, & est hoc propter mediam annatam quando excedit XXIV. libras beneficium &c: & quia hodie ista regula non servatur, quia satis est quod in clausulis ponatur illa clausula.,* & quod obstantiae maximae beneficiales oratoris habeantur pro expressis: *ideò non insisto in ea quoad beneficia obtenta: nam in bulla ponitur ista clausula,* quorum veros valores hic volumus habere pro expressis &c: *sed quoad obtinendum impetratum, debet intelligi exceptis distributionibus quotidianis, ut dicit decis. Rotae* CXXX. quae incipit. Item quando impetratur & idem vult Io. Ant. de mortua, anniversf. in Rubrica de concess. praeben in addi. ad specu. & mea decis. hoc refert, *& de primis est cons. Oldr.* CXVIII. quod incipit Virtute gratiae quod posui in tit. de verb. sig.

Item circa obtenta, non omittam de illo beneficio quod quis habet in stipendium & non in titulum, non tenetur quis facere mentionem, & hoc vult una dec. in antiq. CCXXXII. quam refert Milis, in verbo gratiam beneficij impetrans: *sed ego allego text singularem quod illud non dicitur propriè beneficium, & quod Clericus coniugatus potest illud retinere* in c si qui sunt clerici 32. dist.

Item in quantum hic dicitur Iuxta ipsarum oblationes &c: *debent intelligi iuxta petitionem partis impetrantis, quae dicit in supplicatione quod offert se dum secundum tale beneficium per assecutionem istius &c. ex quo sequitur quod si postea vellet dimittere illa, vel aliud, quae vel quod obtinebat, quod non propterea valet gratia per verbum* tunc *quod denotat tempus datae impetrationis &c:* si eo tempore, de rescr. lib. VI. facit glo. in cle. de haered. in verbo ex nunc, & quod dixi supra in proemio.

Item ex hac Regula ibi. vel alias &c: *sequitur quod impetrans beneficium curatum licet non faceret mentionem valoris alterius curati quod obtinet, vel alterius incompatibilis, tamen quia vacat primum ipso iure, quod non propterea ista impetratio vitiatur, ex quo primum dimittere tenetur secundum hanc regulam, iuncto cap. de multa, de praeb.*

Item ista regula quoad beneficium impetratum benè est danda hodie. & data fuit tempore meo, quia habet decretum irritans, & etiam quoad obtenta daretur nisi in bulla poneretur illa clausula, quam superius dixi, scilicet quorum veros valores &c. Sixtus tamen fecit unam aliam regulam, quod tenetur quis exprimere omnia beneficia, & eorum valores quæ obtinebat tempore impetrationis, alias annullabat sed postea fuit cassata ob caussam.

G *Item ex prædictis etiam sequitur quod de pensione, quam quis non habet in titulum ab Ecclesia, non tenetur quis etiam facere mentionem valoris, nec ipsius pensionis, facit quod dicit Io. And.* in c. postulasti, & in c. ad audientiam de rescript. & Domi in c. si 11 pauper de præb. lib. 6. alias sic facit gl. in cle. 1 1. in verbo quodcunq; de vita, & honesta. cleric. *Sed quia hodie qualibet pensio succedit loco beneficij, quia est ad vitam recipientis; ideo credo quod teneatur impetrans mentionem facere de ea.*

COMMENTARIA. JO. A CHOKIER.

A ISta *Regula dicit)* Hæc Innocentij Regula nonnihil immutata est & aucta per posteriores Pontifices Nam Pius IV. quem alij adhæc usque tempora secuti sunt post dictiones *exprimatur nisi*, induxerunt, seu deleverunt sequentia (*motu proprio gratiæ eiusmodi fiant, vel*) & post dictionem *gratiæ sint nulla* subjecerunt sequentia:

Et idem servetur in gratiis quas à Sanctitate sua motu proprio emanare contigerit: quod beneficia tamen de quibus per suam Sanct. pro tempore providetur, seu provideri mandatur, aut alias disponitur, ac litteris per quas pro tempore ad Ecclesiarum Patriarchalium, & Cathedralium, ac Monasteriorum regimina promotis conceditur, quod Monasteria, & alia beneficia Ecclesiastica secularia, & regularia per eos obtenta, & in quibus, & ad quæ jus eis competit, retinere possint.

Quæ appendicula quorsum fuerit per posteriores Pontifices Regulæ huic inserta, ex dicendis patebit.

B *Orta ex Regula Vrbani VI.)* Adstruit tamen Gomesius ad hanc Regul. illius 12 conditorem non fuisse Urbanum VI. sed Urbanum IV cumque quatuor Regulas edidisse super valore experimendo in gratiis, quarum prima fuit circa 13 gratias, & beneficia obtenta cujus facit mentionem Rota *decis.* 19. *de præbend. in Novißimus.* Secunda circa impetrantes beneficia vacantia, vel certo modo vacatura, ex quibus duabus unam composuit Joannes XXII. ex qua sumpta fuit ista moderna. Tertia fuit de valore exprimendo in unionibus benefi-

beneficiorum: hanc Innocentius VIII. suis Regulis inservit, sub numero XXI.
ut patet supra. Quarta & postrema fuit de exprimendo valore circa bene-
ficia impetrata motu proprio, quæ beneficia tempore Innocentij excipiebantur
ab hac Regula. Nam hic statuitur gratiam motus proprij non includi sub hac 14
Regula, quod & notat Mandos. *ad Reg. de union. quæst. 2. nu. 2.* Verum po-
stea recessum est ab hac Innocentij Regula, & Ordinatum per sequentes Ponti-
fices, ut etiam idem observaretur in gratijs motu proprio concessis, ut ex supra
scripta appendicula videre est, quæ loquitur tantum in beneficijs obtinendis, ut
mox dicam.

Cæterùm adverte quod hæc Regula locum non habet in collatione Ordina-
rij *Mandos. ad Reg. 22. quæst. 11. num. 3. Flam Paris. de resig. benef. lib 8 quæst. 9.* 15
num. 44. sed tantum locum habet in gratijs Papæ, Legatorum, & Cardinalium
nam isti personis censentur providere, illi Ecclesijs, *Gomes. ad hanc Reg. quæst.*
2. Anast. Germonius tract. de Indultis Cardin. §. Tibi nu. 102. Cardin. Tuschus pract.
conclus. tom. 6. conclus. 99. Adverte secundo, quod valor expressus distinctè pro-
bandus est & non in confuso, v. g. narratur unum non excedere 100. & aliud 16
24. non sufficit probare in confuso quod ambo non excedant 124. sed est di-
stincta probatio necessaria juxta narrata, scilicet quod unum non excedit 100.
& aliud 24. juxta tradita per Nicol Garciam *de benef. part. 6. cap. 2. nu. 155.* &
Farinacium *decis. 351. p 2. in Noviss.* ubi scribit valorem beneficij plenè & con-
cludenter probandum esse, nec sufficere illum probari per publicam vocem &
famam, quando agitur de perpetuo præjudicio. Adverte tertio, quod dicitur 17
in hac Innocentij Reg non exprimendum valorem in gratia motu proprio fa-
cta, & ex consequenti non dari vacationem beneficij proprio motu impetrati
ob valoris suppressionem, id tantum nunc obtinere secundum suprascriptam
Pij IV. & aliorum recentiorum Constitutionem appendicularem, in benefi-
ciis obtinendis, quippe quæ restricta est tantum ad beneficia de quibus per
Sanctitat. suam pro tempore providetur, seu provideri mandatur, vel alias
disponitur; Sic ut respectu huius limitationis veniant beneficia tantum quæ
tunc motu proprio conferuntur, non autem ea quæ prius per promotum
obtinebantur, cum limitata dispositio, limitatum producat effectum, & di-
ctio illa *quo-ad* restringat, & limitet præcedentem dispositionem *leg.*
penult. ff. de excusat tut *Decius consil. 360. numero 6. vers Tertio* & absurdum
esset, ut Papa qui motu proprio, confert beneficium alicui, teneatur divinare
an ille alia beneficia possideat nec ne; cum tamen per suos officiales fa-
cile posset habere notitiam valoris beneficij ejus quod conferre intendit,
ut rectè, & doctè annotavit Illustrissim. Cardinalis Seraphinus Oliverius
olim Rotæ celeberrimus Auditor *in una Lunen. Prioratus 9. Februarii. 1590.*
pelata in decis. dicti Domini Seraphini *sub numero 911. num. 1. & seqq.* Quartò
adverte

adverte si lis oriatur inter provisum Apostolicè & provisum à Nuncio qui 18
facultatem habet conferendi beneficia valoris 24. Ducatorum onus probandi valorem incumbere provisio à Nuncio, ut decidit Rota *in una Placent. beneficij coram doctiss. ac R. P. D. Orano 8. Maij 1586.* quod procedit non obstante assertione Nuncij: quia ejus assertioni circa valorem non credetur propter fraudes quæ fieri possunt *Rota decis. 10. de præb. in No. Put. dec 322. lib. Anast. Germon. de Indult. Card. §. ac irritum nu. 27. Mohed. decis. 20. nu. 1. de præb. Garcia de ben. p. 5. c. 3. nu. 183.* Quintò adverte Nuncium vigore suæ facultatis posse conferre be- 19
neficia Jurispatronatus Ecclesiast. non excedentia valorem 24. Duc. imò etiam Jurispatronatus laicorum, ex eorum negligentia ad Papam, aut ad Ordinarium devoluta, dummodo non excedant valorem 24. Duc. *Garcia d. cap. 3. numero. 243. & sequentibus.*

C *Propter mediam annatam)* Ideò inventa fuit hæc Regula ne per ejusmodi va- 20
loris taciturnitatem Annatæ defraudarentur, quæ, ut inquit Gomes. ad subventionem Papæ & Cardinalium indigentium introductæ fuerunt, sicut & charitativa subsidia, ut tradit Fernand Cordub. *in tract. Annatarum*, & deniq; ut Papa intelligat qualitatem beneficij quod confert, habita etiam ratione meritorum personæ cui confertur, ut not. Gomes. *ad hanc Reg. q. 3.* sed hodie ex gene- 21
rali consuetudine & stylo Curiæ Ro. Canonicatus omnes Germaniæ & Hispaniæ rescribuntur ad 24. Duc. idque ut vitentur Annata, & ita se habent Concordata Germa. *Branden. super Concord Germ. notab. 2.* addique solet clausula augendi, & minuendi in litterarum expeditione, vel ista, *quod obstan. Oratoris ha-* 22
beantur pro expressis, necnon, *verus valor & vacationis modus &c: habeantur pro expressis*, alioquin verus esset valor exprimendus, *ut notat Rebuff. in praxi in forma nova provisionis*, ne gratia reddatur nulla: si enim falsus beneficij valor seu minor, seu maior expressus sit gratia nulla est, ex stylo Ro. Curiæ, ut diximus quod & probat Crescent. *dec. 8 de præb* & Io. Guitierrez *lib. 2. Canon. quæstionum c. 15. nu. 76* ubi reprobat opinionem P. de Anchor. *cons. 395. nu. 13.* & Covar. *lib. 1. Var. resol. c. 20. nu. 7* existimantium errorem in valore commissum non vitiare gratiam eo quod verus valor difficilem habeat certitudinem, & proinde error in valore exprimendo non sit considerandus, ubi de voluntate Principis constat. Horum enim opinio neutiquam est recipienda. Cum hæc Reg. (quam stylus Ro. Curiæ comprobat) indistinctè præcipiat verum valorem beneficii impetrandi esse exprimendum ad hoc ut gratia valeat, alias sit irrita, nulla, & subreptitia. Quod adeò verum est ut etiamsi expressio va- 23
loris beneficij non esset necessaria, si tamen sit facta, & reperiatur majoris valoris, nihilominus nulla sit gratia *Mascardus de probat. conclus. 874. nu. 6.* adeò ut beneficium censeatur vacare per obitum resignantis cum in resignatione nõ est 24
expres-

expressis verus valor, *Flam Paris. de Resig. ben. lib.* 10. *q.* 2. *nu* 43. efficiaturq; Resignatarius inhabilis, non sic tamen ut resignatarius non possit illud beneficiũ obtinere ex alia caussa, *Caput aquen. decis.* 16. *lib.* 1. Nunc ad propositum. Dico igitur nihil interesse, nihilq; considerabile quod Papa alias esset concessurus beneficium, cujus valor non fuit expressus, quia in dubio illud non est præsumendum. Rursum, si exprimatur minor valor, quam revera sit, etiamsi constaret Papam adhuc vero valore expresso nihilominus concessurum, non ideò consequitur gratiam validari: quoniam per majorem valorem Pontifex redderetur difficilior ad concedendum, licet tandem esset concessurus, quo casu gratia est nulla *Menoch de arb. iud. lib.* 2. *cent.* 3. *casu.* 201. *nu.* 77. *c postulasti de Rescript. Dec. cons.* 11 *nu.* 16. Si verò exprimatur major valor (quod rarò, aut nunquã fere contingit) idem adhuc esset dicendum inquit D. Guitierrez. Nam licet in hac specie propter minorem valorem appareat etiam certum Principem de vero valore idem concessurum, ac ideò Covar d. loco contendat non vitiari gratiã, quod expressio majoris valoris fuerat facta caussa demonstrationis, quia de corpore beneficii constaret, *l. demonstratio falsa ff. de Cond. & demonst* attamen quia verus valor erat necessariò exprimendus & sic hæc quantitas, & valor sit pars gratiæ *Rot decis.* 6 *in antiq.* non caussa demonstrationis adjectus, sequitur quod sive 25
sit expressus minor valor, sive major, gratia sit nulla, & subreptitia. Sunt & alia quæ idem D. Guitierrez producit argumenta Anchoranum & Covar. latius refutantia, quæ vide. Adverte interim quod licet hæc Regula inducat nullitatem gratiæ in qua verus valor non exprimitur, attamen non inducit vacationem seu reservationem, *Flam. d. quæst.* 2 *nu.* 44.

D *Exceptis distributionibus*) Et sic attenduntur fructus grossi in absentia, idque 26
deductis oneribus *Oldrad. cons.* 118. *Feliη. in c. ad aures de Rescript. Nicol. Garcia de ben. p.* 1, *c.* 5. *nu.* 479. *Achilles de Grassis decis.* 1. *de probat.* ubi insuper scribit valorem beneficij probari per annos quinq; & post ut & *Fla. Paris. d. lib.* 10 *q.* 2 *num.* 55. quam tamen opinionem non probat Nicol. Garcia *d. tract. de benef. p.* 5. *c.* 3. *nu.* 220. & multominus eorum qui dicunt probari per tres annos præcedentes ex Pinello *in l.* 2. *C. de Rescind. vend.* 3. *c. ult. nu.* 30. sed adstruit probari valorem per decem annos ante gratiam, quam tenet Rota ut per Anton. August. *decis.* 497. *lib* 3. *quæ est.* 3. *p. divers. Put. decis.* 373. *nu.* 2. & ita tenuit Rota *in una Cameracen. unionis* 19 *Ian.* 1575. *coram. D Lancellotto* & si ex adverso detur de Re- 27
gula de valore, incumbit onus probandi excessivitatem valoris opponenti de Regula, & debet probare excessivitatem valoris per decem annos ante impetrationem, atq; ita resolvit Rota *coram Caputaquen.* 1 *Febr.* 1557. vide Flam. *d. q.* 2 *nu* 50. & Farinacium *dec.* 550. *p.* 2. ubi scribit valorem fructuum beneficij probari debere plenè & concludenter ad effectum hujus Regulæ: secus tamen si ad effectum retardandi vel annullandi pensionem super beneficio impositam, quia

 tunc

tunc sufficit levior probatio *idem Farinac. d. decis. 550. p. 1 & decis. 455. nu. 8.* ubi dicit beneficij valorem per non excessum probari per testes de publica voce & fama. *Garcia de Ben p. 5. c. 3. num. 198.* Cæterùm advertè, valorem Canonicatuum non egere justificatione: cum enim isti Canonicatus consistant in distributionibus, solent exprimi valoris 24. Ducatorum, ut fuit resolutum coram R P D. Coccino *in una Constantien. Canonicatus 14. Iunij 1610. & in alia Ludien. & Paderborn.*

E *In stipendium*) Idem adstruit Card. Tuschus *pract. conclus. tom. 6. conclus 99.* Covar. *tom. 1 par. 2. c. 6. §. 3. nu. 7. in fi.*

F *Vacat primum ipso iure*) Vide quæ scripsi supra ad Reg. 52.

G *Non tenetur quis*) Vide Gonzales *ad Reg. Cancell. gl. 5. §. 5 nu 15 16 17. & 18.* quibus in locis dissentientes diversorum opiniones affert & tandem concludit 28 pensionis non esse faciendam mentionem: cum enim, inquit, pensio non sit beneficium Ecclesiasticum, ut denuit Rota *decis. 11. numero. 1. de prabend. in antiq.* Geminia. *in c. non potest in pr. num. 5 de preb. in 6.* & jura solummodo disponant quod narrentur obtenta beneficia, consequens est pensionis non esse faciendam mentionem; cum beneficium non sit; atque ita hodie servat Rota; quod tamen hactenus intellige, dummodo pensio non sit assignata in titulum 29 beneficij, puta quando alicui assignatur super fructibus alicujus Ecclesiæ, ut deinceps sit Ecclesiasticum beneficium: quia tum ejusmodi pensionis, illiusve valoris facienda erit mentio, cum verè sit Ecclesiasticum beneficum *Gigas de pensio. q. 20. vers. Quartò limita & d q. 67. nu. 1. & q. 99. nu. 22. in fi.*

Argumenta in Regul. LXII. INNOCENTII VIII.

1. HÆc Regula præscribit modum faciendi suppl. pro beneficio vacantè.
2. Generalis reservatio dispositivè nunquam debet dari in Bulla, nisi in casibus hic expressis.
3. Beneficia Officialium Sedis Apostolicæ sunt generaliter reservata
4. Etiamsi exprimatur modus vacandi per Const. execrabilis, vel per devolutionem cum clausula, quovis alio modo vacet, tunc non venit alia generalis reservatio,
5. Provisio, & nova provisio quid differant.
6. Si petatur surrogatio, vel gratia, si neutri, vel si nulli, non debet dari nisi collitiganti, & debet hoc specificari.
7. Modus impetrandi beneficia reservata.
8. Verba ex ressa quæ dicantur.
9. Dictio pure in Regula quid d. signet.
10. Beneficia officialium Papæ sunt generaliter reservata.
11. Reservatio generalis non venit in rescripto Papæ nisi exprimatur.
12. Reservationes hic expressæ non sunt gene-

generales in corpore juris clausæ.
13. Bina jussio Papæ per hac vel per concessum habetur pro motu proprio vel pro certa scientia.
14. An hæc Regula sit danda.
15. Discrimen novæ provisionis à Perinde valere in quo consistat.
16. Effectus gratiæ si neutri, & si nulli.
17. Gratia Si neutri non datur post tres sententias conformes, sed bene Si alteri.
18. Gratia si neutri concedi solet in præsentationibus vel electionibus in quibus prætenditur formam non esse servatam: ideo his temporibus operæ pretium, est ut in electionibus in quibus difficulter forma Conc. Trid. observatur, obtineatur gratia Si neutri.
19. Novæ provisionis definitio.
20. Clausula, sive præmisso vel alio quovis modo vacet expenditur.

Regula lxii. Innocentij viii.

DE CLAVSVLIS IN BENEFICIIS VACANTIBVS PONENDIS.

ITem voluit & ordinavit quod quando providet, seu mandat provideri alicui de beneficio Ecclesiastico vacante, tunc dari poterunt clausulæ si putantur, etiamsi illud quovis modo &c, seu per Constit. Execrabilis vacet, ac specialiter reservatum inter aliquos litigiosum sit, & eius collatio devoluta fuerit; & si pro collitigante vel subrogationem, aut si neutri, vel si nulli &c, petẽte, si tunc specificè lis exprimatur. Nec detur aliqua generalis reservatio dispositivè, nisi desuper in concessione specialis & expresse, ac purè, & non sub conditione mentio fiat, & tunc reliquæ reservationes inibi contentæ veniant. Si verò tempore expeditionis litterarum, generalis reservatio huiusmodi probari non possit, aut in novis provisionibus, aut pro collitigantibus, si neutri, vel si nulli &c: sit expressum quod ab aliquibus asseritur illum cuius beneficium cōceditur Collectorem, vel unicum Subcollectorem, Abbreviatorem, vel familiarem, Notarium, aut dictæ Sedis Officialem fuisse, clausula opponatur, Etiamsi dictum beneficium ex eo quod talis Collector, vel unicus Subcollector, Abbreviator, vel familiaris, Notarius, aut dictę Sedis Officialis, fuit dispositioni Apostolicæ generaliter reservatum existat, dummodo non sit in eo alicui specialiter ius quæsitum. In reliquis verò nulla clausula detur vnde re-

servatio generalis elici possit, nisi desuper signatura, per duplex *Fiat* signata sit, aut reservatio, vel alias specialiter habeatur.

GLOSSEMA ALPHONSI.

Ista Regula dicit quod quando Papa mandat alicui provideri, vel ipse providet de aliquo beneficio, quod si in supplicatione petatur quod conferatur quovis modo vacet sive per constitutionem Extravagantis, etiamsi alias reservatum sit, vel inter aliquos sit litigiosum, & si sit etiam devoluta collatio ad Sedem Apostolicam, omnes clausulae dentur. Item si petatur surrogatio pro collitigante, vel si petatur gratia si neutri, vel si nulli, tunc detur si hoc specifice petatur. Item quod per clausulas praedictas positas in supplicatione non detur aliqua generalis reservatio dispositivè, scilicet quod Papa providet impetranti de beneficio vacanti in curia &c: nisi fiat expressa mentio de tali reservatione, & non sub conditione, sed pure, & tunc detur generalis reservatio expressa, & etiam hoc casu reservationes contentae, prout superius est dictum, veniunt etiamsi petantur sub conditione. Item dicit quod si tempore expeditionis bullarum non possit generalis reservatio huiusmodi probari, tunc non debet dari clausula, per quam generalis reservatio elici possit, nisi exprimatur in novis provisionibus, vel gratia Si neutri, vel Si nulli pro collitigantibus, quod ab aliquibus asseritur illum cuius beneficium conceditur collectorem, vel subcollectorem, vel familiarem Papae, vel Cardinalis fuerit: quia tunc debet poni clausula etiamsi dictum beneficium ex eo quod talis collector vel subcollector, abbreviator, vel familiaris Cardinalis fuerit dispositioni Apostolicae generaliter reservatum exstat, dummodo alicui non sit specialiter ius quaesitum. Item quod praedicta regula est vera nisi desuper signatura per duplex fiat sit signata, vel per reformationem, vel aliter specialiter concedatur.

A *Hoc dicit notanter ista regula, quae docet te facere supplicationes pro beneficio vacan-* 1
B *ti, sive per novam provisionem, sive per surrogationem, sive per gratiam si neutri, aut*
C *si nulli: & declarat tibi verba posita in supplicatione.*

D *Item dat modum faciendi minutam super tali supplicatione.*

Item declarat tibi quae est generalis reservatio melius quam decisio Rotae, & melius quam Io. Mil. & caeteri Doctores.

Et colligitur hic una regula, scilicet quod generalis reservatio dispositivè nunquam
debet dari in bulla, nisi in casibus hic expressis; & in hoc est hodie differentia inter 2
specialem & generalem reservationem, alias quoad provisionem Papae quod ad eum

solum

solum pertineat, *non ad alium inferiorem*, *nulla est differentia inter specialem &*
generalem, *ut dixi supra in secunda regula*, sufficiat cap. si eo tempore de ele-
E ction. libro sexto. *sed est differentia in hoc quod etiamsi verba omnia hic posita nar-*
rarentur in aliqua bulla, *tamen propterea non diceretur venire generalis reservatio*
ut hic.

Item colligitur hic alia regula quod etiam beneficia officialium Sedis Apostolicæ vide 3
licet Collectorum & Subcollectorum, *Abbreviatorum, item Familiarium Papæ vel Car-*
dinalium sunt generaliter reservata.

Item colligitur tertia regula hic quod etiamsi exprimatur modus vacandi per consti- 4
tutionem Execrabilis, vel per Devolutionem cum clausula, quovis alio modo vacet,
tunc non venit aliqua generalis reservatio : sed si exprimitur generalis, & probatur, tunc
etiam si aliquo modo vacet, vel beneficium sit reservatum, venit si exprimitur ut supra,
alias non, ut hic, & ista subiungam, & declarabo.

Et primo pondero verbum ibi, quod non providet *&c* : *ex quo apparet quod* 5
est differentia inter provisionem & novam provisionem : *quia provisio est simplex de be-*
neficio vacanti de iure, & de facto, & nova provisio præsupponit novum titulum, & est
differentia quoad ad infra dicenda, *& ex verbis infra positis, ibi* etiamsi illud quovis
F modo &c : *usque ibi* & si pro collitigante *&c* : *colligitur forma supplicationis: quia quo-*
tidie dicimus in supplicationibus expresso uno modo vacandi subiungimus, sive præmisso
sive alio quovis modo &c : vacet, aut per Constitutionem Execrabilis, & alias
generaliter vel specialiter reservatum, affectum, devolutum, litigiosum, cujus
litis statum &c. *exemplificat, etiam beneficium litigiosum inter alios potest impetrari,*
dixi superius in regula de surrogatione, & plenius per gloss. & text. & Doctor. in cap.
1. & 11. ut lite penden. lib. VI.

Item ibi, & si pro collitigante &c : *usque ibi* nec detur *est ponderandum* : *quia* 6
si petatur surrogatio vel gratia Si neutri, *vel* Si nulli *non debet dari nisi collitiganti*
& debet hoc specificari.

G *Ego tamen vidi dari gratiam si nulli*, *alteri tertio non litiganti, qui narrabat litem*
fore inter talem & talem, *& committebatur Auditori, quod Si neutri litigantium vel*
nulli competeret ius in beneficio, quod conferret alteri tertio.

Et de hoc non est mirandum, *quia si non tollitur ius quæsitum alteri litigantium*,
non facit sibi iniuriam qui utitur iure suo capitulo non Ecclesia de Ele-
ctione.

Item pondero mihi verba, *hic*, *ibi* nec detur aliqua generalis re-
servatio dispositivè nisi desuper in concessione specialis, & expresse,
ac purè, & non sub conditione &c : *& pono exemplum* : *quia debet dici in sup-* 7
plicatione quod petitur tale beneficium quod vacavit per obitum talis Familiaris Papæ &c :

& tunc debet fieri bulla dispositive, dicendo: Providemus tibi de tali beneficio vacanti per obitum talis familiaris nostri cujus beneficium generaliter per nostram constitutionem reservavimus &c: *& non debet dici si vacat per obitum talis &c. quia* 8
vacat ut dicitur &c: & intelligo verba expressa, quando specificantur in specie & non sub genere, ut vult gl. in c. si Episcopus de præbend. lib. VI. quam ibi not. Domin. & glo in cap. inquisitores de hær. eod. lib.

Item expono purè id est simpliciter, sine plica: ita quod dicatur quod vacat per mortem 9
talis, & non dicatur quod vacat ut dicitur, vel ut asseritur &c: facit glos. not juncto text. in l. 1, §. si quis simpliciter ff. de verb. obl. quam ibi not. Bart. & infert ex ea aliud bonum dictum, & facit glo. juncto text quam ibi not. Domin. & refert ad aliud in c qui Episc. XXIII. dist & glo. in verbo simpliciter in cle. sæpè de ver. sign. *& per hæc verba videtur colligi illa regula quam dixi supra, quod nulla generalis reservatio debet dari nisi specificetur. Unde si unus dicat quod vacat beneficium per obitum unius in curia, & non sit verum: tamen si poneretur ibi alia reservatio, quæ sit vera, sed non est generalis, non veniret per hanc Regulam, quia debet esse pura &c*:

Item nota in §. si vero ibi, collectorem &c. *& ibi*, dispositioni Apostolicæ generalem reservationem &c *quia hic colligitur quomodo Abbreviator debet se habere in bulla: & quæ verba debet dicere similibus casibus*.

Item colligitur quod beneficia officialium sunt generaliter reservata: & ratio est, quia 10
licet reservatio sit inducta per Regulam Cancellariæ, tamen quia in ea dicitur quod generaliter Papa reservat, tunc illud verbum generaliter *inducit reservationem generalem: & sic decis. Rotæ* CCCXXXIII. quæ incipit. Item si mandatur mihi provideri, *quæ dicit quod specialis reservatio dicitur inducta per regulas cancellariæ, & generalis per extravag. ad regimen &c. non bene dicit salva correctione, quia si Regula Cancell. dicit quod generaliter reservavit &c. & tunc est generalis: alias habet locum decisio si simpliciter loquitur vel dicat, quod specialiter reservavit*.

Sed unum dico hic, quod in iure communi non reperitur cautum, quod de generali reser- 11
vatione debet fieri mentio, quia satis est quod pertineat collatio ad Papam, tamen a regulis Cancellariæ est introductum quod generalis reservatio non veniat nisi exprimatur; hoc sentit illa decisio, & sic ista Regula declarat melius quam dec. supradicta quid sit reservatio generalis, nec Io. de Milis in verbo reservatio. *scivit hoc tangere, nec Domin.* 12
in c. fi. §. in præb. de consuet. lib. VI. *de quo aliquid dixi superius* in regula 1. & in II. *nam istæ reservationes hic expressæ non sunt generales in corpore juris clausæ, in quo jure non est nisi unica, scilicet quando vacat in curia vel infra duas dietas* c. II. et c. præsenti de præb. lib. VI. *nec in extravaganti ad regimen: quia illa constitutio expiravit per obitum Benedicti Papæ per finem illius ut dixi in regula prima: ergo sequitur quod istæ reservationes sunt generales inductæ per regulas Cancellariæ, quando in eis dicitur quod generaliter Papa reservat &c*.

Item ponderanda sunt verba hic, ibi, nisi desuper signatura per duplex fiat &c: *&*

vult

vult dicere ista regula quod in corpore supra petantur & Papa dicat fiat, & infra postea etiam petatur, & Papa ibi dicat fiat, & ratio est, quia iussus bis ius Principis habetur pro motu proprio vel pro certa scientia l. nec damnosa & ibi Bal C. de preci. imper. offe. 13
& ex hoc oritur practica, quia dicimus in supplicatione & alias generaliter vel specialiter reservat &c: *& postea in clausulis ponimus* & cum clausula generalem reservationem importan. &c: *& non debet in expeditione exprimi ut supra in hac regula dicitur, & plerique illam clausulam non intelligunt.*

Item quod dicitur hic per duplex fiat, idem intelligas de duplici signatura per concessum id est per illum cui Papa commisit signaturam arg. l. item eorum §. 11. ff. quod cuiusque uni *& ita practicat Cancellaria: & pondero hic quod reformatio & signatura in clausulis aequiparantur. Nec obstat glo. in simili* in c. suam de appel. & in l. si convenerit la. ff. de pign. actio. *& ista regula esset danda, licet concernat expeditionem* 14
quae valet in intellectum generalis reservationis, nescio tamen si daretur hodie, quia non memini me vidisse.

COMMENTARIA JO. A CHOKIER.

Docet te facere supplicationes) Vide Flam. Paris. *tract. de Resign. benef. lib. 8. quaest.* 7. ubi varias supplicationum formas adducit.

Sive per novam provisionem) Effectum novae provisionis vide apud Rebuff. in 15
praxi tit. de nova provisione, discrimen autem novae provisionis, & Perinde valere in eo consistit, quod illa detur quando subest defectus in collatione facta ab alio quam à Papa: Istud autem datur, quando Papa confirmat gratiam suam aliqua ex parte invalidam, *Rebuff. in praxi initio partis 2. nu. 3.*

Sive per subrogationem) Consule Rebuff. tit. de subrogationibus per tot. & quae dicta sunt supra ad Reg. 27. de surrogandis Collitigantibus.

Sive per gratiam si neutri, si nulli) Notent Juniores per gratiam *si neutri* acqui- 16
ri beneficium quando neuter litigantium super illo jus habet; quod bifariam fieri potest: primo dirigendo gratiam seu rescriptum Episcopo vel alteri cui Papa mandat, ut si per eventum litis ejusmodi constiterit neutrum dictorum litigantium in dicto beneficio jus habere & idem beneficiū, ut praemittitur vacare, & tempore datae praesentium non sit in eo jus alicui specialiter acquisitum cum omnibus juribus & pertinentiis suis eidem N. auctoritate nostra conferas & assignare procures, inducens &c: Secundo quando Papa ipsemet confert *si neutri litigantium sit ius quaesitum*, & hoc est tutius, & postea petit in judicio recipi in partem, & recipitur. Rescriptū verò *si nulli*, dicitur quando sunt tres vel plures nullum jus habentes, & super eodē beneficio litigantes & providetur à Papa tertio de tali beneficio: quod demum habet locum quando illud est litigiosum; vel quando partes essent pares in data, & se impedirent per concursum, nisi

tamen

Item ista regula quoad beneficium impetratum benè est danda hodie. & data fuit tempore meo, quia habet decretum irritans, & etiam quoad objecta daretur, nisi in bulla poneretur illa clausula, quam superius dixi, scilicet quorum veros valores &c. *Sixtus tamen fecit unam aliam regulam, quod tenetur quis exprimere omnia beneficia, & eorum valores quæ obtinebat tempore impetrationis, alias annullabat sed postea fuit cassata ob caussam.*

G *Item ex prædictis etiam sequitur quod de pensione, quam quis non habet in titulum ad Ecclesia, non tenetur quis etiam facere mentionem valoris, nec ipsius pensionis, facit quod dicit Io. And.* in c. postulasti, & in c. ad audientiam de rescript. & Domi in c. si 11
pauper de præb. lib. 6. alias sic facit gl. in cle. 1 1. in verbo quodcunq; de vita, & honesta. cleric. *Sed quia hodie qualibet pensio succedit loco beneficij, quia est ad vitam recipientis; ideo credo quod teneatur impetrans mentionem facere de ea.*

COMMENTARIA. JO. A CHOKIER.

A ISta *Regula dicit)* Hæc Innocentij Regula nonnihil immutata est & aucta per posteriores Pontifices. Nam Pius IV. quem alij adhæc usque tempora secuti sunt post dictiones *exprimatur nisi*, induxerunt, seu deleverunt sequentia (*motu proprio gratiæ eiusmodi fiant, vel*) & post dictionem *gratiæ sint nullæ* subjecerunt sequentia:

Et idem servetur in gratiis quas à Sanctitate sua motu proprio emanare contigerit: quod beneficia tamen de quibus per suam Sanct. pro tempore providetur, seu provideri mandatur, aut alias disponitur, ac litteris per quas pro tempore ad Ecclesiarum Patriarchalium, & Cathedralium, ac Monasteriorum regimina promotis conceditur, quod Monasteria, & alia beneficia Ecclesiastica secularia, & regularia per eos obtenta, & in quibus, & ad quæ jus eis competit, retinere possint.

Quæ appendicula quorsum fuerit per posteriores Pontifices Regulæ huic inserta, ex dicendis patebit.

B *Orta ex Regula Vrbani VI.)* Adstruit tamen Gomesius ad hanc Regul. illius 12
conditorem non fuisse Urbanum VI. sed Urbanum IV cumque quatuor Regulas edidisse super valore exprimendo in gratiis, quarum prima fuit circa 13
gratias, & beneficia obtenta cujus facit mentionem Rota *decis. 19. de præbend. in Novissimus.* Secunda circa impetrantes beneficia vacantia, vel certo modo vacatura, ex quibus duabus unam composuit Joannes XXII. ex qua sumpta fuit ista moderna. Tertia fuit de valore exprimendo in unionibus benefi-

beneficiorum: hanc Innocentius VIII. suis Regulis inservit, sub numero xxi. ut patet supra. Quarta & postrema fuit de exprimendo valore circa beneficia impetrata motu proprio, quæ beneficia tempore Innocentij excipiebantur ab hac Regula. Nam hic statuitur gratiam motus proprij non includi sub hac 14
Regula, quod & notat Mandos. *ad Reg. de union. quæst. 2. nu. 2.* Verum postea recessum est ab hac Innocentij Regula, & Ordinatum per sequentes Pontifices, ut etiam idem observaretur in gratijs motu proprio concessis, ut ex supra scripta appendicula videre est, quæ loquitur tantum in beneficijs obtinendis, ut mox dicam.

Cæterùm adverte quod hæc Regula locum non habet in collatione Ordinarij *Mandos. ad Reg. 22. quæst. 11. num. 3. Flam Paris. de resig. benef. lib 8 quæst. 9. num. 44.* sed tantum locum habet in gratijs Papæ, Legatorum, & Cardinalium 15
nam isti personis censentur providere, illi Ecclesijs, *Gomes. ad hanc Reg. quæst. 2. Anast. Germonius tract. de Indultis Cardin. §. Tibi nu. 102. Cardin. Tuschus pract. conclus. tom. 6. conclus. 99.* Adverte secundo, quod valor expressus distinctè probandus est & non in confuso, v.g. narratur unum non excedere 100. & aliud 16
24. non sufficit probare in confuso quod ambo non excedant 124. sed est distincta probatio necessaria juxta narrata, scilicet quod unum non excedit 100. & aliud 24. juxta tradita per Nicol Garciam *de benef. part. 6. cap. 2. nu. 155.* & Farinacium *decis. 351. p 2. in Noviss.* ubi scribit valorem beneficij plenè & concludenter probandum esse, nec sufficere illum probari per publicam vocem & famam, quando agitur de perpetuo præjudicio. Adverte tertio, quod dicitur 17
in hac Innocentij Reg non exprimendum valorem in gratia motu proprio facta, & ex consequenti non dari vacationem beneficij proprio motu impetrati ob valoris suppressionem, id tantum nunc obtinere secundum suprascriptam Pij IV. & aliorum recentiorum Constitutionem appendicularem, in beneficiis obtinendis, quippe quæ restricta est tantum ad beneficia de quibus per Sanctitat. suam pro tempore providetur, seu provideri mandatur, vel alias disponitur; Sic ut respectu huius limitationis veniant beneficia tantum quæ tunc motu proprio conferuntur, non autem ea quæ prius per promotum obtinebantur, cum limitata dispositio, limitatum producat effectum, & dictio illa *quo-ad* restringat, & limitet præcedentem dispositionem *leg. penult. ff. de excusat tut. Decius consil. 360. numero 6. vers Tertio* & absurdum esset, ut Papa qui motu proprio, confert beneficium alicui, teneatur divinare an ille alia beneficia possideat nec ne; cum tamen per suos officiales facile posset habere notitiam valoris beneficij ejus quod conferre intendit, ut rectè, & doctè annotavit Illustrissim. Cardinalis Seraphinus Oliverius olim Rotæ celeberrimus Auditor *in una Lunen. Prioratus 9. Februarij. 1590.* pelata in decis. dicti Domini Seraphini *sub numero 911. num. 1. & seqq.* Quartò adverte

adverte si lis oriatur inter provisum Apostolicè & provisum à Nuncio qui 18
facultatem habet conferendi beneficia valoris 24. Ducatorum onus probandi valorem incumbere proviso à Nuncio, ut decidit Rota *in una Placent. beneficij coram doctiß. ac R. P. D. Orano 8. Maij 1586.* quod procedit non obstante assertione Nuncij: quia ejus assertioni circa valorem non credetur propter fraudes quæ fieri possunt *Rota decis. 10. de præb. in No. Put. dec 322. lib. Anast. Germon. de Indult. Card. §. ac irritum nu. 27. Mohed. decis. 20. nu. 1. de præb. Garcia de ben. p. 5. c. 3. nu. 188.* Quintò adverte Nuncium vigore suæ facultatis posse conferre beneficia Jurispatronatus Ecclesiast. non excedentia valorem 24. Duc. imò etiam 19
Jurispatronatus laicorum, ex eorum negligentia ad Papam, aut ad Ordinarium devoluta, dummodo non excedant valorem 24. Duc. *Garcia d. cap. 3. numero. 243. & sequentibus.*

C *Propter mediam annatam*) Ideò inventa fuit hæc Regula ne per ejusmodi valoris taciturnitatem Annatæ defraudarentur, quæ, ut inquit Gomes. ad subventionem Papæ & Cardinalium indigentium introductæ fuerunt, sicut & charitativa subsidia, ut tradit Fernand Cordub. *in tract. Annatarum*, & deniq; ut Papa intelligat qualitatem beneficij quod confert, habita etiam ratione meritorum personæ cui confertur, ut not. Gomes. *ad hanc Reg. q. 3.* sed hodie ex generali consuetudine & stylo Curiæ Ro. Canonicatus omnes Germaniæ & Hispaniæ rescribuntur ad 24. Duc. idque ut vitentur Annata, & ita se habent Concordata Germa. *Branden. super Concord Germ. notab. 2.* addique solet clausula augendi, & minuendi in litterarum expeditione, vel ista, *quod obstan. Oratoris habeantur pro expreßis*, nec non, *verus valor & vacationis modus &c: habeantur pro expreßis*, alioquin verus esset valor exprimendus, *ut notat Rebuff. in praxi in forma novæ provisionis*, ne gratia reddatur nulla: si enim falsus beneficij valor seu minor, seu maior expressus sit gratia nulla est, ex stylo Ro. Curiæ, ut diximus quod & probat Crescent. *dec. 8 de præb* & Io. Guitierrez *lib. 2. Canon. quæstionum c. 15. nu. 76* ubi reprobat opinionem P. de Anchor. *cons. 395. nu. 13.* & Covar. *lib. 1. Var. resol. c. 20. nu. 7.* existimantium errorem in valore commissum non vitiare gratiam eo quod verus valor difficilem habeat certitudinem, & proinde error in valore exprimendo non sit considerandus, ubi de voluntate Principis constat. Horum enim opinio neutiquam est recipienda. Cum hæc Reg. (quam stylus Ro. Curiæ comprobat) indistinctè præcipiat verum valorem beneficii impetrandi esse exprimendum ad hoc ut gratia valeat, alias sit irrita, nulla, & subreptitia. Quod adeò verum est ut etiamsi expresio valoris beneficij non esset necessaria, si tamen sit facta, & reperiatur majoris valoris, nihilominus nulla sit gratia *Mascardus de probat. conclus. 874. nu. 6.* adeò ut beneficium censeatur vacare per obitum resignantis cum in resignatione nō est 24
expres-

expressis verus valor, *Flam. Paris. de Resig. ben. lib.* 10.*q.*2. *nu* 43. efficiaturq; Resignatarius inhabilis, non sic tamen ut resignatarius non possit illud beneficiū obtinere ex alia caussa, *Caput aquen. decis.* 16. *lib.* 1. Nunc ad propositum. Dico igitur nihil interesse, nihilq; considerabile quod Papa alias esset concessurus beneficium, cujus valor non fuit expressus, quia in dubio illud non est præsumendum. Rursum, si exprimatur minor valor, quam revera sit, etiamsi constaret Papam adhuc vero valore expresso nihilominus concessurum, non ideò consequitur gratiam validari: quoniam per majorem valorem Pontifex redderetur difficilior ad concedendum, licet tandem esset concessurus, quo casu gratia est nulla *Menoch de arb. iud. lib.* 2. *cent.* 3. *casu.* 201. *nu.* 77. *c. postulasti de Rescript. Dec. cons.* 11 *nu.* 16. Si verò exprimatur major valor (quod rarò, aut nunquā ferè contingit) idem adhuc esset dicendum inquit D. Guitierrez. Nam licet in hac specie propter minorem valorem appareat etiam certum Principem de vero valore idem concessurum, ac ideò Covar d. loco contendat non vitiari gratiā, quod expressio majoris valoris fuerat facta caussa demonstrationis, quia de corpore beneficii constaret, *l. demonstratio falsa ff. de Cond. & demonst* attamen quia verus valor erat necessariò exprimendus & sic hæc quantitas, & valor sit pars gratiæ *Rot decis.* 6 *in antiq.* non caussa demonstrationis adjectus, sequitur quod sive 25
sit expressus minor valor, sive major, gratia sit nulla, & subreptitia. Sunt & alia quæ idem D. Guitierrez producit argumenta Anchoranum & Covar. latius refutantia, quæ vide. Adverte interim quod licet hæc Regula inducat nullitatem gratiæ in qua verus valor non exprimitur, attamen non inducit vacationem seu reservationem, *Flam. d. quæst.* 2 *nu.* 44.

D *Exceptus distributionibus*) Et sic attenduntur fructus grossi in absentia, idque 26
deductis oneribus *Oldrad. cons.* 118. *Felij. in c. ad aures de Rescript. Nicol. Garcia de ben. p.* 1. *c.* 5. *nu.* 479. *Achilles de Grassis decis.* 1. *de probat.* ubi insuper scribit valorem beneficij probari per annos quinq; & post ut *& Fla. Paris. d. lib.* 10 *q.* 2 *num.* 55. quam tamen opinionem non probat Nicol. Garcia *d. tract. de benef p.* 5. *c.* 3. *nu.* 220. & multominus eorum qui dicunt probari per tres annos præcedentes ex Pinello *in l.* 2. *C. de Rescind. vend.* 3. *c. ult. nu.* 30. sed adstruit probari valorem per decem annos ante gratiam, quam tenet Rota ut per Anton. August. *decis.* 497. *lib* 3. *quæ est.* 3. *p. divers. Put. decis.* 373. *nu.* 2. & ita tenuit Rota *in una Cameracen. unionis* 19 *Ian.* 1575. *coram. D Lancellotto* & si ex adverso detur de Re- 27
gula de valore, incumbit onus probandi excessivitatem valoris opponenti de Regula, & debet probare excessivitatem valoris per decem annos ante impetrationem, atq; ita resolvit Rota *coram Caputaquen.* 1 *Febr.* 1557. vide Flam. *d. q.* 2 *nu* 50. & Farinacium *dec.* 550. *p.* 2. ubi scribit valorem fructuum beneficij probari debere plenè & concludenter ad effectum hujus Regulæ: secus tamen si ad effectum retardandi vel annullandi pensionem super beneficio impositam, quia

tunc sufficit levior probatio *idem Farinac. d. decis. 550. p. 1 & decis. 455. nu. 8.* ubi dicit beneficij valorem per non excessum probari per testes de publica voce & fama. *Garcia de Ben p. 5. c. 3. num.* 198. Cæterùm adverte, valorem Canonicatuum non egere justificatione: cum enim isti Canonicatus consistant in distributionibus, solent exprimi valoris 24. Ducatorum, ut fuit resolutum coram R. P. D. Coccino *in una Constantien. Canonicatus* 14. *Iunij* 1610. *& in alia Ludien. & Paderborn.*

E *In stipendium*) Idem adstruit Card. Tuschus *pract. conclus. tom.* 6. *conclus.* 99. Covar. *tom.* 1 *par.* 2. *c.* 6. § 3. *nu.* 7. *in fi.*

F *Vacat primum ipso iure*) Vide quæ scripsi supra ad Reg. 52.

G *Non tenetur quis*) Vide Gonzales *ad Reg. Cancell. gl.* 5. §. 5 *nu* 15 16 17. & 18. quibus in locis dissentientes diversorum opiniones affert & tandem concludit 28 pensionis non esse faciendam mentionem: cum enim, inquit, pensio non sit beneficium Ecclesiasticum, ut denuit Rota *decis.* 11. *numero.* 1. *de præbend. in antiq.* Geminia. *in c. non potest in pr. num.* 5 *de præb. in* 6. & jura solummodo disponant quod narrentur obtenta beneficia, consequens est pensionis non esse faciendam mentionem; cum beneficium non sit; atque ita hodie servat Rota; quod tamen hactenus intellige, dummodo pensio non sit assignata in titulum 29 beneficij, puta quando alicui assignatur super fructibus alicujus Ecclesiæ, ut deinceps sit Ecclesiasticum beneficium: quia tum ejusmodi pensionis, illiusve valoris facienda erit mentio, cum verè sit Ecclesiasticum beneficum *Gigas de pensio. q.* 20. *vers. Quartò limita & d. q.* 67. *nu.* 1. & *q.* 99. *nu.* 22. *in fi.*

Argumenta in Regul. LXII. Innocentii VIII.

1. HÆc Regula præscribit modum faciendi suppl. pro beneficio vacantè.
2. Generalis reservatio dispositivè nunquam debet dari in Bulla, nisi in casibus hic expressis.
3. Beneficia Officialium Sedis Apostolicæ sunt generaliter reservata.
4. Etiamsi exprimatur modus vacandi per Constit. execrabilis, vel per devolutionem cum clausula, quovis alio modo vacet, tunc non venit alia generalis reservatio,
5. Provisio, & nova provisio quid differant.
6. Si petatur surrogatio, vel gratia, si neutri, vel si nulli, non debet dari nisi collitiganti, & debet hæc specificari.
7. Modus impetrandi beneficia reservata.
8. Verba expressa quæ dicantur.
9. Dictio pure in Regula quid d signet.
10 Beneficia officialium Papæ sunt generaliter reservata.
11. Reservatio generalis non venit in rescripto Papæ nisi exprimatur.
12. Reservationes hic expressæ non sunt gene-

generales in corpore juris clausæ.
13. Bina jussio Papæ per hac vel per concessum habetur pro motu proprio vel pro certa scientia.
14. An hæc Regula sit danda.
15. Discrimen novæ provisionis à Perinde valere in quo consistat.
16. Effectus gratiæ si neutri, & si nulli.
17. Gratia Si neutri non datur post tres sententias conformes, sed bene Si alteri.
18. Gratia si neutri concedi solet in præsentationibus vel electionibus in quibus prætenditur formam non esse servatam: ideo his temporibus operæ pretium, est ut in electionibus in quibus difficulter forma Conc. Trid. observatur, obtineatur gratia Si neutri.
19. Novæ provisionis definitio.
20. Clausula, sive præmisso vel alio quovis modo vacet expenditur.

Regula lxii. Innocentij viii.

DE CLAVSVLIS IN BENEFICIIS VACANTIBVS PONENDIS.

ITem voluit & ordinavit quod quando providet, seu mandat provideri alicui de beneficio Ecclesiastico vacante, tunc dari poterunt clausulæ si putantur, etiamsi illud quovis modo &c, seu per Constit. Execrabilis vacet, ac specialiter reservatum inter aliquos litigiosum sit, & eius collatio devoluta fuerit; & si pro collitigante vel subrogationem, aut si neutri, vel si nulli &c, petẽte, si tunc specificè lis exprimatur. Nec detur aliqua generalis reservatio dispositivè, nisi desuper in concessione specialis & expresse, ac purè, & non sub conditione mentio fiat, & tunc reliquæ reservationes inibi contentæ veniant. Si verò tempore expeditionis litterarum, generalis reservatio huiusmodi probari non possit, aut in novis provisionibus, aut pro collitigantibus, si neutri, vel si nulli &c: sit expressum quod ab aliquibus asseritur illum cuius beneficium cõceditur Collectorem, vel unicum Subcollectorem, Abbreviatorem, vel familiarem, Notarium, aut dictæ Sedis Officialem fuisse, clausula opponatur, Etiamsi dictum beneficium ex eo quod talis Collector, vel unicus Subcollector, Abbreviator, vel familiaris, Notarius, aut dictę Sedis Officialis, fuit dispositioni Apostolicæ generaliter reservatum existat, dummodo non sit in eo alicui specialiter ius quæsitum. In reliquis verò nulla clausula detur vnde re-

servatio generalis elici possit, nisi desuper signatura , per duplex *Fiat* signata sit, aut reservatio, vel alias specialiter habeatur.

GLOSSEMA ALPHONSI.

Ista Regula dicit quod quando Papa mandat alicui provideri, vel ipse providet de aliquo beneficio , quod si in supplicatione petatur quod conferatur quovis modo vacet sive per constitutionem Execrabilis, etiamsi alias reservatum sit, vel inter aliquos sit litigiosum, & si sit etiam devoluta collatio ad Sedem Apostolicam, omnes clausulæ dentur. Item si petatur surrogatio pro collitigante, vel si petatur gratia si neutri, vel si nulli, tunc detur si hoc specifice petatur. Item quod per clausulas prædictas positas in supplicatione non detur aliqua generalis reservatio dispositive , scilicet quod Papa providet impetranti de beneficio vacanti in curia &c : nisi fiat expressa mentio de tali reservatione, & non sub conditione, sed pure, & tunc detur generalis reservatio expressa, & etiam hoc casu reservationes contenta, prout superius est dictum, veniunt etiamsi petantur sub conditione. Item dicit quod si tempore expeditionis bullarum non possit generalis reservatio huiusmodi probari , tunc non debet dari clausula, per quam generalis reservatio elici possit, nisi exprimatur in novis provisionibus, vel gratia Si neutri, vel Si nulli pro collitigantibus , quod ab aliquibus asseritur illum cuius beneficium conceditur collectorem, vel subcollectorem , vel familiarem Papæ, vel Cardinalis fuerit : quia tunc debet poni clausula etiamsi dictum beneficium ex eo quod talis collector vel subcollector , abbreviator, vel familiaris Cardinalis fuerit dispositioni Apostolicæ generaliter reservatum exstat, dummodo alicui non sit specialiter ius quæsitum. Item quod prædicta regula est vera nisi desuper signatura per duplex fiat sit signata, vel per reformationem, vel aliter specialiter concedatur.

A *Hoc dicit notanter ista regula, quæ docet te facere supplicationes pro beneficio vacan-* 1
B *ti, sive per novam provisionem , sive per surrogationem, sive per gratiam si neutri, aut*
C *si nulli : & declarat tibi verba posita in supplicatione.*
D *Item dat modum faciendi minutam super tali supplicatione.*

Item declarat tibi quæ est generalis reservatio melius quam decisio Rotæ , & melius quam Io. Mil. & cæteri Doctores.

Et colligitur hic una regula , scilicet quod generalis reservatio dispositivè nunquam debet dari in bulla , nisi in casibus hic expressis ; & in hoc est hodie differentia inter 2 *specialem & generalem reservationem , alias quoad provisionem Papæ quod ad eum solum*

solum pertinet , non ad alium inferiorem , nulla est differentia inter specialem & generalem , ut dixi supra in secunda regula , sufficiat cap. si eo tempore de ele-
E ction. libro sexto. *sed est differentia in hoc quod etiamsi verba omnia hic posita narrarentur in aliqua bulla , tamen propterea non diceretur venire generalis reservatio ut hic.*

Item colligitur hic alia regula quod etiam beneficia officialium Sedis Apostolicæ videlicet Collectorum & Subcollectorum , Abbreviatorum, item Familiarium Papæ vel Cardinalium sunt generaliter reservata. 3

Item colligitur tertia regula hic , quod etiamsi exprimatur modus vacandi per constitutionem Execrabilis, vel per Devolutionem cum clausula , quovis alio modo vacet, *tunc non venit aliqua generalis reservatio : sed si exprimitur generalis, & probatur, tunc etiam si aliquo modo vacet, vel beneficium sit reservatum, venit si exprimitur ut supra , alias non, ut hic, & ista subiungam , & declarabo.* 4

Et primo pondero verbum ibi , quod non providet *&c : ex quo apparet quod est differentia inter provisionem & novam provisionem : quia provisio est simplex de beneficio vacanti de iure, & de facto, & nova provisio præsupponit novum titulum, & est differentia quoad ad infra dicenda , & ex verbis infra positis, ibi* etiamsi illud quovis 5
F modo &c : *usque ibi* & si pro collitigante *&c : colligitur forma supplicationis: quia quotidie dicimus in supplicationibus expresso uno modo vacandi subiungimus ,* sive præmisso sive alio quovis modo &c : vacet, aut per Constitutionem Execrabilis , & alias generaliter vel specialiter reservatum, affectum, devolutum, litigiosum , cujus litis statum &c : *exemplificat, etiam beneficium litigiosum inter alios potest impetrari, dixi superius in regula de surrogatione , & plenius per gloss. & text. & Doctor.* in cap. 1. & 11. ut lite penden. lib. vi.

Item ibi , & si pro collitigante &c : *usque ibi* nec detur *est ponderandum : quia si petatur surrogatio vel gratia* Si neutri , *vel* Si nulli *non debet dari nisi collitiganti: & debet hoc specificari.* 6

G *Ego tamen vidi dari gratiam si nulli , alteri tertio non litiganti, qui narrabat litem fore inter talem & talem , & committebatur Auditori, quod Si neutri litigantium vel nulli competeret ius in beneficio, quod conferret alteri tertio.*

Et de hoc non est mirandum , quia si non tollitur ius quæsitum alteri litigantium , non facit sibi iniuriam qui utitur iure suo capitulo non Ecclesia de Electione.

Item pondero mihi verba , hic , ibi nec detur aliqua generalis reservatio dispositivè nisi desuper in concessione specialis , & expresse , ac purè , & non sub conditione &c : *& pono exemplum : quia debet dici in supplicatione quod petitur tale beneficium quod vacavit per obitum talis Familiaris Papæ &c :* 7

 & tunc

vult dicere ista regula quod in corpore supra petantur & Papa dicat fiat, & infra positis etiam petatur, & Papa ibi dicat fiat, & ratio est, quia iussus binus Principis habetur pro motu proprio vel pro certa scientia l. nec damnosa & ibi Bal C. de preci. imper. offe. 13
& ex hoc oritur practica, quia dicimus in supplicatione & alias generaliter vel specialiter reservat &c: *& postea in clausulis ponimus* & cum clausula generalem reservationem importan. &c: *& non debet in expeditione exprimi ut supra in hac regula dicitur, & plerique illam clausulam non intelligunt.*

Item quod dicitur hic per duplex fiat, idem intelligas de duplici signatura per concessum id est per illum cui Papa commisit signaturam arg. l. item eorum §. 11. ff. quod cuiusque uni *& ita practicat Cancellaria: & pondero hic quod reformatio & signatura in clausulis aequiparantur. Nec obstat glo. in simili* in c. suam de appel. & in l. si convenerit la. ff. de pign actio. *& ista regula esset danda, licet concernat expeditionem* 14
quae valet in intellectum generalis reservationis, nescio tamen si daretur hodie, quia non memini me vidisse.

COMMENTARIA JO. A CHOKIER.

D*ocet te facere supplicationes*) Vide Flam. Paris. *tract. de Resign. benef. lib. 8. quaest.* 7. ubi varias supplicationum formas adducit.

Sive per novam provisionem) Effectum novae provisionis vide apud Rebuff. in 15
praxi tit. de nova provisione, discrimen autem novae provisionis, & Perinde valere in eo consistit, quod illa detur quando subest defectus in collatione facta ab alio quam à Papa: Istud autem datur, quando Papa confirmat gratiam suam aliqua ex parte invalidam, *Rebuff. in praxi initio partis 2. nu. 3.*

Sive per subrogationem) Consule Rebuff. tit. de subrogationibus per tot. & quae dicta sunt supra ad Reg. 27. de surrogandis Collitigantibus.

Sive per gratiam si neutri, si nulli) Notent Juniores per gratiam *si neutri* acqui- 16
ri beneficium quando neuter litigantium super illo jus habet; quod bifariam fieri potest: primo dirigendo gratiam seu rescriptum Episcopo vel alteri cui Papa mandat, ut si per eventum litis ejusmodi constiterit neutrum dictorum litigantium in dicto beneficio jus habere & idem beneficiũ, ut praemittitur vacare, & tempore datae praesentium non sit in eo jus alicui specialiter acquisitum cum omnibus juribus & pertinentiis suis eidem N. auctoritate nostra conferas & assignare procures, inducens &c: Secundo quando Papa ipsemet confert *si neutri litigantium sit ius quaesitum,* & hoc est tutius, & postea petit in judicio recipi in partem, & recipitur. Rescriptũ verò *si nulli*, dicitur quando sunt tres vel plures nullum jus habentes, & super eodẽ beneficio litigantes & providetur à Papa tertio de tali beneficio: quod demum habet locum quando illud est litigiosum; vel quando partes essent pares in data, & se impedirent per concursum, nisi

tamen

de clausa *quovis modo*: quia per hoc non veniret alius modus, quam in bulla expressus, quia litteræ executoriæ non ampliant gratiam *text. & ibi DD. in cle. 1. in fin de Præbend.*

Tertio non litiganti) Hoc quotidie fieri in Francia notat Rebuff. in praxi *tit. de Rescript. si neutri nu* 10.

Beneficia Officialium) Huc refer quæ scripsi supra ad Reg. VI.

Habetur pro motu proprio) Idem adstruit noster Auctor, supra ad regu: 45. Non valeat impetratio &c.

Argumenta in Reg. LXIII. INNOCENTII. VIII.

1. Dignitas Curata vel electiva exprimi debet in impetrationibus alias gratia est subreptitia
2. Papa ubi manus apposuit, Cancellaria non debet se intromittere.
3. Cautela, cum bulla transivit per Cameram.
4. Hæc Reg. est de dandis.
5. An hæ Regula locum habeat in provisione facta motu proprio.
6. An clausula quod major specificatio in confectione litterarum fieri possit, faciat ut cancell possit exprimere qualitates non expressas in supplicatione.
7. Stylus Curiæ Rom. servandus est.
8. Qualitates inductæ à jure vel stylo Ro. Cu. si omnittantur vitiant gratiam.
9. Major idoneitas requiritur in Cura quam in aliis beneficiis.
10. Perinde valere super eo quod fuit expressum capellaniam vel dignitatem esse sine cura cum tamen haberet annexam curam animarum.
11. Exprimere non est necesse qualitates quæ insunt beneficio de jure communi.
12. Valet impetratio de Regulari beneficio non expresso quod sit manuale.
13. Non est facienda mentio qualitatum quę non considerantur à jure vel stylo.
14. Præcista non tenetur exprimere qualitates beneficiorum quæ possidet
15. Pensionarius impetrans beneficium tenetur pensionis quam habet in alio beneficio mentionem facere.

Regula lxiii. Innocentij viii.

DE EXPRESSIONE QVALITATVM BENEFICIORVM IN IMPETRATIONIBVS.

Item voluit quod super beneficiis Ecclesiasticis, de qualitatibus illorum, videlicet an dignitates, personatus, vel officia sint, eisq;

cura immineat animarum, & ad illa consueverint qui per electionem assumi mentio fiat: alias gratiæ pesuper factæ sint nullæ: & si qualitates huiusmodi affirmativè seu conditionaliter non exprimantur, negativa desuper expressio fiat in beneficiis, quæ tales qualitates vel ex eis aliquas consueverint habere.

GLOSSEMA ALPHONSI.

Ista Regula dicit, quod impetrans beneficium debet facere mentionem de qualitate ipsius an, sit dignitas, personatus, vel officium, & an illi immineat cura animarum, & an consueverit quis per electionem assumi: alias non valet gratia: Et si prædicta qualitates non exprimantur saltem conditionaliter, tunc Abbreviatores debent dare negative, puta dicendo quod non est dignitas electiva, nec personatus, aut officium cui cura immineat animarum, hoc dicit.

Sed ego dubito in ista Regula, quia ex quo primò dicitur quod gratia sit nulla, quare
mandat postea quod ponatur negativè? respondeo quod aliquando ex inadvertentia non
ponitur & tunc gratia est nulla si probetur quod qualitas aliqua de hic expressis sibi inhe-
ret, vel si forte expeditur per Cameram, tunc non exprimeretur negativè, ut hic dicitur, sed
simpliciter concederetur, ergò &c: Ratio huius Regulæ in aliquibus qualitatibus hic expres-
A *sis fundatur iure communi: quia si dignitas est curata, debet alias fieri mentio de ea gratia*
B *est subreptitia. Idem si sit electiva* ut in cle. 1. de præb. & cap. cum in illis eod. tit lib. 1
C *VI. Sed quod exprimatur quod sit dignitas vel personatus, aut officium, non cavetur iure,*
D *quia satis est quod reputatur dignitas, cum ista tria sint sinonima, & significant idem, ut*
dicunt Doct. in c. de multa de præb. & in c. 1. de consuet. lib. VI. *Ideò in supplica-*
tione debet poni quod est dignitas, vel personatus, aut officium reputatur. Camera tamen
ut intellexi tempore Sixti expedivit bullas mediante oculo caligante super dignitate cui cu-
ra imminet animarum, ut electiva &c: licet in supplicatione nihil de hoc caveretur. Sed
audivi postea quod fuit concessum, quod secundum tenorem supplicationis corrigeretur bul-
E *la, & cancellaria noluit hoc corrigere, quia transiverat per Cameram. Nam ex quo Papa* 2
apposuit manus, ipsa cancellaria non potest se intromittere c. ut nostrum de ap. *Sed in rei*
veritate non errassent Domini de Cancellaria, si vigore mandati correxissent; quia tunc
ipse Papa facit, & non ipsi, per iura vulgaria: tamen quia in illo mandato non fiebat men-
tio de Cancellaria, fortè ipsi intellexerunt quod corrigeretur per Cameram, & nescio an
Camera voluerit corrigere errores suos. Ideò est cautela quod quando bulla transivit per
Cameram, ponatur in mandato quod corrigatur &c: per Cancellariam, per supradicta, & 3
tunc non esset dubium de stylo ignorantium.

Et ista regula est danda, licet concernat expeditionem principaliter, quia habet decre- 4
tum irritans, & eam vidi produci.

Sed

Sed posset dubitari an hac Reg. haberet locum in provisione facta motu proprio? & fortè propter decretum irritans potest dici quod sic; quia non loquitur in impetrante: sed dicit Regula quod super beneficijs &c: mentio fiat &c: ad hoc faciunt gloss. in cle. literas 5
in verb. directas de præb. & in cle. si Romanus eo. tit. in verbo validat. dec. Rot. cxi quæ incipit. Item licet motus proprius.

Vidi tamen in cancellaria altercari si propter istam clausulam quæ ponitur in fine clausularum scilicet quod major specificatio in confectione litterarum fieri possit: Cancellaria 6
posset istas qualitates non expressas in supplicatione exprimere in bulla. Et fuit mihi responsum quod una qualitas tantum posset exprimi, sed omnes simul non: & nihil mihi fuit allegatum, sed quod stylus ita se habet, & satis est ad hoc per c. quam gravi de crimine 7
ne falsi & cap. ex litteris de constit. *Camera tamen omnis qualitates illas daret cum illa clausula, maximè tempore Sixti.*

COMMENTARIA JO. A CHOKIER.

A **F***undatur jure*) Textus est in l cum illis de præb. in 6. Qualitates autem exprimendæ, vel sunt à jure inductæ, & hæ si omittantur vitiant gratiam, 8
gl. in cle. 1. verb. alteri, prope med. de præb. text & glo. in c. si motu proprio, de præb. in 6. Bellam decis. 697. col. pen. Cassad. decis. 12. num. 5. de Rescript latissimè Menochius de Arb. jud. lib. 2. cent. 2. casu 201 *per tot.* etiamsi Papa alias concessisset *Fely in c. super litteris col. 2 vers limita 1. & cap. postulasti de Rescript.* secus si sint tales ad quarum expressionem non tenetur impetrans de jure communi. *Felij in d. c. super litteris nu 2 vers limita primo & in c. in nostra nu.* 14. *d tit.* vel sunt inductæ ex stylo curiæ quæ etiam sunt exprimendæ, alioqui litteræ vitiantur *Lapus alleg.* 89. *Menoch. de Arb. iud. d. cas.* 201. *nu.* 27. *vers aliquæ.* & est communis obinio, inquit Flam Paris *tract. de resig. ben. lib.* 10. *q.* 2. *nu.* 13. quæ tota die practicatur, nam stylus curiæ est attendendus, & habetur pro lege, *Card Paris. consil.* 44. *nu.* 17. *& seq. vol.* 1. *& cons.* 14. *vol.* 4 ut & illæ quæ insunt de facto ratione consuetudinis Ecclesiarum, vel alio modo, *Rota dec.* 69. *de Rescript. Felij. d. nu.* 14.

B *Dignitas curata*) Adde Coras *de ben par.* 4. *c.* 4 *nu* 50. Menoch. *d. casu* 201. nam cum Cura sit ars artium, major idoneitas requiritur, & per consequens debet fieri specifica mentio & per quantum tempus illam possederit *Flam. Paris. de resig. ben. lib.* 10. *q.* 2 *Franc. Marc. decis. Delphin. q.* 88. *&* 1004. aliud est si sit 9
beneficium rurale quod careat cura *D. Seraphinus decis.* 947. Adverte tamen, quod de stylo datur hodie Perinde valere quando fuit expressum dignitatem, vel capellaniam esse sine cura, cum tamen esset curata, & ponitur clausula hæc:
„ Sibiq; specialem gratiam facien. Judici seu Judicibus ad quem vel quos litteræ
„ prætactæ sive conjunctim, sive divisim dirigantur, ut si per diligentem inquisi-
„ tionem Oratorem idoneum esse repererint, conscientiam eorum onerando ad

„ executionem litterarum prætactarum, servata alias earum forma, procedentes „ litteras ipsas à data præsentium valere, plenamque roboris firmitatem obtinere, „ & Oratori suffragari debere decerni, perinde ac si ipsi Capellaniæ cura anima- „ rum imminebat expressum fuisset, committere dignemini. &c.

C *Electiva*) Adde gl. *in c. Cum illis de præb. in 6.* Rotam *decis.* 41. *de rescript. in antiq* Bisiguelt. *decis.* 13 *nu.* 5. *de præb.* Filij. *in c. in nostra, de Rescript.* ubi latè materiam tractant expressionis qualitatum beneficiorum.

D *Vel Patronatus*) Adde Rebuff. *in praxi in* 3. *p. sig. nu.* 6. Geminia & alios *in c.* 2. *de præb. in* 6. Felij. *in d. c. in nostra nu.* 39. *de Rescript.*

E *Nihil de hoc caveretur*) Et merito, cum non sit necesse facere mentio- 11
nem, an sit cum cura vel sine cura, quando est tale beneficium quod de se habet curam, *Rota decis.* 201. *in antiq. Felij. in d. c. In nostra nu.* 14. *de Rescript per not. Rotæ decis* 13 *de præb. in antiq.* quæ dat exemplum de cura animarum, quam habet Archidiaconus, Archipræsbyter, Decanus de jure communi; nam de ipsa non est necesse facere mentionem: quod enim certum est in jure, non est necesse illius facere expressionem *Felij. d. nu.* 14. Sic valet in regularibus impe- 12
tratio de beneficio Regulari, non expresso quod sit manuale: quia Papa eo ipso quod exprimit esse regulare, intelligit quod est amovibile, nisi esset curatum vel electium; secus si esset manuale ex constitutione, vel alio modo; quia tunc non tenet sine expressione manualitatis, *Ita Cassad. dec.* 12. *de præb. nu.* 9. Sic etiam non est facienda mentio in litteris de qualitatibus nō consideratis à jure & stylo 13
Fla. Paris. de resig. ben. lib. 10. *q.* 2. *nu.* 18. apud quem hac de re plura vide. Ita etiam in primarijs Precibus Imp. Precistæ non tenentur exprimere qualitates bene- 14
ficiorum quæ possident, licet aliud sit in Nominationibus Universitatum ita attestante *Rebuffo tract. de Nominatio. q.* 9. Pensionarius tamen beneficium impetrans tenetur pensionis suæ quam habet in alio beneficio mentionem facere *Io, Bapt.* 15
Caccialupus tract. de Pensio q 26. quod intellige quando reservata est pensionario ut decentius sustentari possit, ut communiter fit, *Gigas de Pensio q.* 67 *num.* 4. qua de rescripsi supra Reg. 61. Plura de qualitatibus beneficiorum, & de quibus alias sit facienda mentio ad nauseam videto apud Felij. *in dict. cap. in nostra nu.* 10. *usq. ad nu.* 45. *inclusivè.*

Argumenta in Regula. LXIIII.
INNOCENTII VIII.

I. SI Papa providit alicui de beneficio quod exprimebatur vacare per contractum matrimonij Titij, & antequa in- contraheret mortuus est Papa, & postea

ſtea Titius, priuſquam ſucceſſor promoveretur ad beneficium, an dicatur reſervatum;
2. Hæc Regula an ſit de dandis.
3. Beneficium non cenſeatur reſervatum per ſponſalia de futuro.
4. An ſit locus privationi ipſo jure ubi matrimonium de jure non tenet.
5. Per contractum matrimonij vacant beneficia, etiamſi non fuerit conſummatum vel alias de jure non ſubſiſteret.
6. Per contractum matrimonij vacant etiam penſiones.
7. Per contractum matrimonij vacant regreſſus & acceſſus & quælibet jura ad beneficia.
8. Gratia Papæ non dicitur perfecta, niſi litteris expeditis.
9. Beneficia in ſacris conſtituti matrimonium contrahentis non vacant ipſo facto, ſed per ſententiam.

Regula lxiv. Innocentii viii.

De beneficiis vacantibus per contractum matrimonii.

Item voluit quod ſi reſervaretur beneficium per contractum matrimonij, non dentur alii modi vacationum de futuro, nec cenſeatur beneficium reſervatum generaliter, vel affectum, niſi ſequatur matrimonium? Sed in beneficiis per promotionem, vel aſſecutionem vacaturis, ponatur clauſula, Cum beneficia huiuſmodi præmiſſo vel alio quovis modo &c, præterquam per obitum obtinentis vacare contigerit, etiamſi vacent &c.

Glossema Alphonsi.

A Iſta *Regula dicit quod ſi beneficium alicuius reſervetur per contractum matrimony ipſius, tunc in bulla non debet dari alius modus vacationis de futuro, nec cenſetur illud beneficium ſpecialiter reſervatum nec affectum niſi ſequatur matrimonium: ſed ſi reſervatur beneficium alicuius per eius promotionem vel aſſecutionem alterius benefi ij, tunc Abbreviatores debent ponere* Cum beneficium hujuſmodi præmiſſo vel alio quovis modo &c: præterquam per obitum obtinentis vacare contigerit, etiamſi vacet ad præſens & per Conſtitutionem Execrabilis &c: *hoc dicit.*

Et quoad primam partem videbatur quod illud beneficium ſemel reſervatum vel affectũ ſemper maneret reſervatum ſpecialiter vel affectum, per deciſionem Rotæ quæ hoc dicit, de

qua dixi superius sæpenumero: sed hic deciditur contrarium: quia forte impetrans malitiosè fecit ut semper esset reservatum, ideò &c:

Sed vidi dubitari in curia, quia Sixtus providit uni de beneficio quod exprimebatur vacare per contractum matrimonij Titij, & antequam contraheret mortuus est Papa, & antequam Innoc. promoveretur mortuus est Titius, vel resignavit, an beneficium illud dicatur 1
reservatum? & certe potest dici quod sic: quia ista regula mortua fuit cum Sixto, ut supra in proemio dicitur, ergò &c: sed posset dici quod non: quia licet ista regula sit sublata, tamen Papa major est, juxta ea quæ notantur in c novit de jud. *reservatum & ideò non esset magnum tenere, quod non sit reservatum, & propterea dixi alias propter hanc rationem subintellectam. quod si Papa reservasset motu proprio per contractum matrimonij, tunc etiam semper maneret affectum, ex quo constat de intentione Papæ, facit dicta dec. Rotæ, & rationes ibidem allegatæ; In secundo tamen casu crederem quod maneret affectum beneficium, licet non sequatur promotio &c: quia si non exprimitur nisi per contractum matrimonij, ergo per locum à speciali, contrarium est regulare* c. præsenti §. loca de præb lib VI. *Verum est tamen quod impetranti non debebitur si vacaverit per obitum, ut hic dicitur, sed manet affectum, & reservatum specialiter, quia si contrarium voluisset Papa, expressisset sic in primo casu,* cap. ad audientiam de decim.

Et credo quod quoad primam partem, scilicet quod non manet affectum &c. ista regula sit danda, licet concernat expeditionem, quod non maneat affectum &c: Credo tamen 2
quod in primo casu Camera daret etiam clausulam; quovis alio modo vacaverit &c: *etiam temporibus istis.*

COMMENTARIA JO. A CHOKIER.

A NIsi sequatur matrimonium) Et sic non censetur reservatum per sponsalia de futuro *c. 1. & 3. de Cler coniug. in 6 Rota dec. 1. d. tit in No. & dec.* 3
21. de probat. in antiq. Capella Tholos. decis. 239. ibi Aufrer. Mascard. tract de Probat. conclus. 182. per totum Lud. lopes 1. p. Instruct. c. 256. col. 6. vers. Interim istinc pullulat, Sanchez de Matrimonio lib. disput 42. nu. 1. ubi infinitos pro hac sententia citat. Sed difficultas est an per contractum validè matrimonium, vacent seu amittantur beneficia ipso jure? id quod est magnæ considerationis: nam si vacent ipso 4
jure clericus statim post contractum matrimonium non poterit resignare in favorem alicujus *Flam. Paris. de Resig. ben. lib. 3. q. 1. num. 21.* quod si non vacent donec privetur, poterit ante sententiam privationis adhuc lite pendente in favorem alicujus renunciare, *gl. c. 2. verbo finita. ut lite pend. Rebuff. de pacif. poss num. 261. Covar. Cle. si furiosus de homicid. 2. par. §. 3. nu. 7. Flam. Paris. d. lib. 3. q. 16. nu. 8.* Breviter, Sanchez, *d. loco nu. 2. & 3.* postquam auctores contrariæ sententiæ

tiæ produxit, affirmativam tuetur validissimis rationibus permultisq; auctoritatibus, videlicet vacare ipso iure beneficia illius clerici in minoribus ordinibus constituti, qui matrimonium contraxit, etiamsi nondum fuerit contractum per 5
verba de præsenti: adeò, ut nec clericus recuperet beneficium nondum alteri collatum, quamvis sponsa nondum cognita decedat, aut ad religionem transeat: quibus porrò rationibus hanc tueatur sententiam, illam vero rejiciat apud illum videto, satis enim est brevitati studenti illius mentem indicasse. Tantum subjicio prædictam sententiam procedere & extendi etiam ad matrimonium quod non tenet de jure, ut quia contraxit cum impubere, vel consanguinea, nihilominus enim erit locus privationi ipso jure, *Rota dec. 1. & 2. de sponsal. in antiq. Rom. conf. 483. nu. 5. & 6.* quia ex quo non stetit per eum, videtur animum habuisse perdendi beneficium, & magis consideratur effectus, *Rota decis. 1. & 2. de cler. coniug. in antiq. Gonzalez ad Reg. 8. Cancell. gl. 15. nu. 44.* Videndus tamen quoad hoc Sanchez *d. lib. 7. disput. 43 per tot.* ubi nu. 5. idem cum prædictis censet; Non etiam, si matrimonium sit irritum ex aliis caussis, puta si contraxerit matrimonium sine testibus aut coram non proprio parocho, quod est contra dispositionem Concilii Trid. *Sess. 24. c. de Reform. matrim.* quia eo casu matrimonium nullum est ex defectu formæ seu solemnitatis, non incurritur pœna, ut coram R. P. D. Orano Rotæ Auditore celeberrimo probat Nicol. Garcia *tract. de ben. p. 11. c. 8. nu. 15.* Idemq; erit si ex aliis caussis, per eundem Zanchem allatis, quas si opus est videto, ut & Staphileum *de litter. grat. & Iust.* qui ejusdem cum aliis præcitatis est opinionis, quod videlicet vacent beneficia per contractũ matrimonij etiam ante copulam carnalem, imò etiamsi sponsa religionem profiteatur ante copulam. Et quemadmodum vacant beneficia, ita etiam pensio *Gigas* 6
q. 54. qui ait hanc partem amplecti Curiam Romanam, & sibi in facto accidisse, & Navar. *de Orat. c. 21. nu. 53.* Flam. Paris. *lib. 1. q. 1. nu. 15. & lib. 6. q. 2. nu.* 1015. qui ait communem eam esse & receptam DD. sententiam nisi tamen pensio non sit in titulum beneficii præsignata; quippe cum talis pensio possit laico concedi, *Card. in Cle. 1. §. eadem q. 6. de suppl. negl. prælat.* non mirũ est, si per contractum matrimonii non vacet. Sed Covar *d. §. nu. 7.* usum Curiæ Romanæ obtinuisse scribit, ut pensiones vacant per contractum matrimonii etiamsi simpliciter & nullo adiecto onere spiritali fuerint constitutæ, nisi concessæ fuerint à S. Pontifice alicui laico pro re in defensionem Eccl. siæ utiliter gerenda, vel gesta, aut quando ex voluntate Romani Pontificis colligitur cum velle per contractum matrimonii non extingui, *Io. Bapt. Caccialup. tract. de pensio q. 50.*

Cæterùm, quemadmodum vacant regulariter per contractum matrimonii beneficia, & pensiones, ita etiam regressus, & alia quælibet iura ad beneficium ecclesiasticum ipsi contrahenti competentia *glo. in c. verbi Clericalis de cler. coniug. in 6. Covar. d. tit. nu. 6.* ut si quispiam expectativam impetravit ad beneficium va- 7

caturum

caturum, & antequam vacaret, iniit matrimonium, ac defuncta uxore vacavit, non poterit eam petere, & multò magis perditur jus in re, quam ius ad rem, *c. quemadmodum de iureiur. Navar. c. si quando exceptione 6. num. 1. de Rescript. Sanchez d. tit nu. 6.*

Sed quid si litteris resignationis nondum confectis, seu bullis non expeditis 8
matrimonium contrahat, vel cucullam monasticam sumat, an beneficium nihilominus censeatur vacare? Affirmativam tenet Ægid. *conclus. 644. incip. si Papa,* quia gratia Papæ non dicitur perfecta, nisi reducatur in mundum, qua de re latè scripsi *ad Reg* xxv.

Denique, quod diximus in simplici clerico eius beneficia vacare per contra- 9
ctum matrimonii ipso facto, non obtinere in beneficiato in sacris ordinibus constituto, sed per sententiam iudicis esse privandum scribit Navar. *in Manuali c 25 tit de Peccatus clericor. nu. 120.* Garcia *tract. de ben. par 11. cap. 8. num.* 17. ubi multos allegat, quos videto.

Argumenta in Regul. lxv. Innocentij VIII.

1. AN Regularis possit obtinere beneficium seculare sine dispensatione?
2. Iura loquentia de personis, loquuntur de idoneis, & non de aliis.
3. Quilibet præsumitur idoneus, nisi probetur contrarium.
4. Hæc Regula non est danda.
5. Camera non adstringitur dispositioni hujus Regulæ.
6. An solum Papam spectat derogare numero religiosorum
7. Vbi non est certus numerus, Papa potest mandare, ut unus recipiatur ultra numerum tunc existentem.
8. Regularis sine dispensatione secularia beneficia obtinere non potest: limita ut numero 10.
9. Quid si Pontifex dispenset cum seculari concedendo ei beneficium regulare, & electivum, ea lege ut si per cessum, vel decessum vacabit, illud revertatur ad pristinum statum, an si is fiat alterius conditionis, quæ faciat, ut beneficium quantumlibet electivum vacet in Curia, retineat dictum benef. pristinam suam qualitatem, an vero reservatum censeatur?
10. Regulare beneficium seculari quando conferri possit.
11. Ordinarius an possit providere de beneficio alterius ordinis monacho.
12. Admissus ad beneficium regulare vel seculare admitti nequit in Capitulis generalibus, vel provincialibus, seu negotiis & officiis &c: sine consensu Generalis.
13. Regularis habens beneficium seculare cum dispensatione absolvitur ab obedientia sui Superioris.

Regula

Regula LXV. Innocentii VIII.

DE CLAVSVLIS PONENDIS IN LITTERIS RELIGIOSORVM.

Item voluit, quod si petatur aliquem religiosum recipi, ac sibi de quovis benef. Ecclesiastico provideri per simplicem signaturam, fiat receptio huiusmodi dumtaxat, detur adiecto, Si petens sit idoneus, vel aliud Canonicum non obsistat, & exprimatur, si certus numerus Regularium sit ibidem, cui etiam non derogetur, nisi expressè concedatur: & si numerus iste non existat, ponatur: Dummodo locus receptionis eiusmodi nimium propterea non gravetur.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *Ista Regula dicit quod si unus petat se recipi in religiosum alicujus monastery, vel Ecclesiæ regularis, & sibi de quovis Ecclesiastico beneficio provideri, tunc si Papa simpliciter signet, videlicet* fiat *tantum debet sibi dari receptio, & debet addi clausula, scilicet*, si petens sit idoneus, & aliud canonicum non obsistat, *Item debet exprimere supplicans an certus numerus regularium sit ibidem, & tunc etiam non derogetur nisi expressè dicat Papa in signatura: & si certus numerus non sit, tunc debet poni clausula* dummodo locus receptionis huiusmodi nimium propterea non gravetur. *hoc dicit.*

B *Hæc Regula venit ad declarationem notatorum per glo. & Decium* in c. quod Dei timorem, de statu regul. *& est decisio Rotæ, scilicet, an Regularis potest habere beneficium seculare sine dispensatione, & quis potest secum dispensare quoad hoc ut habeat benefi. ca simplicia, vel curata, & ad tollendum istas ambitiones, Papa dicit quod si unus petit, quod recipiatur in religiosum, & quod possit sibi provideri de quocumque beneficio secular, quod per simplicem signaturam tantum detur sibi, quod recipiatur in regularem, &c: ad tollendum ambitiones: quia si fortè iste velit intrare religionem & velit gaudere utroq; luminio non petit iusta: verum est tamen quod cum tali volente intrare religionem potest Papa dispensare, quod non completo voto habeat parochialem Ecclesiam ut dicit glo. sing. quam Abb. nescit alibi* in d. c. quod Dei timorem. 1

Sed ad tollendum hoc dubium an videretur Papa dispensare dando sibi licentiam, quod posset habere beneficium curatum ut non intraret? dicit ista regula quod tantum detur sibi per simplicem signaturam, ut possit intrare religionem &c: Et quod dicitur hic de

clausula, si sit idoneus &c : *Ista clausula semper intelligitur: quia jurà loquentia de*
personis, intelliguntur de personis idoneis, & non de alijs, l. ut gradatim §. 1 ff. de mun. 2
& hon. & glo. in l. 1 C. de sacrosanc Eccle. & c. Eunuchus 55. dist. *tamen quia* 3
quilibet præsumitur idoneus nisi probetur contrarium c. 1. de seru. & c. fi. de præsumpt.
ideò ponitur ista clausula ut examinetur iste talis, & committitur principali prælato mo-
nasterij vel alteri canonico Ecclesiæ Cathedralis, secundum cap. statutum de rescript.
libro sexto..

Ista regula non est danda: quia concernit expeditionem litterarum, & non ponit de- 4
cretum irritans. & credo quod Camera per simplicem signaturam concederet etiam re-
ceptionem, & quod haberet beneficia secularia, vel regularia. quia ista regula est Cancel 5
laria & non extenditur ad Cameram ut sæpe dixi supra & addendum est, & malè.

Item quoad secundam partem de derogatione numeri &c : tangit quod notatur in c.
cum accessissent de const. & c. dilecto de præb. *quando Ecclesia, vel monasterium*
habet certum numerum. & non creverunt facultates, quod ad solum Papam pertineret de-
rogare numero. & quando non est certus numerus, ipse potest cogere ut recipiatur unus ul- 6
tra numerum &c: tamen Papa in hoc non vult facere præjudicium alicui l. 1. § si quis
à principe ff. Ne quid in loco publico. 7

COMMENTARIA JO. A CHOKIER.

A ISta Regula) Hanc Reg. nonnihil ampliarunt Clemens VIII & Paulus V. dum in extrema illius parte post verba *non gravetur*, subjecerunt sequentia : *possintq; Executores provisionis hujusmodi ad receptionem emissionis professionis non expectato probationis anno procedere.*

B *An Regularis &c :*) Adverte quod hæc pertineant ad Regulares possi-
dentes, non autem ad mendicantes incapaces beneficiorum ob renunciationem
omnis proprietatis, *Emanuel Rodericus, tomo* 1. *Quæst. Reg. q.* 34. *art.* 3. Cæterum
quoad illos vide Rebuffum in praxi *tit. de dispen. cum regularibus facta per tot.* ubi
etiam *nu.* 7. scribit regularem sine dispensatione secularia beneficia obtinere nō 8
posse, etiamsi solita sint commendari *Concil Trid. Sess.* 25. *de Reg. c.* 21. licet ra-
rò & magna cum difficultate in Curia concedatur, quod beneficia commendata
ad regularitatem in titulum reducantur, teste D. Francisco Leone *in suo Thesau-*
ro For Eccles. p 2. *c*, 3. *nu.* 19. multò ergo minus curata, aut curam animarum ha-
bentia ex Constit. Gregorij XIII. quam refert Gonzalez *ad Reg.* VIII. *Cancell.*
glo. 7. *nu.* 53) ergò nec vice versa Regularia secularibus conferri poterunt.
Bellam. decis 172. & 714 *Flam. Paris. de Resig. ben. lib.* 4. *q. Garcias Mastrill. decis. Reg-*
ni Sicil. 31. *nu* 8 *Rot. decis.* 6. *de Iurepatro, arg. text in c In nova actione* 16. *q* 7 dum
dicit,

dicit quod. In uno eodemq; beneficio non debet esse dispar professio, dicente Moyse: Non arabis in bove simul, & asino, id est homines diversæ professionis in uno officio simul non sociabis, & ideò in expectativa pro monacho, si petatur ad duo beneficia secularia, vel regularia, ponitur hæc clausula: *ad unum beneficium sui ordinis in titulum, Staphil. de litt. grat. tit. de Octava forma expect.*

Sed quid si S. Pontifex dispenset cum seculari concedendo ei beneficium regulare, & electivum, ea lege ut quandocumq; per cessum, vel decessum vacabit, illud revertatur ad pristinum statum, maneatq; ut ante regulare, & electivum, an si is fiat Cardinalis, aut familiaris Pontificis, aut alterius conditionis quæ faciat ut beneficium quantumlibet electivum vacet in Curia, & apud Sedem retineat dictum beneficium pristinam suam qualitatem, an verò novam induat, seu reservatum censeatur? & quidem reservatum censeri, & ad collationem Papæ spectare censuit Senatus Sabaudiæ *in caussa Illust. D. Vincentij Laurei Cardinalis cōtra R.D. Abbatem de fillij 6. Kal, Martij 1589.* teste Ant. Fabro *lib 1. definit forens. tit. 2. definit. 62.* & ratio est quod ex mutatione personæ, mutetur quoque status beneficii *arg. l. Per Curatorem 9 §. 1. de acq. hared. l ult. C. de inoff. testam.* Siquidem non minus in concessionibus, quam in conventionibus conditio illa subintelligitur: Si res in eodem statu manserit *arg l. Cum quis 38 in pr. l. Cum Cornelius 82. ff. de solut. Ant. Faber d. loco.* Verum ut regrediar unde diverti, adverte. 1. quod etiā citra dispensationem possit beneficium Regulare seculari concedi, dummodo is emittat professionem, *c. cum caussam c officij de electio. ibi Abb nu. 5* nisi sint abbatiæ, & beneficia administrationem habentia, quo casu non nisi professis conferuntur. Tempus autem emittendæ professionis eiusmodi promotis ad beneficium Regulare, est sex mensium, *Concil. Trid. Sess. 25. c. 1. de Regul.* vel secundum arbitrium Superioris pro diversitate qualitatis personarum *gl. in d. c. officij verbo competenter, Paulus Piacesius in praxi Episcop. p 2. c. 5. nu. 23.* 9 10

Secundo adverte Ordinarium non posse providere de beneficio Regulari, nisi eo demum casu quo Regularis Ordinarius fuerit in mora providendi *c. inter quatuor de Regul. Ant. Faber lib. 1. definit foren. tit. 2. definit. 77.* ubi insuper addit beneficia regularia non solum conferri debere ei qui est ejusdem Regulæ, verumetiam qui ejusdem ordinis est, plerumque enim evenit aliquos esse ejusdem Regulæ, sed non ejusdem ordinis. Nam v.g. Benedictini, & Cistercienses sunt ejusdem regulæ, sed non ejusdem ordinis. Itaque Regularia Regularibus ejusdem ordinis conferenda sunt, nisi Romano Præsuli aliud expedire videatur, *VVamef. conf. 238 nu. 4. de Preb.* 11

Adverte 3 quod admissus ad beneficium Regulare, vel seculare nequit admitti in Capitulis Generalibus, Provincialibus, seu Congregationibus, negotiis, & officiis, aut aliis administrationibus ordinis, nisi Generalis consensu interveniente, sub pœna excommunicationis, quam admissus & admittens ipso facto 12

incurrunt teste Emanuele Roderic. *tomo* 1. *Quæst Reg.* *q.*34. *art.* 5. quem etiam vide *art.*6. ubi scribit quod regularis beneficium habens sæculare cum dispen- 13
satione absolvitur ab obedientia sui Superioris, & ab omnibus & solitis observantiis, quas non potest commodè observare cum executione dicti beneficii; unde nunquam potest dimittere habitum nec proprium habere, sed tantum administrationem rerum sibi creditarum.

Argumenta in Regul. LXVI. INNOCENTII VIII.

1. VT religiosus impetrans fruatur dispositione huius regulæ debet esse eiusdem ordinis.
2. Effectus clausulæ: audiat talis & Iustitiam faciat.
3. Per signaturam simplicem non censetur facta mutatio vel translatio religionis.
4. Hæc Regula an sit dedandis.

REGVLA LXVI.
INNOCENTII VIII.

DE TRANSLATIONE RELIGIOSORVM.

ITem si Regularis petat sibi de beneficio ab aliquo monasterio, aut alio regulari loco dependente provideri, & apparet ex ejusmodi petitione quod alterius monasterii, vel loci religiosus sit, licet inibi translatio non petatur, nihilominus illa venit.

GLOSSEMA ALPHONSI.

I*Sta regula dicit quod si unus regularis petat sibi de aliquo beneficio provideri quod dependet ab alio monasterio, vel alio regulari loco: & ex narratione apparet quod iste impetrans sit alterius monasterij, vel loci religiosus, quod etiamsi non petatur translatio, tamē venit per simplicem signaturā h.d. Et intelligo istam regulam quando impetrans est eiusdē ordinis, quia alias credo, quod non veniret arg. c. in nova actione* XVI. *q.* VII. *& ca. cum caussam de ele. & cle* 1. *eo tit. & ad hoc facit in simili dec.* CCCLVI. *quæ incipit, item si in commissione impetrata; ubi dicitur quod si unus petat caussam temporalem committi simpliciter & de plano, & nihil est cancellatum, sed signatura dicat* audiat talis & justitiam faciat, *quod per istam signaturam non potest ipse procedere simpliciter, & de plano: quia de* 2
comissione

commissione simpliciter & diplano requiritur specialis com. missio ut dicit glo. in verbo Committimus in cle. Sæpè de verb sig. *ergò requiritur specialis signatura, & sic videretur quando unus regularis alterius habitus & professionis, id est ordinis, peteret beneficium alterius ordinis &c: quia tunc per signaturam simplicem non videretur facta mutatio vel translatio religionis, vel habitus, etiamsi in corpore peteretur per prædicta iura: & sic audio quod practicat Cancellaria: Camera tamen etiamsi esset frater de observatione S. Francisci per talem simplicem signaturam daret habitus mutationem, & etiam religionis translationem: & pro hac decisione sic intellecta, ut dixi, facit decis.* lxxvi. quæ incipit Item si petatur committi causam, *& dec.* cccli. quæ incipit. Itē si committatur causa. 3

Et ista regula licet concernit etiam expeditionem, ut cancellaria det etiam translationē tamen quia etiam concernit iustitiam esset danda: ideò si Cancellaria omitteret translationem, tamen quia venit per simplicem signaturam, potest illa regula dari & quod loquatur ista regula de regulari eiusdē ordinis patet ibi, alterius monasterij vel loci sit &c: 4

COMMENTARIA. JO. A CHOKIER.

Quod *non veniret*) Nisi cum expressa clausula translationis, *Rebuff. in praxi tit. de translat. monachorum nu.* 18. Cæterùm de translatione Religiosorum, deq; potestate transeundi in alias religiones in triginta articulos divisa, vide abundè apud Emanuelem Rodericum *q. Reg. tom.* 3. *quæst.* 52. *per tot.* neque enim sunt hujus loci.

Argumenta in Reg. Lxvii. Innocentij viii.

1. In Rescripto Apostolico, semper intelliguntur verba Si preces veritate nitantur.
2. Conditio quæ inest non facit contractum conditionalem, si non exprimatur.
3. Regula non est danda.
4. Omnis gratia habet in se tacitam conditionem, si preces veritate nitantur.
5. Narrativa gratiæ ante omnia est verificanda: cum narrativa sit pars gratiæ.
6. Narrativa non verificata, censetur gratia subreptitia, nec ex ea consequitur quis ius in re, nec ad rem.
7. Executores litterarum in forma gratiosa non tenentur verificare narrata pro executione facienda.
8. Impetrans quando parte opponente tenetur verificare gratiam.

Regula lxvii. Innocentij viii.

DE CLAUSULA SI EST ITA.

ITem quod in litteris super beneficiis per constitutionem Execrabilis vacantibus ponatur clausula, *Si est ita*: similiter de quibuscumque narratis informationem facti requirentibus.

GLOSSEMA ALPHONSI.

Ista Regula dicit quod si petatur beneficium vacans per constitutionem Execrabilis vel narretur aliquid quod requirat informationem facti, tunc debet poni in bulla clausula si est ita. *hoc est quod dicit ista regula, & est iusta, & bona, tamen de iure idem est etiamsi non ponantur ista verba, quia semper intelligitur ista clausula,* si preces veritate nitantur c. 11. de rescript. l. universa C. de preci impera. offe. *& etiam clausula ista* si ita est *semper intelligitur* ut dicit gl in d c. 11. *tamen ponitur expressè in hac Regula propter simplices animos dubitātes* c. 1. de nova forma fidel. coll. x & l. 11. C infdict. vidui tol. *Item etiam est iustum quod ponatur, quia conditio quæ in est, etiam de iure non facit contractum conditionalem si non exprimatur* l conditionis ff. de cond & demonst & not. in c. significasti de elect. *ideò mandatur poni hic.* 1

Et hac regula non est danda: quia concernit expeditionem litterarum, & non habet decretum irritans. Vnde credo quod etiamsi non poneretur ista clausula, si est ita, *quod non propterea vitiaretur bulla per prædicta iura; nec esset rescribenda. Tamen audivi quod unus novus Abbreviator qui omisit ponere, fuit condemnatus ad restituendum expensas impetranti, & quod faceret bullam rescribi suis expensis secundum Constitutionem Cancellariæ, & benè: sed ille misit ad Cameram, & transivit bulla ibi, & solvit aliquid Abbreviator sibi.* 2

COMMENTARIA. JO. A CHOKIER.

A *DE iure idem est etiamsi*) Omnis enim gratia habet in se tacitam conditionem, si preces veritate nitantur, aut veris existentibus prænarratis, aut ut hic habetur *si ita est, Ripa in c. 2. nu 29. de rescript. Fely in c fin. nu- 29. de præsumpt.* Ideò omnis narrativa est ante omnia verificanda *Cæs de Graß. dec. 1. nu. 3. de* 4 5

de Rescript. Put. decis. 245. num. 1. lib. 1. Cum narrativa sit part ipsius gratiæ, *Achilles de Graßis decis. 2. nu. 3. de Procur. Rot. decis. 534 nu. 1. p. 1. divers.* eaque 6
non verificata, gratia censetur subreptitia quoad effectum saltem utendi, *Caputaquen. decis. 345. nu. 3. p. 2.* nec ex ea consequitur quis jus in re, nec ad rem, Et in tantum sunt narrata verificanda, ut etiam id obtineat parte non opponente, quia sunt pars gratiæ, ut dictum est, & ita resolvit Rota *in una Cæsaraugustana pensionis* 20. *Decembris* 1591. *coram D. Pamphilio, & in una Serrarien. parochialis* 1 *Aprilis* 1596. *adde Bellam decis. 666. incip auditor nu* 1. Et quod dixi omnia verificanda intellige in gratiosis teste Put. *decis.* 322. *nu.* 2 *lib.* 3. *Caputaquen. decis.* 27 *nu.* 3. & 371. *nu.* 1. *p.* 1 *Mohed decis.* 35. *alias* 304. *de Renunciat.* unde in una Oscen. Archidiaconatus 19. *Octob.* 1601. *coram D. Lancellotto* fuit resolutum Josephum teneri justificare omnia delicta in sua gratia narrata, quia cum non agatur ad solam privationem, seu depositionem possidentis, sed ad effectum ut secuta privatione beneficium adjudicetur impetranti, omnia sunt justificanda, *Bellam decis.* 735

In rescriptis autem ad lites, ex pluribus narratis, satis est unum verificare quod sufficeret ad movendum Principem *Rota decis. 7. de Rescript. in No. Crescen. decis 1. de Feriis, Achilles decis. 27. de Rescript. Lapus alleg. 23. in fi. Mascard. de Probat. conclus.* 325.

Adverte tamen quod Executores litterarum in forma gratiosa non tenentur verificare narrata pro executione facienda: nam ad capiendam possessionem, probatio nequaquam requiritur *Flam. Paris. de Resig. ben. lib.* 10. *q.* 3 *nu.* 7
53. qui ait esse communem. Quamvis contrarium velit Zerola *in praxi Episcopali p.* 1. *verb. Executor Apostolicus*: sed ipse fallitur, cum loquatur in dispensationibus quorum diversa est gratia. Executores tamen tenentur verificare, si alius sit in possessione beneficij, quem debet citare, vel alias compareat legitimus contradictor, tunc enim executor tenetur assumere partes Judicis, & Impetrans verificare suam gratiam, & ejus narrata, maximè parte opponente, quia sunt pars illius, & subintelligitur clausula *si preces veritate nitantur c. 2. de Rescript.* exceptis ijs quæ jure præsumuntur *Io. And. & alij in c. 1. de lit. contest in 6. Inno. in c. super litteris nu 19. de Rescript.* Quin etiam parte non opponente Impetrans tenetur verificare narrata in gratia ut dictum est: quod intellige, quoad ea quorum falsitas vitiat gratiam, ut quia Impetrans esset alias inhabilis, at expressum Clericatum, vel dispensationem, vel quia sunt fundamentum gratiæ, ut reservationem, vel devolutionem narratam, vel quia gratia fuit facta sub conditione, ut in pensione dummodo remaneant 100. pro Rectore, seu dummodo dimidiam partem non excedat, vel quia alias Papa omnino non concessisset, & etiam ea quorum expressio movit Papam ad facilius concedendum, licet alias concessisset ut Doctoratum, Baccalaureatum, familiaritatem &c. 8

Bellam

Bellam. decis. 303. Parte verò opponente tenetur, verificare omnia narrata, id est non solùm jam dicta, sed etiam valorem beneficij, & narrativam obtentorum, *Put. decis.* 24. *lib. Flam. Paris. de Resig. ben. lib.* 10. *q.* 3. *nu.* 40. ut & beneficij qualitatem, videlicet quod non requirat residentiam, diœcesim suam, quæ probare tenebitur, si opponatur, alias non, *Nicol. Garcia tract. de ben. p.* 6. *c.* 2. *nu.* 156. *& seq.*

Argumenta in Reg. lxviii.

INNOCENTII. VIII.

1. INtellectus hujus Regulæ.
2. Beneficium non potest impetrari per obitum futurum.
3. Regula hæc an sit danda;

Regula lxviii. Innocentij viii.

PETENTI PROVIDERI DE VACATVRO DENTVR LITTERÆ DE VACANTI.

ITem petenti sibi provideri de vacaturo dentur litteræ etiam de vacante, & è converso, prout expedierit impetranti.

REgula ista dicit quod si unus petit sibi provideri de beneficio vacaturo potest Cancellaria dare clausulam, quod provideretur sibi de beneficio illo cum vacaverit per contractum matrimonij Titij, debet etiam poni clausula, vel cum vacaverit per contractum matrimonij &c. prout voluerit impetrans, hoc dicit.

Et ista regula potest intelligi duobus modis. uno modo prout dixi, & alio modo quod 1
loquatur Regula de impetrante tantum beneficium vacaturum, quod tunc ponatur clausula vel si vacat ad præsens, *vel quod primo ponatur clausula* si vacat ad præsens, *& postea addatur* : vel si vacaverit per eundem modum expressum. *& non debet intelligi, quod si ego impetro beneficium vacans per mortem alicuius, quod ponatur clausula* vel cum vacaverit per obitum ipsius &c : *nam ista regula loquitur de legitima impetratione permissa à iure, vel secundum stylum, & non prohibita per ius, ut in hoc casu, faciat in simili glo.* in l. 1. C. de sacrosan. eccles. & l. ut gradatim ff. de mu. &
A hon. *nam alias esset derisio, & esset votum captanda mortis illius,* contra c. 11. de concess. præb. lib. vi. cum similibus. *& si impetro beneficium vacaturum per assecutionem, vel per promotionem, tunc bene posset poni clausula* si vacat ad præsens etiam per
obitum illius *per hanc regulam sed non per obitum futurum : & sic intelligo regulam* 2
64. *ibi* præterquam si per obitum obtinentis vacare contigerit &c: *quæ verba sunt futuri*

futuri temporis,& non præsentis , *facit quod dicit Baldus de istis temporibus in* l. fi. C. de codicillis. *Et ista Regula non est danda, quia concernit expeditionem tantum* , *& non apponit decretum irritans,*

COMMENTARIA. JO. A CHOKIER.

E*T si impetrans)* Huc spectant quæ scribit Rebuffus in praxi tit. de reprobata benef. vivent. impet. nu. 41. & seqq. in tit de nominatio in fi.

Argumenta in Regula Lxix.

INNOCENTII VIII.

1. HÆc Regula videtur superflua ex quo Cancellarius ei derogat, & hodie sub plumbo Executoriales & sequestra non expediuntur.
2. Inferior, Superioris constitutionem tollere non potest
3. Vicecancellarius an præscriptione possit derogare Regulis Cancellariæ.
4. Stylus Cancellariæ attendendus est etiamsi jus obstet.
5. Quomodo in forma Humilibus possit derogare Vicecancellarius.
6. Ordinarius an possit sequestrum imponere authoritate juris.
7. An hæc Reg sit danda.
8. Clem. 1. de sequest. poss. & Constitutio Pij IV. concedentis facultatem judicibus decernendi sequestra fructuum beneficiorum lite pendente discutitur.
9. Sequestrum interdum etiam apponitur ante scientiam, & quando.
10. Violans sequestrum excommunicatur & privatur jure beneficij.
11. Ordinarius de hodierno stylo non apponit sequestrum , nisi de mandato Rotæ Auditoris qui sententiam tulit;
12. Sequestrum ut concedatur debent adesse probationes judiciales, quod secus in casu Piavæ constitutionis quia sufficit si constet extrajudicialiter de reservatione.
13. Sequestrum non conceditur ubi adest triennalis possessio.
14. Nullitatis exceptio non impedit aut excusat, quominus vitetur sequestrum.
15. Sequestrum apponi potest in qualibet instantia.
16. Sequestrum vitari non potest per cautionem.
17. Sequestrum non extenditur ad fructus perceptos.
18. Lata sententia ab Auditore Cameræ solet mandari Diœcesano, ut sequestrum apponat.
19. Sequestra sunt odiosa, & vitanda.
20. Sequestratio triplex est.
21. Sequestratio regulariter prohibita.
22. Sequestratio est interdicta , ubi adest annalis vel triennalis possessio.
23. Sequestrum conceditur si Reus non sit solvendo, vel dubitatur de dilapidatione fructuum.
24. Sequestrum conceditur in casu atten-

cati, & ubi possessio est vacans.
25. Sequestrum ubi semel datum est durat usque ad finem litis.
26. Sequestrum conceditur quando recuperatio fructuum est difficilis.
27. Sequestrum concedi solet vbi litigatur inter provisum à Sede Apostol. vel ordinario, & Capitulum.
28. Sequestro locus est quando possessor recurrit ad Iudices seculares pro defendenda sua possessione.
29. Alij casus in quibus locus est sequestro.
30. Sequestrum concedit Iudex ex officio, ubi iusta subest causa.
31. Sequestratio ubi est prohibita potest pars nihilominus petere fructuum descriptionem.
32. Sequestratio ubi non est facta, & pendente lite vacat beneficium ad collationem Ecclesiæ litigiosæ, quis illud conferat?
33. Ecclesia diu suo Rectore non debet manere viduata.
34. Error iuris vel facti quoad perceptionem fructuum excusat, etiam in conscientia.
35. Sequester an conferat beneficia pendente sequestro vacantia.
36. A sequestrationis sententia non appellatur, quod limitatur ut ibi.
37. Sequestrum violare non licet, etiamsi nulliter sit appositum.
38. Sequestrum proferri debet prævia summaria caussæ cognitione.
39. Sequestro non est locus in simplicibus beneficijs in patria & Diœcesi Leodien.
40. Authores qui de sequestris scripserunt.

Regula LXIX. Innocentij VIII.

DE MANDATIS APOSTOLICIS ET EXECUTORIALIBUS.

ITtem voluit & mandavit quod mandata super fructibus sequestrandis & remissionibus ad partes pro meritis caussarum recipiendis, sive singulares, sive communes fuerint, nec non super exequendis sententijs in Ro. Curia latis, sub bulla expediantur, alias sint nullæ.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *ISta Regula dicit quod mandata Apostolica super fructibus sequestrandis, & remißionibus ad partes & super exequendis sententijs latis in Romana curia, quod expediantur sub plumbo, alias sint nulla, hoc dicit.*

Et certè

Et certè sæpè & sæpissimè dubitavi de ista regula quæ hodie de nihilo deservit : nam Vicecancellarius derogat huic Regulæ, & non expediuntur executoriales, vel sequestra, aut remissiones sub plumbo : sed in commissionibus petitur quod suo sub sigillo tradat litteras Auditor caussæ &c: & non obstante regula cancellariæ, quâ caveri dicitur quod litteræ sequestri vel remissoria, aut executoriales expedientur sub bulla; alias non valeant cui pro hac vice dignemini derogare: & tunc cum simplici commissione Vicecancellarij traduntur litteræ ab Auditore cum suo sigillo &c: & hodie de nullo servit ista regula, & de hoc ego miror quomodo Vicecancellarius potest derogare huic regulæ: quia inferior constitutionem superioris tollere non potest, clem II. *de elect. & cum interrogaverim doctissimos viros & etiam practicos in Cancellaria, nesciuerunt mihi respondere. tunc ego opposui hanc exceptionem in caussa propria, & non fuit admissa: & in hoc potest tolerari ista derogatio per Cancellarium de stylo curiæ, & quod valeat iste stylus, & quod Vicecancellarius posset hoc prætendere quasi ex præscriptione, facit text not. secundum unum intellectum in simili* in cap. statutum in principio in verbo, litterarum de rescript. lib. VI quam not. Domi ibi *ad quod facit quia Vicecancellarius potest derogare illi cap ex certa scientia & Ioan. de Imol. dicit ibi quod in hoc est attendendus stylus cancellariæ: quia alias de iure non potest* argum. dictæ clem. & cap cum inferior de majo. & obed.

1

2

3

4

Et legendo hic in Urbe Sextum ex illo dicto Ioan. de Imol. etiam intuli ad stylum curiæ quoad istam Regulam cui derogat Vicecancellarius quotidie, & hoc etiam dico quod valet stylus quo hodie cavetur quod in forma humilibus sine supplicatione derogat Vicecancellarius cap. statutum de rescript. lib. VI. *quoad dietas, & etiam potest derogare quoad alia & facit ad hoc illa glo.* in d. cap. quod ibi dicit Joan. de Imol. & Dom. sequitur *& quod de illo rescripto fit hodie in forma humilibus, dico quod ex tolerantia Papæ valeat,* argument. l. Barbarius ff. de offic. præto. *sed quoad istam regulam nescio ad quid sit: sed aut non deberet hic poni, aut si poneretur, deberet servari* argum. cap si Romanorum XIX. dist. *& sic dixi Domin. Nicol. de Castello qui composuit eam, tamen ipse excusavit se dicens quod sibi fuit mandatum à Papa in castro sancti Angeli in præsentia Vicecancellarij quod nihil mutaret de antiquis Regulis, & tamen ego dixi sibi quod secundum hoc ipse non fuit compositor Regularum, sed tantum copista, & ipse scripsit, & confessus est, & non negavit.* 5

Aliqui tamen dicunt quod Papa committit Vicecancellario vivæ vocis oraculo, quod non credo: quia tunc constaret. Sed tunc etiam esset dubium an valeret talis commissio in præiudicium partium, secundum ea quæ dicit Abb. in cap. quod super his de fide instrument. *& ego dixi in quæstionibus Cardinal.* quæstione XVII. ad longum, *& non allego hic glossas multas concernentes hoc; præmaximè quia ego cognovi istum Vicecancellarium tempore trium Pontificum, & semper fecit hoc, & semper fuit ista Regula &c: & si hoc esset verum, sic posset dicere de omnibus aliis regulis, quibus posset derogare, & præmaximè, quia Regula quarta infra*

 de po-

de potestate Vicecancellarij dicit quod posset processus aggravare &c : & per litteras Apostolicas, alias non, & littera Apostolicæ dicuntur bullæ tantum c. licet & cap. quam gravi & ca. ad falsariorum de cri fal. *ergò &c : sed posset salvari, quod non apponitur per partes ex quo concernit hoc ius partium, & non statuentis,* facit gloss. in verbo, committatur & ibi Domi. in dicto cap. statutum in princip. de rescript. lib. vi &c. facit quod dicit Abb. in c. fi. de offic. deleg. *sed ego apposui ut dixi, &*
B *non valuit quod apposui : ideò si consulerem facientibus, Regulas Cancellariæ, suaderem quod aut non fieret ista Regula: aut poneretur quod Vicecancellarius, non posset ei derogare, per prædicta.*

Item sæpè dubitavi ad quid expeditur sequestrum in curia, cum ordinarius posit ibi sequestrare auctoritate iuris lata una sententia in curia secundum formam cle 1 de se-
C quest. *& in hoc nunquam vidi servari illam cle. & consuli peritiores me, & responderunt ignotum per ignotius, ut dicit glo. in simili* l. 1 C. de natu. lib. *Sed quia ista non est materia nostra, ideo breviter dico, quod ordinarius hodie potest facere sequestrum*
D *secundum illam clem. tamen oportet quod constet sibi authentice de sententia, sed quia tanti constaret illa sententia in curia, sicut sequestrum, ideò partes volunt potius expedire sequestrum, & forte quia non confidunt de ordinarijs &c : & hac est ve-* 6
ritas.

Item quod dicitur hic de remissionibus particularibus, vel singularibus, vel communibus, *intelligendum est quod remissio potest fieri pro una parte tantum, & tunc est singularis ; aut pro utraque & tunc est communis : & hoc est clarum & non oportet hic ponere materiam remissionis, quia esset legere multa capitula.*

Item quod dicitur hic quod sub bulla expediantur, alias sint nullæ, *intelligi debet sub pulla, id est sub plumbo* c. licet de crim. fal & facit glo. in verbo bulla in cle. 1. de jurejur. & superius dixi in una regula & in aliis sæpe.

Et in quantum habet ista regula decretum irritans esset danda : tamen quia concernit potestatem Vicecancellarij, & stylatur contrarium, nunquam daretur sine commissione 7
per placet.

COMMENTARIA JO. A CHOKIER.

A *Ista Regula)* Hæc Regula in nonnullis est immutata per posteriores Pontifices : sic enim se habet *Voluit & ordinavit quod mandata Apostolica super sententijs in Rom. Curia latis executioni demandandis, sub pulla expediantur, alias sint nullæ.*

Derogare per prædicta) Editio Lugdunensis hic manca est : nam in anti-
B quissima illa Romana quæ est de data anni 15 4. quam semper secuti sumus quod castigatior cæteris sit, utpote per Rever. Magistrum S. Palatij correcta, legitur clausula sequens, *Nisi dicatur quod Papa est qui derogat ex quo commissio loquitur cum Papa, dicens, dignetur S. V. vel Beatissime Pater &c : & tunc Vicecancellarius,*

rius non derogat sed Papa de cuius mandato expresso vel tacito Vicecancellarius facit & hoc etiam probatur quod Vicecancellarius in tali commißione non dicit simpliciter fiat, vel aliqua alia verba denotantia auctoritatem propriam, sed dicit de mandato D. N. Papa &c: & sic omnia nostra facimus quibus auctoritatem impertimur &c. & circa sequestra, vide hodie bullam Innocentij per quam extenditur facultas ad illa & plura alia.

Lata sententia in Curia secundum formam clem. 1. de Sequest. poss.) Etiamsi lata sit super possessorio tantum, nedum petitorio, ut patet ex textu ibi, *in petitorio vel possessorio.* Hodie ex Cõstitutione Pij IV. de data 26. Octob. anni 156 , quæ in bullario est 142. adhoc ut apponatur sequestrum quando lis est super beneficio reservato vel affecto, Ordinaria seu alia auctoritate nulliter collato, requiritur ut lis sit super petitorio : unde si esset solum introducta super possessione, forsan cessaret sequestrum: quia lis super sola possessione beneficij, non facit beneficium litigiosum *gl. in c. 1. de Confirm. util. vel inutil. ubi Abb. num. 5. Cassad. dec. 6. nu. 2. de Rescript Gomes. in Reg. de triennali q. 53. nu. 8.* Secus tamen quando ex productione titulorum super beneficij possessione, non plenè liquet de alterutrius titulo, quo possit sustineri petita possessio, quia tum Judices debent sequestrare beneficium vel illius fructus: possunt enim & separatim fructus & beneficium ipsum sequestrare *Pet. Grego. de ben. c 40 nu. 22. per cle. unicam ibi gl. verbo Beneficium de Sequest. post & fruct.* Adde Gonzalem *ad Reg. 8. Cancell.* §. 7. *proemij nu.* 28. *& seqq.* ubi alias subjicit differentias inter d. clem. 1 & 8
Constit. Pij IV. & quidem primò per cle. 1. non potest apponi sequestrum ante sententiam in Rota promulgatam, *text. & ibi gl. verb. promulgata in d. cle.* 1. In casu verò de Constitutionis potest statim in principio litis, dummodo præcedat citatio, prout de jure requiritur ad hoc ut sit locus sequestro, *Card. in d. Cle. 1. nu.* 28. Interdum tamen seclusa ista Constitutione, & cessante fructuum dilapidatione, sequestrum apponetur ante sententiam, si fructuum recuperatio aut executio sit difficilis *Put. dec. 150. nu. 3. lib. 2 & 249. nu. 3 p. 3.* Item quando possessor in prima Instantia obtinuit remissoriam , aut si possessio fuerit capta lite pendente, & sic attentata, *Caputaquen. dec. 151. & 157. p. 3. Mohed. decis. 1 nu. 3 de Sequest. poss. & fruct.* 9

Secundò, in casu clem. 1. debet lis pendere in Curia , secus in casu Pianæ *Gonzalez d* § 7. *nu.* 38.

Tertiò, possessio & fructus sequestratur in casu cle. in casu verò Pianæ soli fructus, *idem nu* 41.

3. Clementina procedit in quocumque beneficio litigioso reservato, vel non reservato, Piana autem in beneficijs reservatis , & affectis ratione mensis, vel alias, *Idem nu* 44.

4 Clementina apponit excommunicationis pœnam, vel privationis ipso jure 10
contra violantem sequestrum , *Gomes. ad Reg. de Annali q. 5. Pet. Greg de ben. c.*

40. nu. 24. *in fin.* Piana verò nullam istarum pœnarum infligit, & ideò pœna d. cle. ad constit. Pianæ non extendetur *Bellam. decis.* 54 *Mohed. decis.* 1. *nu.* 4. *&* 5. *de sequest. poss. & fru.*

5. Dicta Clementina dat facultatem Ordinario loci lata prima sententia in Curia apponendi sequestrum, *Card. in de cle. nu.* 8. *&* 20. licet hodie de stylo Curiæ Ordinarius non apponat sequestrum, nisi de mandato Rotæ auditoris qui sententiam tulit, *Bonifacius Vitalin. in d. cle.* 1 *nu* 48. *& seqq.* Piana verò constit. vult ut Judex qui de causa cognoscit, sive sit ordinarius, vel delegatus sequestrari mandet & faciat.

6. Ut intret sequestrum in casu cle. 1. debent adesse probationes judiciales, ut ex illis relaxari possit sequestrum *Covar. lib.* 1. *Var* 1. *per tot.* In casu verò Pianæ sufficit si constet de dicta reservatione & intrusione extrajudicialiter, *Gonzalez* 12 *d. loco nu.* 56 cum illud verbum *Constiterint* in Piana Constit. possit etiam referri ad extrajudicialem cognitionem *c. Cum contingat, ibi Fely. nu.* 6. *de Rescript. & in c. Si constiterit nu.* 5. *de ac usat.*

Conveniunt tamen istæ Constit in multis. 1. quod procedant in quibuscunque beneficiis, & cuiuscumq; qualitatis *Gonzalez d. loco nu.* 69. *& seqq.*

2. Quod in utraque non comprehendatur triennalis possessor ante litem mo- 13 tam, *Cassad decis.* 4. *de sequest. poss. Caputaquen. decis.* 354. *numero* 1. *part.* 2 *Covar. lib.* 2. *Var.* .. 5.

3. Quod nullitatis exceptio non impedit aut excusat quo minus vitetur se- 14 questrum in casu utriusque Constitutionis *Gonzalez d. §. num.* 76. *& seqq.*

4. Quia sicut appellatio interposita in terminis d. cle. 1. non impedit executionem, nec effectum sequestri, ut latè per Caslad. *dec.* 5 *num* 1 *d. tit.* Vestrium *in praxi lib.* 7 *c* 2. *nu.* 5. Ita nulla appellatio sequestrum Constitutionis Pianæ impedire valet: cum in hoc casu sequestrum potius imponatur à lege, quam ab homine, & Judex nihil aliud facit, nisi legem exequi, tanquam executor legis, *Vestr. ubi supra nu* 9 à lege autem nemo potest appellare *l. ab executore ff. de appel. non lic.* nec à legis executore *l. ab executore ff. de appel. l. ab executore C. quor. appel. non recip. Gonzalez d. loco.*

5. In eo conveniunt quod sequestrum apponi possit in casu utriusq; Constit. 15 in qualibet Instantia. *Vestr. lib.* 7. *c.* 2. *nu* 1. ubi scribit eum qui in ipsa citatione ad sententiam omisit petere sequestrum, posse illud post sententiã, vel ab eodẽ Auditore qui pronunciavit, etiam sequenti audientia, vel facta ei inhibitione, à Judice ad quem, absque alia speciali commissione, petere, *Cassad. d. decis.* 5. *nu.* 5.

6. Conveniunt, ut quemadmodum in casu d. cle. non potest evitari sequestrum per cautionem oblatam de restituendis fructibus: ita nec in casu d. Constit. Pianæ Nam quoties à lege præcipitur sequestratio, ut hic, toties cautioni 16 seu fidejussioni locus non est, ut scribit Vestrius *d. c.* 2. *nu* 9. *&* 19. aliam rationem

nem addit Gonzalez,quod Piana Constitutio fundatur ne intrusus ex fructibus molestet Impetrantes Apostolicos *Card. d. cle.1.nu.16.* & si cum cautione data cessaret sequestrum,non occurretur huic nec aliis inconvenientibus, *Put. dec. 311.nu. 7. lib.1.*

7. Sicut in casu d. cle.tertius sequestrum,impedire non potest , quia tendit C in illius commodum,ita nec in casu d.Pianæ Constitutionis,cum utrobique militet eadem ratio,*Gonzalez ubi supra nu.100.*

8. Quemadmodum sequestratio d.Cle.1. non potest extendi ad fructus perceptos,sed tantum ad stantes de tempore sequestri, & futuros,ita etiam in casu dictæ Constitutionis, *Idem nu.103.* 17

Ordinarius hodie potest) Dixi jam ante stylum Curiæ inolevisse , ut mandetur ab Auditore Rotæ qui sententiam tulit,Diœcesano , quatenus sequestret beneficium iuxta determinationem dictæ cle. & sic videtur quod Ordinarius nõ potest se intromittere (contra quam hic scribit noster Glossographus) nisi accedente hujusmodi mandato,ut docuit Bonifacius Vitalin. *in d. cle.1.nu. 48. & 49.* Nec refert quod verba d.clementinæ ibi *per loci ordinarium* indistinctè loquatur,quia debent intelligi recepto prius mandato de sequestrando : quam Vitalini opinionem sequi quotidianam praxim Romanæ Curiæ scribit idem Gonzalez *nu. 55.* Existimat tamen Vestrius *in praxi d. lib. 7. tit. 2. nu. 3.* facultatem Ordinarij in alijs in quibus Auditor non disposuit, illæsam remaneret , & in similibus,præsertim quæ Ecclesiæ servitium respiciunt,providere posse atq; debere ex sua ordinaria facultate, quæ ex dispositione d. Cle.videtur potius excitata,quam de nono concessa *Io. And. in addit. ad specul. in Rub. de Sequest. poss. in fi.* Qui tamen Glossographi nostri opinionem sequi vellet, deberet Ordinario cõstare authenticè de sententia,ut dicit Noster. Sequestra enim sunt odiosa , & quoad fieri potest,evitanda *cle. unica de prohib. Sequest. poss. Bella. dec.54.* ubi dicit cle. unicam esse constitutionem novam à jure exorbitantem, & restringendam, adde Mandos. *ad Reg.29. de Surrogandis collitig quæst 12. nu 2.* 18

Cæterum, adverte 1. quod triplex est Sequestratio: Voluntaria,Necessaria , 19 Mixta Voluntaria est quæ fit ex conventione & voluntate partium,de qua in *l. interesse puto. ff. de acq.poss.* Necessaria est quæ præcepto,vel officio Judicis fit,ut in specie *l. æquissimum ff. de Vsufruct. &c. pervenit 2. de appellat.* Mixta est, quæ fit authoritate legis vel Judicis de voluntate tamen partium. Hoc autem inter istas species interest , quod Sequestratio necessaria seu Judicialis non privat quem possessione sua,quod secus est in voluntaria. *DD. in d. l.interesse.VVames. conf.151. p.1. Farinac decis.604.nu.2. p.1.in noviss Gall. lib.1.observat.148.nu.9. Card. Seraphinus decis. 941. Vestrius in praxi lib.7. c.2. nu.17. Mandos.ad Reg.34. q. 43.*

Secundo pro Regula statuendum regulariter prohibitam esse sequestrationẽ *l. una D. de seq. prohib. Mandos. ad Reg 28. q.13. VVames. conf.248. nu. 2. p. 1. Illust.*

Card.

Card. Seraph. decis. 1096. *nu.* 1. *Farinac. decis.* 764. *nu.* 5. *in Noviß.* nam pendente lite non est quis privandus possessione sua, *c.1.ut lite pen. c 2. de sequest.poss.* quod maximè procedit, quando possedit pacificè per annum, quia tunc non est locus sequestro, sed procederetur super pleno possessorio, nam tunc demum res sequestratur, quando incertum est quis possideat in interdicto, uti possidetis, *Bald. in c.1. col.2. de Sequest. poss.cap.quia res* 11. *q.* 1. multo magis ubi quis possedit per triennium: excipit enim d. cle Vnic. Triennalem possessorem, non tamen Simoniacum *Mandos. ad Reg.*20. *de Surrogandis q.* 5. *nu.*3. 22

Insuper locus erit sequestro, si reus non sit solvendo, & dubitetur de dilapidatione fructuum *l. Imperatores in fi. ff. de appell. Rebuff. tract de sequest art.*1 *glo.* 2.*nu.*6 debetque petens sequestrationem, notum facere periculum aliquod subesse, vel ne res consumatur, vel ne debitor efficiatur non solvendo, aut huiusmodi aliquam probabilem causam subesse. *Mascard. de Probat. conclus.* MCCCV. *nu.*4. *Farinac. decis* 654. *nu.*2 *in Noviß par.*2. 23

Praeterea in casu attentati, sequestrum ex officio conceditur, ut decidit ROTAE *apud Card. Seraph. decis.* 797 *nu.*7. Ad haec, sequestrum apponi debet super possessione capta tanquam attentatum *Idem Seraph dec.*1403.*nu* 1. Itemque erit si 24 possessio vacat: nam vacante beneficio facilius apponitur sequestrum, quia nemini sit praejudicium, *c. cum vos. de off. ord.* & ita decisum *in una Zamoren.* 27. *Aprilis* 1605. *coram R. P. D Lugdunen. apud Farinac.p.*2. *decis.*136.*nu.*4. ubi fuit 25 dictum sequestrum in caussa beneficiali semel appositum durare ad finem litis, etiamsi possessor obtineat pro se unam diffinitivam.

Amplius solet concedi sequestrum in casu, quo recuperatio fructuum esset difficilis. *Put.dec.*150.*nu.*3.*lib.*1.*& decis.*246.*nu.*3 *p.*3.*Rota decis.* 13.*nu.* 3 *par.* 2. 26 *divers.*

Item locus erit sequestro quando litigatur inter provisum à Sede Apostolica vel Ordinario, de aliqua dignitate, Canonicatu, praebenda, portione, seu alio 27 beneficio Ecclesiastico in aliqua Ecclesia Cathedrali vel Collegiata existenti contra Capitulum ejusdem Ecclesiae *Gonzalez d.* §.7 *proemij in Reg.Cancell,nu.*21. id quod probat ex Constit. Pij V. de data 3. Aprilis an. 1568. quae est in Bullario 67.

Sed & locus est sequestro, quando possessor recurrit ad Judices seculares pro 28 defendenda sua possessione, *Gonzalez d* §.7 *nu.*36.

Deniq; alios casus quibus sequestro locus est: vide apud Jacobum Simonet- 29 tam *in repetit.c.*2.*de sequest poss. & fruct.nu.* 26.*cum seqq.* ubi enumerat 28. casus, quibus adde alios per gl *in l.* 1 *C.de probib. sequest.petu. & in c.* 2. *de sequest. poss. & fruct.* & Ang. de Perus. *tract. de sequest.nu.* 4.*& seqq.* Abb. *in d. c.* 2 *nu.* 7. Lancell. de attentatis 3. *par.cap.*12.*limit.*12.*nu* 16.

Postremò, potest Judex ex officio justa caussa motus concedere sequestrum in omnibus casibus, in quibus sequestratio ad instantiam partis fieri nō possit, *bart.* 30 *in l.*

in l. Imperatores §. fin. nu. 3. ff. de appellat. Berous conf. 116. nu. 6. lib. 3. Lancell de attent. 2 part. c. 12. limit. 12. numer. 26. & part. 3. c. 29. numer. 148. ubi dicit, quod Rota generaliter ex caussa benè sibi visa solet devenire ad sequestrum, *Gonzal. d. §. 7. num.* 27. In casibus autem, in quibus est prohibita sequestratio, poterit pars nihilominus petere rerum & fructuum fieri descriptionem, ad hoc, ut quantitas rerum & fructuum facilius probari possit, *text in l. 1 §. fin. ibi Bart. de vent. in poss. mitt. & in d. l. unic. Bald. in cap 1. de sequest. poss & fruct. & in l. si fideiussor §. fin. ff. Qui satisd. cog. Rebuff. ad constit. Reg. d. tract. gloss. 2 nu. 9.* Sed dubitatur, quando sequestratio Ecclesiæ, de qua contenditur, non est facta, & pendente lite vacatio acciderit beneficij pertinentis ad collationem vel præsentationem ejus Ecclesiæ, quis habebit conferre vel præsentare; Nicol. Garcia *tract. de benef. 5. p. c. 6. nu.* 22 sic distinguit, aut enim est lis mota super possessione, ita quod pendet quæstio, quis possideat, & tunc nullus Eorum poterit conferre vel præsentare *c 2. de in integ. rest.* aut solùm movetur quæstio super proprietate, & tunc similiter nullus potest conferre vel præsentare: quia existens in possessione rei, lite pendente potest colligere fructus illius, cùm non debeat quis commodo suæ possessionis lite pendente privari. *cap. 1. ut lit pen. Lancell. cap. 1. de attent. limit 1. Rota decis. 785. num. 3. p. 1. & decis. 17. in fi. p 2. divers.* ut & eo casu, quo lis non esset intentata principaliter super jure conferendi seu præsentandi, sed accessoriè, & in consequentiam, utpotè superre cui competit, vel est annexum jus conferendi seu præsentandi, v. g. super castro, Ecclesia, dignitate, cui competit jus conferendi seu præsentandi, tunc enim ex sententia Lancellotti hujusmodi lis non impediret præsentationem vel collationem. *Lancell. ubi supra nu. 544.* licet eo casu Nicol. Garcia *d. c. 6.* velit institutionem differri in finem & eventum caussæ, quia si institueretur, inquit, præsentatus lite pendente, non teneretur fructus restituere (ad quos alioqui possessor succumbens tenetur, à die litis notæ, seu post litem confestatam *l. centum, C. de Rei vind. l. 2. c. de lit. & fruct. expen.*) ex quo legitimè institutus removeri non debet. *Abb. in cap. ex litt. de Iurep. Rochus de Iurepat. q. 23. verb. competens nu. 52.* Verùm hæc opinio Garciæ non mihi arridet: tum quia incongruum est, ut Ecclesia diu maneat Rectore viduata, *Coras. de off. elect. & benef. Eccles. c. 7. nu. 4.* tum quia quoad perceptionem fructuum error juris vel facti excusat, etiam in conscientia, *Dynus ad Reg. beneficium. nu. 50. & 51. de Reg. Iur. in 6.* Vbi autem sequestrum est datum, adverte quod sequester clericus confert beneficia, eligit, & præsentat, *Rota decis. 323. in antiq.* est enim administrator rei sequestratæ, ejusdemque fructus colligit, in fructibus autem connumeratur beneficiorum collatio, *Io And. Imò Barbat. in cap. examinata, de Iudic. Gambar. de off. leg. lib. 4. Rub. de potest. leg. Gyg-*

Margin numbers (right): 31, 32, 33, 34, 35

de pensio. q. 72. num. 3. Guiterr. tract. de tutelis par. 3. c. 17. num. 16. & 18. dicens communem, quam sequitur Garcia *d. c. 6. num. 1. usque ad nu 23.* Idque sive sequester sit voluntarius, id est, simultanea partium voluntate electus eam possideat, *l. licet. C depositi*, sive necessarius, id est, Judicis authoritate datus, *Guimer. in pragm. sanctio. tit. de collat. § voluit*, cum omnia beneficij cura exercere possit, *gloss. Clem. 1. de sequest possess. Coras tract. de benefic. cap. 6, num. 3.*

36 Porrò notandum est, non appellari à decreto sequestrationis, nam appellatione non obstante mandabitur executioni sententia, seu decretum sequestrationis *per l. Imperatores in fin. ff. de appellat. Bald & Rom. in l. sic fidejussor §. si. ff. Qui satisd. cogan.* Quia præsumitur fuisse appellatum caussa executionis impediendæ, vel differendæ. *l. satis apertè C. de fals. Put. decis. 77. lib. 1. 2 256. lib. 2.* ubi habetur decretum appositum non revocari nisi finita caussa. Quod limita primò, nisi fuerit appositum per modum provisionis propter allegationem attentatorum & excessus. *Ill Seraphinus decis. 1096. nu. 4.*

Secundò limita seu restringe, id procedere, quando agitur de revocatione sequestri vigore Clementinæ unicæ de sequest. poss. & ideo, modo non sit nulliter appositum, non potest revocari, nisi revocata sententia. *Seraphinus decis.*
37 *1335. num. 4.* Sed adverte, non propterea licere violare sequestrum, quod sit nullum seu nulliter appositum, alioquin violans suo jure privaretur. *Gomes. ad reg. de annuli quæst. 5. in fin.*

38 Limita tertiò in sequestro decreto parte audita, & non in contumaciam, debet enim proferri sequestrum summaria caussæ cognitione præcedente *§. si verò etiam in Auth. de Exhib. Reis col. 5. afflict. decis. 98. Luc. de penna in l. pen. §. super his. C. de erog. null. anno. lib. 12. Rebuff. d. tract glos. 2. art. 1. nu. 13.* & ita arresto Parisiensis curiæ judicatum refert Paponius *lib. 8. tit. 1. arrest 8.*

39 Limita quartò sequestrum non mandari excutioni in diœcesi & patria Leodien. si detur sequester in simplicibus beneficijs litigiosis: nam ex concordato Leonis X. de data 1617. 12. Kal. Januarij fructus beneficiorum litigiosorum pro media parte Episcopo, & pro alia Archidiaconis competunt. Itaque Archidiaconus in tali eventu se opponere poterit dationi sequestri. Itemque servari in Francia notatum habes apud Ruzeum *tract de regal. privil. 52. & sequentibus, & Rebuff. dicta gloss. 2 nu. 17.* Plura qui volet legere de sequestris, consulat DD. *in cap. examinata de judic.* Rebuffum *ad constit. Reg. tract de sequest.* Matthæum Colerum *tract. de process execut. p. 1. c. 2.* Mandos. *de inhibit. q. 128.* Milis *in verbo sequestrum* & passim DD. *in d. Clem. unica.* Item Fran. Curt. Jacob. de arena, Angel. Perus Carocium *tract. de sequestris.* Vestrium *in praxi lib. 7. cap, 2. per tot.*

REGULA

Regula lxx. Innocentij viii.

REVOCATIO FACVLTATVM ET ALIARVM impositionum.

ITem revocavit quascumque decimarum, subsidiorum, vigesimæ,& aliorum onerum impositiones, quæ à præfato prædecessore suo ex quavis caussa in subsidiũ expeditionis contra Turcas,& alios Orthodoxæ fidei hostes emanarunt, & tam super decimarum, vigesimæ,& onerum huiusmodi exactione, quàm alias quascumque facultates quibusvis fructuum, redditum, & proventuum Cameræ Apostolicæ debitorum collectoribus, & Apostolicæ Sedis Nuntiis etiam cum plena potestate Legati de latere ab eodem prædecessore concessas: eorum collectoriæ officia & commissa eisdem Nuntiis principaliter, seu alia quævis negotia non concernentes: suspendit quoque ad suæ S.& Sedis Apostolicæ beneplacitum quascumque plenarias indulgentias, quæ ab eodem prædecessore ex quavis caussa etiam expeditionis huiusmodi concessæ fuerint, nec non deputandi & eligendi confessores, qui plenariè absolvant,& alia faciant ad earundem indulgentiarum effectũ reliquas suas facultates indulgentias ipsas quomodolibet concernentes, quoad ea, in quibus indulgentiæ & facultates ipsæ sunt sortitæ effectum, ita ut in illis, qui implentes iniuncta eis in litteris indulgentiarum huiusmodi iam consecuti sunt facultatem eligendi confessorem, qui absolvat eos plenariè in mortis articulo per huiusmodi suspensionem non præiudicentur, quin facultate ipsa uti possint in futurum. Decrevit quoque irritum & inane quicquid facultatum revocatarum earundem prætextu in posterum contigerit attentari.

GLOSSEMA ALPHONSI.

Ista regula hoc intendit, quod revocat Papa decimas, & alia subsidia imposita per prædecessorem suum etiam contra Turcas, & alios infideles, &c. Item suspendit indulgentias plenarias ex quavis causa, etiam expeditionis contra Turcas à prædecessore suo concessas, &c. ad beneplacitum suum & sedis Apostolicæ: tamen si sortitæ sunt effectum, non revocat. puta quia unus dedit certas pecunias contra Turcas, ut haberet indulgentias, &c. hoc dicit, & dividitur in tres partes mentales, quæ colliguntur per se, & quia in istis decimis, vigesimis, &c possem aliqua iuridica dicere, pro nunc tamen taceo, nam licet, ultra consilio LXXII. *quod posuit in titulo de Iudæis dicat, quòd Papa potest imponere decimas contra Sarracenos & alio consilio seq. dicit, quòd dare possit cruciatam contra schismaticos & rebelles Ecclesiæ, quod posuit in titulo de privileg. tamen hoc ego non nego, si sic fieret: sed aliquando vertuntur in alios usus, &c. de quo satis dixi alibi, & quia aliquo modo alitus sum à sede Apostolica, cum lachrymis tamen sanguinis, non debeo dicere aliquid contra eam,* argumen. l. milites. juncta gl. C. locati. *Unum tamen hic noto, quòd Papa non revocat potestates datas Cardinalibus super prædictis, si sunt Legati vel nuntij Apostolicæ sedis, quoad hoc per ea quæ dixi suprà regulæ proxima. Item per verba hic posita ibi* etiam cum plena potestate legati de latere, &c. *Ex quo infero, quòd si potestas imponendi decimas, vel alia subsidia sunt data Cardinali Legato in Hispania. ad hoc à Sixto, ut Andegavensi legato in Francia, quòd illa non sit revocata, & fortè nec quoad indulgentias hic expressas est suspensa per prædicta, quia si Papa hoc voluisset, expressisset* argumen cap. ad audientiam de decim. *& quod lex non dicit, nec nos dicere debemus* l. III. de offic præsid. *Sed quoad indulgentias credo contrarium per verba huius regulæ ibi,* quæ ab eodem prædecessore etiam ex caussa expeditionis, &c. *& hæc sufficiant quoad primam partem. & de secunda & tertia partibus nunc non me intromitto: quia indirectè videtur ista secunda pars facta ad utilitatem Officialium Curiæ, & tertia habet in se aliqua dubia, de quib. satis dixi in tractatu Iubilæi, quem direxi Sixto.*

Hic ponitur finis Regularum Innocentii VIII. sequuntur modò aliquot Regulæ Pauli V. quæ subjiciuntur Regulis Innocentij VIII.

Reg. 63. Revocatio facultatum percipiendi pretium officiorum.

Item revocavit, cassavit, & annullavit, ac irritas declaravit quascunque facultates perci-

percipiendi pretium Officiorum Romanæ Curiæ pro tempore vacantium in toto, vel in parte, ac quasvis concessiones & collationes, aliasque dispositiones per fel. rec. Leonem Prædecessorem suum de dictis officijs etiam ex die collationum, concessionum, & dispositionum earundem in antea vacaturis in favorem quarumcumque personarum, Ecclesiarum, Monasteriorum, piorum locorum, Collegiorum, seu eorum mensarum, etiam perpetuò, etiam in vim contractus, & ex titulo oneroso, & sub alia quavis forma verborum, quam & præmissorum tenores pro expressis haberi voluit concessas & factas, quoad officia, quæ post obitum ipsius prædecessoris vacarunt, & imposterum quomodolibet vacabunt. Item revocavit, cassavit, ac annullavit, ac irritas declaravit quascunque infeudationes, investituras gratias, concessiones quoquo modo, etiam in emphyteusin ad tempus, seu in perpetuum etiam motu proprio, & de plenitudine potestatis, ac cum quibusvis derogatoriarum derogatorijs extra tamen consistorium, & sine S. R. E. Cardinalium consilio, & consensu à die constitutionis fel. rec. Pij Papæ V. prædecessoris sui super prohibitione alienandi, & infeudandi civitates & loca S. R. E. subdata Romæ apud S. Petrum anno incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, quarto Calend. Aprilis Pontificatus sui anno secundo, usque in præsentem diem per quoscumque Romanos Pontifices suos prædecessores aut mandato, vel auctoritate eorum quomodocumque ac qualitercumque, & quovis colore factas & concessas de civitatibus, terris, oppidis, castris, arcibus, & locis S. R. E. & sanctæ Sedi Apostolicæ tam mediatè, quam immediatè subjectis, tunc videlicet de tempore dictarum infeudationum, investiturarum, gratiarum & concessionum, nondum devolutis. Nec non quascunque prorogationes & extensiones quarumcunque infeudationum, investiturarum, gratiarum & concessionum de dictis civitatibus, terris, oppidis, castris, arcibus, & locis, tunc videlicet de tempore dictarum prorogationum & extensionum nondum finitarum quibusvis personis cuiuscunque gradus status, & conditionis ac præeminentiæ; etiamsi imperiali, Regali, Ducali, aut alia quavis præfulgeant dignitate, etiam in vim contractus, & ex quocunque titulo etiam oneroso, & per quascunque tam sub plumbo, quam in forma brevis sub annulo Piscatoris, aut etiam alias quomodocunque, & qualitercumque expeditas litteras, ac sub quavis verborum forma, quam & præmissorum omnium tenores sanctitas sua pro expressis haberi voluit latissimè extendere.

QVOD FRVCTVS IN TERTIA PARTE AVgeri possint, vigore clausulæ.

64. I*Tem cum nonnulli in impetrationibus beneficiorum Ecclesiasticorum pro tempore vacantium, & certo modo vacaturorum asserendo illorum fructus, &c. certum per eos expressum annuum valorem non excedere, nonnunquam obtineant a sanctitate sua, ut huiusmodi valorem annuum augere possint, ut verius possit in confectione litte-*

rarum super huiusmodi impetrationibus summa, ac valor ipse annuus exprimialiter desuper non specificato, ne de virtute huiusmodi concessionis in posterum hesitari contingat, declaravit pratextu concessionis huiusmodi, valorem ipsum usque ad tertiam partem valoris expressi, & in prima, qua desuper fiet, litterarum expeditione dumtaxat augeri posse, & eas, quas litteris iam expeditis cum expressione valoris specificati, aut non integro augmento prædicto denuò desuper expediri contigerit, literas cum aliquo augmento valoris huiusmodi nullius esse roboris vel momenti. etiamsi motu proprio beneficiales gratia & dispositiones quacumque a sanctitate sua emanarent.

DE INSORDESCENTIBUS.

65. I*Tem ne personis pro quibus litteræ suæ sanctitatis emanabant ob generalem absolutionem* à censuris Ecclesiasticis, quibus legati forent ad eorum effectum indifferenter: *concedi & in litteris Apostolicis apponi solita præstetur occasio censuras ipsas vili pendendi, & insordescendi in illis statuit & ordinavit huiusmodi absolutionem & clausulam in literis, quas in futurum cum illa concedi continget non suffragari non parentibus rei iudicatæ, incendiariis, violatoribus Ecclesiarum, falsificatoribus, & falsificari procurantibus litteras, & supplicationes Apostolicas, & illis utentibus, receptatoribus & fautoribus eorum, ac res vetitas ad infideles deferentibus, violatoribus Ecclesiasticæ libertatis, via facti ausu temerario Apostolicis mandatis non obtemperantibus, & nuncios vel executores Apostolicæ Sedis, & eius Officialium eius commissa exequentes impedientibus, qui propter præmissa, vel aliquod eorum excommunicati à iure, vel ab homine per quatuor menses scienter excommunicationis sententiam huiusmodi sustinuerint, & generaliter quibuscunque aliis, qui censuris aliquibus etiam alias quàm ut præfertur, quomodolibet ligati in illis per annum continuum insorduerint.*

OFFICIALES NIHIL EXIGANT ULTRA DEbitum.

66. I*Tem idem D. N. exactionibus, quas sanctitas sua non sine displicentia plerumque fieri intellexit per Officiales Romanæ Curiæ, qui constitutis sibi emolumentis pro exercitio Officiorum, quæ obtinent non contenti ultrà a prosequentibus negotiorum quorundam expeditionem in eadem exigere non verentur, obviare volens districtè præcipiendo inhibuit omnibus & singulis, quævis officia in eadem curia obtinentibus, ne de cetero quicquam prætextu Officiorum, quæ obtinent, quovis colore, etiam celerioris expeditionis ultra emolumenta eiusmodi exigere, seu ad hunc effectum expeditionem eorum, quæ eis incumbunt, malitiosè differre, sub excommunicationis, & præter illam*

illam suspensionis à perceptione emolumentorum hujusmodi pro prima ad semestre, & pro secundo ad annum & pro tertia vicibus, quibus sic excederent, privationis Officiorum per eos obtentorum, in quibus sic excesserint pœnis, ac voluit, quod S. R. E. Vicecancellarius & Camerarius excedentes ipsos respectivè; prout eis subsunt per subtractionem emolumentorum eorundem, ac aliàs, ut præmittitur, compellant ab hujusmodi illicitis exactionibus abstinere, & contra eos per prædictas pœnas & alias, prout melius expedire viderint, procedant.

QVOD CARDINALES NON COMPREHENdantur sub regulis faciendis.

67 I*Tem cum S. R. E. Cardinales ipsi sanctissimo D. N. assistant, ac propterea debeant specialibus prærogativis & privilegijs gaudere, idem D. N. statuit, ordinavit, decrevit, & declaravit, quod in quibuscumque Constitutionibus, & regulis per sanctitatem suam in posterum post hanc primam editionem, & suarum constitutionum & regularum publicationem faciendis, non includantur ipsi Cardinales, nisi illæ eorundem Cardinalium favorem concernant, vel ipsæ constitutiones edendæ de eorundem Cardinalium, vel majoris partis eorum consilio editæ fuerint.*

DE POTESTATE REVER^mi. Domini Vicecancellarii, & Cancellariam regentis.

68 P*Rimò quod possit committere absolutionem illorum, qui ignoranter in supplicationibus, vel in litteris Apostolicis aliquid scriberent, corrigerent, vel delerent.*

Item quòd possit corrigere nomina, & cognomina personarum, non tamen eorum, quibus gratiæ & concessiones fiunt ac beneficiorum, dum tamen de corpore constet.

Item quòd possit omnes caussas beneficiales, etiam devolutas committere in curia cum potestate citandi ad partes.

Item quòd processus Apostolica auctoritate decretos aggravare possit cum invocatione brachij secularis, & sententias executioni demandari facere contra intrusos & intrudendos per litteras Apostolicas desuper conficiendas, & non alias

Item quòd possit signare supplicationes manibus duorum Referendariorum signatas de beneficijs Ecclesiasticis, secularibus & regularibus dispositioni Aposto-

Apostolicæ generaliter non reservatis, quorum cuius libet valor centum florenorum auri de Camera, vel totidem librarum Turonen, parvorum, seu totidem in alia moneta secundùm communem æstimationem, valorem annuum non excedat.

Item quod possit signare supplicationes duorum Referendariorum manibus signatas de novis provisionibus si neutri, & subrogationibus pro collitigantibus, in quibus non detur clausula generalem reservationem importans.

Item quòd possit ad ordines suscipiendos arctatis prorogare terminos de dictis suscipiendis ordinibus usque ad proxima tunc à iure statuta tempora, in quibus sic arctati successivè ad ipsos ordines promoveatur.

FINIS REGVLARVM CANCELLARIAE APOSTOLICÆ, & Commentariorum Ioannis à Chokier; quæ S. Pontificis, ac Sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ censuræ subjiciuntur.

IESV CHRISTO REDEMPTORI, EIVSQVE PIISSIMÆ MATRI semper Virgini laus, honor & gloria.

INDEX
RERVM ET VERBORVM DIGNIORVM TOTO HOC OPERE CONTENTORVM LOCVPLETISSIMVS.

A.

A Præpositio excludit terminum à quo, Reg. 18. de viginti, num. 39

Absens non habetur pro residente nisi in casibus à iure expressis, Glos. XV. Reg. VIII. num. 4.

Absentes an possint dici familiares Cardinalium, si absint propter sua negotia. Reg. 3. num. 33.

Absens brevi habetur pro præsente quoad effectum reg. de Impet. benef. per obit. famil. Card. secus si Cardinalis diu absit. Reg. 17. de ætat. num. 59

Absens Canonicus causa study an lucretur fructus sui Canonicatus, si illi consistant in distributionibus quotidianis, Reg. 55. de fruct. in absent. percip. num. 5

Absentia de qua in Reg. VIII. qui intelligatur. Reg. VII. num. 10

Absolutio à censuris sufficit in foro conscientiæ, etiam litteris non expeditis. Reg. 52 nulli suffragetur, &c. num. 13

Acceptatio debet fieri vel per seipsum, vel per procuratorem ad id speciale mandatum habentem, Reg. V. num. 13

Acceptatio beneficy, qua dicatur, Reg. V. num. 14

Acceptatio alternativæ debet fieri per patentes litteras, non per secretas, cum illæ maiorem fidem, quam ista mereantur. Glos. XXI. Reg. VIII. num. 4

Acceptatio alternativa debet fieri in propria diœcesi acceptantis illam. Reg. VIII. Glos XXI. num. 8

Acceptationis forma quæ? Glos. XXI. Reg. VIII. num 3. & Glos. XI. num. 1

Acceptans alternativam, ea gaudet, etiam ante scientiam recognitionis, Glos. XXI. Reg. VIII. num. 14

Acceptatio beneficy notoriè nulla possidenti nullum colorem tribuit, Reg. 27. de surrog. num. 36

Actus qui non tenuit seu ad suam perfectionem non pervenit, reiterari potest. Reg. VIII. num. 11

Accusatione vel inquisitione pendente, utrū criminosus possit resignare sua beneficia Glos. XV. num. 18. & ad Regul. de Publicandis.

Accessus & regressus, & quælibet iura ad beneficia vacant per contractum matrimonii. Reg. 64. de benef. vacant. per contract. mat. num. 7

Administrator non habet titulum in beneficio, Reg. IX. num. 6

Admissus ad beneficium regulare aut seculare admitti nequit in Capitulis generalibus, seu negotiis, & officiis, &c. sine consensu Generalis, Reg. 65. de claus. ponend. in litt. Relig. num. 12

AEtas qualiter probetur XVII. de ætat. Can. num. 11

Ætatis probatio difficilis est, & propterea admit-

admittuntur tales, quales probationes. Reg. XVII. de ætat. Can. num. 12

Ætatem maiorem probandi cui incumbat onus ad effectum. Reg. XVII. de ætat. Can. vel decreti Concilij Trid. Reg. ead. num. 13

Ætatis defectum solus Papa tollit. Reg. de ætat. num. 16

In AEtate considerandâ ad beneficia requisita attenditur etiam modicum tempus. Reg. 17. de ætat. num. 22

Æneas Sylvius repulsam passus ad Canonicatū ob linguæ imperitiā. Reg. 19. de Idiom. n. 8

Affectum beneficium ligat inferiores, etiam sine decreto irritanti, quod secus est in reservato. Reg 9. num. 11

Affecta beneficia semper manent affecta. Reg. 3. n. 7. & Reg. 9. num. 2. 9

Affectionis & Reservationis differentia. Reg. 8. Glos. 19. n. 3. & Reg. 9. nu. 10

Affecta beneficia quæ dicuntur. Reg. VIII. Glos. XIX. nu. 2. & Reg. IX. declaratio reservationis &c. num. 12

Affinitatis gradus in publicæ honestatis institia, quæ hodie attendatur ex constit. Concil. Trid. Reg. 47. de disp. in Grad. consang. nu. 8

Alphonsus Sotto reprehenditur. Reg. XIII. n. 11. & Reg. XIV. num. 16. & Reg. 4. num. 17

Alphonsus Sotto primus glossator Regularum Cancellariæ, 22. annos praxim in Rom. Curia exercuit, & annis pluribus Ius civile & Canonicum professus est. Reg. 33. num. 13. Idemque nobilis. Reg. 15. in fi.

Altaria fundata absque Episcopi, vel alius authoritate, non sunt beneficia Ecclesiastica; nec sub Reg. VIII. comprehenduntur. Glos. I. Reg. VIII. num. 2

Alternativæ concessæ per Pontifices locorū Ordinarijs, quæ sit ratio. Reg. VIII. num. 12

Alternativa quibus personis concedatur. Glos. XV. Reg. VIII. num. 1

Alternativa conceditur vere tantum residentibus. Glos. XV. Reg. 8. nu. 3

Alternativam probandi cui incumbat onus. Reg. VIII. Glos. XV. num. 6

Alternativa non intrat in beneficijs quæ nō sūt liberæ collationis. Glos. XVI. Reg. VIII. n. 2

Alternativa ut sit locus qualiter sit attendenda quasi possessio conferendi. Reg. VIII. Glos. XVI. num. 7

Alternativæ acceptatio quæ dicatur. Glos. XXI. Reg. VIII. num. 8

Alternativa acceptata durat usque ad obitum Papæ vel Episcopi illam acceptantis. Reg. VIII. Glos. XXI. num. 2

Alternativa concessa Ordinario an censeatur revocata per Reg. X. Regula ead. num. 24

Alternativa concessa Ordinario per prædecessorem censetur revocata per modernū Papam. Reg. X. num. 25

Alternativa mensium nō competit inferioribus collatoribus. Reg. VIII. Glos. XV. nu. 1. Vt nec Capitulis sede vacante. ibid.

Alciati opinionem non probat author, neq; D. Argentrei. Reg. 49. de disp. sup. def. natal. ex nob. num. 58

Alciati opinio reprobatur quoad etymon Baccalaurei. Reg. L. de disp. sup. def. nat. n. 58

Anniversaria an computentur in valore beneficij. Reg. 60. de benef. vacant. & cert. mod. vacat. num. 6

Anfractus quid? Reg. de surr. Coll. 27 n. 19

Anima legis, ratio legis. Reg. de benef. vac. per promot. num. 8

Annus pacificæ possessionis incipit currere à die adeptæ possessionis beneficij, quod mœratur, isq; continuus esse debet. Reg. 32. de annal. poss. num. 26

Annus quo debet finire impetrans litē, incipit currere à die citationis, sive fuerit missa intra sex menses, sive sub finem eorundem. Reg. 32. de Annal. poss. num. 14

Annexio, Vnio, Incorporatio differūt. Reg. XI. num. 4

An

Ante diem quartum Kal. idem est ac ipso die quarto, Reg. XV. num. 18

Anni incipiunt currere à die quo quis conceptus. Reg. de atat. Can. nu. 3

Annata intrāt in unionibus beneficiorū, si excedāt valorē XXIII. librarū. Reg. de Unio. n. 2

Appositionis manus Papa ad beneficia species Reg. IX. declaratio reservat. &c. num. 12

Appellatio ab interlocutoria subsistit, quando gravamen nō potest reparari in diffinitiva. Reg. 35. de non appell. ante diffi.

Non appellatur iure civili ab interlocutoria, nisi subsit gravamen irreparabile. Reg. 35. ead. num. 4

In Appellatione ab interlocutoria caussa gravaminis inseri debet. Reg. ead. num. 6

Appellans à simplici interlocutoria an saltem de nullitate agere possit. Reg. ead. num. 7

Argumentum valet à significatione Rubricæ, in Rub. num. 2. & Reg. XIX. num. 13

Attestanti sibi quo ad mandatū à Papa vivæ vocis oraculo non creditur in præiudicium alterius. Reg. 37. de litt. Relig. num. 9

Author horum Commentariorum libros sex Politicorū Paulo V. Pont. Max. dicavit, Reg. VIII. num. 26

Auctor datus Recuperator à R. D. Officiali Leodien. Cler. in una monocularitatis Leodiē. decidit, Papam. seu eius Legatum monocularia beneficia in suis mensibus vacantia conferre posse. Reg. VIII. Glos. 4. num. 5

Authoris sententia de valore aurei apud Rom. Reg. XXIII. de monet. num. 9

Author per transennam originem suam deducit. Reg. 49. de disp. sup. def. nat. nu. 38

Authores qui de sequestris scripserunt. Reg. 69. de mandat. Apost. num. 40

Auctuarium regula de Public. resig. datū est per Iulium III. reg. ead. num. 12

Auditores Rotæ nō habēt ius statuēdi in Curia in præsentia Papæ, Reg. 27. de sur. Col. n. 9

Aureus, Solidus, numisma, & Ducatus eadem sunt, Reg. de moneta, num. 1

Aurei valor eiusq; acceptatio. Reg. ead. n. 10

Aurei valor posteriori Principū ævo imminutus fuit, Reg. ead. num. 12

Aureus tēporibus antiquis Romanorum 25. drachmis, id est, totidem Iulijs Romanis constabat. Reg. ead. n. 11

B

Baccalaurei dicūtur graduati in Hispania, Reg. 49. de Disp. sup. def. natal. ex nob. n. 4

Baccalaurei etymon. d. Reg. num. 57. & in Reg. 15. de Concurr. in data, num. 32

Baccalaurei non comprehenduntur sub Reg. 51. de Dispens. quoad Incomp.

Basilica qui differat ab Ecclesia. Reg. 7. n. 4

Bastardi nobilium an sint nobiles. Reg. 49. de disp. super def. natal. ex nob. num. 3

Beneficiū Principū latissimè interpretādū. Reg. 56. de Ind. n. 1. & Reg. de Imp. ben. per obitum, &c. num. 58

Beneficiū nō potest impetrari per obitū futurū. Reg. 68. Petenti provideri &c. nu. 2

Beneficiū censetur vacare per obitum resignātis, ubi in resignatione nō est expressus verus valor, resignatariusq; fit illius inhabilis. Reg. 61. de Exprim. valore num. 24

Beneficiū non cēsetur vacare per spōsalia de futuro. Reg. 64. de benef. vac. per cōt. mat. n. 3

Beneficiū surrogatū beneficio ad cuius titulum quis est promotus resignari non potest, nisi facta mentione quod sit surrogatū ei ad cuius titulū fuerat resignās promotus, & quod habeat aliūde. Reg. 43. de Cōsensu in resig. n. 60

Beneficiū nō vacat per ingressum religionis sed per professionē. Reg. 44. de Ingressu relig. num. 5. & 6

Beneficium quod datur in stipēdiū potest clericus cōiugatus retinere. reg. 61. de valore. n. 6

Beneficiū semel affectū semper manet affectū, Præm. n. 9. & reg. 9. n. 2. & 9. & reg. 3.

Beneficiū reservatū vacat in curia, reg. 4. n. 14

Beneficium obtinens reservatum si spolietur non potest agere spolio. Reg. 1. num. 18

Beneficium apud sedem vacans Papa confert. Reg. 1. num. 22

Beneficium non dicitur collatum absenti ante illius acceptationem. Reg. 5. num. 11

Beneficiũ quãdo dicatur acceptatũ. Ib. n. 12

Beneficium curatum & dicatur, quæ requirantur Reg. 8. Gloss. 2. num. 1

Beneficium simplex potius quam curatum præsumitur. Ibid. num. 2

Beneficium curatum differt à Parochiali. Ibid. num. 3

Beneficium curatum non facit potestas fori contentiosi. Ibid. num. 6

Beneficium curatum non dicitur quando non habet curam perpetuam, Ibid. num. 8

Beneficium curatum non dicitur Prioratus per Vicarium perpetuum deserviri solitus. Ibid. num. 9

Beneficium quando dicatur vacare in Curia. Reg. 8. glos. 6. num. 4

Beneficium aliter vacat apud sedem, aliter in Curia, Ibid. num. 5

Beneficium debet esse liberæ collationis. d. Reg. glos. 16. num. 6

Beneficium si vacat de tempore quo Regula non est in rerum natura, utpote Papa mortuo, non incidit in reservationem. Reg. 9. num. 13

Beneficium vacans ipso iure, non potest in favorem alterius resignari, poteſtque statim impetrari, Reg. 8. glos. 7 num. 23

Beneficium ubi vacat ipso iure, possessor illius ex tunc fructus illius non facit. Ibid.

Beneficia Protonotariorum an sint reservata, remissive. Reg. 1. num. 25

Beneficia vacantia per privationem, depositionem, translationem, &c. sunt Papæ reservata. Reg. 1 num. 23

Beneficia electiva quorum electio fuit nulla, sunt reservata. ibid.

Beneficia vacantia per promotionem sunt Papæ reservata. Ibid.

Beneficia vacantia per Execrabilitatem sunt reservata. Ibid.

Beneficia exempta sunt reservata. Ibid.

Beneficia de quibus Ordinarij contra S. Concilij Trid. dispositionem disposuerunt, sunt reservata. Ibid.

Beneficia familiarium Cardinalium sunt reservata. Ibid.

Beneficia Collectorum & subcollectorum sunt reservata. Ibid.

Beneficia Curialium dum Curia transfertur sunt reservata. Ibid.

Beneficia Cubiculariorum & Cursorum Papæ sunt reservata. Ibid.

Beneficia recepta in Confidentia sunt reservata. Ibid.

Beneficia vacantia ob hæresin sunt reservata, & quid in Germania? Ibid.

Beneficia collata personis nõ idoneis ex statuto à S. sede confirmato, sunt reservata. Ibi.

Beneficia vacantia ob delictum offendentis litigantes eorumque Advocatos, &c. in Rom. Cu. sunt reservata. Ibid.

Beneficia eorum qui seipsos pro aliis examini supponunt, vel annuas pensiones offerunt pro consequendis beneficijs, aut impetrant pro aliis, vel qui pro seipsis beneficia impetrãt cũ intentione illa dimittendi, sunt reservata, Ib.

Beneficia Collatariorum Cardinalium non impetrantium novam provisionem infra sex menses, sunt reservata. Ibid.

Beneficia litigiosa an sint reservata. Ibid.

Beneficia devoluta ad Papam, an dicantur reservata? Ibid.

Beneficia quæ sunt ad præsentationem Regum & Principum non comprehenduntur sub Reg. 2. Cancell. Reg. 2. num. 12

Beneficia ut sint reservata debent esse perpetua, Reg. 3. num. 3

Beneficia Curialis qui habet partem seu portionem à Cardinale, an sint reservata? Reg. 3. num. 14

Beneficia subcollectorum à Collectoribus subsidiorum Papæ deputatorum, an sint reservata? Reg. 4. num. 2

Beneficia cuiuscumque subcollectoris pro tempore unici successive deputati, sunt reservatae. Reg. 4. num. 14

Beneficia plurium Collectorum in una Civitate vel diœcesi sunt reservata etiam antequam officium exerceant ut illud acceptent. Ibid. num. 19

Beneficia familiarum non sunt reservata antequam acceptent familiaritatem. Ibid. num. 20

Beneficia Cardinalium Curiam, hoc est, Papam sequentium, an sub Reg. V. comprehendantur? Reg. 5. num. 7

Beneficia Cardinalium sunt reservata Papæ per Extravag. ad regimen. Ibid.

Beneficia familiarium Cardinalium comprehenduntur sub Reg. V. quod intellige de familiaribus convictoribus, Reg. V. num. 8

Beneficiatus agens in studijs gaudere debet fructibus suorum beneficiorum. Reg. 55. de fruct. in abs. percip. num. 1

Beneficii appellatione quoad effectum Reg. de Triennali, an veniant officia? Reg. 33 de Trien. poss. num. 44

Beneficii appellatio in materia favorabili latior est. Reg. ead. num. 47

Beneficii appellatione non venit dignitas. Reg. ead. num. 57

Beneficia devoluta an sint reservata? Reg. ead. num. 73

Beneficia quæ dicantur devoluta Reg. ead. num. 74

Beneficia vacantia apud sedem sunt Papæ reservata, conferri tamen debent intra mensem à die vacationis, quod intellige de beneficiis vacantibus apud sedem seu in Curia Glos. VI. Reg. VIII. num. 6

Beneficia quæ dicantur vacare in Curia, Glos. VI. Reg. VIII. num. 7

Beneficia reservata Papæ non possunt per ordinarios in Germania conferri vigore concordatorum vacantia in illorum mensibus. Glos. VII. Reg. VIII. num. 12

Beneficia quot modis ipso iure vacare dicatur. Glos. Reg. VIII. num. 96

Beneficia vacantia ex caussa incompatibilitatis sunt reservata. Glos. 7. Reg. VIII. num. 16

Beneficio cum quis privatur ipso iure, statim quidem illud conferri potest, non tamen collatio exequi potest, & realis possessio tradi, nisi prius vocato possessore, & causa cognita. Glos. VII. Reg. VIII. num. 24

Beneficia electiva veniunt sub dispositione Reg. VIII. & an sub primariis Precibus comprehendantur. Reg. VIII. Glos. IX. num. 2.

Beneficia vacantia per Reg. Cancellariæ in mensibus reservatis perpetuo manent affecta Papæ. Glos. XI. Reg. VIII. num. 28

Beneficia non liberæ collationis sed simultaneæ vacantia in mense Apost. non sunt reservata. Glos. XVI. Reg. num. 1

Beneficia ut sint liberæ collationis, & è contra, consuetudine, præscriptione vel statuto introduci potest. Reg. VIII. Glos. 16. num. 5

Beneficia quando sunt simultaneæ collationis, Episcopus non confert sine capitulo, nec è contra. Reg. VIII. Glos. 16. num. 6

Beneficia alias reservata non includuntur in gratia cōcessionis alternativæ Glos. XVIII. Reg. VIII. num. 2

Beneficia affecta excipiuntur à Reg. VIII. Reg. ead. Glos. XIX. num. 2

Beneficium non censetur possidere qui non percipit fructus. Reg. 15. de Concur. in data, num. 38. & num. 39

Beneficium si impetratur expresso uno modo vacandi, cum clausula, vel quovis alio modo, etiamsi non vacet primo modo expresso, sed alio, an nihilominus subsistat impetratio? Reg. 18. de Infirmis, num. 3. & 23

Beneficiũ per Papam unitum ad vitam sit reservatum. Reg. 21. de Unionibus num. 31

Beneficiũ ibi vacat, ubi privatio facta est, sive persona quæ delictum commisit ibi sit, sive non, Reg. 30. Non val. commiss. num. 41

Beneficium ipso facto, & ipso iure, & quibus modis vacare dicatur, & qui sint utriusq; vacationis effectus. Reg. 32. de annali poss. n. 27

Beneficiũ perpetuũ Iurispatronatus, Episcopus de consensu patroni potest efficere manuale. Reg. 22. de unio. num. 33

Beneficium sine canonica institutione obtineri nequit. Reg. 33. de triennali, num. 1

Beneficium licet sit devolutum, uniri tamẽ potest per Episcopum. Ibid. num. 17

Beneficium quo quis est privatus, potest conferri, sed nõ realis possessio tradi illo nõ vocato nec cõvicto, Reg. 27. de surrog. collitig. nu. 46

Beneficiũ recipiens si constituat dimittentẽ vel eius parentes ad percipiendũ & locandũ fructus beneficij resignati, confidentiam committit. Reg. 27. de surrog. collitig. num. 22

Beneficium amovibile fit perpetuum & irrevocabile per appositionem manus Papæ. Reg. 36. Non stetur commiss. &c. num. 1

Beneficiũ manuale consuetudine factũ perpetuũ monacho per Papam collatum non potest amoveri ad nutum superioris. Reg. 37. De litt. relig. num. 12

Beneficium regulare clerico dare incõgruũ est. Reg. 41. de Commend. num. 1

Beneficiũ Commendatũ per Papã moriente Commendatario remanet affectum. Ibid. n. 12

Beneficia Iurispatronatus Ecclesiastici an liceat ad manus Ordinarij liberè resignare, & per illũ conferre familiaribus resignantium, Reg. 43. de Consensu in resig. num. 68

Beneficia in sacris constituti, matrimoniũq; contrahentis non vacant ipso facto. sed per sententiam. Reg. 64. de Benef. vac. per cont. matrim, num. 9

Beneficia vacant per contractum matrimonij etiam non consummati vel alias de iure nõ validi. d. Reg. num. 5

Beneficia Officialiũ Sedis Apostolicæ sunt generaliter reservata. Reg. 62. de clausul. ponen. in benef. vacan. num. 3

Beneficia reservata impetrandi modus. Reg. eadem, num. 7

Beneficia omnia hodie ex generali constitutione rescribuntur ad XXIV. ducat. Reg. 61. de Valore. num. 21

Beneficia Ecclesiarum titularium Cardinalium in Urbe vacantia Papa non confert, sed Cardinales, si tamen resideant. Reg. 1. nu. 23

Beneficia Officialium Papæ etiam caussa honoris an censeãtur Papæ reservata? Reg. 6. n. 1

Beneficia Conclavistarum sunt reservata. Ibid. num. 6

Beneficia possunt esse in Ecclesia non consecrata. Reg. 7. num. 5

Beneficia Ecclesiarum Urbis quæ non sunt de titulis Cardinalium non sunt reservata. Reg. 7. num. 7

Beneficia debent potius conferri præsentibus in Curia, quam absentibus. Reg. 8. n. 27

Beneficia iuris patronatus laicalis vel mixti non comprehenduntur sub Reg. VIII. de Reg. Glos. 1. num. 3. limita tamen ut ibi.

Beneficia Iurispatronatus ex præscriptione vel cõsuetudine cõpetentia, an sub. Reg. VIII. cõprehẽdantur? & quid de iurepatronatu Ecclesiastico certis duntaxat personis debito aut filijs patrimonialibus? &c. d. Reg. num. 3

Beneficia manualia an cõprehendãtur sub. Reg. VIII. de alternativa? d. Reg. Glos. 1. n. 16

Beneficia curata vacãtia per obitũ in mẽsibus

bus Apostolicis sunt reservata iuxta dispositionem Reg. VIII. de Reg. Glos. 2. num. 10

Beneficia curata provideri debent per concursum, etiamsi sint reservata ratione mensis, vel alia d. Reg. Glos. 2. num. 11

Beneficia omnia præsumũtur singularia nisi probentur regularia d. Reg. Glos. 3. nu. 1

Beneficia regularia quæ dicãtur d. Reg. Gl. 3

Beneficiũ regulare alius quã Papa seculari cõmendare nõ potest. Reg. 41. de cõmend. n. 7

Beneficia regularia quæ dicantur. Glos. 3. Reg. VIII. num. 4

Beneficia regularia non comprehẽdũtur sub generali reservatione. Reg. VIII. Glos. 3. nu. 3

Beneficium ordinũ militariũ an cõprehẽdãtur sub dispositione Reg. 8. d. Reg. & Glos. nu. 6

Beneficia qualificata nõ veniunt in generali dispositione. d. Reg. Glos. 4. num. 17

Beneficia quæ includuntur sub dispositione Reg. VIII. d. Reg. Glos. 4. num. 2

Beneficia patrimonialia an comprehendãtur sub. Reg. VIII. d. reg. Glos. 4. num. 3

Beneficia monocularia an sub reg. VIII. cõprehendantur. d. reg. Glos. 4. num. 4

Beneficia monocularia confert Papa in suis mensibus, modo tamen mentio fiat monocularitatis. d. reg. Glos. 4. num. 5

Beneficia consistentia in Ecclesia non numerata an sub. Reg. VIII. comprehendantur. d. Reg. Glos. 4. num. 8

Beneficia noviter erecta, an comprehendãtur sub reg. VIII. d. Reg. Glos. 4. num. 9

Beneficia vacãtia in Curia nõ cadũt sub reservatione. Reg. VIII. d. reg. Glos. VI. num. 1

Beneficio qui privatus est ipso iure, an possessione spoliari possit inauditus nec citatus. Reg. VIII. Glos. VII. in fi.

Beneficia eorum qui promoti sunt ad Episcopatum, vacant in Curia. Reg. de ben. vac. per prom. nu. 2

Beneficia priora translati an vacent, si promotus nõ sit assecutus pacificã beneficij secũdi possessionẽ. Reg. de benef. vacat per prom. n. 16

Beneficia vacant per promotionem ad Cardinalatum, ut & ad Episcopatum. Reg. ead. num. 18

Beneficia promoti, qui dispensatus est, ut illa retineat, an eo in partibus moriente sint reservata? Reg. ead. num. 28

Beneficia resignata in Curia, sunt reservata. Reg. XVIII. de Infirmis, num. 21

Beneficia familiaris Cardinalis transeuntis in familiaritatem Papæ, an sint reservata. Reg. 30. de Impet. benef. per obit. famil. num. 13

Beneficia vacantia per resignationem non veniunt sub dispositione. Reg. 30. de benef. vacan. per obitum fam. Card. num. 34

Beneficia vacantia per assecutionem incompatibilis, vel professionem religionis, vel per exorationem, aut si beneficia sint litigiosa an sub dispositione. Reg. 30. de Imp. ben. per obit. famil. Card. num. 34

Beneficia vacantia ex causa resignationis per reg. de Infirmis an comprehendantur sub Reg. de Imp. benef. per obit. famil. Card. num. 35

Beneficij appellatione venit pensio, ubi versantur in materia favorabili. Reg. 15. de concur. in dat. num. 43

Beneficij appellatione ad effectum reg. de Annali an veniant officia. Reg. de Annali, num. 34

Beneficiati appellatione an veniat Pensionarius ad effectum reg. 15. de concur. in dat. Reg. ead. num. 43

Non Beneficiatus an præferatur intruso beneficiato. Reg. ead. num. 44

Brizeure Gallis quid? Reg. 49. de dispen. sup. defect. nat. ex nob. num. 35

Bulla si discordet à supplicatione quid iuris? Reg. XXV. de non iud. iuxt. for. supp. nu. 14

Bulla male formata debet ad partis petitionem corrigi. Reg. ead. num. 21

Bullam

Bullam qui produxit an sit arctandus proferre signaturam. Reg. ead. num. 37

Bulla male formata, qualiter corrigatur. Reg. ead. num. 40

Bulla constitutionis Pij V. tenor. Reg. 43. de consen. in resig. num. 54

Bullas corrigere an possit Secretarius Papæ solus, postquam est expedita. Reg. 37. de litt. Relig. num. 12

Bullæ pleraq; expediuntur per Cameram Apostolicam non servata Constitutione Martini V. de qua in Reg. de Mend. transfer. d. Reg. num. 13

Bullæ requisita. Reg. XV. de Concur. in data. num. 7

Bulla cur dicatur plumbum pendens. d. Reg. num. 21

Bullaria quid distet à Bullario. d. Reg. num. 20

In Bullis Apostolicis non ponitur signatura fiat, vel Cōcessum. Reg. XXXI. signatura per fiat, &c. num. 1

C.

Casarellorum antiqua & nobilis familia Reg. 13

Camera Apostolica an Bullas concederet contra Reg. de ingress. relig. Reg. ead. num. 4.

Camera Apost. suas etiam habere debet Regulas concernentes litterarum expeditionem. Reg. 37. de lit. relig. num. 7

Camera Apost. rarò servat Reg. 38. de clausula ponenda in lit. permut. ut nec aliquot sequentes. d. Reg. num. 3

Camera an admitteret resignationem non servata forma. Reg. 43. de consens. in resig. Reg. ead. num. 3

Camera non adstringitur dispositioni. Reg. 65. de claus. ponen. in litt. relig. ibid. num. 5.

Camerarius Papæ Vicecancellario iunior. 14

Cancellarij Etymon. 11. & 14

Cancellaria non solebat admittere procuratorem ad renunciandum post annum, sed Camera secus. Reg. 43. de consen. in resign. num. 5

Cancellaria dicitur organum Papæ. Reg. 43. de consen. in resig. num. 42

Cancellaria quidquid facit, videtur factum à Papa. Reg. 43. de consen. in resig. num. 42

Canonicatus doctorales & Magistrales qui per concursum conferuntur sub reg. VIII. non comprehenduntur Glos. 4. Reg. VIII. num. 7.

Canonici Leodien. in dignitate constituti ex sola narrativa dignitatis prius obtentæ nō excusantur ab incompatibilitate. Reg. VIII. Glos. VII. num. 19

Canonum dispositio plerumque relaxatur propter Regum & Principum authoritatem. Reg. VIII. Glos. X. num. 3

Canonicus in Ecclesia Cathedrali maior septennio poterat esse, licet antiquo tempore minor 14. annis. Reg. XVII. de ætat Can. num.

Capellanus Papæ est exemptus ab Ordinario, etiamsi actu non exerceat officium suum. Reg. VI. num. 2

Capellaniæ fundatæ absq; Episcopi vel alterius auctoritate, non sunt Ecclesiastica beneficia, nec sub regula VIII. comprehenduntur. Reg. VIII. Glos. 1. num. 2

Cardinales Regulis Cancellariæ non comprehenduntur. Rubrica num. 18

Cardinalis Burgesij meritum, encomium, eiusque familia, Proœm. quæ de Caserellis num. 24

Cardinales partem ex Palatio accipientes non dicuntur continui commensales, ideò beneficia eorum familiarum nō sunt reservata. Reg. III. num. 36

Cardinales magis sunt familiares Papæ quàm alij; non tamen quoad reservationes beneficiorum nisi sint continui commensales. Papa Reg. V. num. 9

Cardinales in Vrbe residentes conferunt beneficia Ecclesiarum titularium, ideoque in illis reservatio non cadit. Reg. VIII. Glos. VI. num. 3

Cardinalis si negligat conferre beneficium vigore Indulti post sex menses, Papa non confert iure devoluto, sed Archiepiscopus. Reg. VIII. Glos. X. num. 6

Cardinales Legati de latere an comprehendantur sub. Reg. VIII. Cancell. reg. VIII. Glos. VII. num. 19

Cardinales a Curia abesse non debent citra licentiam Papæ. Reg. 30. impet. benef. per obitum famil. Card. num. 18

Cardinales absentes à Curia non participant in Annatis. Reg. 30. de Imp. benef. per obit. famil. Card. num. 20

Cardinalis consensus de quo in reg. 30. de Imp. benef. per ob. fam. Card. expressus esse debet, d. reg. num. 53

Cardinalis si consentire nolit quid iuris? Ibid.

Cardinalis absens à Curia an gaudeat beneficio regulæ de Imp. benef. per obitum fam. Card. Ibid. num. 9. & 45. & quid in Cardinali brevi reversuro? ibid.

Cardinales an comprehendantur sub reg. 18. de infirmis, d. reg. num. 10

Cardinalis consensus post impetrationem de qua in reg. 30. intervenire potest, d. reg. num. 49

Cardinalis si ante præstitum consensum de quo in reg. 30. moriatur, quid iuris d. reg. num. 52

Cardinalium constitutio facta in conclavi tempore electionis circa reg. 30. de Imp. ben. per ob. fam. Card. ibid.

Cardinalium appellatione an Papa comprehendatur. ibid.

Cautela ut sola signatura sufficiat, reg. LIII. Nulli suffrag. disp. &c. num. 11

Cautela ut quis non possit disponere de beneficio quo venit iure privandus, reg. 27. de surrog. coll. num. 2

Cautela Selym reprobatur d. reg. 27. de surrog. collitig. num. 45

Cautela contra reg. 36. non stetur commissioni, &c. reg. eadem num. 4

Cautela contra reg. 37. de litt. relig. d. reg. num. 4

Cautela contra reg. 38. de clausula ponenda in litt. perm. d. reg. num. 2

Cautela pro permutante ubi constat alterũ nullum ius in beneficio habuisse, reg. 38. de claus. pon. in litt. permut. num. 7

Cautela cum Bulla transivit per Cameram reg. [illegible]de express. qualit. &c.

Cautela Curialium circa regulam de Verisimili notitia, regula de Verisimili 29. numer. 7. & 9

Cautela Curialium notata ad reg. 20. de non imp. benef. per obit. viv. reg. d. reg. n. 3

Caussa non dicitur beneficialis cum legitur de privatione facti, reg. de annal. poss. num. 5

Cessiones iuris an comprehendantur sub reg. 18 de Infirmis, d reg. num. 19

Clausula non obstantibus Constitutionibus, &c. an tollat regulas Cancellariæ.

Clausula derogatoria regulæ, Non valeant Commissiones &c. d. reg. num. 17

Clausula apponi solita in transeuntibus ad alios ordines, reg. 22. de Mendic. an. transfer. num. 7

Clausula apponi solita in absolutione pro Presbytero promoto ante legitimam ætatem, & proviso de curato aut alio sacrum ordinem requirente, reg. 23. de male promotis, num. 12

Clausula restrictiva pro promoto ante legitimam ætatem, ibid. num. 11

Clausula pro promoto per saltum minoribus prætermissis. ibid. num. 12

Clausula Motus proprij & cum derogatione an

ne an censeatur repetita in secunda parte Regulæ, &c. de Benef. vacant. per promot. d. Reg. num. 6

Clausula de plenitudine potestatis nihil operatur, si causa status non fuerit Papæ narratus Reg. XX. de non imper. benef. viv. num. 27

Clausula apponi solita in absolutione male promoti. Reg. XXIV. de male promotis num. 10

Clausula de plenitudine potestatis facit cessare dispositionem regulæ XX, de Imp. bene. viv. d. Reg. 2. num. 19

Clausula de plenitudine potestatis est maioris ponderis quam clausula motus proprij, vel ex certa scientia. Reg. XVI. de non toll. ius quæs. num. 23. & Reg. XX. nu. 26

Clausula non obstant. quibuscumque constitutionibus & ordinationibus etiam Regulis Cancellariæ, non sufficit ubi requiritur specialis derogatio Reg. XVII. de ætate num. 16

Clausula in dispensatione ætatis apponi solita. Ibid. num. ib. & 18

Clausula vel alio quovis modo vacet effectus Reg. XVIII. de viginti num. 2. 4. & 26

Clausula quovis modo vacet an comprehendat casum mortis, deque illius clausulæ vi & effectu. d. Reg. num. 26

Clausula in dispensatione seu derogatione Regulæ de Idiomate apponi solita, Reg. de Idiomate, num. 19

Clausula Motus proprij non inducit dispensationem licet tollat subreptionem reg. 20. de non imp. benef. per obit. viv. num. 23

Clausula Motus proprij apposita ab inferioribus idem operatur ac si fuisset apposita a Papa d. Reg. num. 23

Clausula Motus proprij plenissimam recipit interpretationẽ reg. XV. de Co[illegible]t. in dut. num. 51

Clausula Dummodo tempore dator præsentium non sit alteri ius quæsitum, importat cõditionem & gratiæ effectum suspendit reg. 16. de non toll. ius quæs. num. 6

Clausulæ omnes de stylo Curiæ & consuetudine apponi solitæ, habentur pro appositis, etiamsi non exprimantur reg. XVI. de non toll. ius quæs. num. 16

Clausula Motus proprij non tollit defectionem intentionis principis reg. de non imp. benef. per obit. viv. num. 18

Clausula restrictiva in dispensatione ad duo incompatibilia reg. LI. de disp. quoad incomp. num. 13. & 17

Clausulæ apponi solitæ in impetrationibus in eventum privationis reg. 21. de surrog. collitig. num. 53

Clausulæ apponi solitæ in restitutione, & intellectus clausulæ dummodo tempore dator præsentium &c. Reg. XXXIV. de Publicand. resig. num. 29

Clausulæ apponi solitæ in reservationibus pensionum reg. XLIII. de Consensu in resig. num. 48

Clausula dummodo remaneant debet iustificari per pensionarium d. Reg. num. 51

Clausula iuxta ipsarum oblationes qui intelligenda reg. LXI. de Valore, num. 22

Clausulæ tollentes necessitatem exprimendi valorem. Ibid. num. 22

Clausula sine præmisso vel alio modo expenditur, reg. LXII. de clausulis ponend. &c. num. 20

Clausula quod maior specificatio litterarum fieri possit, an faciat ut Cancellaria possit exprimere qualitates non expressas in supplicatione reg. LXIII. de express. qual. ben. num. 6

Clausula Audiat talis & iustitiam faciat quid operetur reg. LXVI. de translat. relig. num. 2

Clausula si est ita in impetratione ius semper intelligitur etiamsi non apponatur Bulla reg. LXVII. de clausula si est ita num. 3

Clausula restrictiva cum Papa dispensat super Canonicatu & parochiali reg. LI. de disp. quoad incomp. num. 13

Clemens VIII. sustulit poenam privationis ipso iure in reg. de Male promotis expressam reg. ead. num. 4

Clementina 1. de Sequest. poss. & constitutio Pij IV. concedentis facultatem Iudicibus decernendi sequestrum expenditur reg. LXIX. de Mand. Apost. num. 8

Clericus bene notus an possit sine litteris dimissorijs promoveri ad S. Ordines reg. 23. de Male promotis num. 6

Ciceroni cognomen fuit ignobile, sed illustre factu reddidit reg. 49. de disp. sup. def. nat. num. 42

Citatio geminata pro valida habetur, etiamsi fuerit male executa. Reg. 33. de Trien. num. 67

Citatione facta debet quolibet anno renovari per aliquem actum. Reg. ead. 33. n. 26

Citatus etiam nulliter, dum tamen processus sit introductus, non dicitur pacifice possidere. Reg. 32. de Annali. num. 33

Citationem fuisse decretam intra sex menses satis est ad effectum reg. de Annali poss. reg. ead. 32. num. 8

Coadiutoriae an subsint & comprehendantur sub dispositione 8. reg. Glos. 1. reg. 8. n. 21

Coadiutoriae materiam qui tractent. Gloss. 1. reg. 8. num. 23

Coadiutoria non inducit incompatibilitatem Glos. 1. reg. 8. num. 22

Coadiutoria per Papam concessa non extendetur illius effectus ad mensem ordinarium reg. VIII. Glos. XI. num. 7. etiam data derogatione concordatorum ut patet ex gratia Motus proprij Pauli V. de qua d. Glos. XI. num. 22

Collatio libera quae dicatur. Reg. VIII. Glos. 17. num. 1

Collatio Papae seu manus appositio eiusdem, quando non est sortita effectum non inducit affectionem, nec tollet Ordinarijs ius conferendi reg. de Infirmis num. 22

Collatio beneficij devoluti per alium quam per Papam facta, nulla est. Reg. de Trien. 33. num. 15

Collatio non est libera, quae fit cum alterius consilio vel consensu. Glos. 17. Reg. VIII. num. 1

Collatores Ordinarij qui dicantur & qui extraordinarij. Glos. X. Reg. 8. num. 2. & 3

Per collationem acquiritur ius in re reg. XI. num. 8

Collatio beneficij reservati per ordinarium nihil prodest, nequidem quoad titulum coloratum Reg. 1. num. 15

Collitigantes ad effectum. Reg. de Surrog. collitig. qui dicantur reg. ead. 27. num. 35

Collectoris & Subcollectoris facultas quomodo probetur reg. 4. num. 6

Collectoris & Subcollectoris facultas nedum inducit reservationem, sed exemptionem reg. 4. num. 7

Collectores sunt instar Nunciorum Apostolicorum & gaudent nonnullis privilegijs, & honoribus, sicut Capellani Papae, illorumque beneficia sunt reservata, etiamsi collectores esse desierint reg. 4. num. 8

Commenda, item dignitates & officia Ecclesiastica comprehenduntur sub Reg. de verisimili not. ibid. num. 16

Commissionis appellatione non venit Breve Papae XXX. Reg. non Val. Com. num. 7

Commissionis simplicis appellatione non venit commissio in qua continetur supplicatio. Reg. ead. num. 8

In Commissione attenditur tempus praesentationis reg. ead. num. 11

Commiss'o quid distet à supplicatione? Reg. de unio. num. 25

Per commendam non perimitur prima vacatio, reg. IX. num. 5

Commendatarius an reg. de Trien. poss. se tueri possit. Reg. ead. 33. num. 42

Comparens ad caussam cum mandato pro cura, habetur pro legitimè citato. Reg. 33. *de* Trien. *poss. num.* 68

Commissio an sit signanda cum clausulas prout de iure reg. 25. de non iud. iuxt. for. supp. num. 15

Commendatarij sub reg. 34. de public. resig. comprehenduntur. Reg. ead. num. 18

Commenda & Capellania an comprehendantur sub reg. 32. de Annali. Reg. ead. num. 25

Computare valorem beneficij secundum varietatem regionum & cambiorum incongruum esset. Reg. 60. *de benef. vacan. & cert. mod. vac.* 51

Concilium Trid. mandat examinari uniones perpetuas, sive sortitæ sint effectum, sive non, quæ à 40. annis factæ sunt, revocatq; illas quæ subreptitiæ fuerint repertæ Reg. XI. *num.* 20

Concilium Trid. permittit uniri beneficia curata cum alijs, ubi subest tenuitas fructuū reg. 8. Glos. 1. num. 19

Conclusione facta dicitur liquere de causa reg. 36. Non stetur. commiss. &c. num. 9

Concilij Trid. dispositio de conferendis benef. regularibus personis regularibus. reg. 41. de commend. num. 9

Conditor reg. de exprim. val. benef. in imp. fuit Vrbanus 6. reg. I. XI. ead. num. 2

Conditio quæ inest non facit contractum conditionalem, si non exprimatur. Reg. 67. *de Claus. si est ita. num.* 2

Concordata Nat. Germ[an]iæ nō capiunt beneficia regularia reg. 41. de Commend. num. 12

Concordatorum Germaniæ & Galliæ summa. Reg. 2. *num.* 16

Concordatorum Germaniæ non facta mentione, Papa non censetur in illorum præiudicium novas inducere reservationes. Reg. 24. de benef. vac. per promot. num. 20

Concordatis Germaniæ nō obstantibus reg. de benef. vacat. per promot. comprehendit dignitates electivas. d. reg. 24. num. 19

Concordata nullatenus per reg. 8. læduntur Glos. XI. Reg. 8. num. 10

Concordata favorabilia sunt & latissime interpretanda. Glos. ead. reg. 8. num. 11

Concordata tollunt tantum gratias præventivas nec impediunt quominus Papa vel Legatus concurrat cum Ordinarijs, etiam in illorum mensibus. Glos. ead. reg. 8. num. 18

Concordata ut includantur sub reg. 8. debent esse, & acceptata, & observata. Glos. ead. reg. 8. num. 25

Concordata Germaniæ respectu Leodien. sunt confirmata per varios Pontifices. Glos. ead. num. 2

Contractu matrimonij vacant beneficia. Reg. 8. Glos. 7. num. 19

Contrariorū eadē est disciplina. reg. 48. de disp. sup. def. nat. num. 5

Cum conceditur aliquid omnia censentur concessa sine quibus concesso uti non possumus. Reg. 51. de disp. quoad Incomp. num. 18

Confirmatio Papæ ex certa scientia id quod à principio erat nullum, validum & firmum reddit reg. 33. de Trienn. num. 20. & 76

Confirmationis Papalis effectus qui sint. Reg. 33. de Trienn. num. 82

Consensus quod supervenit post impetrationem an satis sit quod ad effectum reg. de Imp. benef. per obit. Reg. ead. num. 25

Consensus pensionarij de quo in reg. 43. de

de consen. in Resig. ut intelligatur. d. Reg. num. 6

Consensus Procuratoris pensionarij sufficit in Curia. Reg. 43. *de consen. in resig. num.* 7

Consensus debet praestari per resignantem, aut procuratorem adhoc specialiter constitutum, reg. 43. *de consen. in resig. num.* 10

Consensus quando extendi debent. Reg. e ad. num. 11

Consensus praestari potest etiam post obitum resignantis, quod extenditur, etiamsi probaretur constituentem mutasse voluntatem, nisi tamen eiusmodi voluntatis mutatio fuerit intimata procuratori constituto, vel ipsi resignatario. Reg. ead. num. 12

Consensus non potest post obitum praestari quando resignans porrexit tantum supplicationem, & postea constituit Procuratorem ad consentiendum resignationi, nam si interim moriatur resignans, procurator post eius mortem non potest praestare consensum. Reg. ead. num. 13

Consensus etiam induci potest per solam supplicationis porrectionem ex sententia Mohedani. Reg. 43. *de cons. in resig. num.* 33

Consensus formalis solet praestari in Camera vel Cancellaria. Reg. ead. numer. 41

Consensum non est necesse praestare intra tempus constitutum per Clementem 8. *reg.* 43. *de consensu in resig. nu.* 42. 43. *ubi Rota decisio de consensibus praestandis.*

Consensus praestitus à procuratore etiam post quatuor menses à morte resignantis valet, Reg. ead. num. 44

Consensum imponentis pensionem sufficit praestari per resignantem vel resignatarium ex intervallo d. reg. num. 45

Consensus conditionales de stylo Cancellariae non recipiuntur in reservationibus pensionum. d. Reg. num. 46

Consensus apponi praestitus ab eo cui de beneficio nulliter provisum erat, non praeiudicat ei, cui beneficium legitimè obtigit. Regul. 43. *de cons. in resign. numer.* 52

Consuetudo in uno iudicio probata, in altero inter conciues produci potest. Reg. 26. *de reg. Cancell. produc. num.* 16

Constitutio nova re eadem cum antiqua, sed quae, clarius disponit, non est superflua, reg. 1. *Reservat. generales, &c. num.* 2

Constitutio seu lex non debet esse obscura. Reg. 3. *Reservatio dignitatum nec non, &c. num.* 5

Constitutio Sixtina Leodiensibus data tollit reservationem tertiae reg. & concedit Praepositis electis administrationem praepositurarum toto tempore seu mensium datorum ad petendam confirmationem à S. Sede. Reg. 3. *Reservatio dignitatum, nec non &c. num.* 18

Constitutiones ad Regimen & Execrabilis, sunt perpetuae reg. 1. *Reservationes general. &c. num.* 1

Constitutio poenalis si emanat in favorem animae debet extendi ad casus similes Reg. 2. *de verif. notitia num.* 5

Constitutio Cardinalium facta in conclavi tempore electionis Innocentij circa reg. de Impet. benef. per obit. ibid. num. 12

Constitutio quando non solum disponit, sed etiam ultra procedit, tunc dicitur inducere formam. Reg. XXI. de unio. nu. 20

Constitutio de qua in Reg. de moneta an extendatur ad Cancellariam. Reg. XXIII. de monet. num. 7

Constitutio seu lex specialis propter generalita-

validitatem rationis, generaliter est accipienda reg. XXIII. de moneta, num. 8

Constitutio Martini V. quos religiosos comprehendat reg. XXII. de mendic. transf. num. 5

Constitutio generaliter loquens comprehendit in se etiam exceptiones positas in alijs constitutionibus licet ibi non dicatur reg. 12. num. 4

Constitutio Pij V. de retentione Canonicatus cum Parochiali, ut intelligenda. Reg. 52. de disp. ad duas paroch. vel dig. n. 15

Constitutio Eugeniana pro Ledien. quoad familiares Cardin. reg. 30. de impet. benef. per obit. famil. Card. num. 38

Constitutio Pij V. vetans filijs spurijs, eorumque filijs, & consanguineis aliquid relinquere reg. 48. de disp. super def. nat. numer. 9

constitutio sine regula potest probari per testes reg. 26. de reg. cancel. produc. num. 12

Constitutio Pij IV. adversus intrusos decernens sequestrum. Reg. 33. de Trien. num. 85

Constitutio reg. 27. de surrog. Collitig. an verificetur solum facta per Papam, an etiam per ordinarium d. Reg. 27. num. 55

Constitutio Gregorij 13. de Publicandis est hodie in viridi observantia. Reg. 34. de Public. resig. num. 14

Constitutio Clementis VIII. de Extend. consensibus non est in usu. Reg. 43. de Cons. in resig. num. 11

Constitutio Pij V. dans formam resig. coram Ordinarijs Reg. 43. de Consen. in resig. num. 54

Constitutio Papæ non potest tolli per contrarium usum, sine ipsius Papæ scientia, & expresso consensu reg. 43. de cons. in resig. num. 69

Constitutio quoad aliqua interdum servatur, & quoad alia non. Reg. 43. de consen. in resig. num. 42

Constitutionem superioris inferior tollere non potest. Reg. 69. de mandat. Apost. numer. 2

Constitutio specialis generaliter intelligenda, ubi par similisque ratio militat. Reg. 23. de moneta num. 8

Credulitas non facit cessare dispositionem reg. de non Imp. benef. per obit. vivent. num. 24. secus si crudelitas sit iusta & probabilis. ibid.

Cubicularij extra muros ut nec Cursores sunt continui Commensales Papæ. Reg. VI. Reservatio benef. Cubicul. num. 3

Cubicularij extra muros, sive honoris an sub reg. VI. comprehendantur. Reg. VI. Reservatio ben. &c. num. 4

Curia Romana ibi, ubi Papa. Glos. VI. Reg. VIII. num. 8

In Curia præsentes præferuntur absentibus in concurrentia data. Reg. XV. de conc. in data num. 15

Et qui præsentes dicantur. ibid. num. 30

Curiales Papæ & Officiales an sint exempti a Iurisdictione ordinaria. Reg. VI. Reserv. benef. Cubicul. num. 7

Cursores in Urbe ad effectum. Reg. VI. quid Reg. VI. Reservatio benef. Cubil. num. 8

Cura animarum non arguitur per actum baptizandi, Reg. 8 Glos. II. num. 4

Cura animarum non infertur ex iure sepeliendi nec ex iure decimarum. Reg. 8. Glos. 2. num. 5

Curialis beneficia decedentis ultra duas diætas ab Urbe an sint reservata, si tempore pestis, vel animi caussa sit illuc profectus. Reg. V. Reservatio benef. Curial. &c. num. 2

Curialium appellatione veniunt etiam

Cardinales. Reg. V. Reservatio benef. Curial. num. 4

Curia Romana quando transferri dicatur Reg. ead. num. 15

Cucullam monasticam sumens, si sit ordinatus ad titulum beneficij quid iuris? Reg. 44. de Ingres. Relig. num. 12

Curia de qua Reg. 43. de conf. in resig. quo pacto accipiatur d. Reg. num. 4

D.

Data parva nullam fidem facit in iudicio. Reg. de Dictionibus numeralibus XV. num. 13

Data bullarum debent ad longum scribi, non autem per abbreviaturas Ibid. num. 5

Datarius non potest lacerare supplicationem signatam per consensum, nec in Cancellaria potest arrestari ad instantiam partis reg. XXXI. signatura per fiat num. 11

Decreti irritantis ius & potestas reg. 8. Glos. 10

Decretum irritans inficit titulum & possessionem reg. 1. n. 2. & reg. 8 Glos. XI. n. 7

Decretum irritans in fine regulæ 7. appositum refertur ad omnes regulas præcedentes reg. 7. num. 13

Decretum Concilij Trid. circa uniones beneficiorum reg. 8. Glos. 1. num. 19

Decretum irritans, an liget Papam reg. 8. Glos. 11. num. 19

Decretum irritans operatur duntaxat quoad gratias prævenientias, nec tollit facultatem concessam legatis de latere Glos. XI. Reg. 8. num. 20

Decretum irritans in reg. 26. de reg. Cancell. producendis habet tacitam conditionem si is cuius favorem respicit uti voluerit reg. 26. de Reg. Cancell. producendis num. 19

Decretum irritans si ponatur in iure comprehendit Papam reg. 27. de surrog. collitig. num. 3. & 36

Decretum Concilij Trid. Sess. 7. cap. 4. importat canonem latæ sententiæ. Reg. LII. de dispens. quoad duas parochiales & dig. num. 3

Decretalis ubi est dubia recurrendum ad registrum, Proem. num. 2

Declaratio Papæ quando tollat ius quæsitum reg. XVI. de Non. toll. ius quæs. num. 17

Declaratio Papæ contra effectum Regulæ de non imp. ben. per obitum fam. Card. ead. reg. num. 6

Delegatus S. Principis sententiam suam exequi potest reg. XLVI. num. 5

Delegatus potest subdelegare si sit delegatus summi Principis, aliter non d. Reg. XLVI. de Executio faciend. num. 6

Delegatus vel subdelegatus ab Ordinario subdelegare non potest. Ibid. num. 10

Defensio non tollitur excommunicato Reg. 33. de Triennali num. 54

Derogare Concordatis potest Papa ex iusta & rationabili caussa, alias secus Reg. 8. Glos. 11. num. 21

Derogatione facta privilegiorum personis concessorum, non censentur derogata privilegia collegijs concessa reg. VIII. Glos. 14. num. 3

Derogatio constitutionum Apostolicarum an comprehendat Regulas Cancellariæ, Proemio. num. 31

Derogatio reg. de Infirmis, ut vim habeat debet esse specialis reg. XVIII. de Infirmis num. 27

Derogatio reg. de Infirmis facta per Papam vel eius legatum an præiudicet nominatis

Uni-

Universitatum si resignans infra 20. dies moriatur in mensibus eis deputatis d. reg. de Infirmis num. 37

Derogatio reg. de Consensu in resignationibus quando concedatur, ead. reg. num. 47

Derogare numero religiosorum ad solum Papam spectat, reg. LXV. de claus. ponen. in lit. relig. num. 6

Detentio sola etiam Asinina & iniusta sufficit ad effectum regulæ de Annali poss. Reg. ead. num. 62

Devolutio non includit reservationem generalem reg. XXXIII. de Triennali poss. num. 16

Devoluta beneficia duobus modis conferuntur. ibid. num. 75

Dictio ante includit diem in quo ponitur reg. XV. de dictio. num. 3

Dictio Videlicet quid importet Proem. num. 1

Dictio infra de qua in reg. de Infirmis quomodo accipiatur. reg. 18. de Infirm. numer. 8

Dictio Vero inducit interpretationem omnium qualitatum in præcedenti dispositione, reg. XXV. de Benef. vacan. per promot. num. 24

Dictio idem denotat identitatem iuris, licet diversitatem facti, estque declarativa & ampliativa, reg. 30. de Impet. benef. per obit. famil. Card. num. 6

Dictio qua in reg. LXII. de clauf. ponen. in benefi. vacan. num. 9

Dictio quibuscumque, reg. XX. de non imp. benef. per obit. &c.

Dictiones numerales in literis Apostolicis debent poni extensivè, quod secus est in parva data, Reg. XV. de dictio. numeral. num. 12

Dies de qua in regula de infirmis ut intelligatur, reg. XVIII. de Infirmis numer. 7

Dies quot modis accipiatur. Ibid. num. 38

Dies quo consensus præstatur à resignante debet computari de momento ad momentum, non tamen computatur in termino XX. dierum de quibus in reg. de infirmis d. reg. num. 39

Dies obitus resignantis non est habitus pro completo. reg. XVIII. de Infirmis numer. 39

Dignitas curata vel electiva exprimi debet in impetrationibus, alias gratia est subreptitia, reg. LXIII. de express. qual. benef. num. 1

Dignitates maiores post Pontificales valorem 10. flor. excedentes sunt reservata cessantibus Concordatis. Reg. I. num. 23

Dignitates de quibus in reg. II. si vacent post obitum Papæ quid iuris? reg. II. num. 5

Dignitas maior quæ dicatur in Ecclesia collegiata, reg. 111

Dignitas maior post Pontificalem ut dicatur, quæ sint consideranda reg. III. num. 19

Dignitates maiores post Patriarchales an comprehendantur sub reservatione reg. III. ead. reg. num. 3

Dignitates Ordinum Militiarum an sub reg. III. comprehendantur? Ibid. numer. 28

Dignitates maiores & minores sub reg. VIII. comprehenduntur, Reg. VIII. Glos. 4. num. 6

Dignitates maiores electiva post Pontificales in Cathedralibus, & principales in collegiatis sunt reservata S. Sedi si promovendus illarum possessor reponat ad manus Ordinarij. reg. 8. Glos. XI. num. 31

Dispen-

Dispensatio ad pluralitatem non inducitur per narrativam seu expressionem beneficiorum ante obtentorum reg. 8. Glos. 7. num. 20. & 19.

Dispensatio obtinendi unum intelligitur de primo vacaturo & unico reg. LI. de disp. quoad incomp. num. 16

Dispensatio Papæ non est semper tuta in foro conscientiæ reg. 8. Glos. 7. num. 18. & reg. de Mend. transf. num. 4

Dispensatio ad duo incompatibilia per solam signaturam sortitur effectum reg. 13. num. 6

Dispensatio præsumpta quæ fundatur in reg. de Triennali non habet locum in illegitimis qui benef. a obtinent in Ecclesiis ubi eorū patres beneficia habuerunt reg. 33. de Triennali num. 54

Dispensatione Papæ stante in gradu prohibito an censeatur quis absolutus ab excommunicatione Clem. 1. de Consang. & aff. num. 6

Dispensatio ad duo incompatibilia intelligitur de duobus primis reg. LI. de disp. quoad incomp. num. 3

Dispensatur ad plura beneficia maximè in Germania & Polonia reg. LI. de disp. quoad Incomp. num. 6

Dispensatus ad plura beneficia intra certum tempus quo finito si non dimittat aliud, primo erit privatus ipso iure, & si utrumque retinere contendat, utroque ibid. reg. LI.

Dispensatio non prodest ei cui beneficia non sunt Canonicè collata. Ibid. num. 8

Dispensare potest Episcopus in duobus benef. residentiam requirentibus ibid. numer. 12

Dispensatus ad plura beneficia censetur dispensatus à residentia. Ibid. num. 17

Dispensatus ad duo sub eodem tecto, &c. Ibid. num. 19

Dispensatus ad tria incompatibilia, licet illa retineat bullis dispensationis non expeditis non tamen incidit in pœnam Extravagantis Execrabilis reg. LIII. Non suffragatur disp. &c. num. 8

Dispensare an possit Episcopus quoad incompatibilia sibi invicem contigua. reg. LII. de dispen. ad duas Paroch. vel dig. numer. 3

Dispensatio ad plura obtinenda dicetur subreptitia si in ea non sit expressa alia beneficia dispensationem petentis. Reg. 51. de disp. quoad Incomp. num. 16

Dispensatio Papæ in his quæ adversantur Concilio Trident. non requirit expressam illius derogationem Reg. ead. num. 6

Dispensatio an in foro conscientiæ sufficiat litteris non expeditis. Reg. 53. Nulli suffrag. &c. num. 9

Dispensationem an inducat expressio plurium beneficiorum reg. 52. de disp. ad duas Paroch. in fi.

Dispositio seu oratio distinguenda est salva ratione recti sermonis. Reg. 4. num. 1

Dispositio reg. 8. non includit collatores vigore concordatorum Glos. XI. Reg. 8. num. 1

Diocæsis in iure qualiter accipiatur reg. XV. de concur. in dat. num. 46

A Dispositione reg. 8. quatenus recedatur per Concil. Trid. in provisis ad collegiatas Ecclesias Cathedrales, & Parochiales. d. reg. num. 9

Dispositio reg. de Idiomate cessat quando Papa dispensat. d. Reg. num. 18

Dispensationis appellatione venit omnis collatio & concessio iuris de futuro, & omnis modus vacandi. Reg. 20. de non Imp. benef. per obit. viv. num. 9

Dispositio habens plures rationes, non cessare

sare censetur, ubi una ratio tantum cessat. Reg.18. de viginti num.

Dispositio Reg. Triennali poss. cessat in spurijs minus habilibus. d. reg. nu. 3. 41. & 50.

Dispositio una & eadem potest diversis respectibus iudicari favorabilis & odiosa. Reg. 18. de Infir num. 36

Dispositio generalis Papæ non comprehendit Reges & Principes. Reg. 40. de derog. Iurisp. num. 8

Dispositio quæ respicit bonum publicum non recipit restrictionem ad habilitatem personarum. Reg 33. de Trien. poss. num. 55

Dispositum in prima dispositione, videtur repetitum cum eisdem clausulis & substantijs in reformatione. Reg. 42. de Reformat. num. 1.

Docti & Litterati tanquam stellæ in firmamento fulgent in Ecclesia Dei. Reg. VIII. in proem. num. 25

Doctoris appellatione venit Licentiatus in favorabilibus, secus in odiosis. reg. XVI. de com. in dat. num. 8

Doctor ignarus an gaudeat prærogativa. Reg. XVI. de Concur. in dat. reg. ead. num. 30

Doctores ijsdem gaudent privilegijs, quibus Nobiles reg. 49. de disp. sup. def. nat. ex nob. num. 43

Ducatus quomodo æstimetur in impetrat. benef. reg. de Moneta. num. 5

Ducati auri de Camera valor. reg. XXIII. de Moneta, num. 9

E.

Ecclesia S. Petri de urbe an sit potior seu principalior Lateranensi. reg. VII. n. 1

Ecclesia Lateranensis prima totius Urbis & Orbis, & à quo condita. Ibid. num. 14

Ecclesia collegiata quando habeat curam animarum, &c. reg. VIII. Gloss. 2. num. 7

Ecclesia parochialis quæ dicatur, & quæ beneficia curata reg. XIX. de Idiomate. num. 13

Ecclesia non debet diu suo rectore manere viduata. reg. LXIX. de Mand. Apost. num 33

Ecclesia omnes Cathedrales Hispaniæ, Castellæ, Galliæ sunt de Iure patronatus Regis, nec Papa confert. Reg. XL. de Derog. iurispat. num. 11

Ecclesiæ Cathedrales comprehenduntur sub Reg. de benef. vacant. per promot. reg. ead. num. 13

Ecclesiæ Patriarchales in Urbe sunt quatuor & cur ita nuncupentur. reg VII. numer. 1

Effectus Motus proprij remissivè, reg. XV. de Concur. in data num. 24. vide verb. Clausula Motus proprij.

Egressus unius operatur ingressum alterius reg. VIII. gloss. 20. num. 7

Electio seu Præsentatio prebendarum & dignitatum in Collegiatis spectat ad Prælatũ & Capitulum, reg. VIII. glo. XVI. nu. 4

Electioni non consentientes &c. an possint compelli d. reg. 8. glo. XVII. num. 6

Electionis appellatione intelligitur de confirmata vel de ea quæ requirit confirmationẽ. Reg. 33. de Triennali. num. 8

Per Electionem non acquiritur ius in re, sed ad rem Ibid. num. 7

Per Electionem solam sine confirmatione ius in re non tribuitur. Ibid. n. 62. limita ut 18

Enunciativis creditur in antiquis. reg. 22. de Unionibus, num. 39

Episcopus qui primatur iure alternativæ quod v. g. contulerit beneficia reservata vel affecta non inde privabitur suis mensibus, reg. 8. glo. XX. num. 6

Episcopus qui ignoravit alternativam fuisse Roma acceptatam, an possit acceptare in suis quatuor mensibus, Ibid. glo. 21. num. 15

Epis-

Episcopus potest dispensare in 157. casus relatos per Ioannem Randeum, reg. LI. de dispens. quoad incomp. num. 11

Episcopus non dispensat super pluralitate beneficiorum ibid.

Episcopus an possit dispensare contra decreta Conciliorum, reg. 49. de dispen. super defectum atat. num. 14

Episcopus potest dispensare cum illegitimis ex quocumque coitu ad Minores ordines & beneficia sine cura, reg. 48. de dispen. super defectu natal. num. 12

Episcopus non debet beneficia religionem ingredientis conferre, nisi facta professione, reg. 44. de Ingressu relig. num. 13

Nec Episcopus nec Imperator vigore facultatis ipsis data de conferendis benef. secularibus & regularibus conferre possunt Regularia secularibus, vel e contra Reg. 41. de Commend. num. 8

Episcopus titularis an subiaceat dispositioni Regula de Benef. vacaturis per promotione d. Reg. num. 17

Episcopi conferentes beneficia reservata vel affecta ipso iure sunt privati usu & beneficio Alternativa, reg. VIII. glo. 20. nu. 1

Episcopus absens tribus Mensibus ipsi concessis pro recreatione an interim gaudeat alternativa, reg. 8. glo. 15. num. 5

Episcopus extra propriam diœcesim voluntariam iurisdictionem exercet. reg. 8. glo. 21. num. 9

Episcopi tunc incipiunt gaudere alternativa acceptata quando littera patentes acceptationis recognita fuerint, d. regul. numero 13

Episcopi in dedicatione Ecclesiarum solent dare quadraginta dies Indulgentiarum, reg. quinquagesima nona de temp. Indulg. numero 1

Episcopi & Archiepiscopi ante impedimentum regula 8. seu vacante sede conferunt beneficia in utroque mense, reg. octava, num. 6

Episcopi & Ordinarij locorum in certis casibus admittunt resignationes in favorem ex Constitutione Pij V. Reg. 8. Glos. 7. num. 5

Episcopatus, Archiepiscop. & Patriarchatus an sub reg. de Idiomate comprehendantur reg. ead. num. 8

Error iuris valde dubij causatus à varietate opinionum, est excusabilis, & errori facti æquiparatur. reg. 52. de disp. ad duas Paroch. vel dig. num. 9

Error communis excusat à pœna. Reg 45. de confirm. in resig. num. 42

Error iuris vel facti quoad fructuum perceptionem excusat, etiam in conscientia. Reg. 69. de mandat. Apost. num. 34

Eruditus quis præsumitur longa mora studij, reg. 55. de fruct. in absen. percip. num. 2

Etymologia & vocabulorum nimia disputatio negligenda reg. de Moneta num. 2

Evocatio intra sex menses intelligitur à tempore data impetrationis non exped. Bullarum reg. 32. de Annal. poss. num. 12

Exclusio unius, inclusio est alterius. Rub. num. 19

Exceptio de non usu Concordatorum irrelevans est, & nulla. Glos. XI. Reg. 8. num. 13

Exceptio reg. de Trien. an obstet impetranti ob non solutionem mediæ Annatæ d. Reg. 38. de Trien. num. 28

Exceptio firmat regulam. d. Reg. num. 35

Exceptio in subdelegantem inutiliter proponitur post litem contestatam. Reg. 46. de Execut. fac. num. 11

Excommunicatus possidens triennio ex titulo colorato, iuvatur beneficio regulæ de Trien. reg. ead. 33. num. 36

Exempta beneficia non sunt reservata reg. 1. de reservat. general. &c. num. 23

Exempti & exemptæ sub reg. 18. de Infirmis comprehenduntur. d. Reg. de Infir. num. 12

Execrabilis demum excurrit pœnam execrabilitatis post pacificam secundi possessionem, non sterilem, sed quæ commodo fructuum fruatur. Reg. 51. de disp. quoad incomp. num. 9

Executores litterarum in forma gratiosa non tenentur verificare narrata pro executione facienda. Reg. 67. de Claus. Si est ita. num. 7

Executor non potest fulminare processum nisi visa Bulla. Reg. non val Commiss. num. 3

Executor ante præsentationem litterarum nulliter procedit. Reg. non val. Commiss. num. 18

Expectans an per obitum Papæ eius gratia expirat Rub. in proem. num. 8

Expectanti non est tempus præfixum ut iuret sibi provideri. Proem. num. 11

Expectativa dicitur privilegium principis, & non rescriptum Reg. X. num. 1

Expectativa an censeatur revocata per obitum concedentis reg. X. num. 4. & 20

Expectativa censetur revocata si antequam veniat ad manus Executoris & fulminet processum Papa moriatur d. reg. 10. num. 5

Expectativæ & mandata de providendo sunt hodie sublata per Concil. Triden. d. reg. num. 18

Expectativa concessa non expirat morte Papæ d. reg. 10 num. 20

Per Expectativam ius in re non acquiritur expectanti ante provisionem d. Reg. 10. num. 19

Expressio vacationis in mense Ordinario declarat intentionem prævemendi si supplicatio signatur reg. 8. num. 17

Expressio beneficiorum obtentorum an inducat tacitè dispensationem? Reg. LII. de disp. ad duas paroch. vel dig. num. 11

Exteri sunt capaces beneficiorum in Hispania, si intelligant & sciant loqui idioma, accidente tamen regis consensu reg. XIX. de Idiomate num. 1

Extravagantes an sint producendæ, & quid in sententia contra eas lata reg. XXVI. de reg. Cancell. producendis. num. 9

Ex tunc dictio, denotat extremitatem temporis reg. 18. de Annali possessore nu. 13. 26. & 45

F.

Facultas conferendi beneficia concessa Regibus an comprehendatur sub reg. 13. per quam Pontifex revocat facultates quibusvis concessas de dispensando super matrimonio, natal. &c. reg. XIII. num. 12

Facultas limitata dispensandi, limitatum producit effectum d. reg. XIII. num. 7

Falsitates multæ committi possunt in supplicationibus, quæ non committuntur in Bullis. Reg. 25. de non Ind. iuxta form. supplic. num. 2

Familia antiqua quæ dicatur esse. Reg. 49 de disp. sup. def. nat. num. 23

Familiaris Cardinalis litigans si moriatur, collitigans consensum Cardinalis obtinere non tenetur. Reg. 27. de Surrog. Collitig. num. 15

Familiaris Cardinalis factus familiaris Cardinalis alterius, si familiaris iste moriatur, debet requiri consensus prioris Cardinalis, Reg. 3. de Imp. benef. per obit. famil. Cardin. num. 5

Familiaris Cardinalis factus familiaris Papæ

Papæ sub Reg. de non Impet. benef. per obit. non comprehenditur reg. ead. 31. num. 7

Familiaris Papæ licet esse desinat, beneficia tamen eius quæ tempore familiaritatis obtinebat, mortuo Papa remanent successori reservata. Reg.31. ead. num. 9

Familiares Papæ qui dicantur. Reg. 31. num. 15

Familiaris Cardinalis, eo mortuo factus familiaris alterius, an consensus huius intervenire debeat. d. Reg. 31. num. 26

Familiaris Cardinalis ad effectum. Reg. Non val. Commiss. &c. quis dicatur. Reg. 31. de Imp. benef. per obit. &c. num. 16

Familiares Cardinalium qui dicantur apud Leodienses ex Constitutione Eugeniana. Reg. 31. de Imp. benef. per obit. &c. num. 38

Familiaris veri Papæ qui sint? Reg. 1. de Reser. general. &c. num. 22. in fi.

Familiares differt ab eo, qui est de familia reg. 3. Reservatio dignitatum &c. num. 10

Familiaritas est quædam societas. Reg 3. Res. dignitatum &c. num. 12

Familiaris Cardinalis beneficio vacante consensus eiusdem Cardinalis in Curia tamen existentis, requiritur ut per Papam conferatur. ibid.

Idem in Legato dicendum si is facultatem habeat conferendi benef. reservata. ibid.

Familiares Cardinalium de quibus in Reg. 3. Revocatio facult. &c. qui dicantur, & quo temporis intervallo contrahatur eiusmodi familiaritas. d. Reg. 3. numer. 31

Familiares familiarium Papæ vel Cardinalium, an sub Reg. 3. comprehendantur, per quam Pontifex revocat facult. concessas quibusvis &c. d. Reg. 3. num. 35

Familiaris Papæ ad effectum d. Reg.3. qui dicantur d. Reg.3. num. 34

Familiaris Cardinalis non dicitur qui partem è Palatio Cardinalis accipit d. Reg. 3. num. 37

Familiaris Cardinalis recedens à familia illius ante publicationem, an beneficia dicti familiaris sint reservata. d. Reg. 3. num. 6

Familiaris Cardinalis habens duntaxat partem an dicatur continuus familiaris d. Reg.3. num. 8

Familiaris familiaris an dicatur familiaris d. Reg 3. num. 11

Familiari Papæ recedente vel mortuo Papa cessat caussa familiaritatis, & vacante postea beneficio cessat prærogativa. Reg. X. Revocatio Expectativarum &c. num. 12

Familiaritas ut inducatur ad minus durare debet ad quadrimestre continuum. Reg.30. Non val. commiss.&c. num. 37

Familiaritas quo pacto probetur d. Reg. Non val. Commiss.&c.30. num. 39

Familiaritas ad effectum reservationis quomodo consideretur in Civitate ut diœcesi Leodien. d. Reg.30. num. 39

Familiaritas Papæ præferenda familiaritati Cardinalis, & licet familiaritas Papæ morte dissolvatur, durat tamen affectio. d. Reg.30. num. 41

Feudum de Caneva & de Camera, quod? Reg. 3. Revocatio facultatum &c. num. 32

Fidalguia in Hispania, quæ nobilitas Reg. 49. de disp. sup. def. nat. ex nob. num. 10

Filius presbyteri legitimari per Papam non potest, ut succedat in bonis presbyteri, secus si dispensetur ex certa scientia. Reg. 48. de dispensat. super. defect. natal. num. 6. & 7

Flaminij Parisij opinio defenditur, eiusq; formulæ resignationum considerantur. Reg. 42. de Consensu in resignationibus num. 64

Forma dandi regulas Cancellariæ Reg. 40. de derogatione Iurispatron. num. 33

Forma omissa actus nullus est. Reg. XV. de Dictionib. numeral. num. 24

Francisci Orani Rotæ Auditoris encomium reg. 8. Glos. 7. num. 15

Fraus & dolus nemini debent suffragari. Reg. XI. Revocatio Vnionum, &c. num. 7

Fraus fit reg. 34. de publicandis resignationibus, quando resignans constituit se possidere nomine Resignatarij. Reg. 34. de public. resig. num. 2

Fraus non præsumitur, mutata causa possessionis. Reg. 34. de publ. resig. num. 3

Fructus grossi attendendi sunt in absentia Reg. 61. de exprimend. valore beneficiorum in impetrat. num. 26

Fructus, qui non percipit, beneficium habere non censetur Reg. XVI. de concurrentibus in dat. num. 39

G.

IN Gallia nec legati, nec Ordinarij possunt alienigenis conferre Reg. de Idiomate numer. 15

Germaniæ Concordata, vide litteram C. Concordata.

Germaniæ beneficia non comprehenduntur sub regulis reservatiuis reg. XXIV. de benef. vac. per prom. num. 1

Gentil hommes de nom & darmes, qui? reg. XLIX. de dispens. super def. nat. ex nob. num. 9

Generalis reservatio non comprehendit beneficia electiva. Reg. 8. Glos. IX. numer. 1

Gradus Baccalaureatus non est necessarius ad gradum doctoratus in Italia, nec in Belgio sed aliud in Hispania, reg. LI. de dispen. super Incomp. num. 14

Graduatorum prærogativa qualis, reg. 15. de Concurrent. in data num. 31

Gratia seu reservatio facta ad favorem certæ personæ de beneficio vacaturo, non se extendit ad beneficium post datam gratiæ creatum reg. 8. Glos. 4. num. 10

Gratia acceptationis durat usque ad mortem Papæ vel Episcopi, vel usque dum Episcopus transferatur ad aliam Ecclesiam Reg. 8. Glos. XI. num. 15

Gratia sustinetur etiamsi non sit dispositivè facta mentio mensis si constet ex aliquibus signis Papam voluisse prævenire reg. 8. Glos. 13. num. 5

Gratia non facta dispositivè mensis est ipso iure nulla quod limita ut ibi. d. reg. & Glos. num. 7. & seq.

Gratia Apostolica de qua constat verbo valet etiamsi scriptura super ea confecta non sit reg. IX. num. 8

Gratia signata per Papam prædefunctum sortiuntur effectum per reg. Rationi congruit &c. IX. num. 3

Gratia non est subreptitia quando annexa sunt accessoria ad beneficium impetratum reg. XI. Revocatio unionum &c. num. 13

Gratia facta per Papam super Iurisdictione an probari debeat per sacros apices. Reg. XII. Revalidatio litterarum, &c. num. 8

Gratia si ad alterius preces sit concessa, an cesset effectus motus propr.j, Reg. XV. de Concur. in data num. 25

Gratia Ordinario vel alicui inferiori concessa conferendi primum vacaturum in mense Apostolico habere solet clausulam quod provisi à Sede Apostolica teneantur accipere novam provisionem Reg. X. Revocat. unionum num. 20

Gratia Papæ est perfecta per solam signaturam & solo eius verbo, Reg. de non ind. iuxta form. supp. 26. num. 1. & 24

Gratia specialis præfertur generali Reg. 18. de viginti num. 4

Gratia si neutri quando habeat locum regula 34. de annali possessore num. 19

Gratia Papæ non dicitur perfecta nisi reducatur in mundum reg. 25. de non ind. iuxta form. supp. num. 5

Gratia Papæ probari debet per litteras. Ibid. num. 21

Gratia licet dicatur facta sine expeditione litterarum, non tamen potest sine litteris in exercitium deduci Reg. LIII. Non suffrag. dispens. nisi &c. num. 9

Gratia motus proprij non includitur sub Reg. de valore Reg. LXI. de Exprimendo valore in benef. amp. num. 14

In Gratia motu proprio concessa iuxta regulas antiquas non erat necessaria expressio beneficij obtenti, nec ob omissionem dabatur vacatio, secus iure novissimo & secundum regulas modernas d. Reg. num. 17

Gratia si neutri, vel si nulli, aut surrogationis, non debet dari nisi collitiganti & debet hoc specificari reg. LXII. de clausulis ponen. in benef. vacat. num. 6

Gratia si neutri, si nulli effectus, Reg. LXII. de clauf. ponen. in benef. vac. num. 16

Gratia si neutri concedi solet in præsentationibus vel electionibus, in quibus prætenditur formam non esse secutam: Ideo his temporibus opere pretium est ut in electionibus in quibus difficulter forma Concilij Triden. observatur obtineatur Gratia si neutri, Reg. LXII. de clauf. ponen. in benef. vacant. num. 18

Gratia si neutri non datur post tres sententias conformes, sed bene Gratia si alteri d. Reg. LXII. num. 17

Gratia Papæ ad beneficia de uno casu ad alium casum non extenditur. Reg. XLIX. de Dispens. super defectum ætatis numer. 14

Gratia habet in se tacitam conditionem si preces veritate nitantur. Reg. LXVII. de clauf. si est ita num. 4

H.

HAbilitates personarum tam circa ætates quam circa alia præsumuntur, quando actus habet debitam formam Reg. 17. de ætat. Can. num. 15

Hæreticus possidet nec repellitur beneficio Reg. 33. de Triennali. num. 8. & 19

Hidalgi sive fidalgi: Etymon. Reg. 49. de disp. sup. def. natal. num. 44

In Hispania & regno Castellæ exteri sunt capaces beneficiorum, si sciant loqui idioma Reg. XIX. de Idiomate. num. 1

Homicida non est privandus suo beneficio ipso iure, potestque renuntiare ante sententiam, distingui ut ibi. Reg. 27. de Surrog. Collitig. num. 44

Homicida potest renunciare suo beneficio, non obstante alterius impetratione. Reg. 27. di Surrog. Collitig. num. 16. & 43

Homicida, spurius & quicumq; alias inhabilis utitur exceptione Reg. 33. de Trien. n. 40

Homicida privandus demum per sententiã, ideo

ideo ante illam potest resignare, quod limita in resignatione simplici, non in favorem, & dummodo homicidium non sit, qualificatū. Reg.32. de Annal. poss. num. 29

Hospitalia etiamsi conferantur in titulum non sunt per Reg.8. reservata, limita ut ibi. Glos. 1. Reg.8. num. 9

Hospitalia an comprehendantur sub reg. de Annali reg.32. de Annal. num. 25

Hospitalia quae dantur in titulum, comprehenduntur sub reg. de Triennali 33. reg. ead. 33. num. 46

I.

Idoneus quis praesumitur, nisi probetur contrarium reg. 65. de Claus. ponen. in litt. Relig. num. 3

Idoneitas maior requiritur in Cura, quā in alijs beneficijs. Reg.63. de Express. qualit. benef. num. 9

Ignobilis non est omnis qui ruri habitat, etiamsi arua proprijs manibus colat. Reg. 49. de disp. sup. def. natal. ex nob. num. 49

Ignorantia eum excusat, qui certat de damno vitando non eum, qui de lucro captando. Reg. 32. de Annali num. 64

Ignorantia an excusat impetrantem beneficium per obitum viventis reg. 20. de non Impet. benef. per obit. vivent. num. 14

Et quid si sequatur ratihabitio? ibid.

Ignorantia eius qui nescivit se promovendum, an excuset ipsum sic, ut subsistat renunciatio reg.25. de benef. vacant. per promot. num. 7

Illegitimi defenduntur reg. de Triennali. Reg. ead. 33. num. 53

Imago apud Veteres pro nobilitate, & quae illa? Reg. 49. de disp. sup. def. nat. ex nob. num. 27

Imagines in thecis ligneis, & in atrijs aedium collocabantur, diebusque festivis & laetitiae aperiebantur. d. Reg. 49. num. 28

Imagines funera defunctorum sequebantur, in perticisque oblongis collocabantur. d. Reg. 49. num. 29

Imaginis ponendae ius quibus competeret. d. Reg. 49. num. 30

Impetrans tenetur probare narrativam vacationis, in qua se fundat. Reg. VIII. de Reservat. mens. Apost. & alternat. num. 81

Impetrans beneficium contra concordata, est ipso iure eo privatus Glos. XI. Reg. 8. num. 9

Impetrans beneficium nec faciens mentionem de annexis, si verum valorem etiam cum annexis expressit, gratia non est subreptitia. Reg. XI. de revocat. unio. num. 12

Impetrans beneficium a Papa per verum modum vacandi praefertur alij non exprimenti. Reg. 18. num. 4

Impetrans ex non iusta causa putativae vacationis, fit inhabilis ad illud beneficium. Reg. 25. de non Imp. benef. per obit. vivent. num. 26

Impetrans beneficium viventis alioqui reservatum, qui tempore provisionis Papalis erat in vivis, & postea in mense Apostolico moriatur an eiusmodi provisio subsistat? Reg. XX. de non Imp. benef. per obit. viven. num. 3. & 12

Impetrans beneficium per obitum viventis, an defendatur Reg. de Trien. d. Reg. XX. num. 16

Impetrans beneficium familiaris Card. debet exprimere nomen Cardinalis, etiam absentis à Curia, licet ipsius consensus non requiratur. d. Reg. XX. num. 17

Impetrans secundus cum consensu Cardinalis praefertur primo Impetranti sine cōsensu, aut eo ex post facto interveniente. Reg. 30. de Imp. benef. per obit. Card. num. 50

Impe-

Impetrans prærogativam à Papa quid observare debeat, Reg. 32. de Annali. num. 42

Impetranti qui ignorabat aliquẽ esse Annalem possessorem, an obstet dispositio. Reg. de Annali. d.Reg.23. de Annal. n. 63

In Impetratione hodie derogari solet primæ parti, Reg.32. de Annali, d. Reg. de Annali, nu. 43

Impetrare prohibitus, non prohibetur obtinere motu proprio, Reg.27. de Surrog. Collitig. num. 24

Impetranti in eventum privationis providetur de beneficio causa permutationis per privandum resignato. d. Reg. 27. de Surrog. Collitig. num. 54

Impetratio facta lite pendente, non facta mentione de lite, nõ valet, limita ut ibi. Reg. 27. de Surrog. Collitig. num. 11

In Impetratione dispensationis in gradu affinitatis, an sit necessaria expreßio impedimenti iustitiæ publicæ honestatis, Reg.47. de disp. in grad. consang. nu. 12

Impetrationes sunt ambitiosæ. Reg.44. de Ing. relig. nu. 1

Impetrans per ingressum religionis, debet probare actu ingressum, d.Reg.44. de Ingress. relig. num. 2

Impetrans tenetur facere mentionem de vacatione, & de modo vacandi, Reg.45. non val. Imp. facta, &c. num. 6

Impetrans an sit arctandus ad probanda omnia narrata, Reg.45. non val. Imp. &c. num. 7

Impetrans beneficiũ ob crimen privatione dignũ quam clausulam habeat inserere ne criminosus interim poßit resignare, d. Reg.45. non val. Imp. &c. num. 8

Impetrans ut teneatur facere mentionem valoris beneficij obtenti, iure non cavetur, Reg.61. de exprim. valor. benef. in Impet. num. 1

Impetrans beneficium curatum, an non iam obtenti valorem exprimere debeat, d. Reg.61. num. 9

Impetrans quando parte opponente teneatur verificare gratiam, Reg.67. de clausula si est ita, nu. 8

Impetratio valet de Regulari beneficio non expresso quod sit manuale, Reg. 63. de expres. qualit. benef. in impet. nu. 12

Impetratio beneficij in genere nec specificato modo vacandi est nulla. Reg.45. Non val. Imp. fact. &c. nu. 1

Impetratio secundi valet specificato modo vacandi; non etiam prima, non expresso vero vacandi modo, Reg. 45. Non valeant Impet. facta & nu. 2

Incompatibilitas non tollitur per unionem in foro poli & vaistis, Reg. XI. de Revoc. unio. num. 11

Incompatibilitas tollitur per unionem, uti & per administrationem & commendam, de Reg.11. num. 9. & 10.

Incompatibilitas beneficiorum supplicium quando inducatur, Glos. VII. Reg. VIII. numer. 15

Incompatibilitas cessat ubi adest Papæ dispensatio, d. glo. & Reg. nu. 18

Incompatibilitas etiam primo existente litigioso, Reg. 51. de disp. quoad incomp. num. 11

Incompatibilitatem non excusat quod Bullæ non sint expeditæ, Reg. 51. de disp. quoad incom. nu. 11

Incorporatio, annexio, & unio differunt, Reg. XI. de revocat. unio. numer. 4

Indultum conferendi in utroque mense concessum Ernesto, & Ferdinando Episcopis Leodiensi-

dienfibus, Glof. xi. Reg. VIII. nu 3

Indultum concedens facult. item cōferēdi beneficia reservata non extenditur ad beneficia reservata duplici reservatione, Reg. VIII. Glof. xi. in fi.

Indulta Cardinalium non extenduntur ad beneficia vacantia in Curia, nisi in Ecclesiis suis titularibus in vrbe existentibus, Reg. 33. de Trien. nu. 72

Indulgentia á quolibet nouo Pontifice debet peti renouari, Re. 57. de Clauf. ponend. in litt. Indul. nu. 2

Indulgentiæ non censentur reuocatæ per mortem concedentis, d. Re. 57. nu. 4

Indulgentiæ quid operentur, Re. 58. de Temp. indul. nu. 2

Industria personæ vbi est electa, delegatus etiam á summo Pontifice subdelegare non potest, Reg. 46. de execut. facienda numer. 7.

Industria personæ censetur electa per clausulam Tuam conscientiam onerantes. *d. Re. 46. nu.* 8

Infirmus in Curia si resignet cum derogatione Reg. de viginti, an resignatarius debet obtinere, si infirmus supervixerit per xx. dies, an alius cui fortè Papa prouidit, seu resignauit istud benef. per obitū futurum. Re. xviii. de infirmis, num. 6. & nu. 31

Infirmitas de qua agit reg. de infir. 18 ibi num. 15

Ex Infirmitate eadē quis mori præsumitur, nisi contrariū probetur, Reg. 18. de infir. num. 31

Infirmus si ex alio casu obierit, an sit locus Reg. de infirmis, Reg. ead. 18. numer. 32.

Ingreßione religionis profeßione secuta, vacant beneficia, Re. viii. Glof. 8. n. 19. verf. Tertius modus,

Ingressus vitiosus dari non potest in beneficialibus, admittitur tamen titulus inualidus, Re. 33. de Trien. nu. 93

Insignia descendentium discriminantur ab insignijs primogeniti, Re. de disp. sup. def. na. ual. ex nob. nu. 37

Insignia familiæ integra primogenito decedente secundogenitus gestat integra, d. Reg. 49. de disp. &c. nu 34

Insignia collateralium distincta esse debēt ab insignijs stipitis seu primogeniti familiæ, Reg. ead. de disp. sup. def. ex nob. numer. 33.

Insignium gentilitiorum vsus á quo tēpore cœptus sit, & apud quos primum. Re. 49. de disp. sup. &c. nu. 26 & 31

Insinuatio priuationis non est facienda Episcopo beneficia reseruata conferenti, Limita vt ibi Re. Glof. xx. Reg. viii. 5

In instrumento vno licet fiat mentio alterius instrumenti, vel priuilegij, tamen debet constare de illo, Reg. 58. de Indulg. ad instar. num. 1

Instrumenti alterius vel priuilegij si tamē Princeps mentionem faciat in vno instrumento, perinde erit ac si totum insereretur. Re. 58. de indul. ad instar. nu. 2

Interpretatio verborum Regulæ xxxiii. Antiquas lites penitus extinguentes, *Re. ead. de Trien. nu. 23. & 33.*

verus Intellectus Re. 27. de Surrog. collit. quis sit, d. Re. 27. nu. 1 & 34.

Interpellatio vbi requiritur sufficit extraiudicialis, Re. 34. de public. resig. numer. 7

Interlocutoria quando vim diffinitiuæ habere dicatur, Re. 35. de non appel. ante diff. num. 5

Intelligere & loqui idioma tēpore vacationis

onis an sufficiat ad effectum Re. de idiomate, an vero tempore concessi mandati, Reg. de Idiom. numer. 12

Interpretatio illa est sumēda, quæ benignior est. Reg. 32. de annali nu. 2

Intellectus Reg. Signaturæ per fiat, &c. Re. 31. num. 2

Interesse habentes vocandi in vnione concedenda, & qui? Reg. xxi. de vnioni. nu. 28

Intrusus quis dicatur. Reg. de Trien. 33 num. 21

Intrusus non dicitur qui caret titulo, & quod ad effectum reg. de Trien. reg. ead. 33. num. 30

Intrusus in beneficio licet sit bonæ fidei, an beneficia spectantia ad illius collationem conferre possit, Reg. 33. de Trien. nu. 48

Intrusus quis dicatur ad effectum reg. 27 de Surrog. Collit. reg. ead. 27. nu. 51

Ius in re & ius ad rē quot modis quæratur, Regul. xvi. de non tollend. ius quæs. num. 13.

Ius dicitur quæsitum per solam Papæ signaturam, Reg. 43. de consen. in Resig. num. 42

Ius patronatus probatur per insignia alicuius familiæ insculpta in Ecclesia, reg. 49. de disp. sup. def. natal. nu. 25

Ius ciuile sequendum ex dispositione Concily Trid. in recipienda appellatione ab interlocutoria, quod & sequitur Camera Impery, reg. 35. de non appell. ante diffinit. num. 8.

Ius non abdicatur á resignante, nisi beneficium acquiratur resignatario, quod intellige vt ibi, regul. 43 de consens. in resignat. num. 15.

Ius & titulus beneficy non censetur á resignante abdicatus, donec possessio & titulus sit resignatario quæsitus, & interim possessio semper remanet penes resignantem, Reg. 43 de consens. in resig. nu. 20

Iuri patronatus illustrium personarum Papa derogare debet specificè & determinate, reg. 40. de iure pat. nu. 17

Iuri quæsito siue principaliter, siue in consequētiam, Papa non censetur velle derogare, d. re. xvi nu. 14

Iura loquentia de personis loquuntur de idoneis, Reg. xv. de concurr. in dat. numer. 6

Ius patronatus Ecclesiasticum in Hispanis an comprehendatur sub Reg. viii. Reg. viii. Glos. viii. nu. 4

Ius patronatus laicum vel mixtum non comprehenditur sub Re. viii. sed tantum Ecclesiasticum, Glos. i. & viii. Reg. viii. numer. 1

Ius patronatus laicale vel mixtum competens ex præscriptione, consuetudine, vel priuilegio, non tollit reseruationem Reg. viii. & est sublatum per Concil. Trid. Glos. viii. reg. viii. nu. 2

Iurisdictio & potestas disponendi de beneficiis á principio non Apostolis, sed soli Petro á Christo data sunt, regul. viii. numer. 3.

Iustitia publicæ honestatis an censeatur comprehendi expressa affinitate, reg. 47. de disp. in grad. consan. nu. 2

Iustitia publicæ honestatis dirimit matrimonium, reg. 47. de disp. in grad. Affin. nu. 2

Iussus secundus Principis habetur pro certa scientia, reg. 45. Non valet Impet. &c. num. 5. & reg. 65. de Claus. ponen. in benef. vacan. num. 13

Index delegatus Principis potest subdelegare, reg. 46. de execut. facien. num. 1

Iudicis industria videtur electa, ubi à Papa datur per signaturam, reg. ead. 46. numer. 2

Iudex in causa beneficiali potest ex officio supplere Reg. XXV. de non Ind. iuxt. form. supplic. num. 22

Iulij III. Constitutio contra retinentes & apprehendentes beneficia litteris non expeditis, d. reg. 25. num. 31

Iudex non debet iudicare nisi secundū Bullam expeditam, Reg. 26. de Reg. Cancel. produc. num. 2

K.

Kalendæ unde dictæ, Reg. XIV. de dictionibus numeralibus num. 18

Kalendarum appellatione qui dies veniant d. reg. XIV. nu. 16

Kalendæ cur sic dictæ, d. Reg. XIV. numer. 17

Kalendis, intra Kalendas, ante Kalendas, in ante Kalendas, eadem sunt, Reg. d. XIV. num. 19

L.

Laicus potest præsentare accumulando Reg. XL. de Iurepatron. num. 29

Lapsus Alphonsi Sotto Reg. XIII. n. 13

Legatus de latere concurrit cum quolibet ordinario in sex mensibus ordinarijs per concordata assignatis. reg. viii. Gloss. xi. nu. 16

Legatus de latere dicitur Ordinarius in sua provincia. Ibid. num. 17

Legatus de latere & alius inferior an possit ius alteri quæsitum tollere. Reg. xvi. de non toll. ius quæsitum num. 25

Legatus cum potestate legati de latere, an regulæ de infirmis derogare possit, d. reg. num. 35

Legatus de latere potest ex causa unire beneficia suæ provinciæque confert. Reg. de unionibus. num. 34

Legatus neque alius inferior potest tollere constitutiones & decreta S. Pontificis, nisi specialem de eo habet à Pontifice facultatem; reg. xviii. de viginti num. 35

Legatus de latere concurrit, sicut & Papa; cum omnibus ordinarijs in collatione beneficiorum, estq; inter eos locus præventioni, reg. xxxiii. de Triennali num. 77

Legatus de latere non potest derogare Iurispatronatus Laicorum, reg. xl. de derogat. iurispatron. num. 6

Legatus de latere an conferat beneficia Iurispatronatus ecclesiastici, reg. xl. de derogat. iurispatron. num. 24. & n. 32

Legatus de latere super pluralitate beneficiorum non dispensat. Reg. Lii. de dispensat. ad duas parochiales. nu. 10

Legis una pars aliam declarat Proem. num. 3

Legatum pauperibus relictum, intelligitur etiam relictum servientibus illus. reg. xx. de Imp. benef. per obitum num. 14

Lex incipit ligare à die promulgationis Proem. num. 5

Lex seu constitutio non debet esse obscura reg. iii. num. 5

Lex non ligat nisi post duos menses aut saltem post promulgationem, Proem. num. 5

Lex ubicunque designat certum tempus, illud debet esse continuum in odiosis, alias secus reg. de Triennali xxxiii. num. 63

Lex declarativa vel interpretativa alterius, debet intelligi in terminis illius declarati reg. 13. revoc. litt. num. 2

Lex

Lex quando est specialis, ratio vero generalis, tunc generaliter lex est intelligenda, Reg. xiv. de Dictio. numerat. num. 15

Lex ubi non distinguit, nec nos distinguere debemus, Reg. xvi. de concur. in data num. 13

Lex cessare debet, ut cessat ratio naturalis considerata ex lege, Reg. xx. de non imp. benef. per obit. vac. num. 5

Legitimatus per Papam non censetur legitimatus in praeiudiciũ venientium ab intestato, Reg. xlviii. de Dispens. super def. nat. num. 1

Legitimatus quoad Ordines, non censetur dispensatus quoad Ordines, nec quoad beneficium, Reg. xlviii. de Disp. super def. natal. num. 2

Legitimatus an excludat à successione parentum filios, qui à statuto privantur successione parentum extantibus masculis, & quid in feudis, Ibid. num. 10

Leodienses praeter concordata habent alternativam mensium ex concessione Eugenij IV. reg. viii. num. 2. 3. & 36

Libera non dicitur collatio si sit expedienda cum consensu Capituli, reg. viii. Glos. xvii. num. 3

Libra Turonensis origo, reg. xiv. de Moneta num. 4

Liberi dictio in reservationibus pensionum apponi solita quid importet? Reg. xliii. de consensu in resig. num. 50

Licentiatus impetrans beneficium tanquã doctor, nulliter impetrat, reg. xv. de concur. in data num. 9

Lis non dicitur mota antequam ille cui monetur sciat se esse citatum, reg. de Annali poss. num. 7

Lis mota super beneficio, an finiatur morte collitigantis, an verò demum per sententiam reg. xxvii. de Surro. collitig. numer. 5

Lis finitur per iuramentum & per renunciationem litis, reg. xxvii. de surro. collit. num. 6

Lis non dicitur pendere, quando superstes destitit à lite, ibid. num. 7

Lis hodie in Curia nunquam censetur finita, nisi per sententiam ibid. num. 13. limita ut ibi, & num. 41

Lis dicitur pendere quoad collationem per citationem factam in Curia ad dicendũ contra commissionem, ibi. num. 14. & 41. Item per appellationem extraiudicialem in partibus legitimè interpositam. *ibi.*

Lis an finiatur per mortem collitigantium sine sententia, limita ut ibi, & quid in morte civili, ibi, num. 38

Lis finitur transactione, iuramento, renunciatione, ibi. num. 39

Lis pendere quando dicatur in Curia, ibid. num. 42

Lites deprecandae, ibi. num. 50

Litem non prosequens intra longum tempus, pro derelicto habere illam praesumitur, Reg. xxvii. de surro. collitig. num. 40

Litterae si non fuerint confectae tempore praesentationis commissionis, sed statim post praesentationem fuerint expeditae, quid iuris? Reg. xxix. non valeant commissiones, &c. num. 15

Litteras Apost. qui praesentavit praefertur ei qui non praesentavit, Reg. xv. de concur. in dat. num. 19

Litterae si expediantur quocunque tempore an satis sit quoad effectum reg. 53. non suffrag. disp. &c. num. 7

Litteræ patentes debent propria manu Episcopi subscribi, Reg. VIII, Glos. 21. numer. 5.

Literæ patentes acceptationis Alternatiuæ debent esse munitæ sigillo acceptantis, d. Glos. & Reg. nu. 7

Litteræ gratiæ, & iustitiæ expirãt per obitum Papæ illas concedentis. reg. 12 de Reuo. Vnio. nu. 8

Litteræ Apostolicæ in quibus scriptæ non sunt dictiones numerales extensiue, ad bullarium mitti non debent, alioquin bullæ nullæ sint, Reg. 15. de diction numeral. numer. 23.

Litteræ dimissoriæ Vicarij Generalis an sufficiant promoueri cupienti. Reg. 23. de male prom. nu. 8

Louaniensis Academiæ studiosi ex priuilegio Martini V. percipiunt fructus in absentia, reg. 55. de fruct. in absent. percip. numer. 5.

Louaniensium nominatio. Vide nominatio.

M.

Mandatum de prouidendo an possit concedi minori 14. annis, Reg. 17 de ætate Canon. nu. 7

Mandatum secundum non tollit primum etiamsi in eo sit clausula Anteferri,*quod verum nisi Papa derogauerit Regula De non tollend. ius quæsitum. reg. 15. de Concur. in data.* ibid.

Mandatum de prouidendo expirat morte Papæ re integra reg. 10. Reuocat. *expect. num.* 3

Matrimonium cum rapta, quando valeat, reg. xlvii. de Dispen. in Grad. consang. num. 5.

Matrimonium contrahere impedior cum ea qua cognationis vinculo coniuncta est ipsi cum qua sponsalia ante contraxi, reg. 47. de dispensationibus in grad. consang. & affinit. nu. 7

Matrimonium contrahens in gradu prohibito debet post dispensationem de nouo consentire. reg. 13. reuocatio facult. quibusuis concess. num. 5

Mandosij opinio reprobatur asserentis beneficia sub collectoris officium sibi datum ignorantis esse reseruata. reg. iv. reseruatio benef. &c. nu. 11

Materia Turnorum discussa apud Garciam reg. viii. Glo. 16. nu. 8

Martini V. *priuilegium concessum studiosis Academiæ Vniuersitatis Louanien. de fructibus benef. in absentia percipiendis. reg. lv. de fruct. in absen. percip. nu.* 5

Materia captandæ mortis non concedendæ. re. 20. de non impet. benef. per obitum viuen. nu. 1

Mandati forma seruari debet, &c. reg. 28. de Clausul ponend. num. 33

Mensis Apostolicus quando incipiat, & quando finiatur. reg. viii. nu. 10

Mensis cur debeat dispositiuè exprimi in supplicationibus de beneficijs reseruatis vacãtibus. reg. viii Glo. 13.

Mensis de quo in regula 27. de surrog. coll. non est computandus a die obitus, seu die quo mors sciri potuit, sed ante concessionis gratiæ tertio. ead. reg. nu. 33

Mens & cogitatio talis præsumi debet, qualis ex verbis apparet, reg. 32. de Annali poss. nu. 59

Mentio mensis dispositiuè facienda est, siue vacatio sit de iure, vel de solo facto, siue sit vacatio per obitum, seu alia, re. 8 Glo. 13. nu. 6.

Minor tempore concessi mandati de providendo, factus autem maior tempora vacationis, ao sub reg. 17. de Aetate Canon. comprehendatur, reg. ead. nu. 23

Modi vacationum, ipso iure reg. viii. Glo. 13. num. 3

Monachus potest ex causa á suo Prelato removeri á suo beneficio nō obstante Papæ collatione, reg. 37. de lit. relig. nu. 3

Monachus habens Prioratum á Papa tenetur renunciare ad mandatum Abbatis, si Papa non dixerit quod remoneretur, Ibid. num. 11

Monachus ante professionem potest renunciare coram Ordinario, neque ante professionem vacabit huiusmodi beneficium, & quid de fructibus. reg. 44. de Ingressu relig. num. 10

Monachi & fratres qui di†erant, reg. iii. num. 2

Monasteria virorum valorem 200. flore. auri excedentia sunt reseruata cessantibus Concordatis, Procm. & regul. 2. numer. 4

Monasteria quæ composita sunt viris & fœminis, an sint per reg. 11. reseruata, reg. 11. num. 6

Mori quomodo quem probetur ex antiqua & noua infirmitate, reg. 18. de infirm. num. 30

Monasteria quæ comprehendantur sub re. 11. Reg. 11. num. 20

Monachi habitum dimittentes spe obtinendæ facilioris dispensationis, non censentur dispensati. reg. de Mendican. transfer. numer. 8

Mors civilis non æquiparatur naturali, nisi in casibus à iure expressis, reg. 28. de Verisimili notitia, num. 12

Mortuo vno ex collitigantibus non potest fieri collatio vel prouisio illius beneficij alteri quousque finita sit prima lis. reg. 27. de Surrog. collitig. nu. 2

Mortuo altero ex collitigatoribus potest fieri collatio beneficij alteri lite non finita, si Papa in collationa vel surrogatione litis mentionem fecerit, reg. de Surrog. 27. numer. 4

Motus proprius licet tollat subreptionem, non tamen supplet defectum intentionis. reg. viii. Glos. vii. nu. 13. & reg. de Vnion. nu. 37. & reg. 19. nu. 7

Motus proprij Pii iv. Adriani vi. Gregorij 13. & Pauli v. quibus ipsi declarant non intendisse se derogare concordatis nationis Germanicæ, regul. viii. Glo. 11. numer. 22

Motus proprius an subiaceat dispositioni, reg. de non tollendo ius quæsitum, reg. ead. nu. 4

Motus proprius quid operetur in Gratia Apostolica. reg. 16. de concurren. in data nu. 1

Motus proprius non tollit ius tertij, ibid. num. 2

Motus proprius tollit subreptionem, ibid. nu. 3. & reg. 37. nu. 10

Motus proprius Legati vel Ordinarij idem operatur, ac motus proprius Papæ quo ad effectum Regulæ, reg. 16. de non tolleh. ius quæsitum, num. 5

Motus proprius nihil operatur contra verisimilem mentem concedentis, nec in his quorū plenam notitiam Princeps non habet reg. 32. de Annali nu. 53

Plura de Motu proprio, vide Clausula Motus proprij.

Motus proprius quos defectus tollat, reg. 39. de supplend. defect. nu. 3

Mulier

Mulier quæ uno tempore quatuor peperit liberos & 40. diebus post aliam adhuc prolem Reg. xxxviii. de verisimili notitia, num. 13

N.

Narrativa gratia ante omnia est verificanda, cum narrativa sit pars gratiæ. Reg. 67. de clauf. si est ita, num. 5

Narratiua non verificata censetur gratia surreptitia, nec consequitur quis ius in re nec ad rem. Reg. ead. 67. num. 6

Natus ex matre & patre ignobili, vel è contra gaudebit prærogativa. Reg. 49. de disp, sup. def. natal. ex nob. num. 56

Quod non obtinet in privilegio nobilitatis, ibid.

Navarri consilium 23. lib. 3. expenditur. Reg. 45. de consen. in resig. num. 63

Nicolaus de Castello Auctor sive scriptor regularum Innocentij VIII. Reg. x. de revocat. expect. num. 16. & reg. 69. num. 5

Negativa probanda est per eum qui se in ea fundat sive sit negativa iuris, sive facti, sive qualitatis. Reg. 34. de Public. resig. num. 31

Negativa non publicationis probatur ex eo, quod infra tempus datum ad publicandum non habuit resignatarius collationem, sine qua possessio adipisci non potest, d. Reg. 34. num. 36.

Nobilitas non exprimenda illam non habēti, Reg. 32. de Annal. poss. num. 10

Nobilitas quanto antiquior, tanto honoratior est, Reg. 49. de disp. sup. def. natal. ex nob. num. 12

Nobilitas probari potest ex antiquis familiæ instrumentis Reg. 49. de disp. super def. nat. ex nob. num. 11

Nobilitas etiam probatur ex antiquis habitationibus, ut ex eo quod quis sit admissus inter nobiles, d. reg. 49. num. 21

Nobilitas unius fratris non probat nobilitatem alterius, Reg. ead. num. 22

Nobilitas an amittatur mercatura? reg. ead. num. 51

Nobilitas eorum qui civitatem incolunt honoratior est reg. ead. num. 52

Nobilitas amittitur procuratoris officio, quod limitant ibi. reg. ead. num. 56

Nobilitati non officit qui iudicem vel advocatum egit. Reg. ead. num. 52

Nobilitatem generis amittunt qui viles & sordidas artes exercent, reg. ead. num, 50

Nobilitare potest quos vult Princeps. reg, ead. num. 7

Nobilitatis probatio in perillustri Capitulo Leodien. qualis esse debeat, reg. ead. numer, 19

Nobilitatis præsumptio quando cesset, reg, ead. num. 14

Nobilitatis probatio dependet à moribus, & consuetudinibus regionum, reg. ead. nu. 15

Nobilitatis definitio, reg. ead. num. 11

Nobilitatis expressionem excusat etiam fama in contrarium, vel probabilis ignorantia. Reg. ead. num. 11

Nobilis in lata significatione etiam dicitur is qui non est nobilitatis antiquæ. reg. ead. nu. 11

Nobilis potest haberi in uno loco, & in alio ignobilis, reg. ead. num. 16

Nobilis est, cuius mater fuit plebeia, pater nobilis. reg. ead. num. 45

Nobilis verè est qui è nobilibus ortus, quiq́, exemptus est ab oneribus & tributis plebeiorum, reg. ead. num. 53

Nobiles qui distinguantur à generosis, reg. ead. num. 8

Nobiles de antiqua nobilitate, qui præsumantur esse. reg. ead. num. 12

Nobiles qui dicantur. reg. ead. num. 2

Nomen & titulus Cardinalis exprimi debet, etiamsi consensus illius non requiratur. reg. 3?. Non val. commiss. &c. num. 44

Nominatio Simoniaca, illiusq́, acceptatio nulla est, reg. 4. de Iurep. at. derog. nu. 28

Nominationes Louaniensium in quibus mensibus Apostolicis modo vigeant. Glos. xi. reg. viii. num. 33

Nundinæ antiquitus fiebant singulis mensibus, reg. xv. de Dictionib. numeral. num. 2

Nullitas induci non debet nisi in casibus à iure expressis, d. reg. xv. num. 10

Nullitatis & obreptionis exceptio impedit litis ingressum, reg. xi. de revocat. vnio. num 23

Nullus ante expeditionem litterarum dicitur habere Canonicum titulum, reg. 25. de non iud. iuxta form. supp. nu. 6

O.

Obtinens gratiam motus proprij, an regulam de Annali servare teneatur? reg. 32. de Annal. nu. 51

Officia quæ non dantur in titulum an cadunt sub reservatione, reg. viii. Glos. 1. reg. viii. num. 24

Officiales Papæ de quibus in reg. xiii. de Revalidatione litterarum, &c. an sint revocati, & quid de Comite Palatino? reg. xiii. de revalid. litter. num. 9

Officiales Papæ, & Curiales an sint exempti a iurisdictione ordinarii, reg. vi. de res. benef. Cubicul. num. 7

Officialium Papæ beneficia sunt generaliter reservata. reg. 62. de claus. in benef. ponen. num. 10

Officiorum Curiæ Rom. resignatio an comprehendatur sub dispositione reg. de infirmis reg. 18. de infir. num. 19

Onus probandi effectum reg. xviii. de infirmis ut incumbat. d. reg. 18. num. 18

Onus probandi non incumbit impetranti, sed danti de reg. supposito quod impetrans probaverit obitum præcessisse, & debet probare concludenter, reg. 29. de verisimili notit. n. 23

Optio Canonica non habet locum in beneficijs vacantibus in Curia, seu apud sedem, Glos. vi. reg. viii. num. 9

Oratio seu dispositio distinguenda salva ratione recti sermonis. reg. 4. de reservat. benef. collect. num. 8

Oratoria fundata absq́, Episcopi, vel alius authoritate non sunt beneficia Ecclesiastica, nec comprehenduntur sub reg. 8. Glos. 1 reg. viii. num. 2

Ordinarius in suis mensibus confert beneficia quocunque modo vacatura Glos. vii. re. viii. num. 2.

Ordinarius per reservationem nihil habet iuris ad beneficia. reg. 2. de reservat. Eccl. Cathol. num. 1

Ordinarius non potest dispensare contra Regulam de ætat. Can Reg. ead. xvii. de ætat. Canon. num. 7

Ordinarius non potest relaxare dispensationem reg. xviii. de ætat. Can. num. 4

Ordinarius an possit conferre motu proprio ad effectum reg. de non imp. benef. per obit. reg. 20. de non impet. &c. num. 5

Ordinarius difficilius fallitur quam Papa

circa suæ iurisdictionis administrationem. reg 52. de Annali num. 56
Ordinarius an provideat de commendis. reg 41. de commend. num. 13
Ordinarius an possit providere de beneficio alterius ordinis monacho. reg. 65. de clauf. ponen. in litt. relig. num. 11
Ordinarii resignationes beneficiorum admittere non debent, nisi is qui resignat, habeat commode aliunde vivere possit, re. 43. de consen. in resig. num. 55
Ordinarij recipientes resignationes ex causis in Constitutione Piana relatis, non possunt conferre suis, aut resignantium familiaribus, consanguineis, aut affinibus. reg. 43. de consen in resig. num. 56
Ordinarij quomodo admittant resignationes eorum qui sunt religionem ingressuri. d. reg. num. 57
Ordinarii in Germania an possunt conferre beneficia in suis mensibus vacantia, &c. re. viii. Glos. vii. num. 19
Ordinarij non obstantibus concordatis possunt recipere resignationes beneficiorum, etiam in mense Pontificis, Glos. ii. re. viii. n. 30
Ordinarij in Germania non conferunt beneficia in illorum mensibus quæ sunt reservata, reg. viii. Glos. viii. num. 12
Ordinarij appellatione quod veniat, quoad effectum reg. 14. de revocat. facult. &c. d. reg. 14. num. 14
Ordinarij collatio de beneficio reservato, nihil prodest, ne quidem ad titulum coloratū. reg. 1. de reservat. gener. & special. num. 15
Ordinarijs per reservatorias regulas nulla fit iniuria, reg. viii. num. 7
Ordinarijs collatoribus Papa non intendit praiudicare. reg. viii. Glos. xiii. num. 1
Ordinariorum collatio uti favorabilis, est ampliranda. Reg. x. de Revocat. Expectativarum. num. 24
Ordinationes Cancell. quid designent. Rub. in pr. num. 3
Ordo transferendi mendicantes quis? reg. 22. de mendic. transfer. num. 6
Ordines omnes ut sumantur breviori tempore, & extra tempora Papa interdum, & quando, dispensat. reg. 24. de male promot. num. 9
Origo possessionis attenditur, quoad effectū reg. 33. Triennde reg. ead. 33. num. 4
Oriundus non oriundo præfertur, si tamen sit idoneus. Reg. xv. de concur. in dat. nu. 18
Oriundus quis ad effectum reg. xv. de concurr. in dat. reg. ead. 15. num. 45

P.

PAgani & Villani Etymon. reg. 49. de disp. sup. &c. num. 42
Papa non censetur velle derogare iuri in re vel ad rem, reg. xvi. de non tollen. ius quæs. n. 9
Papa dicitur assumptus facta electione etiam ante coronationem, Rub. in proœm. n. 4
Papa quando non exprimit in constitutione quod sit perpetua, sed quod duret certo tempore limitato, talis constitutio non se extendit ultra illud tempus: proœm. num. 20. in fin.
Papa electus ad Pontificatum solet plerunque reservare omnia beneficia quæ vacaverūt sede vacante, proœm. num. [illegible]
Papa hodiernis temporibus non amplius signat supplicationes in conclavi, nec ante coronationem, proœm. num. [illegible]
Papa dans facultatem conferendi quæcunque beneficia non includuntur reservata, reg. 1. de reser. general. & special. num. [illegible]
Papa si concedit alicui privilegium, ut eius beneficia nō sint reservata, etiamsi foret collecta

ctor vel subcollector Apostolicus, & is postea fiat, Collector, vel Subcollector, an illius beneficia sint reservata? reg. 4. de reservat. benef. collect. vel Subcollect. num. 4

Papa cur Episcopus nominetur. reg. vii. de reservat. ben. Eccles. &c. num. 3

Papa proprio iure confert beneficia in urbe existentia, nisi subsint titulis Cardinalium reg. vii. ibid. num. 8

Papa initio nascentis Ecclesiae solus ordinavit, & instituit dignitates, & beneficia Ecclesiastica, reg. viii. de reservat. mens. Apost. & altern. num. 4

Papa primum concessit Episcopis & Archiepiscopis facultatem conferendi beneficia in sua Dioecesi existentia. reg. viii. de res. mens. Apost. & alternat. num. 5

Papa de suo iure nonnihil decedere voluit in gratiam ordinariorum, quibus quatuor menses ad conferendum permisit. d. reg. viii. num. 8

Papa posterioris aevi sustulerunt omnes expectativas, & mandata de providendo, & reservationes in favorem. d. Reg. num. 13

Papa concurrit cum ordinarijs in mensibus ipsis concessis, estque praeventioni locus, si velit, licet nolit, nisi expresse deroget Reg. viii. d. reg. viii. num. 14

Papa non praesumitur velle conferre beneficia ad collationem ordinariorum, nisi ex tenore gratiae constaret de praeventione. d. reg. viii. num. 16

Papa si negligat conferre intra tres menses, non propterea conferet ordinarius privativè, sed erit praeventioni locus. Glos. xi. Reg. viii. num. 5

Papa per concordata Germaniae reservat dispositioni suae beneficia vacantia per constit Execrab. cum certis tamen limitationibus. Glos. xi: Reg. viii. num. 2

Papa per clausulam generalem. Non obstantibus privilegijs facultatibus, &c. censetur derogare alternativae in Concordatis concessae Reg. xiii. Glos. xi. num. 21

Papa potest ex causa iusta & rationabili, si velit derogare Concordatis Glos. xi. Reg. viii. num. 22

Papa non potest aliquam legem suis successoribus imponere. d. glo. & Reg. num. 22

Papa per concessam electionem vigore concordatorum non sic adstrictus est, quin possit ea non obstante, ex rationabili, & evidenti caussa. postposito electo de alio praelato providere, Reg. viii. Glos. xi. num. 27

Papa non conferens intra tres menses á die notae vacationis, beneficium reservatum, eius collatio devolvitur ad ordinarium. d. Glos Reg. viii. num. 35

Papa non intendit praeiudicare ordinarijs collatoribus in alternativa mensium, etiam in gratia motus proprii. Reg. viii. Glos. xi. & in proem. d. Reg. xi. num. 14

Papa ubi semel manus apposuit. cadit affectio, & inferiorum manus ligantur. Glos. 19. Reg. viii. num. 4. Limitatur remissivè, ibid.

Papa si concedit alicui, ut plura beneficia, puta incompatibilia, usque ad suae voluntatis beneplacitum retineat, eiusmodi gratia per illius obitum expirat, secus si ad Apostolicae Sedis beneplacitum. 5. d. cap. si gratiosè. Reg. ix. de declarat. reservat, &c. num. 1

Papa de ordinaria potestate non potest tollere ius alteri quaesitum. Reg. ix. de declarat. reservat, &c. num. 4

Papa mortuo si quis intrat in familiaritatem Cardinalis, & exit ante creationem alterius, beneficia eius non erunt reservata, Reg. 9. de declar. res. &c. num. 14

Papa mortuo an Episcopi collatio facta ante obitum Papa teneat si beneficium vacavit, quod vivente Papa erat reservatum? d. reg. 9. num. 15

Papa reservando generaliter derogat omnibus iuribus, statutis, & consuetudinibus, & tollit omnem potestatem conferendi, Reg. viii. Glos. 1. num. 5. in fin.

Papa bina iussio habetur pro motu proprio, reg. 62. de clausul. in benef. vacant. ponen. n. 13

Papa utrum possit tollere ius alteri in beneficio quaesitum, & quando? Reg. 16. de non toll. ius quaesit. num. 19. & 23.

Papa per clausulam De plenitudine potestatis *tollit ius alteri quaesitum, secundum aliquos, sed contraria opinio verior. Reg. ead. 16. num.* 24

Papa si per viam legis deroget regulae de non toll. ius quaesitum. quid iuris? reg. 16. de non toll. ius quaes. num. 27

Papa an tollere possit ius ex privilegio Apostolico & consuetudine immemoriali Decano & Capitulo quaesitum? dict. reg. 16. num. 28

Papa conferendo pupillo dignitatem, non propterea videtur dispensare super defectu aetatis, etiam cum clausula motus proprii, reg. xvii. de aetat. canon. num. 5. & 7.

Papa communiter hodie derogat Reg. de Infirmis, quando resignantes sunt extra Curiam. reg. xviii. de Infirmis, num. 34

Papa si provideat alicui de parochiali ex certa scientia, & motu proprio, cessat regula de idiomate Reg. 19. de idiomat. num. 5

Papa derogans regulae 19. de idiomate non tamen Reg. pen. de expectat. an censeatur utrique derogare? Reg. de idiomat. 19. num. 6

Papa per gratiam motus proprii non intendit derogare iuri tertii, Reg. xx. de non Imp. ben. per obit. viven. num. 28

Papa nonnunquam derogat Reg. xx. de non Imp. ben. per obit. viven. hoc est in secunda impetratione, quando in ea non est facta mentio prioris impetrationis ante obitum, d. Reg. num. 22

Papa nonnunquam concedit ob doctrinam, & bonum testimonium de consensu ordinarii, et quis omnes ordines breviori tempore & extra tempora suscipiat. Reg. 23. de insale promot. num. 9

Papa promovendo aliquem ad regimen Ecclesiarum, reservat suae dispositioni eius beneficia, ut & pensiones. Reg. 2[illegible]. de ben. vac. per promot. num. 3. & 15.

Papa censetur derogare Reg. 25. de benef. vacat. per promotio. per clausulas motus proprii, & ex certa scientia d. reg. num. 4

Papa per verba derogatoria potest sibi legem imponere, sed non successori. d. reg. num 5

Papa non censetur velle inducere novas reservationes in praeiudicium concordatorum, nisi de iis expressam mentionem fecerit. d. reg. num. 20

Papa an reg. 30. Non val. commiss. &c. derogare possit? & quid operetur talis derogatio. d. reg. 30. num. 15

Papa consilium Cardinalium sequi non tenetur, reg. 31. de Imp. ben. per obit. famil. num 21

Papa creatus an astringatur seu liget constitutionibus Cardinalium in conclavi factis? reg. 30. Non val. commiss. &c. num. 4[illegible]

Papa ubi voluntatem suam limitavit, censetur & limitasse facultatem sui Legati. reg. 19. de Idiom. num. 15

Papa solet parte instante tempus sex mensium prorogare, & quando? reg. 32. de Annal. num. 44

Papa simpliciter conferens censetur iuri patronatus clericorum derogare, si illud sit solum praescriptione, vel privilegio acquisitum, reg. 40. de derog. Iurisp. at. num. 25

Papa potest derogare iuri patronatus mixto d. Re. 40. num. 31

Papa si providrat proprio motu, censetur derogare. Reg. de commendis. 41. Re. 41. de commen. num. 5

Papa commendans ad vitam, moriente commendatario remanet beneficium affectū d. Re. 41. num 12

Papa reformando bullam non intendit cuiquam afferre praeiudicium. reg. 42. de reformat. num. 2

Papa non censetur alicui afferre praeiudicium cum clausula motus proprij, vel non obstantibus &c. reg. 42. de reform. num. 6

Papa dispensans super impedimento publicae honestatis iustitiae, censetur dispensare super legitimitate filiorum, etiam respectu successionum, & hereditatum. reg. 47. de disp. in grad. affi num. 9

Papa potest dispensare quoad raptam, si velit. d. reg. 47. num. 11

Papa dispensat ad obtinenda quaecunque beneficia exceptis dignitatibus & praebendis in Cathedralibus, ac Principali in Collegiatis. Reg. 48. de disp. sup. def. natur. num. 11

Papa reservat sibi semper plenitudinem potestatis, Reg. 52. de disp. ad duas Parochnum. 1

Papa ubi semel manus apposuit, amplius inferior se intromittere non potest. Reg. xxv de non Iud. iuxt. form. supp. num. 13

Papa si providerit alicui de una praebenda & committit an partibus per breve suum inclusis supplicationibus, quod poneretur in possessione, an possit huic proviso opponi reg xxv. de non Iud. iuxta form. suppl.? Ibid. num. 17

Papa mortuo an sint producendae Regulae Cancellariae? reg. 26. de reg. Cancellariae producen. num. 10

Papa solet derogare Reg. 27. de Surrog. Collitig. in favorem suorum, vel Cardinalium d. Reg. 27. num. 22

Item quomodo deroget eidem Reg. 27. ibidem.

Papa an possit derogare, ut quis non teneatur resign. publicare? Reg. 34. de public. resig. num. 38

Papa maiorem sibi potestatem reservat, quam confert. Reg. 36. non Stetur Commiss &c. num. 6

Papa derogando iuripatronatus Laicorum non censetur derogare iuri patronatus Ducum, Marchionum &c. nisi hoc expresse dicatur. Reg. 40. de derog. iurisp. num. 1

Papa potest derogare iuri patronatus Laicorum d. Reg. 40. num. 15. & 23

Papa reservat sibi institutionem in Ecclesiis Cathedralibus Hispaniae, sive etiam Castellae, & Galliae, dicta Reg. 40. num. 12

Papa specifice tantum & determinate potest derogare iuripatronatus Illustrium personarum, quod ampliatur multis modis, ut ib. d. Reg. 40. num. 17

Papa in his quae facti sunt, decipi potest reg. 50. de Indulg. concess. ad instar. num 3.

Papa ubi manus apposuit, Cancellaria non debet se intromittere. Reg. 63. de Express. qualit. benef. in imp. num. 2

Papa si providit alicui de beneficio quod exprimebatur vacare per contractū Titii, & ante-

Antequam contraheret, mortuus est Papa, & postea Titius, priusquam successor ad beneficium promoveretur, an illud dicatur reservatum? reg. 64. de benef. vacant. per contract matrim. num. 1

Papa ubi non est certus numerus, potest mandare ut unus recipiatur ultra numerum tunc existentem, Reg. 65. de Clauf. ponen. in lit. relig. num. 7

Papa quid si dispenset cum seculari concedendo ei beneficium Regulare, ea lege ut si per cessum vel decessum vacabit, revertatur ad pristinum statum, an si is fiat alterius conditionis, quamt beneficium quantumvis electivum, vacet in Curia, retineat dictum beneficium pristinam suam qualitatem, an vero reservatum censeatur, d. Reg. 65. de clauf. ponen. in lit. relig. num. 9

Papa scientia infertur ex scientia suorum officialium, reg. 43. de consen. in resignat, num. 42

Parcus unde dicatur. Reg. 26. de reg. Cancell. produc num. 11

Patrimonialia beneficia an cadant sub dispositione Reg. xviii. de Infirmis, ead. Reg. de Infirmis, num. 19

Pacificus quis dicatur ad effectum reg. 32. de annali? reg. ead 32. num. 6. & 24

Patronus laicus quatuor menses habet ad præsentandum. Reg. 40. de derogat. Iurisp. at num. 21

Patronus Ecclesiasticus non variat post electionem, etiamsi à principio indignum præsentaverit. d. Reg. 40. num. 27

Patronus Ecclesiasticus indignum præsentando, privatur iure præsentandi. Reg. 40. de derog. Iurisp. num. 30

Patrono non præsentante infra tempus, nec Episcopo infra sex menses instituente, collatio devolvitur ad Archiepisc. & ab illo ad papam. Reg. ead. 40. num. 4

Patrono non præsentante infra tempus constitutum ius devolvitur ad superiorem. d. reg. 40. num. 16

Patronus Ecclesiasticus habet sex menses ad præsentandum, à die notitia vacationis. d. Reg. 40. num. 19

Patronus Ecclesiasticus quis? d. Reg. 40. num. 20

Paulus V. revocavit derogationem Concordatorum, per Clementem viii. suum prædecessorem factam. Reg. viii. Glos. xi. num. 27

Pensio extinguitur pensionarii morte, reg. viii. Glos. 1. num. 12

Pensio est quid temporale. Glos. 1. Reg. viii. num. 11

Pensio quando dicatur beneficium Ecclesiasticum Glos. 1. Reg. viii. num. 13

Pensiones an cadant sub dispositione Reg. viii? Glos. 1. Reg. viii. num. 10

Pensiones etiam vacant per promotionem Reg. de benef. vacat. per promot. num. 17

Pensiones & præstimonia an comprehendantur sub reg. 32. de Annali? d. reg. 32. nu. 25

Pensio ut solvi possit sub simplici signatura datur cautela. Reg. xxv de non Iud. iuxta form. suppl. num. 20

Pensio quando subsistat litteris non expeditis? & an eo casu pensionarius cogi possit ad illius solutionem. d. Reg. 25. num. 33

Pensionis an sit facienda mentio impetrationibus beneficiorum? Reg. 61. de Exprim. Val. benef. in impet. num. 11. & 20. & 28

Pensiones vacant per contractum matrimonii, reg. 64. de benef. vacant. per contract.

tract. matrim. num. 6

Pensionarius impetrans beneficium tenetur pensionis quam habet in alio beneficio, mentionem facere, reg. 63. de Express. qualit. benef. in impet. num. 15

Pensionarius an teneatur facere mentionem pensionis litteris non expeditis. reg. xxv. de non Iud. iuxt. form. supplic. num. 19

Pendere non dicitur cui renunciatum est. Reg. 33. de Trien. num. 24

Per denotat. continuationem omnimodā Reg. 33. de Trien. num. 11

Percussus si resignet suum beneficium, & ex alia infirmitate moriatur, an sit locus Reg. xviii. de Infirmis. Reg. ead. 18. num. 29

Permutationes beneficiorum sunt nullæ non facta mentione, quod permutans ad titulum beneficii permutati fuit sacris ordinatus nisi permutatio sit æqualis. reg. 43. de consen. in resig. nu. 62

In permutatione non sortita effectum an permutans propria authoritate possit redire ad suum beneficium, de reg. 43. num. 19

Perceptio fructuum per resignantem inducit præsumptionem confidentiæ, quæ tamen præsumptio tollitur cum constat de caussa ex qua percepti fuerunt reg. 34. de public. resig. num. 41

Permutans si non habuerit ius in beneficio, an alter possit redire ad suum beneficium sine nova collatione. reg. 38. de Clauf. ponen in lit. permut. num. 6. 11. & 13

Permutans non amittit ius sui beneficij nisi compermutans acceptet. d. reg. 30. nu. 14

Permutatio non subsistit nisi beneficia sint permutantibus propria d. reg. 38. nu. 10

Perinde Valere, *super eo quod fuit expressum Capellaniam vel dignitatem esse sine cura, cum tamen haberet annexam curam animarum. Reg. 63. de Express. qualit. benef. in empt. num.* 10

Perinde Valere *quoad male promotos. reg. xxiv. de male promot. num.* 6

Periurium debet esse iudiciale, ut caliat privatio, reg. viii. Glos. vii. num. 32

Pœna imposita ipso iure, non consistit in mera privatione, & non requirunt aliquā actionem positivam, incurruntur absque aliqua exeutione vel sententia, Glos. xx. reg. viii. num. 4

Pœna 50. ducat. de qua in Reg. 32. de Annali an hodie exigatur, Reg. ead. 32. nu. 54

Pius V. annullavit legitimationes de naturalibus & spurijs factas in præiudicium re nientium ab intestato, Reg. 48. de disp. sup. def. natal. num. 13

Plebeia nupta nobili gaudet privilegio nobilitatis, si tamen post obitum mariti nubat plebeio, excidit privilegio quæsitæ nobilitatis. reg. 49. de disp. def. nat. ex nob. num. 47

Portiones & prabendæ pari passu ambulant, quoad effectum Canonis Concilij Trid. secus in dimidijs portionibus. Reg. xvii. de ætat. Canon. num. 19

Portionis appellatione non veniunt dimidiæ portiones d. Reg. xvii. num. 20

Portionem habens pro se & uno familiari ab uno Cardinali, & tenebat tres aut quattuor familiares, an beneficia omnium sint reservata. reg. 3. num. 13

Possessio instrumentalis an sufficiat ad effectum reg. xv. de concur. in dat. num. 36

f *Possessio, sive detentio beneficii reservati caret omni iuris adminicul. reg. 1. de Reser. gener. &c. num.* 19

Pos-

Possessio dat titulum ad effectum Reg. xv. de concur. in dat. num. 12

Possessio dat titulum, etsi colorata tantum d. reg. 15. num. 14

Possessor cadens à possessione in casu Reg. xv. de Concurrent. in dat. potest petere beneficium a quocunque possessore, etiam habente titulum quod secus in casu reg. 33. Triennal. d. reg. xv. num. 25

Possessor pacificus potest quis reputari quo ad quadam, licet lis sit illi per alios mota, & quid si lis fuerit cum prædecessore possessoris annalis? Reg. 32. de Annali, num. 9. & post. 33

Possessionem esse pacificam quoad titulum etiamsi fructus non percipiat, satis est ad effectum reg. 32. de Annali, Reg. eadem num. 34

In possessore citato vigore Clausulæ: omnes alios interesse habentes, *quid iuris? Reg. 32. de Annali post. num.* 37

Possessor mittens mandatum pro cura, habetur pro rite citato. Reg. 32. de Annali nu. 41.

Possessor annalis non gaudet beneficio regula 32. de Annali, si ipsius cedens pacificè per annum non possederit. Regul. de Annali 32

Possessio pacifica qualiter intelligatur, quoad reg. 33. de Triennal. num. 12. & 63

Possessio beneficii triennalis defendit possidentem quoad possessionem, non quoad titulum, Reg. 33 de Triennal. num. 18

Possessio pacifica de qua in Reg. 33. de Triennal. ut intelligatur, & an qui possidet fructus dicatur, pacificè possidere? d. Reg. 33. de Triennali num. 63

Possessio pacifica an interrumpatur per citationem nullam? d. Reg. 33. num. 65

Possessionis effectus consistit in perceptione fructuum, Reg. 51. de disp. quoad Incomp. num. 10

Possidere pacificè censetur qui est in mora vel negligentia, quominus fructus percipiat. d. Reg. 51. quoad incomp. num. 11

Possessor pacificus incompatibilium ipso iure privatur beneficiis, etiam sine alia monitione. Reg. 52. de dispur. ad duas paroch. num. 6

Possessor non audiendus dando de iure tertii per productionem supplicationis signatæ. Reg. 25. de non Iud. iuxta form. supplic. nu. 32

Possessio triennalis an acquirat titulum possidenti, & an defendat execrabilem contra tertium reg. 33. de Triennal. num. 81

Possessio quoad effectum reg. de public. resig. peti potest coram Notario & testibus d. reg. 34. de public. resig. num. 16

Possessor triennalis non tenetur docere de publicatione, limita ut ibi. Reg. ead. 34. num. 32

Possessio beneficii non simpliciter cessa, sed in favorem non abdicat ius à cedente, nisi probetur ab eo captam fuisse, in cuius favorem cessa fuit. Reg. 38. de Clauf. ponen. in lit. permut. num. 15

Possessio pacifica secundi incompatibilis beneficii intelligi debet cum perceptione fructuum. Reg. 51. de disp. quod duo Incomp. n. 9. limita, ut num. 10

Possidens beneficium contra dispositionem cap. licet Canon, an interim fructus suos, &c. faciat? Reg. 54. de non promoven. ad 5. ordin. num. 2

Potior tempore potior iure, Reg. xv. de Concur. in dat. num. 15

Potestas disponendi de beneficiis à principio non Apostolis, sed soli Petro à Christo data fuit. Reg. viii. num. 3

prælo-

Prærogativa acquisita concurrenti in eadem data per præsentationem litterarum. Reg. xv. de Concur. in dat. num. 49

Prærogativa habentis motum proprium. Reg. xv. de Concur. in dat. num. 50

In Prærogativatu Reg. xv. de Concur. in dat. attenditur ordo scripturæ, Reg. eadem 15. num. 52

Prærogativatus, Reg. xv. de Concur. in dat. an præferatur Cardinali? reg. ead. 15. num. 54

Præceptoriæ 4. de quibus in reg. tertia non sunt reservatæ. reg. 3. de reservat. dignit. &c num. 4

Præbendæ quæ consistunt in mera temporalitate an includantur sub Reg. viii.? Glos. 1. reg. viii. num. 6

Preces primariæ Imperatoris an capiant beneficia Iurispatronatus laici vel mixti? Glos. viii. reg. viii. num. 3

Preces primariæ non includuntur sub concordatis? Glos. xi. reg. viii. num. 35

Preces primariæ Cæs. an capiant benef. electiva? reg. viii. Glos. ix. ibi remissivè ibid.

Preces primariæ non comprehenduntur sub decreto Concilij Tridentini tollentis expectativas Reg. x. de declarat. reservat. &c. num. 17

Præcista posterior habens litteras, an præferatur priori non habenti litteras. Cas.? reg. xv. de Concur. in dat. num. 48

Precibus primarijs non officit reg. 27. de public. reg. ead. 27. num. 32

Preces primariæ an capiant beneficia vacantia ipso iure, remissive, reg. 27. de Surrog. Collitig. num. 48

Præcepta Canonica relaxantur propter regum & principum authoritatem Glos. x. reg. viii. num. 8

Præpositus an sit maior Decano? reg. 3. de reservat. dignit. &c. num. 20

Præstimonia an sub viii. reg. comprehendantur? Glos. 1. reg. viii. nu. 14. limita ut ibi

Præsentes in Curia qui dicantur ad effect. reg. xv. de concur. in dat.? reg. ead. 15. n. 39

Præsentia excludit fraudem. Glos. xvii. reg viii. num. 5

Prærogativæ papæ quæ nondum sunt sortitæ effectum, an sint revocatæ per reg. x. de declarat. & reservat. &c. num. 7

Prærogativa Papæ est separabilis à gratia de reg. x. num. 9

Prærogativa ad instar descriptorum cessat. ubi cessat prærogativa descriptorum familiarium. d. reg. x num. 13

Prærogativæ in reg. xv. de concur. in data attenduntur ab ordine litteræ. d. Reg. xv. num. 21

Præsentatio litterarum cedit alijs prærogativis de quibus in d. reg. xv. ead. num. 20

Præsens in Curia si sit beneficiatus, & absens à Curia non sit beneficiatus, nihilominus præsens præferetur. reg. ead. 15. num. 17

Præsumptio publicationis resultans ex triennali possessione, quando possessorem non iuvet. reg. 34. de public. resig. num. 33

Præsentationis definitio, estque duplex. reg. 42. de derog Iurispat. num. 18

Primus in ordine scripturæ dicitur potior tempore. Reg. xv. de concur. in dat. num. 53

Princeps per quamcumq; commissionem nō tollit ius quæsitum alteri. Reg. xvi de non tollen. ius quæs. num. 1. limita ut ibi.

Princeps supremus scienter disponens contra ius tollit iuris obstaculum. d. Reg. xvi. num 11

Principalis ut dicatur dignitas attenditur consuetudo. Reg. 3. de reservat. dig. &c. nu. 1

Princeps non tenetur sequi consilia suorum Senatorum Reg. 31. de Imp. benef. per obitum famil. num. 47

Privationi an sit locus ipso iure. ubi matrimonium de iure non tenet, reg. 64. ben. vacant per contract. matr. nu. 4

Privilegium secundum non faciens mentionem primi valet. reg. 67. de claus. ponen. in litt. Indul. nu. 1

Privilegio principali revocato, an sit revocatum ad instar. reg. 58. de Indul. concess. ad instar num. 5

Privilegia septem reservationis per obitum apud sedem. reg. 33. de Trien. num. 69

Privilegia & indulta Cardinalibus concessa temere per Papam revocari non debent. reg. 30. de Impet. ben. per. obit. num. 57

Privilegium principis debet esse perpetuum reg. xi. de revoc. Expectat. num. 1

Prioratus est dignitas. reg. 3. de reservat. dig &c. num. 15

Probationes & instrumenta post conclusionem in caussa produci non possunt. reg. 36. non Actur commiss. &c. num. 8

Promotio an à tempore dispensationis, an dis pacificæ possessionis sit attendenda, reg. 54. de non promoven. ad sacr. ord. num. 2

Provisus contra Concordata, nec titulum ordinario, nec possessionem coloratam habet, nec tutus est in beneficio, re. 32. de Annali & 33. de Trien. nec in foro conscientiæ, quoad perceptionem fructuum. Glos. xi. re. viii. num. 4

Provisi per Papam de beneficiis reservatis tenentur publicare gratiam infra tres menses Glos. xi. reg. viii. num. 4

Provisio præbendarum & dignitatum in Cathedralib. non ea libera de iure communi, sed simultanea Episcopi. & cap. Glos. 16, reg. viii. num. 5

Provisus de beneficio reservato, non est tutus reg. 32. & 33. de Annal. & Trien. poss. reg. viii. Glos. xi. num. 8

Provisus debet complevisse 14. *annum, & in collegiata decimum attigisse. reg. 17. de ætat. canonica. num.* 2

Proviso de canonicatu an sufficiat attigisse hodierno iure 14. annum. de reg. 17. num. 10

Provisio facta non habenti ætatem legitimam seu requisitam in beneficio, nulla est quod procedit etiamsi ad ætatem requisitam desit modicum tempus, d. reg. 17. de ætate Canon. num. 21

Provisiones contra regulam de verisimili notitia obtenta, non quidem iuvant post triennium reg. 29. ead. num. 17

Provisio & nova provisio qui differant reg. 62. de claus. ponen. in benef. vacan. n. 5

Provisionis nova definitio. d. re. 62. num. 9

Provisionibus commendarum debet adesse signitura fiat ut petitur de commenda, aliquin non sustinentur, limita ut ibi reg. 41. de commend. num. 5

Provisus si contra formam regulæ de commenda spolietur, quid iuris, reg. ead. 41. num. 10

Inter provisos eadem die provisus á Papa, cæteris paribus præfertur proviso á legato vel à legato præfertur proviso ab Ordinario, & hic provisus aliis ab inferiori provisis. reg. xv de concur. in dat. num. 27

Limita ut ibi.

Publicatio non dicitur nisi fiat coram multitudine, vel quando transit in publicum reg. 34. de public. resig. num. 35

Publicatio resignationis qualiter fiat in Curia d. reg. 34. num. 5

Publicatio est quoque necessaria in resign. coram ordinariis, & quidem iuxta formam

con-

constit. Gregor. etiamsi resignatio fiat coram ordinario, & provisio per Papam. d. reg. 34. num. 24

Publicatio quo in loco, & quo tempore fieri debet d. reg. 34. num. 25

A publicatione Constit. Gregor. qui nam ex cusentur? reg. 34. num. 26

A publicationis resignationis nervo excusatur, d. reg. 34. num. 17

Publicatio præsumitur facta tempore opportuno. d. reg. 34. num. 30

Non publicationem probandi onus utri incumbat an impetranti ob non publicationem, an vero opponenti? d. reg. 34. num. 29

Non publicationis probatio sufficit per conjecturas, & quæ illæ, reg. d. 34. num. 34

Q.

QValitas adiecta verbo debet adesse tempore verbi. reg. x. de declarat.. reservat. &c. num. 10

Qualitates quæ requirantur, ut beneficium Ecclesiasticum dicatur, Gloss. 1. reg. viii. num. 1

Qualitas quando ponitur causa demonstrationis, satis est si adsit momento temporis reg. x. de declar. reservat. num. 11

Qualitates inducta à stylo Rom. Curiæ, si omittantur, vitiant gratiam. reg 63. de express. qualit. benef. num. 8

Qualitates quæ insunt beneficio de iure communi, exprimere non est necesse. reg. ead. 63. num. 11

Qualitates beneficiorum quæ possidet, non tenetur exprimere Precista. reg. 63. de Expres. qualit. benef &c. num. 14

Qualitatum non est facienda mentio quæ consideratur a iure vel stylo, d. reg. 63. nu. 13

Quæ requirantur ut reg. de Infirmis sit locus. reg. 18. de Infir. num. 14

Qui petit se admitti ut talis, debet probare se talem reg. xvii. de ætat. Can. num. 14

Quæstores quærunt potius commodum pecuniarum, quam animarum. reg. 56. de Indulg. num. 1

Quæstorum abusus sublati per Concil. Trid. & per Statuta Synodalia in patria Leodiensi d. reg. 56. num. 4

R.

RAtihabitio facta in favorem impetrantis scienter beneficium vim, an relevet, reg. xx. de non imp. benef. per obit. viv. num. 15

Ratio reservationis Papalis. reg. viii. num. 9

Regula de male promotis non est inserta Regulis Innocentij viii. reg. ead. num. 1

Regula de male promotis quid contineat? Ibid.

Regula de Moneta an sit infructuosa, d. reg num. 6

Regula de benef. vacan. per promotionis inventa est, ut vitetur omnis occasio ambitionis, & ideo favorabilis est & extendenda, ead. reg. num. 10. 11. & an extendatur ad Ecclesias inferiores. ibid. num. 14

Regula de benef. vacantibus per promot. an etiam extendatur ad beneficia eorum, qui promoventur ad Episcopatus in partibus infidelium & quid in pensionibus. ibid. num. 15

Regula de benef. vacant. per promot. comprehendit etiam dignitates electivas, non obstantibus Concordatis nationis Germaniæ, ibid num. 19

Regula de verisimili notitia an habeant locum in Legato, ead. reg. num. 1

Reg xiii. Revocatio facultatum de dispen. &c. declarat seu limitat xiv. Regulam praecedentem d. reg. xiii. num. 1

Regula xiv. revocans indulta & facultates conferendi non revocat alternativas Ordinariorum, ead. reg. num. 5

Reg. xv. de Dictio. numer. an loquatur etiam in aliys dictionibus numeralibus quam in illa expressis, ead. reg. num. 14

Regula xvi. de concur. in data loquitur de collatione facta diversis, eod. num. 10. & de possessore beneficii, qui ante illud detinet, ead. reg. num. 37

Regula Cancell. strictum recipiunt interpretationem. reg. xvi. de concur. an data nu. 14

Reg. xvii. de non toll. ius quaesitum in quo aucta sit per Gregorium XV. regula ead. numer. 5

Regula xvii. de non toll. ius quaesitum praeservat ius quomodolibet quaesitum directè vel indirectè, ead. reg. num. 7

d. Regula an obtineat in eo cui tantum est ius quaesitum sub conditione vel ad tempus, ut quid in eo cuius possessio tollitur? ead. reg. numer. 18

Regula, Ordinationes & Constitutiones quid inter se differant? Rubrica in pr.

Regula Cancellaria toto orbe observantur rubrica num. & 20. & cur sic dicta, ibidem num. 18

Regularum Cancell. divisio, ibid. nu. 16

Regula Cancell. ut faciant fidem extra lucrum debent impetrari à Vicecancellario, ib. num. 21

Regula Cancell. an durent post obitum Papa praem. num. 8

Regula Cancell. quando incipiant ligare? ibid. num. 20

Regula III. non publicata utpote Papa mortuo, si familiaris Cardinalis recedat à familiaritate, an ipsius beneficia sint reservata? ead. reg. num. 6

Reg. III. non comprehendit Cardinales, ead. reg. num. 3. & 15.

Regula III. an sit derogatum per concordata natio Germaniae ead. reg. num. 16

Regula III. an comprehendat unam tantum dignitatum maiorem post Pontificalem, an vero plures? ead. reg. num. 24

Regula IV. quae reservat benef. collectarum tollit leges generales vel speciales loquentes in contrarium ead. reg. num. 5

Regula VII. reservatio qui differat à reg. viii. & an comprehendat beneficia vacantia in aliys dioecesibus ubi Cardinales accidentaliter sunt Episcopi ead. reg. 12

Regula VIII. alieq; reservatio uni expirant morte Papae, ideoq; sede vacante Episcopi conferant beneficia in utroq; mense vacantia reg. viii. num. 18

Regula VIII. Locum habet in quacunq; vacatione. ead. reg. num. 25

Regula VIII. conditor Clemens VIII. ead. reg. num. 24

Regula VIII. reservat quascunq; vacationes exceptis vacationibus in Curia & vacationibus ex caussa resignationis. reg. viii. Glos. viii. num. 1

Regula VIII. includit etiam vacationem de solo facto. ead. reg. Glos. vii. num. 11

Regula VIII. nedum comprehendit ordinarios collatores, sed etiam extraordinarios. ead. reg. Glos. x. 10

Regula VIII. an loquatur de resignatione simplici, an etiam de ea quae fit in favorem, ead reg. Glos. vii. num. 3

Regula VIII. an excipiat Cardinales legatos

tos á latere in suis premiys degentes, & quid in Cardinalibus absentibus à Curia, ead. re Glos. x. num. 5

Reg. VIII. non includit Reges & Principes qui de iure patronatus laicali vel mixto conferunt beneficia, ead. reg. Glos. x. num. 7

Regula VIII. derogatur per concordata si sint acceptata, ead. reg. Glos. xi. num. 14

Regula VIII. quoad expressionem mensis, locum habet in octo mensibus reservatis ead. reg Glos. xiii. num. 2

Regula VIII. non omnino derogat privilegiis & indultis Apostolicis, sed effectus duntaxat illorumque suspendit. ead. reg. Glos. xiv. num. 4

Regula VIII, in quo aucta sit per novissimos Pontifices, ead. reg. num. 5

Regula VIII. an locum obtineat in Legatis & Ordinarys? ead. reg. num. 16

Regula VIII. extendenda ad quascunque Pontifices concessiones, ead. reg. num. 13

Regula VIII. cessat in gratys ex motu, ead. reg. num. 14

Regula IX. de litteris an forma rationi congruit an obtineat locum in gratia Pontificis verba facta, & per testes probata? d. reg. numer. 15

Regula IX. symbolizat cum extravagante ad Roman. d. reg. num. 8

Regula IX. non procedit in casu cap. si Apostolica 35. de praeben. in 6. reg. ix. num. 8

Regula X. revocat reservationes speciales exceptis illis, super quibus littera in Cancellaria secundum stylum expediuntur, & quae sunt illae, reg. x. num. 15

Regula X non est inter regulas moderni Pontificis, & quare, ead. num. 21. & 22

Reegula XI. in quo aucta sit per Iulium iii. & modernum Pontificem, ead. regul. numere 14

Regula XII. per quam revalidantur litterae praedecessoris infra annum concessae, an habeant locum in expectativis, ead. reg. num. 2. & quid in novis provisionibus.

Regula XVI. de concurrentibus in data, venit ad declarationem cap. si à sede de praeben. in 6. ead. reg. num. 4

Reg. XVII. de non toll. ius quaesitum, an habeat locum in iure quaesito ex privilegio, & quid si privilegium abierit in contractum. reg. ead. num. 29

Regula XVII. de Aetate Canon. non habetur inter regulas novissimorum Pontificum, & quare, reg. ead. num. 8

Regula XVIII. de viginti, inventa ad obviandum fraudibus hominum Ordinarios & expectantes circumducere cupientium, ead. reg. 1

Regula de viginti, sive de infirmis an obtineat in Cardinalibus, reg. ead. num. 10

Regula de viginti comprehendit quoscunque familiares Cardinalium & Papae, ead. regul. num. 11

Regula de viginti an comprehendat casum, quo quis intra viginti dies mortuus est, à die facta per eum resignationis si supplicatio alium absque mandato porrecta sit á summo signata ante obitum resignantis, ead. reg. num. 17

Regula de viginti in quibus beneficy locum obtineat, ead. reg. num. 19

Regula de viginti an locum obtineat in resignatione coram Ordinario, ead. reg. numer. 20

Regula de viginti non inducit reservationem ead. reg. num. 23

Regula de viginti an procedat in permutationibus, & quibus, ead. reg. num. 24

Regula de viginti, ut si locus satis est resignantem

resignantem esse infirmum ante vel post praestitum consensum, ead. reg. num. 33

Regula de viginti an sit odiosa vel favorabilis, ead. reg. num. 41

Reg. de idiomate penales est, ead. reg. nu. 4.

Regula de idiomate non habet locum in Ordinario. ead. reg. num. 3

Regula de idiomate an habeat locum in Ecclesia commendata, ead. reg. num. 9

Regula xx. non Imp. benef. per obitum vac. an locum obtineat in provisione facta motu proprio, ead. reg. num. 2

Reg. xx. est favorab. & extend. ead. re. n. 10

Regula xx. comprehendit mandata & providendo e ad. reg. num. 12

Reg. xx. an locũ habeat in ordin. ead re. n. 20

Reg. de unionibus comprehendit etiam dismembrationes & applicat. fructuũ, ead. re. n. 15

Regula de unionibus, de quibus confirmationibus loquatur, ead. re. nu. 35

Regula de verisimili notitia xxix. iuri communi conformis est. ea. re num. 6

Reg. de verisimili notitia an locum habeat in alia vacatione quam per obitum, ead. reg. num. 10. & 22.

Reg. de verisimili comprehendit etiam provisiones motu proprio factas, ead. reg. num. 25

Reg. xxx. Non valeant commissiones nisi litteris expeditis, an habeat locum in Brevi Apostolico supplicat. signata introclusa, ead. n. 6. & 13

Reg. xxx. extenditur etiam ad familiares Cardin. morientes in curia rom. ead. reg. nu. 1

Regula xxx. de impet. beneficia per obitum familiarum Cardinalium, an habeat locum in morte civili, ead. reg. num. 1. 3. & 4

Regula xxxi. an locum habeat in officialibus Sedis Apostolicae, alioquin familiaribus Cardinalium, ead. re. num. 10

Reg. xxxi. an locum obtineat in surrogatione iuris familiaris unius Cardinalis, ead. re. n. 22. & quid in gratia motus proprii, ibid.

Regula xxx. non valeant commissiones, nisi litteris expeditis, quae beneficia comprehendat, ead. num. 33

Regula xxx. an obtineat in gratia motus proprii, ead. re. num. 48

Regula xxxi. signatura perficit, &c. extenditur etiamsi habens signaturam per confessum sit posterior, re. num. 3

Regula de Annali xxxii. non habet locum in vacatione per sententiam, ead. re. num. 4

Regula xxxii. de Annali locum habeat extra Curiam eorum Legato vel Ordinario, ead re. num. 55

Regula xxxii. an procedat in gratia si neutri, ead. re. num. 32

Regula xxxii. an procedat contra execrabilem si possedit per annum, & quid in intruso, re. ead. num. 32

Regula xxxii. de Annali potest opponi in quacunque instantia, ead re. num. 32

Regula xxxiii. de Triennali poss. locum tantum habet in personis, quae alias sunt habiles ad beneficia re. ead. num. 2

Reg. xxxiii. locum obtinet in electionibus quae confirmationẽ non requirunt, ead. re. nu. 9

Regula de Triennali an habeat locum in impetrationibus in forma iuris, &c. ead. re. num. 27. & quid in privato ipso iure, vel per sententiam, ead. num. 29

Regula de Triennali licet defendat possessorum, non tamen inducit titulum, ead. reg. num. 31. & 72

Regula de Triennali non tuetur eum qui possidet duo curata, nec resignatarium qui non publicavit resignationem, & quid in commenda, & beneficio Iurispatronatus, ead. re. num. 49

Regula

Regula de Triennali an habeat locum in spurijs & alijs personis inhabilibus? ead. re. nu. 51
Regula de Triennali loquitur de reservatione tantum beneficiorum vacantium per obitum in curia, ead. re. num. 70
Regula de Triennali defendet tantum possessorum etiam malefidei quoad possessionem, non quoad titulum, ead. re. num. 78
Regula de Triennali non extenditur ad petitorium, ead. re. num. 79
Regula de Triennali contenta est titulo praesumpto, ead. re. num. 90
Regula de Triennali non afficit ordinarium ead. reg.
Regula xxv. de non indicum iuxta form. supp. in quibus casibus & gratijs locum habeat? ead. num. 12. 28. & seqq.
Regula cancellariae mutantur pro temporum varietate, re. xxvi. de regul. cancell. prod.
Regula cancell. quando fidem faciant in partibus. re. xxvi. num. 4
Regulas Cancellariae quae nota sunt producere non est necesse modo probentur per testes, d. reg. num 8
Regula de dandis, dantur sub plumbo extra Curiam, ibid. num. 14
Regula concernentes litterarum non faciunt fidem extra Curiam, ib. d. num. 17
Regula Cancell. in una caussa producta, potest in alia repete, ibid. num. 15
Regula xxvii. de Surrog. collitig. habet locum in promovendis ad regimine Ecclesiarum ead. reg num. 21
Regula xxvii. non habet locum in Legato & Ordinario, ead. re. num, 26
Regula xxvii. non obtinet in eo cui lis mota fuit qui erat Triennalis possessor habilis & coloratus, ead. re. num. 31
Regula xxvii. cessat in Expectativis, nominationibus, & Primarijs Precibus, ead. reg. num. 35
Regula xxxiv. de Publicandis an habeat locum in resignatione facta, an partibus de beneficio reservato ignorante resignatario qui tempore lasso venit ad Curiam, eadem reg. num. 10
Regula li. de dispensat. quoad Incomp. non est inter regulas Pij V. & quare? eadem reg. num. 5
Regula Cancellar. sunt stricti iuris, & strictum recipiunt interpretationem, Regula xxx de Imp. benefic. per obitum fam. Cardinal. num. 34
Regula lxi. de exprimendo valere inventa est ob fraudes propter Annatas, &c. reg. ead. num. 4
Regula lxi. non habet locum in ordinarijs, ead. reg. num. 15
Regula lxiii. non habet locum in provisione motu proprio facta, ead. reg. num. 3
Regula xxxiv. de publicandis resignat. immutata est, & partim abrogata per Gregorium xiii. ead. reg. num. 13
Regula de non appellante diffinit. non habet locum extra Curiam, reg. ead. num. 3
Regula quae habent decretum irritans solent dari, reg. xl. de derogat. Iurispatronat. num. 10
Regula Cancell. loquentes de Papa, locum non habent in Legato. reg. xxviii. de verisimili notitia, num. 2
Regularia beneficia an comprehendantur sub reg. 18. de infirmis? reg. eadem 18. numer. 19
Regulare beneficium seculari quando conferri possit, reg. 65. de clausf. ponen. in lit. reli. num. 10
Regularis habens beneficium seculare cum dispensatione

spensatione, absolvitur ab obedientia superiorum, d. reg. 65. num. 13

Regularis sine dispensatione beneficia secularia obtinere non potest, limita. ut ibid. num. 10. d. reg. 65. num. 8

Relatio debent fieri ad proxima, & non ad superiora. xxi. de Vnion. num. 7

Relatio cursoris requiritur, ut citatio executa censetur. reg. 32. de annali num. 39

Religiosus impetrans, ut fruatur dispositione, reg. 66. de Translat. religios. debet esse eisdem ordinis, reg. ead. 66. num. 1

Renunciatio quid distet a cessione, reg 43. de consens. in resig. num. 1

A Remotione unius contrary sequitur positio alterius reg. viii. Glos. xx. num. 8

Res est integra ante exccutam citationem quod limita, ut ibi re. xii. de revocat. union. n. 9

Rescriptum non esse praesentatum vel praesentatum Indice, non obtentu ab eo litteris, paria quoad effectum reg. xii. de revocatione union. num. 5

Rescripta iustitia expirant re integra morte Papa, sed per regul. xiii. de revalid. litt. &c. reviviscunt. reg. x. declar. reservat. &c. num. 2. & 22.

Rescripta gratiae revalidantur, per reg. viii. de litteris in forma rationi congruit expediendis, d. reg. x. num. 23

Rescriptio Papae vel privilegio non derogatur iure tertij re. 48. de disp. sup. def. natal. n. 4

Reservationes Apostolicae non comprehendunt beneficia Iurispatronatus laicorum, quoad praesentationem tollendam. reg. 40. de derog. Iurispat. num. 26

Reservatio generalis dispositivè nunquam dari debet in bulla, nisi in casibus ibid. expressis, reg. 62. de Claus. ponen. in benef. vacan. n. 2

Reservatio specialis dicitur quae inducta est per regulas Cancellariae reg. 62. de clausul. ponen. in benef vac. num. 10

Reservationis inductae vigore regularum Cancellariae, & reservationis inductae vigore concordatorum Germaniae differentia. reg. viii. Glos. 11. num. 26

Reservatio generalis in corpore iuris clausa una tantum reperitur. reg. 33. de Trien. n. 14

Reservata an sint beneficia quae vacant de tempore quo Papa mortuus est. reg. ix. de lit. in form. rationi cong. expedien. num. 14

Reservatio reg. viii. Excludit omnes consuetudines optandi maiores praebendas, Glos. xiv. reg. viii. num. 1

Reservatio reg. viii. Excludit privilegia & indulta apostolica in mensibus reservatis, d. Glos. & reg. num. 2

Reservationes cessant post obitum Papae, donec altero creato rursum publicentur. reg. ix. de lit. in for. rat. cong. exped num. 5

Reservatio facta ad favorem certae personae de beneficio vacaturo, non se extendit ad beneficium post datam gratiae creatum Glos. 4. reg. viii. nu. 10

Reservationes factae dispositioni sedis Apost. non expirant morte papae. Glos. v. reg. viii. n. 2

Reservatio est iuris communis correctoria, & propterea restringenda. Glos. vii. reg. viii. n. 7

Reservatio ob assecutionem alterius incompatibilis extensa est per Paulum V. ad vacatura ante resignationem, Glos. viii. reg. viii. n. 17

Reservatio de qua in reg. viii. an sit specialis vel generalis, Glos. xii. reg. viii.

Reservatio est odiosa, nec inducitur nisi in casibus expressis reg. vi. de reservat. benef. cubicular. & curs. num. 5

Reservationes expectativarum non capiunt benef. unita nec uniendà, cum vacaverit per cessum vel decess. limit. ut ibi glo. 1. reg. viii. n. 18

Reservatio

Reservatio III. regula sublata est per concordata reg. 3. de reserv. dignit. &c. num. 17

Reservationis an sit facienda in expeditione litterarum? reg. 2. de reser. cathed. &c. n. 19

Reservationes dignitatū electivarium sunt hodie sublata per concordata. reg. 2. de reserv. Cathed. num. 16

Reservatio ubi apparet Iudex debet quā primum sequitur apponere. d. reg. 2. num. 14

Reservatione 2. Regulæ non ligantur Germani nec Galli, d. reg. 2. num. 9

Reservatio quib. modis probetur? remissive ib. 21

Reservationes cessant in Gallia & Germ. r. 1

Reservationes inducta per extravag. ad regimen, & execrabilis sunt generales reg. 1

Reservationes inducta per regulas cancellariæ sunt speciales, reg. 1

Reservationes inducta per Cancell. Regulas cessant morte Papæ, proœm. num. 20

Reservationes inducta per reg. cancell. non comprehendunt beneficia Germaniæ. reg. xxv. de benef. vacat. per promot. num. 21

Resignationes in favorem coram Episcopo sunt simoniacæ Glos. vii. reg. viii. num. 4

Resignatio conditionalis non abdicat ius nisi adimpletis conditionalibus. reg. 43. de consen. in resig. num. 15

In resignatione conditionali possessio demū transit à resignante in resignatarium sive cō permutantem, quando reservatio seu compermutatio suum sortita est effectum d. re. 41. n. 18

Resignatio requirit speciale mandatum. d. reg. 43. num. 31

Resignatio nihil prodest ad effectum capiendæ possessionis litteris non expeditis d. re. 43. nu. 35

Resignatio quid differat à renunciatione. d. reg. 43. num. 37

Resig. beneficij an valeat an cuius titulum est ordinatus non facta mentione tit. in supplicatione, esto quod sit facta mentio resignantem habere, unde commode aliunde vivere possit? & quid de stylo Curiæ? d. reg. 43. num. 58

Resignatio beneficij facta sub pensione sufficienti ad congruam sustentationem, non tamen facta mentione, quod ad illius titulum sit quis ordinatus, non valet. d. reg. 43. num. 61

Resignatio ingredi volentis religionem subsistit, si ante susceptum habitum, vel ingressum religionis facta sit. d. reg. 43. num. 8

Resignationem beneficij ad cuius titulum est quis promotus admitti prohibet Conc. Trid. sess. 21. cap. 2. nisi constito quod aliunde commodè vivere possit. reg. 43. de Cons. in resig. num. 59

Resignatarius si litteris expeditis ante captam possessionem moriatur, an beneficium vacet per obitum? & quid si resignans moriatur consensu præstito antequam resignatarius expedierit, letteras an beneficium vacet per obitum? reg. 25. de non iud. iuxt. for. supp. num. 27

Resignatarius potest obtinere Breve ab Auditore Cameræ, ut constito de resignatione admittat ipsum in possessionem, soletque auditor Cameræ decernere monitorum. d. re. 25. de non iud. iuxt. form. supplic. num. 31

Resignatarius facta publicatione potest post adeptam possessionem resignanti locare fructus beneficij resignati, qui si moriatur in possessione tanquam conductor, beneficium non vacat per obitum. reg. 34. de pu[blic]. re[sig]. num. 21

Resignatariorum [illegible] prefer[illegible] an posterior in consensu, an vero anterior [illegible] datà prior? reg. 43. de consens. in resig. num. 22

Resig. publicanti non prodest reg. de public. resig. nec de annali reg. 34. de publ[illegible] n. 32.

Resignatarius cessionis iuris, an publicare teneatur, d. reg. 34. num. 37

Resignās si moriatur in possessione, quid iuris & quid in possessione litigiosa, d. reg. 24. n. 38

Resignans tenetur facere mentionē quod ad titulum

titulum beneficij fuerit promotus, nec sufficeret si postea constiterit illum habere aliunde, ex quo comode vivere possit. reg. 44. de ingres. relig. 29

Resignantis beneficium iurispatronatus nedum requiritur consensus, sed etiam ipsius patroni, reg. 43. de censen. in resig. num. 40

Resignantis in Curia consensus requiritur non autem eius procuratoris d. reg. 43. num. 39

Resignans constituens se nomine resignatary possidere an ligetur d. dispositione. reg. 34. de publ. re... num. 20

Resignans si moriatur in possessione, resignatio nulla est, & beneficium vacat per obitum. & quid si non moriatur, sed vivit post tempus in reg. 34. de publ. resig. statutum, reg. 34. de public. resig. num. 8

Resignans a quo tempore desinat facere fructus suos, reg. 43. de consens. in resig. num. 14

Resignanti liberum est pœnitere antequam praestetur consensus in Cancellaria, vel Camera reg. 43. de consens. in resig. nu. 23. & 26.

Resignans parva data non obstante potest pœnitere & resilire à resignat reg. 43. ead. nu. 24

Resignans si moriatur post signatam supplicationem ante praestitum consensum in Camera vel Cancellaria, beneficium vacat per obitum, & non per resignationem. reg. 43. de consen. in resig. num. 27

Resignans potest revocare procuratorem ad resignandum etiam supplicatione signata, & dito parvo consensu, intimando revocationem in cam. vel cancel. reg. 43. de cons. in resig. nu. 2

Resignans an revocare possit ... resignandū per litt. sive ... n. 30

Reus habens ... execut..., si veniat ad causam, ... pendere. reg. 32. de annali num. 35. ... 36

R... antiquarum Cal... non ... patre damnatur per cap. ... 25. ... 7. ... de concurrendat, num. 26

Romae sex sunt sedes, seu tituli Cardinal. & reg. viii. num. 6

Rubrica sunt de textu. praem. rub. num. 1

Rubricae interpretationem accipiunt ab ipso textu. Praem. nu. 10

Rubricae textui consonantes possunt allegari. praem. num. 12

Rubricae decret. non possunt allegari. ib.

S.

Scientia incipit à cognitione vocabulorum. reg. 25. de monet. num. 3.

Scriptores Apostolici an diviso officio desinant esse ipsorum beneficia reservata, re. 1. n. 9

Scire, vel scire debere paria sunt, reg. 1. n. 11

Sententia praeclara Ciceronis reg. 4... de disp. sup. def. natal. ex nobil. nu. 40

Sententia contra stylum lata est nulla. reg. 43. de cons. in resig. num. 68

Sententia lata in partibus vigore regularū Cancellariae contra dispositionem. reg. 26. de reg. Cancel. produc. est nulla. reg. 25. de ... ud. iuxt. form. sup. num. ... & 18

Senatus Sabaudiae non solet arctare allegantes regulas, ut eas sub plumbo producant. reg. 25. de reg. Cancell. producend. num. 20

Sequestrum violare non licet, etiamsi nulliter sit appositum. reg. 69. de mand. ... n. 37

Sequestrum proferri debet praevia ... causa cognitione. reg. ead. num. 38

Sequestro non est locus in simplicibus beneficiis in patria & dioecesi Leodiens reg. ead. ...

Sequester an conferat beneficia pendente sequestro vacantia, reg. ead. num. ...

A Sequestrationis sententia non appellatur, quod ... reg. ead. num ...

Sequestrum ... authoritate iuris ... ? reg. 69 de mandat. ap...

... sequestrum ... etiā opponitur ... sententiam. reg. 69. de mandat. apost. nu. 9

Sequestrum violans excommunicatur, & privatur iure beneficij. reg. ead. num. 10

Sequestrum de hodierno stylo non apponit ordinarius nisi de mandato Rotæ Auditoris qui sententiam tulit. reg. ead. num. 11

Sequestrum ut concedatur debent esse probationes iudiciales. quod secus in casu Piana consiit. qua sufficit si constet extra iudicialiter. de reservatione. reg. ead. num. 12

Sequestrum non conceditur ubi adest triennalis possessio, reg. ead. nu. 13. & num. 22

Sequestrum quominus vitetur, non impedit, aut excusat nullitatis exceptio. re. ead. nu. 14

Sequestrum apponi potest in qualibet instantia. reg. ead. num. 15

Sequestrum vitari non potest per [illegible]ionem reg. ead. num. 16

Sequestrum non extenditur ad fructus perceptos *reg. ead. num.* 18

Sequestrum ut apponatur solet mandari duæ casano lata sententia ab Auditore Cameræ, reg ead. num. 18

Sequestrum conceditur si reus non sit solvendo, vel dubitatur de dilapidatione fructuum, reg. ead. num. 23

Sequestra sunt odiosa & vitanda. reg. ead. n 19

Sequestratio regular. prohibita, re. ead. n. 21

Sequestratio triplex est. reg. ead. num. 20

Sequestrum conceditur in casu attentati & ubi possessio est vacans. reg. ead. num. 24

Sequestrum ubi semel datum est, durat usque ad finem litis. reg. ead. num. 25

Sequestrum conceditur quando recuperatio fructuum est difficilis, reg. ead. num. 26

Sequestrum concedi solet, ubi litigatur inter provisum a Sede Apost. ut ab ordinario, & capitulum. reg. ead. num. 27

Sequestro locus est quando possessor recurrit ad Iudices sæculares pro defendenda sua possessione, reg. ead. num. 28

Sequestrum quibus in casibus aliis quam enumeratis conaretur, reg. ead. num. 29

Sequestrum concedit Iudex ex officio, ubi iusta subest causa, reg. ead. num. 30

Sequestratio ubi est prohibita, potest pars nihilominus petere fructuum descriptionem. reg ead. num. 31

Sequestratio ubi non est facta, & pendente lite vacat beneficium ad collationẽ Ecclesiæ religiosæ, quis illud conferat. reg. ead. num. 32

Signatura sola tribuit ius illam habenti. reg. 30. non valeant commiss. num. 2

Signatum habens aliquid pro expresso valet. etiamsi non specificetur. reg. 58. de Indul. concess. ad instar. num. 6

Signatura fiat, ut petitur *significat gratiã de præsenti. reg. 31. Signat. per* fiat. *& c. nu.* 12

Signatura non sufficit ad probationem gratiæ illiusque probationem, reg. 25. de non Iud. iuxt form. supplic. num. 27

Signaturæ soli quando credatur? d. reg. 25 de non Iud. iuxt. form. supp. num. 33

Signaturam habens per fiat *præfertur habenti per* concessum, *etiam graduato, vel privilegiato, reg. 31. Signatura per fiat, & c. num.* 14

Signatura habens per fiat *præfertur habenti per* concesſũ, *etiamsi sit possessor. d. re. 31. n.* 16

Signaturam habens per fiat *motu proprio. & habens per* fiat ut petitur, *uter præferatur. d. reg. 31. num.* 19

Signatura per Placet *reg. 25. de non Iud. iuxt form. supp. num.* 10

Simplicis appellatione non venit compositum reg. 30. Non val. commiss. num. 9

Simonia de qua reg. 33. de Trien. loquatur reg. ead. 33. num. 58

Simonia realis & confidentialis definitio, de quo pœna utriusque d. reg. 33. num. 59

Simoniacus ignorans an se tueri possit exce-

ptio.

ptio Reg. de Trien. 33. ibid. num. 60
Simoniacus an audiatur in possessorio iudicio, & quid in Simoniaco ignorante, an iuvetur beneficio regulae de Trien. d. reg. 33. num. 86
Sixtus V. induxit poenam privat. eius ipso iure adversus infractores P. a. e Constit. authoris Regulae de male promotis, d. Re. num. 3
Spurius successionum incapax ex constitutione Pij V. reg. 48. de disp. sup. natal. num. 9
Statuta extenduntur ad casum privilegiatum reg. xv. de concur. num. 47
Statutum vel lex posterior quando tollat primam? reg. 20. Imp. benef. per obit num. 23
Statutum loquens de morte intelligitur de naturali, nec extenditur ad civilem. Reg. 18. de viginti num. 16
Statutum quando dat certam formam, non oportet perscrutari aliam scripturam, etiamsi in ea fiat mentio alicuius scripturae reg. 47. de disp. sup. grad. consang. num. 3
Statuta debent declarari secundum ius commune reg. 32. de Annali poss. num. 40
Statutum, aut alia dispositio cum prohibet aliquid fieri sine consensu alicuius, satis erit illius praesentia, etiamsi non consentiat, vel consulat id fieri. Glos. xvii. reg. viii. num. 4
Statutum disponens deportare litteras bannitorum ad civitatem, an habeat locum in portante citras vel contrasigna? reg. xvi. de concur. in dat. num. 11
Stemmata maiorum plurimum valent apud posteros ad honorem, &c. reg. 49. de disp. sup. def. nat. ex nob. num. 39
Stemmata sine virtute parum prosunt, d. reg 49. de disp. sup. d. f. nat. ex nob. num. 41
Stylus Romanae Curiae est, ut dispensatus ad unum beneficium obtinendum possit in permutatione primum dimittere, & aliud admittere, absque nova dispensatione, reg. 51. de disp. quo ad incomp. num. 15
Stylus Rom. Curiae facit ius non solum in Curia sed etiam in partibus, reg. 43. de cons. in resig. num. 67
Stylus Rom. Curiae in resig. benef. ad cuius titulum est quis promotus, reg. 43. de Consen. in resig. num. 65
Stylus Cancellariae in supputandis Kalend. & Idibus reg. xv. de Concur. in dat. num. 4
Stylus Apostol. non servatus facit litteras suspectas de falsitate, reg. ead. xv. num. 25
Subscribens approbat omnia contenta in scriptura, reg. viii. Glos. xxi. num. 6
Sumptum bullae probat, reg. 30. Non val. Commiss. num. 19
Sumptum ex Registro supplicationum non probat [illegible] 30. Non val. commiss. &c. num. 20
Superior potest assignare tempus inferiori infra quod instituat, alias devolvetur collatio ad eum, reg. 40. de derog. Iurispat. num. 5
Subcollector amicus quis dicatur? aut qualis esse debeat ad effectum quartae reg. de Reservat ben. coll. &c. reg. 4. de reser. benef. coll. &c. n. 9
Subcollector subcollectorem an constituere possit, ita ut etiam istius beneficia sint reservata, d. reg. 4. num. 16
Supplicationi seu signatura Papae non creditur sine confectione litterarum. reg. ix. de litt. in form. rationi congruit, num. 2
Supplicationi soli seu signaturae creditur, quoad effectum reg. ix. d. reg. ix. num. 6
Supplicatio accipitur pro rescripto signato & obtento, re. xix. de no imp. benef. per ob. v. vet. [illegible]
Supplicatione sola existente, ordinarius potest conferre beneficium quod per [illegible] Papae signatorum alteri collatum est, reg. 25. de [illegible] Iud. iuxt. form. supp. num. [illegible]
Supplicatio non est littera Apostolica, quia non [illegible], d. reg. 25. num. 3
Supplicatio secunda signata per concessum expedietur iuxta formam reformationem, qua

signata est motu proprio, reg. 42. de refor. n. 5

Surrogatio in ius defuncti criminosi non valet, nisi sententia transierit in rem iudicatam. reg. 27. de surrog. collitig. num. 32

Surrogationis tempus, an sit præfinitum collitigatori reg. ead. 27. num. 33

Surrogatus in iure & ad ius, videtur surrogatus quoad possessionem, si fiat mentio possessionis, reg. ead. 27. num. 10

T.

Tempus datæ in omni concessione inspici debet, reg. 7. de ætat. can. num. 2

Tēpus verisimilis notitiæ iudicis arbitrio relinquendum, reg. 29. de verisim. notit. num. 14

Tempus verisimilis notitiæ nunquam incipit currere nisi ab ipso obitu, etiam occulto, non autem á iusta caussa, reg. ead. 29. num. 21

Tempus Reg. de Annali poss. non currit contra Impetrantem, si per opponentem mora mittatur, de quo tamen protestari debet. Reg. 30. Non val. commis. &c. num. 15

Tempus non currit impetranti superveniēte impedimento facto partis vel iudicis, reg. 32. de Annali poss. num. 46

Tempus Reg. 32. an currat impetranti, si intra annum possessor cessit beneficio vel decessit. d. reg. 32. de Annali poss. num. 48

Tempus nullum est statutum ad instituendū quem in beneficio. reg 40 de deivg. Iurisp. n. 2

Temporis contextu quod debet fieri non valet diversis temporibus actum reg. 30. de Impet. benef. per obit. fam. [illegible] nu. 37

Tenuitas fructuum non excusat ab incompatibilitate reg. 62. de disp. ad duos Paroch. n. 10

Terminus statuti nunquā est peremptorium, si probetur impedimentū re. 34. de publ. resig. n. 11

Testamentum producens non tenetur probare, quod testator fuerit maior 14. annis, re, xvii de ætat, can. num. 16

Testes & instrumenta in causa beneficiali etiam post conclusionem in causa possunt produci reg. 36. non stetur commis. &c. num. 2

Testes & instrumenta de quibus in Rotæ produci possunt post cōclusionem in causa d. re. 36. n. 2

Testes & instrumenta ut produci possint post conclusionem in causa beneficiali, expresse eis debet derogari. d re. 36. non stetur commis. &c. n 3

Titulus coloratus ad effectum reg. xv. de concur. in dat. quid? ibid. num. 33

Titulus coloratus, & possessio colorata quæ dicatur reg. xv. de concur, num 34

Titulum Canonicum habens etiamsi violentes ingrediatur possessionem, non dicitur intrusus, reg. 33. de Trien. num. 22

Titulus coloratus quomodo in reg. 32. de Trien. consideretur, ibid. num. 88

Titulus invalidus non dat colorē, d. re. 33. n. 92

Titulus beneficialis præscriptione non acquiritur, reg. 41. de Commed. num 10

Translatio seu mutatio religionis non censetur facta per signaturam simplicem, reg. 66. de Translat. Relig. num 3

Triennium de quo in reg. 33. de Trien. poss. debet esse continuum, d. reg. 33. num 10

Tunc, dictio, denotat tempus datæ impetrationis, reg. lxi. de valor, num 8

Turnorum materia discussa apud Garciam, reg. viii, Glos. xvi. num 8

V.

Vacant beneficia eius qui ante electionem vel institutionem per se vel alium se ingerit & administrat, reg. viii Glos. vii. vers. 8. &c.

Vacant beneficia per promotionem ad Episc: reg. viii, Glos. vii: vers: Nonus, &c, & in reg: de ben, vacant ob promotionem.

Vacant beneficia vacantia per militiam sæcularē reg. viii. Glos. vii. vers. decimus, &c.

Vacant beneficia per electionis cassationem. reg. viii. Glos. vii. vers. Vndecimus, &c.

Vacant beneficia per postulationem, repulsionem, reg. viii. Glos. vii. vers. xii.

Vacant beneficia per ingressionem violentam in possessionem biennij, Item per violationē sequestri, per non ostentionem tituli, seu dispensationis, insuper si habetur beneficium pro derelicto, reg. viii. Glos. vii. vers. xiii. & seqq.

Vacant beneficia propter crimen hæresis suntq; Papæ reservata. reg. viii. Glos. vii. vers. xviii. & quid in Germania? Ibid. Item beneficia hæreticorum eorumq; qui obtinuerunt ad preces hæreticorum. ibid.

Vacant beneficia ob simoniam commissa crimen læsæ maiestatis, falsitate literarum apostolicarum, assasinium. re. viii. Glo. vii. v. xx. & se.

Vacant beneficia percutientis Cardinalem aut Episcopum, vel occident. Rectorē suæ ecclesiæ aut quēlibet clericū, item insicantis clerici donec resignaverit, item ob solonitam, ob non factā publicationē. re. viii. Gl. vii. ver. xxiii. & seq.

Vacant beneficia ob non servatam formam concursus in conferendis parochialibus. ibid.

Vacant beneficia eius qui pro ijs obtinendis seipsum pro alio examini suppasuit, &c. ibid.

Vacat beneficium per obitum Papæ Collectoris quando fuit collatū ad beneplacitū illius. ibid.

Vacat beneficium eius cui ad certum tempus Papa illud contulit, illo scilicet finito. reg. viii Glos. vii. vers. xxiv.

Vacant beneficia per depositionē & privationē, item per apprehensionem possessionis de beneficio à Papa collato ante expeditionē litterar. ab

Vacant beneficia retinentis indebitas scripturas spectantes ad Cameram apost. ibid.

Vacant beneficia offendentium litigantes in reg. curia eorumq; iudices, advocatos, &c. ibid.

Vacant beneficia per confidentiam. ibid.

Vacationis ipso iure effectus re. 8. Gl. 7. n. 23

In vacatione ipso iure sive ipso facto an requiratur sententia declaratoria. reg. 32. de Annali. num. 28

Vacatio de qua in reg. de concur. in dat. xv. omnem vacationis modum comprehendit. d. reg. xv. de concur. in dat. num. 23

Vacationis effectus de iure plures recensentur. Glos. vii. reg. viii. num. 3

Vacationis in Curia, & vacationis apud sedem differentia. reg. viii. Glos. vii. num. 4

Vacant beneficia ob non promotionem intra annum, qui assecutus est Ecclesiam parochialē. reg. viii. Glos. vii. ver. quartus modus, &c.

Vacant beneficia per translationem Prælati ad aliam Ecclesiam, literis tamen expeditis. reg. viii. Glos. vii. vers. Quintus, &c.

Vacant beneficia si electus intra mensem à tempore electionis, ei præsentatæ electioni non consentiat. reg. viii. Glos. vii. ver. Sextus, &c.

Vacant beneficia si electus intra tres menses post consensum electioni præstitum confirmationē non poterit. reg. viii. Glos. vii. ver. septimus, &c.

Quod fallit in patria Leodiensi.

Vacatio beneficij per assecutionem alterius quomodo probetur. reg. I. num. 23

Valor utriusq; beneficij unie̅di debet exprimi in confirmationibus unionum. reg. xvi. num. 3

Valor beneficij in residendo non computatur sed in absentia. reg. 60. de benef. vacant. certo mod. vacat. num.

Valor beneficij obtinendi intelligitur exceptis distributionibus quotidianis. reg. 61. de exprim. valor. benef. in impet. num.

Valor dis[illegible] probandus, & non in co[illegible] reg. 61. de exprim. valor. benef. num.

Valorem probandi utri incumbat onus [illegible] [illegible]ter provisum Apostolice, & a [illegible] reg. 61. num. 2[illegible]

Valor falsus, sed maior si sit expressus qu... iuris? reg. ead. de exprim. valor. &c. nu. 23
Valor falsus beneficij seu maior seu minor expressus gratiam reddit nullam. d. reg. 61. nu. 25
Valor beneficij quomodo probetur. d. re. 61. num. 2..
Valor Canonicatuum *in Germ. in. & Hispania non egent iustificatione. reg. de valor. n.* 27
Valoris suppressio in beneficialibus non inducit vacationem, seu reservationem. reg. ead. 61. de valore. num. 25
Variatio clericis prohibita. reg. 18. de vigint. num 1
Veritas praevalet opinioni reg. 34. de publ. resig. nu. 4
Verbum Nullatenus *annullat actum ipso iure perinde ac clausula irritans. reg. 43. de Cons. in resig. num* 2
Verbum Quicunque *in reg. 32. de Triennali intelligitur de personis habilibus, d. reg. 32. de Triennal. num.* 52
Verbum aliquid quod non inducit necessitatem, quando ponitur in materia dante regulā vel etiā certam formam, tunc importat necessitate. reg. 26. de Reg. Cancell. producend. n. 5
Verba certo modo vacare praetendit *quid important. re 32. de annali n. 22. & 66.*
Verba, alius modus vacationis non veniat *ut intelligantur, d. reg. 32. num.* 18
Verba in reg. 32. de Annali poss. posita debeat, & *tenatur necessitatem important, d. reg. 32. num. 16. & ...* 52
Verbum praetendet *in reg. de Annali. poss. refertur tantum ad tempus praesens, & praeteritum, non futurum, d. reg. 32. num.* 1
Verba regulae, eo ipso important privationem a lege ipso iure & lata sententiae. Glos. xx reg. viii. num. 3
Verbum libera *denotat potestatem faciendi actum sua sponte. Glos. xxii. reg. viii. num.* 10
Verba en...ciativa plurium instrumentorū habent vim famae, & fama in antiquis plene probat. reg. xxi de unio. ib. num. 19
Verbū Generaliter, *debet ... operari.*
Vicecancellarij in urbe potest... pr... n. 12
Vicecācellarius dicitur Quaestor ... communi ibid.
Vicecancellariatus dignitas quando originem ceperit proxim.
Vicecancellarius cur sic dictus proxim. n. 28
Vicecancellarius Papae an possit al...uem subdelegare. reg. 46. de Execut. faciend. num. 3
Vicecancellarius in praescriptione possit derogare regul. cancell. re. 69. de mandat. apost. n. 3
Vicecancellarius quando in forma humilibus possit derogare. reg. 69. mandat Apost. num. 5
Vicarij general. litterae dimissoriae sufficiant cupienti promoveri re. xxiv. de male promot. n. 8
Vicariae perpetuae an comprehendantur sub reg. 32. de Annali. poss. reg. ead. 32. num. 25
Vicariae temporales & non perpetuae, quae non dantur in titulum, non subsunt dispositioni reg viii. Glos. 1. reg. viii. num. 7
Vicariae perpetuae quae dantur in titulū sunt beneficia Ecclesiastica. Glos. 1. reg. viii. nu. 8
Vicarius Cardinalis absentis qui indultum habet praesentialitatis, cōsensum praestare potest reg. 30. Non val. commiss. &c. num. 46
Vicinitatis probatio cui incumbit. reg. 4. de observat. benef. collect. num. 10
Virtus non sufficit nisi adsit qualitas commensalitatis. reg. 30. Non val. Commiss. &c. nu. 38
Videlicet, dictio, est declarativa, & restrict.
Vir naturae aetatis non potest transire ad minores ordines sine authoritate Papae, reg. 22. de mendicant. transfer. num. 2
Vitium litigiosi quando transeat in tertium qui causam ab aliquo ex collitigantibus, ita ut iuvari non possit, reg. 33. de Triennali, reg. 27 de Surrog. collitig. num. 35

Vnio fit tribus modis reg. xxi. de union. n. 3

Vnio si fit per Episcopum & Capit. valet etiã non vocato rectore qui unitus. d. reg. xxi. n. 6

Vnio quid si fiat motu proprio sine expressione valoris d. reg. 21. num. 12

Vnio ut expediatur, debet committi in partibus illius dissensio, vocatis his quorum interest & in quo consistat eiusmodi dissensio. d. reg. 21 num. 26. & 27.

Et quid in unione quæ fit in forma gratiosa per Papam? ibi. n. 28. & 29.

Vnio si facta sit motu proprio, an in ea valor exprimi debeat? d. reg. num. 36

Vnio quomodo probetur? d. reg. num. 37

Vnio Ecclesiarum vel beneficiorũ est contra ius commune. re. xi. de revocat. expect. &c. n. 2

Vnio, annexio, incorporatio differunt? reg. xi. de revoc. expect. num. 4

Vnio dicitur non sortita effectum, quando non est secuta possessio, nisi stet per eum, cuius favore fiebat unio. reg. xi. de revoc. expect. n. 21

Vnio viribus carẽs defectu potestatis vel formæ exprimã nõ est in impetrat. ben. re. xi. n. 22

Vniones benef. sunt odiosæ, ideo debent fieri cum causa & expressione valoris utriusque beneficij reg. 21. de unionib. num. 1

In Vnione quorum interest sunt vocandi, re. 21. de unio. nu. 26. & 27.

Vnionis confirmatio supplet omnes defectus solemnitatis omissæ in unione. d. reg. 21. n. 9

Vnionem revocare nullus inferior potest post confirmationem Papæ. d. reg. 21. num. 10

In unionis bulla quid si non ponatur clausula vocatis quorum interest *d. reg. 21. nu.* 11

Vnionis species quæ? d. reg. 21. num. 14

Vnitum beneficium non servata forma de unionibus est impetrabile, d. reg. 21. de union. num. 22. Et quid si fuerit possessum tanquam possessum à longissimo tempore. ibid.

Vnionem ad probandam sufficit allegare præscriptionem immemorialem, imo etiam quadragenariam absque alia tituli allegatione, & probatione, d. reg. 21. de union. num. 24

Vniones ad vitam sublatæ per Concil. Trident. sublatæ. d. reg. 21. num. 32

Vniones ab ordinarijs faciendæ an sub dispositione Regulæ 21. de unio. & quid de beneficijs exemptis & reservatis, reg. 21. de unio. num. 33

Vniones beneficiorum quæ concessæ per Concil. Trid. reg. viii. Gl. 1. num. 19

Vniones, &c. per Episcopos factæ an fint per reg. xi. de revoc. exp. revocatæ? d. reg. xi. n. 15

Vniones quæ a reg. xi. excipiunt.? d. re. xi. n. 17

Vniones sunt restringendæ, maxime quando non sunt sortitæ effectum. d. reg. xi. num. 19

Vbi uniuntur diversæ Ecclesiæ, & unus [illegible] que est utriusque Ecclesiæ administrator, [illegible] o a utriusque Ecclesiæ transeunt in [illegible] alterius Ecclesiæ reg. viii. Clos. 1. num. 19

Vniones an comprehendantur sub reg. 33. de Triennali? reg. ead. 33. num. 47

Per Vnionem extingvitur nomen & [illegible] beneficij. d reg. 33. de Triennali poss. num. 48

Voluntatem nostram verbo [illegible] sive factis. reg. 27. de [illegible] Collitig. num. 8

Vrbanus II. edidit Regulas de [illegible] Reg. 61. de Exprim. valor. benef. in [illegible] benef. num. 13

VVamesij encomium, reg. 51. de disp. [illegible] Incomp. num. [illegible]

FINIS.